

EUROOPAN KESKUSPANKKI

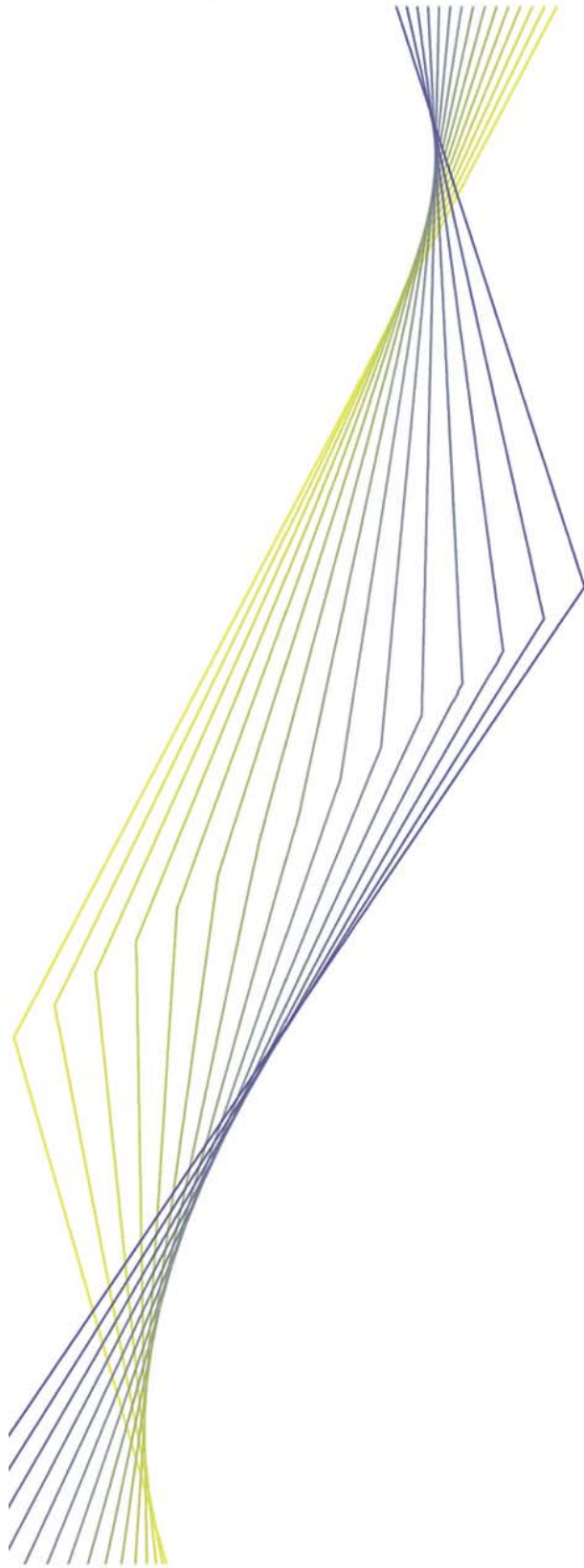
ECB EZB EKT BCE EKP

KUUKAUSIKATSAUS

Elokuu 2003

EUROOPAN KESKUSPANKKI

KUUKAUSIKATSAUS

Elokuu 2003

© Euroopan keskuspankki, 2003

Käyntiosoite	Kaiserstrasse 29 D-60311 Frankfurt am Main Germany
Postiosoite	Postfach 16 03 19 D-60066 Frankfurt am Main Germany
Puhelinnumero	+49 69 1344 0
Internet	http://www.ecb.int
Faksi	+49 69 1344 6000
Teleksi	411 144 ecb d

Kuukausikatsauksen laatimisesta vastaa EKP:n johtokunta. Pääkirjoitusta lukuun ottamatta Kuukausikatsaus on käännetty Suomen Pankissa, joka myös huolehtii katsauksen julkaisemisesta.

Kuukausikatsauksen voi tilata osoitteesta Suomen Pankki, osoiterekisteri, PL 160, 00101 HELSINKI; puh. (09) 1831, faksi (09) 174 872; sähköposti: publications@bof.fi.

Kaikki oikeudet pidätetään. Kopiointi on sallittu opetuskäyttöön ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin, kunhan lähde mainitaan.

Tämän numeron tilastot perustuvat 30.7.2003 käytettävissä olleisiin tietoihin.

ISSN 1561-0322 (painettu julkaisu)

ISSN 1725-3020 (verkkojulkaisu)

Sisällys

Pääkirjoitus	5
Euroalueen talouskehitys	7
Rahatalous ja rahoitusmarkkinat	7
Hintakehitys	21
Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat	27
Valuuttakurssit ja maksutase	32
Kehikot:	
1 Euroalueen pankkien luotonantokyselyn tulokset heinäkuulta 2003	10
2 Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.7.2003 päätyneenä pitoajanjaksona	16
3 Euroalueen inflaatiota ja talouskehitystä koskevat yksityisen sektorin odotukset: vuoden 2003 kolmannen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja muiden indikaattorien tulokset	24
4 Euroalueen kaupankäynti ulkopuolisten maiden kanssa: määrien ja hintojen viimeaikainen kehitys	36
Muutoksia eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmään	41
Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys	55
Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyvyn kehitys	67
Euroalueen tilastot	1*
Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet	95*
Euroopan keskuspankin (EKP) julkaisuja	99*

Lyhenteet

Maat

BE	Belgia
DK	Tanska
DE	Saksa
GR	Kreikka
ES	Espanja
FR	Ranska
IE	Irlanti
IT	Italia
LU	Luxemburg
NL	Alankomaat
AT	Itävalta
PT	Portugali
FI	Suomi
SE	Ruotsi
UK	Iso-Britannia
JP	Japani
US	Yhdysvallat

Muut

BIS	Kansainvälinen järjestelypankki
BKT	bruttokansantuote
BPM5	IMF:n maksutasekäsikirja (5. laitos)
cif	kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina
ECU	Euroopan valuuttayksikkö
EKP	Euroopan keskuspankki
EKPJ	Euroopan keskuspankkijärjestelmä
EKT 95	Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä 1995
EMI	Euroopan rahapoliittinen instituutti
EMU	talous- ja rahaliitto
EU	Euroopan unioni
EUR	euro
fob	vapaasti laivassa
ILO	Kansainvälinen työjärjestö
IMF	Kansainvälinen valuuttarahasto
KHI	kuluttajahintaindeksi
NACE Rev. I	Euroopan yhteisön tilastollinen toimialaluokitus
repo	takaisinostosopimukseen perustuva käänteisoperaatio
SITC Rev. 3	Kansainvälinen ulkomaankaupan tavaranimikkeistö (3. tarkistettu laitos)
YKHI	yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

Euroopan yhteisön käytännön mukaisesti EU-maiden nimet ovat aakkosjärjestyksessä kunkin maan omakielisen nimen mukaan (eivät suomennoksen mukaan).

Pääkirjoitus

EKP:n neuvosto päätti 31.7.2003 pitämässään kokouksessa, että eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,0 %. Myös maksuvalmiusluoton korko ja talletuskorko jätettiin ennalleen 3,0 ja 1,0 prosenttiin.

Viimeaikaiset tiedot reaali- ja rahatalouden kehityksestä vahvistivat EKP:n neuvoston arviota, että rahapolitiikan tämänhetkinen viritys on sopiva, sillä keskipitkän aikavälin hintavakaushälytykset pysyvät suotuisina. EKP:n neuvosto seuraa edelleen huolellisesti kaikkia tekijöitä, joilla voi olla vaikutusta tähän arvioon.

Arvion taustalla olevan taloudellisen analyysin perusteella voidaan todeta, että taloudellinen toimeliaisuus euroalueella pysyi vuoden 2003 alkupuoliskolla vaimeana suurin piirtein aiempien odotusten mukaisesti. On kuitenkin yhä enemmän syytä odottaa, että taloudellinen toimeliaisuus elpyy asteittain vuoden 2003 jälkipuoliskolla ja jatkaa vahvistumistaan vuonna 2004. Euroalueella on havaittavissa merkkejä talouden toimijoiden luottamuksen vakaantumisesta. Euroalueen ulkomaankaupan vaihtosuhteen aiemmasta paranemisesta johtuvan käytettävissä olevien tulojen kasvun pitäisi edistää kulutuksen kasvua, ja matalan korkotason sekä suotuisien rahoitusolojen yleensä pitäisi tukea investointeja. Lisäksi merkit viittaavat yhä vahvemmin siihen, että ulkomainen kysyntä tulee osaltaan edistämään euroalueen elpymistä, sillä viimeaikaiset taloustiedot useilta muilta talousalueilta vahvistavat pitkälti aiemmat odotukset taloudellisen toimeliaisuuden jonkinasteisesta vahvistumisesta. Sen pitäisi auttaa taavoittamaan euron valuuttakurssin vahvistumisen negatiivisia vaikutuksia ulkomaiseen kysyntään. Myös rahoitusmarkkinoiden kehitys vastaa odotuksia talouskasvun asteittaisesta elpymisestä euroalueella ja sen ulkopuolella.

Näihin yleisnäkömiin liittyy kuitenkin edelleen riski heikommasta kehityksestä, vaikka riski onkin viime aikoina mahdollisesti jonkin verran pienentynyt. Erityisesti jatkuva tarve korjata makrotaloudellisia tasapainottomuuksia euroalueen ulkopuolella saattaa edelleen haitata maailmantalouden jatkuvaa elpymistä. Euroalueella epävarmuutta liittyy siihen, miten laajoja

sopeutustoimia yrityssektorilla vielä tarvitaan tuottavuuden ja kannattavuuden parantamiseksi. Pitkään matalana pysynyt korkotaso lienee kuitenkin pitkälti edesauttanut tämän prosessin etenemistä ja auttaa siis suojaautumisessa talouskasvua uhkaavilta riskeiltä.

Hintakehityksestä voidaan todeta, että öljyn hinnan ja elintarvikkeiden hintojen (osin sääoloja heijastava) kehitys saattaa osaltaan aiheuttaa vähäistä tilapäistä vaihtelua inflaatiovauhdissa. Vuotuisen YKHI-inflaatiovauhdin pitäisi kuitenkin loppuvuoden ajan vaihdella edelleen noin 2 prosentin tuntumassa. Pitemmällä aikavälillä näkymät ovat edelleen suotuisat. Vuotuisen inflaatiovauhdin odotetaan hidastuvan vuonna 2004 ja pysyvän alle 2 prosentissa. Vertailuajankohdan vaikutuksen lisäksi euron valuuttakurssin aikaisemmalla vahvistumisella odotetaan edelleen olevan inflaatiota hidastavia vaikutuksia. Talouden elpymisen asteittain palkka-kehityksen ja hinnoittelukäyttäytymisen pitäisi olla maltillista, jolloin elpymisen ei odoteta aiheuttavan hintapaineita. Käytettävissä olevat ennusteet ja kokonaistaloudelliset arviot heijastavat näitä samoja tulevaisuudennäkymiä. Myös joukkolainojen tuottojen perusteella inflaatio-odotukset euroalueella on ankkuroitu vakaasti alle 2 prosentin mutta kahden prosentin tuntumaan keskipitkällä aikavälillä.

Rahatalouden analyysin perusteella voidaan todeta, että euroalueen talouteen on edelleen kertynyt likviditeettiä eli sitä on merkittävästi enemmän kuin mitä inflaatiota kiihdyttämättömän talouskasvun rahoittaminen edellyttäisi. Matala korkotaso euroalueella kaikissa maturiteeteissa on osaltaan kasvattanut likvidien instrumenttien kysyntää. Nykyinen korkotaso on jo osaltaan vähentänyt euroalueen heikon talouskasvun negatiivista vaikutusta luottojen kysyntään. Tämän vuoden kuluessa yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen kasvuvauhti näyttää vakautuneen, eikä vauhti ole historiallisesti katsottuna mitenkään huomattavan hidas. Vaikka euroalueella oleva ylimääräinen likviditeetti johtuukin suurelta osin sijoitusten siirtymisestä, runsasta likviditeettiä on syytä seurata tarkoin.

Kaiken kaikkiaan taloudellinen analyysi vahvistaa odotukset, että inflaatiovauhti pysyy alle 2 pro-

sentissa mutta kuitenkin lähellä kahta prosenttia keskipitkällä aikavälillä. Nämä tulevaisuuden näkymät käyvät yksiin odotusten kanssa, että talouskasvu vahvistuu asteittain vuonna 2003 ja vahvistuu senkin jälkeen, ja siinä on otettu huomioon euron aikaisemman vahvistumisen vaikutukset. Nykyisessä taloustilanteessa M3:n voimakkaan kasvun ei pitäisi toistaiseksi tulkita vaikuttavan haitallisesti näihin näkymiin. Näin ollen taloudellisesta ja rahatalouden analyysista saatujen tietojen vertailun perusteella hintavaikautukset pysyvät suotuisina keskipitkällä aikavälillä eli rahapolitiikan kannalta oleellisimmalla ajanjaksolla.

Kaikkien poliittisten päättäjien euroalueella olisi nyt pyrittävä luomaan ilmapiiriä, joka edistäisi talouden toimijoiden luottamuksen elpymistä. Finanssipoliitikassa julkisen talouden vakavan epätasapainon korjaaminen on otettava joissakin maissa ensisijaiseksi tehtäväksi valmisteltaessa budjettisuunnitelmia vuodelle 2004. Noudattaakseen täysimääräisesti vakaus- ja kasvusopimusta ja Ecofin-neuvoston suosituk-

sia hallitusten tulisi pitäytyä uskottavissa keskipitkän aikavälin vakauttamisstrategioissa. Strategioilla tulisi pyrkiä tukemaan euroalueen talouden kasvupotentiaalia lisäämällä uudelleen työntekoon ja sijoittamiseen kannustavia toimia sekä rajoittamaan jo ennakolta kestävästi julkisia perusmenoja. Näiden finanssipoliittisten pyrkimysten rinnalle tarvitaan päättäväisiä edistysaskeleita työ- ja hyödykemarkkinoiden rakenteiden muuttamiseksi, jotta euroalueen kasvupotentiaalia rajoittavat jäykkyydet poistuvat ja resursseja voidaan kohdentaa tehokkaammin.

Kuukausikatsauksen tässä numerossa on vakioartikkelin lisäksi kolme muuta artikkelia. Ensimmäisessä käydään läpi ja perustellaan maaliskuussa 2004 voimaan tulevia muutoksia eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmään. Toisessa artikkelissa esitetään yleiskatsaus euroalueen pankkisektorin viimeaikaiseen kehitykseen. Kolmannessa artikkelissa analysoidaan euroalueen yritysten kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitystä.

Euroalueen talouskehitys

I Rahatalous ja rahoitusmarkkinat

EKP:n neuvoston rahapoliittiset päätökset

Kokouksessaan 31.7.2003 EKP:n neuvosto päätti, että vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettavien perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko on edelleen 2,0 %. Maksuvalmiusluoton korko päätettiin niin ikään pitää edelleen 3,0 prosentissa ja talletuskorko 1,0 prosentissa (ks. kuvio 1).

M3:n vuotuinen kasvu pysyi nopeana kesäkuussa

Kesäkuussa 2003 lavean raha-aggregaatin M3:n vuotuinen kasvuvauhti oli 8,3 %, kun se oli toukokuussa ollut 8,5 % (ks. kuvio 2). Huhti-kesäkuussa M3:n vuotuisen kasvuvauhdin kolmen kuukauden keskiarvo oli 8,5 %, kun se oli maaliskuussa ollut 8,4 %.

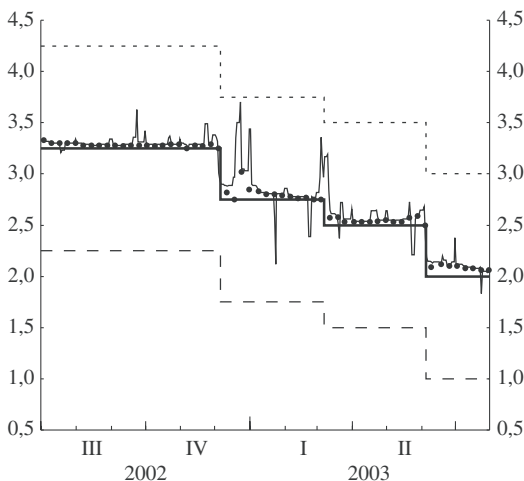
Rahan määrän kehitys kesäkuuhun ulottuneella jaksolla viittaa siihen, että muut sijoittajat kuin rahalaitokset eivät merkittäväällä tavalla pyrki neet palauttamaan sijoitusten jakaumaa ennal-

Kuvio 1.

EKP:n korot ja rahamarkkinakorot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

- Maksuvalmiusluoton korko
- - - Talletuskorko
- Perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskorko
- Yön yli -korko (EONIA)
- Perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko

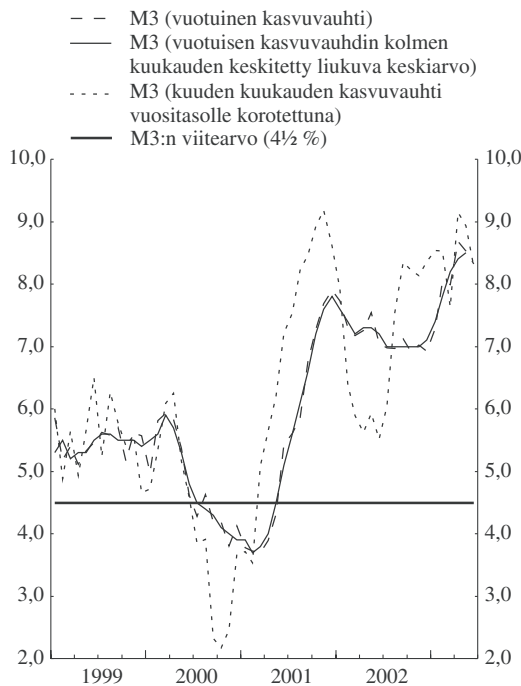

Lähteet: EKP ja Reuters.

Kuvio 2.

M3:n kasvu ja viitearvo

(kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: EKP.

leen, vaikka geopoliittiset epävarmuudet ja osakemarkkinoiden epävakaus ovat viime kuukausina heikentyneet. Rahan määrän voimakkaana jatkunut kasvu liittyi todennäköisesti lähinnä siihen, että korot olivat alhaiset kaikissa maturiteeteissa. Tämän seurauksena rahan hallussapidon vaihtoehtokustannukset olivat melko pienet ja muiden sijoitusmahdollisuuksien houkuttavuus heikkeni. Sijoittajat saattoivat suosia lyhytaikaisia instrumentteja myös siksi, että valtion joukkolainojen vähäisten tuottojen lisäksi joukkolainamarkkinat olivat hyvin epävakaita kesäkuuhun saakka. Rahan määrän voimakas kasvu voi myös olla merkki siitä, että sijoittajat ovat yhä haluttomia sijoittamaan osakkeisiin, koska osakesijoitukset ovat viime vuosina tuottaneet huomattavia tappioita. Epävarmuus talouskasvun käynnistymisestä ja työmarkkinoiden näkymistä on niin ikään saattanut edistää varovaisuussäästämistä.

Koska M3:n kasvu on jatkunut voimakkaana pitkään, euroalueelle on kertynyt huomattavasti

ylimääräistä likviditeettiä. Alueen nykyisessä taloustilanteessa ei silti ole todennäköistä, että ylimääräinen likviditeetti uhkasi hintavakautta. Mikäli ylimääräisen likviditeetin kertyminen kuitenkin edelleen jatkuu talouden voimakkaan elpymisen aikana, se saattaa aiheuttaa inflaatiopaineita keskipitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi on seurattava tarkoin, missä määrin sijoittajat pyrkivät palauttamaan sijoitusten jakaumaa ennalleen ja miten paljon sijoitusten palauttaminen uhkaa kokonaiskulutusta voimakkaan talouskasvun aikana.

M3:n pääeristä suppean raha-aggregaatin M1:n vuotuinen kasvuvauhti pysyi kesäkuussa ennallaan eli 11,5 prosentissa (ks. taulukko 1). M1:n eristä liikkeessä olevan rahan vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuussa 31,9 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 34,3 %. Liikkeessä olevan rahan määrä on kasvanut lyhyellä aikavälillä melko voimakkaasti, vaikka käteisvarantojen kasvattaminen on hidastunut, sillä käteisvarannot ovat lähellä tasoa, jolla ne olivat ennen käteiseuron käyttöönottoa. Yön yli -talletusten vuotuinen kasvu nopeutui entisestään eli 8,6 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 8,3 %. Yön yli -talletusten nopea kasvu liittyy todennäköisesti lähinnä siihen, että niiden vaihtoehtoiskustannukset ovat pienet.

Kuten M3:n muidenkin erien, myös muiden lyhytaikaisten talletusten kuin yön yli -talletusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuussa 5,6 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 5,9 %. Tähän vaikutti se, että enintään kahden vuoden määräaikaistalletusten vuotuinen kasvuvauhti hidastui -1,0 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 0,8 %. Sitä vastoin enintään kolmen kuukauden talletusten vuotuinen kasvuvauhti nopeutui kesäkuussa entisestään eli 10,5 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 9,9 %. Tämä vastakkaisuuntainen kehitys kertoo ehkä siitä, että näiden talletusten korkojen välinen ero on kaventunut viime kuukausina (ks. kuvio 5), mikä on vähentänyt määräaikaistalletusten houkuttavuutta säästötalletuksiin verrattuna.

M3:een kuuluvien jälkimarkkinakelpoisten instrumenttien vuotuinen kasvuvauhti hidastui kesäkuussa 8,2 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 8,6 %. Tämä johtui kahdesta syystä. Ensinnäkin takaisinostosopimusten vuotuinen kasvuvauhti hiljeni -2,1 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 2,8 %. Toiseksi velkapapereiden, joiden maturiteetti on 2 vuotta tai vähemmän, vuotuinen kasvuvauhti hidastui -15,3 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut -12,3 %. Sitä vastoin rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksien vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 19,2

Taulukko 1.

Euroalueen rahataloudelliset muuttujat

(vuotuinen prosenttimuutos, neljännesvuosikeskiarvoja)

	2002 IV	2003 I	2003 II	2003 Maaliskuu	2003 Huhtikuu	2003 Toukokuu	2003 Kesäkuu
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistetut tiedot</i>							
M1	8,8	10,3	11,5	11,8	11,2	11,5	11,5
<i>joista:</i> liikkeessä oleva raha	12,9	39,1	35,8	39,9	37,5	34,3	31,9
<i>joista:</i> yön yli -talletukset	8,1	6,6	8,1	8,1	7,7	8,3	8,6
M2-M1 (= muut lyhytaikaiset talletukset)	4,9	4,3	5,4	4,7	5,2	5,9	5,6
M2	6,7	7,1	8,2	8,0	8,0	8,5	8,3
M3-M2 (= jälkimarkkinakelpoiset instrumentit)	8,6	10,5	9,7	8,0	12,5	8,6	8,2
M3	7,0	7,6	8,5	8,0	8,7	8,5	8,3
<i>Kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomat tiedot</i>							
Pitkäaikaiset velat							
(ilman omaa pääomaa ja varauksia)							
Luotot euroalueelle	4,1	4,2	4,7	4,1	4,7	5,0	4,8
Luotot julkisyhteisöille	1,9	2,0	3,5	1,8	3,5	4,4	3,7
<i>joista:</i> lainat julkisyhteisöille	-1,2	-1,1	-0,4	-1,8	-0,1	-0,2	-0,3
Luotot muille euroalueella oleville	4,7	4,8	5,1	4,7	5,1	5,2	5,1
<i>joista:</i> lainat yksityiselle sektorille	4,8	4,9	4,6	4,7	4,7	4,6	4,5

Lähde: EKP.

prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 17,5 %. Koska rahamarkkinarahastojen rahasto-osuudet soveltuvat erityisen hyvin varojen tilapäiseen sijoittamiseen epävarmoina aikoina, tämä tukee oletusta likvidien varojen kysynnän kasvun jatkumisesta varotoimenpiteenä.

Rahalaitossektorin taseessa olevista M3:n vastaeristä rahalaitosten pitkäaikaisten velkojen (laskettuna ilman omaa pääomaa ja varauksia) vuotuinen kasvuvauhti nopeutui hieman eli 5,3 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 5,2 %.

Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvu vakaata kesäkuussa

Rahalaitossektorin konsolidoidun taseen vastaavaa-puolella euroalueella oleville myönnettyjen luottojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui 4,8 prosenttiin, kun se oli toukokuussa ollut 5,0 %. Tähän vaikutti se, että sekä julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen että yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti hidastui: julkisyhteisöille myönnettyjen luottojen 3,7 prosenttiin toukokuisesta 4,4 prosentista ja yksityiselle sektorille myönnettyjen luottojen 5,1 prosenttiin toukokuisesta 5,2 prosentista. Yksityiselle sektorille myönnettyjen lainojen vuotuinen kasvuvauhti oli kesäkuussa 4,5 %, kun se oli toukokuussa ollut 4,6 %. Lainojen kasvuvauhti onkin viime kuukaudet vaihdellut 4½ prosentista 5 prosenttiin, mikä viittaa siihen, että vuoden 2000 lopusta alkanut lainojen kasvun hidastuminen päättyi vuoden 2002 lopussa. Ei kuitenkaan ole mitään selviä merkkejä siitä, että lainojen kasvuvauhti olisi samanaikaisesti alkanut nopeutua. Rahalaitosten yksityiselle sektorille myöntämien lainojen reaalin kasvuvauhti ei kuitenkaan pitkällä aikavälillä tarkasteltuna ole hidas, kun otetaan huomioon taloudellinen toimintaympäristö.

Euroalueen pankkien luotonantokyselyn tulokset heinäkuulta 2003 (ks. kehikko 1) viittaavat siihen, että luotto-olot ovat alkaneet vakautua. Vaikka pankit ovat raportoineet luottokriteerien ja -limiittien tiukentuneen kolmen viime kuukauden aikana, kiristymistä kuvaavat prosenttiluvut ovat supistuneet merkittävästi hui-

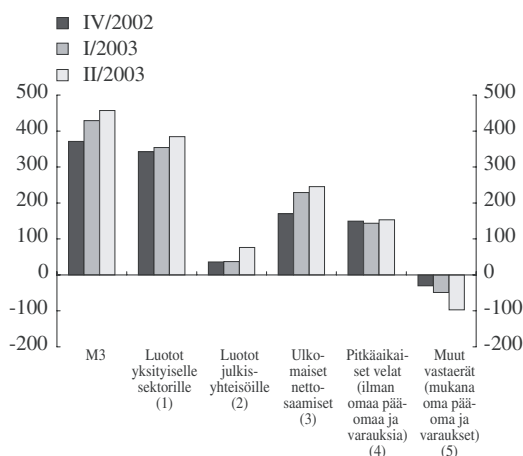
tikuisesta luotonantokyselystä. Useimmat pankit ilmoittivat heinäkuun kyselyssä, että ne ovat pitäneet kotitalouksille myönnettyjen lainojen luottokriteerit ennallaan. Tästä huolimatta pankkien luotonantokyselyn tuloksia täytyy toistaiseksi tulkita erittäin varovasti, koska kyselyssä annettujen vastausten yhteydestä luotto-oloihin ja talouskehitykseen on vielä vähän tietoa.

Euroalueen rahalaitosten ulkoinen nettoasema koheni kesäkuussa 2003 absoluuttisten ja kausivaihteluista puhdistamattomien tietojen perusteella 56 miljardia euroa. Kesäkuuhun ulottuneen 12 kuukauden jakson aikana euroalueen rahalaitossektorin ulkomaiset nettosaamiset kasvoivat 245 miljardia euroa, kun ne toukokuuhun ulottuneena vastaavanpituisena jaksona olivat kasvaneet 230 miljardia euroa. Toukokuuhun ulottuvat luvut sisältävän euroalueen maksumuseen mukaan rahalaitossektorin ulkoisen nettoaseman voimakas elpyminen toukokuuhun päättyneen 12 kuukauden jakson aikana oli yhteydessä pääoman suureen tuontiin euroalueelle. Tämä puolestaan liittyi alueen ulkopuolisten tekemiin euroalueen velkapapereiden ostoihin sekä jossain määrin myös euroalueen vaihtotaseen ylijäämään.

Kuvio 3.

M3:n ja sen vastaerien muutokset

(vuotuisia virtatietoja, ajanjakson lopussa, mrd. euroa, kausi- ja kalenterivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

Lähde: EKP.

M3 = 1 + 2 + 3 - 4 + 5.

Kehikko I.

Euroalueen pankkien luotonantokyselyn tulokset heinäkuulta 2003

Kuten huhtikuun 2003 Kuukausikatsauksessa julkaistussa artikkelissa ”Kyselytutkimus pankkien luotonannosta euroalueella” todettiin, eurojärjestelmä on kehittänyt neljännesvuosittain toteutettavan pankkien luotonantoa koskevan kyselytutkimuksen, jotta euroalueen pankkien luotonantokäyttäytymistä voitaisiin ymmärtää paremmin. Kysely on suunniteltu täydentämään olemassa olevia pankkikorko- ja luottotilastoja tiedoilla, jotka koskevat euroalueen luottomarkkinoiden kysyntä- ja tarjontatilannetta. Luotonantokysely tehtiin ensimmäisen kerran tammikuussa 2003 ja toisen kerran huhtikuussa 2003. Toukokuun 2003 Kuukausikatsauksessa esiteltiin kahden ensimmäisen kyselyn keskeisimmät tulokset. Tässä kehikossa kuvataan kolmannen kyselyn keskeisiä tuloksia ja verrataan edelliseen kyselyyn. Kattavampi raportti on julkaistu EKP:n verkkosivuilla.

Heinäkuussa 2003 tehdyn pankkien luotonantokyselyn tulokset (jotka perustuvat kaikkien tutkimusnäytteeseen kuuluvien 86 pankin vastauksiin) viittaavat siihen, että vaikka pankit ovat kolmen viime kuukauden aikana kaiken kaikkiaan ilmoittaneet tiukentaneensa yritysten lainojen ja luottolimiittien myöntämisessä soveltamiaan kriteerejä, tiukentaneiden pankkien nettomääräinen prosentuaalinen osuus on pienentynyt merkittävästi huhtikuun kyselystä. Useimmat pankit ilmoittivat heinäkuun kyselyssä pitäneensä kotitalouksiin soveltamansa luottokriteerit ennallaan.

Heinäkuun 2003 kyselyssä sellaisten pankkien nettomääräinen osuus oli 27 %, jotka kertoivat tiukentaneensa yrityslainojen myöntämiskriteerejä huhti-kesäkuussa (ks. taulukko A, ylempi puoli). Luku oli pienempi kuin mitä pankit huhtikuussa olivat odottaneet sen olevan tällä kaudella (39 %) ja pienempi kuin tammi-maaliskuussa (46 %) (ks. kuvio A, ensimmäinen osa). Sellaisten pankkien osuus pieni merkittävästi, jotka kertoivat nettomääräisesti kiristäneensä suurille yrityksille myönnettävien lainojen luottokriteerejä, mutta sellaisten pankkien osuus, jotka kertoivat nettomääräisesti kiristäneensä pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävien lainojen luottokriteerejä, pysyi jokseenkin muuttumattomana huhtikuun kyselyyn verrattuna. Heinäkuun kyselyssä ilmoitettu nettomääräinen tiukentuminen liittyi enemmän alkuperäiseltä maturiteetiltaan pitkäaikaisiin kuin lyhyisiin lainoihin samoin kuin huhtikuussakin, mutta luottokriteerien tiukentuminen väheni kaikissa maturiteeteissa huhtikuun kyselystä.

Taulukko A.

Yritysten luottoehtojen muutokset

(prosentteina)

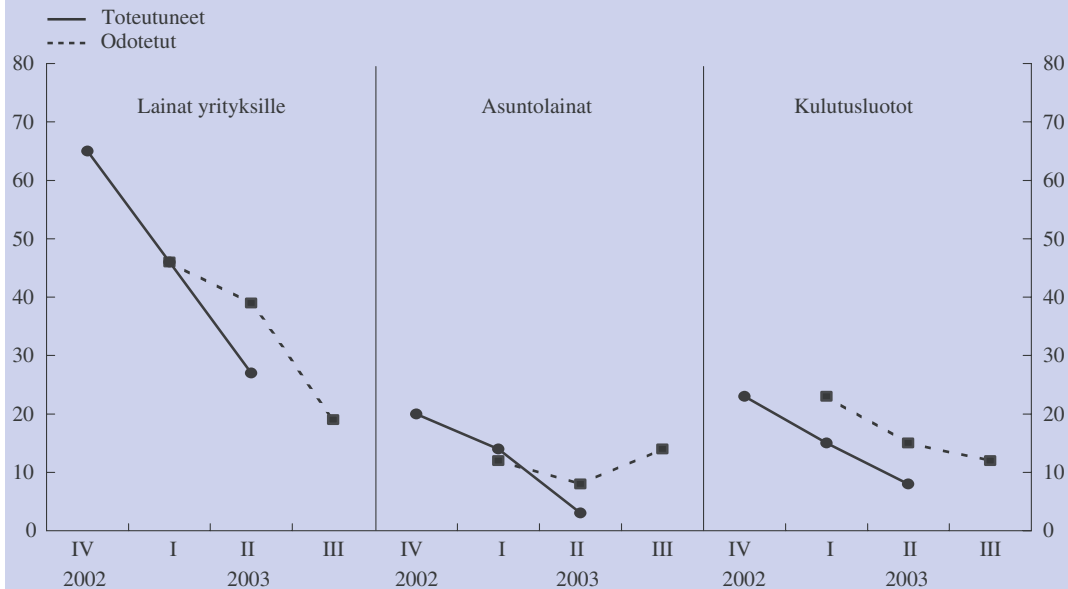
	Yhteensä		Lainat pienille ja keskisuurille yrityksille		Lainat suurille yrityksille		Lyhytaikaiset lainat		Pitkäaikaiset lainat	
	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu
a) Kolmena viime kuukautena										
Tiukennettu huomattavasti	0	1	0	0	0	8	0	0	2	8
Tiukennettu jonkin verran	27	45	32	34	25	43	19	32	28	35
Jokseenkin ennallaan	73	54	65	64	75	49	82	68	68	57
Lievennetty jonkin verran	0	0	3	3	0	0	0	0	2	0
Lievennetty huomattavasti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
% netto¹⁾	27	46	30	31	25	51	19	32	28	43
Vastanneiden pankkien lukumäärä	83	83	81	80	80	80	82	83	83	83
b) Seuraavana kolmena kuukautena										
Tiukennetaan huomattavasti	0	2	0	2	2	4	0	3	2	4
Tiukennetaan jonkin verran	23	36	23	35	24	33	11	26	22	37
Jokseenkin ennallaan	72	61	68	61	73	61	82	71	74	58
Lievennetään jonkin verran	4	0	9	3	1	2	7	0	1	2
Lievennetään huomattavasti	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
% netto¹⁾	19	39	14	35	24	36	5	29	21	39
Vastanneiden pankkien lukumäärä	83	83	81	81	80	80	81	83	82	83

1) Nettoprosenttimäärä tarkoittaa eroa prosenttimäärien ”tiukennettu huomattavasti” ja ”tiukennettu jonkin verran” summan ja prosenttimäärien ”lievennetty jonkin verran” ja ”lievennetty huomattavasti” summan välillä.

Kuvio.

Lainojen tai luottolimiittien hyväksymiseen sovellettavat luottoehdot

(luottoehtojen tiukentumisesta ilmoittaneiden pankkien nettoprosenttimäärä)

Huom. Nettoprosenttimäärä tarkoittaa eroa prosenttimäärien "tiukennettu huomattavasti" ja "tiukennettu jonkin verran" summan ja prosenttimäärien "lievennetty jonkin verran" ja "lievennetty huomattavasti" summan välillä.

"Toteutuneet" arvot ovat ajanjaksolta, jona kysely on toteutettu. "Odotetut" arvot ovat nettoprosenttimäärä, jotka on laskettu pankkien edellisessä kyselyssä ilmoittamien vastausten perusteella. Esimerkiksi vuoden 2003 kolmannen neljänneksen "odotetut" arvot perustuvat pankkien huhtikuun kyselyssä ilmoittamiin tietoihin.

Kuten huhtikuun kyselyssäkin, luottokriteereiden nettomääräiseen tiukentumiseen huhti-kesäkuussa 2003 vaikutti eniten koettu riski, erityisesti toimialaan tai yksittäiseen yritykseen liittyvä. Lähes yhtä tärkeänä tekijänä pidettiin yleistä talouskehitystä koskevia odotuksia. Tiukentuminen liittyi erityisesti korkomarginaalien kasvattamiseen, joskin muitakin ehtoja kuin korkoa kerrottiin tiukennettun.

Vuoden 2003 kolmannen neljänneksen luottokriteerejä koskevat odotukset kehittyivät siten, että niiden kiristymistä odottavien pankkien osuus laski heinäkuun kyselyssä 19 prosenttiin huhtikuun 39 prosentista (ks. taulukko A, alempi puoli). Pankeissa odotettiin erityisesti pk-yritysten luottokriteerien kiristymisen olevan aiempaa vähäisempää.

Taulukko B.

Yritysten lainojen tai luottolimiittien kysynnän muutokset kolmena viime kuukautena

(prosentteina)

	Yhteensä		Lainat pienille ja keskiuurille yrityksille		Lainat suurille yrityksille		Lyhytaikaiset lainat		Pitkäaikaiset lainat	
	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu
Vähentynyt huomattavasti	2	0	2	2	4	7	2	0	3	1
Vähentynyt jonkin verran	33	41	30	34	25	34	20	18	38	41
Jokseenkin ennallaan	54	48	52	47	57	45	61	67	47	29
Lisääntynyt jonkin verran	10	10	16	16	12	15	16	14	10	28
Lisääntynyt huomattavasti	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
% netto¹⁾	-25	-31	-17	-19	-15	-26	-6	-4	-30	-14
Vastanneiden pankkien lukumäärä	83	82	81	81	80	80	81	83	82	83

1) Lainojen kysyntää koskevien kysymysten nettoprosenttimäärä on määritelty eroksi prosenttimäärien "lisääntynyt huomattavasti" ja "lisääntynyt jonkin verran" summan ja prosenttimäärien "vähentynyt jonkin verran" ja "vähentynyt huomattavasti" summan välillä.

Yritysten lainojen kysynnästä voidaan todeta, että pankit odottivat kysynnän yleisesti edelleen nettomääräisesti supistuneen yritysten koosta riippumatta. Kaiken kaikkiaan nettomääräisesti 25 % pankeista ilmoitti heinäkuussa, että yritysten lainojen ja luottolimiittien kysyntä oli heikentynyt kolmen viime kuukauden aikana, kun huhtikuun kyselyssä vastaava osuus oli 31 % (ks. taulukko B). Erytysen selvästi pieneni sellaisten pankkien nettomääräinen osuus, joissa suurten yritysten lainojen ja luottolimiittien kysynnän kerrottiin heikentyneen.

Kotitalouksille myönnettävien lainojen luottokriteerien tiukentumisesta ilmoitti heinäkuussa nettomääräisesti vain 3 % vastaajista, kun huhtikuun kyselyssä vastaava osuus oli 14 % (ks. taulukko C, ylempi puoli). Tämä osuus oli myös pienempi kuin 8 %, jonka aikaisemmin odotettiin olevan vuoden 2003 toisella neljänneksellä (ks. kuvio A, toinen osa). Kulutusluottojen ja muiden kotitalouksille myönnettävien lainojen luottokriteereiden tiukentumisesta ilmoitti heinäkuussa nettomääräisesti vain 8 % pankeista, kun huhtikuussa vastaava osuus oli 15 %. Tämä osuus oli myös pienempi kuin 14 %, jonka aikaisemmin odotettiin olevan vuoden 2003 toisella neljänneksellä (ks. kuvio A, kolmas osa).

Niissä pankeissa, joissa kotitalouksille myönnettävien luottojen kriteereiden ilmoitettiin kolmen viime kuukauden aikana tiukentuneen edelleen, tähän kehitykseen vaikuttivat eniten vaikeat odotukset yleisestä taloudellisesta toimeliaisuudesta. Seuraavaksi tärkein tekijä oli – asuntolainojen osalta – arvio asuntomarkkinoiden näkymien heikkenemisestä ja – kulutusluottojen ja muiden kotitalouksille myönnettävien lainojen

Taulukko D. Kotitalouksien lainojen kysynnän muutokset kolmena viime kuukautena

(prosentteina)

	Asuntolainat		Kulutusluotot ja muut lainat	
	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu
Vähentynyt huomattavasti	0	5	1	3
Vähentynyt jonkin verran	14	18	18	24
Jokseenkin ennallaan	44	35	58	47
Lisääntynyt jonkin verran	30	33	21	20
Lisääntynyt huomattavasti	12	9	2	5
Yhteensä	100	100	100	100
%_{netto}¹	29	19	5	-2
Vastanneiden pankkien lukumäärä	80	80	78	78

1) Ks. taulukon B alaviite.

Taulukko C. Kotitalouksien luottoehtojen muutokset

(prosentteina)

	Asuntolainat		Kulutusluotot ja muut lainat	
	Heinäkuu	Huhtikuu	Heinäkuu	Huhtikuu
a) Kolmena viime kuukautena				
Tiukennettu huomattavasti	1	0	0	0
Tiukennettu jonkin verran	12	19	13	17
Jokseenkin ennallaan	77	77	82	81
Lievennetty jonkin verran	8	5	5	2
Lievennetty huomattavasti	2	0	0	0
Yhteensä	100	100	100	100
%_{netto}¹	3	14	8	15
Vastanneiden pankkien lukumäärä	80	80	78	77
b) Seuraavana kolmena kuukautena				
Tiukennetaan huomattavasti	0	2	0	1
Tiukennetaan jonkin verran	14	16	16	20
Jokseenkin ennallaan	85	71	80	73
Lievennetään jonkin verran	1	10	4	7
Lievennetään huomattavasti	0	0	0	0
Yhteensä	100	100	100	100
%_{netto}¹	14	8	12	14
Vastanneiden pankkien lukumäärä	80	80	78	78

1) Ks. taulukon A alaviite.

osalta – kuluttajien luottokelpoisuuden heikkeneminen. Samaan aikaan tekijä, jonka pankit ilmoittivat useimmin luotto-olojen helpottumisen syyksi, oli muiden pankkien ja rahoituksen välittäjien kiristynyt kilpailu.

Heinäkuun 2003 kyselyn tulokset kertoivat seuraavia kolmea kuukautta koskevista odotuksista, että pankit kaiken kaikkiaan odottavat kotitalouksille myönnettävien lainojen luottokriteerien edelleen yleisesti ottaen kiristyvän (ks. taulukko C, alempi puoli).

Samaan aikaan asuntolainojen kysynnän kasvusta kertoneiden pankkien määrä oli heinäkuun 2003 luotonantokyselyssä 29 %, kun huhtikuun kyselyssä vastaava osuus oli 19 % (ks. taulukko D). Lisäksi pankit olivat nyt ensimmäistä kertaa havainneet kulutusluottojen ja muiden kotitalouksille myönnettävien lainojen kysynnän hieman nettomääräisesti kasvaneen.

Kaiken kaikkiaan tulokset viittaavat siihen, että luotto-olot olisivat vakaantuneet jonkin verran. Kuitenkin koska kysely on otettu käyttöön vasta äskettäin, sen tuloksia on tulkittava hyvin varovaisesti. Vasta ajan ja kokemuksen myötä on mahdollista arvioida tarkoin kyselyn tuloksia ja tehdä johtopäätöksiä niiden suhteesta todelliseen talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehitykseen.

Velkapaperiemissiot pysyivät vakaina toukokuussa

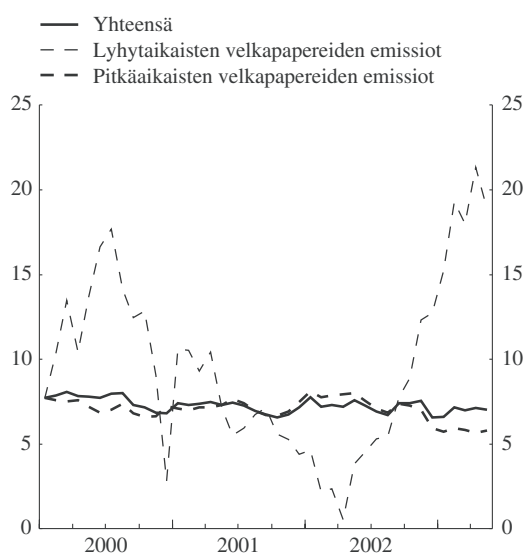
Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti oli vuoden 2003 toukokuussa 7,0 %, eli se oli pysynyt ennallaan huhtikuusta (ks. kuvio 4). Kokonaistilanteen erittely osoittaa, että pitkäaikaisien velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 0,2 prosenttiyksikköä eli 5,8 prosenttiin. Lyhytaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti sitä vastoin hidastui 2,4 prosenttiyksikköä eli 18,9 prosenttiin.

Velkapaperien erittely valuutoittain osoittaa, että euroalueella olevien liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti pysyi toukokuussa ennallaan eli 6,7 prosentissa. Sitä vastoin euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden valuuttojen kuin euron määräraisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui toukokuussa 10,9 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 11,9 %.

Kuvio 4.

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapaperien vuotuinen kasvuvauhti

(prosenttimuutos)

Lähde: EKP.

Huom. Vuotuiset kasvuvauhdit lasketaan rahoitustransaktioiden perusteella ja ne on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtamattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Sektoreittain tarkasteltuna rahalaitosten liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti oli toukokuussa 4,0 % eli 0,3 prosenttiyksikköä hitaampaa kuin huhtikuussa. Tämä johtui lähinnä siitä, että lyhytaikaisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui toukokuussa 20,9 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 26,1 %.

Muiden yritysten kuin rahalaitosten sektorilla – siihen kuuluvat sekä muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset että yritykset – euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui toukokuussa neljättä kuukautta peräkkäin ja oli 20,7 %, kun se oli huhtikuussa ollut 20,2 %. Yritysten liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui toukokuussa 13,1 prosenttiin, mikä on nopein vuotuinen kasvuvauhti vuoteen, kun se oli huhtikuussa ollut 10,5 %. Tämä johtui sekä lyhyt- että pitkäaikaisien velkapaperien emissioiden kasvuvauhdin nopeutumisesta. Kun lyhytaikaisten velkapaperien emissioiden kasvun elpyminen voi olla merkki yritysten aiempaa suuremmasta käyttöpääoman tarpeesta, pitkäaikaisien velkapaperien emissioiden kasvun elpyminen saattaa puolestaan kertoa aiempaa suuremmasta kiinteän pääoman investointien rahoitustarpeesta. Lisäksi liikkeeseenlaskijat ovat saattaneet päättää hyödyntää yritysten joukkolainamarkkinoiden pienentyneitä varainhankintakustannuksia, jotka johtuvat yritysten joukkolainojen tuottoerojen huomattavasta pienenemisestä viime kuukausina valtion joukkolainojen tuottoihin nähden. Koska valtion joukkolainojen tuotot olivat samaan aikaan hyvin pienet, korkeatuottoisia arvopapereita etsiviä ja luottoriskistä ilmeisen vähän huolestuneita sijoittajia on ehkä houkutelut yritysten liikkeeseen laskemien joukkolainojen lisätuotto.

Muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti hiljeni toukokuussa hieman eli 29,2 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 31,4 %. Lievästä hidastumisesta huolimatta tämän sektorin liikkeeseen laskemien velkapaperien kannan kasvu on ollut melko nopeaa kesäkuusta 1999 lähtien. Tämän sektorin emissiot ovat yleensä keskittyneet

muutamaan maahan, joissa yritysten on verotuksellisista syistä kannattanut käyttää ns. erillisyyhtiöitä (special purpose vehicles, SPV) ja muita rahoituksen välittäjiä hankkiakseen pääomaan edullisesti yritysten joukkolainamarkkinoilta.

Julkisella sektorilla valtion liikkeeseen laskemien euromääräisten velkapaperien kannan vuotuinen kasvuvauhti nopeutui hieman eli 4,5 prosenttiin toukokuussa, kun se oli huhtikuussa ollut 4,3 %. Sitä vastoin muut julkisyhteisöt – lähinnä osavaltio- ja paikallishallinto – vähensivät euromääräisten velkapaperien liikkeeseenlaskuaan, ja niiden kannan vuotuinen kasvuvauhti hidastui toukokuussa 26,2 prosenttiin, kun se oli huhtikuussa ollut 29,0 %.

Pankkikorot laskivat kesäkuussa varsin alhaisiksi

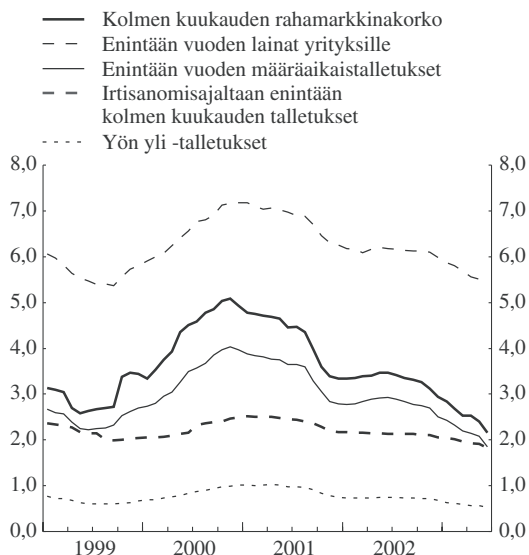
Sen jälkeen kun EKP:n korkoja oli kesäkuun alussa laskettu, lyhyet pankkikorot laskivat kesäkuun aikana edelleen ja myös merkittävästi, joten monet korot olivat alimmillaan tammikuun 1999 jälkeen. Enintään vuoden määräaikaistalletusten keskimääräinen pankkikorko laski kesäkuussa 23 peruspistettä edellisestä. Verrattuna kesäkuuhun 2002, jolloin tämä korko oli viimeksi huipussaan, se oli laskenut kesäkuuhun 2003 mennessä noin 110 peruspistettä. Samana ajanjaksona kolmen kuukauden rahamarkkinakorko laski suunnilleen 130 peruspistettä. Yrityksille myönnettyjen enintään vuoden lainojen keskimääräinen pankkikorko laski samaan aikaan noin 80 peruspistettä, mikä merkitsi sitä, että se oli jälleen alimmalla eli vuoden 1999 kolmannen neljänneksen tasolla (ks. kuvio 5). Sitä vastoin irtisanomisajaltaan enintään kolmen kuukauden talletusten keskikorko laski juuri 30 peruspistettä kesäkuusta 2002 kesäkuuhun 2003, mikä vastasi näille koroille ominaista hitaampaa sopeutumista markkinakehitykseen.

Pitkien joukkolainojen tuottojen supistuminen erittäin pieniksi vuoden 2003 ensimmäisinä kuukausina näkyi siinä, että pitkät pankkikorot laskivat edelleen kesäkuussa 2002 alkaneen yleisen trendin mukaisesti ja olivat erittäin alhaiset kesäkuussa 2003 (ks. kuvio 6). Yli kahden

Kuvio 5.

Pankkien lyhyet korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlasketut määrittäiset tiedot ja Reuters.
Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

vuoden määräaikaistalletusten keskimääräinen pankkikorko laski toukokuusta 2002 kesäkuuhun 2003 suunnilleen 140 peruspistettä. Samana ajanjaksona kotitalouksien asuntolainojen korot laskivat noin 150 peruspistettä ja yrityksille myönnettyjen pitkäaikaisten lainojen korot suunnilleen 110 peruspistettä. Tätä korkojen laskua voidaan verrata valtion viiden vuoden joukkolainan keskimääräisen tuoton supistumiseen noin 190 peruspisteellä toukokuusta 2002 kesäkuuhun 2003. Pitkien pankkikorkojen muutokset vastasivat tavanomaista viivettä pitkien markkinakorkojen välittymisessä pankkikorkoihin.

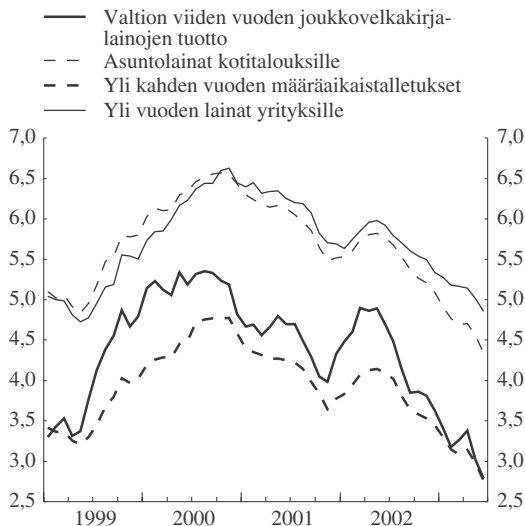
Rahamarkkinoiden tuottokäyrä loiveni jonkin verran heinäkuussa

Heinäkuussa hyvin lyhyet rahamarkkinakorot laskivat jonkin verran, mutta pitkät rahamarkkinakorot nousivat jonkin verran (ks. kuvio 7). Tästä syystä 12 kuukauden ja yhden kuukauden euriborkorkojen erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä, joka oli kesäkuun lopussa negatiivinen, oli vaakasuora heinäkuun 30. päivänä.

Kuvio 6.

Pankkien pitkät korot ja vastaava markkinakorko

(vuotuinen korko, kuukausittaisia keskiarvoja)

Lähteet: EKP:n yhteenlasketut maittaiset tiedot ja Reuters.
Huom. Sisältää myös Kreikan tiedot 1.1.2001 alkaen.

Eoniakorkona mitattu yön yli -korko laski heinäkuun kuluessa vähitellen lähemmäksi EKP:n perusrahoitusoperaation minimitarjouskorkoa eli 2:ta prosenttia ja oli heinäkuun 30. päivänä 2,07 %. Eoniakorko laski tuntuvasti tätä alemmaksi eli 1,83 prosenttiin ainoastaan kerran eli 23.7., joka oli pitoajanjakson viimeinen päivä (ks. kehikko 2). Kahden viikon eoniaswapkorko laski kesäkuun lopun ja heinäkuun 30. päivän välisenä aikana 2,11 prosentista 2,07 prosenttiin. Kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään ulottuvan jakson aikana toteutettujen eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden marginaalikorko ja keskikorko laskivat myös vähitellen heinäkuun kuluessa, ja marginaalikorko oli 2,06 % ja keskikorko 2,07 % operaatiossa, jonka maksut suoritettiin 30.7.

Sekä yhden kuukauden että kolmen kuukauden euriborko laskivat hieman kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään; yhden kuukauden korko laski 4 peruspistettä ja kolmen kuukauden korko 3 peruspistettä, joten 30.7. nämä korot olivat 2,12 %.

Sitä vastoin kuuden kuukauden euribor laski 2 peruspistettä ja kahdentoista kuukauden euribor 7 peruspistettä kesäkuun lopusta heinä-

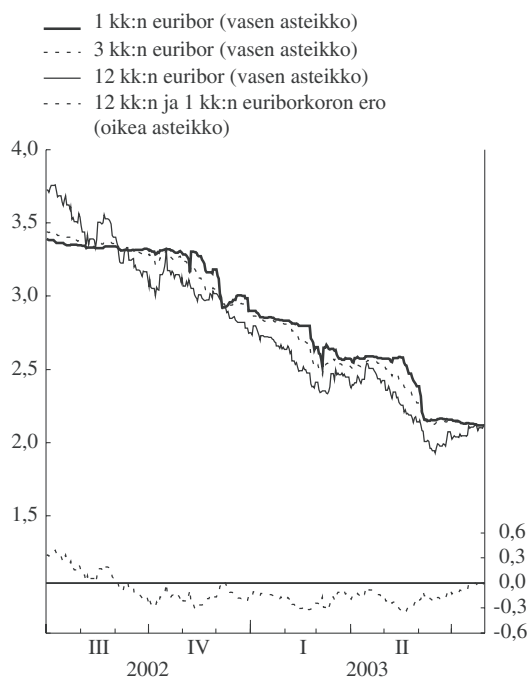
kuun 30. päivään, jolloin kuuden kuukauden euribor oli 2,11 % ja kahdentoista kuukauden euribor 2,13 %. Kahdentoista kuukauden ja yhden kuukauden euriborkorkojen erona mitattu rahamarkkinoiden tuottokäyrä, joka oli kesäkuun lopussa –10 peruspistettä, oli vaakasuora heinäkuun 30. päivänä.

Vuoden 2003 jälkimmäisellä puoliskolla ja vuoden 2004 ensimmäisellä puoliskolla erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut kolmen kuukauden odotetut euriborkorot nousivat heinäkuussa jonkin verran. Syyskuussa ja joulukuussa 2003 sekä maaliskuussa ja kesäkuussa 2004 erääntyvien futuurisopimusten pohjalta johdetut korot nousivat kesäkuun lopun ja heinäkuun 30. päivän välisenä aikana 11–19 peruspistettä. Syyskuussa 2003 erääntyvien sopimusten pohjalta johdetut korot olivat heinäkuun 30. päivänä 2,07 %, joulukuussa 2003 erääntyvien 2,00 %, maaliskuussa 2004 erääntyvien 2,09 % ja kesäkuussa 2004 erääntyvien 2,29 %.

Kuvio 7.

Euroalueen lyhyet korot ja rahamarkkinoiden tuottokäyrä

(vuotuinen korko, prosenttiyksikkönä, päivähavainnot)

Lähde: Reuters.

Kehikko 2.

Rahapoliittiset operaatiot ja likviditeettitilanne 23.7.2003 päättyneenä pitoajanjaksona

Eurojärjestelmä toteutti tarkasteltavana pitoajanjaksona kuusi perusrahoitusoperaatiota ja yhden pitempikäisen rahoitusoperaation.

Avomarkkinaoperaatiot

(mrd. euroa, korot vuotuisina prosentteina)

Operaatio	Maksujen suorituspäivä	Operaation eräpäivä	Tarjousten määrä	Jaetun likviditeetin määrä	Tarjoukset/ jaettu likviditeetti	Vastapuolten määrä	Minimitarjouskorke	Marginaalikorke	Painotettu keski-korke	Kiinteä korke
Perusrahoitusoperaatio	25.6.2003	9.7.2003	166,40	150,00	1,11	297	2,00	2,10	2,12	-
Perusrahoitusoperaatio	2.7.2003	16.7.2003	111,70	56,00	1,99	227	2,00	2,10	2,11	-
Perusrahoitusoperaatio	9.7.2003	16.7.2003	67,96	43,00	1,58	122	2,00	2,09	2,10	-
Perusrahoitusoperaatio	9.7.2003	23.7.2003	130,69	101,00	1,29	287	2,00	2,08	2,10	-
Perusrahoitusoperaatio	16.7.2003	30.7.2003	147,62	98,00	1,88	262	2,00	2,08	2,09	-
Perusrahoitusoperaatio	23.7.2003	6.8.2003	141,57	134,00	1,06	292	2,00	2,06	2,08	-
Pitempiaikainen rahoitusoperaatio	26.6.2003	25.9.2003	28,69	15,0	1,91	124	-	2,11	2,12	-

Lähde: EKP.

Eurojärjestelmä toteutti 9.7. samanaikaisesti kaksi perusrahoitusoperaatiota, jotka olivat maturiteetiltaan yksi viikko ja kaksi viikkoa. Tämän operaation tarkoituksena oli tasoittaa kahden yhtä aikaa voimassa olevan perusrahoitusoperaation kokoeroa. Epätasapaino oli syntynyt, kun tarjousten määrä oli jäänyt liian vähäiseksi kesäkuun alussa. Perusrahoitusoperaatioiden tarjousten määrän suhde jaettuun likviditeettiin oli pitoajanjaksolla keskimäärin noin 1,5, mutta ensimmäisessä ja viimeisessä operaatiossa suhdeluku oli suhteellisen pieni, vaikka vastapuolten lukumäärä ei ollut vähentynyt kummassakaan operaatiossa.

Pitoajanjakson alussa eoniakorko pysyi vakaana noin 2,12 prosentissa. Poikkeuksena oli maanantai 30.6., jolloin se nousi 2,38 prosenttiin puolivuotiskauden päättymisen vaikutuksen vuoksi. Sen jälkeen eoniakorko

Pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät

(mrd. euroa)

Päivittäinen keskiarvo pitoajanjaksona 24.6.–23.7.2003

	Likviditeettiä lisäävät	Likviditeettiä vähentävät	Nettovaikutus
(a) Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot	250,1	0,3	+ 249,9
Perusrahoitusoperaatiot	204,7	-	+ 204,7
Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	45,0	-	+ 45,0
Maksuvalmiusjärjestelmä	0,4	0,3	+ 0,1
Muut operaatiot	-	-	-
(b) Muut pankkijärjestelmän likviditeettiin vaikuttavat tekijät¹	320,4	438,1	- 117,7
Liikkeessä olevat setelit	-	382,7	- 382,7
Valtion talletukset eurojärjestelmässä	-	52,4	-52,4
Ulkomaiset saamiset (ml. kulta), netto	320,4	-	+ 320,4
Muut tekijät, netto	-	2,9	- 2,9
(c) Luottolaitosten talletukset eurojärjestelmän sekkitileillä (a) + (b)			132,2
(d) Varantovelvoite			131,6

Lähde: EKP.

Huom. Pyörästysten vuoksi luvut eivät välttämättä täsmää.

¹ Julkistetut ennusteet riippumattomiin tekijöihin perustuvista keskimääräisistä likviditeettitarpeista vaihtelivat 111,6 miljardista eurosta 125,6 miljardiin euroon. Ennusteen ja todellisen likviditeetin tarpeen välinen ero oli suurimmillaan 14.–22.7., jolloin se oli 2,5 miljardia euroa.

laski asteittain 2,12 prosenttiin 4.7. ja 2,08 prosenttiin 21.7. Perusrahoitusoperaatiossa, jonka maksut suoritettiin pitoajanjakson viimeisenä päivänä, jaettiin riittävästi likviditeettiä, joten pitoajanjakso päättyi suotuisasti. Niinpä eoniakorko laski 1,83 prosenttiin 23.7., ja pitoajanjakson päättyessä maksuvalmiusjärjestelmän talletusmahdollisuutta käytettiin nettomääräisesti 5,2 miljardin euron arvosta.

Luottolaitosten eurojärjestelmässä olevien sekkitilitalletusten ja vähimmäisvarantovelvoitteen välinen ero oli keskimäärin 0,60 miljardia euroa.

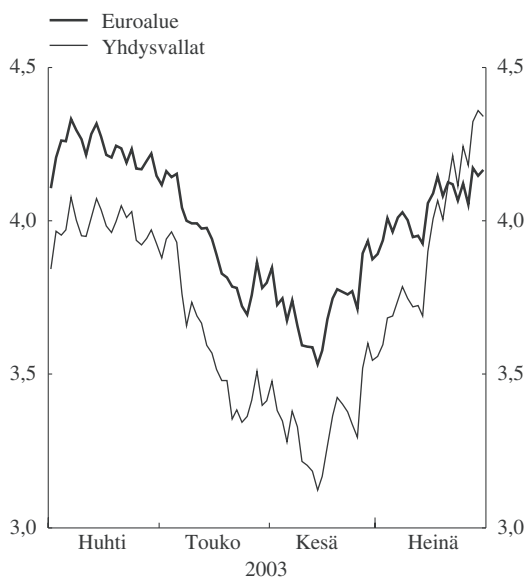
Valtion pitkien joukkolainojen tuotot kasvoivat heinäkuussa

Kesäkuun puolivälissä kaikilla keskeisillä joukkolainamarkkinoilla alkanut valtion pitkien joukkolainojen tuottojen kasvu jatkui heinäkuussa 2003. Valtion 10 vuoden joukkolainojen tuotto kasvoi euroalueella 30 peruspisteellä ja Yhdysvalloissa 80 peruspisteellä kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään, jolloin se oli euroalueella 4,2 % ja Yhdysvalloissa 4,3 % (ks. kuvio 8). Niinpä valtion 10 vuoden joukkolainojen tuottoero Yhdysvaltojen ja euroalueen välillä muuttui positiiviseksi ensi kertaa sitten huhtikuun 2002 ja oli noin 10 peruspistettä 30.7.2003.

Kuvio 8.

Valtion pitkien lainojen tuotot

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: Reuters.

Huom. Valtion pitkillä lainoilla tarkoitetaan 10 vuoden joukkovelkakirjalainoja tai maturiteetiltaan lähimpiä vastaavia lainoja.

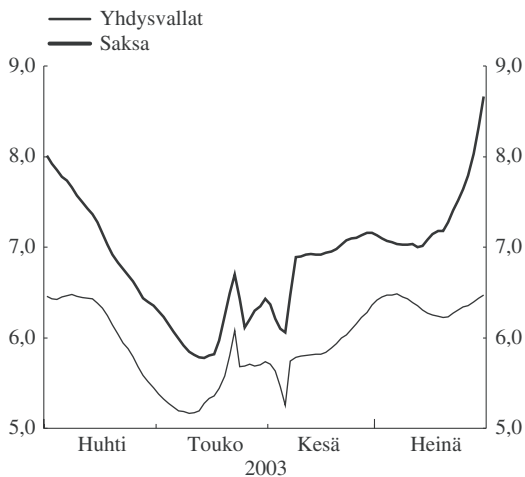
Valtion pitkien joukkolainojen tuottojen selvä kasvu Yhdysvalloissa johtui ilmeisesti pääasiassa siitä, että markkinaosapuolet tarkistivat arviotaan tulevasta kasvusta ja inflaatiosta aiempaa suuremmiksi. Sijoittajien optimismin kasvuun Yhdysvaltojen talouden kasvunäkymistä viittasi se, että valtion 10 vuoden indeksisidonnaisen joukkolainan reaalin tuotto kasvoi 50 peruspisteellä kesäkuun lopun ja heinäkuun 30. päivän välillä. Sijoittajien optimismin lisääntymistä näyttävät edesauttaneen odotettua paremmat makrotaloustiedot ja se, että BKT:n määrän kasvua koskevia arvioita on tarkistettu aiempia arvioita suuremmiksi. Sen lisäksi, että markkinaosapuolten näkemykset Yhdysvaltojen talouden kehityksestä paranivat, he eivät nähtävästi enää pitäneet todennäköisenä, että inflaatio edelleen hidastuisi nykyisestä. Tämä uhka oli supistanut pitkien joukkolainojen tuottoja huomattavasti edellisten kuukausien aikana. Sijoittajien keskimääräiset pitkän aikavälin inflaatio-odotukset näyttävätkin kasvaneen. Tähän viittaa se, että 10 vuoden tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti, joka kuvaa Yhdysvaltain valtion kymmenen vuoden nimellisen ja indeksisidonnaisen joukkolainan tuottojen eroa, kasvoi noin 30 peruspisteellä kesäkuun lopun ja heinäkuun 30. päivän välillä.

Kun pitkien joukkolainojen tuotot kasvoivat jyrkästi heinäkuussa, markkinaosapuolet ilmeisesti olivat jonkin verran epävarmoja joukkolainojen tuottojen tulevasta kehityksestä Yhdysvaltojen markkinoilla. Tähän viittasi se, että Yhdysvaltojen 10 vuoden valtionlainoihin perustuvista futuurisopimuksista johdetun implisiittisen volatiliiteetin 10 päivän liukuva keskiarvo nousi 1,5 prosenttiyksikköä kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään. Tuolloin 10 päivän liukuvana keskiarvona mitattu joukkolainojen implisiittinen volatiliiteetti oli 8,7 % eli noin prosenttiyksikön kor-

Kuvio 9.

Saksan ja Yhdysvaltojen 10 vuoden valtionlainoihin perustuvista futuurisopimuksista laskettu implisiittinen volatilitiitti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintojen 10 päivän liukuva keskiarvo)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat Bloombergin määritelmän mukaisesti lähimmän geneerisen futuurisopimuksen implisiittistä volatilitiittiä vähintään 20 päivää ennen erääntymistä. Näin ollen implisiittisen volatilitiitin laskemiseksi käytetty erääntymistä lähinnä oleva sopimus vaihdetaan 20 päivää ennen erääntymistä toiseen, erääntymistä seuraavaksi lähinnä olevaan sopimukseen.

keampi kuin kahden viime vuoden aikana keskimäärin.

Japanin valtion joukkolainojen markkinoilla pitkien joukkolainojen tuotot kasvoivat edelleen heinäkuussa, joskaan eivät niin selvästi kuin edelliskuussa. Valtion 10 vuoden joukkolainan tuotto kasvoi noin 10 peruspisteellä kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään, jolloin se oli 1,0 %. Kasvuun vaikutti se, että sijoitusten siirto joukkolainamarkkinoilta osakkeisiin jatkui ja markkinaosapuolten näkemykset Japanin talouden kehityksestä muuttuivat optimistisemmiksi. Markkinaosapuolten epävarmuus oli edelleen heinäkuussa verrattain suurta, mistä kertoi joukkolainamarkkinoiden implisiittisen volatilitiitin suuruus. Heinäkuun 30. päivänä joukkolainamarkkinoiden implisiittisen volatilitiitin 10 päivän liukuva keskiarvo oli 4,8 %, kun tämä joukkolainamarkkinoiden epävarmuuden mittari on kahden viime vuoden aikana ollut keskimäärin 3,1 %.

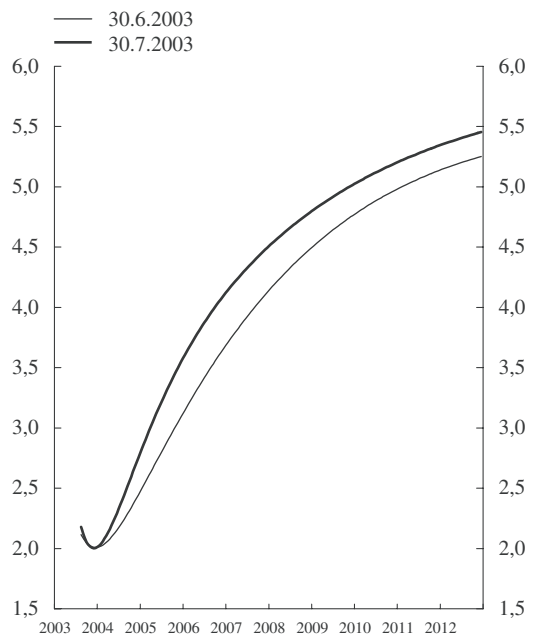
Euroalueella kaikkien eripituisten valtion joukkolainojen tuotot kasvoivat heinäkuussa. Kasvu oli voimakkainta pitkissä lainoissa, mikä näkyi futuurisopimusten pohjalta johdetun euroalueen yön yli -korkojen tuottokäyrän hienoisesta jyrkkenemisestä (ks. kuvio 10). Euroalueen joukkolainojen tuottojen kasvu näyttää johtuneen jossain määrin Yhdysvaltain joukkolainojen tuottojen kasvun heijastusvaikutuksista. Lisäksi tuottojen kasvuun näyttävät myötävaikuttaneen markkinaosapuolten hieman aiempia suuremmat odotukset euroalueen kasvusta ja inflaatiosta, vaikka euroalueen taloudesta julkistettuja tietoja onkin ilmeisesti pidetty epäyhtenäisempinä kuin Yhdysvaltain taloustietoja.

Sijoittajien pitkän aikavälin kasvuodotukset kehittyivät siten, että 10 vuoden indeksisidonnaisen (ilman tupakan hintojen vaikutusta laskettuun euroalueen YKHLin sidottujen) joukkolai-

Kuvio 10.

Korkojen aikarakenteesta johdetut euroalueen yön yli -korkojen odotukset

(vuotuinen korko, päivähavaintoja)

Lähde: EKP:n arvio.

Huom. Korkojen aikarakenteesta johdettu termiinikorkokäyrä kuvaa markkinoiden odotuksia lyhyiden korkojen tulevasta kehityksestä. Käyrien laskentamenetelmää selostettiin tammikuun 1999 Kuukausikatsauksen sivulla 26. Estimoinnissa käytetyt tiedot on johdettu koronvaihtosopimuksista.

nojen tuotot nousivat noin 10 peruspistettä kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään. Samaan aikaan myös markkinaosapuolten pitkän aikavälin inflaatio-odotukset näyttävät voimistuneen. Tästä kertoo se, että tuotot yhtenäistävä inflaatiovauhti, joka mitataan 10 vuoden nimellisen ja reaalisen tuoton erona, kasvoi samaan aikaan noin 20 peruspistettä, eli se oli 1,9 % heinäkuun 30. päivänä.

Epävarmuus euroalueen joukkolainamarkkinoilla – mitattuna Saksan valtionlainoihin perustuvista futuurisopimuksista laskettuna implisiittisenä volatilitteettina – pysyi jokseenkin muuttumattomana kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään (ks. kuvio 9). Tuolloin 10 päivän liukuva keskiarvona mitattu joukkolainojen implisiittinen volatilitteetti oli 6,5 % eli noin prosenttiyksikön suurempaa kuin kahden viime vuoden aikana keskimäärin.

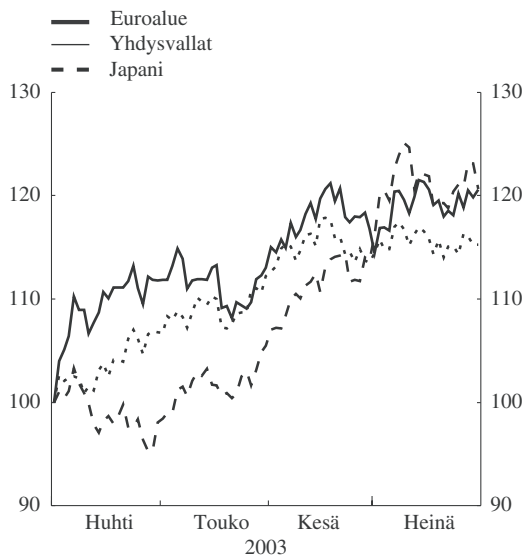
Osakkeiden hinnat vakaantuivat nousuvireen päätteeksi ja volatilitteetti väheni heinäkuussa

Kun odotukset maailmantalouden kasvusta kohentuivat, osakkeiden hintojen nousu jatkui heinäkuussa. Nousu oli kuitenkin hyvin maltillista, joten kurssit vakaantuivat maaliskuun 2003 puolivälissä alkaneen elpymisen päätteeksi. Kesäkuun 2003 lopusta heinäkuun 30. päivään euroalueen osakkeiden hinnat nousivat laajalla Dow Jones Euro Stoxx -indeksillä mitattuna kaiken kaikkiaan 3 % (ks. kuvio 11). Myös Yhdysvalloissa osakkeiden hinnat nousivat samana ajanjaksona noin 1 % Standard & Poor's 500 -indeksillä mitattuna, kun taas Japanissa Nikkei 225 -indeksi nousi samana ajanjaksona 3 %.

Yhdysvaltojen osakemarkkinat nousivat hieman heinäkuussa, minkä jälkeen Standard & Poor's 500 -indeksi oli 12 % korkeampi kuin vuoden 2002 joulukuussa. Kasvu näyttää johtuneen pääasiassa markkinaosapuolten optimismiin lisääntymisestä taloudellisen toimeliaisuuden ja yritysten tulosten kehityksen suhteen, kun taloudesta oli saatu useita odotettuja parempia tietoja. Lisäksi markkinat saivat tukea siitä, että markkinaosapuolten kokema epävarmuus osakkeiden hintakehityksestä väheni. Tätä ilmentää

Kuvio 11. Osakeindeksit

(1.4.2003 = 100, päivähavainnot)

Lähde: Reuters.

Huom. Dow Jones Euro Stoxx (laaja) euroalueen osalta. Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen ja Nikkei 225 Japanin osalta.

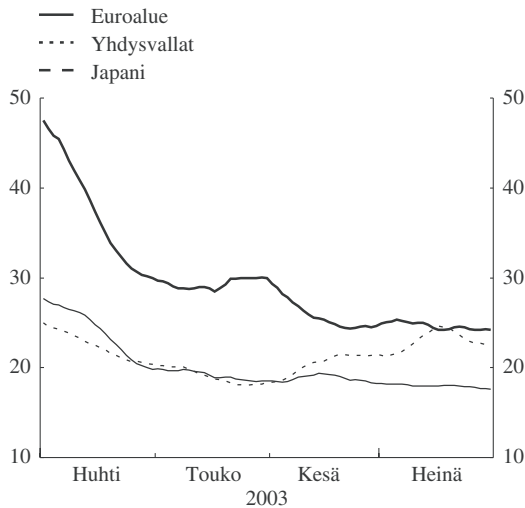
se, että Standard & Poor's 500 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatilitteetin 10 päivän liukuva keskiarvo pieneni lähes 1 prosenttiyksiköllä kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään. Tällöin volatilitteetti oli noin 7 prosenttiyksikköä pienempi kuin kahtena viime vuonna keskimäärin (ks. kuvio 12). Osakkeiden hintojen nousu Yhdysvalloissa heinäkuun aikana oli erityisen voimakasta teknologiasektorilla: Nasdaq Composite -indeksi nousi kesäkuun lopusta 6 % heinäkuun 30. päivään, jolloin indeksi oli 29 % korkeampi kuin joulukuun 2002 lopussa.

Japanissa osakkeiden hinnat nousivat Nikkei 225 -indeksillä mitattuna 3 % kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään. Samaan aikaan Japanin osakemarkkinoihin liittyvä epävarmuus kuitenkin lisääntyi Nikkei 225 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatilitteetin 10 päivän liukuvalla keskiarvolla mitattuna noin 1 prosenttiyksiköllä kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään. Luku oli kuitenkin edelleen hieman matalampi kuin kahden viime vuoden aikana keskimäärin. Osakkeiden hintojen nousu näytti johtuvan siitä, että markkinaosapuolten näke-

Kuvio 12.

Osakekurssien implisiittinen volatiliiteetti

(vuotuisina prosentteina; päivähavaintojen 10 päivän liukuva keskiarvo)

Lähde: Bloomberg.

Huom. Sarjat kuvaavat osakeindekseihin perustuvien optioiden hinnoista johdettua odotettua osakkeiden prosentteina lasketun hinnanmuutosten keskihajontaa enintään kolmen kuukauden aikana. Osakeindeksit, joiden implisiittistä volatiliiteettiä kuvataan, ovat Dow Jones Euro Stoxx 50 euroalueen osalta, Standard & Poor's 500 Yhdysvaltojen osalta ja Nikkei 225 Japanin osalta.

mykset Japanin talouden näkymistä paranivat. Lisäksi nousua tuki ulkomaisten sijoitusten merkittävä lisääntyminen Japanin osakemarkkinoilla.

Euroalueella osakkeiden hintojen nousu heinäkuussa näytti heijastavan pääasiassa odotuksia yleisestä taloudellisesta elpymisestä ja samanaikaisesta yritysten tulosten paranemisesta. Heinäkuun 30. päivään mennessä osakkeiden hinnat olivat nousseet 6 % joulukuusta 2002. Muihin osakemarkkinoiden vahvaan kehitykseen myötävaikuttaneisiin tekijöihin kuului muun muassa sijoittajien osakkeilta vaatiman riskipreemion jatkuva supistuminen, jota ilmensi Dow Jones Euro Stoxx 50 -indeksiin perustuvista optioista johdetun implisiittisen volatiliiteetin 10 päivän liukuvan keskiarvon aleneminen edelleen 1 prosenttiyksiköllä kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään. Tällöin volatiliiteetti oli noin 10 prosenttiyksikköä pienempi kuin kahtena viime vuonna keskimäärin. Eri sektoreista teollisuuden osakkeiden hinnat nousivat voimakkaimmin eli 8 % kesäkuun lopusta heinäkuun 30. päivään.

2 Hintakehitys

Alustavan arvion mukaan YKHI-inflaatio oli 1,9 % heinäkuussa 2003

Eurostatin alustavan arvion mukaan euroalueen YKHI-inflaation odotetaan heinäkuussa 2003 olleen 1,9 %, kun se kesäkuussa oli 2,0 % (ks. taulukko 2). YKHI:n yksittäisten erien kehityksestä heinäkuussa ei ole vielä saatavissa yksityiskohtaisia tietoja, ja kuten tavallisesti, arvioon liittyy jonkin verran epävarmuustekijöitä.

Kesäkuussa euroalueen YKHI-inflaatio nopeutui 2,0 prosenttiin toukokuun 1,9 prosentista. Tämä johtui jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintojen vuotuisen muutosvauhdin kiihtymisestä (ks. taulukko 13). Ilman jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja lasketun YKHI:n vuotuinen muutosvauhti pysyi muuttumattomana eli 2,0 prosentissa.

Jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vuotuinen muutosvauhti nopeutui kesäkuussa 2003 huomattavasti eli 2,6 prosenttiin touko-

kuun 1,2 prosentista. Nopeutuminen johtui osittain vertailuajankohdan vaikutuksesta, mutta myös hedelmien ja vihannesten hintojen viimeaikaisesta kehityksestä, joka on luultavasti seurausta myöhäisten pakkasten ja sateettomuuden aiheuttamista heikoista sadoista useissa euroalueen maissa. Muutosvauhdin nopeutuminen vuoksi jalostamattomien elintarvikkeiden hintojen vaikutus YKHI-inflaatioon lisääntyi 0,1 prosenttiyksikköä. Energian hinnan vuotuinen muutosvauhti nopeutui kesäkuussa 1,6 prosenttiin oltuaan toukokuussa 0,6 %. Tämä johtui pääasiassa vertailuajankohdan vaikutuksesta, joka liittyy energian hinnan kuukausittaisen muutosvauhdin huomattavaan hidastumiseen kesäkuussa 2002, mikä puolestaan oli seurausta tuolloin öljyn hinnan huomattavasta laskusta.

Palvelujen hintojen muutosvauhdin pysyessä ennallaan eli 2,5 prosentissa ilman vaihtelevia erä – eli jalostamattomien elintarvikkeiden ja energian hintoja – lasketun YKHI:n vuotuinen muutosvauhti pysyi kesäkuussa muuttumatto-

Taulukko 2.

Euroalueen hinta- ja kustannuskehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2000	2001	2002	2002 III	2002 IV	2003 I	2003 II	2003 Helmi	2003 Maalis	2003 Huhti	2003 Touko	2003 Kesä	2003 Heinä
Yhdenmukaistettu kuluttajahinta- indeksi (YKHI) ja sen erät													
Kokonaisindeksi ¹⁾	2,1	2,3	2,3	2,1	2,3	2,3	2,0	2,4	2,4	2,1	1,9	2,0	1,9
<i>josta:</i>													
Tavarat	2,5	2,3	1,7	1,3	1,8	2,0	1,5	2,1	2,2	1,5	1,4	1,7	.
Elintarvikkeet	1,4	4,5	3,1	2,3	2,3	2,0	2,6	2,1	2,3	2,4	2,5	3,0	.
Jalostetut elintarvikkeet	1,2	2,9	3,1	2,9	2,7	3,2	3,4	3,3	3,3	3,4	3,4	3,3	.
Jalostamattomat elintarvikkeet	1,8	7,0	3,1	1,4	1,7	0,2	1,6	0,3	0,8	1,0	1,2	2,6	.
Teollisuustuotteet	3,0	1,2	1,0	0,8	1,6	2,0	1,0	2,2	2,2	1,1	0,9	1,0	.
Muut teollisuustuotteet kuin energia	0,5	0,9	1,5	1,3	1,2	0,7	0,9	0,7	0,8	0,8	0,9	0,8	.
Energia	13,0	2,2	-0,6	-0,7	2,9	7,0	1,5	7,7	7,5	2,2	0,6	1,6	.
Palvelut	1,5	2,5	3,1	3,3	3,1	2,7	2,6	2,7	2,6	2,9	2,5	2,5	.
Muut hinta- ja kustannus- indikaattorit													
Teollisuuden tuottajahinnat	5,3	2,2	0,0	0,0	1,3	2,4	.	2,6	2,4	1,7	1,3	.	.
Yksikkötyökustannukset	1,3	0,1	0,4	0,6	1,0	0,8	.	-	-	-	-	-	-
Työn tuottavuus	2,6	2,8	2,5	2,5	2,4	2,5	.	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/työntekijä	2,8	3,3	3,7	3,5	3,7	2,7	.	-	-	-	-	-	-
Työvoimakustannukset/tunti	31,0	27,8	26,5	27,2	26,5	28,4	22,7	29,8	27,2	22,9	21,9	23,3	24,9
Öljyn hinta (euroa/barreli)	16,7	-7,6	-1,7	-1,6	4,4	-4,2	-8,0	-3,7	-7,2	-6,7	-8,7	-8,6	-5,6
Raaka-aineiden hinnat (euroina)													

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot, Thomson Financial Datastream, HWWA – Institut für Wirtschaftsforschung (Hampuri) ja EKP:n laskelmat.

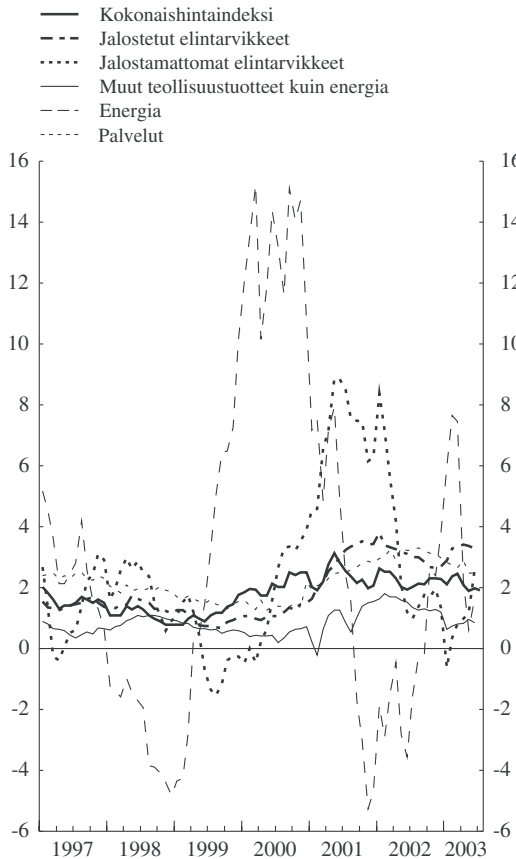
Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIin. Muut hinta- ja kustannusindikaattorit sisältävät Kreikan tiedot myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta. Lisätietoja tilasto-osassa.

1) Heinäkuun 2003 YKHI-inflaatioluku perustuu Eurostatin alustavaan arvioon.

Kuvio 13.

Euroalueen YKHI-inflaatio eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. Kreikan tiedot vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta eivät sisälly YKHIin.

mana eli 2,0 prosentissa, vaikka jalostettujen elintarvikkeiden ja muiden teollisuustuotteiden kuin energian vuotuinen muutosvauhti hidastui 0,1 prosenttiyksikköä. Jalostettujen elintarvikkeiden hintojen vuotuisen muutosvauhdin hidastuminen 3,3 prosenttiin kesäkuussa johtui lähinnä vertailuajankohdan vaikutuksesta alkoholin ja tupakan hinnoissa, mutta muiden teollisuustuotteiden kuin energian hintojen vuotuisen muutosvauhdin hidastuminen 0,8 prosenttiin johtui lähinnä vaatteiden hintojen kausiluonteisesta laskusta vuoden 2003 kesäalettumyynneissä.

Tuottajahintojen nousupaineet edelleen vähäiset

Kuten edellisessä Kuukausikatsauksessa todettiin, ilman rakentamista lasketun teollisuuden tuottajahintojen vuotuinen muutosvauhti euro-

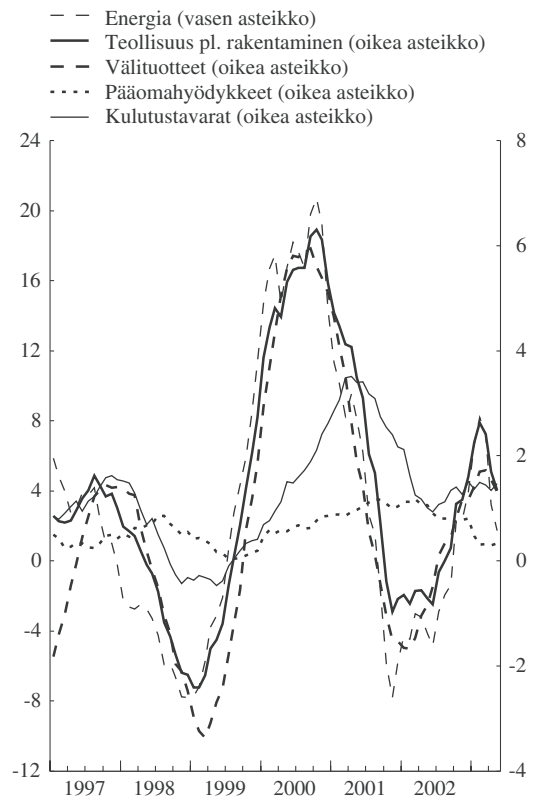
alueella oli 1,3 % toukokuussa 2003 (ks. kuvio 14). Vauhti on hidastunut lähes koko tämän vuoden, ja tämä on johtunut lähinnä energian hinnan vaikutuksen heikkenemisestä. Kuitenkin myös ilman energian hintaa laskettujen tuottajahintojen vuotuinen nousuvauhti, joka oli 1,0 % toukokuussa, on hidastunut hieman vuoden 2003 alkupuolelta lähtien. Tähän vaikuttivat muun muassa euron vahvistumisen viivästyneet vaikutukset ja kotimaan tuotannon heikkous.

Tuottajahintojen kehityksen tarkastelu toukokuusta 2003 lähtien osoittaa, että ostopäälliköiden kyselyyn perustuvan euroalueen teollisuuden hintaindeksin (Eurozone Price Index, EPI) indeksiluku laski kesäkuussa (ks. kuvio 15), mikä viittaa siihen, että teollisuuden tuotantopanosten hinnat laskivat edelleen. Vaikka toukokuun puolivälissä alkanut öljyn hinnan nousu kansainvälisillä markkinoilla saattaa lisätä tuottajahintojen nousupaineita hieman,

Kuvio 14.

Euroalueen teollisuuden tuottajahinnat eriteltynä

(vuotuinen prosenttimuutos, kuukausihavaintoja)

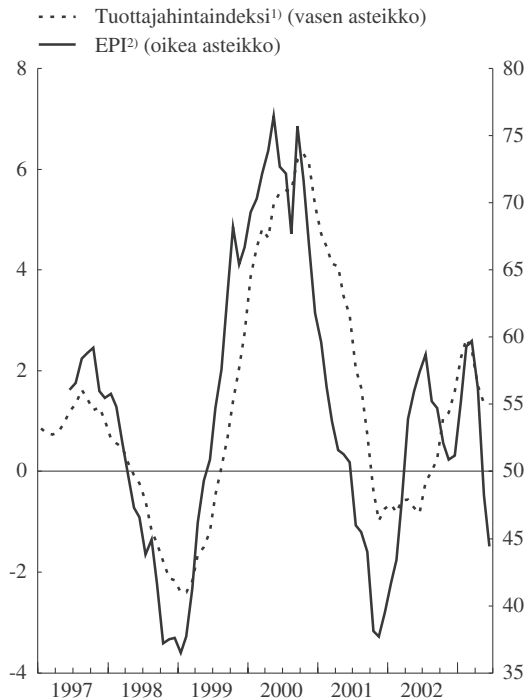
Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Kuvio 15.

Tuottajahinnat ja tehdasteollisuuden tuotantopanosten hinnat euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat ja Reuters.

- 1) Vuotuinen prosenttimuutos; ei sisällä rakentamista.
- 2) Eurozone Price Index, euroalueen tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintaindeksi, jonka tiedot perustuvat ostopäälliköille tehtävään kyselyyn. Indeksiluku, joka on yli 50, viittaa tehdasteollisuuden tuotantopanosten hintojen nousuun, ja 50:tä pienempi indeksiluku hintojen laskuun. Indeksiksi ei sisällä Kreikan tietoja vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta.

pysynee tuottajahintojen yleinen kehitys kuitenkin maltillisena, mikä viittaa siihen, että kuluttajahinnat kehittyvät suotuisasti.

Palkkojen nousu jokseenkin vakaata vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä

Eurostatin toisen arvion mukaan tuntia kohden laskettujen työvoimakustannusten vuotuinen muutosvauhti yrityssectorilla (ilman maataloutta) hidastui 1,0 prosenttiyksikköä eli 2,7 prosenttiin vuoden 2002 viimeisen neljänneksen ja vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen välisenä aikana. Tämä huomattava hidastuminen johtuu kuitenkin paljolti erityistekijöistä, kuten työpäivien määrästä ja vertailuajankohdan vaikutuksista, mikä tarkoittaa, että kasvuvauhdin hidastumista on tulkittava varoen.

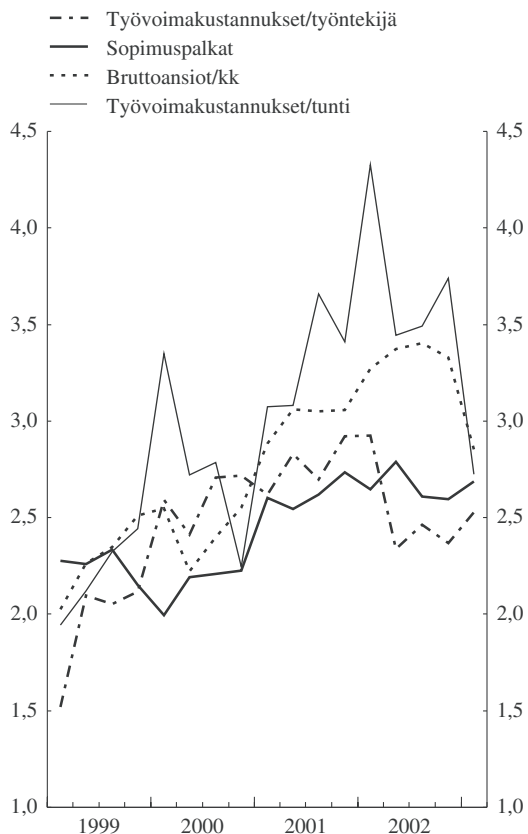
Työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten vuotuinen kasvuvauhti nopeutui 2,5 % vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä ja oli 0,1 prosenttiyksikköä nopeampi kuin vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä. Nopeutuminen johtuu todennäköisesti sosiaaliturvamaksujen kohoamisesta ja sopimuspalkkojen nousuvauhdin kiihtymisestä 0,1 prosenttiyksiköllä eli 2,7 prosenttiin.

Näiden kummankin työvoimakustannusindikaattorin nousua arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon niiden tavanomainen heilahdus. Tietojen tarkistusten vuoksi työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten vuotuinen muutosvauhti onkin vaihdellut 2,4 prosentin tuntumassa vuoden 2002 toisesta neljänneksestä lähtien (ks. kuvio 16). Tämä tukee aikaisempaa arviota, jonka mukaan työvoimakustannusten kasvu vakaantui vuoden 2002 aikana.

Kuvio 16.

Euroalueen työvoimakustannusindikaattoreita

(vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Eurostat, kansalliset tiedot ja EKP:n laskelmat.

Työn tuottavuuden vuotuinen kasvuvauhti hidastui 0,2 prosenttiyksikköä eli 0,8 prosenttiin vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä, mikä on seurausta talouskasvun heikkoudesta. Yksikkötyökustannusten kasvu nopeutui 0,3 prosenttiyksikköä eli 1,7 prosenttiin vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä hidastuttuaan huomattavasti vuoden 2002 aikana. Kasvun nopeutuminen oli seurausta työntekijää kohden laskeutujen palkkakustannusten hienoisesta noususta ja työn tuottavuuden kasvun suhdanne- luonteisesta hidastumisesta. Yksikkötyökustannusten kasvuvauhti pysyi kuitenkin vähäisenä verrattuna vuoden 2002 ensimmäisen neljänneksen huippuvauhtiin, 3,2 prosenttiin.

YKHI-inflaation odotetaan edelleen vaihtelevan 2 prosentin tuntumassa loppuvuoden ajan

YKHI-inflaatio saattaa vaihdella jonkin verran lyhyellä aikavälillä, mikä johtuu öljyn hinnan viimeaikaisesta kehityksestä ja elintarvikkeiden

hintojen noususta. Elintarvikkeiden hintojen nousuun vaikuttaa useissa euroalueen maissa vallitseva pitkäaikainen kuivuus. Tällä hetkellä on vaikeata arvioida, kuinka huomattavia nämä vaikutukset ovat ja milloin ne hälvenevät, mutta niiden voidaan kuitenkin olettaa olevan rajallisia ja tilapäisiä. Kaiken kaikkiaan YKHI-inflaation odotetaan loppuvuodesta pysyttelevän 2 prosentin tuntumassa ja hidastuvan alle 2 prosentin vuoden 2004 alkupuolella, joskin suurehkoikin vaihtelut ovat mahdollisia. Keskipitkällä aikavälillä inflaationäkymät pysyvät suotuisina, koska euro on vahvistunut viimeksi kuluneen vuoden aikana ja koska talous elpyy asteittain. Keskipitkällä aikavälillä inflaatiovauhdin odotetaan pysyvän hintavakauden mukaisena olettaen että öljyn hinta, valuuttakurssit ja palkkojen nousu pysyvät suurin piirtein vakaina. Samoin arvioivat EKP:n toteuttamaan, vuoden 2003 kolmannen neljänneksen Survey of Professional Forecasters (SPF) -kyselytutkimukseen vastanneet, ja vastaava arvio on nähtävissä myös muissa yksityisen sektorin inflaatio-odotuksia kuvaavissa indikaattoreissa (ks. kehikko 3).

Kehikko 3.

Euroalueen inflaatiota ja talouskehitystä koskevat yksityisen sektorin odotukset: vuoden 2003 kolmannen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja muiden indikaattorien tulokset

EKP toteutti 16.–23.7.2003 sarjassaan 20:n Survey of Professional Forecasters (SPF) -kyselytutkimuksen. SPF-kyselyssä tarkastellaan Euroopan unionin alueella sijaitsevien rahoitus- tai muiden laitosten asiantuntijoiden odotuksia euroalueen inflaatiosta, talouskehityksestä ja työttömyydestä. On tärkeää muistaa, ettei SPF-kyselyyn osallistuville anneta yhteisiä ennusteoletuksia, joten kyselyn kokonaistuloksissa näkyy suhteellisen heterogeeninen subjektiivisten näkemysten ja oletusten yhdistelmä. SPF-kyselyn tulosten yhteydessä esitetään mahdollisuuksien mukaan muita tutkimustuloksia samoja arviointijaksoja koskevista yksityisen sektorin odotuksista.¹

Vuosia 2003, 2004 ja 2005 koskevat inflaatio-odotukset

SPF-kyselyyn osallistuvat odottavat YKHI-inflaation olevan keskimäärin 1,9 % vuonna 2003, joten se arvioidaan 0,1 prosenttiyksikköä hitaammaksi kuin edellisessä kyselytutkimuksessa. Osallistujat odottavat myös, että vuoden 2003 jälkipuoliskon inflaatiokehitykseen vaikuttaa aiempaa vaimeampi energian hintakehitys ja se, että BKT:n määrän kasvu on heikompaa kuin aiemmin odotettiin. Hintoihin saattaa kuitenkin kohdistua joitakin tilapäisiä nousupaineita, joita aiheuttavat tänä kesänä useita Euroopan maita vaivanneet kuuma sää ja kuivuus. Vuoden 2004 YKHI-inflaatiovauhtia tarkistettiin edellisen SPF-kyselyn odotuksia hitaammaksi (0,2 prosenttiyksikön verran), ja nyt sen odotetaan olevan keskimäärin 1,5 %. Tarkistus selittyi osittain osal-

¹ Nämä jaksot ovat kalenterivuodet 2003, 2004, 2005 ja 2008. Näiden lisäksi tulokset kattavat SPF-kyselyn kaksi arviointijaksoa, jotka asetetaan yhden tai kahden vuoden päähän siitä ajankohdasta, josta uusimmat tiedot kustakin muuttujasta ovat kyselyä tehtäessä käytettävissä. Vuoden 2003 kolmannen neljänneksen SPF-kyselytutkimuksen YKHI-inflaatiovauhtia koskevat arviointijaksot olivat vuosien 2004 ja 2005 kesäkuut, BKT:n määrän kasvua koskevat arviointijaksot puolestaan olivat vuosien 2004 ja 2005 ensimmäiset neljännekset sekä työttömyysastetta koskevat arviointijaksot vuosien 2004 ja 2005 touko-kuut. Arviointijaksojen avulla voidaan tunnistaa joitakin kehityssuuntia, joita on vaikea saada selville kalenterivuosien odotetun keskimääräisen kehityksen perusteella.

Taulukko.

Vuoden 2003 kolmannen ja toisen neljänneksen Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen ja Consensus Economicsin heinäkuun 2003 kyselytutkimuksen tulokset

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

YKHI-inflaatiouauhti	Kyselytutkimuksen periodi					
	2003	Kesäkuu 2004	2004	Kesäkuu 2005	2005	Pitempi aikaväli ²⁾
SPF 2003/III	1,9	1,5	1,5	1,7	1,7	1,9
Edellinen SPF-kysely 2003/II	2,0	-	1,7	-	-	1,9
Consensus (heinäkuu 2003)	1,9	-	1,4	-	-	1,9
BKT:n määrän kasvu	2003	2004/I	2004	2005/I	2005	Pitempi aikaväli ²⁾
SPF 2003/III	0,7	1,2	1,7	2,1	2,3	2,4
Edellinen SPF-kysely 2003/II	1,0	-	2,1	-	-	2,4
Consensus (heinäkuu 2003)	0,6	-	1,7	-	-	2,2
Työttömyysaste ¹⁾	2003	Toukokuu 2004	2004	Toukokuu 2005	2005	Pitempi aikaväli ²⁾
SPF 2003/III	8,9	8,9	8,9	8,6	8,5	7,4
Edellinen SPF-kysely 2003/II	8,8	-	8,7	-	-	7,5

1) Prosentteina työvoimasta.

2) Pitkän aikavälin odotukset viittaavat vuoden 2003 kolmannen neljänneksen SPF-kyselyssä vuoteen 2008 ja sitä edellisessä kyselyssä vuoteen 2007. Consensus Economicsin luku perustuu huhtikuun 2003 numerossa olleeseen vuosia 2009–2013 koskeneeseen ennusteeseen.

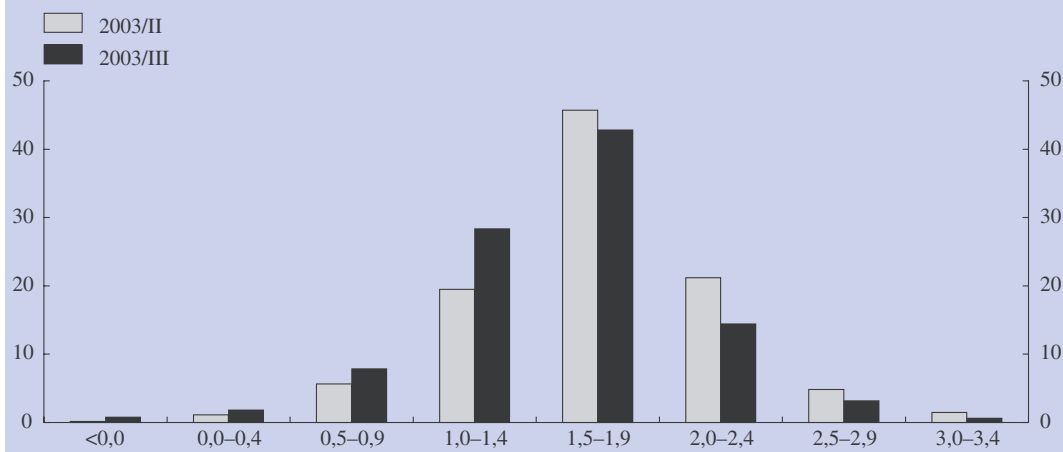
listujien odotuksista, että BKT:n määrän kasvu on aiempia arvioita hitaampaa. Vuoden 2004 jälkeen inflaation odotetaan pysyvän selvästi alle 2 prosentin, vaikka sen odotetaan nopeutuvan hieman vuoden 2004 keskimääräisestä 1,5 prosentista eli 1,7 prosenttiin vuonna 2005. Nämä tulokset vastaavat kutakuinkin sekä Consensus Economicsin heinäkuussa 2003 julkaisemia ennusteita (ks. taulukko) että heinäkuun 2003 Euro Zone Barometerin tuloksia vastaavilta arviointijaksoilta (1,9 % vuonna 2003 ja 1,4 % vuonna 2004).

SPF-kyselylomakkeessa vastaajia pyydetään myös antamaan tuloksen toteutumiselle jokin todennäköisyys tietyllä vaihteluvälillä. Yhteenlasketuista vastauksista laskettu todennäköisyysjakauma auttaa arvioimaan, kuinka suureksi vastaajat keskimäärin arvioivat riskin, että toteutunut tulos ylittää tai alittaa todennäköisimpänä pidetyn vaihteluvälin. Kuviossa A esitetään vuoden 2004 keskimääräisen vuotuisen YKHI-inflaation yhteenlasketut todennäköisyysjakaumat kahden tuoreimman SPF-kyselytutkimuksen mukaan. Vaikka molemmat jakaumat keskittyvät vaihteluvälille 1,5–1,9 %, johon kummassakin kyselyssä sisältyy yli 40 % todennäköisyysmassasta, vuoden 2004 inflaatioon liittyvien riskien arvioidaan kuitenkin selvästi pienentyneen. Vastaajilta saatujen kvalitatiivisten tietojen mukaan muutos johtuu todennäköisesti vuoden 2004 kasvunäkymien heikkenemisestä (ks. kasvunäkymiä käsittelevä osa jäljempänä). Vastaajien arvioima todennäköisyys, että inflaatio on vuonna 2004 yli 2 %, laski 18 prosenttiin vuoden 2003 kolmannen neljänneksen SPF-kyselyssä, kun se oli toisen neljänneksen kyselyssä ollut 28 %. Alle 1,5 prosentin keskimääräisen in-

Kuvio A.

Vuoden 2004 keskimääräisen inflaation todennäköisyysjakauma kahden viimeisimmän Survey of Professional Forecasters -kyselytutkimuksen (SPF) mukaan

(prosentteina)

flaatiiovauhdin todennäköisyys on nyt noin 39 %, kun se oli toisen neljänneksen SPF-kyselyssä ollut 26 %. Deflaatiota vastaajat pitivät kuitenkin vuonna 2004 selvästi epätodennäköisenä.

Pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia koskevat indikaattorit

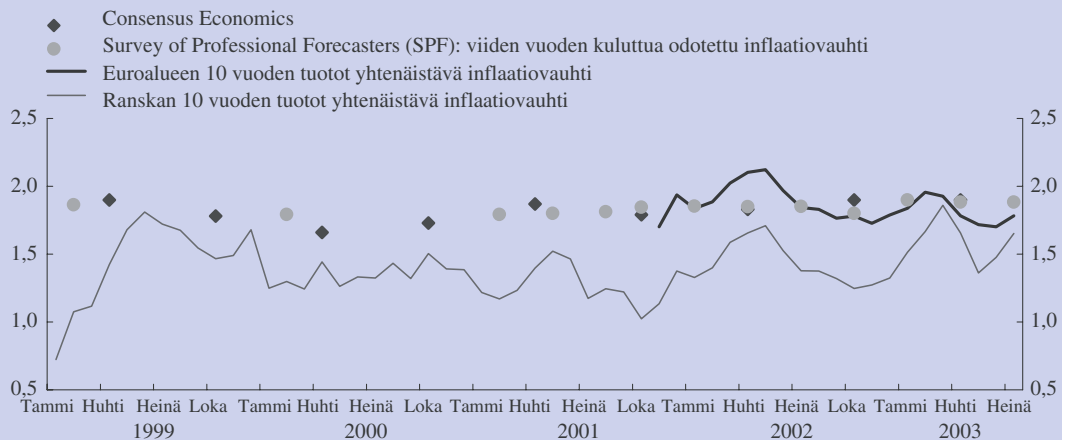
Vuoden 2003 kolmannen neljänneksen SPF-kyselytutkimuksen mukaan pitkän aikavälin inflaation (inflaatio viiden vuoden kuluttua) odotetaan olevan keskimäärin 1,9 %, joten tulos ei ole muuttunut edellisestä kyselystä. Se on myös varsin samansuuntainen kuin muut saatavissa olevat pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia mittaavat indikaattorit. Esimerkiksi Consensus Economicsin huhtikuun 2003 ennusteessa euroalueen inflaatiiovauhdin odotettiin niin ikään olevan 1,9 % vuosina 2009–2013.² Heinäkuun 2003 Euro Zone Barometerin pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia on tarkistettu 0,2 prosenttiyksikköä inflaation hidastumisen suuntaan, ja tämän indikaattorin mukaan inflaation odotetaan nyt olevan keskimäärin 1,7 % vuonna 2007.

Rahoitusinstrumenttien hinnoista johdetut pitkän aikavälin inflaatio-odotusten indikaattorit paljastavat niin ikään, että euroalueen hintakehityksen odotetaan pysyvän sopusoinnussa hintavakauden kanssa pitkällä aikavälillä. Kuviossa B esitetään Ranskan kuluttajahintaindeksiin ja euroalueen YKHIin (molemmat laskettu ilman tupakan hintaa) sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen tuotoista lasketut 10 vuoden tuotot yhtenäistävät inflaatiiovauhdit. Kummassakin tapauksessa inflaatiiovauhti on alle 2 %. On kuitenkin syytä muistaa, että tuotot yhtenäistävä inflaatiiovauhti ei suoraan osoita markkinoiden inflaatio-odotuksia, koska siihen sisältyvät myös monet vaihtelevat riskipremiot (kuten inflaation epävarmuuteen liittyvä premio ja likviditeettipremio).³

Kuvio B.

Pitkän aikavälin inflaatio-odotusten indikaattoreita

(keskimääräinen vuotuinen prosenttimuutos)

Lähteet: Ranskan valtiovarainministeriö, Reuters, Consensus Economics ja EKP.

Euroalueen BKT:n kasvua ja työttömyyttä koskevat odotukset

SPF-kyselytutkimukseen osallistujat ovat tarkistaneet odotuksiaan BKT:n määrän keskimääräisestä vuotuisesta kasvuvauhdista aiempaa pessimistisemmiksi. Vuonna 2003 kasvuvauhdin odotetaan olevan 0,7 % eli 0,3 prosenttiyksikköä hitaampi kuin edellisessä kyselyssä, ja vuonna 2004 sen odotetaan olevan 1,7 % eli 0,4 prosenttiyksikköä hitaampi kuin edellisessä kyselyssä (ks. taulukko). Vastaajien mukaan nämä tarkistukset johtuvat ulkomaisen kysynnän jatkuvasta epävarmuudesta, euron vahvistumisesta Yhdysvaltain dollariin

2 Ennen joulukuuta 2002 Consensus Economicsin euroaluetta koskeva luku laskettiin Saksan, Espanjan, Ranskan, Italian ja Alankomaiden kansallisten tietojen perusteella. Nämä maat vastaavat yhdessä noin 85:ttä prosenttia euroalueesta, ja kuviossa B esitetään nämä luvut.

3 On pidettävä mielessä, että tuotot yhtenäistävä inflaatiiovauhti kuvaa kyseisen indeksisidonnaisen joukkolainan maturiteettiajan keskimääräisiä inflaatio-odotuksia eikä siitä voida johtaa tarkkaa arviota millekään yksittäiselle vuodelle (kuten pitkän aikavälin inflaatio-odotuksia koskevasta SPF-kyselytutkimuksen indikaattorista). Tuotot yhtenäistävästä inflaatiiovauhdista on laajempi käsitteellinen selvitys Kuukausikatsauksen helmikuun 2002 numeron sivulla 16 olevassa kehikossa 2 ”Euroalueen pitkän aikavälin inflaatio-odotusten johtaminen indeksiin sidottujen Ranskan valtion joukkolainojen perusteella”.

nähdän ja yksityisten investointien aiempaa heikommista näkymistä. Consensus Economicsin heinäkuun 2003 ennusteiden ja Euro Zone Barometerin mukaan euroalueen BKT:n määrän vuotuisen kasvuvauhdin odotetaan olevan keskimäärin 0,6 % vuonna 2003 ja nopeutuvan 1,7 prosenttiin vuonna 2004. Vuoden 2003 kolmannen neljänneksen SPF-kyselytutkimuksen mukaan kasvuvauhdin odotetaan olevan 2,4 % vuonna 2008, Consensus Economicsin julkaisemien tietojen mukaan keskimäärin 2,2 % vuosina 2009–2013 ja heinäkuun 2003 Euro Zone Barometerin mukaan 2,3 % vuonna 2007. Nämä pitkän aikavälin tulokset ovat edelleen euroalueen arvioidun potentiaalisen trendikasvun vaihteluvälin mukaisia.

Tuoreimman SPF-kyselytutkimuksen mukaan euroalueen työttömyysasteen odotetaan nousevan keskimäärin 8,9 prosenttiin vuosina 2003 ja 2004. Tämä johtuu viivästyneestä sopeutumisesta talouskasvun aiempaan hidastumiseen ja euroalueen heikoista kasvunäkymistä vuonna 2003. Vuonna 2005 työttömyysasteen odotetaan olevan keskimäärin 8,5 % ja vuonna 2008 keskimäärin 7,4 %. Nämä tulokset vastaavat suurin piirtein myös heinäkuun 2003 Euro Zone Barometerin vastaavia tuloksia (8,8 % vuosina 2003 ja 2004 ja 7,9 % vuonna 2007) sekä heinäkuun 2003 Consensus Economicsin vastaavia tuloksia (9,0 % vuosina 2003 ja 2004).

3 Tuotanto, kysyntä ja työmarkkinat

BKT:n määrä kasvoi vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä 0,1 %

Euroalueen BKT:n määrän kasvuvauhtia vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä tarkistettiin hieman nopeammaksi eli edellisen neljänneksen vauhtiin verrattuna 0,1 prosenttiin, joka vastaa

vuoden 2002 viimeisen neljänneksen laskettua kasvuvauhtia (ks. taulukko 3). Tämä pieni tarkistus johtuu kotimaisen loppukysynnän vähän aiemmin arvoitua suuremmasta kasvua nopeuttavasta vaikutuksesta. Sen saivat aikaan sekä yksityisen että julkisen kulutuksen kasvun hienoinen vahvistuminen ja aiempaa hitaampi kiinteän

Taulukko 3.

BKT:n määrän kasvu euroalueella

(prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	Vuosimuutos ¹⁾								Neljännesvuosimuutos ²⁾				
	2000	2001	2002	2002 I	2002 II	2002 III	2002 IV	2003 I	2002 I	2002 II	2002 III	2002 IV	2003 I
Bruttokansantuotteen määrä	3,5	1,5	0,8	0,4	0,8	1,0	1,2	0,8	0,4	0,4	0,3	0,1	0,1
<i>josta:</i>													
Kotimainen kysyntä	2,9	1,0	0,2	-0,2	-0,2	0,5	0,8	1,4	-0,1	0,2	0,3	0,4	0,5
Yksityinen kulutus	2,5	1,8	0,5	0,4	0,2	0,6	1,0	1,5	-0,1	0,3	0,5	0,4	0,4
Julkinen kulutus	2,1	2,2	2,7	2,6	3,0	2,9	2,5	1,9	0,9	0,8	0,5	0,3	0,3
Kiinteän pääoman bruttomuodostus	4,9	-0,6	-2,6	-3,0	-3,3	-2,5	-1,7	-2,3	-0,6	-1,4	0,1	0,2	-1,2
Varastojen muutos ³⁾	0,0	-0,4	-0,1	-0,3	-0,2	0,1	0,1	0,6	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,5
Nettovienti ³⁾	0,6	0,5	0,6	0,6	1,0	0,5	0,4	-0,5	0,4	0,2	0,1	-0,3	-0,5
Vienti ⁴⁾	12,6	3,0	1,2	-2,7	1,1	3,1	3,7	3,1	-0,1	2,2	2,0	-0,4	-0,6
<i>josta tavarat</i>	12,6	3,0	1,5	-2,5	0,7	3,6	4,4	2,9	0,3	1,8	2,7	-0,4	-1,1
Tuonti ⁴⁾	11,3	1,7	-0,4	-4,5	-1,7	1,9	2,7	4,8	-1,4	1,6	1,9	0,5	0,6
<i>josta tavarat</i>	11,4	1,0	-0,4	-4,8	-2,3	2,1	3,7	5,3	-1,3	1,5	2,3	1,1	0,3
Reaalinen arvonlisäys, brutto:													
Maa- ja kalatalous	-0,6	-1,3	-0,7	-0,6	0,0	-0,9	-1,3	0,6	-1,0	-0,1	0,3	-0,5	0,9
Teollisuus	3,7	0,8	0,5	-0,9	0,7	0,8	1,3	0,4	0,8	0,6	0,3	-0,4	-0,2
Palvelut	4,0	2,3	1,6	1,5	1,7	1,6	1,7	1,3	0,5	0,6	0,3	0,3	0,1

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

1) Vuosimuutos: prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

2) Neljännesvuosimuutos: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

3) Vaikutus BKT:n määrän kasvuun, prosenttiyksikköä.

4) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Euroalueen sisäisen kaupan tietoja ei ole poistettu kansallisen tilinpidon tuonti- ja vientiluvuista. Tästä syystä nämä tiedot ja maksuasetiedot eivät ole täysin verrannollisia.

pääoman muodostuksen väheneminen. Tämä korjaus ei kuitenkaan muuta kuvaa euroalueen talouskasvun vaimeudesta vuoden alussa. Vuoden 2002 viimeisen neljänneksen tilanteeseen verrattuna yksityisen kulutuksen kasvuvaikutus pysyi suurin piirtein ennallaan, mutta kiinteän pääoman muodostuksen kasvuvaikutus heikentyi. Sen osuus pieneni, koska sekä rakentamiseen että muuhun kuin rakentamiseen liittyvät investoinnit vähenivät. Samalla myös nettoviennin vaikutus BKT:n kasvuun vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä muodostui jonkin verran kielteisemmäksi kuin vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä, koska vienti väheni entistä nopeammin. Näitä kielteisiä vaikutuksia BKT:n kasvuun tasoitti varastojen muutosten osuuden poikkeuksellisen voimakas kasvu.

Teollisuustuotanto väheni toukokuussa 2003

Ilman rakentamista laskettu euroalueen teollisuustuotanto väheni 0,9 % toukokuussa 2003 lisääntyttyään huhtikuussa 0,4 % (ks. taulukko 4). Kolmen kuukauden keskiarvona laskettu teollisuustuotanto väheni maaliskuu-toukokuussa 0,3 % verrattuna joulukuun 2002 ja helmikuun 2003 väliseen ajanjaksoon. Näin ollen kokonaistuotanto supistui jonkin verran toisella vuosineljänneksellä, kun se oli pysynyt ensimmäisellä

neljänneksellä muuttumattomana. Teollisuustuotannon (ilman rakentamista ja energiantuotantoa) väheneminen maaliskuusta toukokuuhun 2003 johtui enimmäkseen pääomahyödykkeitä ja kulutustavaroita tuottavan teollisuuden supistumisesta. Välituotteiden tuotannon kasvu pysyi entisellään.

Myös kyselytutkimusten tulokset viittaavat teollisuustuotannon kasvun heikkouteen toisella vuosineljänneksellä. Ostopäälliköiden indeksi (Purchasing Managers' Index, PMI), joka laski kesäkuussa 46,4 pisteeseen, viittasi edelleen tehdasteollisuustuotannon supistumiseen (ks. kuvio 17). Useimmat tämän indeksin erät heikkenivät kesäkuussa ja niin myös uusia tilauksia koskeva indeksi, joka on laskenut vuoden alusta merkittävästi, ja tuotantoa kuvaava indeksi, joka on pysynyt kynnysarvon alapuolella. Näin ollen tuotannon määrä ei näytä muuttuneen kesäkuussa päättyneen kolmen kuukauden ajanjaksona. Yritysten varastoon hankittujen tavaroiden määrää koskevat arviot pienenivät myös hieman kesäkuussa ja heikkenivät samalle tasolle kuin viime vuoden lopussa.

Kesäkuisen hienouden kohenemisen jälkeen euroalueen teollisuuden luottamus heikkeni hieman heinäkuussa Euroopan komission kyselytutkimusten mukaan (ks. taulukko 5). Tämä johtui tulevien kuukausien tuotantoa koskevien

Taulukko 4.

Euroalueen teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	2001	2002	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2002	2003	2003	2003	2003
			Maalis	Huhti	Touko	Maalis	Huhti	Touko	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti
	Kuukausimuutos								3 kk:n liukuva keskiarvo				
Koko teollisuus													
pl. rakentaminen	0,4	-0,6	0,0	0,6	-1,3	-0,8	0,4	-0,9	-0,1	-0,4	0,0	0,0	-0,3
<i>pääaloittain:</i>													
Koko teollisuus pl. rakentaminen ja energiantuotanto	0,2	-0,8	-0,2	0,2	-1,7	-0,5	0,4	-1,3	-0,2	-0,7	-0,3	-0,2	-0,4
Välituotteet	-0,6	0,3	0,7	1,0	-1,4	0,3	0,3	-1,5	-0,4	-0,8	0,2	0,3	0,3
Pääomahyödykkeet	1,4	-2,1	0,1	-0,7	-0,9	-1,6	0,7	-0,8	0,3	-0,2	-0,3	-0,5	-0,8
Kulutustavarat	0,5	-0,6	-1,2	0,2	-2,8	-0,5	0,6	-1,6	-0,2	-0,8	-0,5	-0,2	-0,4
Kestävät	-1,8	-5,5	-5,9	-5,2	-6,9	-1,3	-0,1	-2,0	-1,6	-2,8	-1,6	-1,9	-2,0
Ei-kestävät	1,0	0,3	-0,3	1,3	-2,0	-0,3	0,8	-1,5	0,1	-0,4	-0,3	0,1	-0,1
Energiantuotanto	1,5	0,9	2,8	3,1	1,6	-4,3	1,1	0,0	-0,3	2,5	2,8	2,6	-0,8
Tehdasteollisuus	0,3	-0,8	0,5	-0,4	-1,5	-0,3	0,0	-0,9	-0,1	-0,6	-0,3	-0,2	-0,3

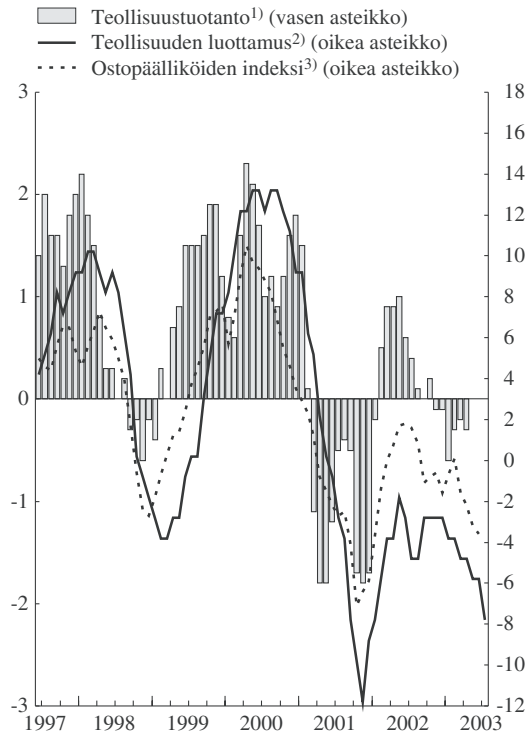
Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

Kuvio 17.

Teollisuustuotanto, teollisuuden luottamus ja ostopäälliköiden indeksi euroalueella

(kuukausihavaintoja)

Lähteet: Eurostat, yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt, Reuters ja EKP:n laskelmat.

- 1) Tehdasteollisuus; kolmen kuukauden jakson muutos edellisestä kolmen kuukauden jaksosta; kausivaihtelusta puhdistettuja ja työpäivien lukumäärällä korjattuja tietoja.
- 2) Saldoluvut prosentteina; poikkeamat keskiarvosta tammikuusta 1985 lähtien.
- 3) PMI = Purchasing Managers' Index; poikkeamat 50:stä; positiiviset arvot viittaavat taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymiseen.

Taulukko 5.

Euroalueen yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt

(kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002	2002	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003	2003
				III	IV	I	II	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä
Talouden luottamusindeksi ¹⁾	2,4	-2,9	-1,7	-0,5	-0,3	-0,6	-0,1	0,1	-0,6	0,3	0,0	0,0	-0,1
Kuluttajien luottamusindikaattori ²⁾	12	6	0	1	-3	-8	-8	-8	-10	-8	-9	-8	-7
Teollisuuden luottamusindikaattori ²⁾	12	-2	-4	-4	-3	-4	-6	-4	-5	-5	-6	-6	-8
Rakentamisen luottamusindikaattori ²⁾	16	10	1	-2	-3	0	-1	0	0	0	-2	-2	-1
Vähittäiskaupan luottamusindikaattori ²⁾	5	0	-9	-10	-8	-10	-8	-6	-11	-10	-6	-7	-4
Palvelualojen luottamusindikaattori ²⁾	11	-4	-18	-20	-23	-24	-21	-23	-26	-23	-21	-20	-16
Suhdanneindikaattori ³⁾	1,4	-0,2	-0,5	-0,5	-0,3	-0,4	-0,6	-0,3	-0,7	-0,6	-0,7	-0,7	-0,9
Kapasiteetin käyttöaste, %	84,4	82,9	81,4	81,5	81,5	81,1	80,7	-	-	80,8	-	-	80,6

Lähteet: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt ja Euroopan komissio (talouden ja rahoituksen pääosasto). Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

- 1) Prosenttimuutos edellisestä kaudesta.
- 2) Saldoluvut prosenttiyksikköinä. Palvelualojen luottamusindikaattorin tiedot on laskettu poikkeamina huhtikuusta 1995 alkaen lasketusta keskiarvosta, vähittäiskaupan luottamusindikaattorin tiedot poikkeamina heinäkuusta 1986 alkaen lasketusta keskiarvosta ja muiden luottamusindikaattorien tiedot poikkeamina tammikuusta 1985 alkaen lasketusta keskiarvosta.
- 3) Poikkeama keskiarvosta keskihajontoina mitattuna.

odotusten hiipumisesta ja nykyisiä tilauskantoja koskevista arvioista sekä merkittävästä varastojen kasvusta. Teollisuuden päätoimialoilla luottamus heikkeni vain välituotteita tuottavassa teollisuudessa. Kulutustavarasektorilla luottamus sitä vastoin parani, samoin kuin rakennusalalla, jonka kesäkuussa ennallaan pysynyt luottamus parani hieman. Kapasiteetin käyttöasteet pysyivät kutakuinkin muuttumattomina kolmen kuukauden takaiseen verrattuna.

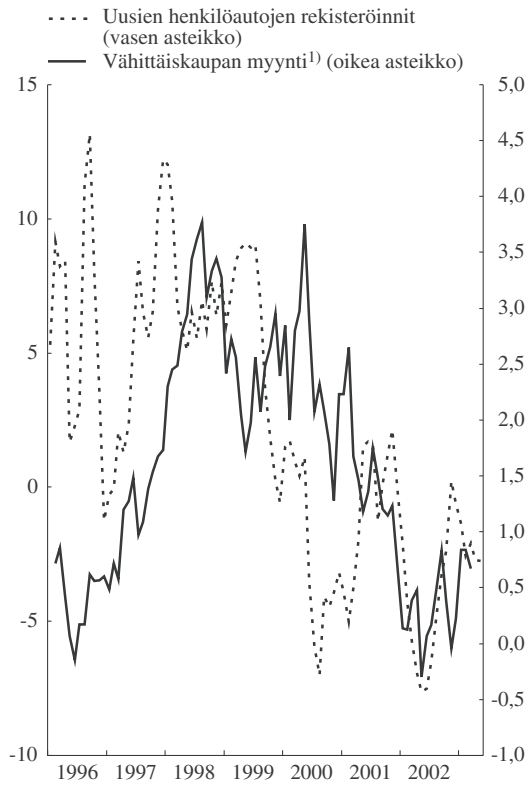
Kulutusindikaattoreista saatavat tiedot edelleen ristiriitaisia

Yksityisen kulutuksen kasvua kuvaavat lyhyen aikavälin indikaattorit antavat edelleen jokseenkin ristiriitaisia merkkejä kulutuksen kehityksestä vuoden 2003 toisella neljänneksellä. Vähittäiskaupan määrä kasvoi huhtikuussa 2003 edellisestä 1,6 %, ja kasvu oli vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä positiivista (ks. kuvio 18). On kuitenkin huomattava, että vähittäiskauppaa koskevat tiedot ovat vaihdelleet merkittävästi. Tammikuussa ja huhtikuussa ne osoittivat voimakasta kasvua mutta helmikuussa ja maaliskuussa supistumista. Uusien autojen rekisteröinnit lisääntyivät kesäkuussa voimakkaasti eli 5,2 % edellisestä, kun ne huhti- ja toukokuussa olivat vähentyneet. Koko toisella

Kuvio 18.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit ja vähittäiskaupan myynti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, kolmen kuukauden keskitettyjä liukuvia keskiarvoja, työpäivien määrällä korjattuja tietoja)

Lähteet: Eurostat ja ACEA (European Automobile Manufacturers' Association, Bryssel).

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Laskennassa on käytetty kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

vuosineljänneksellä rekisteröintien määrä kuitenkin väheni jonkin verran ensimmäisen neljänneksen määrään verrattuna.

Yrityksiä ja kuluttajia koskevan Euroopan komission suhdannekyselyn mukaan kuluttajien luottamus koheni edelleen jonkin verran heinäkuussa samoin kuin kesäkuussa (ks. taulukko 5). Tämä kehitys osoittaa, että kotitalouksien taloustilannetta ja työllisyyttä koskevat odotukset ovat kohenemassa. Toisaalta kotitalouksien odotukset omasta taloustilanteestaan pysyivät ennallaan ja säästämisastetta koskevat odotukset heikkenivät hieman. Kuluttajien luottamuksen kehitystä vastaavasti vähittäiskaupan ja palvelualueen luottamus parani heinäkuussa. Myös toisella vuosineljänneksellä se oli parantunut jonkin verran edellisestä neljänneksestä. Tämä osoittaa, että erityisesti vähittäiskaupassa suhdannetilanteeseen suhtaudutaan aiempaa optimistisemmin ja varastojen määrän uskotaan pienenevän.

Työttömyysaste pysyi ennallaan toukokuussa 2003

Kuten edellisessä Kuukausikatsauksessa todettiin, euroalueen standardoitu työttömyysaste oli toukokuussa 8,8 % eli sama kuin huhtikuussa 2003 ja 0,5 prosenttiyksikköä korkeampi kuin toukokuussa 2002 (ks. kuvio 19). Työttömien lukumäärän kasvu toukokuussa noin 25 000:lla oli huomattavasti hitaampaa kuin edellisinä kuukausina ja johtui pääasiassa maakohtaisista tekijöistä. Ikäryhmittäisen jakauman mukaan 25-vuotiaiden ja sitä vanhempien työttömyysaste nousi 0,1 prosenttiyksikköä eli 7,8 prosenttiin, mutta alle 25-vuotiaiden työttömyys pysyi ennallaan 17,0 prosentissa (ks. taulukko 6).

Taulukko 6.

Euroalueen työttömyys

(% työvoimasta, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002	2002	2002	2003	2002	2003	2003	2003	2003	2003
				II	III	IV	I	Joulu	Tamm	Helmi	Maalis	Huhti	Touko
Yhteensä	8,5	8,0	8,4	8,3	8,4	8,5	8,7	8,6	8,7	8,7	8,8	8,8	8,8
Alle 25-vuotiaat ¹⁾	16,6	15,7	16,3	16,2	16,3	16,6	16,9	16,7	16,9	17,0	17,0	17,0	17,0
25-vuotiaat ja sitä vanhemmat	7,4	7,0	7,4	7,3	7,4	7,5	7,6	7,5	7,6	7,6	7,7	7,7	7,8

Lähde: Eurostat.

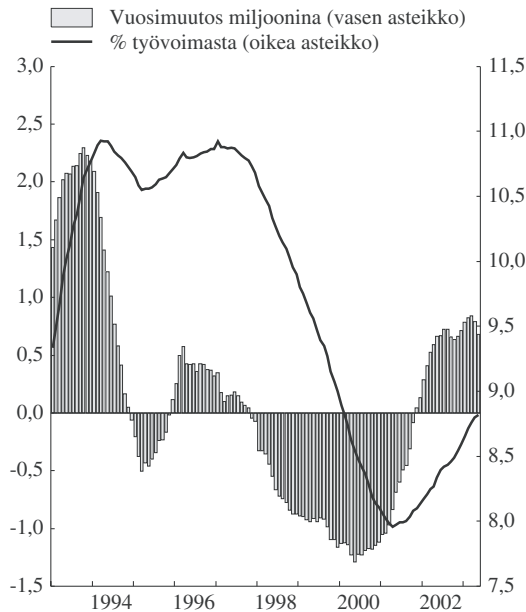
Huom. ILO:n suositusten mukaan. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

1) Vuonna 2002 tämän ryhmän osuus työttömien kokonaismäärästä oli 22,4 %.

Kuvio 19.

Euroalueen työttömyys

(kuukausihavaintoja; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

Lähde: Eurostat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta).

Käytettävissä olevat maakohtaiset tiedot osoittavat, että työttömyysaste oli kesäkuussa 2003 suurin piirtein ennallaan, mikä viittaa sen nousun jatkumiseen toisella vuosineljänneksellä ensimmäiseen neljännekseen verrattuna.

Työllisyys pysyi ennallaan vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä

Työllisyyden kasvu pysyi nollassa vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä, joten kasvuvauhti ei muuttunut kahden edellisen vuosineljänneksen kehitykseen verrattuna (ks. taulukko 7). Kokonaistyöllisyyden kehitys ensimmäisellä vuosineljänneksellä osoitti työllisyyden kasvun jatkuvan positiivisena palvelualalla (0,2 %), mutta teollisuudessa työllisyyden kasvu muuttui entistä negatiivisemmäksi (-0,5 %, kun se oli ollut edellisellä neljänneksellä -0,4 %).

Vaikka työllisyystilanne on viime aikoina kohenut hieman, työllisyyskehitystä koskevissa odotuksissa näkyy edelleen työmarkkinoiden taustalla olevien trendien heikkous. Heinäkuussa 2003 tehtyjen Euroopan komission suhdannekyselyjen mukaan työllisyysodotukset paraniivat hieman tehdasteollisuudessa ja rakennus- alalla, mutta jäivät tehdasteollisuudessa heikomiksi ja rakennus- alalla samalle tasolle kuin ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Vähittäiskaupassa ja palvelualoilla työllisyysodotukset kohenivat heinäkuussa selvästi yli vuoden ensimmäisten kahden neljänneksen tason.

Taulukko 7.

Työllisyyden kasvu euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2000	2001	2002	2002					2003	2002								
				I	II	III	IV	I		I	II	III	IV	I				
														Neljännesvuosimuutokset ¹⁾				
Koko kansantalous	2,2	1,4	0,4	0,7	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0				
<i>josta:</i>																		
Maa- ja kalatalous	-1,6	-0,6	-1,9	-2,1	-1,9	-1,8	-1,9	-2,1	-0,4	-0,5	-0,6	-0,5	-0,5	-0,5				
Teollisuus	0,9	0,4	-1,2	-1,0	-1,1	-1,3	-1,5	-1,6	-0,4	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5				
pl. rakentaminen	0,6	0,3	-1,2	-1,0	-1,2	-1,3	-1,5	-1,6	-0,4	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5				
Rakentaminen	1,8	0,4	-1,1	-0,9	-0,9	-1,4	-1,4	-1,3	-0,4	-0,1	-0,6	-0,3	-0,3	-0,3				
Palvelut	2,9	1,9	1,3	1,6	1,3	1,1	1,0	0,8	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2				
Kauppa ja kuljetus	3,1	1,6	0,7	1,3	0,8	0,4	0,3	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2				
Rahoitustoiminta ja liike-elämän palvelut	5,7	3,8	1,9	2,3	2,1	1,7	1,6	1,4	0,2	0,6	0,2	0,5	0,0	0,0				
Julkishallinto	1,6	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	1,3	1,1	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3				

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

Huom. 12 maata käsittävän euroalueen tietoja (myös vuotta 2001 edeltäneeltä ajalta). Lisätietoja tilasto-osassa.

1) Neljännesvuosimuutokset: prosenttimuutos edellisestä neljänneksestä.

Taloukasvun odotetaan asteittain nopeutuvan vuoden jälkipuoliskolla

Vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen heikko taloukasvu näyttää jatkuneen toisella neljänneksellä. Tämä näkyy sekä teollisuussektoria koskevien kyselytulosten jatkuvasta heikkoudesta että teollisuustuotannon uusimmasta kehityksestä. Kolmatta vuosineljänneistä koskevat ensimmäiset tiedot, jotka perustuvat luottamusindikaattoreihin, antavat positiivisia merkkejä vähittäiskaupan ja palvelujen aloilta, mutta teollisuussektorin kasvu näyttää jatkuvan vaimeana.

Todennäköisesti euroalueen taloukasvu vahvistuu asteittain vuoden 2003 toiselta puoliskolta alkaen. Tätä vähittäistä kasvua tukeviin tekijöihin kuuluvat käytettävissä olevien tulojen kasvu odotusten mukaan edelleen vaimenevan inflaation ansiosta, alhaiset korot ja ennusteiden mukainen maailmantalouden elpyminen. Kehitykseen liittyy kuitenkin yhä riskejä, jotka johtuvat euroalueen ulkopuolella aiemmin kasautuneista makrotalouden epätasapainotekijöistä ja siitä, että euroalueen yrityssektorin tuottavuuden ja kannattavuuden parantamiseksi tarvittavien mukautusten laajuudesta ei ole vielä varmuutta.

4 Valuuttakurssit ja maksutase

Euron kurssi pysyi jokseenkin ennallaan heinäkuussa

Euro oli heikentynyt kesäkuun loppua kohti, ja sen heikkeneminen jatkui heinäkuun alkupuolella, kun markkinoiden odotukset tärkeimpien kauppakumppanimaiden talouden elpymisestä muuttuivat aiempaa optimistisemmiksi. Heinäkuun loppupuolella euro kuitenkin vahvistui melko yleisesti ja vakautui sitten tarkastelujakson loppua kohti. Näin ollen euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi oli 30.7.2003 miltei sama kuin kesäkuun lopussa.

Euron heikkeneminen Yhdysvaltain dollariin nähden heinäkuun alkupuoliskolla liittyi pääasiassa siihen, että markkinat tarkistivat odotuksiaan Yhdysvaltain taloukasvusta aiempaa optimistisemmiksi. Tätä todistivat esimerkiksi tiedot yritysten ja kuluttajien luottamuksen kohenemisesta, vähittäiskaupan myynnin vahvuudesta ja asuntomarkkinoiden pysymisestä vilkkaina (ks. kuvio 20). Lisäksi lausunnot, joiden mukaan Yhdysvaltain taloukasvu elpyisi voimakkaasti vuoden 2003 jälkipuoliskolla ja pysyisi vahvana vuonna 2004, tukivat tilapäisesti Yhdysvaltain dollaria. Tämä kehitys ilmeni myös siinä, että heinäkuussa joukkolainojen tuottojen kasvu oli Yhdysvalloissa voimakkaampaa kuin euroalueella. Vaikka pitkien korkojen ero euroalueen ja Yhdysvaltain välillä kääntyi yhdysvaltaisten sijoituskohteiden eduksi heinäkuun lop-

pupuolella, euro alkoi uudelleen vahvistua Yhdysvaltain dollariin nähden, minkä jälkeen sen dollarikurssi vakautui tarkastelujakson lopussa. Euron dollarikurssin kehitykseen vaikuttivat sekä euroalueella että Yhdysvalloissa julkaistut melko risti-riittaiset taloustiedot ja ehkä tekniset tekijät. Heinäkuun 30. päivänä euron dollarikurssi oli 1,14 eli sama kuin kesäkuun 2003 lopussa, mutta 20,8 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

Koska Japanissa ennakoivat talousindikaattorit viittasivat aiempaa suotuisampiin näkymiin talouden elpymisestä ja teollisuustuotannon kasvuvauhti vahvistui tuntuvasti, euron heikkeneminen Japanin jeniin nähden jatkui heinäkuun alkupuolella (ks. kuvio 20). Samaan aikaan japanilaisten osakkeiden hinnat nousivat merkittävästi – voimakkaan ulkomaisen kysynnän vauhdittamana – ja japanilaisten pitkien joukkolainojen tuotot kasvoivat huomattavasti. Heinäkuun loppupuoliskolla sekä joukkolainojen tuottojen kasvu että osakkeiden hintojen nousu kuitenkin tasoittuivat ja jeni menetti osan aiemmasta vahvistumisestaan. Heinäkuun 30. päivänä euron jenikurssi oli 137 eli lähellä kesäkuun 2003 lopun tasoa, mutta 16 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

Heinäkuun alussa euro heikkeni erittäin lyhyen ajan Englannin puntaan nähden, mutta vahvistui sen jälkeen tasaisesti (ks. kuvio 20). Nämä muutokset liittyivät Ison-Britannian taloukasvun

vaimeuteen – sen vahvistivat esimerkiksi heinäkuun alussa julkaistut tehdasteollisuuden tuotannon heikot luvut – ja Englannin pankin 10.7. tekemään päätökseen laskea ohjauskorkoja. Myöhemmin heinäkuussa ilmeni lisää viitteitä Ison-Britannian talouskasvun vaimeudesta, kun teollisuuden suhdannekyselyn tulokset osoittivat tilauskannan olevan heikon. Heinäkuun loppua kohti Englannin punta kuitenkin vahvistui euroon nähden ja elpyi osittain aiemmasta heikkenemisestään. Heinäkuun 30. päivänä euron

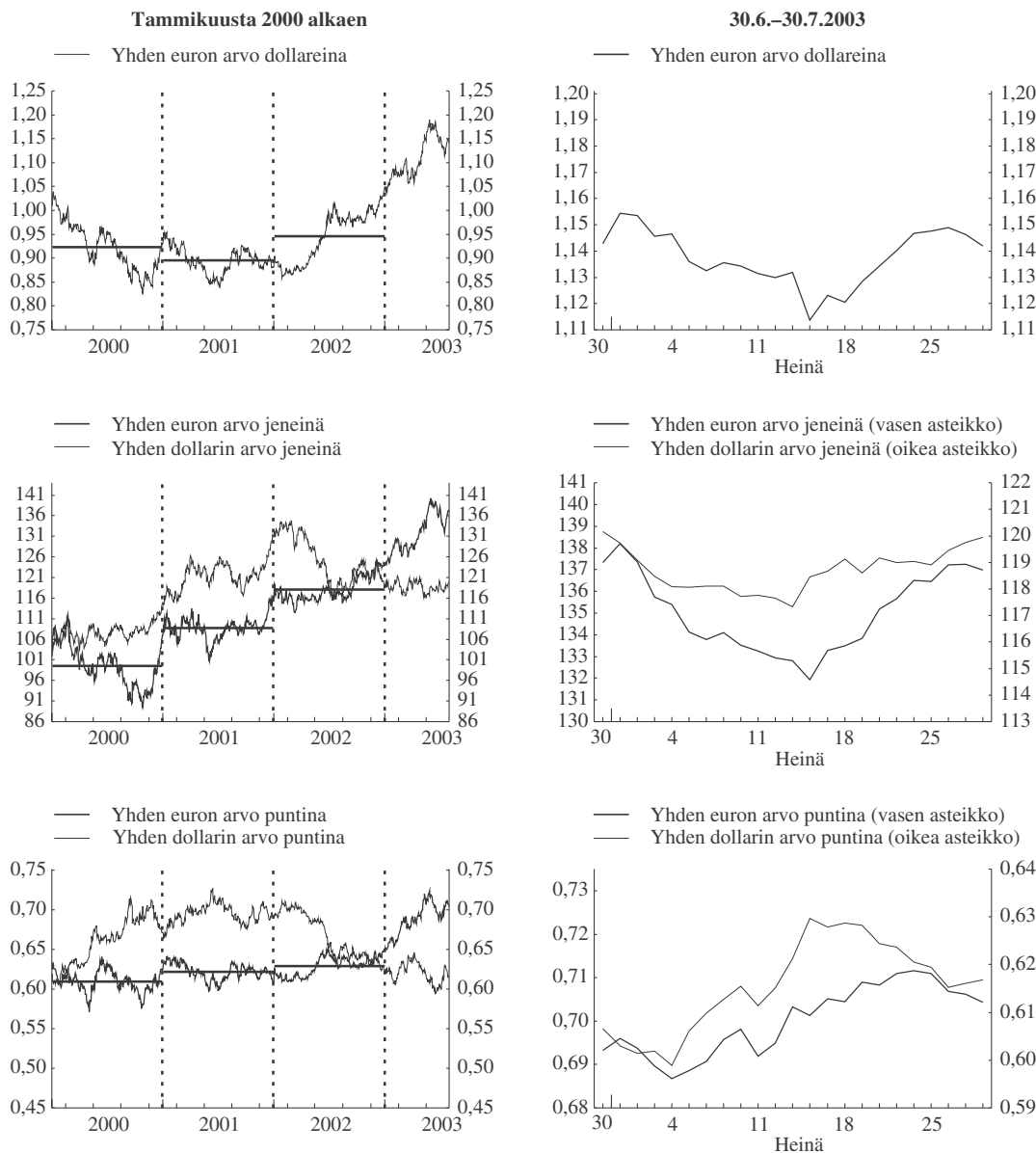
puntakurssi oli 0,70 eli 1,6 % vahvempi kuin kesäkuun lopussa ja 12 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin.

Muista eurooppalaisista valuutoista Tanskan kruunu vaihteli edelleen kapean vaihteluvälän sisällä hieman ERM II -järjestelmän mukaista eurokeskuskurssiaan vahvempana (ks. kuvio 21). Heinäkuussa euro oli jokseenkin vakaa suhteessa Sveitsin frangiin, mutta heikkeni lievästi Ruotsin kruunuun ja Norjan kruunuun nähden.

Kuvio 20.

Valuuttakurssikehitys

(päivähavaintoja)

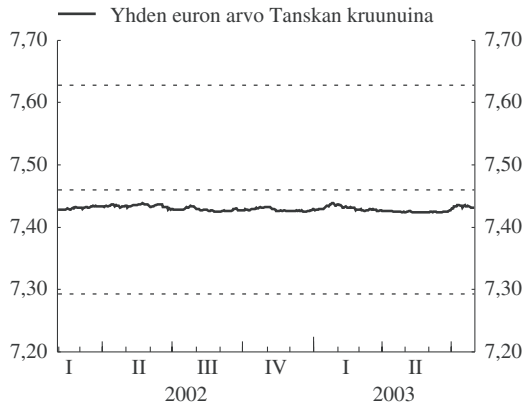
Lähde: EKP.

Huom. Kummassakin palstassa mittakaava on vertailukelpoinen. Vaakasuorat viivat kuvaavat vuosikeskiarvoja.

Kuvio 21.

Valuuttakurssikehitys ERM II:ssa

(päivähavaintoja)

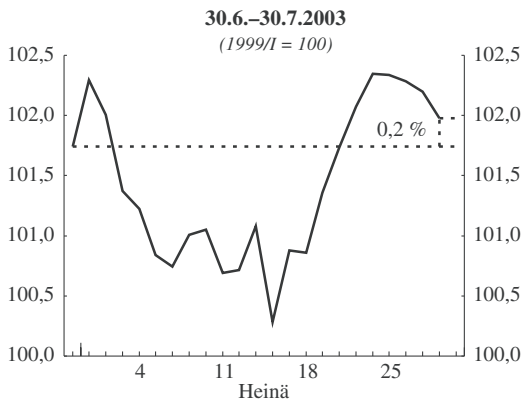
Lähde: EKP.

Huom. Vaakasuorat viivat osoittavat Tanskan kruunun keskuskurssia (7,46) ja vaihteluväliä ($\pm 2,25\%$).

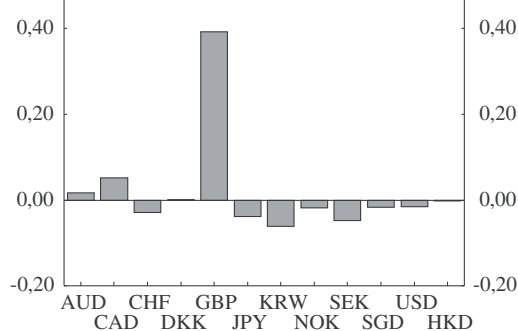
Kuvio 22.

Euron efektiivinen valuuttakurssi ja sen jakauma¹⁾

(päivähavaintoja)

Valuuttakurssimuutosten vaikutus efektiivisen valuuttakurssi-indeksiin muutoksiin²⁾

Lähde: EKP.

- 1) Indeksni nousu merkitsee efektiivisen valuuttakurssin vahvistumista 12 kauppakumppanimaan valuuttaan nähden.
- 2) Muutosten laskemisessa on käytetty 12 suurimman kauppakumppanimin valuuttoja kauppapainoilla painotettuina.

Heinäkuun 30. päivänä euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi suhteessa euroalueen 12 merkittävimmän kauppakumppanimaan valuuttoihin oli 0,2 % vahvempi kuin kesäkuun 2003 lopussa ja 13,3 % vahvempi kuin vuonna 2002 keskimäärin (ks. kuvio 22). Tähän on vaikuttanut eniten euron vahvistuminen Englannin puntaan nähden tarkastelujaksona. Tätä vahvistumista tosin tasapainotti osittain euron lievä heikkeneminen useiden muiden kauppakumppanimaiden valuuttoihin nähden. Tässä Kuukausikatsauksessa on tähän aiheeseen liittyvä artikkeli ”Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys”.

Kausivaihtelusta puhdistettu vaihtotase ylijäämäinen toukokuussa 2003

Huhtikuussa 2003 kausivaihtelusta puhdistetun euroalueen vaihtotaseen alijäämä oli 1,0 miljardia euroa, mutta toukokuussa vaihtotase oli 2,0 miljardia euroa ylijäämäinen (tämä vastaa kausivaihtelusta puhdistamattoman vaihtotaseen 0,4 miljardin euron alijäämää). Kuten taulukosta 8 ilmenee, vaihtotaseen ylijäämään vaikutti tavarakauden taseen 9,5 miljardin euron suuruinen ylijäämä, joka oli suurempi kuin 3,0 miljardin euron suuruinen tuotannon tekijäkorvausten taseen alijäämä ja 4,6 miljardin euron suuruinen tulonsiirtojen taseen alijäämä yhteenlaskettuina. Palvelutase oli tasapainossa.

Kausivaihtelusta puhdistetun vaihtotaseen ylijäämä oli toukokuussa jonkin verran pienempi kuin vuoden 2003 aiemmat kuukausittaiset ylijäämät lukuun ottamatta huhtikuun ylijäämää ja merkittävästi pienempi kuin vuoden 2002 jälkipuoliskon kuukausittaiset vaihtotaseen ylijäämät. Pitemmän aikavälin tarkastelussa vaihtotaseen ylijäämän jatkuva supistuminen on nähtävissä 12 kuukauden kumulatiivisissa luvuissa, joiden perusteella ylijäämä oli suurimmillaan 59,7 miljardia euroa viime vuodenvaihteen tienoilla, minkä jälkeen se supistui maltillisesti vuoden 2003 viiden ensimmäisen kuukauden aikana ja oli 49,1 miljardia euroa toukokuuhun 2003 päättyneenä 12 kuukauden jaksona (ks. kuvio 23). Tähän on ollut tärkeimpänä syynä tavarakauden taseen ylijäämän heikkeneminen, joka puolestaan johtui jonkin verran aiempaa heikommasta

Taulukko 8.

Euroalueen vaihtotase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja)

	2002	2003	2003	2003	2003	2003	12 kuukauden summia; päättymisajankohta	
	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	2002 Touko	2003 Touko
Vaihtotase	3,5	3,2	3,0	2,1	-1,0	2,0	15,2	49,1
Tavarat	7,9	10,6	10,3	5,5	9,8	9,5	106,7	120,3
Vienti	85,7	89,0	87,9	83,2	87,3	86,2	1 038,7	1,053,0
Tuonti	77,9	78,5	77,6	77,7	77,5	76,7	932,0	932,7
Palvelut	0,8	1,9	1,8	2,6	0,6	0,0	-0,2	17,0
Vienti	27,4	28,6	27,8	28,5	26,9	25,7	327,6	332,4
Tuonti	26,5	26,7	26,0	25,9	26,3	25,6	327,9	315,3
Tuotannon tekijäkorvaukset	-1,7	-5,4	-4,8	-2,2	-6,6	-3,0	-38,2	-41,2
Tulonsiirrot	-3,4	-3,8	-4,3	-3,8	-4,8	-4,6	-53,0	-47,0

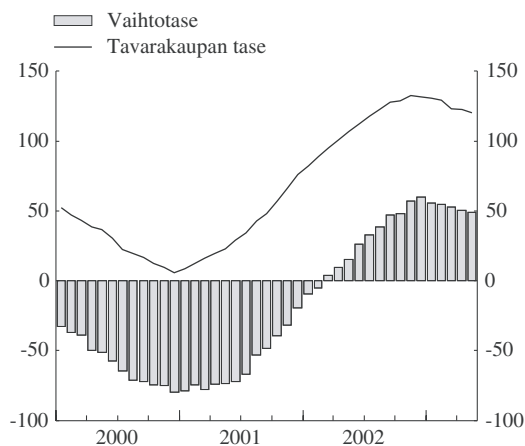
Lähde: EKP.

Huom. Pyörästysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Yksityiskohtaisia taulukoita euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

Kuvio 23.

Euroalueen vaihtotase ja tavarakaupan tase

(mrd. euroa, kuukausihavaintoja, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, taseet 12 kuukauden summia)

Lähde: EKP.

viennistä. Maailmantalouden kysynnän heikkous ja euron vahvistuminen ovat vaikuttaneet eniten viennin määrien viimeaikaiseen supistumiseen ja vientihintojen laskuun (ks. kehikko 4, jossa on yksityiskohtaisempi arvio ulkomaankaupan määrien ja hintojen viimeaikaisesta kehityksestä). Myös palvelujen viennin kuukausittainen arvo on sekä huhtikuussa että toukokuussa 2003 supistunut edellisestä. Tavarantuonnissa öljyn hinnan kallistuminen on vuoden 2003 ensimmäiseen neljännekseen asti tasapainottanut tuontihintojen laskupainetta, jota euron vahvistumisen on odotettu aiheuttavan (ks. myös kehikko 4). Huhtikuun ja toukokuun 2003 tavarantuonnin pienempi arvo alkuvuoden vastaaviin arvoihin verrattuna voisi kuitenkin viitata siihen, että öljyn hinnan lasku näinä kahtena kuukautena on alkanut välittyä tuontihintoihin.

Kehikko 4.

Euroalueen kaupankäynti ulkopuolisten maiden kanssa: määrien ja hintojen viimeaikainen kehitys

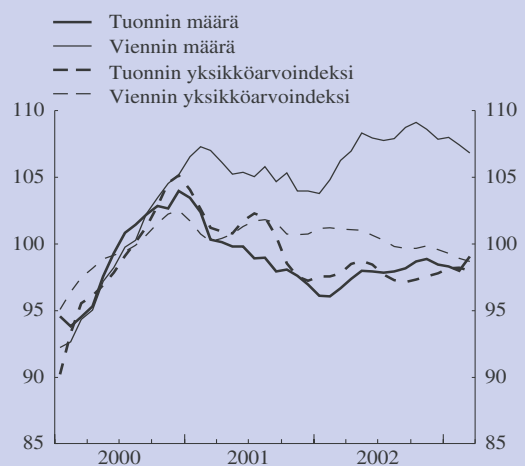
Tässä kehikossa tarkastellaan lähemmin euroalueen ulkopuolelle suuntautuvan *tavaraviennin* ja euroalueen ulkopuolelta lähtöisin olevan *tavarantuonnin* määrien ja hintojen viimeaikaista kehitystä siitä näkökulmasta, että euro on vahvistunut voimakkaasti vuoden 2002 toisesta neljänneksestä lähtien. Tarkastelun painopiste on erityisesti vuoden 2002 alun ja vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen välisessä ajanjaksossa. Hyödyntämällä sekä tuoteryhmittäin että kauppakumppaneittain eriteltyjä ulkomaankauppatietoja kehikossa pyritään selvittämään niitä todennäköisiä tekijöitä, jotka selittävät ulkomaankaupan kokonaismäärien ja hintojen (hintakehitystä kuvataan yksikköarvoineksilla) viimeaikaisia muutoksia. Kaiken kaikkiaan euron vahvistumiseen on liittynyt sekä viennin määrän supistuminen että vientihintojen lasku, vaikkakin heikko ulkomainen kysyntä on myös vaikuttanut viennin määrään. Näin ollen nämä tekijät selittävät viennin arvон viimeaikaisen pienenemisen, josta puolestaan sekä tavarakaupan taseen ylijäämän että vaihtotaseen ylijäämän supistuminen suureksi osaksi johtuu. Samanaikaisesti euroalueen heikko kysyntä näyttää osittain vaimentaneen euron vahvistumisesta mahdollisesti johtuvaa tuonnin määrän kasvua, kun taas öljyn hinnan nousu näyttää toistaiseksi paljolti hillinneen euron vahvistumisen vuoksi odotettuja tuontihintojen laskupaineita.

Kuviossa A esitetään euroalueen ulkopuolisen tavarakaupan määrät ja yksikköarvoindeksit vuoden 2003 ensimmäiseen neljännekseen saakka. Kasvettuaan voimakkaasti vuoden 2002 ensimmäisinä kuukausina *viennin määrä* alkoi ensin tasoittua ja väheni sitten sekä vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä että vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä. Viennin määrän kasvun hidastuminen ja sitä seurannut viennin supistuminen kuvastavat sekä heikkoa ulkomaista kysyntää että vuoden 2002 toisella neljänneksellä alkaneen euron vahvistumisen aiheuttamaa hintakilpailukyvn heikkenemistä. Suureksi osaksi ulkomaisen kysynnän hiipumisesta vuonna 2001 johtuneeseen viennin määrän pienenemiseen verrattuna viennin tämänhetkinen väheneminen on kuitenkin toistaiseksi ollut melko maltillista. Kuten kuviosta B ilmenee, viennin määrä on viime aikoina supistunut jokseenkin tasaisesti euroalueen kaikilla keskeisillä vientimarkkinoilla. Viime vuoden jälkipuoliskolle saakka vienti Aasiaan ja Keski- ja Itä-Euroopan maihin kasvoi kuitenkin nopeasti, kun taas Yhdysvaltoihin suuntautuneen viennin kasvu oli jonkin verran heikompaa ja vienti Isoon-Britanniaan väheni merkittävästi. Kun otetaan huomioon näiden markkinoiden tuonnin kokonaismäärän kasvu, Isoon-Britanniaan ja Yhdysvaltoihin suuntautuneen euroalueen viennin heikko kehitys vuonna 2002 ja vuoden 2003 alkupuolella merkitsee sitä, että euroalueen vientimarkkinaosuus näissä molemmissa maissa on pienentynyt jonkin verran tänä ajanjaksona. Samalla näyttää siltä, että euroalueen vientimarkkinaosuus on supistunut Aasiassa vain vähän ja tuskin lainkaan Keski- ja Itä-Euroopan maissa.

Viennin tuoteryhmittä sekä pääomahyödykkeiden, kulutustavaroiden että välituotteiden viennin määrä on vähentynyt viime kuukausina (ks. kuvio C). Kulutustavaroiden vienti on kuitenkin osoittautunut kestävämmäksi kuin pääomahyödykkeiden ja välituotteiden vienti vuoden 2002 toisesta puoliskosta lähtien. On myös syytä muistaa, että viimeaikaisesta supistumisestaan huolimatta viennin määrä on yhä suhteellisen suuri, mikä johtuu euroalueen vientimarkkinaosuuden merkittävästä kasvusta jo aikaisemmin sekä kansainvälisen hintakilpailukyvn aiemmasta kohenemisestä euron heikkenemisen myötä vuosina 1999 ja 2000. Kuten tämän Kuukausikatsauksen ar-

Kuvio A. Euroalueen kaupankäynti ulkopuolisten maiden kanssa: määrät ja yksikköarvoindeksit¹⁾

(2000 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

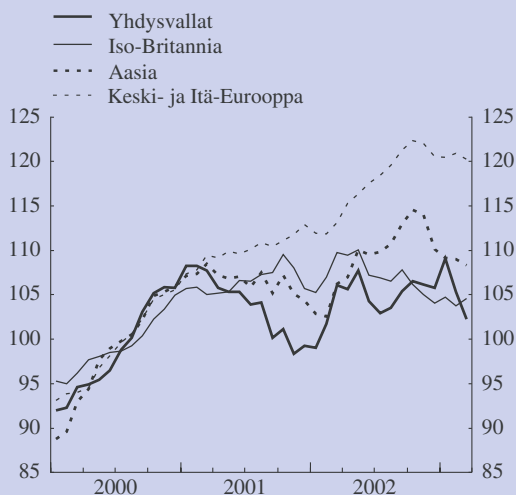
1) Tuoreimmat havainnot ovat maaliskuulta 2003.

tikkelissa ”Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys” korostetaan, euroalueen kansainvälinen kustannus- ja hintakilpailukyky on nyt euron käyttöönoton aikaisella tasolla ja vastaa jokseenkin pitkän aikavälin keskiarvoja.

Kuvio B.

Euroalueelta tiettyihin kauppakumppanimaihin suuntautuvan viennin määrä¹⁾

(2000 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

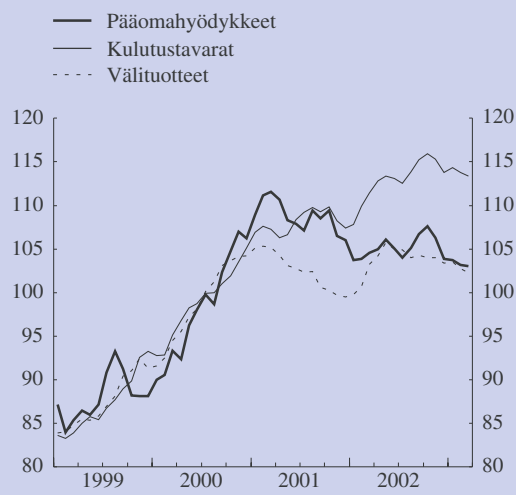
Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Tuoreimmat havainnot ovat maaliskuulta 2003.

Kuvio C.

Tiettyjen euroalueen ulkopuolelle vietyjen tuoteryhmien viennin määrä¹⁾

(2000 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Tuoreimmat havainnot ovat maaliskuulta 2003.

Kustannusten noususta – yksikkötyökustannuksilla tai tuottajahinnoilla mitattuna – huolimatta *vientihinnat* ovat laskeneet noin 2,5 % siitä lähtien, kun euro alkoi vahvistua vuoden 2002 toisella neljänneksellä (ks. kuvio A). Tämä viittaa siihen, että euroalueen viejät pienentävät voittomarginaalejaan pyrkiessään osittain kompensimaan euron vahvistumisesta johtuvaa hintakilpailukyyn heikkenemistä. Tämän sopeuttamisen taustamekanismit ovat pohjimmiltaan euron aiemman heikentymisen taustamekanismien peilikuva – euroalueen viejät nostivat silloin hintojaan enemmän kuin kustannukset nousivat, mikä kasvatti niiden voittomarginaaleja. On kuitenkin otettava huomioon, että euroalueen ulkomaankaupan hintoja (joita ei ole saatavilla) kuvaamaan käytettyjen yksikköarvoindeksien muutokset eivät kerro yksinomaan hintojen muutoksista, vaan myös ulkomaankaupan rakenteen ja tuotevalikoiman muutoksista sekä alierittäin tarkasteltuina että kokonaisuutena.

Pienennyttyään koko vuoden 2001 ajan *tuonnin määrä* alkoi kasvaa vuoden 2002 alusta lähtien – joskin melko vaimeasti – varsinkin, kun otetaan huomioon, että euron vahvistumisen olisi pitänyt vauhdittaa tuonnin määrää parantamalla tuonnin hintakilpailukykyä kotimaisten euroalueen tuottajien hintoihin nähden (ks. kuvio A). Näyttääkin siltä, että euroalueen heikko kysyntä, erityisesti tuontipainotteisissa menoluokissa, kuten pääomamenoissa ja viennissä, on saattanut osittain hillitä tuonnin määrän kasvua, jonka – muiden tekijöiden pysyessä ennallaan – olisi pitänyt seurata euron vahvistumisesta. Kuten kuvioista D ilmenee, pääomahyödykkeiden tuonnin määrä supistui jyrkästi vuonna 2001 ja kasvoi vain verkkaisesti vuoden 2002 toisella puoliskolla ja vuoden 2003 alussa samalla, kun euroalueen pääomamenot kehittyivät heikosti. Sitä vastoin kulutustavaroiden tuonti näyttää lisääntyneen tasaisemmin vuonna 2002 ja vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä, mikä saattaa liittyä siihen, että euron vahvistuminen on vaikuttanut tuontia vauhdittavasti. Samaan aikaan euroalueen kokonaiskysynnän kehitys, eivät niinkään valuuttakurssin muutokset, näyttää selittävän välituotteiden tuonnin heikkoa kehitystä.

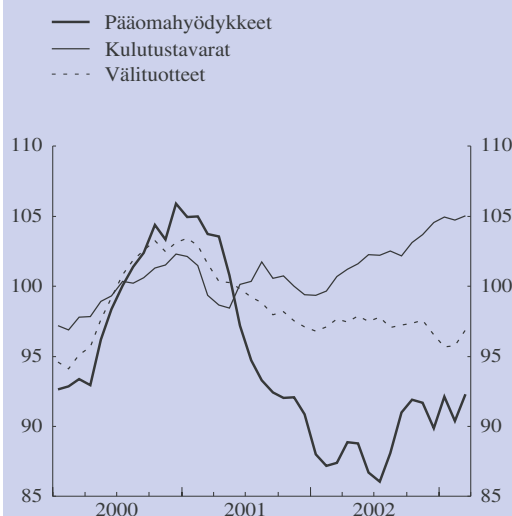
Toistaiseksi tavaroiden *tuontihinnat* ovat reagoineet vaimeasti euron kallistumiseen (ks. kuvio A). Tämä johtuu paljolti siitä, että öljyn hinnan nousu kompensoi euron vahvistumisen odotetusti aiheuttamia tuontihintojen

laskupaineita erityisesti Irakin sodan käynnistymisvaiheessa vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä (ks. kuvio E). Toisaalta tehdasteollisuustuotteiden tuontihinnat, joihin öljyn hinnan vaihtelut eivät suoraan vaikuta, laskivat noin 3,5 % vuoden 2002 toisesta neljänneksestä vuoden 2003 ensimmäiseen neljännekseen, missä näkyy euron nimellisen efektiivisen valuuttakurssin vahvistumisen.

Kuvio D.

Tiettyjen euroalueen ulkopuolelta tuotavien tuoteryhmien tuonnin määrä¹⁾

(2000 = 100, kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

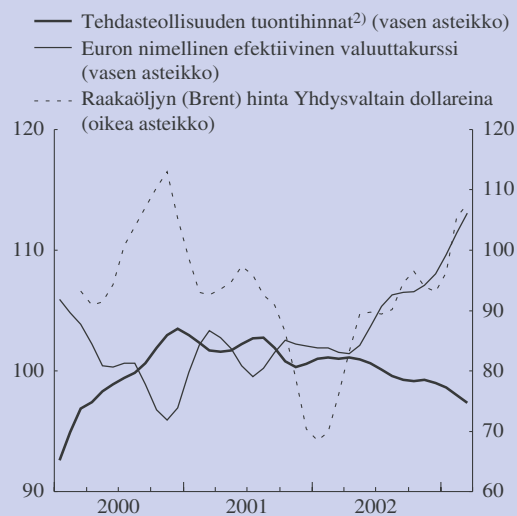
Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Tuoreimmat havainnot ovat maaliskuulta 2003.

Kuvio E.

Euroalueen tehdasteollisuuden tuontihinnat; öljyn hinta ja euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi

(2000 = 100, kolmen kuukauden liukuva keskiarvo)

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Tuoreimmat havainnot ovat maaliskuulta 2003.

2) Kausivaihtelusta puhdistettuja tietoja.

Velkapaperisijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti kasvoi toukokuussa 2003

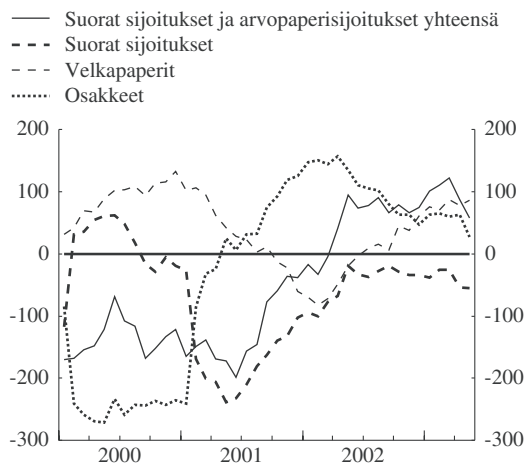
Yhteenlaskettuihin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyi vuoden 2003 toukokuussa 6,7 miljardin euron suuruinen pääoman nettotuonti. Se muodostui arvopaperisijoituksiin liittyvästä 7,0 miljardin euron suuruudesta pääoman nettotuonnista ja suoriin sijoituksiin liittyvästä 0,3 miljardin euron suuruudesta nettomääräisestä pääomanviennistä (ks. taulukko 9).

Merkittävin piirre toukokuun rahoitustaseessa oli 27,3 miljardin euron suuruinen pääoman nettotuonti joukkolainasijoituksina. Tämä johtui pääasiassa siitä, että euroalueen ulkopuolisten tekemät euroalueen joukkolainojen netto-ostot olivat toukokuussa suurehko (46,0 miljardia euroa). Joukkolainoihin liittyvän pääoman nettotuonnin kasvua tasapainotti osittain pääoman

Kuvio 24.

Suorien sijoitusten ja arvopaperisijoitusten nettopääomavirrat

(mrd. euroa, kuukausihavainnot, taseet 12 kuukauden summia)

Lähde: EKP.

Huom. Positiivinen luku osoittaa pääoman nettotuontia ja negatiivinen luku sen nettovienttiä.

Taulukko 9.

Euroalueen maksutase

(mrd. euroa, kausivaihtelusta puhdistamattomia tietoja)

	2002	2003	2003	2003	2003	2003	12 kuukauden summia; päättymisajankohta	
	Joulu	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	2002 Touko	2003 Touko
Vaihtotase	7,1	-4,8	3,5	4,0	-8,6	-0,4	15,1	46,5
Tavarat	9,6	2,1	9,1	6,2	7,4	8,3	106,5	119,8
Palvelut	1,4	-0,6	0,1	1,5	0,8	1,5	-0,1	16,5
Tuotannontekijäkorvaukset	-0,2	-9,4	-2,6	-0,6	-10,5	-4,6	-39,6	-42,7
Tulonsiirrot	-3,7	3,2	-3,1	-3,0	-6,3	-5,6	-51,7	-47,0
Pääomansiirrot	0,9	2,1	-0,9	0,8	0,1	0,4	8,8	8,5
Rahoitustase	-16,2	-12,7	-25,8	7,9	7,8	-31,0	-74,5	-198,0
Suorat sijoitukset	2,5	-3,1	3,2	-7,7	-20,2	-0,3	-19,7	-55,4
Ulkomailla	-1,3	-16,8	-6,8	-17,1	-22,8	-1,2	-193,4	-147,0
Euroalueelle	3,9	13,6	10,0	9,4	2,6	0,9	173,7	91,7
Arvopaperisijoitukset	-5,3	-2,8	-12,0	17,6	9,3	7,0	114,6	113,0
Osakkeet	-8,9	15,7	2,5	-3,4	7,1	-13,7	134,2	26,8
Saamiset	-7,1	2,3	0,3	7,4	-3,0	-5,8	-80,2	0,2
Velat	-1,8	13,4	2,2	-10,8	10,2	-7,9	214,4	26,6
Velkapaperit	3,6	-18,6	-14,4	21,0	2,1	20,7	-19,6	86,1
Saamiset	-13,0	-22,7	-23,9	-14,8	-9,1	-24,6	-182,4	-154,3
Velat	16,6	4,1	9,5	35,8	11,2	45,4	162,8	240,5
Lisätieto:								
Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset yhteensä	-2,8	-6,0	-8,8	9,9	-10,9	6,7	94,9	57,6
Johdannaiset	-2,5	-0,8	0,6	0,2	-4,6	0,6	-17,4	-20,0
Muut sijoitukset	-9,9	-7,4	-22,9	-7,2	22,9	-39,7	-164,2	-240,0
Valuuttavaranto	-1,0	1,5	5,3	5,0	0,5	1,4	12,1	4,4
Virheelliset ja tunnistamattomat erät	8,2	15,3	23,2	-12,7	0,7	31,0	50,6	143,0

Lähde: EKP.

Huom. Pyöritysten vuoksi yhteenlaskut eivät välttämättä täsmää. Rahoitustaseessa positiivinen luku osoittaa pääoman tuontia ja negatiivinen luku sen vientiä. Valuuttavarannossa negatiivinen luku osoittaa valuuttavarannon lisäystä ja positiivinen luku sen vähennystä. Yksityiskohtaisia taulukoita euroalueen maksutaseesta on EKP:n WWW-sivustossa.

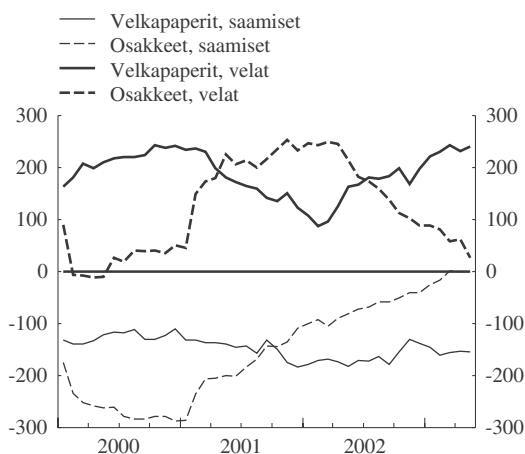
nettovienti, joka liittyi arvopaperisijoituksiin luettaviin osakesijoituksiin (13,7 miljardia euroa) ja rahamarkkinapapereihin (6,5 miljardia euroa), kuten ilmenee tilasto-osan taulukosta 8.5. Kuviosta 24 nähdään, että 12 kuukauden kumulatiivisten tietojen perusteella velkapapereihin liittyvä pääoman nettotuonti on kasvanut viime kuukausina ja arvopaperisijoituksiin luettaviin osakesijoituksiin liittyvä pääoman nettotuonti supistunut. Sen sijaan suoriin sijoituksiin liittyvä pääoman nettovienti on vuoden 2001 lopusta lähtien ollut suhteellisen vaimeaa.

Arvopaperisijoitusten yksityiskohtaisempi tarkastelu osoittaa, että velkapaperisijoituksiin painottuvan pääomantuonnin kehitykseen vaikuttivat sekä euroalueen että euroalueen ulkopuolisten sijoittajien sijoituspäätökset. Arvopaperisijoituksiin luettavien osakesijoitusten saamisen ja velkojen virtatiedot ovat 12 kuukauden

Kuvio 25.

Osake- ja velkapaperisijoitusten pääomavirrat

(mrd. euroa, kuukausihavaintoja, taseet 12 kuukauden summia)

Lähde: EKP.

Huom. Positiivinen luku osoittaa pääoman nettotuontia ja negatiivinen luku sen nettovientiä.

kumulatiivisten tietojen perusteella kummatkin supistuneet huomattavasti etenkin viimeksi kulleiden 12 kuukauden aikana (ks. kuvio 25). Sen sijaan euroalueen ulkopuolisten tekemiin velkapaperisijoituksiin liittyvän pääoman nettotuonnin kasvu nopeutui samana ajanjaksona, ja toukokuuhun 2003 päättyneenä 12 kuukauden jaksona tämä nettotuonti oli 240,5 miljardia euroa, kun vuotta aiemman jakson vastaava luku oli 162,8 miljardia euroa. Pääoman nettovienti euroalueen sijoittajien tekeminä velkapaperisijoituksina on sen sijaan hieman supistunut (ks. taulukko 9).

Kaiken kaikkiaan velkapaperisijoitusten virrat ovat edelleen pääasiallinen euroalueen rahoitustaseeseen vaikuttava tekijä. Keskeisimpien talouksien talousnäkyymiin liittyvä epävarmuus saattaa selittää sitä, miksi sijoittajat edelleen suosivat joukkolainoja sijoituskohteina. Lisäksi tuottonäkökohdat ja myyntivoitto-odotukset selittävät todennäköisesti osaltaan sitä, miksi pääoman nettotuonti euroalueen ulkopuolisten sijoituksina euroalueen joukkolainoihin on viime kuukausina voimistunut.

Muutoksia eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmään

Tammikuussa 2003 EKP:n neuvosto päätti kahdesta muutoksesta eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmään. Ensinnäkin vähimmäisvarantojen pitoajanjakson ajoitusta muutetaan siten, että pitoajanjakso alkaa aina perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä sellaisen EKP:n neuvoston kokouksen jälkeen, jossa ennakotietojen mukaan arvioidaan rahapolitiikan viritystä. Maksuvalmiusjärjestelmän korkojen muutosten voimaantulo ajoitetaan uuden pitoajanjakson alkuun. Toiseksi perusrahoitusoperaatioiden maturiteetti lyhennetään kahdesta viikosta yhteen viikkoon. Koska tekninen ja juridinen valmistelu vie aikaa, hyväksytyt muutokset tulevat voimaan maaliskuusta 2004.

Näiden muutosten tarkoituksena on vakaannuttaa tarjoustentekotilannetta perusrahoitusoperaatioissa neutraloimalla koronmuutospekulaatioiden vaikutus pitoajanjakson aikana. Hyväksytyt muutokset vähentävät näin ollen huomattavasti alitarjoustilanteen todennäköisyyttä pitoajanjaksoina, joina koronlaskua odotetaan. Muutokset todennäköisesti estävät koronosto-odotusten hallitsemina pitoajanjaksoina erittäin lyhyitä markkinakorkoja ja perusrahoitusoperaatioiden huutokauppakorkoja nousemasta merkittävästi minimitarjouskorkoa korkeammiksi vaihtuvakorkoisissa huutokaupoissa, mikä poistaa rahapolitiikan virityksestä viestimiseen mahdollisesti liittyviä häiriöitä. Muutosten odotetaan myös estävän koronosto-odotuksista johtuvan ylitarjoustilanteen syntymisen kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa.

Tässä artikkelissa selostetaan näiden muutosten syitä ja tarkastellaan joitakin muutosten toteutukseen liittyviä teknisiä kysymyksiä.

I Johdanto

Tammikuun 23. päivänä 2003 EKP:n neuvosto päätti muutamista muutoksista eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmään. Maaliskuun alusta 2004 voimaan tulevien muutosten odotetaan edelleen parantavan ohjausjärjestelmän tehokkuutta ja erityisesti vakaannuttavan osaltaan tilannetta, jossa luottolaitokset tekevät tarjouksia eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioissa. Toimenpiteiden päätavoitteena on estää pitoajanjakson aikana ilmeneviä koronmuutospekulaatioita vaikuttamasta kaikkein lyhyimpiin rahamarkkinoihin. Hyväksytyt muutokset ovat siten tärkeitä pyrittäessä vähentämään lyhyiden rahamarkkinakorkojen tilapäisiä heilahteluja, joita on aiemmin esiintynyt.

Muutokset ovat seuraavat:

- Vähimmäisvarantojen pitoajanjakson ajoitusta muutetaan siten, että pitoajanjakso alkaa aina perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä sellaisen EKP:n neuvoston kokouksen jälkeen, jossa ennakotietojen mukaan arvioidaan rahapolitiikan viritystä. Tällä hetkellä vähimmäisvarantojen pitoajanjakso alkaa kuukauden 24. kalenteripäivänä ja päättyy seuraavan kuukauden 23. kalenteri-

päivänä EKP:n neuvoston kokousaikataulusta riippumatta. Tätä vähimmäisvarantojen pitoajanjakson uudelleenmäärittelyä täydennetään maksuvalmiusjärjestelmää koskevilla muutoksilla siten, että maksuvalmiusjärjestelmän korkojen muutosten voimaantulo ajoitetaan yleensä uuden pitoajanjakson ensimmäiseen päivään. Nykyisin maksuvalmiusjärjestelmän korkojen muutokset tulevat voimaan EKP:n neuvoston kokouksen jälkeisenä päivänä.

- Perusrahoitusoperaatioiden maturiteetti lyhennetään kahdesta viikosta yhteen viikkoon. Tämä merkitsee edellä olevien muutosten kanssa, että perusrahoitusoperaatiot eivät enää voi ulottua kahdelle vähimmäisvarantojen pitoajanjaksolle.

Ennen kuin näitä muutoksia koskeva päätös tehtiin, eurooppalaisille luottolaitoksille ja pankkialan järjestöille esitettiin kannanottoopyyntö, jossa tiedusteltiin näiden kantaa sekä suunniteltuihin toimenpiteisiin että myös ehdotukseen pitempiaikaisten rahoitusoperaatioiden lopettamisesta toistaiseksi. Kannanottoopyyntö toteutet-

tiin loka-marraskuussa 2002, ja noin 60 luottolaitosta ja järjestöä esitti kantansa EKP:lle.¹ Vaikka annetuissa vastauksissa tuettiin yleisesti kah-ta edellä mainittua toimenpidettä, niissä ei puol-lettu pitempiäaikaisten rahoitusoperaatioiden lopettamista. Tämä vaikutti osaltaan EKP:n neu-voston päätökseen olla lopettamatta pitempi-aikaisia rahoitusoperaatioita.

Tässä artikkelissa pyritään selostamaan tarkem-min rahapolitiikan ohjausjärjestelmän hyväksyt-tyjen muutosten perusteita. Osassa 2 kuvataan

tekijöitä, jotka vaikuttavat luottolaitosten tar-jouskäyttämiseen nykyisessä järjestelmässä, ja sitä, miten vaihteleva tarjoustenteko on toisi-naan johtanut lyhyiden rahamarkkinakorkojen liiallisiin heilahteluihin ja häirinnyt rahapolitiikan toteuttamista. Osassa 3 tarkastellaan, miten ohjausjärjestelmän muutosten ennakoidaan osaltaan vakaannuttavan tarjoustentekotilan-etta perusrahoitusoperaatioissa, ja käydään läpi muutamia muutosten toteutukseen liittyviä teknisiä kysymyksiä.

2 Epätasapainoinen tarjoustenteko nykyisessä järjestelmässä ja siihen vaikuttavat tekijät

Yleisesti ottaen rahapolitiikan ohjausjärjestel-mästä voidaan antaa myönteinen arvio. Lyhyiden markkinakorkojen vaihtelu on euroalueella ollut keskimäärin vähäistä, kun vertailukohtana ovat sekä Euroopan kansalliset rahamarkkinat ennen tammikuuta 1999 että kansainväliset markkinat. Alhaisen volatiliiteetin osasyynä on eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestel-män keskiarvoistamisen käyttö, jolloin EKP ei ole juurikaan joutunut toteuttamaan hienosää-töoperaatioita. Lisäksi luottolaitokset ovat käyttäneet maksuvalmiusjärjestelmää vain vä-hän, mikä osoittaa, että rahamarkkinat ovat toi-mineet tehokkaasti. EKP:n perusrahoitusope-raation koron ja lyhyiden rahamarkkinakorko-jen välinen pieni ja suhteellisen vakaa ero on myös osoitus EKP:n kyvystä ohjata tarkasti ly-hyitä korkoja aikeidensa mukaisesti. Lisäksi EKP:n ohjausjärjestelmä on kestänyt erinomai-sesti poikkeukselliset olosuhteet (esimerkiksi vuosituhannen vaihtuminen ja vuoden 2001 syyskuun 11. päivän terrori-iskut) ja osoittautu-nut erittäin joustavaksi odottamattomissa tilan-teissa.

Eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestel-mään on kohdistunut vain harvoin vähäisiä jän-nitteitä. Tällaisia jännitteitä on ollut yleensä sil-loin, kun suuret odotukset EKP:n ohjauskorko-jen muutoksista ovat näkyneet eurojärjestel-

män perusrahoitusoperaatioihin osallistuvien luottolaitosten epävakana tarjouskäyttämymi-senä, eli on syntynyt joko ”alitarjous- tai ylitar-joustilanteita”. Tarkemmin sanottuna alitarjous-tilanne tarkoittaa sitä, että luottolaitosten anta-mien tarjousten kokonaismäärä jää pienem-mäksi kuin määrä, joka tarvittaisiin vähimmäis-varantovelvoitteiden tasaisen täyttämisen var-mistamiseksi pitoajanjaksona ennen seuraavan perusrahoitusoperaation toteutusta. Näin on tapahtunut yhteensä yhdeksän kertaa sitten vuoden 1999. Ylitarjoustilanne puolestaan tar-koittaa sitä, että luottolaitokset antavat perus-rahoitusoperaatioissa (jotka toteutettiin kiin-teäkorkoisina huutokauppoina tammikuusta 1999 toukokuuhun 2000) suuria ja jopa jatku-vasti kasvavia tarjouksia siten, että jaettava mää-rä suhteessa tarjousten määrään supistuu erit-täin pieneksi. Tässä osassa tarkastellaan tekijöi-tä, jotka aiheuttavat tällaista epätasapainoista tarjouskäyttämistä, ja arvioidaan joitakin ta-pauksia.

¹ Lisätietoja kannanottopyyntöstä ja EKP:n neuvoston päätök-sestä saa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) 23.1.2003 päi-vätyistä kannanottopyyntöasiakirjasta ”Yhteenvedo kannan-otoista rahapolitiikan ohjausjärjestelmän kehittämiseksi suun-niteltuihin toimenpiteisiin” ja EKP:n lehdistötiedotteesta ”Toimenpiteitä rahapolitiikan ohjausjärjestelmän kehittämi-seksi”.

Epätasapainoinen tarjoustenteko ja siihen vaikuttavat tekijät

EKP:n perusrahoitusoperaatioilla on keskeinen tehtävä korkojen ohjaamisessa, markkinoiden likviditeettitilanteen hallinnassa ja rahapolitiikan virityksen viestimissä. Tällä hetkellä vaihtuvakorkoisten huutokauppojen minimitarjouskorolla on keskeinen asema rahapolitiikan virityksen viestimissä; aiemmin tässä asemassa oli kiinteäkorkoisten huutokauppojen korko.² Luottolaitosten tarjoustentekoon perusrahoitusoperaatioissa vaikuttaa pääasiassa kaksi tekijää: kahden viikon rahamarkkinakoron ja vaihtuvakorkoisen huutokaupan ennalta ilmoitetun minimitarjouskoron (kesäkuuhun 2000 saakka kiinteäkorkoisen huutokaupan koron) välinen ero ja luottolaitosten likviditeettitarpeet.³ Tarjoustenteko muodostuu itse asiassa kahdesta osatekijästä, nimittäin määrästä (rahamäärää koskevasta tarjouksesta) ja hinnasta (korosta), jotka molemmat riippuvat perusrahoitusoperaatioissa käytetystä tarjousmenettelystä. Normaalisti tarjoustentekon tulisi tapahtua siten, että suoraan keskuspankilta hankitun likviditeetin ja rahamarkkinoilta hankitun likviditeetin välillä vallitsee arbitraasitasapaino. Jos odotukset EKP:n ohjaukskorkojen laskusta ovat suuret, minimitarjouskorko muodostuu rajoittavaksi ja luottolaitokset pyrkivät pienentämään tarjousten määrää tarjousten koron sopeuttamisen sijaan. Päinvastaisessa tapauksessa odotukset korkojen nostosta voivat johtaa erittäin suuriin tarjouksiin kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa.

Sen lisäksi, että minimitarjouskorolla (tai kiinteäkorkoisen huutokaupan korolla) on keskeinen asema rahapolitiikan virityksen viestimissä, rahapolitiikan ohjausjärjestelmän kolme muuta osatekijää auttavat osaltaan ymmärtämään, miten nykyinen ohjausjärjestelmä vaikuttaa lyhyisiin korkoihin ja luottolaitosten tarjouskäyttäytymiseen perusrahoitusoperaatioissa. Nämä osatekijät ovat 1) vähimmäisvarantojärjestelmä, joka mahdollistaa keskiarvoistamisen ja jossa vähimmäisvarantojen pitoajanjakso alkaa kunkin kuukauden 24. kalenteripäivänä ja päättyy seuraavan kuukauden 23. kalenteripäivänä, 2) mahdollisuus muuttaa EKP:n ohjaukskorkoja vähimmäisvarantojen pitoajanjaksona ja

3) viikoittaisten perusrahoitusoperaatioiden kahden viikon pituinen maturiteetti.

Kun näitä osatekijöitä tarkastellaan yksitellen, seuraavien ominaisuuksien voidaan katsoa olevan avainasemassa. Ensinnäkin kuukausittaisen keskiarvoistamisen mahdollistava vähimmäisvarantojärjestelmä tarkoittaa, että varantojen pitäminen pitoajanjakson tiettyä päivänä on periaatteessa korvattavissa varantojen pitämällä kyseisen pitoajanjakson minä muuna päivänä tahansa. Näin ollen kuukausittainen keskiarvoistaminen antaa luottolaitoksille jonkin verran joustovaraa päivittäisten varantojen hallinnassa pitoajanjaksona. Toiseksi vähimmäisvarantojen pitoajanjakson nykyinen määritelmä merkitsee kuitenkin myös sitä, että EKP:n ohjaukskorkoja voidaan muuttaa pitoajanjakson aikana. EKP:n neuvosto arvioi rahapolitiikan viritystä normaalisti ensimmäisessä kahdesti kuukaudessa pidettävistä kokouksista, ja se on yleensä kuukauden ensimmäinen tai toinen torstai⁴ eikä siten osu samaan ajankohtaan kuin pitoajanjakson alkaminen. Odotukset koronmuutoksista meneillään olevan pitoajanjakson aikana merkitsevät sitä, että yön yli -korot saattavat poiketa koroista, joita EKP käyttää viestiäkseen rahapolitiikan virityksestä (minimitarjouskorko tai kiinteäkorkoisen huutokaupan korko), vaikka likviditeettitilanteen odotetaan olevan neutraali pitoajanjakson lopussa. Yön yli -korot eivät siis riipu yksinomaan odotetusta likviditeettitilanteesta kyseisen pitoajanjakson aikana, kuten edellä mainittiin, vaan myös EKP:n ohjaukskorkojen odotetusta tasosta. Kolmanneksi viikoittaisten perusrahoitusoperaatioiden kahden viikon maturiteetti merkitsee sitä, että ainakin viimeisen kunkin pitoajanjakson perusrahoitusoperaatioista ulottuu seuraavalle pitoajanjaksolle. Näin ollen on mahdollista, että odotukset koronmuu-

2 Siirtymisestä kiinteäkorkoisista huutokaupoista vaihtuvakorkoisiin huutokauppoihin, ks. EKP:n lehdistötiedotteet "Rahapolitiisia päätöksiä" 8.6.2000 ja "Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin: teknisiä yksityiskohtia" 16.6.2000. Lisätietoja on heinäkuun 2000 Kuukausikatsauksen artikkelissa "Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin".

3 Ks. lokakuun 2001 Kuukausikatsauksen artikkeli "Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa".

4 Marraskuun 8. päivänä 2001 EKP:n neuvosto ilmoitti yleensä arvioivansa EKP:n rahapolitiikan viritystä ja koronmuutoksia vain kunkin kuukauden ensimmäisessä kokouksessaan.

Kehikko.

Pankkienvälisten vakuudettomien sopimusten yön yli -korko euroalueella

Kiinteäkorkoisen huutokaupan koron tai minimitarjouskoron ja vastaavanpituisten markkinakorkojen välillä huomattavalla erolla on suuri vaikutus luottolaitosten tarjouskäyttäytymiseen. Siksi on tärkeää tarkastella tekijöitä, jotka kasvattavat lyhyiden rahamarkkinakorkojen eroa perusrahoitusoperaation korkoon nähden, jotta epätasapainoisen tarjouskäyttäytymisen luonnetta voitaisiin ymmärtää. Yön yli -korko lyhyimpänä korkona ja siten tuottokäyrän alkupisteenä määrää myös keskeisesti esimerkiksi kahden viikon korkoa, joka on olennaisin perusrahoitusoperaatioiden tarjoustentien kannalta. Tässä kehikossa kuvataan, miten eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmä ja erityisesti EKP:n ohjauskorot ja likviditeetin hallinta vaikuttavat yön yli -korkoon. Teoreettisen puolen selventämiseksi euroalueen rahamarkkinoista tehdään seuraavat kolme perusoletusta.

1. Markkinaosapuolet ovat riskineutraaleja. Lisäksi niille on yhdentekevää, minä vähimmäisvarantojen pitoajanjakson päivinä ne varsinaisesti pitävät vaadittavia varantoja.
2. Vähimmäisvarantovelvoitteiden taso ja keskuspankin likviditeettitarjonta ovat sellaisia, että ennen vähimmäisvarantojen pitoajanjakson viimeistä päivää luottolaitokset eivät todennäköisesti joudu tilanteeseen, jossa niiden tili ylittyy, eli ne eivät joudu turvautumaan maksuvalmiusluottoon eivätkä todennäköisesti myöskään täytä ennakkoisesti pitoajanjakson vaadittuja vähimmäisvarantovelvoitteitaan.
3. Transaktiokustannuksia ei ole, ja vakuuksien käyttöön liittyvät kustannukset ovat mitättömän pienet.

Vaikka nämä oletukset eivät käytännössä täysin toteudu, jäljempänä olevasta analyysistä selviää, että nämä oletukset näyttävät tuottavan suhteellisen hyviä tuloksia euroalueen tapauksessa.

Eurojärjestelmän vähimmäisvarantojärjestelmän keskiarvoistaminen huomioon ottaen edellä olevat oletukset merkitsevät sitä, että luottolaitokset katsovat pitoajanjakson eri päivinä pitämiensä varantojen olevan täysin toinen toisensa korvaavia varantovelvoitteiden täyttämistä varten. Näin ollen varantojen hinnan eli yön yli -koron (r_t) tulisi minä tahansa päivänä olla sama kuin odotettu yön yli -korko saman pitoajanjakson minä tahansa tulevana päivänä, myös pitoajanjakson viimeisenä päivänä (T). Jos näin ei ole, luottolaitoksilla olisi mahdollisuus arbitraasiin eri ajankohtien välillä. Jos tietyn päivän yön yli -korko on korkeampi (tai alempi) kuin päivälle T odotettu korko, luottolaitokset myyvät tai hankkivat varoja yön yli -markkinoilla ja tekevät siten oletettua voittoa, joka vastaa eroa vallitsevan ja odotetun tulevan yön yli -koron välillä.

Päivälle T odotettu yön yli -korko kuvastaa puolestaan markkinaosapuolten odotuksia likviditeettitilanteesta (ja siten ”likviditeetin hallussapidon marginaalista arvoa”) tuona päivänä. Jos päivänä T kertyy likviditeettiylijäämää eli jos markkinat ovat ”keveät” siinä mielessä, että varantoja on käytettävissä enemmän kuin luottolaitokset tarvitsevat varantovelvoitteidensa täyttämiseen, korot laskevat lähelle talletuskorkoa ja likviditeetin marginaalinen arvo on sama kuin talletuskorko (r_T^D). Jos sitä vastoin markkinat ovat ”kireät” siten, että likviditeettialijäämä edellyttää maksuvalmiusluoton käyttöä, korot yleensä nousevat lähelle maksuvalmiusluoton korkoa ja likviditeetin marginaalinen arvo on sama kuin maksuvalmiusluoton korko (r_T^M). Kaiken kaikkiaan näiden oletusten vallitessa r_t riippuu maksuvalmiusjärjestelmän odotetuista koroista päivänä T ja odotetusta likviditeettitilanteen kehityksestä kyseisenä pitoajanjaksona, jolloin odotettu likviditeettitilanne määrää todennäköisyyden, jolla likviditeetin marginaalinen arvo päivänä T on joko sama kuin talletuskorko (P^{loose}) tai sama kuin maksuvalmiusluoton korko (P^{tight}):

$$\text{Yhtälö 1: } r_t = E_t(r_T) = E_t(r_T^M) \cdot P^{tight} + E_t(r_T^D) \cdot P^{loose}$$

jossa E_t kuvaa odotuksia. Kun muistetaan, että huhtikuusta 1999 lähtien eurojärjestelmän maksuvalmiusjärjestelmän korkoputken leveys on ollut kaksi prosenttiyksikköä ja että se on symmetrisesti perusrahoitusope-

raation koron (r_T^{mro}) eli perusrahoitusoperaation kiinteäkorkoisen huutokaupan koron tai minimitarjoukron ympärillä, yhtälö 1 voidaan kirjoittaa uudelleen seuraavasti:

$$\text{Yhtälö 2: } r_t = E_t(r_T) = E_t(r_T^{mro} + 1) \cdot P^{tight} + E_t(r_T^{mro} - 1) \cdot P^{loose} = E_t(r_T^{mro}) + P^{tight} - P^{loose}$$

Tästä ilmenee, että yön yli -koron tulisi aina kuvastaa perusrahoitusoperaation koron odotettua tasoa vähimmäisvarantojen pitoajanjakson lopussa sekä eroa todennäköisyyden välillä, että pitoajanjakso päättyy kireässä tai keveässä likviditeettitilanteessa. Jos likviditeettitilanne koetaan neutraaliksi siinä mielessä, että molemmat todennäköisyydet ovat 0,5, ja jos samaan aikaan EKP:n ohjauskorkojen odotetaan pysyvän ennallaan meneillään olevan pitoajanjakson loppuun saakka, yön yli -korokeroon (eli $r_T - (r_T^{mro})$) tulisi olla nolla.

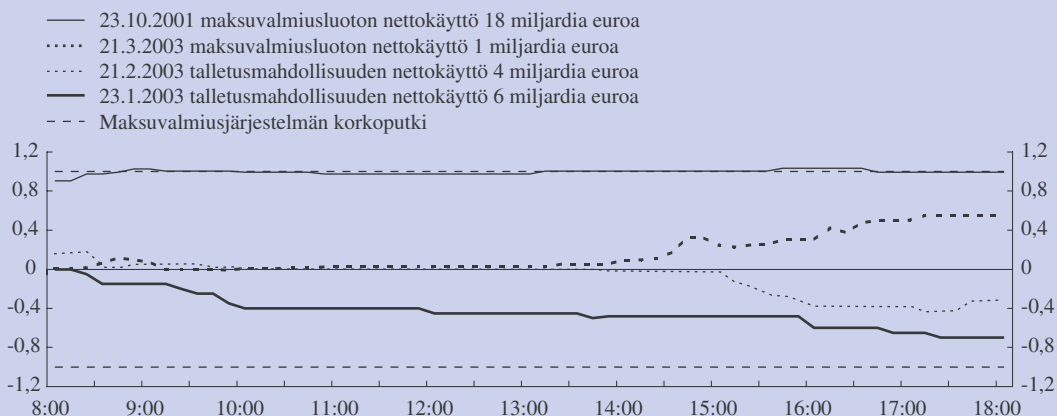
Vaikka markkinoiden odotuksia likviditeettitilanteesta ei voida suoraan ohjata, voidaan olettaa, että normaalioloissa markkinaosapuolet ovat yleensä odottaneet EKP:n tasoittavan mahdollisesti kertyneen likviditeettiepätasapainon pitoajanjakson viimeisessä perusrahoitusoperaatiossa. Viimeisen perusrahoitusoperaation jälkeen markkinaosapuolet eivät ole kuitenkaan yleensä odottaneet EKP:n tasoittavan mahdollista likviditeettiepätasapainoa. Tämä on merkinnyt sitä, että markkinaosapuolet ovat kokeneet likviditeettitilanteen neutraalista poikkeavaksi yleensä vain pitoajanjakson viimeisen perusrahoitusoperaation jälkeen – erityisesti viimeisenä päivänä – tai alitarjoustilanteen jälkeen. Näin ollen yön yli -korokeroon on tavallisesti vaihdellut enemmän näinä ajanjaksoina kuin pitoajanjakson alusta viimeisen perusrahoitusoperaation likviditeetin jakoon (tai alitarjoustilanteeseen) saakka. Tämän vuoksi likviditeettitilannetta koskevien odotusten merkityksellisuuden arvioimiseksi on syytä tarkastella yön yli -koron ja perusrahoitusoperaation koron välisen eron (eli yön yli -korokeroon) päivän sisäistä kehitystä pitoajanjakson viimeisenä päivänä.

Vähimmäisvarantojen pitoajanjakson viimeisenä päivänä tätä pitoajanjaksoa koskevia koronmuutosodotuksia ei enää ole eikä likviditeettitilanteeseen enää voida vaikuttaa säännöllisillä avomarkkinaoperaatioilla. Kuten kuvioista A ilmenee, yön yli -koron tavallisesti lähenee ainakin jossakin määrin maksuvalmiusjärjestelmän jompaa kumpaa korkoa pitoajanjakson viimeisen päivän loppua kohti mentäessä, kun markkinoilla vahvistuu käsitys siitä, että likviditeettitilanne on joko kireä tai keveä. Yleensä on niin, että mitä suurempi kertynyt likviditeettiepätasapaino on (eli mitä suurempaa maksuvalmiusjärjestelmän maksuvalmiusluoton tai talletusmahdollisuuden nettokäyttö on), sitä nopeammin markkinoilla saadaan käsitys likviditeettitilan-

Kuvio A.

Yön yli -koron ja EKP:n perusrahoitusoperaation koron välinen ero neljän vähimmäisvarantojen pitoajanjakson viimeisenä päivänä¹⁾

(x-akseli: aika; y-akseli: yön yli -korokeroon prosenttiyksikköinä)

Lähteet: EKP ja Reuters.

1) Nämä neljä vähimmäisvarantojen pitoajanjaksoa on valittu pitoajanjakson viimeisen päivän likviditeettitilanteen perusteella. Likviditeettitilanne on kvantifioitu maksuvalmiusjärjestelmän nettokäyttönä tuona päivänä. Kahden perjantaina päättyneen pitoajanjakson (21.2. ja 21.3.2003) nettokäyttö on ilmoitettu perjantaista sunnuntaihin.

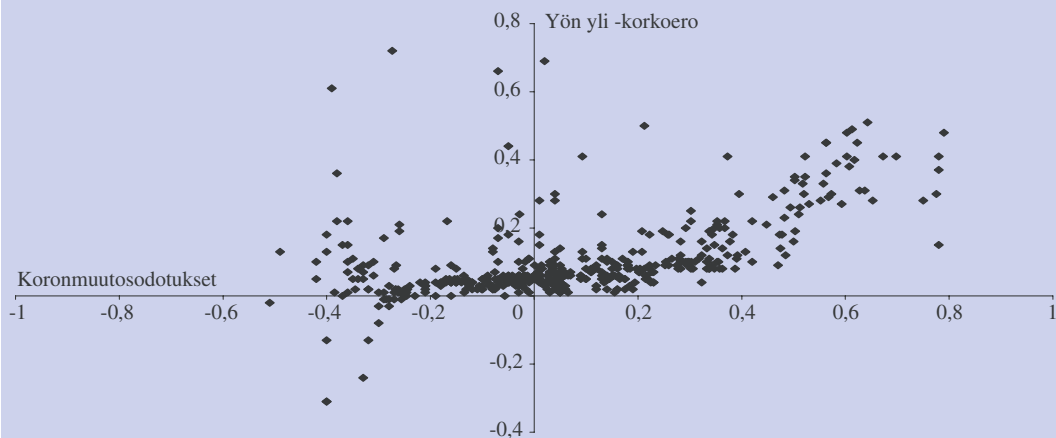
teesta ja sitä nopeammin myös yön yli -korke muuttuu. Esimerkiksi 23.10.2001, jolloin maksuvalmiusluoton käyttö oli suhteellisen suurta eli 18 miljardia euroa, yön yli -korke ennen pitoajanjakson viimeistä päivää oli jo lähellä maksuvalmiusluoton korkoa. Sitä vastoin 21.3.2003, jolloin kertynyt likviditeettialijäämä oli ainoastaan 1 miljardi euroa, yön yli -korke muuttui vasta myöhään viimeisen päivän aikana.

Kuten edellä todettiin, yön yli -koron tulisi myös riippua EKP:n ohjauskorkoja koskevista odotuksista. Vaikka näitä odotuksia ei suoraan voida havainnoida, vallitsevat korko-odotukset voidaan katsoa olevan nähtävissä termiinikoroissa. Kuviossa B kuukauden päästä voimaan tulevan yhden kuukauden termiinikoron ja perusrahoitusoperaation koron välistä eroa käytetään koronmuutosodotusten kvantifioimiseksi.

Kuvio B.

Koronmuutosodotusten¹⁾ ja yön yli -korkeeron²⁾ välinen suhde huhtikuusta 1999 kesäkuuhun 2003³⁾

(prosenttiyksikköinä)

Lähteet: EKP ja Reuters.

- 1) Kuukauden päästä voimaan tulevan yhden kuukauden termiinikoron ja EKP:n perusrahoitusoperaation koron välinen ero.
- 2) Eoniakoron ja EKP:n perusrahoitusoperaation koron välinen ero.
- 3) Sisältää ainoastaan ne päivät, jolloin pidettiin vähintään yksi EKP:n neuvoston kokous ja siihen liittyvä ennakkoon ilmoitettu lehdistötilaisuus myöhemmin samana pitoajanjaksona.

Kuviosta B näkyy, että koronmuutosodotusten ja yön yli -korkeeron välillä on korrelaatio. Tällainen korrelaatio havaitaan kuitenkin lähinnä silloin, kun korkojen odotetaan nousevan eli kun termiinikorkeero on positiivinen, kuten kuvion B oikeasta yläneljänneksestä voidaan todeta. Koronlaskuodotusten ja yön yli -korkeeron välinen suhteellisen heikko korrelaatio (joka näkyy kuvion B vasemmasta puoliskosta) liittyyne riskiin, että saattaa syntyä alitarjoustilanne, joka johtaa kireään likviditeettitilanteeseen. Kireästä likviditeettitilanteesta johtuvat paineet korkeeron suurenemiseen näyttäivät useimmissa tapauksissa tasapainottaneen koronlaskuodotuksista johtuvia paineita korkeeron pienemiseen.

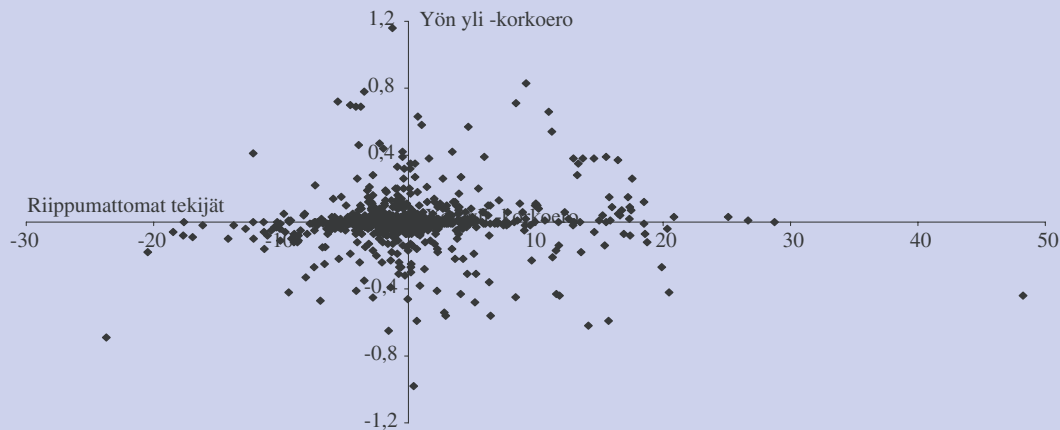
On myös mielenkiintoista tutkia, vaikuttaako ennen pitoajanjakson päättymistä vallitseva likviditeettitilanne yön yli -korkeeseen. Jos edellä mainitut kolme oletusta eivät ole liian rajoittavia euroalueella, riippumattomien tekijöiden päivittäisten vaihtelujen ennen pitoajanjakson viimeistä perusrahoitusoperaatiota ei pitäisi aiheuttaa merkittäviä muutoksia yön yli -korossa. Jos tällaisia samanaikaisia muutoksia havaittaisiin, se osoittaisi, että markkinaosapuolet vaativat premion tämänhetkisten varantojen korvaamisesta tulevilla varannoilla (ja päinvastoin). Kuten kuviossa C ilmenee, riippumattomien tekijöiden muutoksista johtuva päivittäisen likviditeetin lisääntyminen (ja väheneminen) ei ole kuitenkaan toistaiseksi johtanut yön yli -korkeeron systemaattiseen suurenemiseen (tai pienemiseen), mikä viittaa siihen, että oletukset saattavat euroalueen suhteen pitää melko hyvin paikkansa. Tämä ei tarkoita, että käytännössä ei olisi mitään rajaa sille, miten pitkälle markkinaosapuolet ovat halukkaita korvaamaan nykyisiä varantojaan tulevilla. Jos esimerkiksi useana päivänä kertyy erittäin suuria varantovajeita, kuten tapahtui maaliskuun 2003 alitarjoustilanteen jälkeen, tämä

saattaa aiheuttaa yön yli -korkeeron suurenemisen pitoajanjakson lopun likviditeettitilannetta koskevista odotuksista riippumatta.

Kuvio C.

Riippumattomien tekijöiden päivittäiset muutokset ja yön yli -korkeeron¹⁾ päivittäiset muutokset huhtikuusta 1999 kesäkuuhun 2003

(x-akseli: miljardia euroa; y-akseli: prosenttiyksikköä)

Lähteet: EKP ja Reuters.

1) Eonia-koron ja EKP:n perusrahoitusoperaation koron välisen eron päivittäiset muutokset (prosenttiyksikköinä).

Tämän kehikon mukaisessa tarkastelussa on voitu todeta, että yön yli -korkoon vaikuttaa lähinnä kaksi tekijää: odotettu likviditeettitilanne pitoajanjakson lopussa ja odotukset rahapolitiikan tulevista muutoksista. Sitä vastoin likviditeetin päivittäisillä muutoksilla ennen pitoajanjakson viimeistä perusrahoitusoperaatiota ei toistaiseksi ole ollut merkittävää vaikutusta yön yli -korkoon.

toksesta seuraavana pitoajanjaksona saattaisivat aiheuttaa epävakautta tarjoustentekoon myös meneillään olevan pitoajanjakson lopussa (ohjeissa kehikossa tarkastellaan yksityiskohtaisesti EKP:n ohjaukorkojen, pankkijärjestelmän likviditeettitilanteen ja lyhyiden markkinakorkojen vuorovaikutusta nykyisessä ohjauksjärjestelmässä).

Näiden edellä kuvattujen kolmen ominaisuuden yhdistelmä ja minimitarjouskorko (tai kiinteäkorkoisen huutokaupan korko) aiheuttavat sen, että yhtenä tai jopa kahtena pitoajanjaksona ilmenevät EKP:n ohjaukorkojen muutosodotukset ovat erityisen merkityksellisiä luottolaitoksille niiden valmistellessa tarjouksiaan. Odotukset koronmuutoksesta samana pitoajanjaksona ovatkin yleensä johtaneet (positiivisiin tai negatiivisiin) korkoeroihin EKP:n perusrahoitusoperaation koron ja vastaavien rahamarkkinakorkojen välillä, mikä on tarjonnut luottolaitoksille arbitrasimahdollisuuksia tai kannusti-

men olla osallistumatta perusrahoitusoperaatioihin. Tämän vuoksi luottolaitokset ovat toisinaan antaneet perusrahoitusoperaatioissa hyvin vähän tarjouksia (alitarjoustilanne) tai liian suuria tarjouksia (ylitarjoustilanne, joka on ilmennyt vain kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa).

Alitarjoustilanne on yleensä syntynyt, kun lyhyet rahamarkkinakorot ovat olleet alemmat kuin perusrahoitusoperaation minimitarjouskorko, mikä on johtanut riittämättömään tarjosten määrään välittömästi ennen EKP:n neuvoston kokousta, jossa rahapolitiikan virityksestä on keskusteltu. Tämä alitarjoustilanne on myöhemmin johtanut kireään likviditeettitilanteeseen ja todennäköisesti vaikuttanut myös siihen, että markkinoilla on ollut epävarmuutta likviditeettitilanteesta pitoajanjakson jäljellä olevana aikana (ks. kehikko). Lyhyet korot ovat yleensä nousseet kertyneen likviditeettialijäämän takia, ja erittäin lyhyiden yön yli -korkojen volatiiliteetti on lisääntynyt. Lisäksi silloin, kun EKP:n

ohjauskorkoja on laskettu, alitarjoustilanteeseen liittynyt yön yli -koron tilapäinen nousu on ainakin hetkellisesti häirinyt rahapolitiikan virityksestä viestimistä.

Sitä vastoin yltarjoustilanne kiinteäkorkoissa huutokaupoissa on yleensä syntynyt silloin, kun koronnosto-odotusten takia lyhyet rahamarkkinakorot ovat olleet selvästi korkeammat kuin kiinteäkorkoisen huutokaupan korko. Näin tapahtui usein vuoden 1999 toisella puoliskolla ja vuoden 2000 ensimmäisellä puoliskolla. EKP reagoi tähän siirtymällä kesäkuussa 2000 kiinteäkorkoisina huutokauppoina toteutettavista perusrahoitusoperaatioista vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin, joissa käytetään minimitarjouskorkoa. Tämän muutoksen jälkeen yltarjoustilanteita ei ole enää ollut.

Epätasapainoiseen tarjoustentekoon liittyvät tapaukset

Eurojärjestelmässä on ollut yhdeksän alitarjoustilannetta sitten tammikuun 1999. Kaikissa paitsi yhdessä tapauksessa alitarjoustilanne syntyi, kun odotukset EKP:n ohjauskorkojen lähestyvistä laskusta olivat suuret; korkoja laskettiin sittemmin viidesti. Monesti yhden perusrahoitusoperaation alitarjoustilanne johti siihen, että vähimmäisvarantojen pitoajanjakson jäljellä olevissa perusrahoitusoperaatioissa luottolaitoksille jaettu likviditeetin määrä ei täysin riittänyt kattamaan varantovelvoitteiden täyttämistä, joka oli syntynyt alitarjoustilanteen jälkeisellä viikolla. Luottolaitosten riskinä oli likviditeetin puute pitoajanjakson päättyessä, jolloin ne joutuivat turvautumaan maksuvalmiusluottoon. Kaikki tapaukset aiheuttivat lyhyiden rahamarkkinakorkojen merkittävää tilapäistä vaihtelua, kuten ilmenee oheisesta kuvioista, jossa kuvataan kuutta viimeistä alitarjoustilannetta ja niiden erityispiirteitä (ks. myös taulukko 1, jossa esitetään kaikki alitarjoustilanteet).

Vuoden 2001 lokakuun 9. päivän alitarjoustilanne syntyi, kun EKP:n odotettiin laskevan ohjauskorkojaan, mikä ilmeni kuukauden päästä alkavasta yhden kuukauden termiinikorosta, joka oli laskenut alemmaksi kuin minimitarjouskorko

(ks. kuvio a). Koska tämän vuoksi seuraavalla viikolla kertynyt likviditeettialijäämä tasoittui vain osittain siten, että seuraavassa perusrahoitusoperaatioissa jaettiin suhteellisen suuri määrä likviditeettiä, luottolaitokset joutuivat käyttämään runsaasti maksuvalmiusluottoa täyttääkseen vähimmäisvarantovelvoitteensa. Pitoajanjakson loppuun saakka yön yli -korko nousi tuntuvasti ja lähestyi maksuvalmiusluoton korkoa.

Vuoden 2001 marraskuun 6. päivän tapauksessa luottolaitosten ei alitarjoustilanteesta huolimatta tarvinnut käyttää maksuvalmiusluottoa täyttääkseen vähimmäisvarantovelvoitteensa. Tämä johtui lähinnä pitoajanjakson jäljellä olevana aikana jaetun likviditeetin määrästä ja muista likviditeettitekijöistä. Yön yli -korko oli noussut sinä päivänä, jona ilmoitettiin siitä perusrahoitusoperaatiosta, jossa annettujen tarjousten määrä jäi riittämättömäksi (T-2 kuviossa b), mutta palautui minimitarjouskoron tasolle muutamaa päivää myöhemmin. Sitä vastoin vuoden 2003 maaliskuun 3. päivän tilanteessa kertyi erittäin suuria varantovajeita sen jälkeen, kun annettujen tarjousten ilmoitettiin jääneen 42 miljardia euroa pienemmiksi kuin määrä, joka olisi tarvittu varantovelvoitteiden tasaisen täyttämisen varmistamiseksi. Yön yli -korko pysyi aiempaa minimitarjouskorkoa korkeampana senkin jälkeen, kun korot olivat odotetusti laskeneet (ks. kuvio e). Helpottaakseen likviditeettinhallintaa luomatta huomattavaa kokoeroa kahden erääntymättömän perusrahoitusoperaation välille EKP päätti seuraavalla viikolla toteuttaa ylimääräisen, maturiteetiltaan yhden viikon pituisen perusrahoitusoperaation yhtä aikaa säännöllisen perusrahoitusoperaation kanssa. Tämän seurauksena likviditeettitilanne koettiin tyydyttäväksi, ja luottolaitokset joutuivat käyttämään nettomääräisesti vain vähän maksuvalmiusluottoa.

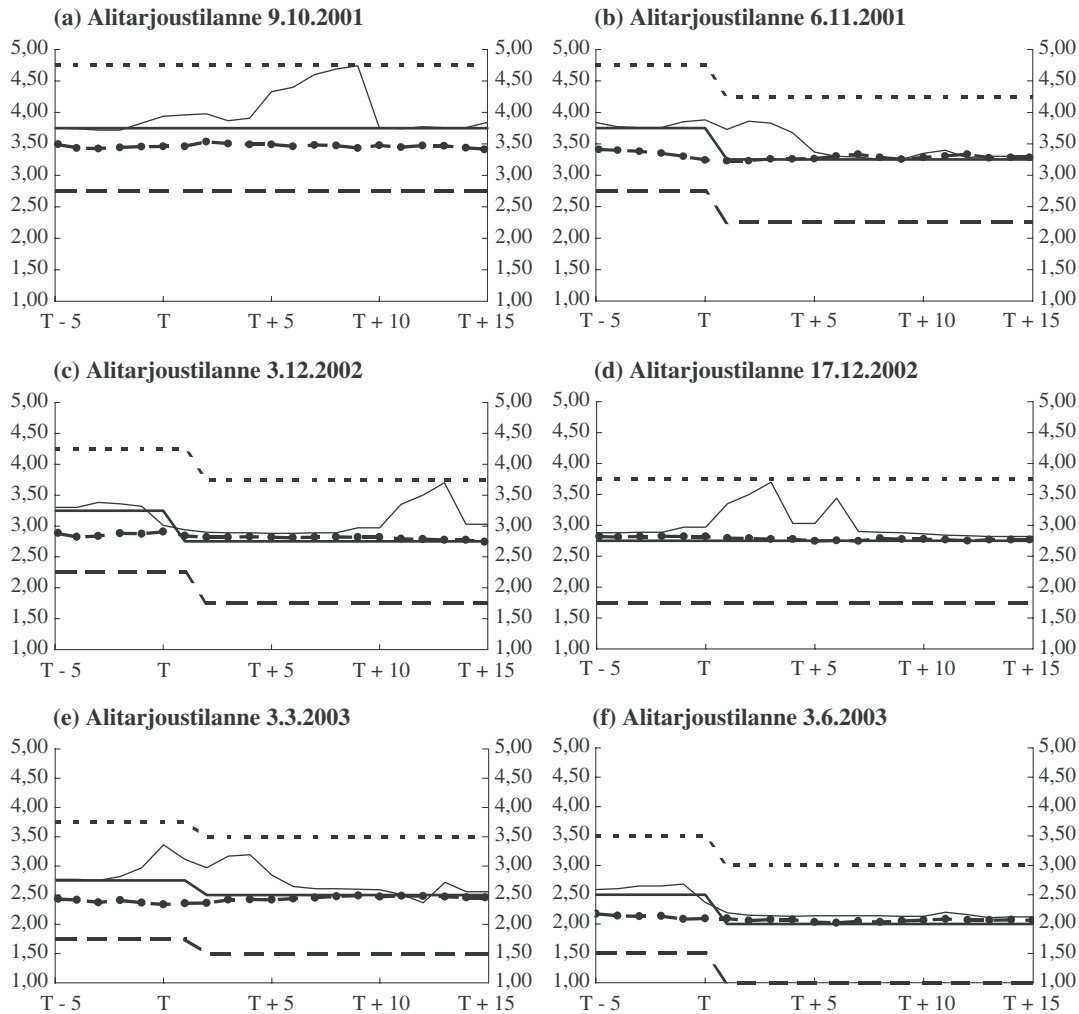
Vuoden 2002 joulukuun 3. päivän alitarjoustilannetta tulisi analysoida yhdessä saman vuoden joulukuun 17. päivän tilanteen kanssa, sillä ne molemmat vaikuttivat likviditeettitilanteeseen samana pitoajanjaksona. Joulukuun 3. päivän tilanne syntyi koronlaskuodotuksen vallitessa, ja annettujen tarjousten määrä jäi vain hieman puuttumaan varantovelvoitteiden tasai-

Kuvio.

Yön yli -korot, EKP:n ohjaukset ja korkoerot kuudessa viimeisessä alitarjoustilanteessa

(%, aika päivinä suhteessa maksujen suorituspäivään T)

- Yön yli -korko (eonia)
- Perusrahoitusoperaation minimitarjouskorko
- - - Maksuvalmiusluoton korko
- - - Talletuskorko
- 1 kk:n termiinkorko alkaen kuukauden päästä (OIS)¹⁾

Lähde: EKP.

1) Termiinkorko on johdettu indeksisidonnaisista yön yli -swapsopimuksista eli eoniaswapeista, joissa kiinteäkorkoiset maksut vaihdetaan vaihtuvakorkoisiin. Vaihtuvakorkoiset maksut perustuvat kerrytettyyn eoniakorkoon.

sen täyttämisen edellyttämästä määrästä, mutta joulukuun 17. päivän tilanne vaikutti epätyypilliseltä sikäli, että se ei näyttänyt liittyneen odotuksiin EKP:n ohjaukset laskusta (ks. kuvio c ja kuvio d). Itse asiassa kahden viikon swapkoron ja huutokaupparon välinen ero oli positiivinen tarjoustentekoajankohtana (ks. taulukko 1). Yksittäiset tiedot viittaavat siihen, että vuoden 2002 joulukuun 17. päivän alitarjous-

tilanne liittyi luottolaitosten haluttomuuteen osallistua perusrahoitusoperaatioon, joka erään tyi 31.12. Tätä päivää pidettiin erityisen ei-toivottuna huutokaupan maksujen suorituksen kannalta. Tämä alitarjoustilanne oli sikälikin epätyypillinen, että se osui pitoajanjakson viimeiseen perusrahoitusoperaatioon, minkä vuoksi syntynyttä likviditeettialijäämää ei voitu täyttää ennen pitoajanjakson päättymistä ilman likvidi-

Taulukko I.

Alitarjoustilanteet

(miljardia euroa)

Perusrahoitusoperaation likviditeetin-jako-päivä	Tarjousten määrä (= toteutunut likviditeetin jako)	Määrä, joka olisi mahdollistanut varantovelvoitteiden tasaisen täyttämisen ¹⁾	Puuttumaan jäänyt tarjousten määrä	Kahden viikon swapkoron ja huutokauppa-koron välinen ero (peruspisteinä) ²⁾	Päivien lukumäärä maksujen suoritus-päivän ja pito-ajanjakson päättymisen välillä	Maksuvalmiusluoton netto-käyttö yhteensä ³⁾	Perusrahoitusoperaatioiden lukumäärä alitarjoustilanteen jälkeen pitoajanjakson loppuun saakka
6.4.1999	67	96	29		16	11,35	2
13.2.2001	65	88	23	-1	9	71,71	1
10.4.2001	25	53	28	-7	12	61,40	1
9.10.2001	61	79	18	-3	13	24,73	1
6.11.2001	38	66	28	-9	16	-2,74	2
3.12.2002	112	116	4	-14	19	25,08	2
17.12.2002	104	118	14	22	5	21,82	0
3.3.2003	54	97	43	-4	19	1,89	2
3.6.2003	72	92	20	-12	19	5,22	2

Lähde: EKP.

- 1) Normiallokaatio lasketaan riippumattomista tekijöistä ja pitoajanjakson vähimmäisvarantovelvoitteista johtuvien pankki-järjestelmän likviditeettitarpeiden perusteella (ks. toukokuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkeli "EKP:n likviditeettihallinta").
- 2) Likviditeetinjakopäivänä klo 9.15 vallitsevan kahden viikon koron ja EKP:n ohjauksikon (kiinteäkorkoisen huutokaupan koron tai minimitarjouskoron) välinen ero.
- 3) Maksuvalmiusluoton nettokäyttö yhteensä perusrahoitusoperaation ja pitoajanjakson päättymisen välisenä aikana.

teettiä lisäävää hienosäätöoperaatiota. Lieventäkseen likviditeetin puutetta EKP toteuttikin tässä erityistilanteessa hienosäätöoperaation sen perusrahoitusoperaation maksujen suorituspäivänä, jona alitarjoustilanne syntyi. Jaettu likviditeetin määrä kuvasti tasapainoa, joka valitsi EKP:n tavoitteiden välillä: se pyrki yhtäältä palauttamaan normaalin likviditeettitilanteen ja toisaalta kannustamaan edelleen luottolaitoksia tekemään riittävästi tarjouksia perusrahoitusoperaatioissa.

Viimeisin alitarjoustilanne syntyi 3.6.2003. Alitarjoustilanne syntyi jälleen, kun odotukset korkojen laskusta olivat vahvat. Tätä osoitti kuukauden päästä alkavan yhden kuukauden termiinkoron taso suhteessa EKP:n minimitarjouskorkoon (ks. kuvio f). Koska alitarjoustilanne osoitautui kuitenkin lievemmäksi kuin aluksi oli odotettu, yön yli -korot laskivat huutokaupan tuloksen ilmoittamisen jälkeen. Aivan pitoajanjakson loppua lukuun ottamatta yön yli -koron kehitys oli samanlaista kuin vuoden 2002 joulukuun 3. päivän alitarjoustilanteessa.

Kaiken kaikkiaan kaikki nämä alitarjoustilanteet osoittavat, että eurojärjestelmällä ei ole käytössään mitään keinoa nykyisessä järjestelmässä syntyvien satunnaisten jännitteiden estämiseksi. EKP ei voi välittömästi kattaa korkospekula-

tioiden luomaa likviditeettialijäämää, ja sen on ylläpidettävä tarjoustenteon kannustimia. Toisaalta tästä johtuvat rahamarkkinakorkojen tilapäiset heilahtelut eivät ole toivottavia.

Ylitarjoustilanteita syntyi useasti vuoden 1999 puolivälistä vuoden 2000 puoliväliin, jolloin eurojärjestelmä toteutti perusrahoitusoperaatioita kiinteäkorkoisina huutokauppoina vahvojen koronnosto-odotusten vallitessa. Tuona ajanjaksona jako-osuus oli erittäin alhainen ja laski 0,87 prosenttiin 31.5.2000. Paitsi, että tämä jako-osuus oli yleisesti laskeva, se myös heilahteli, mikä merkitsi sitä, että perusrahoitusoperaatioihin osallistujien oli vaikea ennakoida likviditeetin määrää, jonka ne todellisuudessa saivat. Ylitarjoustilanteen aikana, jolloin vastaavat markkinakorot olivat yleensä korkeammat kuin kiinteäkorkoisen huutokaupan korko, luottolaitosten oli vaikea ennakoida täsmällisesti suhteellisen epävakaata jako-osuutta ja näin ollen riskiä saada huutokaupassa merkittävästi haluttua enemmän tai vähemmän likviditeettiä. Lisäksi jotkin luottolaitokset todennäköisesti pitivät epämiellyttävänä tehdä tarjouksia määristä, jotka ylittivät niiden käytettävissä olevat vakuudet. Sen takia, että näihin kysymyksiin ei ollut mahdollista puuttua kiinteäkorkoisen huutokaupan järjestelmässä, EKP muutti huutokauppa-menettelyn vaihtuvakorkoiksi huutokaupoiksi.

3 Rahapolitiikan ohjaujärjestelmän muutokset ja niiden toteutus

Kuten aiemmin mainittiin, EKP:n neuvoston hyväksymillä rahapolitiikan ohjaujärjestelmän muutoksilla vähimmäisvarantojen pitoajanjakson alkaminen sovitaan yhteen EKP:n ohjaukorkojen muutosten voimaantulon kanssa. Näin vältetään myös tilanteelta, jossa perusrahoitusoperaatio ulottuisi seuraavaan pitoajanjaksoon. Tässä osassa kerrataan lyhyesti, miten näiden toimenpiteiden tulisi osaltaan vakaannuttaa tarjoustentekotilannetta perusrahoitusoperaatioissa neutraaloimalla koronmuutosta koskevien spekulatioiden vaikutus. Lisäksi tarkastellaan monia muutosten toteutukseen liittyviä teknisiä kysymyksiä.

Ohjaujärjestelmän muutokset

Vähimmäisvarantojen pitoajanjakson alkamisen ja toisaalta koronmuutospäätösten voimaantulon välinen suora riippuvuusuhde auttaa osaltaan vähentämään koronmuutosodotuksia kyseisenä pitoajanjaksona. Näin ollen pitoajanjakson koronmuutosodotukset eivät normaalisti enää vaikuta yön yli -korkoon. EKP:n yleisesti ottaen neutraalin likviditeetin hallintapolitiikan vuoksi yön yli -korko pysynee lähellä minimitarjouskorkoa.⁵ Tämän tulisi lopulta estää se, että spekulatiot sekoittavat luottolaitosten tarjoustentekoa perusrahoitusoperaatioissa. Lisäksi korko-odotusten ja likviditeettitilanteen heijastusvaikutusten pitoajanjaksosta toiseen pitäisi eliminoida.

Yhteenvetona voidaan todeta, että nämä toimenpiteet vähentävät selvästi alitarjoustilanteen todennäköisyyttä silloin, kun odotetaan koronlaskua, ja estävät ylitarjoustilanteen syntymisen silloin, kun odotetaan koronnostoa – jopa kiinteäkorkoisissa huutokaupoissa. Toimenpiteet estävät myös lyhyitä markkinakorkoja ja perusrahoitusoperaatioiden huutokauppakorkoja nousemasta merkittävästi korkeammiksi kuin vaihtuvakorkoisten huutokauppojen minimitarjouskorko, mikä mahdollisesti häiritsisi rahapolitiikan virityksen viestimistä.

Muutosten toteutukseen liittyvät kysymykset

Käytännössä rahapolitiikan ohjaujärjestelmän muutosten toteutus vaikuttaa eurojärjestelmän nykyisen ohjaujärjestelmän moniin muihin piirteisiin. Jäljempänä tarkastellaan paitsi näitä piirteitä myös muutosten voimaantulon ajoittumista ja pitempiäaikaisten rahoitusoperaatioiden uutta aikataulua.

Vähimmäisvarantojen pitoajanjakso ei enää ala ja päätty tietyinä kalenteripäivinä vaan eri kalenteripäivinä läpi vuoden. Huutokauppakalenteri määräytyy EKP:n neuvoston kokousaikataulun mukaan. Pitoajanjaksot eivät myöskään enää ole yhden kalenterikuukauden pituisia, vaan niiden pituus vaihtelee. Esimerkiksi vuonna 2004 pitoajanjaksojen pituus vaihtelee 28:sta 46:een päivään (ks. taulukko 2). Tässä yhteydessä mainittakoon, että luottolaitoksilla on kokemusta erityisen pitkistä pitoajanjaksosta jo vuodelta 1999, jolloin ensimmäinen pitoajanjakso talous- ja rahaliiton alkamisen jälkeen kesti 54 päivää.

On myös syytä tarkastella kahta muuta vähimmäisvarantojen pitoajanjakson uuteen ajoitukseen liittyvää vaikutusta. Ensinnäkin uusi ajoitus varmistaa, että pitoajanjakso alkaa aina TARGET-maksujärjestelmän aukiolopäivinä eli päivinä, jolloin TARGET on toiminnassa, sillä perusrahoitusoperaatioiden maksut suoritetaan aina tällaisina päivinä. Samalla tapauksia, jolloin pitoajanjaksot päättyisivät TARGET-järjestelmän kiinniolopäivinä, sattuu harvoin eli vain silloin, kun perusrahoitusoperaation maksut suoritettaisiin heti TARGETin kiinniolopäivän jälkeen, mikä edellyttäisi varsin epätyypillistä aikataulua. Pitoajanjaksot eivät myöskään enää ala ja päättyvät vain harvoin viikonloppuna, mikä käytännössä eliminoi sellaiset satunnaiset päivät pitoajanjaksojen alussa ja lopussa, joina luottolaitosten varantoihin tai maksuvalmiusjärjestelmän käyttöön ei voida vaikuttaa. Toiseksi pitoajanjakson viimeisen perusrahoitusoperaation

⁵ Lisätietoja tästä asiasta on toukokuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”EKP:n likviditeetin hallinta”.

Taulukko 2.**Vähimmäisvarantojen pitoajanjaksojen ohjeellinen aikataulu vuonna 2004**

EKP:n neuvoston rahapoliittisen kokouksen päivämäärä	Pitoajanjakson alkaminen	Pitoajanjakson päätyminen	Kuukausittain varantopohjan erät ilmoittavien luottolaitosten varantopohjatiedot	Neljännesvuosittain varantopohjan erät ilmoittavien luottolaitosten varantopohjatiedot	Pitoajanjakson pituus päivinä
-	24.1.2004	9.3.2004	Joulukuu 2003	Syyskuu 2003	46
4.3.2004	10.3.2004	6.4.2004	Tammikuu 2004	Joulukuu 2003	28
1.4.2004	7.4.2004	11.5.2004	Helmikuu 2004	Joulukuu 2003	35
6.5.2004	12.5.2004	8.6.2004	Maaliskuu 2004	Joulukuu 2003	28
3.6.2004	9.6.2004	6.7.2004	Huhtikuu 2004	Maaliskuu 2004	28
1.7.2004	7.7.2004	10.8.2004	Toukokuu 2004	Maaliskuu 2004	35
5.8. 2004	11.8.2004	7.9.2004	Kesäkuu 2004	Maaliskuu 2004	28
2.9.2004	8.9.2004	11.10.2004	Heinäkuu 2004	Kesäkuu 2004	34
7.10.2004	12.10.2004	8.11.2004	Elokuu 2004	Kesäkuu 2004	28
4.11.2004	9.11.2004	7.12.2004	Syyskuu 2004	Kesäkuu 2004	29
2.12.2004	8.12.2004	19.1.2005	Lokakuu 2004	Syyskuu 2004	43

maksut suoritetaan aina kuusi päivää ennen pitoajanjakson päättymistä, eli aika on pitempi kuin nykyisin, sillä maksut suoritetaan nyt keskimäärin noin puoli viikkoa ennen pitoajanjakson päättymistä. Jos kaikki muut tekijät pysyvät muuttumattomina, tämä pidennys merkitsee, että keskimäärin EKP:n ennustevirheiden riski kasvaa vähimmäisvarantojen pitoajanjakson lopussa. Tässä yhteydessä tulisi painottaa, että eurojärjestelmä on jatkuvasti pyrkinyt parantamaan riippumattomien tekijöiden ennustettavuutta. Viime kädessä EKP voi tietenkin aina käyttää hienosäätöoperaatioita epätasapainoisen likviditeettitilanteen hoitamiseksi ääritapauksissa.

Selvyyden vuoksi ja auttaakseen osaltaan luottolaitoksia varantojensa ajantasaisen hallinnan valmistelussa EKP julkistaa vuosittain kolme kuukautta ennen kunkin vuoden alkamista vähimmäisvarantojen pitoajanjaksojen aikataulun ja ohjeellisen huutokauppakalenterin.

Varantopohjan eli luottolaitoksen vähimmäisvarantovelvoitteen perusteena olevien velkojen yhteissumman laskennassa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että sen päivän, jolloin varantopohja lasketaan, eli kuukauden viimeisen päivän ja vähimmäisvarantojen pitoajanjakson alun väliin jää edelleen vähintään yhtä pitkä aika kuin nykyäänkin. Luottolaitoksilla, jotka ilmoittavat varantopohjan erät kuukausittain, varantopohjan laskennan ja pitoajanjakson alun väliin jäävä aika on täysi kuukausi, ja luottolaitoksilla, jotka

ilmoittavat varantopohjan erät neljännesvuosittain, tämä aika on kaksi kuukautta. Esimerkiksi varantopohjan erät kuukausittain ilmoittavan luottolaitoksen huhtikuussa alkavan pitoajanjakson varantovelvoite laskettaisiin käyttämällä helmikuun lopun varantopohjatietoja. Neljännesvuosittain varantopohjansa erät ilmoittavien luottolaitosten kesäkuun, heinäkuun ja elokuun pitoajanjaksojen varantovelvoitteet laskettaisiin käyttämällä maaliskuun lopun varantopohjatietoja (ks. taulukko 2).⁶

Koska kahden perusrahoitusoperaation osittainen päällekkäisyys pyritään poistamaan, perusrahoitusoperaatioissa keskimäärin jaettavan likviditeetin määrä lähes kaksinkertaistuu, jotta kussakin tulevassa perusrahoitusoperaatiossa jaettava määrä vastaisi nykyisin kahdessa operaatiossa jaettavaa määrää. Vaikka tämä ei merkitse luottolaitosten käyttämien vakuuksien kokonaismäärän muutosta, vakuuksien viikoittainen vaihto tulee olemaan nykyistä suurempi. Viikoittaisen vaihdon kasvuun liittyvien operationaalisten sekä toimitusta ja selvitystä koskevien kysymysten huomioon ottamiseksi joidenkin luottolaitosten on ehkä tarkistettava strategioitaan jälleenrahoituksen ja vakuuksien käytön optimoinnin suhteen. Kaiken kaikkiaan luottolaitosten likviditeettihallintaa helpottaa

⁶ Taustatietoa varantovelvoitteiden laskennasta on asiakirjassa ”Yhteinen rahapolitiikka euroalueella: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä”, EKP, huhtikuu 2002.

kuitenkin se, etteivät perusrahoitusoperaatiot enää mene päällekkäin, mikä mahdollistaa likviditeetin hallinnan selkeinä viikoittaisina jaksoina.

Myös asiaankuuluvia teknisiä ja oikeudellisia asiakirjoja muutetaan siten, että niissä otetaan huomioon EKP:n neuvoston hyväksymät muutokset. Näihin oikeudellisiin ja teknisiin asiakirjoihin kuuluvat seuraavat: Euroopan keskuspankin asetus, annettu 1 päivänä joulukuuta 1998, vähimmäisvarantojen soveltamisesta (EKP/1998/15) siten kuin se on muutettuna, asiakirja ”Yhteinen rahapolitiikka euroalueella: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä” (huhtikuu 2002) ja sen myöhemmät sovellukset euroalueen maiden kansalliseen lainsäädäntöön.

Koska näiden oikeudellisten asiakirjojen tarkistus ja soveltaminen kansalliseen lainsäädäntöön sekä rahapolitiikan toteutusta tukevien tietojärjestelmien tarvittava mukauttaminen vaativat oman aikansa, hyväksytyt kaksi toimenpidettä tulevat suunnitelmien mukaan voimaan maaliskuussa 2004. Vähimmäisvarantojen pitoajanjaksojen uuden määritelmän käyttöön ottamiseen tarvittavan siirtymäkauden pidennetty pitoajan-

jakso alkaa 24.1. ja päättyy 9.3.2004. Siirtymäkauden pitoajanjakson varantovelvoitteet laskeaan 31.12.2003 käytettävissä olevien varantopohjatietojen perusteella. Neljännesvuosittain varantopohjansa erät ilmoittavien luottolaitosten varantopohjan laskemiseksi käytetään 30.9.2003 olleeseen tilanteeseen perustuvia varantopohjatietoja. Maaliskuun 9. päivänä 2004 jaetaan ensimmäisen yhden viikon pituisen perusrahoitusoperaation likviditeetti, ja ensimmäinen, uuden käytännön mukainen pitoajanjakso alkaa 10.3.2004.

Jotta pitempiä aikaisten rahoitusoperaatioiden nykyiseen aikatauluun tulisi mahdollisimman vähän muutoksia, pitoajanjakson ja pitempiä aikaisten rahoitusoperaatioiden likviditeetinjakopäivien välisestä yhteydestä luovutaan. Nykyisin pitempiä aikaisten rahoitusoperaatioiden likviditeetti jaetaan kunkin pitoajanjakson ensimmäisenä keskiviikkona. Helmikuun 26. päivästä 2004 lukien pitempiä aikaisten rahoitusoperaatioiden likviditeetti jaetaan normaalisti kuukauden loppua edeltävänä viimeisenä keskiviikkona paitsi joulukuussa. Perusrahoitusoperaatioiden ja pitempiä aikaisten rahoitusoperaatioiden aikataulut ilmoitetaan entiseen tapaan vähintään kolme kuukautta ennen kalenterivuoden alkua.

4 Päätelmät

On yleisesti tunnustettu, että eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmä on toiminut hyvin sitten euron käyttöönoton vuonna 1999. Se on luonut vakaat rahamarkkinaolot, joissa lyhyiden korkojen vaihtelu on vähäistä ja joissa rahapolitiikan virityksestä viestitään selkeästi. Ohjausjärjestelmä on toiminut luotettavasti ja erittäin joustavasti myös ennakoimattomissa tilanteissa. Yleisesti ottaen jännitteitä on syntynyt vain muutaman kerran. Varsinkin silloin, kun EKP:n ohjauskorkojen lähestyviä muutoksia koskevat odotukset ovat olleet vahvat, korkospekulaatiot ovat johtaneet huomattaviin kysynnän vaihteluihin perusrahoitusoperaatioissa ja siten rahamarkkinakorkojen suuriin tilapäisiin heilahteluihin.

Vastatakseen näihin tilapäisiin häiriöihin EKP:n neuvosto päätti tammikuussa 2003 kahdesta eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmän muutoksesta, jotka tulevat voimaan maaliskuussa 2004. Neuvosto otti tällöin huomioon myös asiaa koskevasta kannanottoopyynnöstä saadun palautteen. Ensinnäkin vähimmäisvarantojen pitoajanjaksojen alkaminen sovitetaan yhteen EKP:n ohjauskorkojen muutosten voimaantulon kanssa. Toiseksi perusrahoitusoperaatioiden maturiteetti lyhennetään kahdesta viikosta yhteen viikkoon. Näiden toimenpiteiden ensisijaisena tavoitteena on rajoittaa korkospekulaatioiden vaikutusta erittäin lyhyisiin rahamarkkinakorkoihin pitoajanjaksona ja siten osaltaan vakaannuttaa tarjoustentekotilannetta

perusrahoitusoperaatioissa. Toimenpiteiden odotetaan parantavan edelleen ohjausjärjestelmän tehokkuutta vähentämällä merkittävästi lyhyiden rahamarkkinakorkojen suurta tilapäistä vaih-

telua ja tukevan siten rahapolitiikan virityksen viestimistä perusrahoitusoperaatioiden minimitarjouskoron avulla.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys

Tässä artikkelissa luodaan yleiskatsaus euroalueen pankkien vuoden 2002 ja vuoden 2003 alun tuloskehitykseen. Alueen 50 suurimman pankin tuloslaskelma- ja tasetietojen mukaan pankkien tuloskehitys heikkeni huomattavasti vuodesta 2001. Huono tuloskehitys johtui lähinnä makrotalouden pitkittyneestä heikkoudesta ja rahoitusmarkkinoiden vaisuudesta. Pankkien vakavaraisuus on kuitenkin toistaiseksi toiminut hyvänä puskurina, kun tuloskehitys on ollut kehoa ja saamisten laatu heikentynyt. Lisäksi pankkisektorin näkyvät ovat aiempaa myönteisemmät. Tätä arviota tukee se, että joidenkin tappiollisiksi painuneiden pankkien toiminta muuttui kannattavaksi vuoden 2003 alussa ja että talouden elpymisen odotetaan yleisesti alkavan vuoden 2003 lopussa.

Tämän artikkelin osassa 1 arvioidaan euroalueen pankkien tilaa vuonna 2002 ja vuoden 2003 alussa. Huomio kohdistuu erityisesti tuloskehitykseen ja kannattavuuteen. Niihin vaikuttaneita keskeisiä tekijöitä, etenkin tuottojen ja saamisten laadun muutoksia, tarkastellaan osassa 2. Osassa 3 arvioidaan markkina-pohjaisten indikaattoreiden avulla pankkisektorin tilaa vuoden 2003 ensimmäiseen neljännekseen saakka. Osassa 4 tarkastellaan lähemmin pankkisektorin loppuvuoden 2003 ja vuoden 2004 näkyviä.

I Euroalueen pankkien tila

Vuonna 2002 euroalueen pankkien keskimääräinen tuloskehitys ja kannattavuus huononivat edelleen jo vuonna 2001 olleista kehoista luvuista. Syynä olivat lähinnä makrotalouden heikkeneminen entisestään ja rahoitusmarkkinoiden edelleen jatkunut levottomuus. Tämä kehitys ilmeni myös pankkitoiminnan yleisenä hidastumisena, mikä näkyy euroalueen 50 suurimman pankin yhteenlaskettujen konsolidoitujen saamisten laskuna ensimmäistä kertaa moneen vuoteen vuonna 2002. Euroalueen 50 suurimman pankin oman pääoman tuotto supistui toista vuotta peräkkäin, toisin sanoen 6 prosenttiin eli alle puoleen siitä, mitä se oli ollut vuonna 2000 (ks. taulukko 1). Samaan aikaan nämä pankit kuitenkin maksoivat suuria osinkoja, mikä saattaa olla merkki siitä, että pankit odottavat kannattavuutensa paranevan lähiaikoina samaan tapaan kuin ne odottavat talouden vähitellen elpyvän ja rahoitusmarkkinoiden tasaantuvan. Lisäksi pankkien vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen tuloksissa oli nähtävissä positiivista kehitystä.

Yksittäisten pankkien tulosindikaattorien analyysistä nähdään, että alimpaan desiiliin kuuluvien pankkien oman pääoman (tai koko pääoman) tuotto oli hyvin lähellä nolaa (ks. taulukko 1). Tämä voi johtua keskimääräistä suuremmasta tarpeesta tehdä luottotappiovarauksia sekä suurista eroista liiketoiminnan tehokkuudessa. Liiketoiminnan tehokkuus, jota mitataan kulujen suhteella tuottoihin, vaihteli ylimmän desiilin 40

prosentista alimman desiilin 85 prosenttiin. Monien pankkien liiketoiminnan tehokkuus heikkeni lähinnä tuottojen vähenemisen vuoksi. Vaikka vuonna 2002 vähittäispankkitoiminnan tuotot olivat hyvät ja ne olivat pankkien kannattavuuden tukijalka, pankkien investointipankkitoiminnasta ja omaisuudenhoitopalveluista saadut palkkiotuotot vähenivät huomattavasti, koska pääomamarkkinatoiminta oli edelleen vaisua ja yksityisasiakkaiden arvopaperisijoitukset supistuivat. Tämän vuoksi muiden tuottojen osuus pankkien kokonaistuotoista pieneni entisestään huomattavasti (ks. taulukko 1).

Tuotto- ja kustannuspaineiden takia monet pankit ovat aloittaneet tai ilmoittaneet aloittavansa merkittäviä kustannustenkarsimisojelmia, joihin kuuluu mm. henkilökunnan ja pankkikonttoreiden määrän supistamista. Pankkikonttoreiden ja henkilökunnan määrän vähentäminen alkoi jo vuonna 2001. Vähennyksiä on tehty eniten pankkijärjestelmissä, joissa on ollut tarvetta merkittäviin uudelleenjärjestelyihin. Kustannusten karsimiseen tähtäviä toimia jatketaan todennäköisesti vuonna 2003, mutta alustavien lukujen mukaan näiden toimien vaikutuksesta on jo nähtävissä joitakin merkkejä. Tämän vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 30 suurimman pankin oman pääoman tuotto prosentti (verojen jälkeen) nousi 11,5:een, kun se oli vuoden 2002 lopussa ollut 9,1 %. Keskimääräinen kulujen suhde tuottoihin laski 63,3 prosentista 59,8 prosenttiin.

Taulukko I.

Euroalueen 50 suurimman pankin saamisten laatua, kannattavuutta, vakavaraisuutta ja likviditeettiä mittaavat indikaattorit

(%)

	Painotettu keskiarvo			Ylin ja alin desiili		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Kaikkien saamisten kasvuvauhti	16,2	9,2	-2,5	[3,6; 37,1]	[-1,4; 30,8]	[-12,0; 14,0]
Saamisten laatu						
Luottotappiovaraukset/tuotot yhteensä	6,7	9,4	12,3	[1,4; 22,1]	[3,1; 22,4]	[4,9; 35,7]
Luottotappiovaraukset/lainat yhteensä	0,4	0,5	0,7	[0,1; 0,8]	[0,2; 1,0]	[0,2; 1,3]
Järjestämättömät lainat/lainat yhteensä	3,1	2,6	3,1	[0,8; 7,6]	[0,8; 6,4]	[0,8; 6,4]
Kannattavuus						
Muut tuotot/tuotot yhteensä	55,8	51,4	49,2	[19,3; 73,0]	[17,1; 66,0]	[16,3; 65,0]
Kulut yhteensä/tuotot yhteensä ¹⁾	67,7	71,0	72,0	[40,3; 78,1]	[42,6; 82,2]	[40,4; 84,6]
Oman pääoman tuottoaste (verojen jälkeen)	14,0	8,7	6,0	[6,4; 23,0]	[2,6; 18,6]	[0,0; 15,2]
Koko pääoman tuottoaste (verojen jälkeen)	0,7	0,4	0,3	[0,1; 1,5]	[0,1; 1,1]	[0,0; 0,9]
Osingonjakosuhte (osinko/voitto verojen jälkeen)	23,2	32,8	33,2	[5,9; 51,4]	[8,7; 81,6]	[0,0; 88,8]
Vakavaraisuus²⁾						
Yhteenlaskettu vakavaraisuussuhde	11,0	11,2	11,4	[8,5; 13,2]	[8,9; 13,7]	[9,2; 15,0]
Ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin saamisiin (Tier 1)	7,7	7,7	8,1	[5,3; 10,4]	[5,5; 10,8]	[5,6; 10,8]
Likviditeetti						
Asiakastalletukset ja lyhytaikaiset velat/kaikki velat	65,4	64,2	64,5	[44,6; 84,0]	[45,7; 84,0]	[44,6; 77,0]
Likvidit saamiset/saamiset yhteensä	17,9	17,4	18,0	[7,4; 34,9]	[8,7; 31,3]	[5,1; 29,1]
Lainat/asiakastalletukset ja lyhytaikaiset velat	77,0	89,3	90,0	[46,2; 122]	[46,0; 152]	[41,0; 138]

Lähde: EKP:n laskelmat, jotka perustuvat Fitch Ibcra Bankscope -tietokannan (toukokuu 2003) konsolidoituihin tietoihin euroalueen 50 suurimmasta pankista. (Tiedot kattavat yli 40 % euroalueen pankkien saamisten kokonaismäärästä). Ylin ja alin desiili tarkoittaa kunkin indikaattorin jakauman parhaimman ja huonoimman 10 prosentin havaintojen keskiarvoa.

1) Kulut yhteensä sisältävät henkilöstökulut sekä muut hallinnolliset ja liiketoiminnan kulut.

2) Vakavaraisuus on laskettu painottamattomana keskiarvona. Luvut eivät ole vertailukelpoisia elokuun 2002 Kuukausikatsauksen lukujen kanssa, koska otannan valinnassa ja painotusmenetelmissä on eroja.

Kannattavuutta huononsi myös pankkien saamisten laadun heikkeneminen yritysten konkurssien kasvun myötä. Vuonna 2002 euroalueen 50 suurimman pankin luottotappiovaraukset kasvoivatkin 0,7 prosenttiin luottojen kokonaismäärästä ja 12,3 prosenttiin kaikista tuotoista. Kasvu oli siis noin 40 % edellisvuoteen verrattuna. Ylimpään desiiliin kuuluvien pankkien luottotappiovarausten osuus luottojen kokonaismäärästä kasvoi 1,32 prosenttiin vuonna 2002, kun se oli vuonna 2001 ollut 0,98 %, ja järjestämättömien luottojen kanta pysyi 6,4 prosentissa luottojen kokonaismäärästä. Luottotappiovaraukset kasvoivat lähinnä siitä syystä, että pankit varautuivat saamisten laadun heikkenemiseen. Järjestämättömät luotot kasvoivat keskimäärin 3,1 prosenttiin luottojen kokonaismäärästä vuonna 2002. Tämä ei ole kuitenkaan huolestuttavaa aiempiin laskusuhdanteisiin verrattuna. Luottotappiovaraukset kasvoivat huomattavasti vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä. Kasvussa näkyvät paitsi tavanomaiset neljännesvuosittaiset vaihtelut myös suhdanteiden heikkeneminen, joka on tyypillisesti havaittavista

sa pankkien luottotappiovarauksissa viiveen jälkeen. Luottotappiovaraukset vähenivät useimmissa euroalueen 30 pankissa, jotka julkaisivat tuloksensa vuoden 2003 ensimmäiseltä vuosineljännekseltä, ja erot näiden pankkien välisissä varauksissa pienenivät myös. Luottotappiovarausten yksinkertainen keskiarvo prosentteina luottojen kokonaismäärästä laski 0,59 prosentista 0,45 prosenttiin.

Kannattavuuden heikkenemisestä huolimatta euroalueen 50 suurimman pankin vakavaraisuus pysyi melko tasaisena ja jopa parani hieman vuonna 2002 sekä keskimäärin että alimmassa desiilissä. Keskimääräinen yhteenlaskettu vakavaraisuussuhde oli huomattavasti säädettyä 8 prosentin minimitasoa parempi. Myös pankkien ensisijaisten omien varojen suhde riskipainotettuihin saamisiin (Tier 1) on pysynyt yleisesti ottaen hyvänä. Näin ollen euroalueen pankeilla tuntuu yhä vielä olevan riittävät pääomapuskurit uusien mahdollisten tappioiden varalta. Monet pankit näyttävätkin jatkaneen aktiivista pääomanhallintaa pitääkseen minimitason ylittävät

pääomapsukurinsa tietyn suuruisina huolimatta siitä, miten suhdannetilanteet muuttuvat. Tätä arviota tukevat yksittäisten pankkien ilmoitukset, joiden mukaan pankit ovat laatineet aktiivisia pääomanhallinta- ja omaisuudenvähentämistrategioita ylläpitääkseen vakavaraisuusasteensa. Joissakin pankeissa strategiaan on sisällytetty merkittäviä ydinliiketoimintaan kuulumattomien toimintojen myyntejä, kuten esim. vähemmistö-osuuksien myyntejä muissa rahoitusalan yrityksissä. Myynnit paransivat huomattavasti näiden pankkien kannattavuutta. Ilman näistä myynneistä saatuja tuottoja euroalueen 50 suurimman pankin keskimääräinen oman pääoman tuotto vuonna 2002 olisi ollut lähellä 5:ttä prosenttia (6 prosentin sijasta). Ydinliiketoimintaan kuulumattomien toimintojen myyntien ansiosta myös riskipainotetut saamiset vähenivät, mikä osaltaan paransi pankkien vakavaraisuusastetta, tosin mahdollisesti pienentyneiden piiloreservien (realisoimattomien myyntivoittojen) kustannuksella.

Euroalueen pankkien taseiden likviditeettiaste ma pysyi kutakuinkin ennallaan vuonna 2002.

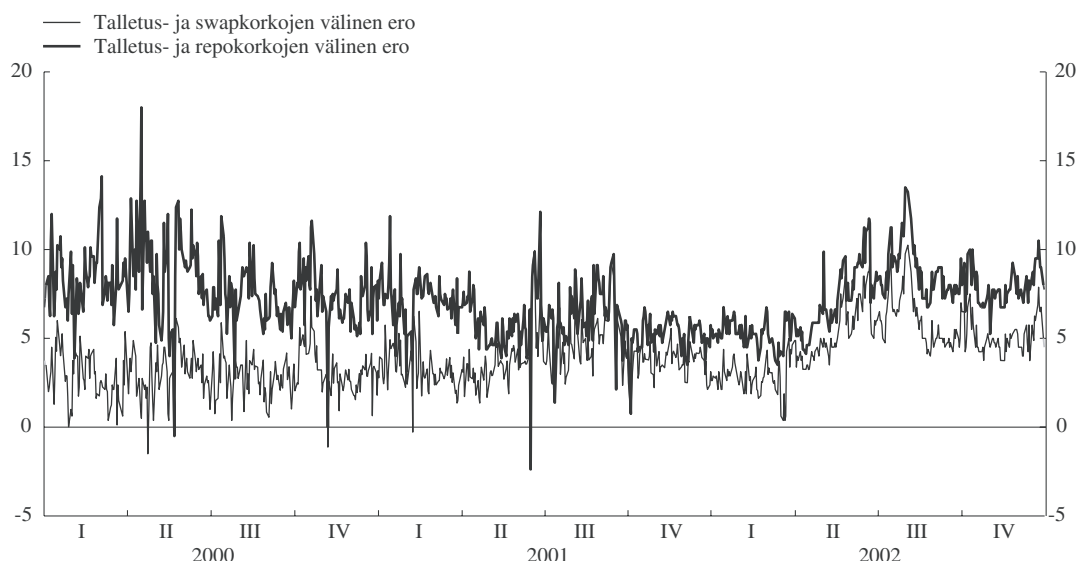
Talletusten ja lyhytaikaisten velkojen osuus oli noin 65 % vastuiden kokonaismäärästä. Likvidien saamisten osuus oli noin 18 % saamisten kokonaismäärästä, mutta pieneni 8,7 prosentista 5 prosenttiin alimmassa desiilissä.

Rahamarkkinoiden likviditeetin saatavuudella ja hinnalla voi olla ratkaiseva merkitys pankkien jatkuvalle likviditeetinhallinnalle. Luotonsaantiedellytykset ovatkin pysyneet kutakuinkin ennallaan sen jälkeen kun ne huononivat vuonna 2002. Tämä näkyy vakuudettomien pankkien välisten talletuskorkojen ja eoniaswapkorkojen sekä etenkin talletuskorkojen ja vakuudellisten repokorkojen välisessä erossa (ks. kuvio 1). Molemmat erot kuvastavat pankkien luottoriskin hinnoittelua pankkien välisillä rahamarkkinoilla. Vuoden 2003 alussa talletuskorkojen keskimääräinen ero swapkorkoihin nähden oli noin 5 peruspistettä, kun talletus- ja repokorkojen välinen keskimääräinen ero oli noin 8 peruspistettä. Molemmat erot ovat pienentyneet vuoden 2002 lopun tasolta, mutta ovat silti yhä verrattain suuret.

Kuvio 1.

Euroalueen pankkien välisten rahamarkkinakorkojen erot

(keskimääräinen ero peruspisteinä kahden viikon, kuukauden ja vuoden noteerauksista laskettuna)

Lähde: EKP.

2 Pankkien tuloskehitykseen vaikuttaneita keskeisiä tekijöitä

Pankkien tilassa näkyvät monet tarkastelujakson aikana toteutuneet tekijät, jotka vaikuttivat etenkin pankkien tuottojen koostumukseen ja saamisten laatuun. Oma vaikutuksensa on lisäksi ollut erällä osakemarkkinoiden kehitykseen liittyneillä tekijöillä.

2.1 Tuottojen koostumus ja kehitys

Pankkien rahoituskatteeseen vaikuttivat makrotaloudellisesta tilanteesta johtuva luottomarkkinoiden levottomuus sekä Irakin sodan aiheuttama epävarmuus. Vuonna 2002 yrityksille myönnettyjen luottojen kasvuvauhti ei vielä elpynyt kolmen aiemman vuoden laskusuuntauksesta. Luotonannon kasvu yrityssektorille hidastui joulukuuhun 2002 asti ja oli tuolloin hieman yli 3 % (ks. kuvio 2a). Aivan hiljattain luotonanto on alkanut vilkastua, ja sen kasvuvauhti on kiihtynyt lähelle 4 prosenttia. Sitä vastoin kotitalouksille myönnettyjen lainojen kasvuvauhti oli lähes 6 % koko vuoden 2002. Kasvu johtui lähinnä kiinteistöihin liittyvien luottojen kasvusta, mutta oli silti selvästi hitaampaa kuin lähes 12 prosentin ennätysvauhti vuonna 1999. Eniten kasvoivat asuntoluotot, tosin niiden kasvuvauhti alkoi hieman hidastua vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä. Kotitalouksille myönnettyjen luottojen vaikutus pankkien rahoituskatteeseen onkin tullut yhä tärkeämmäksi.

EKP:n pankkikorkotilastojen mukaan euroalueen pankit kasvattivat entisestään vuonna 2002 kotitalouksille ja yrityksille myöntämiensä lainojen marginaaleja (ks. kuvio 2b), koska lainojen kysyntä oli vaisua. Marginaalien leveneminen on jatkunut jo kaksi vuotta etenkin yrityssektorille suunnatussa luotonannossa. Yrityksille ja kotitalouksille myönnettyjen lainojen suuremmat marginaalit eivät ole kuitenkaan suurentaneet kokonaismarginaalia. Kokonaismarginaalia ovat puolestaan kiristäneet kaventuneet talletusmarginaalit, koska pankit eivät ole voineet tai halunneet maksaa tallettajille alempia korkoja. Vuoden 2003 ensimmäisen neljänneksen luvut viittaavat siihen, että yrityksille ja kotitalouksille myönnettyjen lainojen marginaalit ovat tasaantuneet ja talletusmarginaali on hieman suurentunut, mikä on vaikuttanut kokonaismarginaalin tasaantumiseen.

EKP:n toisen pankkien luotonantoa koskevan kyselytutkimuksen tulokset huhtikuulta 2003 osoittavat myös, että pankkien antolainauksessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Tulosten mukaan pankkien luottokriteerit ovat kiristyneet nettomääräisesti jatkuvasti vuoden 2003 ensimmäisten kuukausien aikana. Yrityksille myönnettyjen lainojen luottokriteerien kiristyminen on johtunut lähinnä yleisestä taloudellisesta tilanteesta sekä toimialan tai yksittäisten yritysten näkymistä. Kriteerien kiristyminen on

Taulukko 2.

Euroalueen 50 suurimman pankin tuottorakenne

(% saamisten kokonaismäärästä)

	Painotettu keskiarvo			Ylin ja alin desiili		
	2000	2001	2002	2000	2001	2002
Tuotot yhteensä	2,74	2,58	2,58	[1,11; 4,36]	[0,88; 4,42]	[0,87; 4,39]
Rahoituskate	1,21	1,25	1,31	[0,63; 2,43]	[0,59; 2,68]	[0,52; 2,80]
Muut tuotot, netto	1,53	1,32	1,27	[0,17; 2,06]	[0,15; 1,83]	[0,14; 1,80]
joista: palkkiotuotot, netto	0,60	0,56	0,56	[0,00; 1,27]	[0,00; 1,30]	[0,00; 1,34]
toimitusmaksutuotot, netto	0,21	0,17	0,17	[0,00; 0,34]	[0,00; 1,40]	[0,00; 0,38]
arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	0,52	0,41	0,32	[0,00; 0,80]	[-0,01; 0,76]	[-0,04; 0,67]
Kulut yhteensä	1,88	1,78	1,78	[0,59; 2,52]	[0,56; 2,55]	[0,62; 2,65]
Luottotappiovaraukset	0,18	0,24	0,32	[0,05; 0,43]	[0,07; 0,51]	[0,09; 0,63]
Liikevoitto	0,69	0,49	0,42	[0,17; 1,46]	[0,10; 1,39]	[-0,05; 1,28]
Varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat erät, netto	0,09	0,06	0,08	[-0,10; 0,23]	[-0,04; 0,32]	[-0,04; 0,34]
Satunnaiset erät, netto	0,07	0,03	-0,02	[-0,08; 0,31]	[-0,10; 0,14]	[-0,13; 0,06]
Tulos ennen veroja	0,86	0,59	0,48	[0,22; 1,65]	[0,18; 1,37]	[0,04; 1,16]

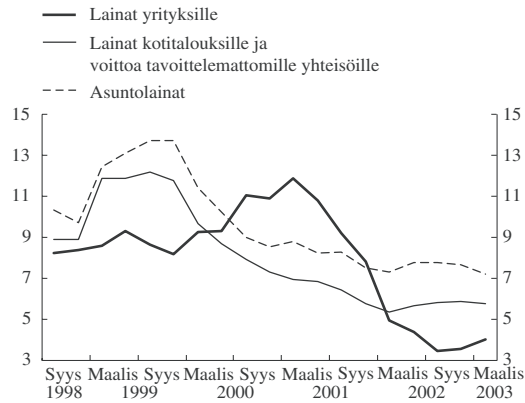
Lähde: EKP:n laskelmat, jotka perustuvat Fitch IBCA Bankscope -tietokannan (toukokuu 2003) konsolidoituihin tietoihin euroalueen 50 suurimmasta pankista. Ylin ja alin desiili tarkoittaa kunkin indikaattorin jakauman parhaimman ja huonoimman 10 prosentin havaintojen keskiarvoa.

Kuvio 2.

Euroalueen luottomarkkinoiden tilanne

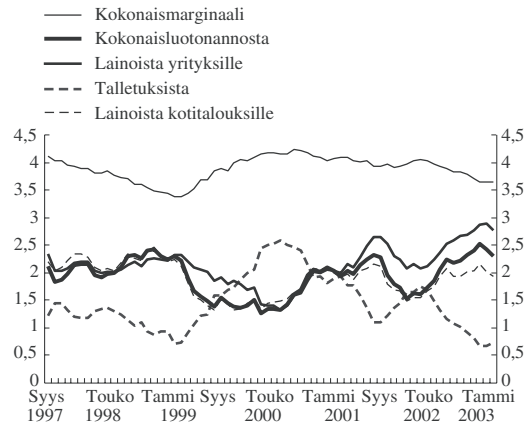
a) Lainojen kasvuvauhti euroalueella

(vuotuinen prosenttimuutos)

b) Euroalueen pankkien korkomarginaalit

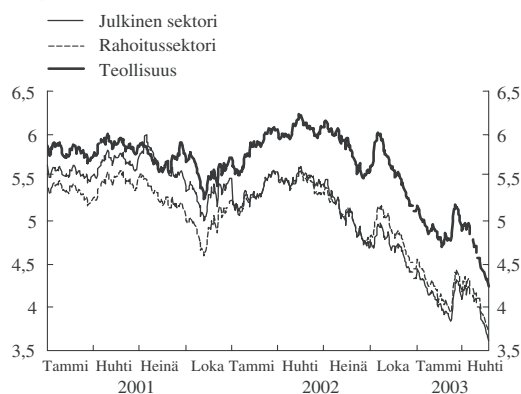
(prosenttiyksikköinä)

Huom. Määritelmät kuten EKP:n helmikuussa 2003 julkaisemassa raportissa EU Banking Sector Stability.

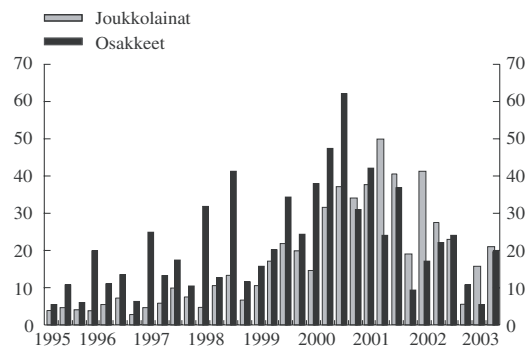
c) Euromääräisten joukkolainaindeksien tuotto

(sisältää kaikki luottokelpoisuusluokat ja maturiteetit, prosenttiyksikköinä)

d) Joukkolainojen ja osakkeiden liikkeeseenlasku Euroopan unionissa

(mrd. euroa)

Lähteet: EKP, Dealogic ja JP Morgan.

näkynyt erityisesti aiempaa suuremmissa korkomarginaaleissa, lainaehdoissa, vakuusvaatimuksissa sekä luottolimiittien suuruudessa. Kotitalouksille myönnettyjen lainojen luottokriteerien lievästi kiristymiseen vaikuttivat niin ikään lähinnä yleinen talustilanne sekä odotukset asuntomarkkinoiden heikkenemisestä ja kuluttajien luottokelpoisuuden huononemisesta. Myös kotitalouksille myönnettyistä lainoista riskipitoisten lainojen marginaalit olivat muita suuremmat.

Kyselytutkimuksen mukaan yrityslainojen kysyntä on vähentynyt etenkin suurissa yrityksissä, koska kiinteisiin investointeihin, fuusioihin ja

yrityskaappoihin sekä uudelleenjärjestelyihin tarvitaan aiempaa vähemmän rahoitusta. Tutkimuksesta havaittiin myös, että kotitalouksien odotettiin osittain ottavan vähemmän muita luottoja kuin asuntoluottoja. Mikäli antolainauksen kasvu jatkuu hitaana, pankkien mahdollisuudet ylläpitää hyvää rahoituskatetta luonnollisesti supistuvat tänä vuonna, ellei talustilanteesta tapahdu muutosta.

Euroalueen talouskasvun hidastuminen näkyi myös pankkien sijoitusten maantieteellisessä rakenteessa. Euroalueen ulkopuolelle suuntautuvan luotonannon kasvuvauhti kiihtyi selvästi

nopeammin (yli 15 %) kuin kotimaisen luotonannon kasvuvauhti (alle 4 %) ja jatkoi siten kahden aiemman vuoden suuntaustaan. Muiden kuin kotimaisten saatavien osuuden kasvu pankkien taseissa kertoo myös pitkään jatkuneesta kansainvälistymisestä, johon ovat johtaneet euroalueen rahoitusmarkkinoiden kypsyyt sekä pankkien halu hyödyntää asiantuntemustaan ja sijoitusten hajauttamista ulkomaille.

Euroalueen pankkien sijoitukset kiinteätuottoisiin arvopapereihin ovat kasvaneet hitaammin kuin lainat. Kiinteätuottoisten arvopapereiden kannan kasvuvauhti oli vuoden 2002 jälkipuoliskolla ja vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä noin 6 %, kun se oli ollut huipussaan eli 11 prosentissa tammikuussa 2002. Valtion ja yritysten joukkolainojen supistuneet tuotot (ks. kuvio 2c) kuitenkin vähensivät kiinteätuottoisista arvopapereista saatavia tuloja. Kiinteätuottoisista arvopapereista euroalueen pankkien sijoitukset muihin kuin kotimaisiin arvopapereihin ovat kasvaneet nopeammin kuin sijoitukset kotimaisiin arvopapereihin, jotka ovat pysyneet kutakuinkin muuttumattomina vuodesta 2000.

Sijoituspankkitoiminnan ja omaisuudenhoidon vuoden 2000 puolivälissä alkanut supistuminen on näyttänyt vähentäneen toimitusmaksuista ja palkkioista saatavia euroalueen pankkien tuottoja. Vuonna 2002 konsolidoidut muut tuotot euroalueen 50 suurimman pankin yhteenlasketuista liiketoiminnan tuotoista olivat 49 %, kun ne olivat vuonna 2000 olleet 56 % (ks. taulukko 1). Kaikkiin saamisiin suhteutettuna yhteenlasketut nettotuotot laskivat samaan aikaan 1,53 prosentista 1,27 prosenttiin (ks. taulukko 2). Muiden tuottojen osuus arvopaperimarkkinoilla toimivien viiden suurimman pankin yhteenlasketuista nettotuotoista vuonna 2002 oli puolestaan 65 %, kun se oli vuonna 2000 ollut 73 %. Muiden tuottojen osuus kaikista saamisista oli supistunut 2,06 prosentista 1,80 prosenttiin. Vuonna 2002 muiden tuottojen osuus viiden eniten vähittäispankkitoimintaa harjoittavan pankin nettotuotoista oli hieman yli 15 % eli 0,14 % kaikista saamisista. Nämä muutokset ovat olleet pieniä ja niiden negatiivinen vaikutus kannattavuuteen on ollut vähäinen, joten edellä mainittujen pankkien kannattavuus on pysynyt suhteellisen vakaana.

Sijoittajien lisääntynyt mielenkiinto kiinteätuottoisia arvopapereita kohtaan piristi yritysten joukkolainojen ensimarkkinoiden toimintaa vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä, kun toiminta oli vielä vuoden 2002 viimeisellä neljänneksellä ollut vaisua (ks. kuvio 2d). Myös osakemarkkinoiden aiempaa suotuisampi kehitys vuoden 2003 alkupuolella on tukenut emissio-toiminnan kasvua. Vaikka osakeantien määrä on vielä vaatimatonta aiempiin huippuaikoihin verrattuna, muutokset ovat silti keskeyttäneet vuoden 2000 puolivälissä jatkuneen laskusuuntauksen, joka on supistanut pankkien investointipankkitoiminnasta saamia tuottoja.

Osakemarkkinoilta saatujen tuottojen supistuminen osaltaan vähensi osakkeiden merkitystä euroalueen yleisön keskeisenä rahoitusomaisuutena. Vuonna 2000 euroalueen suorien ja epäsuorien osakerahasto-osuuksien arvo oli suurempi kuin pankkitalletusten arvo. Vuonna 2001 talletukset olivat jälleen pääasiallinen säästämismuoto, ja niiden osuus kotitalouksien rahoitusvarojen nettohankinnasta oli 44 %. Kiinteätuottoisten arvopapereiden osuus kasvoi ja oli yli 12 % rahoitusvarojen nettohankinnasta vuonna 2001. Tämä kehitys vähensi pankkien yksityisasiakkaiden omaisuudenhallinnasta saamia tuottoja, mutta suurensi talletusmarginaalien myötä rahoituskatetta.

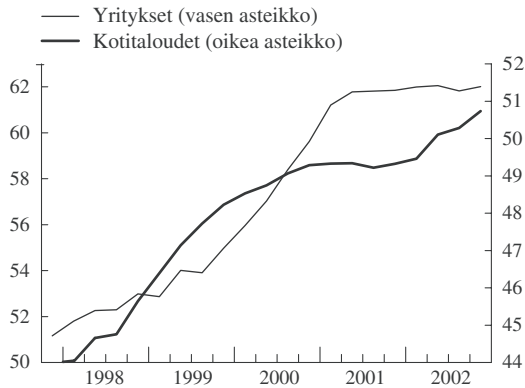
2.2 Saamisten laadun kehitys

Euroalueen pankkien järjestämättömien lainojen lisääntyminen vuonna 2002 johtui lähinnä yrityssektorin taloudellisen tilan heikkenemisestä ja konkurssien lisääntymisestä. Näkymät saattavat kuitenkin olla paranemaan päin, koska yritysten velkaantuneisuus on alkanut vakaantua vuoden 2001 lopusta lähtien (ks. kuvio 3a). Euroalueen yrityssektorin velka suhteessa BKT:hen on vakaantunut noin 62 prosenttiin. Tämä on paljolti velanmaksuohjelmien sekä velkainstrumenttien liikkeeseenlaskun ja pankkilainaanamisen hidastumisen ansiota. Vaikka euroalueen yrityssektorin velkaantumisen huomattavasta vähenemisestä ei vielä olekaan selkeitä merkkejä, korkotason lasku on kuitenkin keventänyt euroalueen yritysten velkataakkaa huomattavasti.

Kuvio 3.

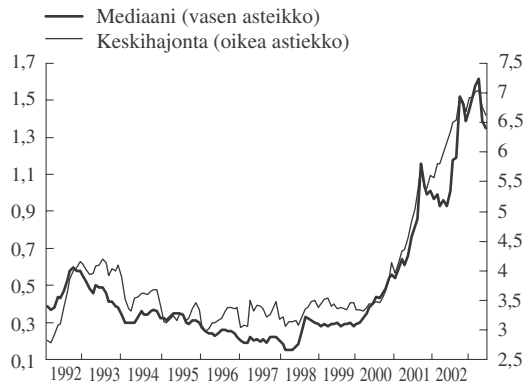
Euroalueen luottoriskin indikaattoreita

a) Velan määrä prosentteina BKT:stä

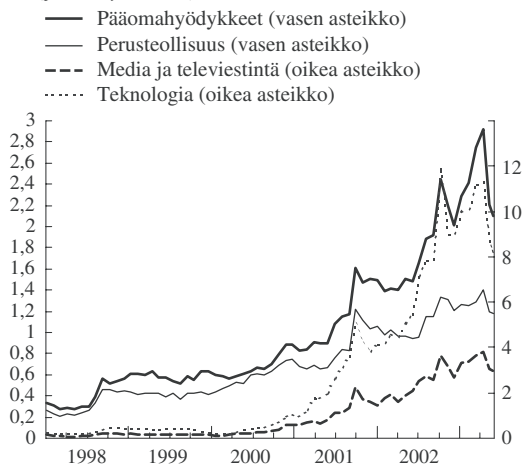
b) Euroalueen yritysten konkurssitodennäköisyys (EDF)¹

(prosenttiyksikköinä)

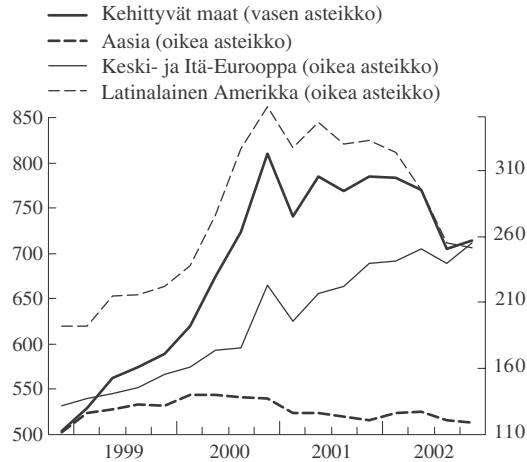
c) Eräiden euroalueen yrityssektoreiden konkurssitodennäköisyyksiä (EDF)¹

(prosenttiyksikköinä)

d) Euroalueen pankkien yhteenlasketut saamiset

(mrd, euroa, ml, paikalliset vaateet paikallisissa valuutoissa)

Lähteet: EKP, Moody's KMV, JP Morgan ja BIS.

¹ Expected default frequency (EDF) kuvaa osakemarkkinainformaation perusteella laskettua konkurssitodennäköisyyttä vuoden kuluessa.

Konkurssin todennäköisyyttä ennustavan Moody's KMV -mallin mukaan euroalueen yritysten riskiprofiili on heikentynyt vuoden 2000 lopusta alkaen. Havainto sopii yksiin pankkien lisääntyneiden saamisten laatuun liittyvien ongelmien kanssa. Vaikka riskiprofiili heikkeni kaikilla toimialoilla vuoden 2002 toisella puoliskolla ja vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä (ks. kuvio 3b), konkurssin todennäköisyyssennusteen mediaani nousi huomattavasti joillakin sektoreilla (ks. kuvio 3c), kuten pääomahyödyke-sektorilla ja ennen kaikkea teknologiasektorilla, joka on tämän mittarin mukaan kaikkein suuririskisin toimiala. Uusimpien tietojen mukaan ti-

lanne on kuitenkin kohentunut. Media- ja televiestintäsektori kehittyi toukokuuhun 2003 mennessä suotuisasti, mutta konkurssin todennäköisyyssennusteen mediaani oli edelleen huomattavasti euroalueen keskiarvoa korkeampi.

Yrityssektorin luottojen laadun heikkeneminen ilmeni myös yritysten joukkolainojen verrattain korkeasta maksuhäiriöasteesta (default rate) vuoden 2002 lopussa ja vuoden 2003 alussa. Standard & Poor'sin mukaan spekulatiivisten (BB+ tai heikompi) joukkolainojen maksuhäiriöasteen 12 kuukauden keskiarvo oli vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä edelleen

erittäin korkea eli 12,3 %, kun se oli joulukuussa 2002 ollut peräti 13,5 %. Sittemmin maksuhäiriöaste on laskenut huomattavasti eli 8,1 prosenttiin toukokuussa 2003. Lisäksi eurooppalaisten yritysten luottokelpoisuusluokitukset heikkenivät yleisesti. Vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä Standard & Poor's alensi yhteensä 80,5 miljardin euron velkojen luokitusta (velallisina 41 yritystä) ja toisaalta korotti alle 1,3 miljardin euron velkojen luokitusta (kaksi yritystä). Vuoden 2002 lopussa ja vuoden 2003 alussa kärsivät eniten eurooppalaiset vakuutusyhtiöt. Yritysten hyvät tulokset vuonna 2003 erällä sektoreilla saattavat kuitenkin merkitä käännekohtaa luottojen laadun kehitykselle, mihin viittaa myös yritysten joukkolainojen riskipreemioiden huomattava kaventuminen.

Se, että euroalueen pankkien luottotappiot ovat pysyneet suhteellisen rajallisina, saattaa johtua pankkien parantuneesta riskienhallinnasta ja jossain määrin myös varautumisesta aiempaa riskierkempiin Baselin pääomavaatimuksiin mutta ehkä myös luottoriskin siirtoinstrumenttien aiempaa laajemmasta käytöstä. Pankkien salkut ovat yleensä hyvin hajautettuja, ja niiden yksittäisiin suuririskisiin toimialoihin liittyvät riskit ovat verrattain rajalliset. Viimeaikaisten analyysien mukaan keskimäärin alle 15 % eurooppalaisten pankkien omista varoista on sijoitettu sellaisille toimialoille kuin teknologia ja kuljetus (mukaan lukien lentoyhtiöt) ja vakuutus¹. Maksukyvyttömyysasteiden noususta johtunut yritysainojen laadun heikkeneminen vuonna 2002 ja vuoden 2003 alussa näyttää myös siirtäneen luotonannon painopistettä pieniriskisemmille sektoreille.

Kotitaloussektorin velka pysyi jokseenkin vakaana 50 prosentissa BKT:stä vuoteen 2001 asti mutta kasvoi jonkin verran vuonna 2002 (ks. kuvio 3a). Kotitaloussektorin kiihtynyt luotonotto erityisesti asunnonhankintatarkoituksiin sekä pankkien verrattain suuri luotonanto rakennus- ja kiinteistöaloille viittaavat mahdollisesti siihen, että pankkien riskit ovat jossain määrin siirtyneet näille alueille. Korkeiden korkojen lasku on pitänyt asuntolainojen hoitokustannukset vakaana käytettävissä oleviin tuloihin nähden.

Euroalueen pankkien riski kehittyvillä markkinoilla on yleensä ottaen vähentynyt vuoden

2002 puolivälistä alkaen. Tämä johtuu suurelta osin Latinalaisen Amerikan vakauden lisääntymisestä Brasilian ja Argentiinan poliittisen epävarmuuden selvittyä sekä Argentiinan ja Kansainvälisen valuuttarahaston välisistä neuvottelujen positiivisesta kehityksestä. Alueen suotuisammista näkymistä huolimatta luotonanto on kuitenkin suuntautunut Latinalaisesta Amerikasta ja Aasiasta pois päin kohti Keski- ja Itä-Euroopan maita, mikä johtuu osittain uusien EU-jäsenmaiden liittymisprosessin etenemisestä (ks. kuvio 3d).

2.3 Markkinariskit

Euroalueen pankkien osakeomistukset ovat keskimäärin pieniä eli noin 5 % niiden kokonaismarkkinoista, mikä on lieventänyt vuoden 2000 puolivälissä alkaneen osakemarkkinoiden laskun vaikutuksia niiden tilaan. Osakemarkkinoiden laskulla on kuitenkin ollut huomattavia epäsuoria kokonaistaloudellisia vaikutuksia, kun pääomakustannukset ovat kasvaneet ja rahoitusvarallisuus vähentynyt. Epäsuorat riskit ovat toteutuneet myös pankkikonserneihin kuuluvien, huomattavia osakesijoituksia hallussaan pitävien vakuutusyhtiöiden sekä yleisen talouskehityksen heikkouden kautta. Muutamien euroalueen pankkikonsernien, joihin kuuluu suuria vakuutustoimintaa harjoittavia osakkuusyhtiöitä, täytyi tehdä vakuutusomistuksiinsa huomattavia arvonalennuskirjauksia vuonna 2002 ja joidenkin täytyi lisätä vakuutustoimintoihinsa pääomaa. Osakemarkkinoiden laskun varallisuusvaikeudesta kotitalouksiin lievensi monissa tilanteista kärsineissä maissa jonkin verran kiinteistömarkkinoiden positiivinen hintakehitys.

Euroalueen pankkien suoraa markkinariskiä voidaan arvioida esimerkiksi niiden julkistamien value at risk -lukujen sekä markkinariskiiin liittyvien pääomavaatimusten avulla. Nämä ovat pieniä. Myös korkoriskit on yleensä katettu huolellisesti. Pankit ovat kuitenkin luonnostaan alttiita valuuttakurssien ja korkojen samoin kuin osakekurssien kehityksen vaikutuksille epäsuorasti lainanottajiensa ja osakkuusyhtiönsä talustilanteen muutosten takia.

¹ Ks. raportti ”The stability of the EU banking sector”, EKP, helmikuu 2003.

3 Pankkien tilan markkinaindikaattorit

Rahoitusmarkkinaindikaattorit ovat lisälähde, josta saadaan täydentävää tietoa pankkien taloudellisesta tilanteesta, riskeistä ja tulospöytäkirjoista. Kaiken kaikkiaan markkinapohjaiset pankkien tilan mittarit kertovat sektorin kestäneen hyvin luottoriskin huomattavan kasvun vuoden 2002 lopussa ja vuoden 2003 alussa.

Yksinkertaiset osakemarkkinaindikaattorit viittaavat siihen, että euroalueen pankkien toimintolosuhteet ovat vakaantumassa ja mahdollisesti jopa parantumassa. Vuoden 2002 kuluessa euroalueen pankkiosakkeista muodostettu indeksi laski 27 %, kun taas markkinaindeksi heikkeni 35 % ja vakuutussektori 52 %. Lisäksi elpymisestä kertoo se, että pankkiosakkeiden volatilitiiteetti

suhteessa markkinavolatilitiiteettiin on laskenut maaliskuusta 2003 alkaen (ks. kuvio 4a).

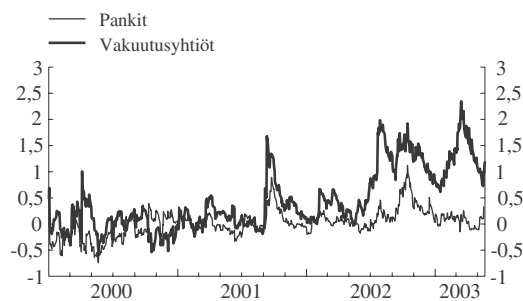
Euroalueen pankkiosakkeiden volatilitiiteetti verrattuna markkinoiden yleiseen volatilitiiteettiin oli korkea syksyllä 2002, kun eräät suurimmat luotokelpoisuusluokittajat tarkistivat monien suurten pankkien luokituksia. Tämän jälkeen volatilitiiteetti on laskenut markkinoiden yleiselle tasolle. Pankkisektorin osakkeiden volatilitiiteetti on ollut huomattavasti pienempi kuin vakuutussektorin, mikä viittaa pienempään riskiin. Syynä vakuutussektorin osakkeiden synkkään kurssikehitykseen ovat monien suurten vakuutusyhtiöiden mittavat sijoitustappiot vuonna 2002 ja heikentyneet lyhyen aikavälin näkymät.

Kuvio 4.

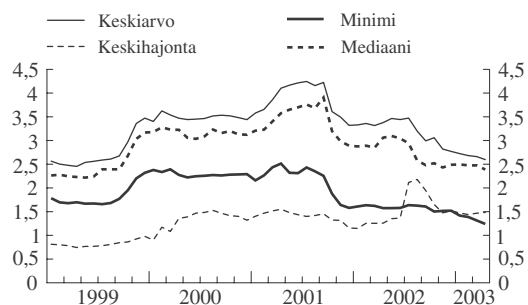
Euroalueen pankkien tilan markkinaindikaattorit

a) EURO STOXXin komponenttien suhteellinen volatilitiiteetti¹

(peruspisteinä)

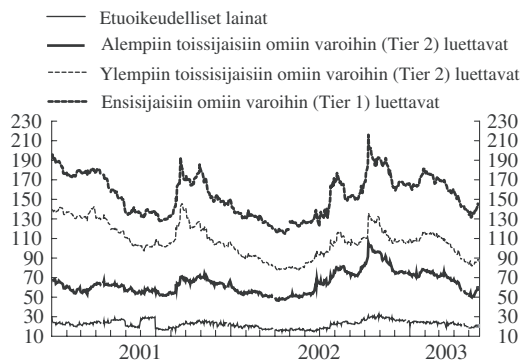

b) Eräiden EU:ssa toimivien pankkien etäisyydet konkurssipisteestä

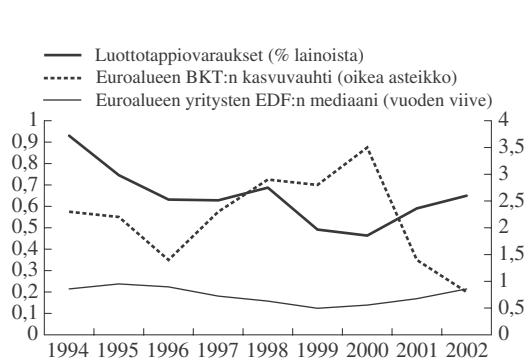

c) Pankkien debentuurilainojen swap-tuottoerot

(peruspisteinä)

d) Luottotappiovaraukset, konkurssitodennäköisyydet (EDF) ja BKT:n kasvu

Lähteet: Moody's KMV Datastream, JP Morgan ja EKP:n laskelmat.

Lisätietoja siitä, kuinka etäisyys konkurssipisteestä lasketaan, on esitetty raportissa "EU Banking Sector Stability", EKP, helmikuu 2003.

1) Eräiden toimialaindeksien ja markkinaindeksin volatilitiiteettien välinen ero peruspisteinä.

Suorempi pankkisektorin maksukyvyttömyysriskin mittari on etäisyyksiä konkurssipisteestä kuvaava indikaattori (distances-to-default, DD), jolla pankin rahoituksellista rasiustasoa mitataan velkaantumistasoon, riskiprofiiliin ja tuloso-dotusten avulla. Tämän indikaattorin mediaani heikentyi yleisesti jonkin verran vuonna 2002, mutta se näyttää vakaantuneen vuonna 2003 (ks. kuvio 4b). Myös pienin DD-arvo on vakaantunut, ja pankkien välinen vaihtelu on vähentynyt vuoden 2002 lopun huipusta, vaikka se onkin edelleen suurta. Lisäksi useimpien pankkien DD-indikaattorin arvo kertoo niiden kyvystä kestää tilanteen heikkeneminen entisestään, koska etäisyyden kasvu viittaa siihen, että pankeilla on riittävät pääomapuskurit konkurssiriskiä vastaan.

4 Näkymät

Analyysi viittaa siihen, että vuoden 2002 lopun ja vuoden 2003 alun vaikeat olot vaikuttivat euroalueen pankkeihin huomattavasti. Irakin sodan nopea päättymisen ja samanaikainen öljyn hinnan lasku sekä myöhemmin tapahtunut osakemarkkinoiden elpyminen vähensivät taloudellista epävarmuutta huomattavasti vuoden 2003 toisella neljänneksellä. Siitä huolimatta on tärkeää olla valppaana, koska pankit ovat vasta äskettäin alkaneet toipua kahden verrattain vaikean vuoden jälkeen ja koska euroalueen rahoitussektorin kasvu riippuu huomattavasti reaali-talouden kehityksestä. Niinpä Euroopan yrityssektorin tila on edelleen keskeisin huolenaihe. Etenkin yritysten velkaantumistasojen madaltuminen on tärkeää pankkien tilanteen kohentamiseksi. Lisäksi on tärkeää, että talouskasvu voimistuu, jotta euroalueen yritykset jälleen tervehtyisivät ja pankkien saamisten laatuun kohdistuvat paineet vastaavasti keventyisivät.

Kokemus on osoittanut, että yritys- ja kotitaloussektorien tilan heikkeneminen vaikuttaa viipeellä pankkisektoriin. Tämä ilmenee etenkin järjestämättömissä saamisissa ja luottotappiovarauksissa. Yleinen sektoririski-indikaattori (kaikkien sektoreiden konkurssin todennäköisyyssensus-

Pankkien liikkeeseen laskemien debentuurilainojen tuottoero (riskittömiin korkoihin) kuvastaa niin ikään konkurssiriskiä, ja se on mittarina parempi kuin etuoikeutettujen velkainstrumenttien tuottoero, koska debentuurilaina antaa pankkien varallisuuteen nähden toissijaisen oikeuden. Swap-markkinoilta lasketut euroalueen pankkien debentuurilainojen tuottoerot supistuivat huomattavasti vuoden 2002 lopussa ja vuoden 2003 alussa, joskin ne kasvoivat hie-man toukokuussa 2003 (ks. kuvio 4c). Vaikka kehitys johtuukin osittain Irakin konfliktin ratkaisemisesta ja yritysten joukkolainojen tuottoerojen kaventumisesta, se kuitenkin heijastaa osittain myös markkinoiden aiempaa positiivisempaa arviota pankkien luottoriskistä.

teiden mediaani) korreloi vuoden viipeellä järjestämättömien saamisten ja luottotappiovarausten kanssa (ks. kuvio 4d). Vaikka pankkien luottotappiovaraukset kasvoivat huomattavasti vuonna 2002, on edelleen mahdollista, että viipeiden vuoksi lyhyellä aikavälillä on painetta lisävarausten tekemiseksi. Syklinen kulutustavara-toimiala sekä teknologia-, energia- ja peruspalvelutoimialat voivat olla haavoittuvia. Niinpä on mahdollista, että pankit, joilla on huomattavia asiakasriskejä näillä aloilla, voivat vielä joutua vastoinkäymisiin.

EKP:n makrotaloudellisen perusskenaarion myötä, eli jos talous elpyy hyvin maltillisesti vuoden 2003 loppupuolella ja vuonna 2004, myös pankkisektorin epäsuotuisat olosuhteet alkaisivat kohentua vuoden 2003 lopulla. Siten myös pankkien tuotot voisivat vastaavasti lisääntyä vuoden loppua kohti. Vuoden 2003 odotettuun elpymiseen saattaisi liittyä myös rahoitusmarkkinoiden vilkastuminen, joka mahdollisesti alkoi jo vuoden 2003 toisella neljänneksellä. Etenkin likviditeettiä vailla olevat yritykset voisivat hyötyä suotuisammista olosuhteista joukkolaina- ja osakemarkkinoilla. Myös ensimarkkinoiden virkistymisen vaikuttaisi positiivisesti näillä mark-

kinoilla toimivien pankkien palkkiotulojen kehitykseen ja helpottaisi jälleerahoitustoimintaa yrityssektorilla.

Asunto- ja liikekiinteistömarkkinoihin saattaa liittyä arvonalaskumahdollisuudesta aiheutuvia riskejä joidenkin euroalueen maiden pankeille. Euroalueen kotitalouksien velkataso on kuitenkin verrattain vakaa ja huomattavasti matalampi kuin esimerkiksi Yhdysvalloissa, mikä hälventää pelkoja jonkin verran. Tässä suhteessa myös pankkien luotonantokyselyistä on saatu myönteisiä tuloksia. Toisaalta luotonannon vähäisyys saattaa heikentää sellaisten pankkien tuloja, joille vähittäispankkitoiminta on tärkeää. Kotitaloussektorin viimeaikainen positiivinen vaikutus euroalueen pankkien kannattavuuteen riippuu jossain määrin kotitalouksien kyvystä hankkia tai jälleerahoittaa asuntoja. Lisäksi heidän halukkuutensa ja mahdollisuutensa ylläpitää nykyistä velkatasoa edellyttävät sekä talouskasvun kiihtymistä terveelle tasolle että työllisyyden kohenemistä.

Vakuutussektorin kehitystä on edelleen pidettävä tarkasti silmällä. Yksittäiset tiedot viittaavat siihen, että suuret jälleenvakuutus- ja henkivakuutusyhtiöt ovat kasvattaneet osuuttaan luottoriskimarkkinoilla ja siten olleet myös tärkeitä pankkisektorin riskien vähentämisessä. Näiden sektoreiden heikkeneminen, joka alkoi vuonna 2001 ja vahvistui vuonna 2002, heikensi niiden kykyä hankkia pääomaa edullisin ehdoin, mikä rajoitti myös niiden mahdollisuuksia toimia luottoriskimarkkinoilla. Lisäksi kun ne järjestivät sijoitussalkkunsu uudelleen osakemarkkinoiden jyrkän korjausliikkeen jälkeen vähentäen allokaatiotaan osakemarkkinoille, osakkeiden hintojen lasku vain voimistui. Sijoitus- ja eläkerahastot näyttävät paikanneen tilannetta jonkin verran, mutta useiden vakuutusyhtiöiden luottokelpoisuusluokitusten alennukset vuoden 2003 ensimmäisellä neljänneksellä ja niiden ve-

täytymisen jatkuminen luottoriskimarkkinoilta voivat vaikuttaa pankkien halukkuuteen ja kykyyn ottaa lisää luottoriskiä.

Myös sijoittajien mieltymys kiinteätuottoisiin arvopapereihin on saattanut pienentää valtioiden ja yritysten liikkeeseen laskemien arvopapereiden tuottoja (ks. kuvio 2c). Erityisesti yritysten liikkeeseen laskemien joukkolainojen tuottoerot laskivat edelleen selvästi, vaikka niiden maksuhäiriöaste oli yhä verrattain korkea. Joukkolainojen historiallisesti katsoen korkeat hinnat sekä jyrkästi kaventuneet tuottoerot ovat herättäneet huolta siitä, että sijoittajat voisivat hankkiutua nopeasti eroon positioistaan, jolloin kyseisten instrumenttien markkinahinnat laskisivat (eli pitkät korot nousisivat vastaavasti). Tällaiset riskit kuitenkin koskenevat pankkeja vain rajallisesti, koska niiden korkoriskipositiot ovat yleensä pieniä ja suuressa määrin suojattuja. Kuten edellä mainittiin, tällaisessa tapauksessa pankkien kannalta tärkeimpiä voivatkin olla talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehityksen kautta välittyvät epäsuorat vaikutukset. Sama pätee myös valuuttakurssien äkkinäisiin muutoksiin.

Kaiken kaikkiaan parin viime vuoden olosuhteet ovat koetelleet euroalueen pankkien kykyä selviytyä epäsuotuisista oloista sekä niiden rahoitusvälitystehtävän kestävyyttä. Yleensä ottaen sektori on selviytynyt ilman suuria häiriöitä, ja se on hallinnut mahdollisesti hataralla pohjalla olevista vastapuolistaan johtuvia riskejään erittäin hyvin. Mikä tärkeintä, pankkien vakavaraisuusasteet ovat pysyneet selvästi lainsäädännöllisten minimivaatimusten yläpuolella. Pankkisektorin näkymät ovat vakaantuneet ja aivan viime aikoina jopa parantuneet, mutta suotuisan kehityksen laajuus riippuu merkittävässä määrin odotetun taloudellisen elpymisen voimakkuudesta ja ajankohdasta.

Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys

Tässä artikkelissa arvioidaan euroalueen yritysten kansainvälistä kustannus- ja hintakilpailukykyä euron vahvistuttua huomattavasti vuonna 2002 ja vuoden 2003 ensimmäisellä puoliskolla. Artikkelissa tarkastellaan, millaisia etuja ja rajoitteita on, kun käytetään erilaisiin kustannus- ja hintadeflaattoreihin perustuvia reaalisia valuuttakursseja euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn mittareina. Lisäksi esitellään kaksi uutta euron reaalista efektiivistä valuuttakurssi-indeksiä. Uudet indikaattorit laajentavat suppean maaryhmän valuutat käsittäviä euron reaalisia efektiivisiä valuuttakurssi-indeksejä niin, että ne kattavat BKT-deflaattoreissa ja koko talouden yksikköyökustannuksissa tapahtuneen kehityksen. Nämä erilaiset indikaattorit helpottavat tulosten vertailua ja viittaavat siihen, että euroalueen kansainvälinen kustannus- ja hintakilpailukyky oli vuoden 2003 toiseen neljännekseen mennessä palautunut jokseenkin euron käyttöönoton aikaiselle tasolle ja että se oli jokseenkin pitkän aikavälin keskiarvoa vastaava. Sama tulos saadaan myös muita deflaattoreita, eripituisia tarkasteluajanjaksoja ja erilaista kauppakumppani-maakattavuutta käytettäessä.

I Johdanto

Neljän ja puolen vuoden olemassaolonsa aikana eurolla on ollut tuntuvia valuuttakurssimuutoksia, jotka ovat vaikuttaneet selvästi euroalueen kansainväliseen kustannus- ja hintakilpailukykyyn. Euroalueen keskeisten kauppakumppaneiden valuuttojen – erityisesti Yhdysvaltain dollarin, Japanin jenin ja Englannin punnan – huomattava vahvistuminen vuosina 1999–2000 paransi euroalueen yritysten kustannus- ja hintakilpailukykyä merkittävästi. Vuoden 1999 ensimmäisen neljänneksen ja vuoden 2000 viimeisen neljänneksen välisenä aikana euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi heikkeni 12 tärkeimmän kauppakumppanin (eli ns. suppean ryhmän) valuuttoihin nähden 17 % (ks. kuvio 1). Euro oli heikoimmillaan lokakuussa 2000 ja alkoi sitten vahvistua melko tasaisesti – etenkin vuonna 2002 ja vuoden 2003 ensimmäisellä puoliskolla. Tämä kumo-

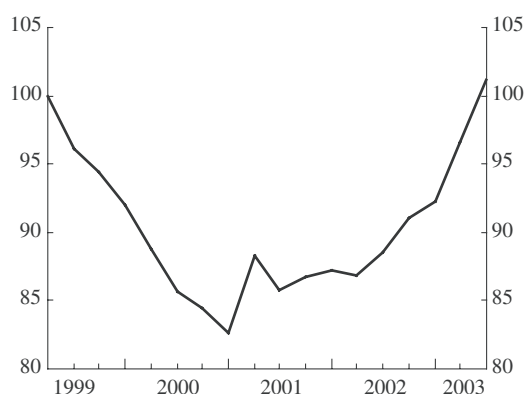
si kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn aiemman paranemisen. Euron vahvistumisen vaikutusta euroalueen ulkopuoliseen kauppaan arvioidaan yksityiskohtaisemmin tämän Kuukausikatsauksen ”Euroalueen talouskehitys” -artikkelin osan 4 kehikossa 4.

Tätä taustaa vasten tässä artikkelissa arvioidaan yksityiskohtaisesti euroalueen yritysten kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitystä erityisesti keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Koska kansainväliseen kustannus- ja hintakilpailukykyyn eivät vaikuta ainoastaan nimelliset valuuttakurssit vaan myös tavaroiden suhteellinen hinta, artikkelissa otetaan huomioon myös kotimaisten ja ulkomaisten hintojen suhteelliset muutokset. Tällöin tarkastellaan erityisesti reaalisten valuuttakurssien kehitystä.

Kuvio 1.

Euron nimellinen efektiivinen valuuttakurssi

(neljännesvuosihavaintoja, 1999/1 = 100)

Lähde: EKP.

Valuutan reaalisen ulkoisen arvon muutoksia on tulkittava varoen, sillä laajemmin määriteltynä valuutan vahvistuminen ei automaattisesti tarkoita kansainvälisen kilpailukyyn heikkenemistä. Ensiksikin tuotteen hinta on ainoastaan yksi ostopäätökseen vaikuttava tekijä. Toinen tärkeä kilpailukyyn ulottuvuus on tuotteiden muiden ominaisuuksien kuin hinnan kehitys. Tällaisia ominaisuuksia ovat esimerkiksi tuotteiden laatu tai lisäpalveluiden saatavuus ja luotettavuus. Kehikon I analyysi viittaa kuitenkin siihen, että reaalin valuuttakurssi on edelleen tärkeä yleiseen kilpailukykyyn vaikuttava tekijä. Toiseksi maan talouskehityksen ja suhteellisen kansainvälisen hinta- ja kilpailukyyn välinen syy-seuraussuhde saattaa vaikuttaa kumpaankin suun-

taan. Toisin sanoen, reaalisien valuuttakurssin muutokset saattavat johtua talouden kehityksestä ja vaikuttaa taloustilanteen muutoksiin. Tämä seikka liittyy talouden perustekijöiden ja euron kurssin väliseen suhteeseen, jota tarkasteltiin tammikuun 2002 Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Talouden perustekijät ja euron kurssi”. Kolmanneksi kansainvälistä kustannus- ja hintakilpailukykyä mittaavien indikaattorien tulkinnaan vaikuttaa se, millaisia kustannus- ja hintaindikaattoreita niiden perustana on käytetty.

Seuraavaksi tarkastellaan, millaisia etuja ja puutteita syntyy, kun kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn muutosten arvioimisessa käytetään erilaisia reaalisia valuuttakurssi-indeksejä. Tämän jälkeen tarkastellaan euroalueen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitystä. Kaiken kaikkiaan analyysi viittaa siihen, että pitkän aikavälin kehitykseen verrattuna euroalueen yritysten kilpailuasema kansainvälisillä markkinoilla on tällä hetkellä jokseenkin pitkän aikavälin keskiarvon mukainen.

Kehikko I.

Tarjoavatko kansainvälistä kustannus- ja hintakilpailukykyä mittaavat indikaattorit hyödyllistä tietoa yleisestä kilpailukykyä?

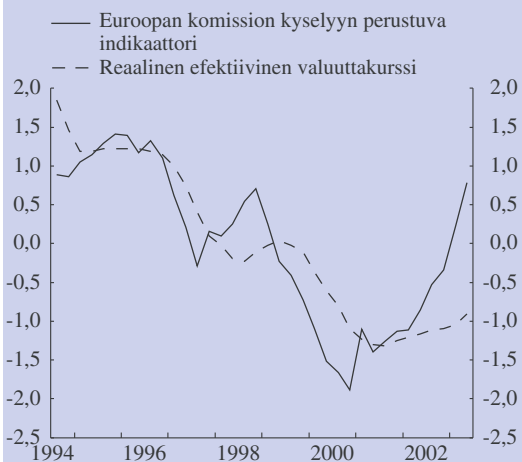
Euroalueen reaalisia efektiivisiä valuuttakursseja käytetään yleisesti arvioitaessa euroalueen yritysten kilpailuasema kansainvälisillä markkinoilla. Usein mainitaan, että reaalisia valuuttakursseja kansainvälisen kilpailukyyn indikaattoreina tulee tulkita varoen, koska reaalisissa valuuttakurssissa – suhteellisena hintana – näkyvät ainoastaan kustannus- ja hintakilpailukyyn muutokset eikä siinä oteta huomioon muita kilpailukyyn vaikuttavia tekijöitä kuin hinta (kuten tavaroiden laatu ja huoltoverkostojen luotettavuus tai saatavuus). Hintatekijöiden vaikutusta euroalueen yritysten kilpailuasemaan voidaan tarkastella yrityksiä ja kuluttajia koskevien Euroopan komission (EU) kyselytietokannasta saatavien tietojen perusteella. Reaalisien efektiivisten valuuttakurssin ja EU-kyselyn tietojen välisen suhteen analysoinnin perusteella ei toistaiseksi ole selkeitä viitteitä siitä, että euron reaalisien efektiivisten valuuttakurssin merkitys euroalueen yritysten kansainvälisen kilpailukyyn indikaattorina olisi vähentynyt.

Euroopan komissio tekee Euroopan unionin (EU) taloudellisesta tilanteesta useita erilaisia kvalitatiivisia taloudellisia suhdannekyselyjä. Teollisuuden kyselyssä pyydetään yli 20 000 euroalueen yritystä arvioimaan

viimeaikaista Euroopan unionin ulkopuolista kilpailukykyään. Vastaajat voivat valita kolmesta vaihtoehdosta – ”parantunut”, ”muuttumaton” tai ”huonontunut” – ja vastausten perusteella lasketaan saldoluvut (eli ”parantunut”-vaihtoehtojen yhteismäärästä vähennetään ”huonontunut”-vaihtoehtojen yhteismäärä). Kyselyssä yrityksiä pyydetään arvioimaan kilpailuasemaansa kokonaisuudessaan, joten kilpailukyyn käsite on kyselyssä kattavampi kuin reaalisien valuuttakurssi-indeksin osoittaman kustannus- ja hintakilpailukyyn käsite.

Euroopan komission kyselyyn perustuva kilpailukykyindikaattori ja kuluttajahintaindeksiin perustuva euron reaalin valuuttakurssi-indeksi

(neljännesvuosihavaintoja, normalisoidut sarjat)

Lähteet: Euroopan komissio ja EKP.

Huom. Euroopan komission ”Business and Consumer Survey”-tietokannan teollisuuskyselyn sarja kumuloiduna.

Kuviossa on EU-kyselyyn perustuva kilpailukykyindikaattori ja kuluttajahintaindeksiin perustuva euron reaalin efektiivinen valuuttakurssi-indeksi, joka käsittää suppeaan ryhmään kuuluvien kauppakumppanimaiden valuutat. Aikasarjat on normalisoitu (logaritmeissa) niin, että niillä on samat keskiarvot ja varianssit otosjaksona. Kummassakin tapauksessa indikaattorin nousu tarkoittaa kansainvälisen kilpailukyyn heikkenemistä. Koska Euroopan komission kyselyssä tiedustellaan kilpailuaseman viimeaikaisia muutoksia, EU-kyselyyn perustuva aikasarja on kumuloidu niin, että sitä voidaan verrata

euron reaalisien efektiivisten valuuttakurssien kehitykseen. Tuloksia on tästä syystä tulkittava varoen, koska muihin kuin hintamuutoksiin liittyvät kilpailukykytekijät saattavat muuttaa käsitystä yleisestä kilpailukyvyistä hyvin hitaasti ja siten niiden vaikutukset saattavat neljännesvuosittaisessa tarkastelussa peittyä herkemmin vaihtelevien tekijöiden, kuten nimellisen valuuttakurssin muutosten alle. Näin ollen reaalisien valuuttakurssien ja kyselytietojen välisen riippuvuussuhteen löytyminen merkitsee sitä, että kustannus- ja hintakilpailukyky ovat todellakin tärkeitä. Tätä ei kuitenkaan tule tulkita niin, että muuhun kuin hintakilpailukykyyn liittyvät tekijät olisivat merkityksettömiä.

Reaalisien valuuttakurssien ja EU-kyselyyn perustuvat normalisoidut indeksit muuttuvat jossakin määrin samansuuntaisesti. Tilastolliset testit vahvistavat, että näillä kahdella aikasarjalla on pitkän aikavälin yhteys, ja viittaavat siihen, että kausaalisuus kulkee reaalisesta valuuttakurssista EU-kyselyindeksiin. Näiden tulosten perusteella suhteellisilla hinnoilla näyttäisi olevan tärkeä tehtävä, kun euroalueen kilpailuasemaa määritellään ja arvioidaan tärkeimpiin kauppakumppaneihin nähden keskipitkällä aikavälillä, mutta lyhyellä aikavälillä sen vaikutusta saattavat peittää muut tekijät kuten yritysten hinnoittelustrategiat. Näin ollen reaalisien efektiivisten valuuttakurssien on hyödyllinen euroalueen yritysten kansainvälisen kilpailukykyyn indikaattori.

On kuitenkin olemassa eräitä tilastollisia ja teknisiä ongelmia, jotka on pidettävä mielessä, sillä ne saattavat haitata euron reaalisien valuuttakurssien ja EU-kyselyyn perustuvan kilpailukykyindikaattorin kehityksen johdonmukaista vertailua. Erityisesti on otettava huomioon, että EU-kysely kertoo euroalueen yritysten kansainvälisestä kilpailukyvyistä Euroopan unionin ulkopuolisten maiden yrityksiin nähden. Euron reaalisien efektiivisten valuuttakurssien puolestaan kertoo euroalueen yritysten kustannus- ja hintakilpailukykyä kaikkiin tärkeimpiin euroalueen ulkopuolisiin kauppakumppaneihin nähden, joihin siis kuuluu myös euroalueen ulkopuolisia EU-maita.

2 Mikä on tarkoituksenmukainen suhteellisen hinnan käsite?

Kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukykyyn indikaattoreiden tulkintaa vaikeuttavat käytettävissä olevien kustannus- ja hintamittareiden ominaisuudet. Ihanteellisen kansainvälistä kustannus- ja hintakilpailukykyä mittaavan indikaattorin tulisi perustua tilastotietoihin, jotka ovat helppoja saatavissa ja luotettavia ja joihin myöhemmin tehtävät tarkistukset eivät ole merkittäviä. Indikaattorin pitäisi myös edustaa (kattavasti) niitä talouden sektoreita, joilla on kansainvälistä kilpailua. Samalla indikaattorissa tulisi myös ottaa huomioon, että näiden sektoreiden kilpailuasemaan saattavat vaikuttaa myös välituotepanoksia tuottavan suljetun sektorin kustannusten ja hintojen kehitys. Joka tapauksessa, mitä pidempi tarkastelujakso on kyseessä, sen kiistanalaisempaa on jakaa tuotteet avoimen ja suljetun sektorin tuotteisiin, sillä jatkuvasti globalisoituvassa maailmantaloudessa kansainvälinen tuotannon tekijöiden liikkuvuus ja tiedon leviäminen hämärtävät avoimen ja suljetun sektorin tuotteiden välistä rajaa. Jos on olemassa suljettu sektori, avoimen ja suljetun sektorin tuotteiden hinnat saattavat kuitenkin poiketa toisistaan ajan mittaan asymmetristen tuottavuussokkien vuoksi (tunnetun Balassa–Samuelson-vaikutuksen mukaisesti).

Tämä merkitsee sitä, että laajoihin hintaindeksihin perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssit saattavat olla harhaanjohtavia indikaattoreita, kun niillä kuvataan avoimen sektorin tuotteiden kilpailukykyä. Balassa–Samuelson-vaikutuksella näyttää kuitenkin olevan enemmän merkitystä kehittyville talouksille kuin teollistuneille maille.

Jos kansainvälinen kustannus- ja hintakilpailukyky määritellään *kyvyksi myydä* tuotteita kansainvälisillä markkinoilla, yritysten ”markkinaehtoisten hinnoittelustrategioiden” ei myöskään pitäisi vaikuttaa siihen. Markkinaehtoinen hinnoittelu tarkoittaa hinnoittelustrategiaa, jossa yritykset tasoittavat (osittain) valuuttakurssin vaihtelua muuttamalla voittomarginaalejaan eivätkä siirrä valuuttakurssin muutoksen vaikutuksia välittömästi ulkomaisilta asiakkailta veloittaviin hintoihin. Euroalueen yritysten kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukykyyn arvioimiseksi olisi siten tarkoituksenmukaista käyttää hintaa, jolla tuotetta voidaan pääsääntöisesti tarjota, eikä hintaa, joka siitä todellisuudessa veloitetaan. Itse asiassa jälkimmäiseen hintaan saattaa vaikuttaa voittomarginaalien lyhytaikainen kasvattaminen tai supistaminen. Mikään nykyisistä indikaatto-

reista ei luonnollisesti voi täysin täyttää kaikkia näitä ehtoja. Niinpä tulosten vertailemiseksi näyttääkin olevan tarkoituksenmukaista tarkastella ja verrata useita erilaisia reaalisia efektiivisiä valuuttakurssi-indikaattoreita. Nämä indikaattorit perustuvat eri kustannus- ja hintamittareihin, kuten kuluttajahintaindeksiin, tuottajahintaindeksiin, BKT-deflaattoreihin ja yksikkötyökustannuksiin.

Kuluttajahintaindeksiin perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit ovat yleisimmin käytettyjä kustannus- ja hintakilpailukyyn indikaattoreita, sillä niillä on kaksi merkittävää etua: yhtäältä kuluttajahintaindeksien määrittely on melko homogeeninen eri maissa ja toisaalta ne ovat saatavissa ajantasaisina ja niihin tehdään ainoastaan vähäisiä tarkistuksia. Käsitteinä kuluttajahintaindeksiin perustuviin reaaliisiin efektiivisiin valuuttakurssi-indeksiin liittyy kuitenkin useita mahdollisia puutteita. Ensiksikin kuluttajahintaindeksit sisältävät myös tuotujen kulutustavaroiden hinnat, eikä niissä oteta huomioon tärkeitä avoimen sektorin tuotteita kuten pääomahyödykkeitä ja väli tuotteita, joita käytetään tuotantoprosessissa väli tuotteina. Toiseksi välilliset verot ja tukipalkkiot saattavat vääristää tuloksia, joita saadaan, kun tulkitaan kuluttajahintaindeksillä deflatoituja reaalisia efektiivisiä valuuttakursseja kilpailukyyn indikaattoreina. Kolmanneksi kuluttajahintaindeksit sisältävät huomattavan osan suljetun sektorin tuotteista ja erityisesti suljetun sektorin kuluttajapalveluja.

BKT-deflaattoreihin perustuvalla reaalisella efektiivisellä valuuttakurssi-indeksillä on kuluttajahintaindeksillä deflatoituun indeksiin nähden se etu, että se siirtää painopisteen talouden kulutuspuolelta tuotantoon. Tuotanto näyttää kuvastavan paremmin kansainväliseen kustannus- ja hintakilpailukyyn liittyviä näkökohtia. Myös tämä indikaattori sisältää kuitenkin sekä suljetun että avoimen sektorin tuotteita, joten se voi olla käsitteellisesti samalla tavoin puutteellinen kuin kuluttajahintaindeksiin perustuva indeksi. Lisäksi verot ja tukipalkkiot saattavat aiheuttaa vääristymiä BKT-deflaattoreihin. BKT-deflaattoreihin perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssit eivät ole yhtä ajantasaisia kuin kuluttajahintaindeksiin perustuvat. Lisäksi nii-

hin tehdään huomattavia tarkistuksia, eivätkä ne ole maittain yhtä vertailukelpoisia.

Tuottajahintaindeksiin perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit näyttävät olevan luonnollinen vaihtoehto kuluttajahintaindeksiin tai BKT-deflaattoreihin perustuville indekseille. Kuten BKT-deflaattorienkin, tuottajahintaindeksien paino on talouden tuotantopuolella. Tuottajahintaindeksit ottavat myös tavaroiden ulkomaankaupan paremmin huomioon. Vaikka joillakin tuottajahintaindeksikoriin kuuluvilla tavaroilla ei ehkä käydä laajasti kauppaa kansainvälisillä markkinoilla, tuottajahintaindeksikorit sisältävät suuren valikoiman erilaisia teollisuustuotteita ja tavaroita, joiden hintaan vaikuttaa kansainvälinen kilpailu. Tuottajahintaindeksiin perustuvilla reaalisilla efektiivisillä valuuttakurssi-indeksillä on se tärkeä piirre, että ne sisältävät tavarat, joilla voitaisiin käydä kansainvälistä kauppaa, jos suhteelliset hinnat olisivat suotuisimmat. Sen sijaan esimerkiksi vientihintoihin perustuviin indeksiin sisältyvät ainoastaan ne tuotteet, joita nykyisten suhteellisten hintojen vallitessa todella myydään kansainvälisillä markkinoilla. Kuluttajahintaindeksiin verrattuna tuottajahintaindeksillä on kuitenkin se haittapuoli, että ne eivät ole yhtä vertailukelpoisia maittain. Ne eivät myöskään sisällä palvelujen hintoja, vaikka palvelujen hinnat ovat yhä tärkeämpiä kansainvälisessä kaupassa. Tuottajahintaindeksillä on myös sama rajoite kuin näillä muilla hintamittareilla, eli niihin saattaa vaikuttaa markkinaehtoinen hinnoittelu, mikä vaikeuttaa niiden tulkittavuutta.

Markkinaehtoisesta hinnoittelusta syntyvää harhaisuutta voitaisiin välttää esimerkiksi siirtymällä hintamittareista kustannusmittareihin. Tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusindeksejä on yleisesti saatavissa. Koska ne kattavat tehdasteollisuuden, niissä otetaan paremmin huomioon avoimen sektorin tuotteet kuin hintaindeksissä. Tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusindeksiin liittyy kuitenkin suurempia mittaamiseen, määrittelyihin ja maittaiseen vertailtavuuteen liittyviä ongelmia kuin hintaindeksiin. Esimerkiksi Saksassa tämä indeksi on noussut huomattavasti verrattuna kaikkiin muihin kustannus- ja hintamittareihin. Tämä melko poikkeuksellinen kehitys näyttää kuitenkin johtuvan mittausongelmista eikä siitä, että Saksan kansainvälinen kustannus-

ja hintakilpailukyky olisi todella merkittävästi huonontunut.¹ Vaikka tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuvan koko euroalueen reaalisien efektiivisten valuuttakurssi-indeksien kehitys ei olekaan samankaltainen, Saksan tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuva indikaattorien kehitys viittaa siihen, että tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuvia reaalisia efektiivisiä valuuttakursseja on tulkittava melko varoen. Saksan koko talouden yksikkötyökustannuksiin perustuvan indeksien kehitys ei ole yhtä poikkeava kuin tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuvan indeksien. Tämä tarkoittaa sitä, että tämä yksikkötyökustannuksiin perustuvien indikaattorien mahdollinen ongelma ei käytännössä merkittävästi vähennä niiden käyttökelpoisuutta. Yksikkötyökustannuksiin perustuvilla reaalisilla efektiivisillä valuuttakurssi-indikaattoreilla on kuitenkin muita tätä yleisluonteisempia käsitteellisiä puutteita. Esimerkiksi yksikkötyökustannusten osuus yrityksen kokonaiskustannuksista on vain murto-osa, eikä niissä ole esimerkiksi tutkimus- ja kehitysmenojen, jakelukustannusten ja pääomakustannusten vaikutusta. Väli tuotteiden tuotantopanoksiin liittyvät kustannukset, jotka saattavat sisältää suljetun sektorin työvoimakustannuksia, voivat tässä yhteydessä myös olla merkityksellisiä. Näiden puutteiden lisäksi yksikkötyökustannusten muutokset saattavat heijastaa siirtymistä pääomaintensiivisempään tuotantoon, eivätkä välttämättä sitä, että tuotanto olisi aiempaa kustannustehokkaampaa ja että sen vuoksi kansainvälinen kilpailukyky olisi lisääntynyt. Yksikkötyökustannuksiin liittyy myös yleisiä rajoituksia: 1) yksikkötyökustannuksia koskevien aikasarjo-

jen julkaisun ajantasaisuus, 2) aikasarjojen vertailtavuus maittain ja 3) tarkistusten suuruus ja tiheys.

EKP on tähän mennessä laatinut kuluttajahintaindeksien, tuottajahintaindeksien ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuvia reaalisia efektiivisiä valuuttakurssi-indikaattoreita, jotka käsittävät suppean ryhmän eli euroalueen 12 tärkeimmän kauppakumppanimaan valuutat. Tässä artikkelissa EKP esittelee kaksi uutta reaalista efektiivistä valuuttakurssi-indikaattoria, joista toinen perustuu koko talouden yksikkötyökustannuksiin ja toinen BKT-deflaattoreihin.² Samoin kuin tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuva reaalin efektiivinen valuuttakurssi-indeksi molemmat uudet indikaattorit ovat saatavissa neljännesvuosittain (noin yhden vuosineljänneksen viipeellä), kun taas kuluttajahintaindeksien ja tuottajahintaindeksien perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit ovat saatavissa kuukausittain. Kuluttajahintaindeksien, tuottajahintaindeksien ja tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksiin perustuvien mittareiden aikasarjat ulottuvat vuoteen 1990 asti ja uusien indikaattoreiden vuoteen 1991. Ennen vuotta 1999 kaikki reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indikaattorit on laadittu käyttämällä ”synteettisen” euron valuuttakursseja (lisätietoja kehikossa 2).

1 Ks. Deutsche Bundesbank (1998), ”The indicator quality of different definitions of the real external value of the Deutsche Mark”, *Monthly Report*, marraskuu, s. 39–52, ja Deutsche Bundesbank (1995), ”Overall determinants and trends in the real external value of the Deutsche Mark”, *Monthly Report*, elokuu, s. 17–37.

2 Yksityiskohtaisempi katsaus euron nimellisen ja reaalisien efektiivisten valuuttakurssien laskentaan, ks. L. Buldorini, S. Makrydakias ja C. Thimann (2002), ”The effective exchange rates of the euro”, EKP:n Occasional Paper -julkaisusarjan numero 2.

Kehikko 2.

Hinta- ja kustannusdeflaattorien lähteet ja laatimismenetelmät

Tässä kehikossa luodaan yleiskatsaus niiden suhteellisten hinta- ja kustannusindikaattorien lähteisiin, tietojen saatavuuteen, julkaisu- ja ajantasaisuuteen, joita käytetään euron reaalisien efektiivisten valuuttakurssi-indeksien laadinnassa. Euron reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit voidaan nyt laskea viiden eri hinta- ja kustannusindikaattorien perusteella: kuluttajahintaindeksit, tuottajahintaindeksit, tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset, koko talouden yksikkötyökustannukset ja BKT-deflaattorit. Kaksi viimeksi mainittua indikaattoria julkaistaan nyt ensimmäisen kerran Kuukausikatsauksessa, ja ne on sisällytetty tilasto-osan taulukkoon 10. Aikaisemmin julkaistuja indikaattoreita on myös parannettu esimerkiksi käyttämällä äskettäin julkaistuja aiempaa vertailukelpoisempia tietoja.

Kaikkien hinta- ja kustannusindeksien laskennassa on EU-jäsenvaltioista, Norjasta ja EU:n tulevista jäsenvaltioista (useimmat tulevista jäsenvaltioista kuuluvat laajaan kauppakumppaniryhmään) käytetty yhdenmukaisia eurooppalaisia – Eurostatin tuottamia – tilastoja siltä osin kuin on mahdollista. Jos tietoja ei ole ollut saatavissa, laskelmat ovat pääasiassa perustuneet IMF:n ja OECD:n tietokantojen tietoihin sekä kansallisiin lähteisiin. Kuluttajahintojen kehitykseen perustuvan indeksin laskennassa käytetään useimpien Euroopan maiden YKHIä ja kaikkien muiden maiden

kaikki erät sisältäviä kuluttajahintaindeksijä. Kaikkien Euroopan maiden tuottajahinnat perustuvat tehdasteollisuuden kotimaanmyyntiin. Muiden maiden tuottajahintadeflaattoreissa käytetään samanlaisia määritelmiä. Tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset – jotka määritellään työntekijää kohden laskettujen työvoimakustannusten ja teollisuuden työntekijää kohden lasketun reaalisen arvonlisäyksen välisenä suhteena – perustuvat Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän (EKT 95) mukaisiin euroalueen, Iso-Britannian ja Tanskan tietoihin. Muiden kumppanimaiden tiedot perustuvat kansallisiin tilinpitoihin tai muihin ei täysin vertailukelpoisiin teollisuuden tuotantoa ja palkkoja kuvaaviin indikaattoreihin. Koko talouden yksikkötyökustannukset – jotka määritellään koko kansantalouden työntekijää kohden laskettujen palkkakustannusten ja työntekijää kohden lasketun reaalisen BKT:n välisenä suhteena – perustuvat kansantalouden tilinpitoihin. Deflaattorit kattavat joidenkin Euroopan ulkopuolisten maiden taloudet vain osittain, ja kattavuus riippuu saatavissa olevista tietolähteistä (esimerkiksi USA:n deflaattori sisältää yksityisen yrittäjäsektorin yksikkötyökustannukset). Myös BKT-deflaattorit perustuvat kansantalouden tilinpitojärjestelmän (EKT 95) mukaisiin Euroopan maiden tietoihin. Muiden suppeaan maaryhmään kuuluvien maiden deflaattorit lasketaan kansainvälisten järjestöjen tietokannoista saatujen tietojen perusteella.

Kuluttajahintaindeksi- ja tuottajahintaindeksideflaattorit ovat saatavissa kuukausittain, kun taas tehdasteollisuuden yksikkötyökustannusdeflaattorit, koko talouden yksikkötyökustannusdeflaattorit ja BKT-deflaattorit ovat saatavissa neljännesvuosittain. Jos kansalliset tiedot julkaistaan tätä harvemmin, saatavissa olevat aikasarjat on interpoloitu. Kustannus- ja hintadeflaattorien ajantasaisuudessa on myös eroja. Suurin osa kuluttajahintaindeksi- ja tuottajahintaindeksitilastoista on saatavissa suhteellisen lyhyellä viipeellä (kahdesta viiteen viikkoon), ja niihin tehdään yleensä vain vähäisiä tarkistuksia. Näin ollen niihin perustuvien reaalisten efektiivisten valuuttakurssien laskennassa joudutaan turvautumaan arvioihin ainoastaan viimeisimpien kuukausiarvojen osalta. Sitä vastoin koko talouden yksikkötyökustannukset, tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset ja BKT-deflaattorit julkaistaan huomattavalla viipeellä ja niihin tehdään suuria tarkistuksia. Julkaisuviipeen vuoksi näihin hinta- ja kustannusindekseihin perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssit ovat viimeisimmän neljänneksen osalta luonteeltaan lähinnä arvioita. Jos maittainen kattavuus ei ole riittävä laskennassa käytettävien deflaattorien puutteellisen ajantasaisuuden vuoksi, niihin perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssit julkaistaan tilasto-osan taulukossa 10 myöhemmin kuin kuluttajahinta- ja tuottajahintaindeksitilastoissa perustuvat reaaliset efektiiviset valuuttakurssit.

3 Euroalueen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys

Reaalinen efektiivinen valuuttakurssi suhteessa suppeaan kauppakumppaniryhmään

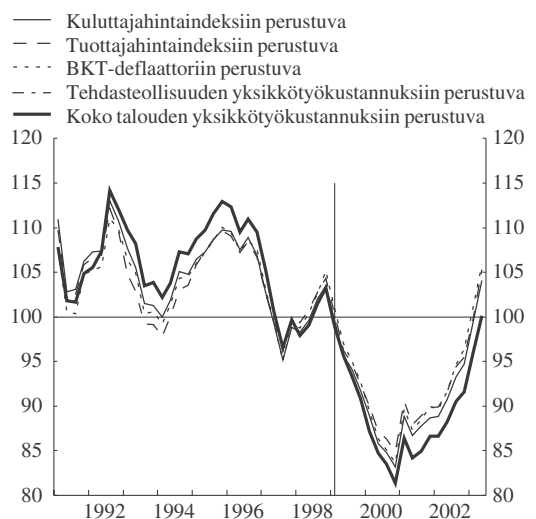
Vaikka tässä aiemmin kuvattuihin suppean ryhmän käsittäviin euron reaaliin efektiivisiin valuuttakurssi-indeksiin liittyy mittausongelmia, nämä indeksit vaihtelevat hyvin samansuuntaisesti (ks. kuvio 2). Tämä viittaa siihen, että ne antavat melko hyvän kuvan euroalueen kansainvälisestä kustannus- ja hintakilpailukyystä. Lisäksi nimellisten efektiivisten valuuttakurssien ja reaalisten efektiivisten valuuttakurssien kehitys vastaa pitkälti toisiaan, mikä johtuu lähinnä suppeaan kauppakumppaniryhmään kuuluvien ja euroalueen maiden samanlaisista inflaatiovauhteista.

Kuvio 2 osoittaa, että 1990-luvun alkupuoliskolla reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit vaihtelivat ilman selkeää trendiä. Vuosina 1996–97 euroalueen yritysten kansainvälinen kustannus- ja hintakilpailukyky parani huomattavasti, mikä

Kuvio 2.

Eri deflaattoreihin perustuvat euron reaaliset efektiiviset valuuttakurssit¹⁾

(neljännesvuosihavaintoja, 1991/I–2003/II = 100)

Lähde: EKP.

1) Nouseva käyrä merkitsee euron vahvistumista. Muiden kuin kuluttaja- ja tuottajahintaindeksiin perustuvien reaalisten valuuttakurssien viimeiset havainnot ovat arvioita.

oli seurausta kumppanimaiden valuuttojen huomattavasta vahvistumisesta euroalueen maiden kansallisiin valuuttoihin nähden. Tämä trendi taittui tilapäisesti vuonna 1998 euroalueen kansallisten valuuttojen vahvistuttua, mutta jatkui taas vuosina 1999–2000, kun euroon kohdistui huomattavia laskupaineita. Euron vahvistuminen vuoden 2000 lopusta lähtien on palauttanut reaalin valuuttakurssin vuoden 1999 alun tasolle. Verrattuna 1990-lukuun euroalueen yritysten kilpailuasema on pysynyt pitkälti samanlaisena kuin pitkällä aikavälillä keskimäärin, vaikka euro vahvistui huomattavasti vuonna 2002 ja vuoden 2003 alkupuoliskolla. Erityisesti vuoden 2003 toisella neljänneksellä kaikki indeksit olivat melko lähellä keskimääräistä tasoaan koko sinä ajanjaksona, jona ne ovat olleet saatavissa. Tärkein tulos on, että euroalueen yritysten kustannus- ja hintakilpailukyky on pitkän aikavälin vaihteluvälinsä sisällä, ja sitä voidaan tarkastella lähemmin laajentamalla maittaista kattavuutta tai tarkasteluajanjaksoa.

Maittaisen kattavuuden laajentaminen

Laajempaan kumppaniryhmään perustuva reaalin valuuttakurssi-indikaattori on hyödyllinen, kun halutaan selvittää, missä määrin euroalueen

Kuvio 3.

Euron reaalin efektiivinen valuuttakurssi suppeassa ja laajassa ryhmässä¹⁾

(neljännesvuosihavaintoja, 1999/1 = 100)

Lähde: EKP.

1) Nouseva käyrä merkitsee euron vahvistumista.

Kuvio 4.

Euron reaalin efektiivinen valuuttakurssi pitkällä aikavälillä¹⁾

(neljännesvuosihavaintoja, 1999/1 = 100)

Lähde: EKP:n laskelmat.

1) Nouseva käyrä merkitsee euron vahvistumista. Vaakaasuora viiva osoittaa keskiarvoa vuodesta 1975 lähtien.

kustannus- ja hintakilpailukykyyn kehitys suhteessa muihin kauppakumppaneihin (erityisesti kehittyviin markkinatalouksiin) tukee sitä kuvaa, jonka suppealla kumppaniryhmällä lasketut reaaliset valuuttakurssit antavat. Tämän vertailun avulla voidaan tarkastaa edellä esitetystä analyysistä tehdyt päätelmät. Tilastotietojen puutteellisuuden vuoksi laajan ryhmän kattava indeksi on saatavissa ainoastaan kuluttajahintaindeksiin perustuvana ja vuodesta 1993 lähtien. Se sisältää 26 kehittyvää taloutta sekä ne teollistuneet maat (mukaan lukien Hong Kong, Etelä-Korea ja Singapore), jotka sisältyvät suppeaan indeksiin. Laajassa indeksissä lisäm maiden paino on hieman yli 30 %, ja suppea ryhmä kattaa loput 70 % euroalueen kaupasta. Kun otetaan huomioon tapa, jolla aikasarjat kootaan, niiden kehityksen voidaan olettaa olevan hyvin samankaltainen. Aikasarjojen todellinen korrelaatio on kuitenkin yllättävän suuri (ks. kuvio 3), erityisesti jos otetaan huomioon valuuttakurssimyllerryksistä kärsineiden kehittyvien talouksien valuuttojen ajoittain suuret heilahtelut.

Tarkasteluajanjakson laajentaminen

Jotta voidaan arvioida pitkän aikavälin kehitystä, kuluttajahintojen kehitykseen perustuva reaali-

nen efektiivinen valuuttakurssi-indikaattori on ulotettu vuoteen 1975 (ks. kuvio 4) käyttämällä menetelmää, joka on yhdenmukainen virallisesti julkaistun EKP-aikasarjan kanssa. Tämän pitäisi olla hyvä arvio euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehityksestä viimeisten 28 vuoden aikana, kun otetaan huomioon edellä havaittu indikaattorien suuri korrelaatio 1990-luvulla. Euroalueen yritykset olivat todellisuudessa (hinta)kilpailukykyisempiä vuo-

den 2000 lopussa kuin 1980-luvun puolivälissä, jolloin dollarin katsottiin laajalti olevan yliarvostettu. Euron myöhempi vahvistuminen heikensi luonnollisesti euroalueen yritysten kilpailuasemaa kansainvälisillä markkinoilla. Vuoden 2003 toisella neljänneksellä euroalueen kustannus- ja hintakilpailukyky oli kuitenkin lähellä viimeisen 28 vuoden keskiarvoaan (kuvion 4 vaakasuora viiva).

4 Päätelmät

Tässä artikkelissa on tarkasteltu euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitystä, ja taustana on ollut euron yleinen vahvistuminen vuonna 2002 ja vuoden 2003 alkupuoliskolla vuosien 1999–2000 huomattavan heikkenemisen jälkeen. Tarkastelu osoitti, että vuoden 2003 toiseen neljännekseen mennessä kaikki euroalueen yritysten kansainvälistä kustannus- ja hintakilpailukykyä kuvaavat mittarit olivat palanneet euron käyttöönoton aikaiselle tasolle. Jos euron tämänhetkistä reaalista efektiivistä valuuttakurssia arvioitaessa käytetään karkeana vertailukohtana pitkän aikavälin keskiarvoja, euroalueen kustannus- ja hintakilpailukyyn havaitaan tällä hetkellä olevan jokseenkin pitkän aikavälin keskiarvon mukainen. Sama tulos saadaan myös muita deflaattoreita, eripituisia tarkasteluajanjaksoja ja erilaista kaupakumppanimaakattavuutta käytettäessä.

Tässä artikkelissa on myös esitelty kaksi uutta euron reaalista efektiivistä valuuttakurssi-indeksiä, jotka perustuvat koko talouden yksikötyökustannuksiin ja BKT-deflaattoreihin. Koska yksikään käytetyistä reaalista efektiivisistä valuuttakurssi-indikaattoreista ei täytä kaikkia niitä ehtoja, jotka ihanteellisen kansainvälistä kustannus- ja hintakilpailukykyä mittaavan indikaattorin tulisi täyttää, on otettu käyttöön pragmaattisempi lähestymistapa ja verrattu viittä erilaista reaalisen valuuttakurssin mittaria tulosten ristiintarkistamiseksi. Suppean kaupakumppaniryhmän käsittävät euron reaaliset efektiiviset valuuttakurssi-indeksit ovat todellakin kehittyneet hyvin samansuuntaisesti. Tämä viittaa siihen, että ne antavat kaiken kaikkiaan melko hyvän kuvan euroalueen kansainvälisestä kustannus- ja hintakilpailukyystä.

Euroalueen tilastot

Tilastot

	Yhteenveto euroalueen taloustilastoista	5*
1	Rahapolitiikkatilastot	
	1.1 Eurojärjestelmän konsolidoitu tase	6*
	1.2 EKP:n keskeiset korot	8*
	1.3 Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät	8*
	1.4 Vähimmäisvarantotilastot	10*
	1.5 Pankkijärjestelmän likviditeettiasema	11*
2	Euroalueen rahatalous ja sijoitusrahastot	
	2.1 Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase	12*
	2.2 Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)	13*
	2.3 Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)	14*
	2.4 Raha-aggregaatit ja niiden vastaerät	16*
	2.5 Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan	21*
	2.6 Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan	24*
	2.7 Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät	26*
	2.8 Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain	28*
	2.9 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase	30*
	2.10 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppin mukaan	31*
	2.11 Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan	33*
3	Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot	
	3.1 Rahamarkkinakorot	34*
	3.2 Valtion lainojen tuotot	35*
	3.3 Osakeindeksit	36*
	3.4 Pankkien luotto- ja talletuskorot	37*
	3.5 Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan	38*
	3.6 Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan	40*
	3.7 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopaperin kuin osakkeiden vuosikasvuvauhdit	46*
	3.8 Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	48*
4	YKHI ja euroalueen muut hinnat	
	4.1 Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi	50*
	4.2 Muut hinnat ja kustannukset	51*
5	Euroalueen reaalityt	
	5.1 Kansantalouden tilinpito	52*
	5.2 Muita keskeisiä reaalityttilastot	54*
	5.3 Euroopan komission suhdannekyselyt	55*
	5.4 Työmarkkinat	56*
6	Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus	
	6.1 Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta	58*
	6.2 Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoituksen käyttö ja hankinta	62*
	6.3 Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	64*
7	Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa	
	7.1 Tulot, menot ja alijäämä/ylijäämä	65*
	7.2 Velka	66*
	7.3 Velan muutos	67*

¹ Katso EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) pitkän aikavälin tilastoja sekä yksityiskohtaisia tilastoja.

8	Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)	
8.1	Maksutase	68*
8.2	Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot	69*
8.3	Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset	70*
8.4	Maksutase: suorat sijoitukset	71*
8.5	Maksutase: arvopaperisijoitukset	72*
8.6	Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto	73*
8.7	Euroalueen maksutaseen rahataloudellinen esitys	75*
8.8	Ulkomainen varallisuus ja valuuttavaranto	76*
9	Euroalueen ulkomaankauppa	78*
10	Valuuttakurssit	80*
11	Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa	82*
12	Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella	
12.1	Taloudellinen kehitys	83*
12.2	Säästäminen, investoinnit ja rahoitus	84*
	Teknisiä huomautuksia	85*
	Yleistä	89*

Mitä uutta?

Taulukossa 10 esitetään kaksi uutta euron reaalista efektiivistä valuuttakurssia. Ne on deflatoitu BKT:n deflaattorilla (sarake 4) ja koko talouden yksikkötyökustannusindeksillä (sarake 6). Lisätietoa efektiivisten valuuttakurssien laskemisesta on tämän Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys” sekä taulukon 10 selityksissä ja EKP:n Occasional Paper -sarjan julkaisussa no. 2, jotka molemmat ovat EKP:n verkkosivuilla.

Taulukkomerkintöjen selityksiä

- ”.” Tiedot puuttuvat / Loogisesti mahdoton.
- ”-” Tiedot eivät ole vielä saatavissa.
- ”..” Nolla tai merkityksetön.
- ”miljardia” 10⁹
- ^(p) Ennakkotieto.
- kp. Kausivaihtelusta puhdistettu.

Yhteenveto euroalueen talustilastoista

(vuotuinen prosentimuutos, ellei toisin mainita)

1. Rahatalouden kehitys ja korot

	M1 ¹⁾	M2 ¹⁾	M3 ^{1), 2)}		Rahalaitosten lainat euroalueelle (pl. rahalaitokset ja julkisyhteisöt) ¹⁾	Yritysten ja muiden rahoituslaitosten kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat arvopaperit ¹⁾	3 kk:n korko (euribor, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot)	Valtion 10 vuoden lainojen tuotot, vuotuisina prosentteina, ajanjakson keskiarvot
				3 kk:n liukuva keskiarvo				
	1	2	3	4	5	6	7	8
2001	3,6	4,2	5,3	-	7,8	27,6	4,26	5,03
2002	7,3	6,5	7,2	-	5,3	22,1	3,32	4,92
2002 III	7,6	6,5	7,0	-	5,2	18,3	3,36	4,77
2002 IV	8,8	6,7	7,0	-	4,8	16,5	3,11	4,54
2003 I	10,3	7,1	7,6	-	4,9	16,6	2,69	4,16
2003 II	11,5	8,2	8,5	-	4,6	.	2,37	3,96
2003 helmi	10,5	7,4	8,0	7,8	5,1	16,9	2,69	4,06
2003 maaliskuu	11,8	8,0	8,0	8,2	4,6	18,9	2,53	4,13
2003 huhti	11,2	8,0	8,7	8,4	4,6	20,2	2,54	4,23
2003 touko	11,5	8,5	8,5	8,5	4,6	20,7	2,41	3,92
2003 kesä	11,5	8,3	8,3	.	4,5	.	2,15	3,72
2003 heinä	2,13	4,05

2. Hintojen ja reaalitalouden kehitys

	YKHI	Teollisuuden tuottajahinnat	Työkustannukset tuntia kohden (koko taloudessa)	BKT:n määrä	Teollisuustuotanto (pl. rakentaminen)	Kapasiteetin käyttöaste teollisuudessa %	Työllisyys (koko taloudessa)	Työttömyys (% työvoimasta)
2001	2,3	2,2	3,3	1,5	0,4	82,9	1,4	8,0
2002	2,3	0,0	3,7	0,8	-0,6	81,4	0,4	8,4
2002 III	2,1	0,0	3,5	1,0	0,0	81,5	0,3	8,4
2002 IV	2,3	1,3	3,7	1,2	1,2	81,5	0,2	8,5
2003 I	2,3	2,4	2,7	0,8	1,0	81,1	0,1	8,7
2003 II	2,0	80,7	.	.
2003 helmi	2,4	2,6	-	-	2,1	-	-	8,7
2003 maaliskuu	2,4	2,4	-	-	0,0	-	-	8,8
2003 huhti	2,1	1,7	-	-	0,6	80,8	-	8,8
2003 touko	1,9	1,3	-	-	-1,3	-	-	8,8
2003 kesä	2,0	.	-	-	.	-	-	.
2003 heinä	1,9	.	-	-	.	80,6	-	.

3. Maksutase, valuuttavaranto ja valuuttakurssit

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

	Maksutase (nettovirrat)				Valuuttavaranto (ajanjakson lopun kanta)	Euron efektiivinen valuuttakurssi: laaja maaryhmä (1999/I = 100)		Yhden euron arvo dollareina
	Vaihtotase ja pääomansiirrot	Tavarat	Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset		Nimellinen	Reaalinen (KHI)	
2001	-9,8	75,5	-102,8	64,7	392,7	91,0	87,7	0,896
2002	71,2	131,1	-33,6	108,4	366,1	95,6	91,7	0,946
2002 III	25,3	38,5	-12,0	35,7	380,9	97,9	93,8	0,984
2002 IV	25,1	34,6	3,6	36,2	366,1	99,4	94,9	0,999
2003 I	4,7	17,3	-7,7	2,8	339,1	104,1	99,2	1,073
2003 II	326,1	107,9	102,7	1,137
2003 helmi	2,6	9,1	3,2	-12,0	352,2	104,4	99,4	1,077
2003 maaliskuu	4,9	6,2	-7,7	17,6	339,1	105,1	100,1	1,081
2003 huhti	-8,5	7,4	-20,2	9,3	332,4	105,2	100,3	1,085
2003 touko	-0,1	8,3	-0,3	7,0	323,1	109,1	103,8	1,158
2003 kesä	326,1	109,3	104,0	1,166
2003 heinä	107,8	102,5	1,137

Lähteet: EKP, Euroopan komissio (Eurostat ja talous- ja rahoitusasioista vastaava pääosasto) ja Reuters.

Lisätietoja tämän tilasto-osan vastaavissa taulukoissa.

1) Kuukausittaiset kasvuvauhdit ajanjakson lopussa, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset kasvuvauhdit ajanjakson keskiarvoja. M1:n, M2:n, M3:n ja lainojen suhteelliset muutokset lasketaan kausivaihtelusta puhdistetuista kuukausittaisista kannoista ja virroista.

2) M3 ja sen erät laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahasto-osuuksia ja enintään kahden vuoden velkaperiteita.

I Rahapolitiikkatilastot

Taulukko I.1

Eurojärjestelmän konsolidoitu tase

(miljoonaa euroa)

1. Vastaavaa

		Kulta ja kultasaamiset	Valuuttamääräiset saamiset euroalueen ulkopuolelta	Valuuttamääräiset saamiset euroalueelta	Euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset luotot euroalueen rahoitussektorille	Perusrahoitusoperaatiot	Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot	Käänteiset hienosäätöoperaatiot
		1	2	3	4	5	6	7	8
2003	helmi 28.	130 314	228 349	17 331	5 926	223 186	178 001	45 000	0
	maalis 7.	130 314	227 928	17 384	6 164	182 175	137 090	45 000	0
	14.	130 314	226 868	17 048	5 511	270 123	225 091	45 000	0
	21.	130 314	223 947	17 725	5 121	234 917	189 001	45 000	0
	28.	130 314	224 146	16 800	5 202	232 049	187 000	45 000	0
	huhti 4.	122 728	216 872	17 072	4 783	220 040	174 999	45 000	0
	11.	122 728	215 994	16 736	4 496	217 097	172 000	44 973	0
	18.	122 728	215 786	16 528	4 551	223 000	177 998	44 973	0
	25.	122 274	215 757	16 919	4 575	247 011	201 999	44 973	0
	touko 2.	122 274	214 456	16 721	4 597	207 989	163 001	44 979	0
	9.	122 274	214 120	17 116	4 821	211 999	166 992	44 979	0
	16.	122 274	215 054	16 946	4 493	218 054	173 001	44 979	0
	23.	122 274	216 212	17 234	3 656	238 095	192 998	44 979	0
	30.	122 246	214 154	17 283	3 384	247 352	202 001	44 988	0
	kesä 6.	122 245	213 549	16 428	3 487	223 508	178 372	44 988	0
	13.	122 245	214 814	15 494	3 322	246 854	201 372	44 988	0
	20.	122 244	211 995	16 793	3 446	237 979	191 001	44 988	0
	27.	122 244	212 918	17 133	3 411	257 883	212 000	45 000	0
	heinä 4.	119 980	206 413	15 586	3 963	251 103	205 999	45 000	0
	11.	119 980	208 438	14 968	3 641	245 051	200 000	45 000	0
	18.	119 980	205 363	15 799	4 420	244 057	198 999	45 000	0
	25.	119 947	204 022	15 209	4 388	277 751	232 002	45 000	0

2. Vastattavaa

		Liikkeessä olevat setelit	Euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	RTGS-tilit (ml. vähimmäisvarantotalletukset)	Talletusmahdollisuus	Määräaikais-talletukset	Käänteiset hienosäätöoperaatiot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät talletukset	Muut euromääräiset velat euroalueen luottolaitoksille	Liikkeeseen lasketut sijoitus-todistukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2003	helmi 28.	345 414	125 405	125 346	59	0	0	0	62	2 029
	maalis 7.	350 078	89 529	89 431	98	0	0	0	62	2 029
	14.	350 014	177 351	177 262	89	0	0	0	15	2 029
	21.	350 482	128 616	127 972	623	0	0	21	15	2 029
	28.	351 783	129 392	129 356	23	0	0	13	15	2 029
	huhti 4.	357 775	131 573	131 477	90	0	0	6	76	2 029
	11.	360 186	128 359	128 321	29	0	0	9	76	2 029
	18.	367 559	132 655	132 436	216	0	0	3	15	2 029
	25.	363 873	147 509	147 427	80	0	0	2	15	2 029
	touko 2.	367 432	122 600	122 512	87	0	0	1	15	2 029
	9.	368 111	129 360	129 284	75	0	0	1	15	2 029
	16.	366 888	128 610	128 532	77	0	0	1	15	2 029
	23.	365 344	126 340	121 748	741	3 850	0	1	15	2 029
	30.	371 002	134 948	134 842	105	0	0	1	15	2 029
	kesä 6.	376 039	112 718	112 667	50	0	0	1	15	2 029
	13.	376 498	139 059	139 000	59	0	0	0	15	2 029
	20.	375 979	134 360	134 098	262	0	0	0	15	2 029
	27.	377 232	130 970	130 891	61	0	0	18	31	2 029
	heinä 4.	383 664	133 314	133 183	109	0	0	22	31	2 029
	11.	386 242	130 912	130 866	24	0	0	22	31	2 029
	18.	386 913	133 797	133 735	43	0	0	19	31	2 029
	25.	386 347	142 560	142 502	34	0	0	24	31	2 029

Lähde: EKP.

Käänteiset rakenteelliset operaatiot	Maksuvalmiusluotot	Vakuuksien muutospyyntöihin liittyvät luotot	Muut euromääräiset saamiset euroalueen luottolaitoksilta	Euromääräiset arvopaperit euroalueelta	Euromääräiset saamiset julkisyhteisöiltä	Muut saamiset	Yhteensä			
9	10	11	12	13	14	15	16			
0	148	37	552	33 484	44 355	107 151	790 649	2003	helmi	28.
0	50	35	938	33 495	44 340	107 218	749 960		maalis	7.
0	2	30	473	36 694	44 342	107 546	838 923			14.
0	889	27	276	37 823	44 345	107 801	802 273			21.
0	10	39	275	38 149	44 344	107 391	798 674			28.
0	3	38	289	38 760	44 318	109 563	774 429		huhti	4.
0	109	15	164	39 658	44 322	109 351	770 550			11.
0	14	15	134	39 785	44 279	109 666	776 461			18.
0	30	9	116	40 185	44 273	109 529	800 643			25.
0	1	8	111	40 295	44 273	109 631	760 351		touko	2.
0	0	28	195	40 543	44 274	109 789	765 135			9.
0	53	21	197	40 996	44 270	109 580	771 868			16.
0	90	28	158	42 348	44 266	109 647	793 894			23.
0	313	50	330	42 294	44 260	110 128	801 435			30.
0	99	49	225	43 067	44 261	110 286	777 056		kesä	6.
0	415	79	347	43 381	44 261	110 952	801 670			13.
0	1 922	68	287	43 811	44 261	110 891	791 707			20.
0	796	87	244	44 146	44 262	111 327	813 568			27.
0	16	88	253	44 099	43 781	116 929	802 107		heinä	4.
0	7	44	259	44 476	43 781	117 402	797 996			11.
0	10	48	327	44 530	43 782	117 016	795 274			18.
0	702	47	289	46 632	43 782	116 455	828 475			25.

Euromääräiset velat muille euroalueella oleville	Euromääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Valuuttamääräiset velat euroalueelle	Valuuttamääräiset velat euroalueen ulkopuolelle	Myönnettyjen erityisnosto-oikeuksien vastaerä	Muut velat	Arvonmuutos-tilit	Pääoma ja rahastot	Yhteensä			
10	11	12	13	14	15	16	17	18			
70 147	8 704	1 024	14 054	6 339	70 187	82 840	64 444	790 649	2003	helmi	28.
60 226	8 659	1 050	14 772	6 339	69 932	82 840	64 444	749 960		maalis	7.
60 064	8 607	1 054	16 093	6 339	70 055	82 840	64 462	838 923			14.
72 700	8 441	1 076	14 706	6 339	70 565	82 840	64 464	802 273			21.
73 624	8 395	1 071	14 490	6 339	64 227	82 840	64 469	798 674			28.
53 949	8 858	1 081	15 366	6 168	65 081	68 005	64 468	774 429		huhti	4.
51 602	8 717	1 005	14 572	6 168	65 227	68 005	64 604	770 550			11.
44 996	9 172	1 045	14 304	6 168	65 907	68 005	64 606	776 461			18.
59 278	8 455	1 048	14 132	6 168	65 475	68 005	64 656	800 643			25.
40 143	9 506	1 048	12 990	6 168	65 853	67 910	64 657	760 351		touko	2.
37 661	8 904	1 032	13 626	6 168	65 634	67 910	64 685	765 135			9.
46 332	8 803	1 029	13 644	6 168	65 729	67 910	64 711	771 868			16.
69 296	9 551	987	16 002	6 168	65 231	67 910	65 021	793 894			23.
65 536	8 815	1 049	14 022	6 168	64 918	67 910	65 023	801 435			30.
58 912	8 966	961	13 725	6 168	64 606	67 910	65 007	777 056		kesä	6.
55 148	9 020	959	15 216	6 168	64 640	67 910	65 008	801 670			13.
48 390	10 583	952	14 626	6 168	65 686	67 910	65 009	791 707			20.
72 975	8 738	1 002	16 047	6 168	65 455	67 910	65 011	813 568			27.
57 937	8 810	916	16 418	5 997	65 784	62 226	64 981	802 107		heinä	4.
52 121	8 696	911	17 859	5 997	65 990	62 226	64 982	797 996			11.
45 723	8 880	882	16 745	5 997	67 068	62 226	64 983	795 274			18.
70 574	9 317	874	16 629	5 997	66 906	62 226	64 985	828 475			25.

Taulukko 1.2

EKP:n keskeiset korot

(korro vuotuisina prosentteina, muutokset prosenttiyksikköinä)

Voimassa alkaen ¹⁾	Talletusmahdollisuus		Perusrahoitusoperaatiot			Maksuvalmiusluotto		
			Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat	Muutos	Korko	Muutos	
	Kiinteä korko	Korkotarjousten alaraja	Korko	Korko				
	1	2	3	4	5	6	7	
1999 tammi	1.	2,00	-	3,00	-	-	4,50	-
	4. ²⁾	2,75	0,75	3,00	-	...	3,25	-1,25
	22.	2,00	-0,75	3,00	-	...	4,50	1,25
huhti	9.	1,50	-0,50	2,50	-	-0,50	3,50	-1,00
marras	5.	2,00	0,50	3,00	-	0,50	4,00	0,50
2000 helmi	4.	2,25	0,25	3,25	-	0,25	4,25	0,25
maalis	17.	2,50	0,25	3,50	-	0,25	4,50	0,25
huhti	28.	2,75	0,25	3,75	-	0,25	4,75	0,25
kesä	9.	3,25	0,50	4,25	-	0,50	5,25	0,50
	28. ³⁾	3,25	...	-	4,25	...	5,25	...
syys	1.	3,50	0,25	-	4,50	0,25	5,50	0,25
loka	6.	3,75	0,25	-	4,75	0,25	5,75	0,25
2001 touko	11.	3,50	-0,25	-	4,50	-0,25	5,50	-0,25
elo	31.	3,25	-0,25	-	4,25	-0,25	5,25	-0,25
syys	18.	2,75	-0,50	-	3,75	-0,50	4,75	-0,50
marras	9.	2,25	-0,50	-	3,25	-0,50	4,25	-0,50
2002 joul	6.	1,75	-0,50	-	2,75	-0,50	3,75	-0,50
2003 maal	7.	1,50	-0,25	-	2,50	-0,25	3,50	-0,25
kesä	6.	1,00	-0,50	-	2,00	-0,50	3,00	-0,50

Lähde: EKP.

- Päiväys viittaa talletuskoroon ja maksuvalmiusluoton korkoon. Perusrahoitusoperaatioiden koron muutokset ovat voimassa ensimmäisestä päivästä lähtien seuranneesta operaatiosta alkaen, ellei toisin mainita. Syyskuun 18. päivänä 2001 tehty koron muutos tuli voimaan samana päivänä.
- EKP ilmoitti 22.12.1998, että maksuvalmiusluoton koron ja talletuskoron välillä sovelletaan poikkeuksellisesti 4.–21.1.1999 kapeaa 50 peruspisteen korkoputkea. Tämän järjestelyn tarkoituksena oli helpottaa markkinaosapuolten sopeutumista uuteen regiimiin.
- EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokaupoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.

Taulukko 1.3

Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot, huutokaupoissa hyväksytyt määrät^{1), 2)}

(määrät miljoonaa euroa, korot vuotuisista korkoa)

1. Perusrahoitusoperaatiot³⁾

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää	
			Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ⁴⁾	Painotettu keskikorko		
	1	2	3	4	5	6	7	
2003 maal	4.	54 090	54 090	-	2,75	2,75	2,75	15
	12.	126 251	106 000	-	2,50	2,57	2,63	13
	12.	75 870	65 000	-	2,50	2,55	2,64	7
	19.	129 827	83 000	-	2,50	2,58	2,59	14
	25.	115 518	104 000	-	2,50	2,53	2,55	15
huhti	2.	112 031	71 000	-	2,50	2,53	2,54	14
	9.	133 547	101 000	-	2,50	2,53	2,53	14
	16.	126 889	77 000	-	2,50	2,53	2,54	14
	23.	156 979	125 000	-	2,50	2,54	2,55	14
	30.	106 071	38 000	-	2,50	2,55	2,55	14
touko	7.	120 843	76 000	-	2,50	2,53	2,54	14
	7.	67 356	53 000	-	2,50	2,53	2,54	7
	14.	145 595	97 000	-	2,50	2,53	2,54	14
	21.	157 067	96 000	-	2,50	2,57	2,58	14
	28.	184 856	106 000	-	2,50	2,59	2,61	12
kesä	4.	72 372	72 372	-	2,50	2,50	2,50	14
	7.	145 751	129 000	-	2,00	2,09	2,11	16
	18.	111 215	62 000	-	2,00	2,12	2,12	14
	25.	166 404	150 000	-	2,00	2,10	2,12	14
heinä	2.	111 698	56 000	-	2,00	2,10	2,11	14
	9.	130 689	101 000	-	2,00	2,08	2,10	14
	9.	67 965	43 000	-	2,00	2,09	2,10	7
	16.	147 621	98 000	-	2,00	2,08	2,09	14
	23.	141 573	134 000	-	2,00	2,06	2,08	14
	30.	114 569	73 000	-	2,00	2,06	2,07	14

2. Pitempiaikaiset rahoitusoperaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat		Operaation kesto [...] päivää
			Kiinteäkorko	Marginaalikorko ⁴⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7
2001 elo 30.	37 855	20 000	-	4,20	4,23	91
syys 27.	28 269	20 000	-	3,55	3,58	85
loka 25.	42 308	20 000	-	3,50	3,52	98
marras 29.	49 135	20 000	-	3,32	3,34	91
joulu 21.	38 178	20 000	-	3,29	3,31	97
2002 tammi 31.	44 547	20 000	-	3,31	3,33	84
helmi 28.	47 001	20 000	-	3,32	3,33	91
maalis 28.	39 976	20 000	-	3,40	3,42	91
huhti 25.	40 580	20 000	-	3,35	3,36	91
touko 30.	37 602	20 000	-	3,45	3,47	91
kesä 27.	27 670	20 000	-	3,38	3,41	91
heinä 25.	28 791	15 000	-	3,35	3,37	98
elo 29.	33 527	15 000	-	3,33	3,34	91
syys 26.	25 728	15 000	-	3,23	3,26	88
loka 31.	27 820	15 000	-	3,22	3,24	91
marras 28.	38 644	15 000	-	3,02	3,04	91
joulu 23.	42 305	15 000	-	2,93	2,95	94
2003 tammi 30.	31 716	15 000	-	2,78	2,80	90
helmi 27.	24 863	15 000	-	2,48	2,51	91
maalis 27.	33 367	15 000	-	2,49	2,51	91
huhti 30.	35 096	15 000	-	2,50	2,51	92
touko 29.	30 218	15 000	-	2,25	2,27	91
kesä 26.	28 694	15 000	-	2,11	2,12	91
heinä 31.	25 416	15 000	-	2,08	2,10	91

3. Muut huutokaupina toteutetut operaatiot

Huutokaupan maksujen suorituspäivä	Operaation tyyppi	Tehdyt tarjoukset (määrä)	Hyväksytyt tarjoukset (määrä)	Kiinteäkorkoiset huutokaupat	Vaihtuvakorkoiset huutokaupat			Operaation kesto [...] päivää
				Kiinteäkorko	Korkotarjousten alaraja	Marginaalikorko ⁴⁾	Painotettu keskikorko	
1	2	3	4	5	6	7	8	
2000 tammi 5. ⁵⁾	Määräaikaistalletusten kerääminen	14 420	14 420	-	-	3,00	3,00	7
kesä 21.	Käänteisoperaatio	18 845	7 000	-	-	4,26	4,28	1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001 huhti 30.	Käänteisoperaatio	105 377	73 000	-	4,75	4,77	4,79	7
syys 12.	Käänteisoperaatio	69 281	69 281	4,25	-	-	-	1
13.	Käänteisoperaatio	40 495	40 495	4,25	-	-	-	1
marras 28.	Käänteisoperaatio	73 096	53 000	-	3,25	3,28	3,29	7
2002 tammi 4.	Käänteisoperaatio	57 644	25 000	-	3,25	3,30	3,32	3
10.	Käänteisoperaatio	59 377	40 000	-	3,25	3,28	3,30	1
joulu 18.	Käänteisoperaatio	28 480	10 000	-	2,75	2,80	2,82	6
2003 touko 23.	Määräaikaistalletusten kerääminen	3 850	3 850	2,50	-	-	-	3

Lähde: EKP.

- 1) Esitetyt summat voivat hieman poiketa taulukossa 1.1 (vastaavaa) esitetystä (sarakkeet 6–8) likviditeetin jaon yhteydessä suorittamattomien maksujen vuoksi.
- 2) Huhtikuusta 2002 alkaen yhden viikon pituiset perusrahoitusoperaation kanssa vakiohuutokauppoina toteutetut operaatiot (split tender operations) on luokiteltu perusrahoitusoperaatioiksi. Lisätietoja tätä aiemista operaatioista taulukosta 1.3.3.
- 3) EKP ilmoitti 8.6.2000, että siitä operaatiosta alkaen, jonka maksut suoritetaan 28.6.2000, eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatiot toteutetaan vaihtuvakorkoisina huutokauppoina. Korkotarjousten alaraja tarkoittaa alinta korkoa, jolla vastapuolet voivat tehdä tarjouksia.
- 4) Likviditeettiä lisäävissä (vähentävissä) operaatioissa marginaalikorko tarkoittaa alinta (korkeinta) korkoa, jolla tarjoukset hyväksyttiin.
- 5) Operaatioissa tarjousten yläraja oli asetettu 3,00 prosentiksi.

Taulukko 1.4

Vähimmäisvarantotilatot

1. Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten varantopohja^{1),2)}

(miljardia euroa; ajanjakson lopussa)

Varantopohja	Yhteensä	Velat, joihin sovelletaan 2 prosentin velvoitetta			Velat, joihin sovelletaan 0 prosentin velvoitetta		
		Talletukset (yön yli, enintään 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Enintään 2 vuoden velkapaperit ³⁾	Talletukset (yli 2 vuoden määräaika ja irtisanomisaika)	Repot	Yli 2 vuoden velkapaperit	
	1	2	3	4	5	6	
2002							
kesä	11 009,1	6 083,3	407,5	1 355,3	699,2	2 463,9	
heinä	10 999,6	6 069,3	408,6	1 368,0	691,0	2 462,7	
elo	10 952,0	6 010,3	401,5	1 359,7	703,2	2 477,2	
syys	11 054,3	6 055,4	405,0	1 373,5	747,6	2 472,7	
loka	11 113,6	6 052,0	414,2	1 379,1	790,5	2 477,8	
marras	11 207,0	6 142,9	426,9	1 365,2	784,2	2 487,7	
joulu	11 116,8	6 139,9	409,2	1 381,9	725,5	2 460,3	
2003							
tammi	11 100,8	6 048,5	426,0	1 385,7	773,9	2 466,7	
helmi	11 214,2	6 092,6	434,0	1 396,4	808,2	2 483,0	
maalis	11 229,9	6 117,2	427,4	1 404,1	782,7	2 498,5	
huhti	11 312,6	6 154,9	431,4	1 406,9	815,2	2 504,2	
touko	11 340,5	6 182,9	423,1	1 401,2	815,9	2 517,3	
kesä ⁴⁾	11 369,3	6 216,1	412,3	1 421,5	783,2	2 536,2	

Lähde: EKP.

- 1) Luottolaitosten velkoja muille EKPJ:n vähimmäisvarantovelvoitteen alaisille luottolaitoksille, EKP:lle tai kansallisille keskuspankeille ei sisällytetä varantopohjaan. Jos luottolaitos ei pysty osoittamaan liikkeeseen laskemiensa edellä mainittujen euroalueen laitosten hallussa olevien enintään kahden vuoden velkapaperien määrää, se voi tehdä varantopohjaansa näistä veloista prosenttivähennyksen. Varantopohjaan sovellettava vähennys oli 10 % marraskuuhun 1999 saakka, sen jälkeen 30 %.
- 2) Pitoajanjakso alkavat kunkin kuukauden 24. päivänä ja päättyvät seuraavan kuukauden 23. päivänä. Varantovelvoite lasketaan edeltävän kuukauden lopun varantopohjan perusteella.
- 3) Sisältää rahamarkkinapaperit. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

2. Varantojen pito¹⁾

(miljardia euroa, korko vuotuisena prosenttina)

Varantojen pitoajanjakso päättyy	Vaaditut varantotalletukset ²⁾	Toteutuneet varantotalletukset ³⁾	Varantovelvoitteen ylittävät talletukset ⁴⁾	Varantovaje ⁵⁾	Vähimmäisvarantojen korko ⁶⁾ , %
	1	2	3	4	5
2002					
elo	129,3	129,7	0,5	0,0	3,29
syys	129,0	129,5	0,5	0,0	3,28
loka	127,7	128,2	0,5	0,0	3,28
marras	128,7	129,2	0,5	0,0	3,28
joulu	128,8	129,4	0,7	0,0	3,06
2003					
tammi	130,9	131,4	0,6	0,0	2,87
helmi	130,4	131,0	0,6	0,0	2,78
maalis	128,9	129,5	0,6	0,0	2,67
huhti	130,0	130,5	0,5	0,0	2,53
touko	130,3	130,8	0,5	0,0	2,54
kesä	131,2	131,7	0,5	0,0	2,34
heinä	131,6	132,0	0,5	0,0	2,09
elo ⁴⁾	132,0				

Lähde: EKP.

- 1) Tässä taulukossa ilmoitetaan päättyneiden pitoajanjaksojen täydelliset tiedot ja nykyisen pitoajanjakson varantovelvoitteet.
- 2) Kunkin luottolaitoksen varantovelvoitteen määrä lasketaan varantopohjana olevista veloista niiden velvoiteprosenttien mukaan, joita sovelletaan kuhunkin velkaerään. Velat lasketaan kuukauden lopun tasetietojen mukaan. Jokainen luottolaitos saa tehdä 100 000 euron suuruisen könttösummavähennyksen varantovelvoitteestaan. Euroalueen varantovelvoitteet lasketaan yhteen.
- 3) Vähimmäisvarantovelvoitteen alaisten luottolaitosten yhteenlasketut keskimääräiset päivittäiset varantotalletukset varantotilillä pitoajanjakson aikana.
- 4) Keskimääräiset varantovelvoitteen ylittävät toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka ovat täyttäneet varantovelvoitteen.
- 5) Keskimääräiset varantovelvoitteen alittavat toteutuneet varantotalletukset pitoajanjakson aikana laskettuna niiden luottolaitosten perusteella, jotka eivät ole täyttäneet varantovelvoitetta.
- 6) EKP:n (kalenteripäivien määrällä painotettu) eurojärjestelmän perusrahoitusoperaatioiden keskimääräinen korko pitoajanjakson aikana (ks. taulukko 1.3).

Taulukko 1.5

Pankkijärjestelmän likviditeettiasema¹⁾

(miljardia euroa; jakson päivittäisten arvojen keskiarvoja)

Pitoajanjakso päätyy	Likviditeettiä lisäävät tekijät					Likviditeettiä vähentävät tekijät					Luotto- laitosten sekkitiilit ⁴⁾	Perusraha (keskus- pankki- rahat) ⁵⁾				
	Eurojärjestelmän rahapoliittiset operaatiot					Talletus- mahdol- lisuus	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾	Liikkeessä olevat setelit	Valtioiden tilit euro- järjestel- mässä	Muut tekijät (netto) ³⁾						
	Eurojär- jestelmä kulta- ja valuutta- saamiset (netto)	Perus- rahoitus- operaatiot	Pitempi- aikaiset- rahoitus- operaatiot	Maksu- valmius- luotto	Muut likvi- diteettiä lisäävät operaatiot ²⁾								1	2	3	4
2002 kesä	396,2	112,6	60,0	0,5	0,0	0,4	0,0	300,8	45,1	91,2	131,8	433,0				
heinä	369,1	130,4	60,0	0,2	0,0	0,2	0,0	313,4	54,4	60,3	131,4	445,0				
elo	360,0	139,2	55,2	0,1	0,0	0,1	0,0	322,8	50,9	50,8	129,9	452,8				
syys	362,3	140,9	50,8	0,1	0,0	0,2	0,0	323,6	49,1	51,7	129,6	453,4				
loka	370,0	146,1	45,3	0,1	0,0	0,1	0,0	329,2	45,6	58,2	128,3	457,6				
marras	372,1	147,5	45,0	0,1	0,0	0,1	0,0	334,0	42,8	58,6	129,3	463,4				
joulu	371,5	168,1	45,0	1,1	2,0	0,2	0,0	350,7	51,7	55,5	129,5	480,5				
2003 tammi	360,9	176,3	45,0	0,5	0,0	0,3	0,0	353,9	43,7	53,3	131,6	485,8				
helmi	356,4	168,6	45,0	0,3	0,0	0,3	0,0	340,7	50,2	48,0	131,1	472,2				
maalis	352,5	179,5	45,0	0,2	0,0	0,1	0,0	347,8	59,1	40,6	129,6	477,5				
huhti	337,4	179,4	45,0	0,1	0,0	0,2	0,0	358,5	52,1	20,5	130,6	489,3				
touko	333,1	177,1	45,0	0,4	0,0	0,2	0,1	366,2	42,6	15,5	130,9	497,3				
kesä	331,3	194,7	45,0	0,4	0,0	0,3	0,2	373,2	52,6	13,2	131,9	505,3				
heinä ¹⁾	320,4	204,7	45,0	0,4	0,0	0,3	0,0	382,7	52,4	2,9	132,2	515,2				

Lähde: EKP.

- 1) Pankkijärjestelmän likviditeettiasema määritellään euroalueen luottolaitosten eurojärjestelmään kuuluvissa keskuspankeissa pitämien sekkitilialdojen yhteissummana. Summat johdetaan eurojärjestelmän konsolidoidusta taseesta.
- 2) Ei sisällä kansallisten keskuspankkien EMUn toisen vaiheen aikana liikkeeseen laskemia velkasitoumuksia.
- 3) Eurojärjestelmän konsolidoidun taseen muut erät.
- 4) Likviditeettiä lisäävien (erät 1–5) ja likviditeettiä vähentävien erien (erät 6–10) erotus.
- 5) Talletusmahdollisuuden (erä 6), liikkeessä olevien setelien (erä 8) ja sekkitilien (erä 11) summa.

2 Euroalueen rahatalous ja sijoitusrahastot

Taulukko 2.1

Eurojärjestelmän yhteenlaskettu tase

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat euro-alueelle				Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet ¹⁾				Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet			Ulkomaiset saamiset ¹⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11					12
2000	445,0	427,4	17,1	0,5	97,4	2,5	93,6	1,3	15,3	4,3	11,0	380,7	11,2	56,1	1 005,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001	II	426,0	398,2	27,2	0,6	105,8	3,1	101,5	1,2	14,2	4,6	9,6	414,7	11,9	54,5	1 027,2
	III	388,2	360,4	27,2	0,6	106,6	3,7	101,9	1,1	13,1	4,8	8,3	397,1	11,9	54,8	971,7
	IV	412,7	386,4	25,7	0,6	107,0	3,8	101,8	1,3	13,8	4,6	9,2	399,0	11,9	54,3	998,6
2002	I	381,3	354,9	25,8	0,6	106,5	4,1	101,0	1,4	13,8	4,7	9,1	414,4	11,9	101,5	1 029,4
2002	kesä	387,7	361,3	25,7	0,6	107,9	4,9	101,6	1,4	12,9	4,7	8,2	372,7	12,0	108,7	1 001,8
	heinä	364,0	337,7	25,7	0,6	108,8	5,3	101,9	1,7	12,7	4,7	7,9	376,8	12,1	111,3	985,8
	elo	363,4	337,5	25,3	0,6	110,8	5,4	103,3	2,1	12,8	4,8	8,0	377,7	12,1	111,0	987,8
	syys	365,6	339,6	25,3	0,6	112,5	5,8	104,6	2,2	12,3	4,8	7,5	386,0	12,1	112,4	1 000,9
	loka	370,8	344,8	25,3	0,6	113,5	6,5	106,1	0,9	13,0	4,8	8,2	379,3	12,1	115,7	1 004,4
	marras	377,3	351,3	25,3	0,6	115,0	7,0	107,1	0,9	13,5	4,8	8,6	378,4	9,8	119,8	1 013,8
	joulu	416,2	391,3	24,2	0,6	94,5	7,6	86,0	0,8	13,2	4,8	8,3	374,8	11,9	132,3	1 042,8
2003	tammi	412,3	387,5	24,2	0,6	96,7	8,5	87,4	0,8	13,0	4,9	8,1	373,3	12,1	116,9	1 024,8
	helmi	410,2	385,4	24,1	0,6	100,7	9,1	90,8	0,8	12,9	5,0	7,9	363,3	12,0	121,1	1 020,5
	maalis	411,8	387,0	24,1	0,6	105,2	9,5	94,8	0,8	12,5	5,1	7,5	349,7	11,9	123,6	1 015,1
	huhti	369,6	344,9	24,1	0,6	107,6	9,6	97,1	0,8	13,0	5,1	7,9	341,0	12,0	128,2	971,9
	touko	444,7	420,0	24,0	0,7	112,0	10,4	100,5	1,0	12,2	4,4	7,7	333,4	11,9	131,0	1 045,8
	kesä ^(p)	469,3	445,0	23,7	0,6	114,2	10,0	103,1	1,1	12,4	4,4	8,0	334,6	12,0	131,4	1 074,6

2. Velat

	Liikkeessä-oleva raha	Talletukset euro-alueelta	Rahalaitosten ¹⁾			Liikkeeseen lasketut velkapaperit ²⁾	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ¹⁾	Muut velat	Yhteensä
			3	4	5					
2000	390,2	327,3	270,4	47,1	9,8	3,8	197,5	29,9	57,0	1 005,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	II	368,8	342,2	274,1	51,8	16,3	223,7	32,6	54,2	1 027,2
	III	346,1	323,6	269,4	37,6	16,6	209,2	30,0	57,3	971,7
	IV	285,9	391,9	342,4	35,1	14,4	209,8	35,6	70,8	998,6
2002	I	309,1	355,1	282,4	56,3	16,4	217,8	36,9	105,9	1 029,4
2002	kesä	329,2	354,3	285,2	51,5	17,5	182,3	31,0	100,5	1 001,8
	heinä	339,9	316,0	247,4	52,9	15,6	183,7	35,1	106,5	985,8
	elo	342,3	318,7	255,8	47,3	15,6	186,4	31,0	104,9	987,8
	syys	347,0	317,6	258,9	41,7	17,0	190,2	32,5	109,1	1 000,9
	loka	355,3	313,5	254,4	40,8	18,3	187,9	31,4	111,9	1 004,4
	marras	360,8	319,3	255,2	46,2	17,9	185,7	31,5	112,9	1 013,8
	joulu	392,9	328,4	283,3	29,5	15,6	165,9	32,9	119,1	1 042,8
2003	tammi	352,1	348,3	284,1	49,3	15,0	164,2	30,2	126,4	1 024,8
	helmi	358,1	346,0	276,9	54,2	14,9	159,5	28,6	125,5	1 020,5
	maalis	365,4	345,8	279,0	50,7	16,2	149,2	28,7	123,3	1 015,1
	huhti	378,7	292,1	233,2	42,0	16,9	144,6	27,7	126,1	971,9
	touko	384,1	361,9	297,6	45,9	18,4	141,0	28,1	127,9	1 045,8
	kesä ^(p)	391,4	379,4	307,9	52,6	18,9	143,2	29,8	128,1	1 074,6

Lähde: EKP.

- 1) Marraskuun lopusta alkaen TARGET-järjestelmän saamiset ja velat nettoutetaan päivittäin järjestämällä ne uudelleen (netting by novation). Tämä tarkoittaa, että kansallisten keskuspankkien ja EKP:n kahdenväliset saamiset ja velat on korvattu yhdellä kunkin kansallisen keskuspankin ja EKP:n kahdenvälisellä nettomääräisellä positilla. Vuosien 1999 ja 2000 kunkin kuukauden lopun bruttomääräinen tilanne on esitetty vastaavassa alaviitteessä Kuukausikatsauksen helmikuun ja joulukuun 2000 numeroissa.
- 2) Sisältää rahamarkkinapaperit. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

Taulukko 2.2

Euroalueen rahalaitosten yhteenlaskettu tase (pl. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

	Lainat euroalueelle	Rahalaitoksille	Julkis-yhteisöille	Muille	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat muut arvopa-perit kuin osakkeet ¹⁾				Rahamarkkina-rahastosuudet	Hallussa olevat euroalueella olevien liikkeen laskemat osakkeet ja osuudet		Ulko-maiset saami-set	Kiinteä omaisuus	Muut saami-set	Yhteensä	
					Rahalaitosten	Julkis-yhteisöjen	Muiden	Rahalaitosten		Muiden						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2000	10 419,8	3 510,4	817,8	6 091,5	2 311,5	1 051,4	995,9	264,2	23,3	750,9	240,2	510,8	2 026,2	158,7	1 015,2	16 705,6
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 II	10 894,4	3 698,3	808,5	6 387,6	2 529,2	1 123,3	1 104,9	300,9	32,9	799,3	251,3	548,0	2 290,1	163,5	1 128,3	17 837,7
III	10 953,2	3 729,3	802,6	6 421,3	2 543,2	1 123,5	1 093,3	326,4	36,1	771,6	245,1	526,4	2 300,6	165,7	1 115,8	17 886,2
IV	11 134,7	3 794,0	822,0	6 518,7	2 535,9	1 122,9	1 077,4	335,6	38,5	810,8	251,9	559,0	2 408,8	168,1	1 129,5	18 226,3
2002 I	11 210,8	3 778,4	826,8	6 605,5	2 646,9	1 173,5	1 128,1	345,3	46,6	811,4	260,0	551,4	2 430,8	164,5	1 031,1	18 342,2
2002 kesä	11 334,7	3 839,8	804,4	6 690,5	2 675,0	1 195,9	1 137,5	341,7	58,3	819,0	263,4	555,6	2 358,6	164,3	1 002,3	18 412,2
heinä	11 339,5	3 844,7	802,8	6 691,9	2 671,9	1 192,8	1 135,5	343,6	60,5	808,1	266,9	541,2	2 378,8	164,6	1 025,6	18 449,0
elo	11 321,2	3 836,8	792,7	6 691,7	2 657,6	1 187,0	1 131,7	338,9	60,9	816,7	265,5	551,1	2 367,3	165,6	1 011,0	18 400,2
syys	11 406,6	3 885,0	795,5	6 726,1	2 687,2	1 190,0	1 148,6	348,6	62,1	805,1	263,6	541,5	2 427,5	166,2	1 057,9	18 612,6
loka	11 463,5	3 926,4	795,1	6 742,0	2 680,0	1 185,5	1 142,3	352,2	63,7	819,5	266,0	553,5	2 483,6	167,1	1 021,1	18 698,6
marras	11 592,2	4 034,5	803,9	6 753,9	2 706,7	1 203,5	1 147,3	355,8	65,6	822,9	264,7	558,2	2 558,2	167,1	1 055,3	18 968,1
joulu	11 613,1	4 019,7	812,6	6 780,9	2 671,2	1 170,0	1 135,0	366,2	62,4	827,6	263,3	564,4	2 465,5	167,6	1 051,8	18 859,3
2003 tammi	11 657,7	4 048,9	804,7	6 804,1	2 780,7	1 218,6	1 188,2	373,9	65,3	815,5	256,0	559,5	2 478,6	164,2	1 015,5	18 977,7
helmi	11 734,1	4 099,3	804,1	6 830,7	2 815,9	1 227,8	1 207,8	380,4	66,4	812,1	255,9	556,2	2 545,7	162,9	1 042,1	19 179,2
maalis	11 735,2	4 076,4	804,6	6 854,2	2 830,3	1 234,5	1 210,0	385,8	66,8	818,3	260,4	557,9	2 545,1	160,8	1 029,5	19 186,2
huhti	11 799,1	4 109,2	799,2	6 890,7	2 852,6	1 223,1	1 226,2	403,3	69,6	837,2	260,9	576,3	2 564,8	158,8	1 037,6	19 319,8
touko	11 892,6	4 191,2	794,8	6 906,6	2 896,5	1 234,0	1 256,6	405,9	70,7	854,1	265,6	588,5	2 544,4	159,4	1 072,8	19 490,5
kesä ¹⁾	11 884,0	4 143,9	795,9	6 944,2	2 887,3	1 243,3	1 238,5	405,6	68,9	849,4	267,0	582,5	2 625,0	158,3	1 061,1	19 534,1

2. Velat

	Liikkeessä oleva raha	Talletukset euroalueelta	Rahalaitosten	Valtion	Muiden julkis-yhteisöjen/muiden					Rahamarkkina-rahastosuudet ²⁾	Liikkeen lasketut velka-paperit ^{1), 2)}	Oma pääoma ja varaukset	Ulko-maiset velat	Muut velat	Yhteensä	
						Yön yli	Määrä- aikaiset	Irri-sanomis-ehdoitset	Repot							
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
2000	0,0	9 057,1	3 679,3	117,4	5 260,5	1 648,9	2 159,8	1 276,9	174,9	323,3	2 712,9	940,5	2 299,5	1 372,2	16 705,6	
	<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 II	0,0	9 424,3	3 805,6	113,7	5 505,0	1 716,1	2 236,6	1 330,8	221,5	390,2	2 861,3	998,0	2 713,8	1 450,1	17 837,7	
III	0,0	9 484,8	3 839,0	110,2	5 535,5	1 733,7	2 233,5	1 342,6	225,7	417,3	2 875,5	1 011,1	2 613,4	1 484,1	17 886,2	
IV	0,0	9 696,6	3 829,6	103,9	5 763,1	1 882,1	2 257,5	1 405,0	218,5	436,5	2 882,9	1 041,9	2 687,4	1 480,9	18 226,3	
2002 I	0,0	9 695,4	3 852,1	101,2	5 742,1	1 823,1	2 266,3	1 423,0	229,6	477,9	2 966,1	1 057,6	2 754,4	1 390,7	18 342,2	
2002 kesä	0,0	9 836,4	3 926,6	103,5	5 806,3	1 898,8	2 256,3	1 421,7	229,6	497,5	2 984,6	1 071,6	2 589,0	1 433,2	18 412,2	
heinä	0,0	9 818,1	3 932,1	99,0	5 787,1	1 870,1	2 263,8	1 424,3	228,8	510,7	2 989,6	1 081,4	2 613,1	1 436,1	18 449,0	
elo	0,0	9 779,9	3 918,3	93,6	5 768,0	1 836,2	2 265,4	1 429,8	236,5	524,3	3 002,0	1 088,2	2 585,3	1 420,5	18 400,2	
syys	0,0	9 870,6	3 960,8	104,6	5 805,2	1 891,3	2 242,8	1 432,8	238,3	522,5	3 004,3	1 094,1	2 642,2	1 478,9	18 612,6	
loka	0,0	9 942,0	4 020,2	111,0	5 810,8	1 873,5	2 263,8	1 438,1	235,6	526,4	3 010,4	1 097,0	2 666,5	1 456,3	18 698,6	
marras	0,0	10 092,3	4 127,2	101,3	5 863,8	1 925,7	2 259,8	1 448,7	229,6	542,8	3 038,1	1 100,1	2 706,2	1 488,6	18 968,1	
joulu	0,0	10 198,9	4 136,5	106,9	5 955,5	1 984,6	2 264,5	1 479,6	226,9	532,9	2 992,7	1 108,8	2 594,3	1 431,7	18 859,3	
	0,0	10 200,0	4 162,0	105,4	5 932,5	1 933,2	2 268,8	1 497,5	233,0	600,3	3 017,2	1 113,0	2 632,7	1 414,6	18 977,7	
2003 tammi	0,0	10 297,4	4 220,3	121,6	5 955,5	1 932,9	2 277,8	1 511,0	233,8	613,8	3 037,2	1 110,7	2 685,9	1 434,2	19 179,2	
helmi	0,0	10 318,4	4 198,8	125,5	5 994,1	1 970,2	2 277,5	1 522,3	224,0	617,6	3 045,9	1 115,8	2 666,0	1 422,6	19 186,2	
maalis	0,0	10 350,2	4 200,8	117,8	6 031,6	1 989,4	2 283,3	1 528,4	230,5	632,6	3 064,7	1 116,9	2 687,9	1 467,5	19 319,8	
huhti	0,0	10 517,3	4 310,1	124,2	6 082,9	2 014,1	2 304,8	1 532,7	231,4	641,9	3 062,9	1 120,5	2 625,3	1 522,6	19 490,5	
touko	0,0	10 545,2	4 302,9	147,3	6 094,9	2 063,0	2 271,5	1 545,6	214,8	639,2	3 082,6	1 129,0	2 644,6	1 493,5	19 534,1	
kesä ¹⁾																

Lähde: EKP.

1) Sisältää rahamarkkinapaperit. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

2) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään ”ulkomaiset velat”.

Taulukko 2.3

Euroalueen rahalaitosten konsolidoitu tase (ml. eurojärjestelmä)

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset: kannat

	Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet ²⁾			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ³⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
	1	2	3	4	5	6					
2001 joulukuuta	7 367,0	847,7	6 519,3	1 516,1	1 179,2	336,9	568,1	2 807,8	180,0	1 137,6	13 576,7
2002 tammi	7 379,2	844,8	6 534,4	1 548,3	1 206,3	341,9	568,1	2 830,6	177,5	1 163,7	13 667,3
helmi	7 396,2	847,5	6 548,7	1 557,7	1 207,8	349,9	566,7	2 835,9	176,6	1 124,1	13 657,2
maaliskuuta	7 458,8	852,6	6 606,1	1 575,7	1 229,1	346,6	560,5	2 845,2	176,4	1 077,7	13 694,3
huhti	7 473,6	832,4	6 641,2	1 572,2	1 229,3	342,9	566,8	2 826,0	176,2	1 065,4	13 680,2
toukokuuta	7 488,9	829,2	6 659,7	1 587,2	1 242,3	345,0	568,9	2 845,8	176,4	1 044,4	13 711,5
kesä	7 521,2	830,1	6 691,1	1 582,0	1 239,0	343,0	563,9	2 731,2	176,2	1 067,5	13 642,1
heinä	7 521,1	828,5	6 692,6	1 582,7	1 237,4	345,3	549,1	2 755,6	176,7	1 093,6	13 678,9
elokuuta	7 510,4	818,0	6 692,3	1 576,0	1 235,0	341,0	559,1	2 745,1	177,7	1 080,8	13 649,1
syys	7 547,5	820,8	6 726,8	1 603,9	1 253,2	350,8	549,1	2 813,5	178,3	1 130,0	13 822,2
lokakuuta	7 563,1	820,4	6 742,7	1 601,6	1 248,5	353,1	561,6	2 862,9	179,3	1 095,4	13 863,9
marraskuuta	7 583,7	829,2	6 754,5	1 611,1	1 254,4	356,7	566,9	2 936,6	177,0	1 135,7	14 010,9
joulukuuta	7 618,3	836,8	6 781,5	1 588,1	1 221,0	367,1	572,7	2 840,3	179,5	1 132,2	13 931,1
2003 tammi	7 633,6	828,9	6 804,7	1 650,3	1 275,5	374,8	567,5	2 851,9	176,3	1 092,4	13 972,8
helmi	7 659,6	828,3	6 831,3	1 679,7	1 298,6	381,1	564,1	2 908,9	174,9	1 124,4	14 112,1
maaliskuuta	7 683,6	828,7	6 854,9	1 691,4	1 304,8	386,6	565,4	2 894,8	172,7	1 114,9	14 123,4
huhti	7 714,7	823,3	6 891,4	1 727,4	1 323,3	404,1	584,2	2 905,8	170,8	1 123,5	14 226,9
toukokuuta	7 726,1	818,9	6 907,3	1 764,0	1 357,0	406,9	596,2	2 877,8	171,3	1 163,4	14 299,5
kesä ⁴⁾	7 764,5	819,6	6 944,9	1 748,3	1 341,6	406,7	590,4	2 959,5	170,4	1 152,1	14 385,8

2. Velat: kannat

	Liikkeessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkisyhteisöjen/muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli				Rahamarkkina-rahasto-osuudet ⁴⁾	Liikkeeseen lasketut velkapaperit ^{3,4)}	Oma pääoma ja varaukset	Ulkomaiset velat ³⁾	Muut velat	Rahalaitosten väliset velat, netto	Yhteensä
				4	5	6	7							
2001 joulukuuta	239,7	139,0	5 777,6	1 896,2	2 257,9	1 405,0	218,5	398,0	1 760,8	995,2	2 723,0	1 551,8	-8,5	13 576,7
2002 tammi	246,5	148,9	5 736,9	1 847,8	2 254,1	1 418,8	216,2	416,6	1 775,9	1 007,5	2 759,4	1 573,6	2,0	13 667,3
helmi	240,3	155,7	5 736,7	1 843,3	2 251,4	1 420,9	221,1	427,0	1 778,2	1 011,5	2 768,0	1 538,8	1,1	13 657,2
maaliskuuta	254,3	157,5	5 758,5	1 839,1	2 266,7	1 423,0	229,6	431,2	1 793,1	1 010,7	2 791,3	1 496,6	1,3	13 694,3
huhti	261,7	157,5	5 781,8	1 869,7	2 269,3	1 414,7	228,1	437,5	1 785,5	1 004,6	2 773,9	1 486,6	-8,9	13 680,2
toukokuuta	273,8	149,0	5 799,3	1 869,8	2 279,1	1 415,5	234,8	442,6	1 805,0	1 008,8	2 755,0	1 485,2	-7,3	13 711,5
kesä	285,7	155,0	5 823,9	1 916,0	2 256,6	1 421,7	229,6	439,2	1 788,3	985,8	2 619,9	1 533,6	10,7	13 642,1
heinä	296,6	151,9	5 802,6	1 885,4	2 264,1	1 424,3	228,8	450,3	1 796,1	993,4	2 648,2	1 542,7	-2,9	13 678,9
elokuuta	301,1	141,0	5 783,6	1 851,6	2 265,7	1 429,8	236,5	463,4	1 814,3	1 004,3	2 616,3	1 525,4	-0,2	13 649,1
syys	306,7	146,3	5 822,2	1 908,0	2 243,1	1 432,8	238,3	460,4	1 813,0	1 015,9	2 674,8	1 588,0	-5,0	13 822,2
lokakuuta	313,9	151,8	5 829,1	1 891,4	2 264,1	1 438,1	235,6	462,7	1 823,0	1 014,0	2 697,9	1 568,2	3,3	13 863,9
marraskuuta	321,4	147,5	5 881,7	1 943,2	2 260,2	1 448,7	229,6	477,1	1 831,1	1 016,2	2 737,7	1 601,5	-3,4	14 010,9
joulukuuta	341,2	136,4	5 971,1	1 999,8	2 264,8	1 479,6	226,9	470,6	1 818,6	1 006,5	2 627,2	1 550,8	8,8	13 931,1
2003 tammi	312,1	154,7	5 947,5	1 947,9	2 269,1	1 497,5	233,0	535,0	1 793,6	1 016,3	2 662,9	1 541,0	9,7	13 972,8
helmi	319,3	175,8	5 970,4	1 947,5	2 278,1	1 511,0	233,8	547,4	1 803,1	1 009,4	2 714,5	1 559,8	12,5	14 112,1
maaliskuuta	327,2	176,2	6 010,3	1 986,1	2 277,8	1 522,3	224,0	550,8	1 804,6	999,5	2 694,6	1 545,8	14,3	14 123,4
huhti	336,3	159,7	6 048,5	2 006,1	2 283,6	1 528,4	230,5	563,0	1 834,7	995,6	2 715,6	1 593,6	-20,1	14 226,9
toukokuuta	343,8	170,1	6 101,4	2 032,3	2 305,0	1 532,7	231,4	571,1	1 821,1	991,4	2 653,4	1 650,6	-3,4	14 299,5
kesä ⁴⁾	351,0	200,0	6 113,8	2 081,6	2 271,8	1 545,6	214,8	570,3	1 831,9	1 000,7	2 674,4	1 621,7	21,9	14 385,8

Lähde: EKP.

1) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

2) Sisältää rahamarkkinapaperit. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

3) Ks. myös taulukon 2.1 alaviite 1.

4) Sisältää euroalueella olevien hallussa olevat instrumentit. Euroalueen ulkopuolisten hallussa olevat instrumentit sisältyvät erään ”ulkomaiset velat”.

3. Saamiset: virrat¹⁾

												Yhteensä
		Lainat euro-alueelle			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet ²⁾			Hallussa olevat euro-alueella olevien liikkeeseen laskemat osakkeet ja osuudet	Ulkomaiset saamiset ³⁾	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	
		Julkis-yhteisöille	Muulle		Julkis-yhteisöjen	Muiden						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2002	tammi	9,5	-3,1	12,6	27,1	21,9	5,2	-0,3	0,9	-2,5	25,5	60,2
	helmi	19,0	2,7	16,2	9,2	1,2	8,0	0,6	3,0	-0,9	-41,0	-10,1
	maalis	64,2	5,2	59,0	14,1	16,9	-2,9	-7,6	19,9	0,0	-45,4	45,1
	huhti	21,7	-20,0	41,7	-1,9	1,5	-3,3	6,3	17,5	-0,2	-12,7	30,8
	touko	25,4	-2,8	28,2	12,7	9,7	3,0	0,9	73,8	0,2	-21,2	91,9
	kesä	40,7	1,4	39,3	-3,0	-1,3	-1,7	-5,1	-26,8	-0,2	23,5	29,0
	heinä	-4,7	-1,8	-2,9	-2,5	-2,0	-0,5	-11,7	-3,5	0,5	24,9	3,0
	elo	-10,6	-10,9	0,3	-5,7	-3,1	-2,6	9,4	-10,7	1,0	-12,8	-27,5
	syys	38,3	2,8	35,4	20,8	11,5	9,3	-4,4	65,5	0,6	47,6	168,3
	loka	18,2	-0,4	18,6	-0,4	-2,6	2,2	10,5	55,1	0,9	-35,3	49,2
	marras	25,7	9,0	16,7	9,4	6,1	3,4	2,2	84,4	-2,3	39,6	159,0
	joulu	50,1	8,0	42,0	-3,9	-14,1	10,2	4,6	-33,2	1,7	-13,3	5,8
2003	tammi	25,9	1,3	24,7	24,1	20,0	4,1	-0,6	18,0	-2,0	-25,7	40,3
	helmi	28,5	-2,4	30,8	24,5	17,8	6,7	-2,3	67,1	-1,5	29,0	145,2
	maalis	32,0	0,6	31,4	14,3	8,6	5,7	2,0	6,6	-0,2	-20,1	34,8
	huhti	38,8	-5,2	44,0	33,4	21,0	12,4	15,4	39,7	-1,9	4,6	129,9
	touko	24,1	-4,0	28,1	33,9	30,7	3,2	11,1	41,9	0,5	39,2	150,8
	kesä ^(p)	34,5	0,6	34,0	-15,9	-15,1	-0,8	-7,8	40,5	-0,8	-10,6	39,9

4. Velat: virrat¹⁾

													Yhteensä		
		Liik-keessä oleva raha	Valtion talletukset	Muiden julkis-yhteisöjen/muiden talletukset euro-alueelta	Yön yli	Määrä-aikaiset	Irti-sanomis-ehtoiset	Repot	Raha-markkina-rahasto-osuudet ⁴⁾	Liikkeeseen lasketut velka-paperit ^{2,4)}	Oma pääoma ja varaukset	Ulko-maiset velat ³⁾	Muut velat	Raha-laitosten väliset velat, netto	
2002	tammi	6,8	10,4	-42,5	-49,5	-3,1	12,4	-2,3	19,5	10,4	14,2	14,2	15,7	11,3	60,2
	helmi	-6,2	6,9	0,2	-4,3	-2,5	2,1	4,9	10,4	4,8	-0,8	11,2	-35,8	-0,7	-10,1
	maalis	14,0	1,7	22,8	-3,8	16,1	2,2	8,4	3,3	18,4	2,7	25,5	-52,5	9,3	45,1
	huhti	7,4	0,0	27,6	32,1	5,2	-8,2	-1,5	7,9	-1,6	-5,2	20,5	-16,3	-9,6	30,8
	touko	12,2	-8,5	24,6	2,4	14,4	1,1	6,7	4,0	29,7	3,7	34,8	-10,1	1,5	91,9
	kesä	11,8	6,0	31,1	48,2	-17,3	6,4	-6,1	-7,3	1,5	-17,1	-67,8	55,1	15,6	29,0
	heinä	10,9	-3,1	-24,5	-31,8	5,4	2,5	-0,7	12,0	5,3	9,6	-5,0	11,3	-13,5	3,0
	elo	4,5	-11,0	-4,7	-33,6	15,7	5,5	7,7	12,3	4,1	9,0	-24,8	-19,7	2,8	-27,5
	syys	5,6	1,6	39,5	56,4	-22,3	3,0	2,4	-2,7	15,7	9,3	47,4	53,9	-1,9	168,3
	loka	7,2	5,5	7,8	-16,4	21,7	5,3	-2,8	2,1	11,3	0,4	25,5	-20,0	9,4	49,2
	marras	7,5	-4,3	54,9	52,2	-3,6	10,6	-4,4	14,7	11,6	2,4	49,5	28,6	-5,9	159,0
	joulu	19,8	-11,0	86,3	49,2	8,6	31,2	-2,8	-6,1	8,7	-55,0	-43,2	12,3	5,8	
2003	tammi	-7,4	15,2	-16,5	-50,3	1,1	18,1	14,7	19,4	12,4	11,0	10,7	-9,5	5,0	40,3
	helmi	7,2	18,6	23,0	-0,4	9,1	13,5	0,9	12,2	10,0	-4,3	56,4	16,6	5,4	145,2
	maalis	7,9	-1,0	41,8	39,3	0,9	11,4	-9,8	4,2	2,6	-5,4	-7,2	-11,1	3,1	34,8
	huhti	9,1	-16,5	41,8	21,3	7,8	6,2	6,4	11,8	30,1	-0,1	44,1	43,2	-33,7	129,9
	touko	7,4	10,4	61,2	29,3	26,4	4,6	1,0	8,8	2,4	-6,9	0,6	52,6	14,3	150,8
	kesä ^(p)	7,3	29,9	7,7	47,6	-36,0	12,7	-16,6	-1,6	2,5	9,9	-16,0	-25,7	25,9	39,9

Taulukko 2.4

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Raha-aggregaatit: kannat ajanjakson lopussa

		M2							Joulukuu 2001 = 100 ³⁾
		M1				Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yhteensä	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾				
1	2	3	4	5	6	7	8		
2001	joulu	239,7	1 968,2	2 207,9	100,00	1 088,8	1 371,0	4 667,7	100,00
2002	tammi	246,5	1 921,9	2 168,4	98,16	1 081,0	1 389,9	4 639,2	99,36
	helmi	240,3	1 917,1	2 157,4	97,67	1 076,8	1 394,2	4 628,4	99,14
	maalis	254,3	1 914,2	2 168,5	98,19	1 088,5	1 397,7	4 654,7	99,72
	huhti	261,7	1 945,5	2 207,2	100,01	1 092,1	1 391,4	4 690,6	100,57
	touko	273,8	1 945,4	2 219,3	100,66	1 099,6	1 393,5	4 712,4	101,16
	kesä	285,7	1 992,1	2 277,8	103,40	1 074,9	1 399,6	4 752,2	102,15
	heinä	296,6	1 959,4	2 255,9	102,36	1 083,7	1 402,7	4 742,3	101,81
	elo	301,1	1 927,4	2 228,6	101,13	1 096,9	1 408,8	4 734,2	101,65
	syys	306,7	1 984,4	2 291,1	103,96	1 073,6	1 411,4	4 776,1	102,55
	loka	313,9	1 968,4	2 282,2	103,57	1 093,7	1 418,4	4 794,4	102,95
	marras	321,4	2 020,5	2 341,9	106,30	1 086,4	1 430,0	4 858,3	104,34
	joulu	341,2	2 084,4	2 425,5	109,76	1 075,5	1 463,5	4 964,6	106,53
2003	tammi	312,1	2 031,6	2 343,7	107,11	1 077,9	1 485,2	4 906,7	105,81
	helmi	319,3	2 032,5	2 351,8	107,48	1 080,6	1 501,0	4 933,4	106,39
	maalis	327,2	2 070,5	2 397,8	109,61	1 073,6	1 514,3	4 985,6	107,55
	huhti	336,3	2 090,3	2 426,6	110,99	1 082,2	1 522,8	5 031,6	108,61
	touko	343,8	2 115,2	2 458,9	112,61	1 097,0	1 530,1	5 086,1	109,94
	kesä ⁴⁾	351,0	2 164,5	2 515,5	115,12	1 059,5	1 545,1	5 120,0	110,59

2. Raha-aggregaatit: virrat⁴⁾

		M2							Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %
		M1				Enintään 2 vuoden määrä- aikais- talletukset	Irtisanomis- ajaltaan enintään 3 kk:n talletukset	Yhteensä	
		Liikkeessä oleva raha	Yön yli -talletukset	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ³⁾ , %				
1	2	3	4	5	6	7	8		
2002	tammi	6,8	-47,4	-40,6	6,7	-6,7	17,5	-29,9	6,7
	helmi	-6,2	-4,6	-10,8	6,3	-4,0	4,4	-10,5	6,4
	maalis	14,0	-2,5	11,5	6,3	12,3	3,5	27,3	6,4
	huhti	7,4	32,8	40,2	6,6	5,4	-6,2	39,4	6,4
	touko	12,2	2,1	14,3	6,4	10,9	2,4	27,6	6,7
	kesä	11,8	48,6	60,5	7,3	-20,6	6,3	46,2	6,6
	heinä	10,9	-33,8	-22,9	7,3	4,2	3,0	-15,8	6,4
	elo	4,5	-31,7	-27,1	8,0	13,5	6,2	-7,5	6,6
	syys	5,6	56,9	62,5	8,0	-23,3	2,6	41,8	6,4
	loka	7,2	-15,9	-8,7	8,3	20,6	7,1	19,0	6,8
	marras	7,5	52,6	60,1	9,5	-7,3	11,6	64,4	7,0
	joulu	19,8	56,5	76,3	9,8	-7,8	33,8	102,2	6,5
2003	tammi	-7,4	-51,2	-58,6	9,1	3,4	21,8	-33,4	6,5
	helmi	7,2	0,9	8,1	10,0	2,8	15,9	26,8	7,3
	maalis	7,9	38,7	46,7	11,6	-6,1	13,3	53,9	7,9
	huhti	9,1	21,0	30,1	11,0	10,2	8,7	49,0	8,0
	touko	7,4	28,0	35,4	11,9	18,6	7,6	61,7	8,7
	kesä ⁴⁾	7,3	47,6	54,9	11,3	-39,7	14,7	29,9	8,3

Lähde: EKP.

1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.

2) M3 ja sen erät on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia rahamarkkinarahasto-osuuksia ja enintään kahden vuoden velkapaapereita.

M3 ²⁾							
Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit ⁵⁾	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾			
9	10	11	12	13			
218,5	398,0	145,9	5 430,2	100,00	2001	joulu	
216,2	416,6	141,8	5 413,9	99,76	2002	tammi	
221,1	427,0	138,8	5 415,2	99,78		helmi	
229,6	431,2	137,2	5 452,8	100,50		maalis	
228,1	437,5	134,7	5 490,9	101,28		huhti	
234,8	442,6	144,0	5 533,8	102,17		touko	
229,6	439,2	132,8	5 553,8	102,64		kesä	
228,8	450,3	125,5	5 546,9	102,40		heinä	
236,5	463,4	126,5	5 560,7	102,65		elo	
238,3	460,4	131,3	5 606,1	103,48		syys	
235,6	462,7	133,7	5 626,4	103,86		loka	
229,6	477,1	131,1	5 696,2	105,19		marras	
226,9	470,6	127,7	5 789,8	106,85		joulu	
233,0	535,0	108,3	5 782,9	106,97	2003	tammi	
233,8	547,4	108,8	5 823,4	107,72		helmi	
224,0	550,8	99,4	5 859,8	108,42		maalis	
230,5	563,0	124,0	5 948,9	110,04		huhti	
231,4	571,1	105,0	5 993,6	111,03		touko	
214,8	570,3	95,7	6 000,9	111,09		kesä ⁴⁾	

M3 ²⁾							
Repot	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Enintään 2 vuoden velka- paperit ⁵⁾	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			
9	10	11	12	13			
-2,3	19,5	-0,3	-12,9	7,7	2002	tammi	
4,9	10,4	-3,9	0,9	7,3		helmi	
8,4	3,3	0,2	39,1	7,3		maalis	
-1,5	7,9	-3,4	42,4	7,2		huhti	
6,7	4,0	9,8	48,1	7,5		touko	
-6,1	-7,3	-7,4	25,5	7,2		kesä	
-0,7	12,0	-8,7	-13,2	6,9		heinä	
7,7	12,3	1,1	13,6	7,1		elo	
2,4	-2,7	3,6	45,1	7,0		syys	
-2,8	2,1	2,6	20,8	6,9		loka	
-4,4	14,7	-2,7	72,1	7,2		marras	
-2,8	-6,1	-3,9	89,5	6,8		joulu	
14,7	19,4	6,2	6,8	7,2	2003	tammi	
0,9	12,2	0,3	40,1	8,0		helmi	
-9,8	4,2	-10,2	38,0	7,9		maalis	
6,4	11,8	20,3	87,5	8,6		huhti	
1,0	8,8	-17,7	53,8	8,7		touko	
-16,6	-1,6	-8,8	3,0	8,2		kesä ⁴⁾	

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

5) Sisältää rahamarkkinapaperit. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Kausivaihtelusta puhdistetut kannat ajanjakson lopussa

		M1						M2	
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾		Yhteensä 7	Indeksi ⁴⁾ 8
				Yhteensä 3	Indeksi ⁴⁾ 4	Yhteensä 5	Indeksi ⁴⁾ 6		
2001	joulu	233,3	1 917,8	2 151,1	97,43	2 450,9	99,64	4 602,1	98,59
2002	tammi	251,7	1 924,5	2 176,2	98,52	2 452,4	99,68	4 628,6	99,13
	helmi	244,8	1 932,3	2 177,1	98,56	2 449,3	99,57	4 626,4	99,09
	maalis	254,1	1 921,7	2 175,9	98,52	2 471,6	100,50	4 647,5	99,57
	huhti	263,4	1 939,3	2 202,7	99,80	2 476,9	100,80	4 679,6	100,33
	touko	272,5	1 945,4	2 217,9	100,60	2 480,6	101,10	4 698,5	100,86
	kesä	281,7	1 948,2	2 230,0	101,23	2 486,1	101,50	4 716,1	101,37
	heinä	292,1	1 959,4	2 251,5	102,16	2 496,8	101,74	4 748,4	101,94
	elo	299,1	1 971,0	2 270,0	103,01	2 503,3	102,02	4 773,4	102,49
	syys	307,5	1 988,6	2 296,0	104,19	2 511,5	102,35	4 807,6	103,22
	loka	315,7	1 996,0	2 311,7	104,91	2 532,7	103,24	4 844,4	104,03
	marras	321,9	2 017,4	2 339,3	106,18	2 534,2	103,30	4 873,4	104,66
	joulu	332,7	2 033,5	2 366,2	107,07	2 532,6	103,37	4 898,7	105,12
2003	tammi	317,4	2 043,1	2 360,5	107,87	2 538,9	103,67	4 899,3	105,66
	helmi	323,6	2 059,2	2 382,8	108,90	2 553,1	104,26	4 936,0	106,45
	maalis	332,4	2 077,4	2 409,8	110,16	2 575,0	105,19	4 984,7	107,53
	huhti	338,7	2 088,7	2 427,4	111,03	2 594,3	106,05	5 021,8	108,40
	touko	342,3	2 106,6	2 448,9	112,15	2 614,8	107,06	5 063,7	109,46
	kesä ⁶⁾	347,6	2 118,0	2 465,7	112,84	2 619,4	107,15	5 085,1	109,83

4. Kausivaihtelusta puhdistetut virrat⁷⁾

		M1						M2				
		Liikkeessä oleva raha 1	Yön yli -talletukset 2	Yhteensä		Muut lyhytaikaiset talletukset ⁵⁾			Yhteensä 9	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 10	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 11	
				Yhteensä 3	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 4	Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 5	Yhteensä 6	Suhteellinen kuukausi-muutos ⁴⁾ , % 7				Suhteellinen vuosimuutos ⁴⁾ , % 8
2002	tammi	18,4	5,6	24,1	1,1	6,6	1,1	0,0	6,9	25,2	0,5	6,8
	helmi	-6,9	8,0	1,0	0,0	6,1	-2,8	-0,1	6,5	-1,8	0,0	6,3
	maalis	9,3	-10,2	-0,9	0,0	6,0	22,9	0,9	6,5	22,0	0,5	6,3
	huhti	9,3	19,0	28,3	1,3	6,7	7,3	0,3	6,2	35,5	0,8	6,4
	touko	9,1	8,4	17,5	0,8	6,8	7,3	0,3	6,6	24,8	0,5	6,7
	kesä	9,2	4,8	14,0	0,6	6,9	9,8	0,4	6,0	23,8	0,5	6,4
	heinä	10,4	10,1	20,4	0,9	7,6	5,9	0,2	5,5	26,4	0,6	6,5
	elo	7,0	11,8	18,8	0,8	7,7	6,9	0,3	5,4	25,6	0,5	6,5
	syys	8,4	17,6	26,0	1,1	8,1	8,2	0,3	5,1	34,2	0,7	6,5
	loka	8,2	7,6	15,8	0,7	8,3	21,7	0,9	5,4	37,5	0,8	6,8
	marras	6,2	21,8	28,0	1,2	9,0	1,6	0,1	4,9	29,6	0,6	6,8
	joulu	10,8	8,9	19,7	0,8	9,9	1,7	0,1	3,7	21,4	0,4	6,6
2003	tammi	6,6	11,1	17,7	0,7	9,5	7,5	0,3	4,0	25,2	0,5	6,6
	helmi	6,3	16,1	22,4	0,9	10,5	14,3	0,6	4,7	36,7	0,7	7,4
	maalis	8,8	18,9	27,6	1,2	11,8	22,8	0,9	4,7	50,4	1,0	8,0
	huhti	6,3	12,6	18,9	0,8	11,2	21,1	0,8	5,2	40,0	0,8	8,0
	touko	3,6	21,0	24,6	1,0	11,5	24,6	0,9	5,9	49,1	1,0	8,5
	kesä ⁶⁾	5,3	9,7	15,0	0,6	11,5	2,3	0,1	5,6	17,3	0,3	8,3

Lähde: EKP.

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtioille.
- 2) M3 ja sen erät on laskettu ilman euroalueen ulkopolisten hallussa olevia rahamarkkinarahasto-osuuksia ja enintään kahden vuoden velkapapereita.
- 3) Lainat ja muut luotot on esitetty kausivaihtelusta puhdistamattomina sivulla 20*.
- 4) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾		M3 ³⁾		Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾			
Yhteensä	Indeksi ⁴⁾	Yhteensä	Indeksi ⁴⁾	Yhteensä	Indeksi ⁴⁾		
9	10	11	12	13	14		
789,1	103,50	5 391,1	99,28	6 513,1	99,91	2001	joulu
778,5	102,73	5 407,0	99,64	6 534,3	100,19	2002	tammi
780,9	102,95	5 407,3	99,63	6 558,6	100,59		helmi
784,5	103,49	5 432,0	100,12	6 595,8	101,19		maalis
787,6	104,00	5 467,2	100,84	6 625,1	101,74		huhti
800,7	105,67	5 499,3	101,53	6 661,8	102,45		touko
802,2	105,75	5 518,3	101,98	6 660,8	102,56		kesä
809,9	106,70	5 558,2	102,60	6 680,5	102,79		heinä
823,9	108,45	5 597,3	103,32	6 718,4	103,38		elo
838,3	110,30	5 645,8	104,21	6 737,2	103,69		syys
838,6	110,33	5 683,0	104,91	6 757,2	104,04		loka
843,6	111,22	5 717,1	105,58	6 764,4	104,22		marras
853,7	112,55	5 752,4	106,16	6 778,5	104,67		joulu
879,4	114,50	5 778,7	106,90	6 806,3	105,12	2003	tammi
883,3	114,95	5 819,2	107,64	6 842,3	105,75		helmi
858,9	111,78	5 843,7	108,12	6 843,3	105,88		maalis
903,6	117,00	5 925,4	109,60	6 873,6	106,47		huhti
884,7	114,79	5 948,4	110,20	6 908,9	107,20		touko
882,4	114,46	5 967,5	110,47	6 913,1	107,21		kesä ⁶⁾

Jälkimarkkinakelpoiset instrumentit ⁶⁾			M3 ³⁾			Lainat muille euroalueella (pl. julkisyhteisöt) ³⁾					
Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %	Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %	3 kk:n liukuva keskiarvo (keskitetty) %	Yhteensä	Suhteellinen kuukausi- muutos ⁴⁾ , %			Suhteellinen vuosi- muutos ⁴⁾ , %
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		
-5,9	-0,7	13,9	19,3	0,4	7,7	7,6	18,7	0,3	5,7	2002	tammi
1,7	0,2	13,4	-0,1	0,0	7,3	7,4	26,2	0,4	5,6		helmi
4,1	0,5	12,8	26,2	0,5	7,2	7,2	38,7	0,6	5,5		maalis
3,9	0,5	12,6	39,4	0,7	7,3	7,3	36,0	0,5	5,5		huhti
12,6	1,6	12,9	37,4	0,7	7,5	7,3	46,4	0,7	5,8		touko
0,6	0,1	10,9	24,4	0,4	7,1	7,2	6,9	0,1	5,4		kesä
7,2	0,9	10,2	33,6	0,6	7,0	7,0	15,3	0,2	5,1		heinä
13,3	1,6	9,9	38,9	0,7	7,0	7,0	38,4	0,6	5,4		elo
14,1	1,7	10,8	48,2	0,9	7,1	7,0	19,9	0,3	5,1		syys
0,2	0,0	7,8	37,7	0,7	6,9	7,0	22,6	0,3	4,9		loka
6,8	0,8	8,1	36,4	0,6	7,0	7,0	12,0	0,2	4,4		marras
10,1	1,2	8,7	31,5	0,5	6,9	7,1	29,1	0,4	4,8		joulu
14,8	1,7	11,5	40,0	0,7	7,3	7,4	29,3	0,4	4,9	2003	tammi
3,4	0,4	11,7	40,1	0,7	8,0	7,8	40,2	0,6	5,1		helmi
-24,4	-2,8	8,0	26,0	0,4	8,0	8,2	8,9	0,1	4,6		maalis
40,1	4,7	12,5	80,2	1,4	8,7	8,4	37,7	0,6	4,6		huhti
-17,1	-1,9	8,6	32,1	0,5	8,5	8,5	47,6	0,7	4,6		touko
-2,6	-0,3	8,2	14,7	0,2	8,3	.	0,6	0,0	4,5		kesä ⁶⁾

5) Muihin lyhytaikaisiin talletuksiin kuuluvat enintään 2 vuoden määräaikaistalletukset ja irtisanomisajaltaan enintään 3 kuukauden talletukset.

6) Jälkimarkkinakelpoisiin instrumentteihin sisältyvät reposopimukset, rahamarkkinarahasto-osuudet ja enintään 2 vuoden velkapaperit.

7) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.4 (jatkoa)

Raha-aggregaatit¹⁾ ja niiden vastaerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

5. M3:n keskeiset vastaerät: kannat ajanjakson lopussa

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä:			
								lainat	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
2001	joulu	1 169,1	115,8	1 613,6	995,2	2 026,9	7 424,4	6 519,3	100,00	84,7	180,0
2002	tammi	1 173,2	112,3	1 632,9	1 007,5	2 051,1	7 444,4	6 534,4	100,19	71,2	177,5
	helmi	1 174,7	111,2	1 638,8	1 011,5	2 055,3	7 465,4	6 548,7	100,44	68,0	176,6
	maalis	1 178,2	109,9	1 655,8	1 010,7	2 081,7	7 513,2	6 606,1	101,35	54,0	176,4
	huhti	1 177,3	108,0	1 650,2	1 004,6	2 061,7	7 550,9	6 641,2	101,99	52,1	176,2
	touko	1 179,6	106,8	1 660,6	1 008,8	2 071,5	7 573,6	6 659,7	102,42	90,7	176,4
	kesä	1 181,7	106,6	1 655,2	985,8	2 069,1	7 598,0	6 691,1	103,02	111,3	176,2
	heinä	1 180,4	106,6	1 670,1	993,4	2 065,9	7 587,0	6 692,6	102,98	107,5	176,7
	elo	1 168,9	106,8	1 687,1	1 004,3	2 053,0	7 592,5	6 692,3	102,98	128,8	177,7
	syys	1 169,5	107,2	1 680,8	1 015,9	2 073,9	7 626,6	6 726,8	103,53	138,7	178,3
	loka	1 170,5	106,2	1 688,7	1 014,0	2 068,8	7 657,4	6 742,7	103,81	165,0	179,3
	marras	1 174,0	105,7	1 698,5	1 016,2	2 083,6	7 678,1	6 754,5	104,07	198,8	177,0
	joulu	1 189,5	105,8	1 689,7	1 006,5	2 057,8	7 721,2	6 781,5	104,72	213,1	179,5
2003	tammi	1 191,5	103,7	1 684,5	1 016,3	2 104,4	7 747,0	6 804,7	105,10	189,0	176,3
	helmi	1 198,4	102,5	1 693,7	1 009,4	2 126,8	7 776,5	6 831,3	105,58	194,4	174,9
	maalis	1 205,4	100,9	1 704,4	999,5	2 133,5	7 806,9	6 854,9	106,06	200,2	172,7
	huhti	1 202,1	98,3	1 709,9	995,6	2 146,6	7 879,7	6 891,4	106,74	190,2	170,8
	touko	1 208,4	96,9	1 714,3	991,4	2 175,9	7 910,5	6 907,3	107,18	224,4	171,3
	kesä ⁴⁾	1 212,6	95,5	1 734,4	1 000,7	2 161,2	7 942,0	6 944,9	107,71	285,1	170,4

6. M3:n keskeiset vastaerät: virrat⁴⁾

		Rahalaitosten pitempiäaikaiset velat				Luotot ²⁾				Ulkomaiset netto-saamiset	Kiinteä omaisuus
		Yli 2 vuoden määräaikaistalletukset	Irtisanomisajaltaan yli 3 kk:n talletukset	Yli 2 vuoden velkapaperit	Oma pääoma ja varaukset	Luotot julkiselle sektorille	Luotot muille euroalueella	Niistä:			
								lainat	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
2002	tammi	3,6	-3,6	10,8	14,2	18,7	17,5	12,6	5,7	-13,3	-2,5
	helmi	1,6	-1,0	9,2	-0,8	3,9	24,9	16,2	5,6	-8,2	-0,9
	maalis	3,7	-1,3	18,8	2,7	22,1	48,5	59,0	5,5	-5,6	0,0
	huhti	-0,2	-1,9	1,3	-5,2	-18,5	44,6	41,7	5,5	-3,0	-0,2
	touko	3,5	-1,2	20,0	3,7	6,9	32,1	28,2	5,8	39,0	0,2
	kesä	3,3	-0,2	9,0	-17,1	0,1	32,5	39,3	5,4	41,0	-0,2
	heinä	1,3	0,0	13,8	9,6	-3,8	-15,1	-2,9	5,1	1,5	0,5
	elo	2,2	0,2	2,8	9,0	-14,0	7,1	0,3	5,4	14,1	1,0
	syys	1,0	0,4	12,0	9,3	14,3	40,3	35,4	5,1	18,1	0,6
	loka	1,3	-1,0	9,0	0,4	-3,0	31,3	18,6	5,0	29,7	0,9
	marras	3,7	-0,5	13,4	2,4	15,1	22,2	16,7	4,4	34,9	-2,3
	joulu	16,5	0,1	-1,8	8,7	-6,1	56,8	42,0	4,7	21,8	1,7
2003	tammi	-2,3	-2,1	6,5	11,0	21,3	28,1	24,7	4,9	7,2	-2,0
	helmi	6,9	-1,2	10,1	-4,3	15,5	35,2	30,8	5,1	10,6	-1,5
	maalis	7,2	-1,6	12,4	-5,4	9,2	39,1	31,4	4,7	13,9	-0,2
	huhti	-2,7	-2,6	9,9	-0,1	15,8	71,7	44,0	4,7	-4,4	-1,9
	touko	7,4	-1,3	19,0	-6,9	26,7	42,4	28,1	4,6	41,3	0,5
	kesä ⁴⁾	3,6	-1,5	11,3	9,9	-14,5	25,4	34,0	4,5	56,5	-0,8

- 1) Raha-aggregaateihin kuuluvat rahalaitosten sekä joidenkin valtionhallintoon kuuluvien yksiköiden (kuten posti ja valtiokonttori) monetaariset velat muille euroalueella oleville kuin rahalaitoksille ja valtiolle.
- 2) Luottoihin kuuluvat rahalaitosten lainat euroalueella sijaitseville ei-rahallaisille ja sijoitukset euroalueella sijaitsevien ei-rahallaisien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin.
- 3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.
- 4) Laskettu kantojen kuukausimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtamattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾		
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
2001 III	409,0	256,8	93,7	37,4	26,9	107,3	167,3	293,9	254,1	349,7	312,0	18,9	829,8	98,0	
IV	434,4	276,0	100,0	34,9	24,8	100,0	170,1	298,3	252,0	362,9	322,3	16,4	847,7	100,0	
2002 I	459,4	305,3	105,9	38,9	28,3	111,3	180,3	294,0	248,2	361,8	317,9	16,4	852,6	100,6	
II	461,1	303,4	106,3	42,5	30,5	120,8	163,0	280,9	245,8	366,6	314,5	19,5	830,1	98,0	
III	452,4	288,0	104,3	42,1	30,1	113,6	156,4	274,7	241,6	367,8	315,6	21,9	820,8	96,9	
IV	453,9	288,0	105,4	33,0	19,7	88,9	155,2	277,7	237,0	382,8	327,1	21,2	836,8	98,8	
2003 I ⁴⁾	470,2	301,0	107,5	42,4	30,0	119,3	158,7	267,2	229,2	382,2	330,0	21,1	829,1	97,8	

2. Lainat muille rahoituslaitossektoriin kuuluville kuin rahalaitoksille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot			Julkisyhteisöt								
	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Yhteensä	Enintään 1 vuosi	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %	Valtio ³⁾	Muut julkisyhteisöt				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %		
								Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot					
1	2	3	4	5	6	7	8	Yli 5 vuotta	9	10	Yli 5 vuotta	11	12	13	14
2001 IV	27,5	21,3	12,0	-2,5	-2,1	11,5	1,9	4,4	-2,1	13,2	10,3	-2,5	16,9	-0,9	
2002 I	25,6	29,8	10,5	3,9	3,5	7,5	10,1	-4,3	-3,8	-1,1	-4,4	0,1	4,8	0,0	
II	1,6	-1,8	9,0	3,3	2,1	17,4	-16,2	-13,1	-2,4	4,8	-3,5	3,1	-21,4	-0,6	
III	-8,7	-15,4	11,3	-2,5	-0,4	5,9	-6,7	-6,8	-4,7	1,2	1,1	2,4	-9,9	-1,1	
IV	4,7	3,4	5,4	-9,2	-10,5	-11,1	-0,8	3,1	-4,6	15,0	11,5	-0,7	16,6	-1,2	
2003 I ⁴⁾	9,0	5,1	1,5	11,3	10,3	7,2	2,2	-10,5	-7,9	-0,6	3,2	-0,1	-9,0	-2,8	

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

3) Valtion lainoista ei ole saatavissa maturiteettijakaamaa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.5 (jatkoa)

Rahalaitosten lainat vastapuolen, käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Lainat muille kuin rahoituslaitossektorille ja julkisyhteisöille: kannat ajanjakson lopussa

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001 III	1 027,2	467,3	1 372,1	2 866,6	98,7	100,6	170,7	219,6	490,9	98,9
IV	1 019,0	489,8	1 394,5	2 903,3	100,0	102,5	170,4	224,2	497,1	100,0
2002 I	1 018,8	494,8	1 418,9	2 932,5	100,8	99,3	170,5	226,5	496,2	99,8
II	1 008,4	502,7	1 434,1	2 945,2	102,1	102,2	173,6	230,1	505,9	101,3
III	992,9	505,4	1 450,4	2 948,8	102,2	104,1	175,6	233,8	513,5	102,4
IV	980,8	514,3	1 477,2	2 972,3	103,5	102,2	179,1	236,4	517,8	103,8
2003 I ^(p)	991,3	512,6	1 487,3	2 991,3	104,6	110,9	176,0	208,1	495,0	103,1

4. Lainat muille kuin rahoituslaitossektorille ja julkisyhteisöille: virrat⁴⁾

	Yritykset					Kulutusluotot ³⁾				
	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ²⁾ , %
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2001 IV	-9,1	23,2	22,4	36,5	7,8	1,8	-0,7	4,6	5,7	4,2
2002 I	-2,1	4,7	20,3	22,8	5,0	-4,2	1,2	2,3	-0,7	4,0
II	-2,3	13,3	27,5	38,6	4,4	2,9	0,7	3,7	7,3	3,4
III	-13,1	0,2	14,9	2,0	3,5	1,9	0,0	3,7	5,6	3,6
IV	-8,4	12,8	34,8	39,2	3,5	2,5	3,0	1,5	7,0	3,8
2003 I ^(p)	13,1	2,3	16,2	31,6	3,8	8,3	-4,6	-7,5	-3,8	3,2

Lähde: EKP.

- Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.
- Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

Kotitaloudet													
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto ⁵⁾					Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾		
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ²⁾				
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
22,5	61,1	1 907,4	1 991,0	98,6	153,4	104,2	368,6	626,2	99,4	3 108,8	98,8	2001 III	
22,7	61,0	1 937,0	2 020,6	100,0	152,8	105,3	370,3	628,3	100,0	3 146,7	100,0	IV	
23,1	60,7	1 975,0	2 058,7	101,9	150,6	104,7	364,5	619,8	99,5	3 175,4	101,1	2002 I	
23,7	60,7	2 019,1	2 103,5	104,1	157,6	107,2	367,5	632,3	101,7	3 242,3	103,2	II	
24,6	60,7	2 059,1	2 144,4	106,1	151,3	103,7	370,0	625,0	101,1	3 283,5	104,5	III	
25,8	64,9	2 087,3	2 177,9	107,7	157,1	98,9	370,0	626,0	101,7	3 322,3	105,9	IV	
16,1	69,0	2 125,5	2 210,6	109,3	145,7	94,1	405,3	645,1	102,7	3 351,0	107,0	2003 I ⁴⁾	

Kotitaloudet													
Asuntoluotot ³⁾					Muu luotonanto ⁵⁾					Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %		
Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ %	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä	Suhteellinen vuosi- muutos ²⁾ , %				
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
0,1	-0,1	29,2	29,3	7,5	-0,6	2,2	2,3	4,0	1,7	39,0	5,8	2001 IV	
0,4	-0,4	38,1	38,1	7,2	-1,7	-0,3	-1,2	-3,1	0,6	34,2	5,4	2002 I	
0,6	0,0	44,2	44,8	7,7	7,1	2,8	3,7	13,7	1,4	65,8	5,7	II	
0,9	0,0	39,6	40,5	7,7	-6,3	-1,5	3,8	-4,0	1,7	42,2	5,8	III	
1,2	2,3	27,8	31,3	7,7	2,4	0,3	1,4	4,1	1,7	42,9	5,9	IV	
-9,5	4,2	38,3	32,9	7,3	-9,1	-2,2	17,4	6,1	3,2	34,9	5,9	2003 I ⁴⁾	

3) Kulutus- ja asuntoluottojen määritelmät vaihtelevat alueen eri maissa.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

5) Muu luotonanto sisältää lainat kotitalouksia palveleville voittoja tavoittelemattomille yhteisöille.

Taulukko 2.6

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan ¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Yhteensä ²⁾				Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾
	1	Yön yli	Määräaika-	Repot		6	7	8	9			Osa-	Paikal-	Sosiaaliturva-		
		aikaiset				yli	aika-	Repot			hallinto	linto	rahastot			
2001 III	455,3	162,7	201,8	85,6	98,8	487,8	39,3	426,9	17,9	98,5	147,8	33,3	67,4	60,4	308,9	103,3
IV	465,8	157,9	217,3	85,3	100,0	495,4	48,0	427,5	16,4	100,0	139,0	30,0	68,9	61,0	299,0	100,0
2002 I	485,5	157,8	228,8	92,8	103,8	498,6	43,9	433,0	17,7	100,6	157,5	31,0	64,2	61,8	314,5	105,4
II	492,4	164,0	229,9	93,0	104,8	503,9	48,4	432,9	19,0	101,7	155,0	34,2	65,7	59,8	314,7	105,4
III	488,5	158,2	219,4	105,2	106,4	506,3	50,1	437,9	14,4	102,2	146,3	34,3	63,8	55,0	299,4	99,1
IV	483,4	153,7	226,0	97,1	105,5	522,8	55,9	445,6	17,9	105,5	136,4	31,7	69,2	52,4	289,8	95,9
2003 I ⁴⁾	524,7	166,4	250,6	99,6	116,2	535,2	59,7	454,0	18,2	107,8	170,9	32,2	65,9	53,1	322,1	104,7

2. Muiden rahoituslaitossektoriin kuuluvien kuin rahalaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: virrat⁴⁾

	Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot					Julkisyhteisöt					
	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä ²⁾				Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Valtio	Muut julkisyhteisöt			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	1	Yön yli	Määräaika-	Repot		6	7	8	9			10	11	Osa-		
		aikaiset				yli	aika-	Repot			hallinto	linto	rahastot			
2001 IV	5,7	-4,7	10,5	-0,2	4,2	7,6	8,8	0,6	-1,4	3,8	-8,8	-3,4	1,5	0,7	-10,0	-6,9
2002 I	17,7	0,0	9,6	7,4	5,5	3,0	-4,2	5,3	1,3	3,1	19,0	1,0	-4,7	0,7	16,1	3,8
II	4,8	5,8	1,4	-0,4	4,2	5,3	4,5	-0,1	1,2	3,6	-2,5	3,3	1,5	-2,1	0,2	-2,9
III	7,3	-6,2	1,2	12,2	7,7	2,5	1,7	5,1	-4,6	3,8	-12,5	0,1	-1,9	-4,7	-19,0	-4,1
IV	-3,9	-4,5	6,1	-6,5	5,5	16,5	5,8	7,7	3,5	5,5	-9,9	-2,6	5,5	-2,6	-9,5	-4,1
2003 I ⁴⁾	48,9	13,4	24,8	11,0	12,0	11,6	3,9	7,9	0,4	7,2	28,9	0,5	-3,3	0,6	26,7	-0,6

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoja tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Sisältää irtisanomisehtoiset talletukset.

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokitellun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.6 (jatkoa)

Talletukset rahalaitoksissa vastapuolen ja vaateen mukaan¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

3. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: kannat ajanjakson lopussa

		Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
		Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2001	III	514,8	318,4	25,4	32,0	890,7	91,5	963,6	1 203,8	1 305,3	84,6	3 557,3	96,5
	IV	577,1	335,2	27,5	36,2	976,0	100,0	1 043,5	1 194,6	1 365,7	76,6	3 680,4	100,0
2002	I	529,1	344,5	27,5	33,8	934,9	95,7	1 039,1	1 180,1	1 382,6	80,6	3 682,4	100,1
	II	555,7	337,5	27,7	37,0	957,9	99,9	1 076,3	1 174,7	1 382,0	77,0	3 710,0	100,9
	III	562,3	337,9	28,7	36,4	965,3	100,7	1 066,7	1 172,2	1 391,8	78,4	3 709,0	100,9
	IV	596,9	340,3	30,5	34,7	1 002,4	105,6	1 117,7	1 180,8	1 435,9	74,7	3 809,0	103,3
2003	I ⁴⁾	561,9	333,2	34,4	32,4	959,7	101,8	1 126,5	1 167,5	1 472,6	70,6	3 835,7	104,0

4. Muiden kuin rahoituslaitosten ja julkisyhteisöjen talletukset: virrat⁴⁾

		Yritykset						Kotitaloudet ²⁾					
		Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , %	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irti- sanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Suhteelli- nen vuosi- muutos ³⁾ , %
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2001	IV	62,1	14,4	2,0	4,3	82,8	12,4	80,1	-4,1	60,3	-8,0	128,3	10,4
2002	I	-48,5	9,2	0,0	-2,5	-41,8	8,0	-4,5	-10,1	15,1	4,0	4,5	6,5
	II	33,0	4,6	0,2	3,0	40,8	10,3	36,9	-5,1	1,6	-3,7	29,7	5,7
	III	5,6	1,4	0,9	0,0	8,0	10,1	-9,2	-2,8	9,7	1,4	-0,8	4,5
	IV	38,3	7,7	2,8	-1,7	47,1	5,6	40,5	8,6	43,4	-3,7	88,8	3,3
2003	I ⁴⁾	-34,1	-6,2	4,0	-2,3	-36,9	6,3	9,3	-15,9	36,9	-4,1	23,2	3,8

Lähde: EKP.

1) Vastaavat EKT 95:n sektoriluokitukset: Yritykset: S11, Kotitaloudet: S14, Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt: S15, Muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (vastaa EKT 95:n luokitusta muut rahoituslaitokset): S123 (ml. Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset: S124), Vakuutuslaitokset ja eläkerahastot: S125, Julkisyhteisöt: S13.

2) Sisältää kotitaloudet (S14) ja kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Taulukko 2.7

Euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvat rahalaitosten saamiset ja velat; pääerät

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton; suhteelliset muutokset, ellei toisin mainita)

1. Kannat ajanjakson lopussa

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾
	Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuun 2001 = 100 ³⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 III	1 084,7	97,4	75,1	527,4	602,5	99,0	1 687,2	97,9	206,7	88,8	273,8	213,1	486,9	97,1	693,6	94,5
IV	1 119,7	100,0	75,2	543,3	618,6	100,0	1 738,3	100,0	236,6	100,0	290,2	218,0	508,2	100,0	744,8	100,0
2002 I	1 104,8	98,5	76,8	556,1	633,0	102,5	1 737,8	99,9	262,9	110,8	275,9	217,8	493,7	97,3	756,6	101,6
II	1 083,4	102,9	73,2	529,6	602,9	104,8	1 686,3	103,6	244,0	109,2	244,5	214,6	459,2	96,0	703,2	100,2
III	1 122,2	105,6	76,3	540,1	616,3	106,3	1 738,5	105,9	249,8	110,2	253,1	231,8	484,9	99,9	734,7	103,2
IV	1 183,4	114,2	72,0	520,0	592,0	105,5	1 775,4	111,2	244,2	110,9	248,2	229,1	477,3	101,3	721,5	104,4
2003 I ^(p)	1 220,2	119,6	63,1	527,8	590,9	107,6	1 811,1	115,4	261,5	117,3	239,1	245,4	484,6	102,6	746,0	107,3

2. Virrat⁴⁾

	Lainat euroalueen ulkopuolisille								Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet							
	Pankit ^{1),2)}		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %
	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkisyhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 IV	29,2	14,0	0,1	6,1	6,2	16,0	35,4	14,7	26,0	33,3	16,7	-2,1	14,6	7,3	40,6	14,3
2002 I	-17,3	4,4	3,6	11,8	15,4	6,3	-2,0	5,1	25,6	35,7	-10,9	-2,8	-13,7	0,9	11,9	10,7
II	50,2	9,1	-3,6	18,1	14,5	10,6	64,7	9,7	-3,8	24,7	-34,1	27,5	-6,6	-1,2	-10,4	6,5
III	28,4	8,5	3,0	5,3	8,3	7,4	36,7	8,1	2,3	24,1	4,6	14,0	18,6	2,9	20,9	9,2
IV	91,6	14,2	-4,3	-0,2	-4,5	5,5	87,1	11,2	1,4	10,9	-5,2	12,1	6,9	1,3	8,3	4,4
2003 I ^(p)	55,6	21,5	-8,9	20,5	11,6	5,0	67,2	15,5	14,1	5,8	-9,7	15,9	6,2	5,5	20,3	5,6

Lähde: EKP.

1) Termillä pankki tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

2) Lukuihin sisältyvät rahalaitosten talletukset euroalueen ulkopuolisissa pankeissa.

Taulukko 2.7 (jatkoa)

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet ⁵⁾						Euroalueen ulkopuolisten talletukset									
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾		
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾			Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100 ³⁾				
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
63,6	90,9	89,9	99,2	153,5	95,6	1 710,8	100,7	93,0	588,5	681,5	97,2	2 392,3	99,7	2001	III
73,1	100,0	89,8	100,0	162,9	100,0	1 718,4	100,0	95,3	615,0	710,3	100,0	2 428,8	100,0		IV
77,1	104,5	98,5	110,9	175,6	108,0	1 740,4	100,4	99,0	636,8	735,9	103,3	2 476,3	101,3	2002	I
77,0	104,2	100,9	113,4	177,9	109,3	1 605,9	98,9	96,2	607,6	703,8	104,6	2 309,7	100,6		II
79,5	107,6	94,3	105,9	173,9	106,7	1 644,0	99,3	102,5	613,5	715,9	105,8	2 359,9	101,2		III
78,7	107,4	98,7	113,2	177,4	110,6	1 607,9	99,9	98,7	591,2	689,9	104,5	2 297,8	101,2		IV
-	-	-	-	-	-	1 611,1	101,8	98,4	604,4	702,8	108,4	2 313,9	103,7	2003	I ⁴⁾

Hallussa olevat euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat muut arvopaperit kuin osakkeet ⁵⁾						Euroalueen ulkopuolisten talletukset									
Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit		Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Pankit ¹⁾		Muut kuin pankit				Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %		
Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %			Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %	Julkis-yhteisöt	Muut	Yhteensä	Suhteellinen vuosimuutos ³⁾ , %				
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30		
6,3	11,8	0,8	12,9	7,1	12,4	-12,0	8,7	2,3	17,5	19,8	18,0	7,8	11,2	2001	IV
3,3	12,0	9,8	6,1	13,0	8,4	7,6	-2,9	4,2	19,0	23,2	9,9	30,8	0,6	2002	I
-0,2	19,1	2,3	5,5	2,1	10,6	-26,1	-4,2	-2,8	12,3	9,5	10,9	-16,6	-0,1		II
2,5	18,4	-6,7	6,8	-4,1	11,7	5,8	-1,4	6,1	2,2	8,2	8,9	14,1	1,5		III
-0,1	7,4	6,5	13,2	6,3	10,6	9,9	-0,1	-3,7	-5,1	-8,9	4,5	1,0	1,2		IV
-	-	-	-	-	-	31,0	1,4	-0,3	26,2	25,9	5,0	56,8	2,5	2003	I ⁴⁾

3) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta ks. Teknisiä huomautuksia.

4) Laskettu kantojen neljännesvuosimuutoksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

5) Erittely poistettu EKP:n asetuksen EKP/2001/13 tultua voimaan.

Taulukko 2.8

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Velat

1. Talletukset euroalueelta

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset								
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	
																	1
2001	III	4 108,4	3 628,3	48,9	431,2	300,6	41,7	71,0	17,9	5 700,0	5 503,7	28,2	168,1	125,7	19,4	10,8	12,2
	IV	4 171,9	3 699,5	46,6	425,9	307,6	33,5	67,2	17,6	5 916,6	5 715,8	26,0	174,8	127,4	23,9	10,5	13,0
2002	I	4 134,6	3 645,4	46,1	443,0	315,8	40,6	65,6	21,0	5 915,9	5 712,5	28,8	174,6	126,8	22,4	10,7	14,6
	II	4 211,9	3 771,7	41,3	398,8	276,4	40,8	62,8	18,8	5 978,9	5 791,1	26,7	161,0	115,0	22,3	10,9	12,8
	III	4 219,7	3 799,3	38,8	381,6	266,0	37,1	58,1	20,4	5 968,5	5 782,3	27,3	158,9	115,6	20,8	9,5	13,0
	IV	4 419,8	4 014,2	36,6	369,0	252,9	33,2	60,3	22,6	6 107,4	5 929,8	24,2	153,4	109,0	20,1	11,3	13,0
2003	I ³⁾	4 476,2	4 076,4	38,8	361,0	251,8	32,1	58,6	18,5	6 177,3	5 999,5	25,6	152,2	107,4	20,9	11,7	12,2

2. Talletukset euroalueen ulkopuolelta

	Pankit ³⁾								Muut kuin pankit								
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	
																	1
2001	III	1 710,8	664,3	140,3	906,2	745,2	53,5	76,3	31,2	681,5	297,7	69,2	314,5	263,0	18,4	17,1	16,0
	IV	1 718,4	631,1	132,3	955,1	799,1	48,5	75,3	32,1	710,3	308,1	60,8	341,4	293,9	16,8	18,1	12,6
2002	I	1 740,4	661,8	144,8	933,8	781,0	44,4	74,6	33,8	735,9	312,7	66,6	356,6	302,8	20,0	18,9	14,8
	II	1 605,9	648,9	141,6	815,4	665,8	40,5	73,4	35,7	703,8	322,4	63,3	318,1	268,7	19,4	17,8	12,2
	III	1 644,0	703,2	147,8	793,0	649,0	37,7	73,0	33,3	715,9	335,7	68,2	312,1	261,7	17,7	16,4	16,4
	IV	1 607,9	701,0	140,7	766,2	634,9	33,5	68,8	29,0	689,9	332,5	71,9	285,5	242,9	15,5	13,2	13,9
2003	I ³⁾	1 611,1	740,9	133,8	736,3	598,7	33,9	70,6	33,1	702,8	363,4	66,6	272,8	224,8	17,6	14,0	16,4

3. Euroalueen rahalaitosten liikkeeseen laskemat velka- ja rahamarkkinapaperit⁴⁾

	Velka- ja rahamarkkinapaperit								
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat	USD	JPY	CHF	Muut	
									1
2001	III	3 016,5	2 602,6	56,8	357,1	223,5	71,7	41,3	20,7
	IV	3 034,8	2 582,7	73,8	378,3	247,6	66,6	42,8	21,3
2002	I	3 119,5	2 654,8	76,8	387,8	256,6	58,8	45,9	26,5
	II	3 136,0	2 682,1	75,1	378,9	247,4	56,6	46,8	28,1
	III	3 149,5	2 692,4	79,1	378,0	243,6	54,4	50,8	29,2
	IV	3 142,4	2 683,3	80,1	378,9	241,0	57,1	50,8	30,0
2003	I ³⁾	3 195,3	2 726,8	75,1	393,4	258,0	55,1	51,8	28,6

Lähde: EKP.

1) Kannat ajanjakson lopussa. Tilastot perustuvat osittain arvioihin. Lisätietoja ks. Teknisiä huomautuksia.

2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

3) Termillä pankit tarkoitetaan tässä taulukossa euroalueen ulkopuolisia laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset.

4) Sisältää rahamarkkinapaperi. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

Taulukko 2.8 (jatkoa)

Euroalueen rahalaitosten joidenkin velkojen ja saamisten tarkastelu valuutoittain¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Saamiset

4. Lainat euroalueelle

	Rahalaitokset								Muut kuin rahalaitokset							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 III	4 089,7	-	-	-	-	-	-	-	7 251,7	6 907,3	30,9	313,5	178,2	52,1	77,3	5,8
IV	4 180,4	-	-	-	-	-	-	-	7 367,0	7 025,2	29,8	312,0	181,6	47,8	77,5	5,1
2002 I	4 133,3	-	-	-	-	-	-	-	7 458,8	7 106,7	30,5	321,5	187,4	51,0	76,8	6,3
II	4 201,2	-	-	-	-	-	-	-	7 521,2	7 209,0	28,9	283,3	152,5	46,7	78,3	5,8
III	4 224,7	-	-	-	-	-	-	-	7 547,5	7 238,6	28,4	280,5	148,1	45,4	81,2	5,8
IV	4 411,0	-	-	-	-	-	-	-	7 618,3	7 327,4	28,1	262,8	133,7	40,3	83,3	5,5
2003 I ¹⁾	4 451,8	-	-	-	-	-	-	-	7 685,7	7 394,0	27,5	264,2	136,3	36,9	83,9	7,1

5. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueella olevat liikkeeseenlaskijat

	Rahalaitosten liikkeeseen laskemat								Muiden kuin rahalaitosten liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 III	1 127,2	1 073,9	256,3	226,6	203,8	9,1	7,0	6,8	1 522,6	1 483,6	4,2	34,8	20,4	12,6	1,2	0,6
IV	1 126,7	1 071,6	24,1	50,8	37,9	9,0	1,8	2,1	1 516,1	1 478,6	3,6	33,9	20,1	12,1	1,1	0,6
2002 I	1 177,7	1 117,0	29,5	54,0	35,5	14,5	1,9	2,1	1 575,7	1 539,1	3,7	32,9	19,5	11,7	1,1	0,6
II	1 200,8	1 140,8	30,2	51,8	33,3	13,8	2,8	1,9	1 582,0	1 547,8	4,5	29,8	15,5	12,2	1,2	0,8
III	1 195,8	1 136,9	35,2	46,2	27,5	14,0	2,6	2,1	1 603,9	1 568,9	5,1	29,8	15,9	11,7	1,4	0,7
IV	1 177,7	1 126,8	29,7	37,6	27,2	6,7	1,9	1,8	1 588,1	1 552,6	6,2	29,2	15,9	11,1	1,5	0,7
2003 I ¹⁾	1 245,0	1 181,3	27,7	36,0	23,0	8,0	2,6	2,4	1 691,3	1 652,7	4,6	34,0	21,9	10,2	1,1	0,8

6. Lainat euroalueen ulkopuolelle

	Pankit ²⁾								Muut kuin pankit							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 III	1 084,7	488,3	101,5	494,8	378,6	42,0	40,3	33,9	602,5	201,5	46,8	354,2	307,5	12,7	24,9	9,0
IV	1 119,7	452,2	114,7	552,9	435,9	45,2	37,9	33,8	618,6	202,3	46,8	369,5	323,4	12,0	25,7	8,4
2002 I	1 104,8	432,2	131,1	541,6	424,4	45,6	37,3	34,3	633,0	199,4	49,9	383,7	331,2	16,4	26,9	9,2
II	1 083,4	457,7	129,9	495,9	375,0	61,4	36,1	23,4	602,9	205,7	46,6	350,5	300,8	12,8	28,1	8,8
III	1 122,2	495,3	143,8	483,0	369,9	55,8	33,4	23,9	616,3	219,8	46,2	350,3	297,0	15,4	29,0	8,9
IV	1 183,4	554,3	119,7	509,4	401,0	55,1	31,7	21,8	592,0	212,6	45,0	334,5	283,3	14,2	27,8	9,1
2003 I ¹⁾	1 220,2	598,7	114,0	507,5	399,0	53,3	32,2	23,0	590,9	222,5	44,4	324,1	276,2	11,7	27,4	8,8

7. Euroalueen rahalaitosten hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet: euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat

	Pankkien liikkeeseen laskemat ²⁾								Muiden kuin pankkien liikkeeseen laskemat							
	Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat					Kaikki valuutat	Euro ²⁾	Muut EU-maiden valuutat	Muut kuin EU-maiden valuutat				
					USD	JPY	CHF	Muut					USD	JPY	CHF	Muut
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2001 III	206,7	76,5	27,0	103,2	93,1	4,7	2,1	3,4	486,9	129,1	27,1	330,7	292,7	27,1	3,9	7,1
IV	236,6	80,7	27,6	128,3	118,1	4,2	2,7	3,3	508,2	131,5	27,1	349,6	306,4	30,3	4,2	8,7
2002 I	262,9	87,1	33,5	142,4	130,5	4,4	2,9	4,5	493,7	127,9	26,9	339,0	298,6	24,6	5,0	10,8
II	244,0	87,5	32,6	123,9	111,8	4,0	2,3	5,9	459,2	132,4	25,0	301,7	260,7	24,3	5,0	11,7
III	249,8	90,9	38,7	120,1	111,6	4,0	1,4	3,2	484,9	136,3	31,6	316,9	273,8	26,2	5,4	11,6
IV	244,2	89,2	34,8	120,1	111,8	4,1	1,4	2,9	477,3	133,9	33,6	309,8	268,2	25,4	5,8	10,4
2003 I ¹⁾	261,5	101,0	42,2	118,3	97,6	9,6	8,6	2,5	484,6	152,1	34,5	298,0	245,2	36,6	3,6	12,6

Taulukko 2.9

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2001	III	242,4	1 293,9	62,6	1 231,4	1 053,9	192,4	105,0	90,4	2 977,9
	IV	244,6	1 309,9	63,5	1 246,5	1 219,1	209,6	108,9	98,7	3 190,8
2002	I	253,6	1 308,7	70,7	1 238,0	1 263,3	224,6	111,0	98,0	3 259,2
	II	242,8	1 312,6	75,4	1 237,1	1 056,1	215,2	108,0	99,8	3 034,4
	III	236,7	1 337,4	74,3	1 263,0	844,8	203,4	121,0	103,2	2 846,5
	IV	242,0	1 335,3	72,2	1 263,2	853,2	203,1	123,7	106,4	2 863,7
2003	I ^(p)	216,9	1 331,6	70,7	1 260,9	767,0	205,4	120,0	108,5	2 749,3

2. Velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	41,5	2 858,8	77,6	2 977,9
	IV	41,1	3 075,6	74,1	3 190,8
2002	I	42,6	3 137,7	78,8	3 259,2
	II	39,1	2 919,8	75,5	3 034,4
	III	38,9	2 732,3	75,3	2 846,5
	IV	40,2	2 746,6	76,9	2 863,7
2003	I ^(p)	41,0	2 629,8	78,5	2 749,3

3. Varat/velat yhteensä rahasto- ja sijoittajatyypin mukaan

		Rahastot rahastotyypin mukaan				Rahastot sijoittajatyypin mukaan		Yhteensä	
		Osake rahastot	Pitkän ja keskipitkän koron rahastot	Yhdistelmärahastot	Kiinteistörahastot	Muut rahastot	Yleisölle tarjottavat rahastot	Rajoitetulle sijoittajajoukkolle tarjottavat rahastot	8
		1	2	3	4	5	6	7	
2001	III	738,2	1 019,1	756,0	127,0	337,7	2 241,8	736,1	2 977,9
	IV	839,6	1 031,7	810,3	134,0	375,2	2 408,1	782,7	3 190,8
2002	I	862,4	1 039,3	820,3	142,3	394,8	2 464,2	794,9	3 259,2
	II	728,7	1 037,0	762,6	139,2	366,9	2 262,4	772,0	3 034,4
	III	585,2	1 063,2	699,9	145,6	352,6	2 092,3	754,2	2 846,5
	IV	593,9	1 068,2	701,6	150,8	349,2	2 090,9	772,9	2 863,7
2003	I ^(p)	525,7	1 054,2	675,3	157,3	336,8	1 978,9	770,4	2 749,3

Lähde: EKP.

1) Muut kuin rahamarkkinarahastot. Irlannin tiedot eivät sisälly euroalueen tietoihin. Lisätietoja saa Yleistä-osasta.

Taulukko 2.10

Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyyppin mukaan

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

1. Osakerahastojen saamiset

		Talletukset				Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4				
2001	III	41,2	30,6	4,2	26,4	636,1	16,7	13,6	738,2
	IV	39,5	29,0	3,0	26,1	735,2	19,4	16,5	839,6
2002	I	39,3	28,7	2,9	25,8	759,1	20,6	14,7	862,4
	II	34,0	27,4	4,0	23,4	630,0	22,2	15,0	728,7
	III	29,0	26,5	3,7	22,8	496,5	19,1	14,1	585,2
	IV	26,6	28,2	3,4	24,9	506,0	18,4	14,7	593,9
2003	I ^(p)	24,5	30,4	3,0	27,4	438,4	16,4	16,0	525,7

2. Osakerahastojen velat

		Talletukset ja lainat			Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3			
2001	III		4,1		727,9	6,1	738,2
	IV		2,6		831,4	5,6	839,6
2002	I		3,5		852,7	6,1	862,4
	II		4,4		718,7	5,6	728,7
	III		4,1		576,0	5,1	585,2
	IV		3,9		586,3	3,6	593,9
2003	I ^(p)		3,8		517,4	4,5	525,7

3. Pitkän ja keskipitkän koron rahastojen saamiset

		Talletukset				Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4				
2001	III	74,9	865,5	32,2	833,3	34,3	12,7	31,6	1 019,1
	IV	73,2	875,5	33,2	842,3	38,5	11,2	33,4	1 031,7
2002	I	77,9	874,0	37,3	836,7	42,9	11,5	33,0	1 039,3
	II	75,9	882,2	38,5	843,8	33,2	10,8	34,9	1 037,0
	III	78,3	902,1	37,2	865,0	32,6	11,6	38,5	1 063,2
	IV	83,9	902,8	36,5	866,3	31,9	12,3	37,2	1 068,2
2003	I ^(p)	77,5	899,7	35,8	863,9	26,6	18,6	31,7	1 054,2

4. Pitkän ja keskipitkän koron rahastojen velat

		Talletukset ja lainat			Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3			
2001	III		8,1		991,2	19,8	1 019,1
	IV		8,4		1 007,3	16,0	1 031,7
2002	I		8,5		1 013,2	17,7	1 039,3
	II		7,9		1 011,5	17,6	1 037,0
	III		7,0		1 039,2	17,0	1 063,2
	IV		7,7		1 044,0	16,5	1 068,2
2003	I ^(p)		8,9		1 030,5	14,7	1 054,2

Lähde: EKP.

Taulukko 2.10 (jatkoa)**Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyypin mukaan***(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)***5. Yhdistelmärahastojen saamiset**

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto- osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2001	III	55,2	290,4	16,4	274,0	297,5	85,7	2,5	24,8	756,0
	IV	56,9	286,5	17,0	269,5	347,5	92,7	2,4	24,3	810,3
2002	I	52,6	283,8	18,1	265,7	357,0	100,3	2,3	24,4	820,3
	II	54,2	286,9	20,6	266,3	298,8	94,6	2,1	26,0	762,6
	III	53,0	291,7	21,3	270,4	234,3	88,1	5,2	27,7	699,9
	IV	53,9	295,6	21,2	274,4	233,0	87,7	3,4	28,0	701,6
2003	I ^(p)	50,4	301,2	21,8	279,5	210,0	83,7	0,7	29,4	675,3

6. Yhdistelmärahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto- osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	3,3	734,4	18,3	756,0
	IV	2,9	790,9	16,5	810,3
2002	I	2,9	799,4	18,0	820,3
	II	3,1	741,3	18,2	762,6
	III	3,5	676,9	19,5	699,9
	IV	3,0	677,2	21,5	701,6
2003	I ^(p)	2,9	650,0	22,5	675,3

7. Kiinteistörahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto- osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7	8	9
2001	III	9,8	7,6	0,5	7,1	0,9	1,5	102,3	4,9	127,0
	IV	8,6	10,7	0,5	10,1	1,0	2,0	106,1	5,7	134,0
2002	I	11,5	12,9	0,6	12,3	1,1	2,1	108,3	6,4	142,3
	II	13,5	9,8	0,6	9,2	0,9	3,9	105,1	6,0	139,2
	III	13,3	10,7	0,6	10,1	0,8	5,1	109,5	6,2	145,6
	IV	10,9	9,5	0,5	8,9	0,7	7,0	115,8	6,9	150,8
2003	I ^(p)	14,7	8,3	0,6	7,7	0,7	8,6	118,4	6,6	157,3

8. Kiinteistörahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto- osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	24,8	97,9	4,4	127,0
	IV	25,9	103,3	4,8	134,0
2002	I	26,7	110,7	4,9	142,3
	II	22,3	112,1	4,8	139,2
	III	22,9	117,7	5,0	145,6
	IV	24,6	120,9	5,4	150,8
2003	I ^(p)	24,0	127,9	5,4	157,3

Lähde: EKP.

Taulukko 2.11**Euroalueen sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan***(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)***1. Yleisölle tarjottavien rahastojen saamiset**

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7
2001	III	196,4	912,1	820,2	151,6	96,4	65,1	2 241,8
	IV	201,0	928,7	949,2	167,0	99,1	63,2	2 408,1
2002	I	213,3	921,8	984,8	176,8	100,6	66,9	2 464,2
	II	199,2	915,7	818,4	166,7	96,1	66,3	2 262,4
	III	187,9	917,6	654,4	156,0	107,9	68,5	2 092,3
	IV	190,8	905,1	663,2	153,1	109,0	69,6	2 090,9
2003	I ^(p)	165,5	882,5	599,8	155,0	104,6	71,5	1 978,9

2. Yleisölle tarjottavien rahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	37,4	2 137,4	67,0	2 241,8
	IV	36,4	2 312,9	58,8	2 408,1
2002	I	38,1	2 360,2	65,9	2 464,2
	II	34,0	2 166,0	62,4	2 262,4
	III	33,0	1 997,8	61,5	2 092,3
	IV	33,7	1 995,4	61,7	2 090,9
2003	I ^(p)	34,6	1 881,4	63,0	1 978,9

3. Rajoitetulle sijoittajajoukolla tarjottavien rahastojen saamiset

		Talletukset	Hallussa olevat muut arvopaperit kuin osakkeet	Hallussa olevat osakkeet ja osuudet	Hallussa olevat rahasto-osuudet	Kiinteä omaisuus	Muut saamiset	Yhteensä
		1	2	3	4	5	6	7
2001	III	46,0	381,8	233,7	40,7	8,6	25,3	736,1
	IV	43,6	381,2	270,0	42,6	9,8	35,6	782,7
2002	I	40,3	386,9	278,4	47,8	10,3	31,2	794,9
	II	43,6	396,9	237,7	48,5	11,9	33,5	772,0
	III	48,8	419,8	190,3	47,5	13,1	34,7	754,2
	IV	51,2	430,3	190,0	49,9	14,7	36,8	772,9
2003	I ^(p)	51,4	449,1	167,1	50,3	15,4	37,0	770,4

4. Rajoitetulle sijoittajajoukolla tarjottavien rahastojen velat

		Talletukset ja lainat	Rahasto-osuudet	Muut velat	Yhteensä
		1	2	3	4
2001	III	4,2	721,4	10,5	736,1
	IV	4,6	762,8	15,3	782,7
2002	I	4,5	777,5	12,9	794,9
	II	5,1	753,8	13,1	772,0
	III	5,9	734,5	13,8	754,2
	IV	6,5	751,2	15,2	772,9
2003	I ^(p)	6,5	748,4	15,5	770,4

Lähde: EKP.

3 Euroalueen rahoitusmarkkinat ja korot

Taulukko 3.1

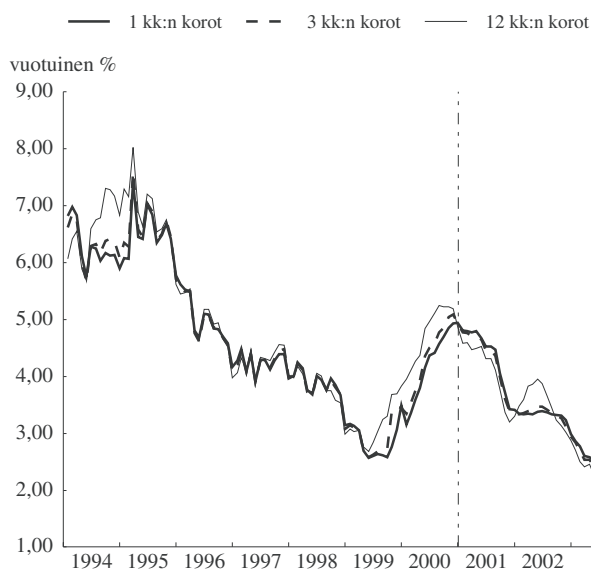
Rahamarkkinakorot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ⁴⁾					Yhdysvallat ⁶⁾	Japani ⁶⁾
	Yön yli -talletukset ^{2,3)}	1 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁵⁾	6 kk:n talletukset ⁵⁾	12 kk:n talletukset ⁵⁾	3 kk:n talletukset ⁶⁾	3 kk:n talletukset ⁷⁾
	1	2	3	4	5	6	7
1998	3,09	3,84	3,83	3,78	3,77	5,57	0,66
1999	2,74	2,86	2,96	3,06	3,19	5,42	0,22
2000	4,12	4,24	4,40	4,55	4,78	6,53	0,28
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,39	4,33	4,26	4,16	4,09	3,78	0,15
2002	3,29	3,30	3,32	3,35	3,49	1,80	0,08
2002 heinä	3,30	3,36	3,41	3,48	3,64	1,85	0,07
elo	3,29	3,33	3,35	3,38	3,44	1,78	0,07
syys	3,32	3,32	3,31	3,27	3,24	1,80	0,07
loka	3,30	3,31	3,26	3,17	3,13	1,78	0,07
marras	3,30	3,23	3,12	3,04	3,02	1,46	0,07
joulu	3,09	2,98	2,94	2,89	2,87	1,41	0,06
2003 tammi	2,79	2,86	2,83	2,76	2,71	1,37	0,06
helmi	2,76	2,77	2,69	2,58	2,50	1,34	0,06
maalis	2,75	2,60	2,53	2,45	2,41	1,29	0,06
huhti	2,56	2,58	2,54	2,47	2,45	1,30	0,06
touko	2,56	2,52	2,41	2,32	2,26	1,28	0,06
kesä	2,21	2,18	2,15	2,08	2,01	1,12	0,06
heinä ⁶⁾	2,08	2,13	2,13	2,09	2,07	1,11	0,05
2003 heinä 4.	2,12	2,15	2,14	2,08	2,04	1,11	0,05
11.	2,09	2,13	2,13	2,08	2,05	1,11	0,05
18.	2,08	2,13	2,13	2,11	2,10	1,11	0,05
25.	2,05	2,12	2,12	2,10	2,10	1,11	0,05

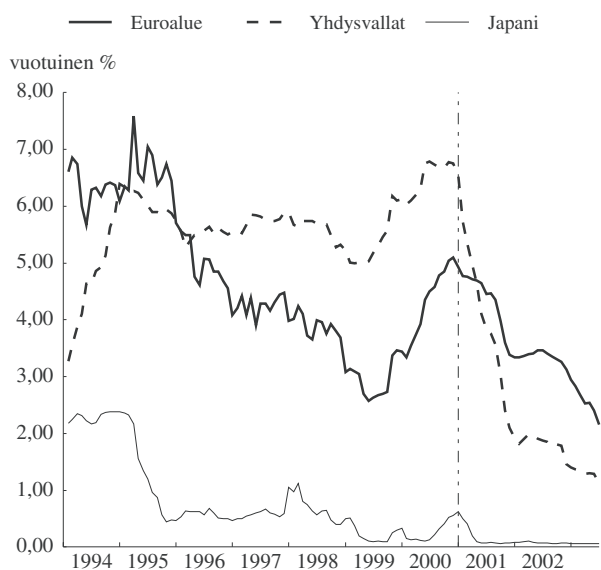
Euroalueen rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

3 kk:n rahamarkkinakorot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters ja EKP.

- 1) Kuukausi- ja vuositiedot ovat ajanjakson keskiarvoja lukuun ottamatta yön yli -korkoja koskevia tietoja joulukuuhun 1998 asti.
- 2) Pankkien välisten talletusmarkkinoiden ottolainauskorot (bid rates) joulukuuhun 1998 asti. Sarakkeessa 1 esitetään eontakoron keskiarvo (euro overnight index average) tammikuusta 1999 alkaen.
- 3) Ajanjakson lopun korot joulukuuhun 1998 asti; sen jälkeen ajanjakson keskiarvot.
- 4) Ajalta ennen tammikuuta 1999 on laskettu euroalueen keinotekoiset korot käyttämällä BKT:llä painotettuja kansallisia korkoja.
- 5) Tammikuusta 1999 alkaen euriborkorko ja sitä ennen liborkorko (London interbank offered rate), jos käytettävissä.
- 6) Liborkorko (London interbank offered rate).

Taulukko 3.2

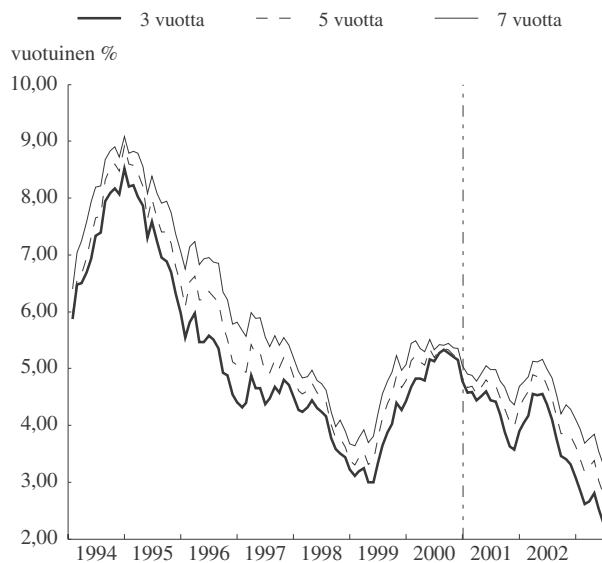
Valtion lainojen tuotot ¹⁾

(vuotuisina prosentteina)

	Euroalue ²⁾					Yhdysvallat	Japani
	2 v 1	3 v 2	5 v 3	7 v 4	10 v 5	10 v 6	10 v 7
1998	3,16	3,22	3,38	3,67	4,71	5,33	1,30
1999	3,38	3,63	4,01	4,38	4,66	5,64	1,75
2000	4,90	5,03	5,19	5,37	5,44	6,03	1,76
<i>Euroalueen laajeneminen</i>							
2001	4,11	4,23	4,49	4,79	5,03	5,01	1,34
2002	3,68	3,94	4,35	4,70	4,92	4,60	1,27
2002	heinä	4,10	4,48	4,84	5,03	4,62	1,30
	elo	3,76	4,15	4,54	4,73	4,24	1,26
	syys	3,19	3,46	3,85	4,20	3,88	1,16
	loka	3,13	3,41	3,86	4,36	3,91	1,09
	marras	3,04	3,31	3,81	4,28	4,04	0,99
	joulu	2,84	3,08	3,63	4,10	4,03	0,97
2003	tammi	2,64	2,85	3,40	3,93	4,27	0,84
	helmi	2,45	2,61	3,18	3,68	4,06	0,83
	maalis	2,50	2,66	3,26	3,76	4,13	0,74
	huhti	2,59	2,81	3,38	3,85	4,23	0,66
	touko	2,31	2,53	3,02	3,54	3,92	0,57
	kesä	2,08	2,29	2,79	3,32	3,72	0,56
	heinä ^(p)	2,29	2,55	3,13	3,63	4,05	1,00
2003	heinä 4.	2,17	2,43	3,01	3,53	3,96	1,05
	11.	2,20	2,45	3,01	3,53	3,95	0,98
	18.	2,33	2,59	3,17	3,67	4,08	0,96
	25.	2,34	2,61	3,18	3,66	4,05	0,96

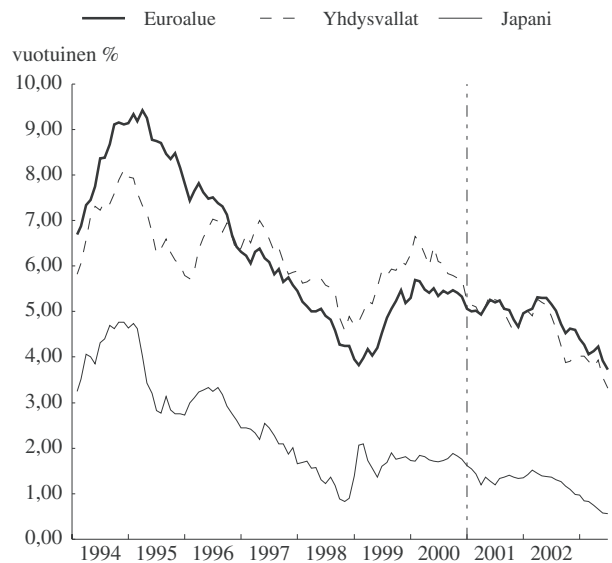
Valtion lainojen tuotot euroalueella

(kuukausittain)

Valtion 10 vuoden lainojen tuotot

(kuukausittain)

Lähteet: Reuters, EKP, Federal Reserve ja Bank of Japan.

1) Euroalueen 2, 3, 5 ja 7 vuoden lainojen tuotot perustuvat joulukuuhun 1998 asti ajanjakson lopun tietoihin. Kymmenen vuoden lainojen tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja. Sen jälkeen kaikki tuotot ovat ajanjakson keskiarvoja.

2) Euroalueen lainojen tuotot on joulukuuhun 1998 asti laskettu BKT:llä painotetuista yhdenmukaistetuista valtion lainojen tuotoista. Sen jälkeen painoina on kaikissa maturiteeteissa käytetty valtion lainojen nimellisiä kantoja.

Taulukko 3.3

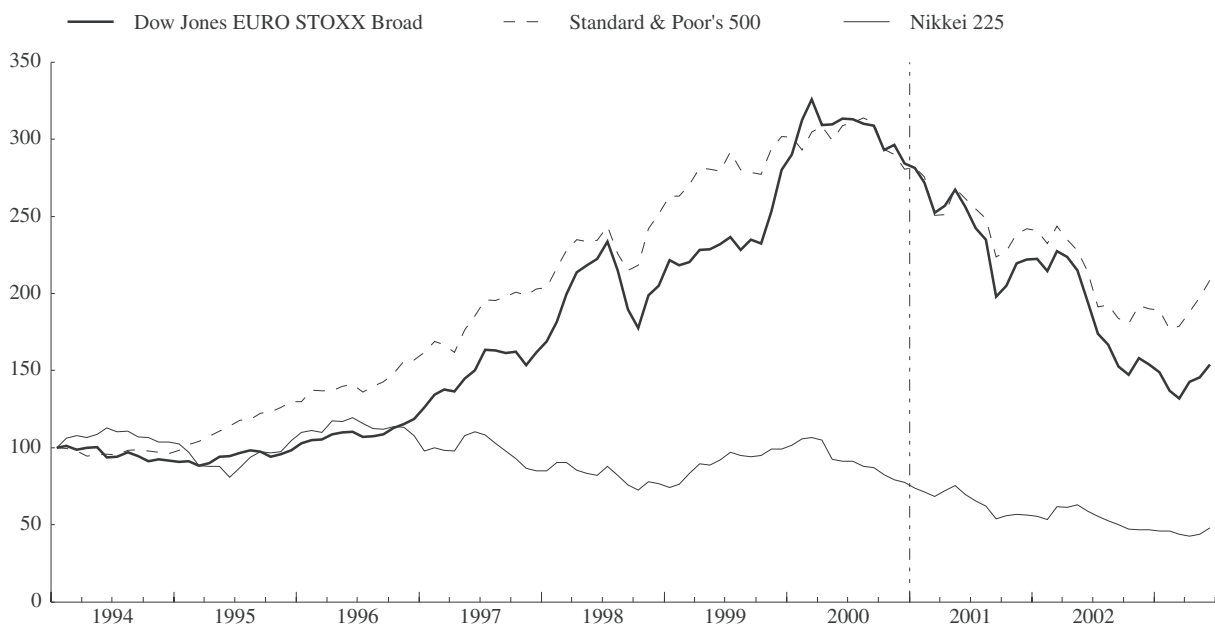
Osakeindeksit

(indeksit pisteinä)¹⁾

	Dow Jones: Euro Stoxx -indeksit												Yhdys- vallat	Japani	
	Viiteaineisto		Toimialakohtaiset indeksit												
	Laaja	50 yritystä	Raaka- aineet	Kulutus- tavarat (sylki- nen)	Kulutus- tavarat (ei- sykli- nen)	Energia	Rahoitus	Teolli- suus	Tek- niikka	Yleis- hyö- dylliset yhtiöt	Tele- vies- tintä	Ter- veyden- hoito			Standard & Poor's 500 -indeksi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1998	280,5	3 076,3	257,9	245,0	295,5	249,3	281,3	218,4	333,6	282,4	488,1	348,9	1 085,3	15 338,4	
1999	325,8	3 787,3	279,2	262,9	327,7	286,0	295,7	285,1	470,4	306,2	717,7	392,6	1 327,8	16 829,9	
2000	423,9	5 075,5	299,1	292,9	324,3	342,3	350,7	378,0	963,1	341,7	1 072,5	476,0	1 426,7	17 162,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	336,3	4 049,4	296,0	228,2	303,3	341,4	321,6	310,0	530,5	309,6	541,2	540,1	1 193,8	12 114,8	
2002	259,9	3 023,4	267,5	175,0	266,5	308,9	243,3	252,4	345,1	255,5	349,2	411,8	995,4	10 119,3	
2002	heinä	241,2	2 810,6	267,8	160,9	252,1	298,6	229,2	248,8	282,1	244,0	300,4	370,6	905,5	10 352,3
	elo	231,3	2 697,4	243,6	152,9	250,1	290,9	217,4	227,9	258,8	236,7	310,0	376,6	912,6	9 751,2
	syys	211,8	2 450,2	227,2	140,6	241,2	274,0	193,1	215,3	229,0	221,2	283,1	337,0	870,1	9 354,8
	loka	204,0	2 384,7	214,4	135,3	236,5	272,1	177,8	193,6	235,8	209,6	286,8	345,4	854,6	8 781,1
	marras	219,5	2 559,0	224,2	145,4	234,8	272,4	197,0	208,8	289,6	215,2	324,5	347,1	910,1	8 699,6
	joulu	213,6	2 475,1	225,3	139,4	226,5	268,8	194,2	205,2	270,4	207,3	322,5	324,4	899,1	8 674,8
2003	tammi	206,3	2 377,4	213,0	130,9	220,2	262,4	186,5	198,5	250,2	210,0	313,8	896,0	8 567,4	
	helmi	189,8	2 170,9	185,8	121,5	196,5	245,1	172,2	186,0	226,5	198,1	309,4	836,6	8 535,8	
	maalis	183,0	2 086,5	176,1	115,4	188,4	241,1	164,5	181,2	228,2	185,6	292,8	846,6	8 171,0	
	huhti	197,9	2 278,2	193,4	122,5	203,9	250,0	181,0	192,0	251,6	201,0	324,8	889,6	7 895,7	
	touko	202,0	2 303,0	196,4	124,9	202,3	249,6	187,4	198,5	258,2	208,3	324,9	935,8	8 122,1	
	kesä	213,5	2 443,3	205,0	133,0	206,5	266,1	201,2	207,4	271,5	216,7	340,7	988,0	8 895,7	
	heinä ^(p)	215,8	2 456,1	217,7	137,8	205,4	260,3	205,5	215,2	273,5	214,6	340,6	992,1	9 674,7	
2003	heinä 4.	211,4	2 408,2	208,7	135,6	202,9	259,4	199,4	208,7	265,4	210,9	340,3	985,7	9 547,7	
	11.	217,1	2 477,7	218,9	139,1	205,6	262,0	205,3	216,2	283,6	215,1	339,9	998,1	9 635,4	
	18.	216,7	2 458,9	224,9	138,3	206,4	261,7	208,4	218,1	266,5	213,4	339,0	993,3	9 527,7	
	25.	215,5	2 442,1	221,1	138,6	205,1	255,9	206,8	216,8	267,9	216,0	339,1	998,7	9 648,0	

Dow Jones: Euro Stoxx (laaja), Standard & Poor's 500 ja Nikkei 225 uudelleen painotettuina

(peruskuukausi tammikuu 1994 = 100; kuukausittain)

Lähde: Reuters.

1) Kuukausi- ja vuosittiedot ovat ajanjakson keskiarvoja.

Taulukko 3.4

Pankkien luotto- ja talletuskorot

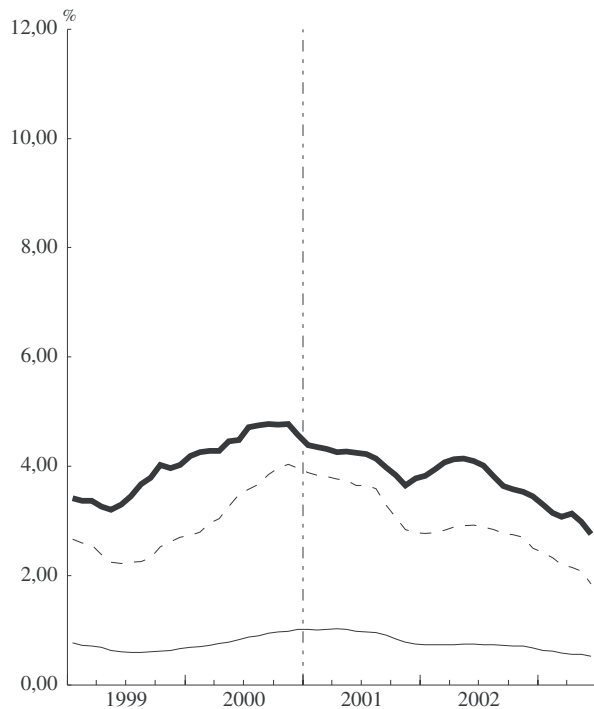
(vuotuisina prosentteina; jakson keskiarvo)

	Yön yli	Talletuskorot					Luottokorot				
		Määräaikaiset			Irtisanomisehtoiset		Yritykset		Kotitaloudet		
		Enintään 1 vuosi	Enintään 2 vuotta	Yli 2 vuotta	Enintään 3 kk	Yli 3 kk	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Kulutus- luotot	Asunto- luotot	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2000	0,85	3,45	3,45	4,52	2,25	3,79	6,60	6,23	9,87	6,34	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	0,94	3,49	3,49	4,12	2,40	3,59	6,83	6,15	10,12	5,97	
2002	0,73	2,80	2,80	3,85	2,13	2,85	6,13	5,71	9,78	5,54	
2002	kesä	0,74	2,93	2,94	4,09	2,13	3,08	6,18	5,92	9,83	5,77
	heinä	0,74	2,89	2,90	4,02	2,13	3,02	6,16	5,79	9,78	5,68
	elo	0,73	2,84	2,85	3,81	2,12	2,94	6,15	5,71	9,79	5,53
	syys	0,73	2,77	2,77	3,64	2,13	2,73	6,12	5,61	9,85	5,38
	loka	0,72	2,74	2,74	3,58	2,11	2,63	6,13	5,54	9,72	5,26
	marras	0,71	2,70	2,69	3,53	2,11	2,55	6,10	5,50	9,70	5,21
	joulu	0,68	2,51	2,51	3,45	2,05	2,41	5,98	5,34	9,58	5,10
2003	tammi	0,63	2,43	2,42	3,30	2,04	2,34	5,87	5,27	9,48	4,91
	helmi	0,62	2,32	2,32	3,15	2,02	2,12	5,81	5,18	9,39	4,77
	maalis	0,59	2,20	2,19	3,08	1,97	2,05	5,69	5,17	9,29	4,69
	huhti	0,56	2,15	2,14	3,14	1,93	2,05	5,57	5,14	9,23	4,70
	touko	0,56	2,08	2,08	2,98	1,91	1,92	5,51	5,01	9,22	4,56
	kesä	0,52	1,85	1,84	2,76	1,83	1,65	5,39	4,86	9,18	4,34

Talletuskorot

(kuukausittain)

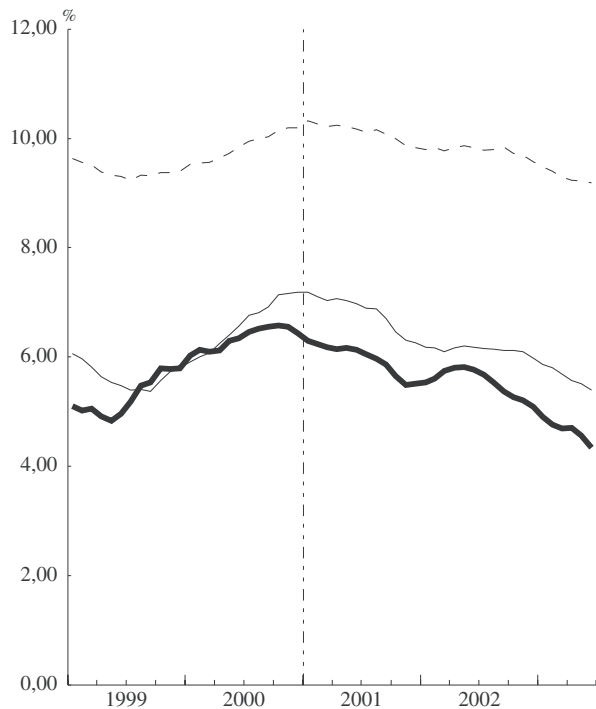
- Yön yli
- - - Määräaikaiset, enintään 1 vuosi
- Määräaikaiset, yli 2 vuotta

Luottokorot

(kuukausittain)

- Yritykset, enintään 1 vuosi
- - - Kulutusluoto
- Asuntoluotot kotitalouksille

Lähde: EKP.

Näitä euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevia tietoja on käytettävä varoen ja ainoastaan tilastollisiin tarkoituksiin; korkojen kehitystä olisi analysoitava pääasiassa muutoksina eikä niinkään tasoina. Korot lasketaan kansallisten keskuspankkien ilmoittamien kansallisten luotto- ja talletuskorkojen painotettuna keskiarvona. Kansalliset luotto- ja talletuskorot edustavat niitä kansallisista lähteistä saatavissa olevia korkotietoja, joiden katsotaan sopivan laadittuihin luokituksiin. Nämä kansalliset korot on laskettu yhteen euroalueen korkotiedoiksi käyttäen joissakin tapauksissa arvioita, kun euroalueen kansallisissa rahoitusinstrumenteissa on havaittu epäyhtenäisyyttä. Kansallisten luotto- ja talletuskorkojen kattavuutta (uudet luotot ja/tai luottokannat), tietojen luonnetta (nimelliset tai efektiiviset korot) tai keräämismenetelmiä ei myöskään ole yhdenmukaistettu. Euroalueen pankkien luotto- ja talletuskorkojen maakohtaiset painot kootaan rahalaitostilastotiedoista tai mahdollisimman edustavista muista tiedoista. Painot heijastavat instrumenttien käytön maakohtaisia osuuksia euroalueella laskettuna kantatiedoista. Painot tarkistetaan kuukausittain siten, että korot ja painot viittaavat aina saman kuukauden tietoihin.

Taulukko 3.5

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden liikkeeseenlaskut alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja valuutan mukaan

(miljardia euroa; vaihto ajanjakson aikana ja ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

1. Lyhytaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002	touko	402,1	379,9	22,2	770,5	378,2	358,7	19,5	677,7	23,9	21,2
	kesä	337,6	342,2	-4,6	766,2	317,0	319,1	-2,1	676,8	20,7	23,1
	heinä	406,0	392,2	13,8	772,6	382,4	371,4	11,0	685,0	23,6	20,9
	elo	384,5	378,1	6,4	775,6	366,2	356,8	9,3	693,1	18,3	21,3
	syys	414,9	400,6	14,3	792,7	392,1	381,0	11,0	706,7	22,8	19,6
	loka	468,3	456,4	11,9	806,1	441,8	433,3	8,5	715,3	26,5	23,1
	marras	435,5	413,0	22,5	830,5	413,5	388,9	24,6	740,1	22,0	24,2
joulu	406,1	451,6	-45,5	783,5	386,8	429,9	-43,1	696,0	19,3	21,7	
2003	tammi	545,1	487,4	57,7	840,8	518,6	462,7	55,9	751,0	26,5	24,7
	helmi	456,3	428,4	27,9	866,0	433,5	408,3	25,2	775,6	22,8	20,1
	maalis	452,0	440,7	11,3	875,7	433,0	423,1	9,9	785,3	19,0	17,6
	huhti	476,7	456,1	20,6	892,4	454,8	431,8	23,1	807,7	21,9	24,3
	touko	443,0	435,3	7,7	897,9	415,8	410,7	5,1	812,2	27,2	24,6

2. Pitkäaikaiset

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002	touko	149,6	87,9	61,7	7 281,7	127,0	76,0	51,0	6 635,6	22,6	12,0
	kesä	133,5	95,4	38,1	7 296,5	123,4	87,5	35,8	6 667,5	10,1	7,8
	heinä	133,3	114,2	19,1	7 327,0	116,2	104,7	11,6	6 682,6	17,1	9,6
	elo	69,7	64,7	5,0	7 329,4	59,8	55,1	4,7	6 686,8	9,9	9,6
	syys	141,5	87,2	54,2	7 383,1	122,1	75,3	46,8	6 732,8	19,3	11,9
	loka	124,0	92,5	31,5	7 414,0	105,9	81,7	24,2	6 757,3	18,1	10,8
	marras	133,1	96,4	36,7	7 448,0	119,4	90,3	29,1	6 786,3	13,7	6,1
joulu	140,9	173,6	-32,7	7 396,0	129,3	160,4	-31,2	6 754,0	11,7	13,2	
2003	tammi	179,1	134,3	44,8	7 428,4	155,9	125,1	30,7	6 785,2	23,2	9,2
	helmi	163,8	112,1	51,7	7 482,3	145,3	103,6	41,7	6 827,6	18,5	8,5
	maalis	161,2	101,4	59,8	7 535,7	145,8	92,2	53,6	6 879,3	15,4	9,1
	huhti	160,7	124,6	36,1	7 562,7	146,0	115,3	30,7	6 910,1	14,7	9,3
	touko	173,9	99,4	74,5	7 616,0	160,8	90,5	70,3	6 980,4	13,1	8,9

3. Yhteensä

		Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat									
		Euromääräiset ¹⁾								Muun valuutan määräiset	
		Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuuletukset
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2002	touko	551,7	467,8	83,9	8 052,2	505,2	434,7	70,6	7 313,3	46,5	33,2
	kesä	471,1	437,6	33,6	8 062,8	440,3	406,6	33,7	7 344,3	30,8	31,0
	heinä	539,3	506,5	32,8	8 099,7	498,6	476,0	22,6	7 367,6	40,7	30,4
	elo	454,2	442,8	11,4	8 105,1	426,0	411,9	14,1	7 379,9	28,2	30,9
	syys	556,4	487,8	68,5	8 175,8	514,2	456,4	57,8	7 439,5	42,2	31,5
	loka	592,3	548,9	43,4	8 220,0	547,7	515,0	32,7	7 472,6	44,6	33,9
	marras	568,6	509,4	59,1	8 278,5	532,8	479,2	53,7	7 526,5	35,7	30,3
joulu	547,0	625,2	-78,2	8 179,5	516,0	590,3	-74,3	7 450,0	31,0	34,9	
2003	tammi	724,2	621,8	102,5	8 269,2	674,5	587,8	86,6	7 536,1	49,7	33,9
	helmi	620,1	540,5	79,6	8 348,3	578,8	511,9	66,9	7 603,2	41,3	28,5
	maalis	613,2	542,0	71,2	8 411,4	578,8	515,3	63,5	7 664,6	34,4	26,7
	huhti	637,5	580,7	56,8	8 455,1	600,8	547,1	53,8	7 717,8	36,6	33,6
	touko	616,9	534,7	82,2	8 513,8	576,6	501,1	75,5	7 792,6	40,3	33,5

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
2,6	92,8	13,7	13,4	0,3	41,5	391,9	372,1	19,8	719,3	2002	touko
-2,4	89,5	20,9	8,0	12,9	54,4	337,9	327,1	10,7	731,2		kesä
2,7	87,6	14,7	24,8	-10,1	44,4	397,1	396,2	0,9	729,4		heinä
-3,0	82,6	12,1	11,5	0,6	44,9	378,3	368,4	9,9	738,0		elo
3,3	86,0	31,7	7,7	24,0	68,9	423,8	388,7	35,1	775,6		syys
3,4	90,7	17,1	31,3	-14,2	54,7	458,8	464,5	-5,7	770,1		loka
-2,2	90,4	14,6	16,9	-2,3	52,4	428,0	405,7	22,3	792,5		marras
-2,4	87,5	23,8	10,6	13,2	65,6	410,6	440,5	-29,9	761,6		joulu
1,8	89,8	16,3	34,5	-18,2	47,4	534,9	497,2	37,7	798,4	2003	tammi
2,7	90,4	20,1	14,1	5,9	53,3	453,6	422,5	31,1	828,9		helmi
1,4	90,4	33,2	9,7	23,5	76,9	466,2	432,8	33,4	862,2		maalis
-2,4	84,6		huhti
2,6	85,7		touko

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
10,6	646,1	26,3	8,2	18,0	942,3	153,3	84,2	69,1	7 577,9	2002	touko
2,3	629,0	29,3	11,0	18,3	960,5	152,7	98,6	54,1	7 628,0		kesä
7,5	644,4	11,6	8,2	3,4	964,0	127,9	112,9	15,0	7 646,6		heinä
0,2	642,6	7,0	8,1	-1,1	962,8	66,8	63,2	3,6	7 649,7		elo
7,4	650,3	24,3	11,4	12,9	975,8	146,5	86,7	59,7	7 708,6		syys
7,3	656,7	13,2	13,1	0,1	975,9	119,1	94,8	24,3	7 733,2		loka
7,6	661,7	13,6	12,1	1,6	977,5	133,0	102,4	30,6	7 763,8		marras
-1,5	642,0	18,3	10,9	7,4	984,9	147,6	171,3	-23,7	7 738,9		joulu
14,0	643,2	23,8	7,2	16,6	1 001,6	179,7	132,3	47,4	7 786,8	2003	tammi
10,0	654,8	26,5	17,7	8,8	1 010,4	171,8	121,3	50,5	7 838,0		helmi
6,3	656,5	28,7	9,6	19,2	1 029,5	174,6	101,8	72,7	7 908,8		maalis
5,4	652,6		huhti
4,2	635,6		touko

		Euroalueen ulkopuolisten euromääräiset liikkeeseenlaskut ¹⁾				Euromääräiset yhteensä ¹⁾					
Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut, netto	Liikkeessä oleva määrä	Liikkeeseenlaskut, netto	Kuoletukset	Liikkeeseenlaskut netto	Liikkeessä oleva määrä		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
13,3	738,9	39,9	21,6	18,3	983,9	545,2	456,3	88,9	8 297,2	2002	touko
-0,1	718,5	50,2	19,1	31,2	1 014,9	490,6	425,7	64,9	8 359,2		kesä
10,2	732,1	26,4	33,0	-6,7	1 008,3	525,0	509,0	15,9	8 375,9		heinä
-2,7	725,2	19,1	19,7	-0,6	1 007,7	445,1	431,6	13,5	8 387,6		elo
10,7	736,3	56,0	19,1	37,0	1 044,7	570,3	475,4	94,8	8 484,3		syys
10,7	747,4	30,3	44,3	-14,1	1 030,6	577,9	559,3	18,6	8 503,3		loka
5,5	752,1	28,2	29,0	-0,8	1 029,9	561,0	508,1	52,9	8 556,3		marras
-3,9	729,5	42,1	21,5	20,6	1 050,5	558,1	611,8	-53,6	8 500,5		joulu
15,8	733,1	40,1	41,7	-1,6	1 049,0	714,6	629,5	85,1	8 585,1	2003	tammi
12,7	745,2	46,6	31,8	14,7	1 063,7	625,4	543,8	81,6	8 666,9		helmi
7,7	746,9	61,9	19,2	42,7	1 106,3	640,7	534,6	106,2	8 770,9		maalis
3,0	737,3		huhti
6,7	721,3		touko

Taulukko 3.6

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; nimellisarvoon)

Liikkeessä oleva määrä

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 touko	677,7	266,9	3,7	89,9	314,3	3,0	41,5	18,3	19,2	3,5	
kesä	676,8	265,4	3,8	82,0	322,5	3,0	54,4	21,3	28,0	4,4	
heinä	685,0	269,7	4,1	86,2	321,7	3,4	44,4	18,3	22,8	2,8	
elo	693,1	269,9	4,3	86,7	328,8	3,3	44,9	18,1	23,9	2,6	
syys	706,7	276,6	4,1	87,7	335,7	2,6	68,9	26,8	37,3	4,0	
loka	715,3	284,0	4,2	88,5	335,6	3,0	54,7	20,9	28,1	3,5	
marras	740,1	304,7	4,7	89,9	337,8	3,1	52,4	18,2	28,1	3,7	
joulu	696,0	281,4	4,3	85,3	321,8	3,2	65,6	20,5	37,9	4,6	
2003 tammi	751,0	313,3	4,5	92,6	337,9	2,6	47,4	18,1	26,4	2,4	
helmi	775,6	318,6	5,9	95,9	352,0	3,2	53,3	21,4	28,9	2,5	
maalis	785,3	314,6	6,3	98,4	362,8	3,2	76,9	27,6	44,5	3,3	
huhti	807,7	323,0	5,9	99,1	376,6	3,3	
touko	812,2	317,9	5,9	101,6	383,2	3,5	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 touko	6 635,6	2 393,3	401,6	370,3	3 322,4	147,9	942,3	238,6	367,5	111,5	
kesä	6 667,5	2 403,2	406,0	373,8	3 334,1	150,4	960,5	246,0	381,0	111,0	
heinä	6 682,6	2 401,7	414,4	376,1	3 331,1	159,2	964,0	246,0	385,3	110,7	
elo	6 686,8	2 400,7	415,0	374,1	3 337,0	160,1	962,8	245,4	385,0	110,8	
syys	6 732,8	2 422,3	423,3	376,8	3 348,7	161,8	975,8	246,2	394,3	109,3	
loka	6 757,3	2 418,3	429,7	375,9	3 367,8	165,5	975,9	247,0	395,9	109,0	
marras	6 786,3	2 415,9	443,0	379,2	3 381,2	167,0	977,5	249,3	398,2	108,4	
joulu	6 754,0	2 401,6	474,6	380,8	3 328,2	168,7	984,9	251,9	402,9	109,5	
2003 tammi	6 785,2	2 397,0	476,3	387,3	3 351,9	172,7	1 001,6	258,0	412,1	111,0	
helmi	6 827,6	2 408,0	485,0	391,4	3 365,0	178,1	1 010,4	264,5	414,1	112,3	
maalis	6 879,3	2 416,9	497,0	398,6	3 385,7	181,1	1 029,5	274,6	417,8	112,2	
huhti	6 910,1	2 424,3	512,8	406,8	3 381,9	184,3	
touko	6 980,4	2 440,2	517,9	418,9	3 416,5	186,9	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 touko	7 313,3	2 660,1	405,4	460,2	3 636,7	150,9	983,9	256,9	386,7	115,0	
kesä	7 344,3	2 668,5	409,9	455,8	3 656,7	153,4	1 014,9	267,3	408,9	115,4	
heinä	7 367,6	2 671,4	418,6	462,3	3 652,8	162,6	1 008,3	264,3	408,0	113,5	
elo	7 379,9	2 670,6	419,4	460,7	3 665,8	163,4	1 007,7	263,5	408,9	113,4	
syys	7 439,5	2 698,8	427,3	464,6	3 684,4	164,4	1 044,7	272,9	431,6	113,3	
loka	7 472,6	2 702,3	433,9	464,5	3 703,4	168,5	1 030,6	267,9	424,0	112,5	
marras	7 526,5	2 720,6	447,7	469,2	3 718,9	170,1	1 029,9	267,5	426,4	112,1	
joulu	7 450,0	2 683,1	478,9	466,1	3 650,1	171,9	1 050,5	272,4	440,8	114,1	
2003 tammi	7 536,1	2 710,3	480,8	479,9	3 689,8	175,3	1 049,0	276,1	438,5	113,4	
helmi	7 603,2	2 726,6	490,9	487,3	3 717,0	181,4	1 063,7	285,9	443,0	118,1	
maalis	7 664,6	2 731,5	503,3	497,0	3 748,5	184,3	1 066,3	302,2	462,3	115,5	
huhti	7 717,8	2 747,3	518,6	505,8	3 758,5	187,5	
touko	7 792,6	2 758,2	523,8	520,5	3 799,7	190,4	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,1	0,1	0,4	719,3	285,2	22,9	93,4	314,4	3,1	0,4	2002	touko
0,2	0,1	0,5	731,2	286,7	31,8	86,4	322,7	3,1	0,5		kesä
0,2	0,0	0,2	729,4	288,0	26,9	89,0	321,8	3,4	0,2		heinä
0,1	0,0	0,1	738,0	288,0	28,2	89,3	329,0	3,4	0,1		elo
0,2	0,0	0,6	775,6	303,3	41,4	91,8	335,9	2,7	0,6		syys
0,1	0,2	1,8	770,1	304,9	32,4	92,1	335,7	3,2	1,8		loka
0,1	0,2	2,0	792,5	322,9	32,9	93,6	337,8	3,3	2,0		marras
0,0	0,2	2,4	761,6	302,0	42,2	89,8	321,9	3,4	2,4		joulu
0,0	0,1	0,4	798,4	331,4	30,9	95,1	338,0	2,7	0,4	2003	tammi
0,0	0,1	0,4	828,9	339,9	34,9	98,4	352,0	3,4	0,4		helmi
0,0	0,2	1,2	862,2	342,2	50,8	101,7	362,8	3,4	1,2		maalis
.		huhti
.		touko

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
95,1	14,6	115,1	7 577,9	2 631,9	769,2	481,8	3 417,5	162,5	115,1	2002	touko
93,2	14,6	114,7	7 628,0	2 649,2	787,0	484,8	3 427,3	165,0	114,7		kesä
93,1	14,6	114,3	7 646,6	2 647,7	799,7	486,8	3 424,2	173,8	114,3		heinä
93,4	14,6	113,6	7 649,7	2 646,0	800,0	484,9	3 430,4	174,7	113,6		elo
94,1	14,7	117,3	7 708,6	2 668,4	817,6	486,1	3 442,8	176,5	117,3		syys
93,6	14,6	115,9	7 733,2	2 665,3	825,5	484,9	3 461,4	180,1	115,9		loka
93,1	14,6	113,8	7 763,8	2 665,2	841,2	487,7	3 474,3	181,6	113,8		marras
92,7	14,3	113,6	7 738,9	2 653,5	877,5	490,4	3 420,9	183,0	113,6		joulu
92,2	14,0	114,4	7 786,8	2 655,0	888,4	498,2	3 444,0	186,7	114,4	2003	tammi
92,7	14,9	111,8	7 838,0	2 672,5	899,1	503,7	3 457,8	193,0	111,8		helmi
92,7	15,4	116,9	7 908,8	2 691,4	914,8	510,8	3 478,4	196,5	116,9		maalis
.		huhti
.		touko

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
95,2	14,6	115,5	8 297,2	2 917,1	792,0	575,2	3 731,9	165,5	115,5	2002	touko
93,4	14,7	115,2	8 359,2	2 935,9	818,8	571,2	3 750,0	168,1	115,2		kesä
93,3	14,7	114,5	8 375,9	2 935,7	826,6	575,8	3 746,1	177,3	114,5		heinä
93,5	14,7	113,7	8 387,6	2 934,1	828,2	574,2	3 759,4	178,1	113,7		elo
94,3	14,7	117,9	8 484,3	2 971,8	858,9	577,9	3 778,7	179,1	117,9		syys
93,7	14,8	117,7	8 503,3	2 970,3	857,9	577,0	3 797,2	183,2	117,7		loka
93,2	14,8	115,9	8 556,3	2 988,1	874,1	581,3	3 812,1	184,9	115,9		marras
92,7	14,5	116,0	8 500,5	2 955,5	919,7	580,2	3 742,8	186,3	116,0		joulu
92,2	14,1	114,8	8 585,1	2 986,4	919,3	593,3	3 782,0	189,4	114,8	2003	tammi
92,8	15,0	112,2	8 666,9	3 012,5	934,0	602,1	3 809,8	196,4	112,2		helmi
92,7	15,5	118,1	8 770,9	3 033,6	965,7	612,5	3 841,2	199,8	118,1		maalis
.		huhti
.		touko

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, netto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 touko	378,2	255,0	2,1	62,5	57,0	1,6	13,7	5,2	7,1	1,2	
kesä	317,0	208,1	2,5	51,7	52,5	2,2	20,9	6,3	12,6	1,8	
heinä	382,4	260,2	1,8	65,6	52,6	2,2	14,7	5,9	8,2	0,6	
elo	366,2	257,8	1,8	50,9	53,9	1,8	12,1	4,5	6,8	0,6	
syys	392,1	278,4	1,9	56,8	53,0	2,0	31,7	11,1	18,0	2,0	
loka	441,8	319,4	2,2	64,7	53,1	2,3	17,1	5,0	9,0	1,3	
marras	413,5	302,9	2,4	58,2	47,7	2,3	14,6	4,7	8,4	1,2	
joulu	386,8	291,3	2,2	46,4	44,3	2,6	23,8	6,3	15,6	1,3	
2003 tammi	518,6	375,7	2,1	66,0	72,9	1,9	16,3	6,3	9,4	0,3	
helmi	433,5	308,0	2,2	56,7	64,4	2,1	20,1	7,2	11,6	1,0	
maalis	433,0	301,5	2,3	62,9	63,7	2,6	33,2	10,2	20,6	1,4	
huhti	454,8	308,5	1,8	70,9	71,7	1,9	
touko	415,8	284,7	2,0	66,6	60,4	2,1	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 touko	127,0	41,5	16,2	7,4	55,3	6,6	26,3	5,7	10,1	3,2	
kesä	123,4	48,2	13,6	7,4	51,3	2,9	29,3	9,9	17,7	0,7	
heinä	116,2	37,9	14,6	6,1	48,2	9,4	11,6	2,9	6,9	0,4	
elo	59,8	28,1	3,1	2,1	25,2	1,3	7,0	3,1	2,7	0,3	
syys	122,1	52,3	12,3	4,5	50,4	2,6	24,3	5,2	12,6	0,2	
loka	105,9	39,0	9,5	0,9	52,1	4,4	13,2	4,6	6,7	0,3	
marras	119,4	48,1	16,2	3,5	48,0	3,6	13,6	5,6	6,6	0,8	
joulu	129,3	45,6	37,7	7,9	34,4	3,7	18,3	6,1	8,8	2,2	
2003 tammi	155,9	58,3	6,1	8,9	76,3	6,3	23,8	7,9	12,4	1,7	
helmi	145,3	55,6	12,9	8,6	61,9	6,3	26,5	10,8	6,7	3,5	
maalis	145,8	53,8	14,8	10,4	63,1	3,7	28,7	13,2	8,2	0,6	
huhti	146,0	50,3	19,3	11,0	61,7	3,7	
touko	160,8	54,0	9,3	16,2	78,0	3,3	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Raha-laitokset (ml. euro-järjestelmä)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskus-pankit)	Muut rahoitus-laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002 touko	505,2	296,5	18,3	69,9	112,3	8,2	39,9	10,9	17,2	4,4	
kesä	440,3	256,2	16,1	59,1	103,8	5,2	50,2	16,3	30,3	2,5	
heinä	498,6	298,1	16,4	71,7	100,8	11,6	26,4	8,8	15,1	1,0	
elo	426,0	285,9	4,9	53,1	79,0	3,2	19,1	7,7	9,6	0,9	
syys	514,2	330,7	14,2	61,3	103,5	4,6	56,0	16,3	30,7	2,1	
loka	547,7	358,5	11,7	65,6	105,2	6,7	30,3	9,6	15,8	1,6	
marras	532,8	351,0	18,7	61,6	95,7	5,8	28,2	10,3	15,0	2,0	
joulu	516,0	336,8	39,9	54,3	78,7	6,4	42,1	12,4	24,4	3,5	
2003 tammi	674,5	434,0	8,2	74,9	149,2	8,2	40,1	14,2	21,9	2,1	
helmi	578,8	363,6	15,1	65,3	126,3	8,4	46,6	18,1	18,4	4,5	
maalis	578,8	355,3	17,2	73,4	126,7	6,3	61,9	23,5	28,9	2,0	
huhti	600,8	358,8	21,1	81,9	133,4	5,6	
touko	576,6	338,7	11,3	82,7	138,4	5,4	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,0	0,0	0,1	391,9	260,2	9,2	63,8	57,0	1,6	0,1	2002	
0,0	0,0	0,1	337,9	214,4	15,1	53,5	52,5	2,2	0,1	touko	
0,0	0,0	0,0	397,1	266,1	10,0	66,2	52,6	2,2	0,0	kesä	
0,0	0,0	0,1	378,3	262,3	8,6	51,5	53,9	1,8	0,1	heinä	
0,1	0,0	0,5	423,8	289,5	19,9	58,7	53,1	2,0	0,5	elo	
0,0	0,1	1,6	458,8	324,5	11,2	66,0	53,1	2,5	1,6	syys	
0,0	0,0	0,2	428,0	307,6	10,8	59,4	47,7	2,3	0,2	loka	
0,0	0,0	0,5	410,6	297,5	17,8	47,7	44,3	2,7	0,5	marras	
0,0	0,1	0,1	534,9	382,0	11,5	66,4	72,9	2,0	0,1	joulu	
0,0	0,0	0,2	453,6	315,2	13,9	57,6	64,4	2,1	0,2	2003	
0,0	0,0	0,9	466,2	311,7	22,9	64,3	63,7	2,6	0,9	tammi	
.	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
2,0	0,0	5,3	153,3	47,2	26,3	10,6	57,2	6,6	5,3	2002	
0,1	0,1	0,7	152,7	58,1	31,4	8,1	51,4	3,0	0,7	touko	
0,9	0,1	0,3	127,9	40,8	21,5	6,5	49,1	9,5	0,3	kesä	
0,3	0,1	0,5	66,8	31,2	5,8	2,4	25,5	1,4	0,5	heinä	
0,7	0,2	5,5	146,5	57,5	24,9	4,7	51,1	2,7	5,5	elo	
0,2	0,0	1,3	119,1	43,7	16,2	1,2	52,2	4,4	1,3	syys	
0,0	0,0	0,5	133,0	53,7	22,9	4,3	48,0	3,6	0,5	loka	
0,4	0,0	0,8	147,6	51,6	46,5	10,0	34,8	3,7	0,8	marras	
0,5	0,0	1,3	179,7	66,2	18,5	10,6	76,8	6,3	1,3	joulu	
3,3	1,0	1,1	171,8	66,4	19,6	12,1	65,2	7,4	1,1	2003	
0,4	0,6	5,7	174,6	67,0	23,1	11,0	63,5	4,3	5,7	tammi	
.	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
2,0	0,0	5,5	545,2	307,4	35,5	74,3	114,3	8,2	5,5	2002	
0,2	0,1	0,9	490,6	272,5	46,4	61,6	103,9	5,3	0,9	touko	
1,0	0,1	0,4	525,0	306,9	31,5	72,8	101,8	11,7	0,4	kesä	
0,3	0,1	0,6	445,1	293,5	14,4	54,0	79,4	3,3	0,6	heinä	
0,8	0,2	6,0	570,3	347,0	44,8	63,4	104,2	4,8	6,0	elo	
0,2	0,1	2,9	577,9	368,1	27,4	67,2	105,3	6,9	2,9	syys	
0,0	0,0	0,7	561,0	361,4	33,7	63,7	95,7	5,9	0,7	loka	
0,4	0,0	1,3	558,1	349,2	64,3	57,8	79,1	6,4	1,3	marras	
0,5	0,1	1,4	714,6	448,2	30,0	77,0	149,7	8,3	1,4	joulu	
3,3	1,0	1,3	625,4	381,7	33,5	69,7	129,7	9,5	1,3	2003	
0,4	0,6	6,6	640,7	378,7	46,0	75,3	127,2	6,9	6,6	tammi	
.	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

Taulukko 3.6 (jatkoa)

Muut euromääräiset arvopaperit kuin osakkeet alkuperäisen maturiteetin, liikkeeseenlaskijan sijainnin ja sektorin mukaan¹⁾

(miljardia euroa; liikkeeseenlaskut ajanjakson aikana; nimellisarvoon)

Liikkeeseenlaskut, brutto

1. Lyhytaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002											
touko	19,5	7,6	-0,8	-2,7	15,5	0,0	0,3	0,1	0,5	-0,3	
kesä	-2,1	-2,5	0,1	-8,1	8,3	0,0	12,9	3,0	8,8	1,0	
heinä	11,0	7,1	0,3	4,1	-0,9	0,3	-10,1	-3,0	-5,2	-1,6	
elo	9,3	1,5	0,2	0,5	7,2	0,0	0,6	-0,2	1,1	-0,2	
syys	11,0	4,1	-0,3	1,1	6,9	-0,7	24,0	8,6	13,5	1,4	
loka	8,5	7,5	0,2	0,8	-0,3	0,3	-14,2	-5,8	-9,1	-0,5	
marras	24,6	20,5	0,5	1,4	2,2	0,1	-2,3	-2,7	0,0	0,2	
joulu	-43,1	-22,2	-0,4	-4,7	-15,9	0,1	13,2	2,3	9,8	0,9	
2003											
tammi	55,9	32,8	0,3	7,4	16,1	-0,6	-18,2	-2,5	-11,6	-2,1	
helmi	25,2	5,8	1,4	3,3	14,0	0,6	5,9	3,3	2,6	0,0	
maalis	9,9	-3,8	0,3	2,5	10,9	0,0	23,5	6,2	15,6	0,8	
huhti	23,1	9,1	-0,4	0,6	13,7	0,1	
touko	5,1	-4,4	0,0	2,6	6,6	0,3	

2. Pitkäaikaiset

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002											
touko	51,0	12,9	11,2	5,3	16,1	5,5	18,0	3,6	6,7	2,8	
kesä	35,8	13,8	4,4	3,5	11,7	2,5	18,3	7,4	13,5	-0,6	
heinä	11,6	-5,0	8,4	2,3	-3,0	8,9	3,4	0,0	4,3	-0,3	
elo	4,7	-0,8	0,6	-1,9	5,9	0,9	-1,1	-0,6	-0,2	0,1	
syys	46,8	22,4	8,2	2,8	11,7	1,7	12,9	0,8	9,3	-1,5	
loka	24,2	-4,4	6,4	-0,8	19,3	3,7	0,1	0,8	1,5	-0,3	
marras	29,1	0,2	13,2	0,8	13,3	1,5	1,6	2,3	2,4	-0,6	
joulu	-31,2	-14,4	31,8	2,6	-52,9	1,7	7,4	2,6	4,7	1,1	
2003											
tammi	30,7	-5,1	1,6	6,6	23,6	4,0	16,6	6,1	9,2	1,4	
helmi	41,7	10,3	8,7	4,1	13,2	5,4	8,8	6,5	2,0	1,4	
maalis	53,6	9,4	12,1	8,6	20,5	2,9	19,2	10,1	3,7	-0,1	
huhti	30,7	7,3	15,7	8,2	-3,8	3,2	
touko	70,3	15,9	5,1	12,1	34,6	2,6	

3. Yhteensä

	Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat						Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemat				
	Yhteensä	Rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkisyhteisöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
2002											
touko	70,6	20,4	10,5	2,6	31,6	5,5	18,3	3,7	7,2	2,5	
kesä	33,7	11,3	4,5	-4,6	20,0	2,5	31,2	10,4	22,4	0,4	
heinä	22,6	2,2	8,7	6,4	-3,9	9,2	-6,7	-3,0	-1,0	-1,9	
elo	14,1	0,8	0,8	-1,4	13,0	0,8	-0,6	-0,8	0,9	-0,1	
syys	57,8	26,4	8,0	3,8	18,6	1,0	37,0	9,4	22,7	-0,1	
loka	32,7	3,1	6,5	0,0	19,1	4,0	-14,1	-5,0	-7,6	-0,8	
marras	53,7	20,6	13,7	2,2	15,5	1,6	-0,8	-0,4	2,4	-0,4	
joulu	-74,3	-36,6	31,4	-2,0	-68,9	1,8	20,6	4,9	14,4	2,0	
2003											
tammi	86,6	27,7	1,9	13,9	39,7	3,4	-1,6	3,6	-2,3	-0,7	
helmi	66,9	16,1	10,1	7,4	27,2	6,0	14,7	9,8	4,6	1,4	
maalis	63,5	5,6	12,4	11,1	31,4	2,9	42,7	16,3	19,3	0,7	
huhti	53,8	16,4	15,3	8,8	9,9	3,3	
touko	75,5	11,5	5,2	14,7	41,3	2,8	

Lähteet: EKP ja BIS (euroalueen ulkopuoliset liikkeeseenlaskijat).

1) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,0	0,0	-0,1	19,8	7,7	-0,3	-3,0	15,5	0,0	-0,1	2002	
0,0	0,0	0,1	10,7	0,5	8,9	-7,1	8,3	0,0	0,1	touko	
0,0	0,0	-0,2	0,9	4,2	-4,9	2,5	-0,9	0,3	-0,2	kesä	
0,0	0,0	-0,1	9,9	1,3	1,3	0,3	7,1	0,0	-0,1	heinä	
0,1	0,0	0,5	35,1	12,7	13,2	2,5	6,9	-0,7	0,5	elo	
-0,1	0,1	1,2	-5,7	1,7	-9,0	0,3	-0,3	0,5	1,2	syys	
0,0	0,0	0,2	22,3	17,8	0,5	1,5	2,1	0,1	0,2	loka	
-0,1	0,0	0,3	-29,9	-20,0	9,4	-3,8	-16,0	0,1	0,3	marras	
0,0	-0,1	-2,0	37,7	30,3	-11,3	5,2	16,1	-0,7	-2,0	2003	
0,0	0,0	0,0	31,1	9,1	4,0	3,3	14,0	0,7	0,0	tammi	
0,0	0,0	0,8	33,4	2,4	16,0	3,3	10,8	0,0	0,8	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,9	0,0	4,1	69,1	16,4	18,0	8,1	17,0	5,5	4,1	2002	
-1,9	0,0	-0,3	54,1	21,2	17,9	3,0	9,8	2,5	-0,3	touko	
-0,1	0,0	-0,5	15,0	-5,0	12,7	2,0	-3,1	8,9	-0,5	kesä	
0,3	0,0	-0,7	3,6	-1,4	0,4	-1,7	6,2	0,9	-0,7	heinä	
0,7	0,0	3,7	59,7	23,2	17,5	1,3	12,4	1,7	3,7	elo	
-0,5	-0,1	-1,4	24,3	-3,7	7,9	-1,1	18,8	3,6	-1,4	syys	
-0,5	0,0	-2,0	30,6	2,5	15,6	0,2	12,9	1,5	-2,0	loka	
-0,4	-0,3	-0,3	-23,7	-11,7	36,5	3,7	-53,4	1,4	-0,3	marras	
-0,5	-0,3	0,7	47,4	1,0	10,8	8,0	23,1	3,7	0,7	2003	
0,6	0,9	-2,6	50,5	16,8	10,7	5,5	13,7	6,3	-2,6	tammi	
-0,1	0,5	5,1	72,7	19,5	15,8	8,5	20,5	3,4	5,1	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

			Yhteensä								
Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt	Yhteensä	Pankit (ml. keskuspankit)	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis-yhteisöt	Kansainväliset järjestöt		
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20		
0,9	0,0	4,0	88,9	24,1	17,7	5,0	32,5	5,5	4,0	2002	
-1,8	0,0	-0,3	64,9	21,7	26,9	-4,2	18,2	2,6	-0,3	touko	
-0,1	0,0	-0,7	15,9	-0,8	7,7	4,5	-4,0	9,2	-0,7	kesä	
0,3	0,0	-0,8	13,5	0,0	1,7	-1,4	13,3	0,8	-0,8	heinä	
0,8	0,0	4,2	94,8	35,9	30,7	3,7	19,3	1,0	4,2	elo	
-0,6	0,1	-0,2	18,6	-2,0	-1,1	-0,8	18,5	4,1	-0,2	syys	
-0,5	0,0	-1,8	52,9	20,3	16,1	1,7	15,0	1,6	-1,8	loka	
-0,5	-0,3	0,1	-53,6	-31,7	45,9	0,0	-69,4	1,5	0,1	marras	
-0,5	-0,4	-1,2	85,1	31,3	-0,5	13,2	39,2	3,1	-1,2	2003	
0,6	0,9	-2,6	81,6	25,9	14,7	8,8	27,8	7,0	-2,6	tammi	
-0,1	0,5	5,9	106,2	22,0	31,7	11,9	31,3	3,4	5,9	helmi	
.	maalis	
.	huhti	
.	touko	

Taulukko 3.7

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemien muiden arvopaperien kuin osakkeiden vuosikasvuvauhdit ¹⁾

(prosenttimuutos)

1. Lyhytaikaiset

	Kaikki valuutat yhteensä							
	Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	
	1	Joulukuu 2001 = 100 2						
2002	touko	3,8	110,0	2,2	-32,8	-8,3	10,5	27,8
	kesä	4,5	109,4	0,4	-25,1	-15,2	16,7	50,8
	heinä	5,3	111,3	3,8	-16,4	-14,0	14,6	-3,1
	elo	5,4	112,3	4,8	0,6	-18,0	15,2	-1,3
	syys	7,8	114,3	8,9	0,8	-17,0	16,3	-19,4
	loka	8,9	116,0	10,5	14,9	-18,5	17,9	-0,9
	marras	12,3	119,3	18,6	23,3	-14,6	15,6	-5,3
	joulu	12,7	112,7	14,7	30,4	-10,4	19,3	-14,3
2003	tammi	15,2	121,0	17,6	28,9	-7,2	21,1	-15,2
	helmi	19,3	125,1	22,4	60,3	-1,6	23,0	0,6
	maalis	18,0	126,7	19,4	53,1	2,1	21,4	5,7
	huhti	21,3	129,7	20,9	36,8	7,5	26,1	18,1
	touko	18,9	130,8	17,4	65,5	12,5	21,7	22,4

2. Pitkäaikaiset

	Kaikki valuutat yhteensä							
	Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	
	1	Joulukuu 2001 = 100 2						
2002	touko	8,0	103,8	8,1	32,9	14,6	3,5	29,3
	kesä	7,5	104,3	7,8	30,4	13,0	3,1	31,4
	heinä	7,1	104,6	6,8	27,8	11,8	3,1	36,3
	elo	6,9	104,7	6,5	27,3	9,0	3,3	34,0
	syys	7,4	105,4	7,1	28,1	11,8	3,6	30,9
	loka	7,3	105,9	6,3	27,3	12,4	3,9	29,7
	marras	7,0	106,4	5,8	27,5	8,0	4,3	29,0
	joulu	5,9	105,9	5,0	25,6	6,9	2,9	29,4
2003	tammi	5,7	106,6	4,7	24,5	7,3	2,7	29,9
	helmi	5,9	107,3	4,4	25,6	7,7	3,0	34,6
	maalis	5,8	108,2	3,8	26,7	9,4	3,0	32,4
	huhti	5,6	108,7	3,9	26,7	10,1	2,4	30,9
	touko	5,8	109,8	3,6	24,2	11,7	3,1	27,8

3. Yhteensä

	Kaikki valuutat yhteensä							
	Yhteensä		Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahalaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt	
	1	Joulukuu 2001 = 100 2						
2002	touko	7,6	104,3	7,4	32,0	9,8	4,1	29,3
	kesä	7,3	104,8	6,9	29,6	7,3	4,2	31,7
	heinä	6,9	105,2	6,4	27,3	6,4	4,1	35,1
	elo	6,7	105,4	6,3	27,0	3,2	4,3	32,9
	syys	7,4	106,2	7,3	27,8	5,6	4,6	29,4
	loka	7,4	106,8	6,8	27,2	5,5	5,0	28,9
	marras	7,5	107,6	7,2	27,5	3,2	5,2	28,1
	joulu	6,6	106,6	6,0	25,7	3,6	4,1	28,0
2003	tammi	6,6	107,9	6,1	24,6	4,5	4,1	28,7
	helmi	7,2	108,9	6,3	25,9	5,9	4,6	33,7
	maalis	7,0	109,9	5,5	26,9	8,0	4,5	31,7
	huhti	7,1	110,6	5,7	26,8	9,7	4,3	30,6
	touko	7,0	111,7	5,2	24,5	11,9	4,7	27,7

Lähde: EKP.

1) Suhteellisten vuosimuutosten ja indeksien laskemistavasta lähemmin Teknisiä huomautuksia-osassa.

2) Sisältää euron kansallisten ilmentymien määräiset erät.

Euromääräiset ²⁾									
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt			
8	9	10	11	12	13	14			
3,3	110,5	1,0	-32,8	-10,1	10,6	26,0	2002	touko	
4,2	110,1	-0,8	-27,1	-16,6	16,5	51,6		kesä	
5,1	111,9	3,6	-18,5	-15,6	14,5	-7,0		heinä	
5,7	113,5	6,1	-1,8	-19,4	15,0	-7,0		elo	
7,7	115,3	9,0	-1,8	-18,1	16,7	-28,9		syys	
7,6	116,6	8,1	12,1	-20,3	18,1	-11,8		loka	
12,3	120,7	20,4	20,6	-15,9	15,9	-14,0		marras	
13,6	113,6	16,6	27,3	-11,4	20,3	-23,4		joulu	
16,1	122,8	20,5	26,0	-8,1	21,1	-27,0	2003	tammi	
20,1	126,9	25,7	57,4	-2,7	22,7	-9,0		helmi	
18,5	128,5	21,5	50,3	0,9	21,3	-2,7		maalis	
23,3	132,3	26,1	34,1	6,5	26,0	8,9		huhti	
20,5	133,1	20,9	62,2	12,6	21,9	17,6		touko	

Euromääräiset ²⁾									
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt			
8	9	10	11	12	13	14			
7,4	103,5	5,9	42,8	17,4	3,6	30,2	2002	touko	
7,0	104,1	5,7	39,3	15,9	3,2	32,3		kesä	
6,5	104,3	4,5	34,3	15,8	3,1	37,6		heinä	
6,3	104,3	4,4	33,2	12,9	3,3	35,0		elo	
6,7	105,1	5,1	34,0	14,3	3,4	31,8		syys	
6,5	105,4	4,3	31,4	14,9	3,9	29,5		loka	
6,5	105,9	4,2	32,0	9,5	4,3	28,8		marras	
5,4	105,4	3,5	30,0	8,4	2,8	29,0		joulu	
5,1	105,9	3,1	28,9	8,5	2,5	29,1	2003	tammi	
5,2	106,5	2,7	29,6	8,7	2,7	33,8		helmi	
5,2	107,4	2,1	30,6	11,0	2,8	31,5		maalis	
5,0	107,8	2,0	31,3	11,6	2,3	29,5		huhti	
5,2	108,9	2,1	28,9	13,2	2,8	26,4		touko	

Euromääräiset ²⁾									
Yhteensä	Joulukuu 2001 = 100	Rahalaitokset (ml. euro- järjestelmä)	Muut rahoitus- laitokset kuin rahallaitokset	Yritykset	Valtio	Muut julkis- yhteisöt			
8	9	10	11	12	13	14			
7,0	104,1	5,4	41,3	10,8	4,2	30,1	2002	touko	
6,7	104,6	5,0	38,1	8,4	4,2	32,7		kesä	
6,3	104,9	4,4	33,4	8,4	4,1	36,2		heinä	
6,2	105,1	4,6	32,7	5,0	4,2	33,7		elo	
6,8	105,9	5,5	33,5	6,4	4,5	30,0		syys	
6,6	106,4	4,7	31,2	6,1	5,0	28,4		loka	
7,1	107,2	5,8	31,9	3,5	5,3	27,6		marras	
6,1	106,1	4,7	29,9	4,1	4,1	27,4		joulu	
6,1	107,4	4,9	28,9	4,9	4,0	27,7	2003	tammi	
6,6	108,3	4,9	29,9	6,2	4,3	32,7		helmi	
6,4	109,2	4,0	30,8	8,8	4,3	30,7		maalis	
6,7	110,0	4,3	31,4	10,5	4,3	29,0		huhti	
6,7	111,1	4,0	29,2	13,1	4,5	26,2		touko	

Taulukko 3.8

Euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet

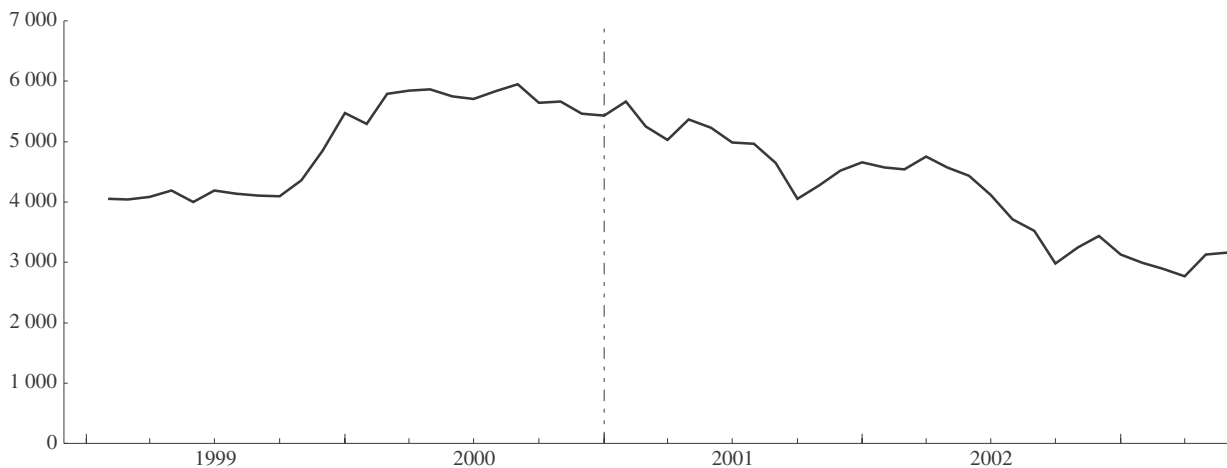
(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; markkina-arvoon)

Liikkeessä oleva määrä

	Yhteensä 1	Rahalaitokset 2	Muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset 3	Yritykset 4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2000				
touko	5 752,7	673,4	648,2	4 431,2
kesä	5 707,4	680,6	645,7	4 381,0
heinä	5 835,4	700,3	696,3	4 438,9
elo	5 948,9	742,1	700,4	4 506,4
syys	5 640,6	730,3	687,7	4 222,7
loka	5 667,9	718,9	664,4	4 284,5
marras	5 466,7	674,4	673,5	4 118,7
joulu	5 431,7	687,0	675,0	4 069,6
2001				
tammi	5 668,5	762,2	706,3	4 200,0
helmi	5 249,6	710,1	661,6	3 877,9
maalis	5 029,0	686,3	620,4	3 722,4
huhti	5 365,9	715,3	643,4	4 007,2
touko	5 235,2	697,9	627,0	3 910,4
kesä	4 991,3	676,5	635,1	3 679,7
heinä	4 959,8	647,0	572,4	3 740,4
elo	4 648,2	643,2	576,6	3 428,4
syys	4 054,6	535,7	485,3	3 033,6
loka	4 277,9	551,5	497,7	3 228,7
marras	4 523,9	587,5	512,0	3 424,3
joulu	4 656,4	617,3	511,1	3 528,0
2002				
tammi	4 575,1	623,8	518,8	3 432,5
helmi	4 545,6	622,4	509,8	3 413,4
maalis	4 748,1	665,3	536,6	3 546,2
huhti	4 569,8	678,0	517,5	3 374,2
touko	4 432,0	666,3	484,9	3 280,9
kesä	4 113,0	614,8	463,4	3 034,8
heinä	3 709,7	515,6	395,4	2 798,7
elo	3 519,2	521,7	371,0	2 626,5
syys	2 977,8	412,6	276,0	2 289,2
loka	3 250,9	446,9	321,2	2 482,8
marras	3 434,7	487,3	346,0	2 601,4
joulu	3 130,5	450,7	283,6	2 396,2
2003				
tammi	2 993,8	425,8	261,1	2 306,9
helmi	2 900,4	425,2	270,8	2 204,4
maalis	2 772,6	413,0	236,2	2 123,5
huhti	3 127,5	471,4	291,8	2 364,4
touko	3 160,8	476,6	291,4	2 392,8

Liikkeessä oleva määrä yhteensä

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kanta; markkina-arvoon)

Lähde: EKP.

4 YKHI ja euroalueen muut hinnat

Taulukko 4.1

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi

(kausivaihtelusta puhdistamaton, vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

1. Kokonaisindeksi ja tavarat ja palvelut

	Kokonaisindeksi		Tavarat		Palvelut		Kokonaisindeksi (kp.)		Tavarat (kp.)	Palvelut (kp.)
	Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100		Indeksi 1996 = 100	Prosentti- muutos edellisestä ajanjaksosta	Indeksi 1996 = 100	Indeksi 1996 = 100
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	100,0	100,0	59,1	59,1	40,9	40,9	100,0	100,0	59,1	40,9
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	103,8	1,1	102,7	0,9	106,0	1,5	-	-	-	-
2000	106,0	2,1	105,3	2,5	107,5	1,5	-	-	-	-
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	108,5	2,3	107,7	2,3	110,2	2,5	-	-	-	-
2002	110,9	2,3	109,5	1,7	113,6	3,1	-	-	-	-
2002 III	111,1	2,1	109,2	1,3	114,5	3,3	111,2	0,4	109,6	114,1
2002 IV	111,7	2,3	110,1	1,8	114,5	3,1	111,8	0,5	110,0	114,8
2003 I	112,5	2,3	110,8	2,0	115,3	2,7	112,6	0,8	111,1	115,4
2003 II	113,2	2,0	111,6	1,5	116,1	2,6	112,9	0,2	111,1	116,1
2002 elo	111,0	2,1	108,9	1,4	114,6	3,3	111,2	0,2	109,6	114,1
2002 syys	111,3	2,1	109,7	1,4	114,2	3,2	111,5	0,3	109,9	114,3
2002 loka	111,6	2,3	110,1	1,8	114,2	3,1	111,7	0,2	110,1	114,6
2002 marras	111,5	2,3	110,0	1,8	114,2	3,1	111,7	0,0	109,9	114,8
2002 joulou	112,0	2,3	110,2	1,9	115,2	3,0	111,9	0,2	110,1	115,1
2003 tammi	111,9	2,1	110,2	1,6	115,0	2,8	112,3	0,4	110,7	115,2
2003 helmi	112,4	2,4	110,7	2,1	115,4	2,7	112,6	0,3	111,1	115,4
2003 maalisk	113,1	2,4	111,7	2,2	115,6	2,6	113,0	0,3	111,5	115,6
2003 huhti	113,2	2,1	111,7	1,5	116,0	2,9	112,8	-0,1	111,1	115,9
2003 touko	113,2	1,9	111,6	1,4	116,0	2,5	112,8	0,0	110,9	116,1
2003 kesä	113,3	2,0	111,6	1,7	116,3	2,5	113,0	0,2	111,1	116,4
2003 heinä ²⁾	.	1,9

2. Tavaroiden ja palveluiden jakauma

	Tavarat						Palvelut				
	Elintarvikkeet ³⁾			Teollisuustuotteet			Asuminen	Liikenne	Viestintä	Kulttuuri ja vapaa- aika	Muut
	Kokonais- indeksi	Jalostetut elin- tarvikkeet ³⁾	Jalosta- mattomat elin- tarvikkeet	Kokonais- indeksi	Muut teollisuus- tuotteet kuin energia	Energia					
Paino kokonais- indeksissä (%) ¹⁾	19,3	11,7	7,6	39,8	31,6	8,2	10,4	6,3	2,9	14,9	6,4
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1999	0,6	0,9	0,0	1,0	0,7	2,4	1,8	2,1	-4,4	2,0	1,8
2000	1,4	1,2	1,8	3,0	0,5	13,0	1,5	2,5	-7,1	2,4	2,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	4,5	2,9	7,0	1,2	0,9	2,2	1,8	3,6	-4,1	3,6	2,7
2002	3,1	3,1	3,1	1,0	1,5	-0,6	2,4	3,2	-0,3	4,2	3,4
2002 III	2,3	2,9	1,4	0,8	1,3	-0,7	2,4	3,4	0,0	4,3	3,5
2002 IV	2,3	2,7	1,7	1,6	1,2	2,9	2,5	3,0	-0,2	4,0	3,4
2003 I	2,0	3,2	0,2	2,0	0,7	7,0	2,4	3,2	-0,8	3,0	3,7
2003 II	2,6	3,4	1,6	1,0	0,9	1,5	2,4	3,0	-0,7	2,9	3,5
2002 elo	2,3	3,0	1,4	0,9	1,3	-0,3	2,4	3,6	-0,1	4,4	3,5
2002 syys	2,4	2,8	1,7	0,9	1,3	-0,2	2,4	3,2	0,1	4,3	3,4
2002 loka	2,3	2,7	1,7	1,5	1,2	2,6	2,4	3,0	0,1	4,3	3,3
2002 marras	2,4	2,6	2,0	1,5	1,3	2,4	2,5	3,2	-0,4	4,0	3,4
2002 joulou	2,2	2,7	1,3	1,7	1,2	3,8	2,5	2,8	-0,5	3,8	3,5
2003 tammi	1,5	2,9	-0,6	1,7	0,6	6,0	2,5	3,3	-0,7	3,2	3,6
2003 helmi	2,1	3,3	0,3	2,2	0,7	7,7	2,4	3,3	-0,9	3,0	3,7
2003 maalisk	2,3	3,3	0,8	2,2	0,8	7,5	2,4	3,0	-0,7	2,8	3,7
2003 huhti	2,4	3,4	1,0	1,1	0,8	2,2	2,4	3,2	-0,6	3,5	3,6
2003 touko	2,5	3,4	1,2	0,9	0,9	0,6	2,4	2,8	-0,5	2,5	3,5
2003 kesä	3,0	3,3	2,6	1,0	0,8	1,6	2,3	2,8	-0,9	2,7	3,5
2003 heinä

Lähteet: Eurostat ja EKP:n laskelmat.

1) Viittaa ajanjaksoon 2003.

2) Arvio perustuu Saksasta ja Italiasta (ja mahdollisesti myös muista euroalueen maista) saatuihin alustaviin tietoihin sekä energian hintoja koskeviin ennakkotietoihin.

3) Sisältää alkoholijuomat ja tupakkatuotteet.

Taulukko 4.2

Muut hinnat ja kustannukset

1. Teollisuuden tuottajahinnat ja raaka-aineiden hinnat

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Teollisuuden tuottajahinnat										Raaka-aineiden maailmanmarkkina-		Öljyn hinta ²⁾ (euroa/ barreli)		
	Teollisuus ilman rakentamista ³⁾										Raken- taminen ⁴⁾	Tehdas- teollisuus		hinnat ¹⁾	
	Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita			Kulutustavarat		Energia	Kokonais- indeksi ilman energiaa ¹⁾						
	2000 = 100		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kokonais- indeksi	Kestävät			Ei- kestävät					
1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12	13	14	
1997	96,0	1,1	0,4	0,2	0,3	0,7	0,6	1,2	3,0	1,4	0,8	10,7	14,6	17,0	
1998	95,4	-0,7	0,1	-0,4	0,6	0,7	0,7	0,5	-4,6	0,3	-0,5	-21,0	-12,5	12,0	
1999	95,0	-0,4	-0,6	-1,5	0,2	0,6	0,7	-0,2	0,2	1,3	0,1	15,8	-5,9	17,1	
2000	100,0	5,3	2,5	5,1	0,6	1,4	1,4	1,6	17,3	2,5	4,8	50,8	16,7	31,0	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	102,2	2,2	1,7	1,2	1,0	3,0	1,8	3,1	2,7	2,3	1,2	-8,8	-7,6	27,8	
2002	102,1	0,0	0,5	-0,3	0,9	1,3	1,6	1,3	-1,9	2,7	0,3	-3,2	-1,7	26,5	
2002	II	102,1	-0,7	0,2	-0,8	1,0	1,1	1,7	1,0	-4,1	2,5	-0,3	-8,7	-5,5	27,8
	III	102,3	0,0	0,6	0,3	0,8	1,2	1,5	1,1	-2,1	2,6	0,4	-4,2	-1,6	27,2
	IV	102,6	1,3	1,0	1,0	0,8	1,4	1,3	1,4	2,8	3,1	1,5	14,0	4,4	26,5
2003	I	104,1	2,4	1,2	1,6	0,4	1,4	0,9	1,5	7,3	2,0	2,2	10,2	-4,2	28,4
	II	-13,5	-8,0	22,7
2002	heinä	102,1	-0,2	0,5	0,1	0,8	1,1	1,4	1,0	-2,9	-	0,2	-10,2	-7,6	25,9
	elo	102,2	0,0	0,6	0,3	0,8	1,1	1,6	1,1	-1,9	-	0,5	-4,3	-1,3	27,0
	syys	102,5	0,2	0,7	0,4	0,8	1,3	1,6	1,3	-1,4	-	0,6	2,4	4,7	28,9
	loka	102,7	1,1	0,9	0,8	0,7	1,4	1,4	1,4	2,3	-	1,3	14,3	7,8	27,9
	marras	102,4	1,2	1,0	1,2	0,8	1,3	1,2	1,3	2,4	-	1,3	10,5	3,4	24,2
	joulu	102,7	1,6	1,1	1,2	0,8	1,5	1,3	1,5	3,9	-	1,8	17,2	2,1	27,1
2003	tammi	103,7	2,3	1,1	1,4	0,5	1,4	1,1	1,4	6,7	-	2,0	17,2	-1,5	28,3
	helmi	104,1	2,6	1,2	1,7	0,3	1,5	1,0	1,6	8,2	-	2,4	16,8	-3,7	29,8
	maalis	104,3	2,4	1,2	1,7	0,3	1,4	0,8	1,5	7,2	-	2,1	-1,7	-7,2	27,2
	huhti	103,8	1,7	1,1	1,5	0,3	1,3	0,6	1,4	3,2	-	1,1	-15,2	-6,7	22,9
	touko	103,5	1,3	1,0	1,3	0,3	1,5	0,7	1,6	1,7	-	0,6	-16,6	-8,7	21,9
	kesä	-	.	-8,3	-8,6	23,3
	heinä	-	.	-3,5	-5,6	24,9

2. Bruttokansantuotteen deflaattorit⁵⁾

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita; kausivaihtelusta puhdistettu)

	Kokonaiskysyntä		Kotimainen kysyntä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pää- oman brutto- muodostus	Vienti ⁶⁾	Tuonti ⁶⁾
	1995 = 100							
	15	16	17	18	19	20	21	22
1996	102,0	2,0	2,1	2,4	2,2	0,9	0,8	0,7
1997	103,6	1,5	1,7	2,0	1,3	1,0	1,8	2,6
1998	105,3	1,7	1,3	1,4	1,2	0,9	-0,1	-1,5
1999	106,4	1,1	1,2	1,1	1,9	0,8	-0,5	-0,3
2000	107,9	1,4	2,6	2,2	2,6	2,5	4,7	8,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>								
2001	111,0	2,5	2,3	2,4	2,4	2,0	1,4	0,7
2002	113,6	2,4	2,2	2,4	1,8	1,9	-0,6	-1,5
2001	III	111,1	2,3	2,2	2,4	2,2	2,1	0,5
	IV	112,2	3,0	1,8	2,1	2,3	1,7	-0,6
2002	I	112,9	2,7	2,4	2,6	2,0	1,9	-0,9
	II	113,3	2,3	2,0	2,3	1,7	2,1	-1,1
	III	114,0	2,6	2,1	2,3	1,8	1,9	-0,3
	IV	114,5	2,1	2,2	2,4	1,7	2,0	-0,3
2003	I	115,2	2,1	1,9	2,3	2,1	1,9	0,1

Lähteet: Eurostat paitasi sarakkeissa 12 ja 13 (HWWA, Hamburg Institute of International Economics), sarakkeessa 14 (Thomson Financial Datastream) ja sarakkeissa 15–22 (EKP:n laskelmat perustuvat Eurostatin tilastoihin).

1) Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

2) Brent Blend (yhden kuukauden kuluttua tapahtuvaan toimitukseen). Joulukuuhun 1998 asti ecuina; tammikuusta 1999 alkaen euroina.

3) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määritelmän mukainen erittely.

4) Asuinrakennukset; tiedot perustuvat yhdenmukaistamattomiin tilastoihin.

5) Vuoden 1998 loppuun asti tilastot perustuvat kansallisessa valuutassa laskettuihin kansallisiin tietoihin.

6) Viennin ja tuonnin deflaattorit viittaavat hyödykkeisiin ja palveluihin, ja niihin sisältyy euroalueen sisäinen kauppa.

5 Euroalueen reaalityalous

Taulukko 5.1

Kansantalouden tilinpito¹⁾

Bruttokansantuote ja sen käyttö

1. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1998	5 883,6	5 743,8	3 330,7	1 176,4	1 203,6	33,0	139,9	1 949,1	1 809,2
1999	6 150,4	6 048,5	3 506,9	1 230,0	1 291,8	19,7	101,9	2 052,4	1 950,6
2000	6 453,1	6 385,2	3 675,2	1 289,2	1 389,1	31,5	67,9	2 416,7	2 348,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 840,1	6 727,7	3 921,0	1 369,3	1 437,4	-0,1	112,5	2 556,1	2 443,7
2002	7 063,5	6 889,3	4 037,0	1 431,6	1 427,6	-6,9	174,1	2 571,2	2 397,0
2001 IV	1 727,3	1 690,2	988,6	348,1	357,6	-4,1	37,2	630,0	592,8
2002 I	1 745,6	1 705,8	996,5	352,4	357,8	-0,8	39,8	627,3	587,5
II	1 758,5	1 716,1	1 004,3	356,8	354,8	0,2	42,4	640,0	597,6
III	1 775,0	1 726,6	1 014,1	359,8	356,3	-3,6	48,3	652,7	604,4
IV	1 784,5	1 740,8	1 022,1	362,7	358,7	-2,7	43,6	651,2	607,6
2003 I	1 796,6	1 762,7	1 034,7	366,7	356,3	5,0	33,9	647,6	613,8

2. Kiintein hinnoin

(miljardia ecua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	BKT								
	Yhteensä	Kotimainen kysyntä					Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tase ³⁾		
		Yhteensä	Yksityinen kulutus	Julkinen kulutus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Varastojen muutokset ²⁾	Yhteensä	Vienti ³⁾	Tuonti ³⁾
10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1998	5 667,3	5 544,7	3 186,1	1 142,2	1 191,0	25,4	122,5	1 939,1	1 816,6
1999	5 826,5	5 738,1	3 299,1	1 164,7	1 260,6	13,8	88,4	2 040,3	1 951,9
2000	6 029,9	5 906,3	3 382,8	1 189,5	1 322,1	11,9	123,6	2 295,3	2 171,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 227,3	6 079,4	3 521,5	1 231,0	1 339,0	-12,2	148,0	2 391,7	2 243,7
2002	6 279,4	6 092,4	3 540,9	1 264,6	1 303,9	-17,0	187,0	2 421,6	2 234,6
2001 IV	1 556,2	1 518,5	881,7	310,5	331,1	-4,8	37,7	591,2	553,4
2002 I	1 562,4	1 517,7	880,4	313,3	329,0	-5,0	44,7	590,5	545,8
II	1 568,6	1 520,1	883,1	315,8	324,5	-3,2	48,5	603,2	554,7
III	1 573,6	1 524,0	887,1	317,3	324,9	-5,3	49,6	615,1	565,5
IV	1 574,8	1 530,6	890,3	318,2	325,6	-3,4	44,2	612,8	568,6
2003 I	1 575,7	1 538,7	894,0	319,3	321,6	3,8	37,0	608,8	571,8

(vuotuinen prosenttimuutos)

1998	2,9	3,5	3,0	1,4	5,1	-	-	7,4	10,0
1999	2,8	3,5	3,5	2,0	5,8	-	-	5,2	7,4
2000	3,5	2,9	2,5	2,1	4,9	-	-	12,5	11,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,5	1,0	1,8	2,2	-0,6	-	-	3,0	1,7
2002	0,8	0,2	0,5	2,7	-2,6	-	-	1,2	-0,4
2001 IV	0,6	0,2	1,6	2,0	-2,3	-	-	-2,4	-3,7
2002 I	0,4	-0,2	0,4	2,6	-3,0	-	-	-2,7	-4,5
II	0,8	-0,2	0,2	3,0	-3,3	-	-	1,1	-1,7
III	1,0	0,5	0,6	2,9	-2,5	-	-	3,1	1,9
IV	1,2	0,8	1,0	2,5	-1,7	-	-	3,7	2,7
2003 I	0,8	1,4	1,5	1,9	-2,3	-	-	3,1	4,8

Lähde: Eurostat.

1) Yleistä-osan alussa on lyhyt selostus käyvin hinnoin ilmaistuista tiedoista, jotka on esitetty ecuna vuoden 1998 loppuun asti.

2) Sisältää arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset.

3) Vienti ja tuonti käsittävät tavarat ja palvelut ja sisältävät euroalueen sisäisen kaupan. Käsitteet eivät ole täysin yhdenmukaisia taulukoiden 8 ja 9 vienti- ja tuontikäsitteiden kanssa.

Arvonlisäys toimialoittain

3. Käyvin hinnoin

(miljardia euroa [miljardia eua vuoden 1998 loppuun], kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteoli- isuus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraal- ien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1998	5 471,0	138,7	1 276,8	295,4	1 139,8	1 441,3	1 179,0	202,2	614,8
1999	5 689,3	136,0	1 293,3	310,7	1 191,2	1 527,6	1 230,6	201,6	662,7
2000	5 974,1	136,9	1 347,3	327,5	1 261,2	1 620,3	1 280,9	212,1	691,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	6 346,0	151,6	1 412,0	349,1	1 356,5	1 719,7	1 357,0	228,7	722,8
2002	6 560,0	149,7	1 430,8	360,7	1 394,4	1 797,8	1 426,6	237,9	741,3
2001 IV	1 603,6	38,4	350,7	88,8	342,7	438,0	345,1	58,0	181,7
2002 I	1 620,8	37,8	354,0	90,1	345,1	443,5	350,3	58,5	183,3
II	1 634,5	37,2	357,5	89,4	347,7	447,8	354,9	59,2	183,2
III	1 648,0	37,6	360,2	90,1	350,0	451,3	358,7	59,6	186,6
IV	1 656,8	37,1	359,0	91,1	351,6	455,2	362,8	60,6	188,3
2003 I	1 666,8	37,3	362,9	90,7	352,2	457,9	365,9	60,7	190,5

4. Kiintein hinnoin

(miljardia eua, vuoden 1995 hinnoin, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Arvonlisäys, brutto							Välillisten rahoituspalveluiden väli- tuotekäyttö ¹⁾	Tuoteverot vähennettynä tuotetukipalk- kioilla
	Yhteensä	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteoli- isuus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraal- ien kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoimin- ta, kiinteistö- ja vuokrauspalve- lut, liike-elämän palvelut	Julkinen hal- linto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut		
	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1998	5 319,6	142,3	1 256,7	291,9	1 114,4	1 388,3	1 126,0	222,4	570,1
1999	5 462,5	146,0	1 268,3	299,2	1 164,2	1 441,4	1 143,4	231,2	595,2
2000	5 667,4	145,6	1 319,0	306,2	1 220,6	1 508,2	1 167,8	247,6	610,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	5 865,3	151,8	1 348,6	311,0	1 282,4	1 569,5	1 202,1	264,7	626,8
2002	5 937,9	150,8	1 359,1	308,2	1 299,3	1 589,0	1 231,5	271,0	612,5
2001 IV	1 467,5	38,1	333,5	78,0	321,1	394,4	302,6	66,9	155,6
2002 I	1 475,7	37,7	336,9	77,8	323,1	395,2	305,0	66,9	153,6
II	1 483,9	37,7	340,3	76,8	324,6	397,1	307,3	67,2	151,9
III	1 488,3	37,8	341,7	76,8	325,5	397,8	308,7	68,1	153,4
IV	1 490,1	37,6	340,2	76,8	326,1	398,9	310,5	68,9	153,6
2003 I	1 491,0	37,9	340,9	75,4	326,5	399,3	310,9	69,3	154,0

(vuotuinen prosenttimuutos)

1998	2,9	1,5	3,2	0,4	4,0	3,7	1,5	3,6	2,6
1999	2,7	2,6	0,9	2,5	4,5	3,8	1,5	4,0	4,4
2000	3,8	-0,3	4,0	2,3	4,8	4,6	2,1	7,1	2,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	1,7	-1,3	1,1	-0,6	2,6	2,6	1,4	5,4	0,7
2002	1,2	-0,7	0,8	-0,9	1,3	1,2	2,4	2,4	-2,3
2001 IV	0,9	-0,7	-1,2	0,0	1,4	2,0	1,6	4,2	-0,2
2002 I	0,8	-0,6	-1,2	0,1	1,1	1,5	2,1	2,4	-2,3
II	1,3	0,0	1,0	-1,0	1,3	1,3	2,5	1,8	-3,7
III	1,3	-0,9	1,3	-1,2	1,4	1,1	2,6	2,4	-1,8
IV	1,5	-1,3	2,0	-1,5	1,6	1,1	2,6	3,0	-1,3
2003 I	1,0	0,6	1,2	-3,0	1,1	1,0	2,0	3,7	0,3

Lähde: Eurostat.

1) Välillisten rahoituspalveluiden käyttö luokitellaan välituotekäytöksi, jota ei ole jaoteltu toimialoittain.

Taulukko 5.2

Muita keskeisiä reaali-talouden tilastoja¹⁾

1. Teollisuustuotanto

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Teollisuus ilman rakentamista ²⁾									Raken- taminen	Tehdas- teollisuus
		Kokonaisindeksi		Teollisuus ilman rakentamista ja energiatuotteita					Energia			
		2000 = 100 (kp.)		Kokonais- indeksi	Väli- tuotteet	Pääoma- hyödyk- keet	Kulutustavarat					
							Kokonais- indeksi	Kestokulu- tustavarat	Ei-kesto- kulutus- tavarat			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	2,1	95,0	1,9	2,0	1,9	2,3	1,7	1,4	1,7	0,7	4,1	1,9
2000	4,9	100,1	5,3	5,6	5,9	8,5	2,0	6,4	1,1	1,9	2,4	5,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	0,3	100,6	0,4	0,2	-0,6	1,4	0,5	-1,8	1,0	1,5	0,3	0,3
2002	-0,7	99,9	-0,6	-0,8	0,3	-2,1	-0,6	-5,5	0,3	0,9	-0,1	-0,8
2002 II	-1,0	100,1	-0,7	-1,0	0,0	-2,1	-0,8	-6,2	0,2	2,2	-0,2	-0,8
2002 III	-0,1	100,2	0,0	-0,2	1,1	-1,1	-1,1	-4,4	-0,5	1,5	0,1	-0,1
2002 IV	0,7	100,2	1,2	1,5	2,5	1,4	0,5	-4,3	1,5	-0,9	-1,7	1,5
2003 I	0,5	100,2	1,0	0,5	1,0	1,5	-0,9	-5,0	-0,2	4,5	-3,2	0,8
2003 II
2002 elo	-0,9	100,1	-0,7	-1,0	-0,1	-1,3	-1,7	-9,1	-0,6	0,9	-0,5	-0,8
2002 syys	0,0	100,2	0,1	-0,1	1,7	-1,8	-0,7	-3,5	-0,2	1,0	0,4	0,0
2002 loka	0,5	100,4	1,3	0,7	1,6	0,2	0,4	-3,8	1,2	4,8	-2,3	1,0
2002 marras	2,0	100,8	2,8	3,4	4,3	3,9	1,9	-2,1	2,6	-1,7	-0,6	3,4
2002 joul	-0,5	99,4	-0,6	0,2	1,3	-0,1	-0,8	-7,5	0,4	-4,7	-2,2	0,2
2003 tammi	0,9	100,2	1,1	0,8	1,8	1,5	-1,0	-4,6	-0,4	1,8	-0,7	0,8
2003 helmi	1,3	100,6	2,1	0,9	0,7	3,2	-0,5	-4,5	0,2	9,2	-3,8	1,1
2003 maal	-0,5	99,8	0,0	-0,2	0,7	0,1	-1,2	-5,9	-0,3	2,8	-5,0	0,5
2003 huhti	.	100,2	0,6	0,2	1,0	-0,7	0,2	-5,2	1,3	3,1	.	-0,4
2003 touko	.	99,2	-1,3	-1,7	-1,4	-0,9	-2,8	-6,9	-2,0	1,6	.	-1,5
2003 kesä

2. Vähittäiskaupan myynti ja henkilöautojen rekisteröinnit

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	Vähittäiskaupan myynti (kp.)									Uusien henkilöautojen rekisteröinnit	
	Käyvin hinnoin			Kiintein hinnoin						Tuhansia ³⁾ (kp.)	
	Yhteensä		Yhteensä	Elintarvikkeet, juomat ja tupakka	Muut kuin elintarvikkeet			Tekstiilit, vaatteet ja jalkineet	Kotitalous- esineet		
	2000 = 100				2000 = 100						
	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
1999	96,0	3,0	97,8	2,4	2,7	2,2	1,4	2,3	973	5,4	
2000	99,9	4,1	100,0	2,3	2,1	2,1	1,5	4,4	952	-2,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	104,1	4,2	101,6	1,6	1,8	1,5	0,9	-0,3	968	-0,8	
2002	105,9	1,7	101,7	0,1	0,5	-0,2	-0,9	-1,9	926	-4,3	
2002 II	105,6	1,6	101,3	-0,3	0,2	0,0	-1,4	-2,1	914	-7,6	
2002 III	106,3	1,6	102,2	0,5	0,8	0,4	-1,4	-0,7	920	-4,8	
2002 IV	106,4	1,4	101,7	0,0	0,8	-0,4	-0,6	-2,5	950	0,2	
2003 I	108,1	2,9	102,4	0,8	2,5	0,5	-1,7	0,1	896	-2,6	
2003 II	885	-2,8	
2002 elo	106,7	2,1	102,6	0,6	1,3	0,3	0,1	-1,9	927	-4,1	
2002 syys	106,4	1,3	101,8	0,1	0,3	0,1	-4,4	-0,4	932	-2,5	
2002 loka	107,1	3,2	102,6	1,8	1,7	1,9	5,0	-1,4	930	-3,3	
2002 marras	106,1	0,7	101,7	-0,7	1,1	-1,5	-4,8	-3,1	942	-1,2	
2002 joul	106,1	0,3	101,0	-1,2	-0,4	-1,7	-1,8	-2,9	979	6,1	
2003 tammi	108,0	3,4	103,3	2,6	4,2	1,7	2,6	0,1	884	-5,3	
2003 helmi	108,2	2,9	102,5	1,1	2,9	0,4	-3,9	-0,6	897	-3,5	
2003 maal	108,0	2,4	101,4	-1,2	0,3	-0,4	-3,7	0,8	908	0,6	
2003 huhti	108,0	2,3	103,0	2,1	2,5	0,5	-0,6	0,6	876	-3,9	
2003 touko	867	-5,3	
2003 kesä	912	0,8	

Lähteet: Eurostat paitsi sarakkeissa 21–22 (EKP:n laskelmat perustuvat ACEA, European Automobile Manufacturers' Associationin tilastoihin).

1) Korjattu työpäivien määrällä.

2) Teollisuuden koontiryhmien yhdenmukaistetun määrittelyn mukainen erittely.

3) Vuosi- ja neljännesvuositiedot ovat kuukausitietojen keskiarvoja.

Taulukko 5.3

Euroopan komission suhdannekyselyt¹⁾

1. Talouden ilmapiiri-indikaattori, tehdasteollisuuden ja kuluttajien kyselyt

(saldoluku, prosenttiyksikköä²⁾, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Talouden ilmapiiri-indikaattori ³⁾ (1995 = 100)	Tehdasteollisuus				Kapasi- teetin käyttö- aste ⁴⁾ , %	Kuluttajien luottamusindikaattori				
		Teollisuuden luottamusindikaattori					Yh- teensä ⁵⁾	Rahoitus- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Talous- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Työttömyys- tilanne seuraavan 12 kk:n aikana	Säästöt seuraavan 12 kk:n aikana
		Yhteensä ⁵⁾	Tilau- kanta	Valmis- tuote- varastot	Tuotanto- odotukset						
1999	101,4	-7	-16	11	7	82,6	-3	3	-4	11	1
2000	103,8	5	2	4	16	84,4	1	4	1	1	2
2001	100,8	-9	-15	14	1	82,9	-5	2	-10	14	2
2002	99,1	-11	-25	11	3	81,4	-11	-1	-12	26	-3
2002 II	99,5	-10	-24	11	6	81,4	-8	-1	-9	22	-3
2002 III	99,0	-11	-27	11	4	81,5	-10	-1	-11	26	-3
2002 IV	98,7	-10	-23	10	3	81,5	-14	-3	-15	30	-8
2003 I	98,2	-11	-24	10	0	81,1	-19	-5	-23	39	-9
2003 II	98,1	-13	-28	10	-1	80,7	-19	-4	-22	41	-9
2002 heinä	99,0	-12	-27	11	2	81,2	-10	-1	-10	26	-4
2002 elo	98,8	-12	-28	10	2	-	-11	-1	-12	27	-4
2002 syys	99,2	-10	-26	12	7	-	-9	-1	-10	24	-2
2002 loka	99,0	-10	-25	10	6	81,7	-12	-2	-12	27	-7
2002 marras	98,7	-10	-22	10	3	-	-14	-4	-15	30	-7
2002 joul	98,5	-10	-22	10	1	-	-16	-4	-19	33	-9
2003 tammi	98,3	-11	-22	9	-1	81,3	-18	-5	-21	36	-9
2003 helmi	98,4	-11	-23	11	2	-	-19	-5	-23	39	-9
2003 maal	97,8	-12	-26	10	-1	-	-21	-6	-26	42	-9
2003 huhti	98,1	-12	-27	10	0	80,8	-19	-5	-22	40	-9
2003 touko	98,1	-13	-28	9	-1	-	-20	-4	-23	43	-9
2003 kesä	98,1	-13	-28	10	-1	-	-19	-4	-22	40	-8
2003 heinä	98,0	-15	-29	13	-2	80,6	-18	-4	-21	39	-9

2. Rakentamisen, vähittäiskaupan ja palveluiden kyselyt

(saldoprosenttia²⁾, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Rakentamisen luottamusindikaattori			Vähittäiskaupan luottamusindikaattori				Palveluiden luottamusindikaattori			
	Yhteensä ⁵⁾	Tilau- kanta	Työllisyys- odotukset	Yhteensä ⁵⁾	Tämän- hetkinen suhdanne- tilanne	Varastojen määrä	Suhdanne- näkömät	Yh- teensä ⁵⁾	Suhdanne- näkömät	Kysyntä- tilanne	Kysyntä- näkömät
1999	-10	-17	-2	-7	-7	17	2	27	25	26	31
2000	-5	-13	3	-2	1	17	9	30	36	23	33
2001	-11	-16	-4	-7	-7	17	2	15	16	8	20
2002	-20	-28	-12	-16	-23	18	-9	1	-4	-6	13
2002 II	-18	-24	-10	-18	-24	20	-9	5	1	1	14
2002 III	-23	-32	-14	-17	-23	15	-11	-1	-5	-8	11
2002 IV	-24	-31	-16	-15	-21	16	-8	-4	-13	-4	4
2003 I	-21	-28	-14	-17	-24	17	-10	-5	-16	-11	11
2003 II	-22	-29	-15	-15	-20	18	-6	-2	-12	0	5
2002 heinä	-21	-31	-10	-17	-23	17	-11	0	-4	-7	10
2002 elo	-25	-34	-16	-16	-22	14	-12	-2	-4	-12	11
2002 syys	-23	-30	-15	-17	-25	15	-11	0	-6	-5	12
2002 loka	-23	-32	-14	-16	-21	15	-11	-4	-13	-4	5
2002 marras	-25	-32	-18	-14	-17	18	-7	-4	-13	-4	5
2002 joul	-23	-30	-15	-16	-24	16	-7	-5	-13	-4	2
2003 tammi	-22	-29	-15	-19	-29	18	-10	-4	-15	-12	14
2003 helmi	-21	-28	-13	-13	-17	14	-9	-4	-15	-8	10
2003 maal	-21	-28	-14	-18	-25	18	-12	-7	-17	-13	9
2003 huhti	-21	-28	-14	-17	-24	17	-9	-4	-15	-2	5
2003 touko	-23	-29	-16	-13	-19	18	-3	-2	-12	0	5
2003 kesä	-23	-29	-16	-14	-18	18	-6	-1	-10	1	6
2003 heinä	-22	-29	-15	-11	-19	15	0	3	-3	4	9

Lähde: Yrityksiä ja kuluttajia koskevat Euroopan komission suhdannekyselyt.

1) Luvut viittaavat 12 maata käsittävään euroalueeseen.

2) Myönteisten ja kielteisten vastausten prosenttiosuukien erotus.

3) Talouden ilmapiiri-indikaattori koostuu teollisuuden, kuluttajien, rakentamisen ja vähittäiskaupan luottamusindikaattoreista. Teollisuuden luottamusindikaattorin paino on 40 % ja jokaisen muun indikaattorin paino 20 %.

4) Tietoa kerätään joka tammi-, huhti-, heinä- ja lokakuussa. Neljännesvuosiluvut ovat kahden peräkkäisen kyselyn keskiarvoja. Vuositiedot lasketaan neljännesvuosittaisista keskiarvoista.

5) Luottamusindikaattorit lasketaan komponenttiensa keskiarvona. Indikaattorien laskennassa käytetään arvioituja varastotietoja (sarakeet 4 ja 17) ja työttömyyslukuja (sarake 10) käänteisin etumerkein.

Taulukko 5.4

Työmarkkinat¹⁾

1. Työllisyys

(vuotuisia prosenttimuutoksia, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Yhteensä		Sosioekonomisen aseman mukaan		Toimialoittain						
	Milj. henkilöä		Palkan-saajat	Yrittäjät	Maa-, riista-, metsä- ja kalatalous	Tehdasteollisuus, sähkö-, kaasuja vesihuolto, mineraalin kaivu	Raken-taminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoiminta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoiminta, kiinteistö- ja vuokrauspalvelut, liike-elämän palvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut	
Osuus ²⁾	100,0	100,0	84,2	15,8	4,7	19,3	7,0	25,2	14,2	29,6	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1998	122,361	1,8	2,0	0,9	-1,3	1,0	0,1	2,1	5,3	1,6	
1999	124,607	1,8	2,3	-0,6	-2,5	-0,2	1,9	2,3	5,6	1,9	
2000	127,378	2,2	2,5	0,8	-1,5	0,6	1,7	3,1	5,8	1,6	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	133,125	1,4	1,6	0,2	-0,6	0,3	0,4	1,6	3,8	1,3	
2002	133,709	0,4	0,6	-0,6	-1,9	-1,2	-1,1	0,7	1,9	1,4	
2002 I	133,643	0,7	0,9	-0,4	-2,1	-1,0	-0,9	1,3	2,3	1,5	
II	133,739	0,5	0,8	-0,7	-1,9	-1,2	-0,9	0,8	2,1	1,5	
III	133,709	0,3	0,5	-0,8	-1,8	-1,3	-1,4	0,4	1,7	1,5	
IV	133,743	0,2	0,3	-0,4	-1,9	-1,5	-1,4	0,3	1,6	1,3	
2003 I	133,735	0,1	0,1	0,0	-2,1	-1,6	-1,3	0,2	1,4	1,1	

2. Työttömyys

(kausivaihtelusta puhdistettu)

	Yhteensä		Iän mukaan ³⁾				Sukupuolen mukaan ⁴⁾			
	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Aikuiset		Nuoriso		Miehet		Naiset	
			Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta	Milj. henkilöä	% työvoimasta
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1998	13,270	10,2	10,146	8,9	3,124	20,0	6,445	8,6	6,825	12,5
1999	12,247	9,3	9,431	8,2	2,815	18,0	5,901	7,8	6,345	11,4
2000	11,104	8,4	8,555	7,3	2,549	16,2	5,286	7,0	5,818	10,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	11,062	8,0	8,535	7,0	2,527	15,7	5,313	6,7	5,749	9,7
2002	11,667	8,4	9,061	7,4	2,606	16,3	5,770	7,3	5,897	9,8
2002 I	11,401	8,2	8,834	7,2	2,567	16,0	5,576	7,0	5,825	9,8
II	11,602	8,3	8,994	7,3	2,607	16,2	5,724	7,2	5,878	9,8
III	11,749	8,4	9,131	7,4	2,618	16,3	5,834	7,4	5,915	9,9
IV	11,918	8,5	9,273	7,5	2,645	16,6	5,948	7,5	5,970	9,9
2003 I	12,186	8,7	9,475	7,6	2,711	16,9	6,096	7,7	6,090	10,1
2002 touko	11,607	8,3	9,007	7,3	2,600	16,2	5,729	7,2	5,879	9,8
kesä	11,690	8,4	9,048	7,3	2,643	16,4	5,788	7,3	5,902	9,8
heinä	11,721	8,4	9,100	7,4	2,621	16,3	5,812	7,3	5,910	9,9
elo	11,748	8,4	9,130	7,4	2,619	16,3	5,835	7,4	5,913	9,9
syys	11,778	8,5	9,164	7,4	2,614	16,3	5,856	7,4	5,923	9,9
loka	11,834	8,5	9,214	7,5	2,620	16,4	5,894	7,4	5,940	9,9
marras	11,922	8,5	9,274	7,5	2,648	16,6	5,950	7,5	5,972	9,9
joulu	11,997	8,6	9,331	7,5	2,666	16,7	6,000	7,6	5,997	10,0
2003 tammi	12,103	8,7	9,405	7,6	2,698	16,9	6,055	7,6	6,048	10,0
helmi	12,191	8,7	9,477	7,6	2,714	17,0	6,102	7,7	6,089	10,1
maalis	12,263	8,8	9,544	7,7	2,719	17,0	6,132	7,7	6,131	10,2
huhti	12,326	8,8	9,604	7,7	2,722	17,0	6,165	7,7	6,161	10,2
touko	12,349	8,8	9,628	7,8	2,721	17,0	6,179	7,8	6,170	10,2

Lähteet: Sarakkeet 1–10 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat ja sarakkeet 11–20 Eurostat.

- 1) Työllisyystilastot on laskettu henkeä kohden ja perustuvat EKT 95:een Työttömyystilastot on laskettu henkeä kohden ja ovat ILO:n suositusten mukaisia.
- 2) Vuonna 2002.
- 3) Aikuisväestö käsittää 25-vuotiaat ja sitä vanhemmat, nuoriso alle 25-vuotiaat, ilmaistu prosentteina vastaavasta työvoimasta.
- 4) Ilmaistu prosentteina vastaavasta työvoimasta.

3. Yksikkötyökustannukset, työkustannukset työntekijää kohden ja työn tuottavuus

(vuosittaisia prosenttimuutoksia, ellei toisin mainita, kausivaihtelusta puhdistettu)

	Yhteensä		Toimialoittain					
	Indeksi 2000 = 100		Maa-, riista- metsä- ja kalatalous	Tehdasteollisuus, sähkö-, kaasu- ja vesihuolto, mineraalin kaivu	Rakentaminen	Kauppa, korjaus, majoitus- ja ravitsemistoi- minta, kuljetus ja tietoliikenne	Rahoitustoiminta, kiinteistö- ja vuokrauspalvelut, liike-elämän palvelut	Julkinen hallinto, koulutus, terveyspalvelut ja muut palvelut
	1	2	3	4	5	6	7	8
Yksikkötyökustannukset ¹⁾								
2000	100,0	1,3	1,6	-0,3	1,9	0,0	4,2	1,8
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001	102,7	2,7	3,5	1,9	4,1	1,8	2,7	3,1
2002	104,8	2,1	1,9	0,9	3,1	1,7	2,8	1,4
2002 I	104,4	3,2	6,5	2,8	3,5	2,9	3,4	2,5
II	104,5	2,0	-0,5	0,7	3,2	1,6	2,3	1,4
III	104,9	1,8	-1,2	0,6	2,9	1,3	2,7	1,2
IV	105,4	1,4	3,0	-0,5	2,6	1,1	2,9	0,5
2003 I	106,3	1,7	-0,1	0,5	3,9	1,6	2,6	1,4
Työkustannukset työntekijää kohden								
2000	100,0	2,6	2,8	3,0	2,5	1,7	3,0	2,3
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001	102,8	2,8	2,7	2,7	3,0	2,8	1,5	3,2
2002	105,4	2,5	3,2	3,0	3,3	2,3	2,2	2,4
2002 I	104,5	2,9	8,2	2,7	4,6	2,6	2,5	3,1
II	105,0	2,3	1,4	2,9	3,1	2,1	1,6	2,4
III	105,7	2,5	-0,3	3,2	3,1	2,3	2,1	2,3
IV	106,3	2,4	3,6	3,1	2,5	2,3	2,5	1,8
2003 I	107,2	2,5	2,7	3,3	2,1	2,5	2,3	2,2
Työn tuottavuus ²⁾								
2000	100,0	1,2	1,2	3,3	0,6	1,7	-1,1	0,5
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>				
2001	100,1	0,1	-0,7	0,8	-1,0	1,0	-1,1	0,1
2002	100,5	0,4	1,3	2,1	0,3	0,6	-0,6	1,0
2002 I	100,1	-0,3	1,6	-0,1	1,0	-0,2	-0,8	0,6
II	100,4	0,3	1,9	2,2	0,0	0,5	-0,7	1,0
III	100,7	0,6	1,0	2,6	0,2	1,0	-0,6	1,1
IV	100,8	1,0	0,7	3,6	-0,1	1,2	-0,4	1,3
2003 I	100,9	0,8	2,8	2,8	-1,7	0,9	-0,3	0,8

4. Työkustannukset työtuntia kohden

(vuosittaisia prosenttimuutoksia, ellei toisin mainita)

	Yhteensä ³⁾		Alaerittäin		Toimialoittain		
	Indeksi 2000 = 100 (kp.)		Palkat ja palkkiot	Työnantajan sosiaaliturva- maksut	Tehdasteolli- suus, sähkö-, kaasu- ja vesi- huolto, mineraa- lien kaivu	Rakentaminen	Palvelut
	9	10	11	12	13	14	15
2000	100,0	2,8	3,0	2,0	3,4	3,3	1,7
				<i>Euroalueen laajeneminen</i>			
2001	103,3	3,3	3,4	2,9	3,1	3,6	4,1
2002	107,2	3,7	3,7	4,0	3,3	3,6	3,9
2002 I	106,4	4,3	4,3	4,4	3,7	4,6	5,4
II	106,5	3,4	3,3	3,8	2,8	3,1	3,8
III	107,4	3,5	3,4	3,8	3,0	3,5	3,2
IV	108,4	3,7	3,7	4,0	3,5	3,3	3,3
2003 I	109,2	2,7	2,6	3,1	2,8	2,4	2,2

Lähteet: Sarakkeet 1–8 ja 15 Eurostatin tilastoihin perustuvat EKP:n laskelmat ja sarakkeet 9–14 Eurostat.

1) Työvoimakustannukset (markkinahinnoin) työntekijää kohden jaettuna arvonlisäyksellä (kiintein hinnoin) työntekijää kohden.

2) Arvonlisäys (kiintein hinnoin) työntekijää kohden.

3) Työvoimakustannukset tuntia kohden koko kansantaloudessa, pl. maatalous, julkishallinto, koulutus, terveydenhuolto ja muut palvelut. Kattavuuserojen vuoksi erien kokonaisummat eivät välttämättä täsmää.

6 Euroalueen säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukko 6.1

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

1. Rahoitusvarat²⁾

		Käteinen ja talletukset							Valtion talletukset euroalueen rahalaitoksissa	Talletukset muissa kuin rahalaitoksissa ⁴⁾	Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾
		Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa				Repot			
				Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999	I	4 677,3	318,6	4 075,8	1 239,1	1 464,6	1 306,2	66,0	133,4	149,5	243,9
	II	4 704,4	324,8	4 114,2	1 321,8	1 418,3	1 315,7	58,4	125,0	140,4	242,7
	III	4 716,7	328,3	4 112,8	1 324,6	1 416,5	1 313,1	58,7	133,3	142,3	238,6
	IV	4 859,1	350,8	4 215,1	1 370,9	1 457,7	1 323,5	63,0	142,0	151,2	229,7
2000	I	4 838,4	335,5	4 222,3	1 379,6	1 462,5	1 303,3	76,8	130,2	150,5	260,5
	II	4 895,0	342,0	4 256,9	1 409,7	1 485,7	1 282,6	78,9	146,0	150,1	247,1
	III	4 915,8	339,8	4 266,5	1 396,9	1 524,0	1 263,7	81,9	159,2	150,2	253,9
	IV	5 032,2	348,4	4 361,6	1 464,4	1 542,4	1 269,1	85,6	164,5	157,8	230,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	5 138,1	336,3	4 494,1	1 446,1	1 620,9	1 314,6	112,6	150,3	157,4	259,6
	II	5 236,1	333,0	4 579,2	1 526,1	1 616,7	1 321,1	115,3	165,5	158,3	268,8
	III	5 225,6	309,6	4 609,0	1 547,9	1 605,2	1 333,7	122,2	147,8	159,1	265,6
	IV	5 366,7	239,7	4 816,3	1 690,3	1 613,0	1 396,3	116,7	139,0	171,7	298,1
2002	I	5 363,7	254,3	4 774,3	1 637,4	1 604,8	1 413,0	119,1	157,5	177,6	301,7
	II	5 447,0	285,7	4 827,6	1 703,6	1 593,8	1 412,5	117,6	155,0	178,7	278,1
	III	5 461,2	306,7	4 827,4	1 699,6	1 585,8	1 423,3	118,8	146,3	180,8	289,0
	IV	5 635,6	341,2	4 964,8	1 790,2	1 593,2	1 469,6	111,9	136,4	193,2	291,6
2003	I	.	327,2	4 946,2	1 759,3	1 572,1	1 509,4	105,5	176,2	.	.
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
		Muut arvopaperit kuin osakkeet			Osakkeet ⁵⁾			Vakuutustekninen vastuuvélka			
		Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
		11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1999	I	1 575,5	154,1	1 421,3	4 044,3	2 425,8	1 618,5	194,9	2 686,3	2 403,5	282,8
	II	1 488,2	144,3	1 343,9	4 166,4	2 448,9	1 717,5	211,4	2 755,8	2 468,9	286,9
	III	1 493,6	133,1	1 360,5	4 083,1	2 358,2	1 724,9	210,0	2 798,0	2 507,2	290,8
	IV	1 559,2	166,3	1 392,9	4 823,8	3 003,8	1 819,9	204,2	2 943,1	2 649,0	294,1
2000	I	1 549,0	174,3	1 374,7	4 888,8	2 970,4	1 918,4	214,9	3 061,4	2 760,6	300,8
	II	1 580,2	180,4	1 399,8	4 801,1	2 908,8	1 892,2	204,6	3 108,1	2 803,5	304,7
	III	1 663,0	198,7	1 464,3	4 843,9	2 938,4	1 905,5	204,1	3 163,0	2 854,5	308,5
	IV	1 746,1	216,6	1 529,5	4 867,5	3 009,2	1 858,3	200,1	3 192,8	2 885,3	307,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	1 855,1	276,4	1 578,7	4 544,8	2 725,2	1 819,6	224,0	3 243,6	2 930,1	313,4
	II	1 852,4	237,0	1 615,5	4 513,4	2 664,6	1 848,8	232,3	3 302,4	2 986,8	315,7
	III	1 887,0	233,4	1 653,6	4 023,8	2 296,2	1 727,7	253,1	3 277,6	2 958,2	319,4
	IV	1 917,7	225,0	1 692,7	4 375,8	2 553,2	1 822,5	260,1	3 370,8	3 050,1	320,7
2002	I	1 974,9	265,7	1 709,2	4 464,3	2 610,2	1 854,2	290,7	3 406,3	3 076,6	329,7
	II	1 996,5	229,7	1 766,8	4 078,9	2 321,8	1 757,1	292,8	3 425,4	3 091,9	333,5
	III	2 045,6	253,5	1 792,0	3 472,4	1 753,5	1 718,9	309,9	3 452,1	3 115,5	336,6
	IV	2 071,0	255,4	1 815,5	3 478,9	1 777,2	1 701,7	308,1	3 506,0	3 168,2	337,8
2003	I

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

2. Velat¹⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallisestoreittain										Lisätieto:	
		Yhteensä		Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ³⁾			Muiden kuin pankkien lainat euroalueen ulkopuolisista pankeista ²⁾
		Euroalueen rahalaitoksista		Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset ⁴⁾	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1999	I	6 250,2	5 682,6	900,5	36,0	864,5	2 590,9	919,8	1 671,1	2 758,8	250,5	2 508,4	156,8
	II	6 413,8	5 817,3	897,9	38,6	859,3	2 682,9	962,5	1 720,4	2 833,0	254,2	2 578,8	183,3
	III	6 481,7	5 886,4	883,1	37,5	845,5	2 697,9	942,0	1 755,9	2 900,8	253,9	2 646,8	191,4
	IV	6 654,3	6 039,0	898,5	41,7	856,7	2 789,7	977,8	1 811,9	2 966,1	262,2	2 703,9	201,4
2000	I	6 799,2	6 155,9	889,1	40,8	848,3	2 888,2	1 036,0	1 852,3	3 021,9	263,6	2 758,2	221,1
	II	6 946,5	6 261,7	884,0	41,6	842,3	2 987,7	1 088,0	1 899,7	3 074,9	272,3	2 802,6	219,7
	III	7 091,7	6 379,2	864,5	39,6	825,0	3 095,7	1 149,7	1 946,0	3 131,5	273,9	2 857,6	252,3
	IV	7 255,3	6 500,0	880,3	41,7	838,6	3 194,4	1 165,2	2 029,2	3 180,6	278,9	2 901,7	245,2
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	7 452,7	6 671,1	896,3	41,8	854,5	3 321,6	1 243,2	2 078,4	3 234,8	278,6	2 956,2	257,3
	II	7 558,0	6 761,6	880,4	42,1	838,3	3 393,3	1 265,5	2 127,8	3 284,3	284,6	2 999,7	279,2
	III	7 629,9	6 804,6	874,2	45,1	829,1	3 433,6	1 243,6	2 190,1	3 322,1	280,1	3 042,0	249,7
	IV	7 749,0	6 897,1	901,3	50,6	850,7	3 474,0	1 226,7	2 247,2	3 373,7	281,5	3 092,3	268,9
2002	I	7 823,2	6 959,9	905,6	53,3	852,3	3 508,8	1 223,1	2 285,8	3 408,8	277,1	3 131,7	278,5
	II	7 907,3	7 017,0	878,5	53,5	825,0	3 549,0	1 207,9	2 341,1	3 479,8	287,8	3 192,1	245,5
	III	7 946,9	7 052,4	869,6	54,8	814,8	3 554,6	1 189,6	2 365,1	3 522,7	283,8	3 238,9	238,0
	IV	8 066,1	7 131,3	884,6	60,7	823,9	3 597,7	1 172,7	2 425,0	3 583,8	289,2	3 294,6	240,2
2003	I		7 172,4										

		Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoin							Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletusvelka	Yritysten vakuutus-tekniinen eläkevastuuvelka
		Yhteensä		Julkisyhteisöt			Yritykset		20	21	22
		Yhteensä	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset			
		13	14	15	16	17	18	19			
1999	I	3 967,8	3 634,9	465,8	3 169,1	333,0	64,3	268,7	2 968,2	148,8	219,6
	II	3 952,9	3 612,1	458,2	3 153,8	340,8	66,6	274,2	3 090,6	139,6	221,9
	III	3 931,9	3 577,4	448,1	3 129,2	354,6	75,0	279,6	3 015,8	141,7	224,2
	IV	3 898,3	3 533,3	419,7	3 113,6	364,9	78,3	286,7	4 196,1	148,9	226,5
2000	I	3 953,7	3 586,0	425,1	3 160,9	367,7	78,8	289,0	4 535,8	148,2	228,4
	II	3 987,5	3 607,7	425,6	3 182,1	379,8	88,9	290,9	4 381,0	147,9	230,2
	III	4 020,2	3 621,0	422,0	3 199,0	399,2	95,6	303,6	4 222,7	147,9	232,1
	IV	4 066,7	3 647,8	400,5	3 247,2	418,9	101,1	317,9	4 069,6	155,3	233,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	I	4 243,5	3 787,5	429,8	3 357,7	456,0	112,1	343,9	3 722,4	154,7	236,1
	II	4 292,7	3 811,8	441,6	3 370,2	481,0	123,1	357,9	3 679,7	155,2	238,3
	III	4 377,7	3 879,7	450,3	3 429,4	498,1	137,1	360,9	3 033,6	156,3	240,5
	IV	4 389,9	3 874,6	434,3	3 440,3	515,3	136,0	379,4	3 528,0	168,7	241,4
2002	I	4 445,7	3 925,5	446,7	3 478,7	520,2	141,3	378,9	3 546,2	174,6	243,8
	II	4 535,9	4 021,6	481,7	3 539,9	514,2	126,9	387,3	3 034,8	175,7	246,2
	III	4 647,4	4 119,3	480,0	3 639,3	528,0	134,4	393,6	2 289,2	177,6	248,6
	IV	4 655,7	4 124,5	480,1	3 644,4	531,2	140,6	390,5	2 396,2	190,1	251,1
2003	I								2 123,5		

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 3) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 4) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.1 (jatkoa)

Ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttö ja hankinta¹⁾

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton)

Rahoitustaloustoimet

1. Rahoitusvarat²⁾

	Käteinen ja talletukset									Lisätieto: Muiden kuin pankkien talletukset euroalueen ulkopuolella ³⁾
	Yhteensä	Käteinen	Ei-rahoitussektorin (pl. valtio) talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Valtion talletukset euroalueen raha- laitoksissa	Talletukset muissa kuin raha- laitoksissa ⁴⁾	
			Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1999 I	2,8	-5,2	2,4	-12,6	0,7	26,9	-12,5	-4,2	9,8	23,4
II	22,6	6,2	33,9	81,3	-49,1	9,3	-7,6	-8,4	-9,1	-4,3
III	13,7	3,5	0,0	3,5	-1,2	-2,6	0,3	8,3	1,9	-2,8
IV	132,8	22,3	94,2	44,2	35,7	10,2	4,2	8,7	7,6	-14,2
2000 I	-28,4	-15,3	-0,4	6,1	0,3	-20,5	13,7	-11,9	-0,7	26,1
II	52,1	6,7	30,0	31,9	17,8	-21,8	2,1	15,8	-0,4	-12,8
III	5,7	-2,2	-5,5	-17,4	27,7	-18,7	2,9	13,3	0,1	-1,7
IV	130,9	8,6	109,5	71,5	28,3	5,8	3,8	5,3	7,6	-16,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	84,8	-19,8	120,6	-23,8	72,6	44,9	26,9	-15,6	-0,5	13,6
II	94,7	-3,3	81,8	77,1	-4,3	6,3	2,7	15,1	1,0	4,8
III	8,1	-23,4	48,3	25,4	3,0	13,0	7,0	-17,7	0,8	3,4
IV	143,7	-69,9	209,9	142,3	10,6	62,5	-5,4	-8,8	12,5	12,2
2002 I	-0,7	14,6	-40,2	-53,4	-4,1	14,9	2,3	19,0	6,0	2,7
II	103,2	31,4	73,2	72,2	0,9	1,7	-1,7	-2,5	1,1	-10,0
III	11,2	21,0	0,6	-4,4	-7,3	10,6	1,7	-12,5	2,1	9,2
IV	173,4	34,5	136,3	83,8	12,8	46,6	-6,9	-9,9	12,5	8,5
2003 I	.	7,7	-16,3	-28,7	-21,2	40,0	-6,4	32,8	.	.
<i>Muut arvopaperit kuin osakkeet</i>										
	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Osakkeet ⁵⁾			Vakuustekninen vastuuvulka		
	11	12	13	14	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet	Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
					15	16	17	18	19	20
1999 I	52,6	4,3	48,3	105,3	1,7	103,5	4,3	63,9	58,1	5,8
II	-41,1	-12,2	-28,9	152,2	67,5	84,7	15,6	53,2	49,0	4,2
III	-1,7	-12,5	10,8	87,6	47,5	40,1	-2,0	56,0	51,9	4,1
IV	67,8	32,1	35,7	-17,5	13,5	-31,0	-12,6	74,3	70,9	3,5
2000 I	5,7	19,9	-14,2	-16,9	-64,8	47,8	13,5	80,6	73,8	6,8
II	42,6	5,3	37,3	67,8	48,5	19,3	-7,2	56,9	53,0	3,9
III	75,7	21,3	54,4	105,8	98,2	7,6	-1,2	57,0	53,0	3,9
IV	17,6	6,7	10,9	179,6	141,1	38,5	-5,0	60,4	61,4	-1,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001 I	100,0	60,5	39,5	45,1	-2,2	47,3	22,1	61,9	56,0	5,9
II	-2,3	-34,1	31,9	41,0	34,4	6,6	3,4	56,6	54,3	2,2
III	31,9	-4,3	36,3	57,5	31,1	26,4	14,1	51,8	48,1	3,8
IV	3,3	-12,9	16,2	-0,7	-24,4	23,6	3,0	60,2	58,9	1,3
2002 I	63,4	36,5	26,9	47,5	5,0	42,5	26,4	70,2	61,1	9,1
II	-10,0	-42,2	32,2	25,2	12,2	13,1	-1,5	51,4	47,6	3,7
III	38,9	24,9	14,0	45,2	21,7	23,5	13,6	51,4	48,2	3,2
IV	-2,5	-6,5	4,1	-34,9	-45,5	10,6	-4,3	57,2	56,0	1,2
2003 I

Lähde: EKP.

- 1) Ei-rahoitussektori sisältää julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).
- 2) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 3) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 4) Sisältää euroalueen valtionhallinnon (S1311), Muiden rahoituksen välittäjien (S123) ja vakuutuslaitosten sekä eläkerahastojen (S125) vastaanottamat talletukset.
- 5) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

2. Velat¹⁾

		Lainat euroalueen rahalaitoksista ja muista rahoituslaitoksista velallissectoreittain										Lisätieto:	
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset			Kotitaloudet ³⁾			Muiden kuin pankkien lainat euroalueen ulkopuolisista pankeista ²⁾	
		Euroalueen rahalaitoksista	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset ⁴⁾	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Yhteensä	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	I	141,2	127,3	-8,6	0,1	-8,8	47,9	34,9	13,1	101,9	15,0	86,9	1,7
	II	162,3	133,1	-4,1	2,7	-6,7	89,3	41,0	48,4	77,0	3,8	73,2	23,9
	III	70,5	71,5	-14,7	-1,1	-13,6	17,4	-16,7	34,1	67,7	-0,3	68,1	8,4
	IV	171,2	146,3	15,0	4,2	10,9	87,9	33,6	54,2	68,3	8,4	59,9	-7,0
2000	I	141,4	108,8	-7,9	-0,9	-7,0	91,3	54,7	36,6	58,0	1,5	56,5	15,1
	II	162,9	118,4	-5,5	0,9	-6,4	112,6	61,5	51,0	55,8	9,7	46,1	-0,8
	III	132,8	91,6	-15,8	-2,1	-13,7	96,8	53,4	43,5	51,7	-0,1	51,8	23,2
	IV	188,0	140,2	16,1	2,2	13,9	119,3	20,2	99,0	52,7	5,3	47,4	1,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	156,4	137,2	-3,6	-0,5	-3,2	106,8	67,0	39,8	53,2	-0,3	53,6	9,2
	II	109,2	88,0	-16,2	0,3	-16,5	68,3	20,7	47,6	57,1	6,0	51,1	16,8
	III	88,5	57,9	-5,7	2,9	-8,7	55,3	-15,9	71,2	38,9	-4,2	43,1	-21,4
	IV	118,6	92,4	26,2	5,5	20,8	40,5	-19,1	59,6	51,8	1,4	50,4	4,2
2002	I	74,9	61,9	4,2	2,7	1,5	28,9	-5,8	34,7	41,8	-4,9	46,7	8,4
	II	103,3	83,0	-25,6	0,2	-25,8	58,3	-3,9	62,2	70,5	10,9	59,6	-18,7
	III	38,3	34,2	-9,1	1,3	-10,4	1,6	-17,6	19,2	45,8	-4,0	49,8	-9,0
	IV	134,4	98,7	15,8	5,9	9,9	53,0	-11,9	64,9	65,6	6,3	59,3	8,9
2003	I	.	60,6
<i>Muut arvopaperit kuin osakkeet liikkeeseenlaskijoittain</i>													
		Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yritykset			Yritysten liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet	Valtion talletusvelka	Yritysten vakuutus-tekniinen eläkevastuuvelka		
		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
1999	I	74,0	60,6	1,2	59,4	13,4	10,4	3,0	10,9	9,6	2,8		
	II	39,0	29,0	-7,7	36,7	10,0	2,3	7,8	34,7	-9,2	2,8		
	III	56,5	38,6	-10,0	48,6	17,9	8,2	9,7	34,7	2,1	2,8		
	IV	-12,2	-19,8	-27,9	8,1	7,6	3,4	4,1	42,1	7,2	2,8		
2000	I	62,0	61,0	10,9	50,1	1,0	0,5	0,5	20,7	-0,7	2,8		
	II	38,9	23,5	-1,3	24,8	15,4	10,2	5,2	28,9	-0,3	2,8		
	III	48,8	25,8	-2,3	28,1	23,0	7,0	16,0	68,8	0,0	2,8		
	IV	-0,7	-20,2	-27,4	7,2	19,6	6,5	13,1	55,0	7,4	2,8		
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	75,1	37,8	32,5	5,3	37,3	11,5	25,8	52,4	-0,6	3,1		
	II	85,1	59,4	10,7	48,6	25,7	11,6	14,1	45,0	0,5	3,1		
	III	47,9	29,6	8,8	20,8	18,3	13,9	4,3	10,2	1,1	3,1		
	IV	7,1	-8,5	-22,2	13,8	15,6	-1,8	17,4	7,3	12,3	1,8		
2002	I	102,6	93,0	21,7	71,3	9,7	5,6	4,1	9,4	6,0	3,3		
	II	59,7	62,0	33,9	28,1	-2,3	-15,2	12,9	4,7	1,1	3,3		
	III	56,5	46,0	-0,9	46,9	10,4	7,7	2,8	-0,3	1,9	3,8		
	IV	2,3	-0,7	-8,4	7,7	3,0	6,1	-3,2	-6,1	12,4	2,5		
2003	I		

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) BIS:n kansainväliset pankkitilastot. BIS:n määritelmän mukainen pankki-käsite on lähellä euroalueella käytettävän määritelmän mukaista rahalaitos-käsitettä.
- 3) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.
- 4) Sisältää kaikki julkisyhteisöjen lainat euroalueen rahalaitoksista.

Taulukko 6.2

Vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen rahoituksen käyttö ja hankinta

(miljardia euroa, kausivaihtelusta puhdistamaton, ajanjakson lopussa)

Kantatiedot

	Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾										
	Talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Lainat			Muut arvopaperit kuin osakkeet		
	Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1999 I	426,0	32,1	380,1	3,0	10,8	323,3	42,6	280,8	1 007,1	37,1	970,1
II	430,9	36,4	380,5	3,3	10,7	321,7	42,5	279,2	1 020,5	35,7	984,8
III	436,6	32,0	389,8	3,3	11,5	313,6	41,3	272,3	1 032,2	35,1	997,1
IV	447,5	32,2	400,3	3,3	11,7	313,6	41,1	272,5	1 035,2	38,5	996,7
2000 I	458,9	35,4	407,1	3,2	13,1	317,1	45,1	272,0	1 068,3	45,2	1 023,1
II	460,8	34,6	411,1	3,5	11,6	316,1	46,5	269,6	1 089,6	46,4	1 043,2
III	464,6	34,1	413,8	3,7	12,9	317,3	47,1	270,2	1 089,1	46,1	1 043,1
IV	477,6	40,6	418,5	3,2	15,3	311,6	50,5	261,1	1 085,3	40,4	1 044,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001 I	483,8	38,2	423,3	3,5	18,8	310,4	50,8	259,6	1 120,7	41,8	1 078,9
II	486,3	41,4	424,2	3,8	16,9	315,4	53,6	261,8	1 130,6	43,9	1 086,7
III	487,8	39,3	426,9	3,8	17,9	313,8	53,1	260,8	1 149,3	44,4	1 104,9
IV	495,4	48,0	427,5	3,4	16,4	316,3	55,8	260,5	1 185,1	44,2	1 140,9
2002 I	498,6	43,9	433,0	4,0	17,7	328,3	56,1	272,2	1 236,2	54,2	1 182,0
II	503,9	48,4	432,9	3,7	19,0	332,6	60,6	272,0	1 223,0	40,9	1 182,2
III	506,3	50,1	437,9	3,9	14,4	330,4	61,6	268,9	1 280,4	51,1	1 229,3
IV	522,8	55,9	445,6	3,5	17,9	327,1	60,5	266,7	1 297,9	53,9	1 243,9
2003 I	535,2	59,5	453,8	3,7	18,2

	Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾						Velkojen pääerät ¹⁾					
	Osakkeet ²⁾				Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu	Lainat euroalueen raha- laitoksista ja muista rahoituslaitoksista		Muut arvo- paperit kuin osakkeet	Noteeratut osakkeet	Vakuutustekninen vastuuelva		
	Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista			Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahastoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
1999 I	932,3	538,9	393,4	33,7	70,1	49,8	36,1	1,6	293,1	2 444,6	2 124,0	320,6
II	1 002,0	580,7	421,2	36,6	71,3	54,4	40,4	3,8	279,7	2 512,0	2 186,4	325,6
III	1 012,3	586,2	426,1	33,7	72,5	56,4	41,9	4,5	272,1	2 552,7	2 222,0	330,7
IV	1 232,6	719,5	513,1	33,4	75,5	44,1	29,6	4,5	332,4	2 697,0	2 359,8	337,2
2000 I	1 348,0	777,2	570,8	37,1	78,0	52,3	37,1	5,1	363,4	2 814,4	2 467,5	346,8
II	1 362,7	771,2	591,5	40,6	78,9	54,2	38,8	5,1	332,2	2 859,4	2 508,1	351,3
III	1 411,5	796,8	614,6	37,4	80,0	49,0	33,1	7,9	358,9	2 912,7	2 556,8	355,9
IV	1 331,3	726,6	604,7	36,9	78,4	47,3	31,5	9,1	326,3	2 938,1	2 582,4	355,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001 I	1 326,7	730,2	596,6	44,8	80,8	51,3	36,4	9,1	311,8	2 988,0	2 623,6	364,4
II	1 364,7	757,0	607,6	46,5	81,7	51,2	36,2	9,6	315,6	3 045,4	2 678,1	367,3
III	1 232,2	666,4	565,9	45,9	83,6	52,2	37,4	9,6	221,5	3 021,4	2 648,1	373,3
IV	1 331,8	723,8	608,0	46,0	92,2	48,5	34,9	10,0	234,7	3 118,2	2 730,3	387,9
2002 I	1 418,6	793,9	624,7	47,5	96,5	54,5	38,9	10,2	257,0	3 155,5	2 753,0	402,5
II	1 299,3	699,9	599,4	50,1	97,4	59,2	42,5	10,5	226,5	3 172,9	2 765,9	407,0
III	1 150,7	585,8	564,9	48,7	98,7	63,3	42,1	10,6	127,2	3 198,8	2 786,3	412,4
IV	1 183,1	608,2	574,9	52,8	98,9	48,1	33,0	10,6	113,3	3 251,9	2 838,5	413,4
2003 I	42,1	.	103,3	.	.	.

Lähde: EKP.

- 1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.
- 2) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Rahoitustaloustoimet

		Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾										
		Talletukset euroalueen rahalaitoksissa					Lainat			Muut arvopaperit kuin osakkeet		
		Yhteensä	Yön yli	Määrä- aikaiset	Irtisanomis- ehtoiset	Repot	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Yhteensä	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
1999	I	18,4	3,9	12,6	1,1	0,7	2,1	1,3	0,8	27,0	0,8	26,2
	II	4,8	4,3	0,4	0,3	-0,2	-1,7	-0,1	-1,6	18,9	-1,5	20,4
	III	5,8	-4,4	9,3	0,0	0,8	-8,4	-1,2	-7,2	20,5	-0,3	20,8
	IV	10,5	0,2	10,1	0,0	0,2	-0,1	-0,3	0,2	3,2	2,7	0,5
2000	I	11,4	3,2	6,8	0,0	1,4	3,8	4,1	-0,2	33,2	7,3	25,9
	II	1,9	0,3	2,8	0,3	-1,5	-0,7	1,3	-2,0	17,9	1,0	16,8
	III	1,2	-0,7	0,4	0,2	1,3	1,4	0,7	0,7	5,2	-0,2	5,4
	IV	13,0	6,5	4,6	-0,5	2,4	-5,5	3,1	-8,6	-11,1	-6,5	-4,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	I	6,2	-2,5	4,8	0,3	3,5	-1,2	0,3	-1,5	21,5	1,3	20,2
	II	2,8	3,4	1,0	0,3	-1,9	5,0	2,9	2,2	17,3	2,1	15,1
	III	1,5	-2,1	2,7	-0,1	1,0	-1,6	-0,6	-1,0	28,8	0,5	28,3
	IV	7,6	8,8	0,6	-0,3	-1,4	3,7	2,7	1,0	23,2	-0,7	23,9
2002	I	3,0	-4,2	5,3	0,5	1,3	12,4	0,9	11,4	57,2	10,3	46,9
	II	5,3	4,5	-0,1	-0,3	1,2	5,1	5,1	0,0	-15,4	-12,9	-2,5
	III	2,5	1,7	5,1	0,3	-4,6	-1,5	1,6	-3,1	33,4	10,2	23,2
	IV	16,5	5,8	7,7	-0,4	3,5	-2,7	-0,5	-2,2	16,1	1,8	14,3
2003	I	11,6	3,7	7,4	0,2	0,4

		Rahoitusvarojen pääerät ¹⁾						Velkojen pääerät ¹⁾					
		Osakkeet ²⁾				Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu	Lainat euroalueen raha- laitoksista ja muista rahoituslaitoksista		Muut arvo- paperit kuin osakkeet	Noteeratut osakkeet	Vakuutustekninen vastuuvetä		
		Yhteensä	Noteer- ratut osakkeet	Rahasto- osuudet	Raha- markkina- rahasto- osuudet		Yhteensä	Euroalueen raha- laitoksista			Yhteensä	Kotitalouk- sien osuus henki- vakuutus- ja eläke- rahoista	Vakuutus- maksu- ja korvaus- vastuu
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		
1999	I	20,9	5,4	15,5	5,5	2,1	9,5	9,0	-0,4	0,4	62,7	54,5	8,2
	II	23,2	12,6	10,6	3,0	1,2	4,3	4,3	1,8	0,3	50,8	45,7	5,2
	III	14,9	11,8	3,1	-2,8	1,3	1,7	1,5	0,4	0,2	53,8	48,6	5,2
	IV	51,2	11,6	39,6	-0,3	3,0	-12,6	-12,4	0,6	-0,4	73,4	66,8	6,7
2000	I	46,1	8,9	37,3	4,4	2,4	8,2	7,5	0,5	0,7	78,7	69,0	9,7
	II	32,5	7,7	24,8	3,4	0,9	1,9	1,7	0,0	1,9	54,2	49,7	4,5
	III	35,7	18,2	17,5	-3,2	1,1	-5,2	-5,7	2,7	0,2	54,5	49,8	4,7
	IV	14,4	0,0	14,4	-0,5	-1,6	-1,7	-1,6	1,0	0,1	57,7	57,8	-0,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	I	47,9	30,3	17,6	8,2	2,4	3,9	4,9	0,0	-0,9	59,7	51,0	8,7
	II	16,7	13,3	3,4	1,3	0,9	0,0	-0,2	0,6	-1,0	54,2	51,3	2,9
	III	24,6	20,7	3,9	-0,7	1,9	1,2	1,5	0,1	4,0	51,2	45,1	6,0
	IV	36,3	9,7	26,6	0,0	8,6	-3,8	-2,5	0,5	0,6	70,2	55,6	14,6
2002	I	31,3	16,0	15,3	1,5	4,3	6,0	3,9	0,1	0,2	71,2	56,6	14,6
	II	21,3	8,8	12,5	2,6	1,0	4,4	3,3	0,2	0,2	48,0	43,5	4,5
	III	7,9	8,2	-0,3	-1,4	1,3	1,9	-2,5	-0,1	0,0	49,0	43,6	5,4
	IV	14,2	-4,7	18,9	4,1	0,2	-15,2	-9,2	0,1	0,5	53,8	52,8	1,0
2003	I	10,9

Lähde: EKP.

1) Sisältää useimmat EKT 95:ssä määritellyt rahoitusvarojen ja velkojen luokat. Kohtaan eivät sisälly johdannaiset, julkisyhteisöjen ja yritysten myöntämät lainat, noteeraamattomat osakkeet, muut osuudet sekä muut saamiset ja velat.

2) Ei sisällä noteeraamattomia osakkeita.

Taulukko 6.3

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus ¹⁾

(miljardia euroa, ellei toisin mainita)

1. Kaikki euroalueen sektorit ²⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta					Rahoitusvarojen nettohankinta							
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Varastojen muutokset ³⁾	Valmistamattomat varat	Yhteensä	Mone-taarinen kulta ja erityiset nosto-oikeudet	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus-tekni- ninen vastu- velka	Muut sijoitukset, netto ⁵⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1995	368,2	1 093,3	-751,7	26,4	0,1	1 601,0	0,7	500,7	223,0	422,0	164,5	202,6	87,6
1996	340,8	1 122,7	-783,9	1,6	0,4	1 730,2	-3,0	396,2	398,1	383,0	315,0	195,5	45,4
1997	353,2	1 139,5	-797,1	10,8	0,1	1 917,7	-0,2	394,4	332,3	449,9	485,6	223,7	32,0
1998	412,5	1 203,6	-823,6	32,3	0,2	2 396,3	11,0	430,7	361,0	523,3	831,2	216,0	23,0
1999	448,0	1 291,8	-863,7	19,8	0,1	3 063,4	1,3	557,7	435,9	880,6	906,8	255,1	26,0
2000	490,8	1 389,1	-913,1	31,3	-16,6	2 779,0	1,3	349,9	242,6	796,3	1 123,7	257,7	7,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	465,1	1 437,4	-973,6	-0,7	2,0	2 540,5	-0,5	587,6	406,3	705,8	599,3	238,3	3,7
	Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾				Nettovelkaantuminen								
	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Kiinteän pääoman kuluminen	Nettopää- oman siirrot, saadut	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus- tekni- ninen vastu- velka			
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
1995	413,0	1 159,8	-751,7	5,0	1 556,1	495,4	277,7	437,2	139,8	206,0			
1996	410,7	1 190,0	-783,9	4,6	1 660,3	472,3	378,2	335,3	278,2	196,3			
1997	456,1	1 241,8	-797,1	11,4	1 814,7	511,6	319,0	378,6	375,6	229,9			
1998	486,5	1 299,1	-823,6	11,1	2 322,3	648,4	325,1	481,8	645,5	221,5			
1999	498,3	1 352,0	-863,7	10,0	3 013,1	929,1	496,9	762,5	559,7	264,9			
2000	514,4	1 419,4	-913,1	8,1	2 755,4	531,1	413,7	825,5	728,0	257,2			
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	483,4	1 449,4	-973,6	7,6	2 522,2	676,0	476,9	583,0	534,5	251,8			

2. Yritykset

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Nettovelkaantuminen			
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Yhteensä	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	155,0	569,8	-438,7	255,4	34,7	10,1	40,0	64,7	270,4	531,1	140,0	-87,3	126,0	90,6
1996	136,3	589,4	-454,8	267,3	54,2	-12,9	55,1	87,5	126,2	538,1	277,3	7,0	143,8	119,0
1997	157,5	615,2	-469,3	245,3	25,3	-13,6	46,3	95,9	113,6	546,1	289,2	12,1	154,5	113,0
1998	202,4	660,3	-487,9	417,3	54,1	-6,9	96,4	185,8	150,6	590,3	468,1	23,8	253,1	180,6
1999	221,9	708,2	-508,5	599,4	27,0	87,0	169,4	296,0	113,9	573,4	710,4	48,9	420,7	224,3
2000	323,7	775,5	-543,2	813,3	69,5	93,8	166,0	424,5	97,4	594,0	1 037,7	58,9	544,8	425,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	226,9	801,1	-577,3	605,2	82,8	73,5	136,7	222,3	93,7	617,9	738,0	96,9	321,0	308,1

3. Kotitaloudet ⁷⁾

	Muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinta			Rahoitusvarojen nettohankinta					Nettovarallisuuden muutokset ⁶⁾		Netto- velkaantuminen		Lisätieto:	
	Yhteensä	Kiinteän pääoman bruttomuodostus	Kiinteän pääoman kuluminen	Yhteensä	Käteinen ja talletukset	Muut arvopaperit kuin osakkeet ⁴⁾	Osakkeet ja osuudet	Vakuutus- tekni- ninen vastu- velka	Yhteensä	Brutto- säästäminen	Yhteensä	Lainat	Käytet- tävissä olevat tulot	Brutto- säästä- mis- aste ⁸⁾
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1995	167,7	351,6	-186,4	394,7	190,1	82,5	0,8	180,1	425,5	606,7	136,9	135,8	3 602,8	16,8
1996	164,3	361,8	-198,9	433,4	146,6	22,7	94,4	190,9	436,4	620,0	161,3	160,1	3 761,0	16,5
1997	160,2	353,7	-194,7	422,1	70,4	-18,3	195,0	217,4	413,8	589,1	168,5	167,1	3 787,9	15,6
1998	169,0	363,7	-198,1	442,6	96,3	-117,6	292,7	210,9	401,0	568,0	211,5	210,1	3 896,8	14,6
1999	177,4	392,5	-212,7	482,0	119,2	-15,8	193,4	241,6	384,4	553,3	273,4	271,9	4 058,2	13,6
2000	184,9	411,8	-219,8	415,6	53,1	35,1	132,9	251,7	377,7	555,9	222,0	220,3	4 228,5	13,1
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	179,8	420,2	-239,6	396,9	177,9	50,0	59,0	226,2	397,1	594,5	172,7	170,8	4 512,7	13,2

Lähde: EKP.

1) Konsolidoimattomia tietoja.

2) Kaikki sektorit sisältävät julkisyhteisöt (S13), Yritykset (S11), Rahoitus- ja vakuutuslaitokset (S12) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

3) Sisältää arvoesineiden nettohankinnat.

4) Ei sisällä johdannaisia.

5) Johdannaiset, muut saamiset/velat ja tilastolliset erot.

6) Muutokset johtuvat säästämisestä ja saaduista nettopääomansiirroista kiinteän pääoman (-) kulumisen huomioon ottaen.

7) Sisältää kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

8) Bruttosäästäminen prosentteina käytettävissä olevista tuloista.

7 Julkisen talouden rahoitusasema euroalueella ja yksittäisissä euromaissa

Taulukko 7.1

Tulot, menot ja alijäämä / ylijäämä¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – tulot

	Yhteensä	Tulot									Pääomatulot	Pääomatulot	Lisätieto: verot yhteensä ²⁾	
		Välitörmät verot	Kotitaloudet	Yritykset	Väliliset verot	EU:n toimielinten	Sosiaaliturvamaksut	Työnantaja	Vakuutettu	Myyntit				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1993	48,0	47,5	12,1	9,8	2,0	13,2	0,8	17,5	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,1
1994	47,6	47,1	11,6	9,3	1,9	13,4	0,8	17,5	8,5	5,7	2,5	0,4	0,2	42,8
1995	47,2	46,6	11,6	9,2	2,0	13,3	0,9	17,3	8,4	5,6	2,5	0,5	0,3	42,6
1996	48,0	47,5	12,0	9,4	2,3	13,4	0,8	17,6	8,7	5,6	2,5	0,5	0,3	43,3
1997	48,3	47,6	12,2	9,3	2,5	13,5	0,7	17,6	8,8	5,6	2,5	0,7	0,4	43,7
1998	47,7	47,2	12,4	9,6	2,5	14,1	0,7	16,5	8,5	5,0	2,5	0,5	0,3	43,3
1999	48,2	47,7	12,8	9,8	2,6	14,3	0,6	16,4	8,5	5,0	2,5	0,5	0,3	43,8
2000	47,8	47,3	13,0	10,0	2,7	14,2	0,6	16,2	8,4	4,9	2,4	0,5	0,3	43,6
Euroalueen laajeneminen														
2001	47,1	46,6	12,6	9,8	2,5	13,9	0,6	16,0	8,4	4,8	2,3	0,5	0,3	42,8
2002	46,6	46,0	12,1	9,5	2,4	13,8	0,5	16,0	8,4	4,7	2,3	0,6	0,3	42,3

2. Euroalue – menot

	Yhteensä	Menot								Pääomatulot	Inves-toinnit	Pää-oman-siirrot	EU:n toimielinten maksamat	Lisätieto: perusmenot ⁴⁾
		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Korko-menot	Tulon-siirrot	Sosiaali-etuudet ja avustukset ³⁾	Tuki-palkkiot	EU:n toimielinten maksamat					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1993	53,7	49,2	11,6	5,1	5,9	26,6	22,9	2,5	0,6	4,6	3,1	1,6	0,1	47,9
1994	52,7	48,3	11,3	5,0	5,5	26,5	23,0	2,4	0,6	4,3	2,9	1,5	0,0	47,2
1995	52,2	47,7	11,2	4,8	5,7	26,1	22,9	2,2	0,6	4,5	2,7	1,8	0,1	46,5
1996	52,3	48,3	11,2	4,8	5,7	26,6	23,3	2,2	0,6	4,0	2,6	1,4	0,0	46,6
1997	50,9	47,2	11,0	4,7	5,1	26,3	23,2	2,1	0,6	3,7	2,4	1,3	0,1	45,8
1998	50,0	46,0	10,7	4,6	4,7	26,0	22,7	2,0	0,5	3,9	2,4	1,5	0,1	45,3
1999	49,5	45,4	10,7	4,7	4,2	25,8	22,6	2,0	0,5	4,0	2,5	1,5	0,1	45,3
2000	48,7	44,8	10,5	4,7	4,0	25,5	22,3	1,9	0,5	3,9	2,5	1,4	0,0	44,7
Euroalueen laajeneminen														
2001	48,7	44,6	10,5	4,7	4,0	25,4	22,3	1,9	0,5	4,2	2,5	1,6	0,0	44,8
2002	48,8	44,8	10,6	4,8	3,7	25,7	22,8	1,8	0,5	4,0	2,4	1,6	0,0	45,1

3. Euroalue – alijäämä / ylijäämä, perusalijäämä / -ylijäämä ja julkinen kulutus

	Alijäämä (-) / ylijäämä (+)					Perus alijää-mä (-) / ylijää-mä (+)	Julkinen kulutus ⁵⁾							
	Yhteensä	Valtio	Osa-valtio-hallinto	Paikal-lis-hallinto	Sosiaali-turva-rahastot		Yhteensä	Palkan-saaja-korvaukset	Väli-tuote-käyttö	Luon-toismuotoiset tulonsiirrot	Kiinteän pääoman kuluminen	Myyntit (miinus)	Kollek-tiiviset kulutus-menot	Yksi-tölliset kulutus-menot
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1993	-5,7	-5,0	-0,4	-0,2	-0,1	0,2	21,2	11,6	5,1	5,0	2,0	-2,5	9,0	12,2
1994	-5,1	-4,4	-0,5	-0,2	0,0	0,4	20,8	11,3	5,0	5,1	1,9	-2,5	8,7	12,1
1995	-5,1	-4,2	-0,5	-0,1	-0,3	0,6	20,5	11,2	4,8	5,1	1,9	-2,5	8,6	11,9
1996	-4,3	-3,6	-0,4	0,0	-0,2	1,4	20,6	11,2	4,8	5,2	1,9	-2,5	8,6	12,0
1997	-2,6	-2,3	-0,4	0,1	0,0	2,5	20,4	11,0	4,7	5,1	1,9	-2,5	8,4	11,9
1998	-2,3	-2,2	-0,3	0,1	0,0	2,4	20,0	10,7	4,6	5,1	1,8	-2,5	8,2	11,8
1999	-1,3	-1,6	-0,1	0,1	0,4	2,9	20,0	10,7	4,7	5,1	1,8	-2,5	8,2	11,8
2000	-1,0	-1,3	-0,1	0,1	0,4	3,1	20,0	10,5	4,7	5,2	1,8	-2,4	8,1	11,9
Euroalueen laajeneminen														
2001	-1,6	-1,6	-0,4	0,0	0,3	2,3	20,0	10,5	4,7	5,2	1,8	-2,3	8,1	11,9
2002	-2,3	-1,9	-0,5	-0,1	0,2	1,5	20,3	10,6	4,8	5,3	1,8	-2,3	8,2	12,2

4. Euromaat – alijäämä (-) / ylijäämä (+)⁶⁾

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	-0,5	-1,5	-1,8	-1,2	-1,8	2,3	-1,7	3,5	0,7	-2,3	-2,8	2,0
2000	0,1	1,1	-1,9	-0,8	-1,4	4,3	-0,6	6,1	2,2	-1,5	-2,8	6,9
2001	0,4	-2,8	-1,4	-0,1	-1,5	1,1	-2,6	6,4	0,1	0,3	-4,2	5,1
2002	0,0	-3,6	-1,2	-0,1	-3,1	-0,1	-2,3	2,6	-1,1	-0,6	-2,7	4,7

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tuloja, menoja ja alijäämää / ylijäämää koskevat tiedot perustuvat EKT 95:een. UMTS-toimilupien myynnistä vuonna 2000 saatuja tuloja ei kuitenkaan ole laskettu mukaan (euroalueen alijäämä / ylijäämä nämä tulot mukaan lasketuna on 0,1 %). Euroalueen maiden ja EU:n toimielinten väliset tulonsiirrot on laskettu mukaan konsolidoituina. Euroalueen maiden välisiä tulonsiirtoja ei ole konsolidoitu.

2) Verot ja sosiaaliturvamaksut.

3) Sosiaalietuudet, markkinatuottajien välittämät luontaismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot ja tulonsiirrot kotitalouksia palveleville voittoa tavoittelemattomille yhteisöille.

4) Kokonaismenot miinus korkomenot.

5) Vastaa julkisyhteisöjen kulutusmenoja (P.3) EKT 95:n luokituksessa julkinen talous.

6) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.

Taulukko 7.2

Velka¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkinen velka rahoitusvaateittain ja velkojen mukaan

	Yhteensä	Rahoitusvaade				Velkoja				Muut luotonantajat ³⁾
		Kolikot ja talletukset	Lainat	Lyhytaikaiset arvopaperit	Pitkäaikaiset arvopaperit	Kotimainen luotonantaja ²⁾			Muut sektorit	
						Yhteensä	Rahalaitokset	Muut rahoituslaitokset		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1993	67,3	2,7	17,0	10,0	37,6	52,5	27,6	8,8	16,2	14,8
1994	70,0	2,9	16,1	10,3	40,6	55,8	29,8	10,0	16,0	14,2
1995	74,2	2,9	17,7	9,9	43,8	58,3	30,5	11,0	16,8	15,9
1996	75,4	2,9	17,2	9,9	45,5	58,9	30,3	13,2	15,4	16,5
1997	74,9	2,8	16,3	8,9	46,8	56,9	29,0	14,5	13,4	17,9
1998	73,2	2,8	15,1	7,9	47,3	53,4	27,0	16,3	10,2	19,8
1999	72,1	2,9	14,2	6,9	48,1	49,8	25,2	14,9	9,7	22,3
2000	69,6	2,7	13,0	6,2	47,6	45,9	22,8	13,3	9,8	23,6
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
2001	69,2	2,6	12,5	6,3	47,8	44,6	22,5	12,5	9,6	24,6
2002	69,1	2,5	11,8	6,7	48,0	43,4	21,7	12,1	9,5	25,7

2. Euroalue – julkinen velka liikkeeseenlaskijan, laina-ajan ja valuutan mukaan

	Yhteensä	Liikkeeseenlaskija ⁴⁾				Alkuperäinen laina-aika			Jäljellä oleva laina-aika			Valuutta		Muut valuutat
		Valtio	Osavaltiohallinto	Paikallishallinto	Sosiaaliturvarahastot	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi	Vaihtuvakorkoinen	Enintään 1 vuosi	Yli 1 vuosi ja enintään 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Euro tai jäsenvaluutta ⁵⁾	Ei-kotimaan valuutta	
1993	67,3	55,2	5,2	6,3	0,6	11,9	55,4	6,6	18,4	24,4	24,4	65,6	2,9	1,7
1994	70,0	57,9	5,4	6,1	0,5	11,2	58,8	7,4	16,5	26,8	26,7	68,1	3,0	1,9
1995	74,2	61,7	5,7	6,0	0,8	10,6	63,6	6,8	17,6	26,4	30,2	72,3	2,9	1,9
1996	75,4	62,9	6,1	5,9	0,5	10,2	65,2	6,3	19,2	25,4	30,8	73,5	2,7	1,9
1997	74,9	62,3	6,3	5,6	0,6	8,8	66,0	6,0	18,6	25,4	30,8	72,8	2,8	2,0
1998	73,2	61,1	6,3	5,4	0,4	7,7	65,4	5,5	16,4	26,1	30,7	71,4	3,2	1,7
1999	72,1	60,2	6,2	5,3	0,3	6,5	65,6	5,0	14,4	26,9	30,7	70,2	-	1,9
2000	69,6	58,1	6,1	5,1	0,3	5,7	63,8	4,4	14,3	27,6	27,7	67,7	-	1,9
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	69,2	57,8	6,2	4,9	0,3	6,0	63,2	3,2	14,6	26,3	28,3	67,5	-	1,8
2002	69,1	57,5	6,4	4,8	0,3	6,2	62,8	3,2	15,7	24,8	28,5	67,5	-	1,6

3. Euromaat – julkinen velka

	BE	DE	GR	ES	FR	IE	IT	LU	NL	AT	PT	FI
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999	114,9	61,2	105,1	63,1	58,5	49,3	114,9	6,0	63,1	67,5	54,3	47,0
2000	109,6	60,2	106,2	60,5	57,2	39,3	110,6	5,6	55,8	66,8	53,3	44,5
2001	108,5	59,5	107,0	56,9	56,8	36,8	109,5	5,6	52,8	67,3	55,6	43,8
2002	105,4	60,8	104,9	54,0	59,1	34,0	106,7	5,7	52,6	67,9	58,0	42,7

Lähteet: Euroaluetta koskevat tiedot: EKP, euroalueen maiden ali-/ylilyijäämää koskevat tiedot: Euroopan komissio.

1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Julkisen sektorin nimellinen konsolidoitu bruttovelka vuoden lopussa. Muiden maiden sijoituksia valtion joukkolainoihin ei ole konsolidoitu.

2) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.

3) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.

4) Ei sisällä joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevien julkisyhteisöjen hallussa olevia joukkolainoja.

5) Ajalta ennen vuotta 1999 eumääräinen velka kotimaan valuuttana ja euron käyttöön ottaneiden maiden valuuttoina.

Taulukko 7.3

Velan muutos¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

1. Euroalue – julkisen velan muutos aiheuttajan, rahoitusvaateen ja velkojan mukaan

	Yhteensä	Aiheuttaja				Rahoitusvaade				Velkoja			Muut luotonantajat ⁷⁾
		Rahoitus-tarve ²⁾	Arvostus-tekijät ³⁾	Luokit-telu-muutok-set ⁴⁾	Aggre-gaatti-vaiku-tus ⁵⁾	Kolikot ja talle-tukset	Lainat	Lyhyt- aikaiset arvo- paperit	Pitkä- aikaiset arvo- paperit	Koti- mainen luoton- antajat ⁶⁾	Raha- laitokset	Muut rahoitus- laitokset	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1993	8,0	7,5	0,3	0,1	0,1	0,2	1,2	0,1	6,5	3,6	2,0	1,3	4,4
1994	6,0	5,2	0,2	0,7	0,0	0,4	-0,1	0,9	4,9	5,9	3,6	1,7	0,2
1995	7,8	5,5	0,2	2,2	-0,2	0,2	2,3	0,0	5,2	5,3	2,2	1,5	2,4
1996	3,8	4,2	-0,2	0,1	-0,3	0,1	0,1	0,4	3,2	2,6	0,8	2,6	1,2
1997	2,3	2,4	0,2	-0,2	0,0	0,0	-0,2	-0,6	3,1	0,2	-0,1	1,8	2,0
1998	1,7	1,9	-0,2	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,6	2,6	-1,0	-0,8	2,4	2,6
1999	1,7	1,4	0,3	0,1	0,0	0,2	-0,4	-0,7	2,6	-1,5	-0,7	-0,7	3,2
2000	0,9	0,8	0,1	-0,1	0,0	0,0	-0,5	-0,3	1,7	-1,5	-1,3	-0,9	2,4
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1,7	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,4	1,4	0,2	0,1	-0,1	1,5
2002	2,0	2,5	-0,1	-0,4	0,0	0,0	-0,4	0,6	1,7	0,2	0,0	0,0	1,9

2. Euroalue – alijäämä-/velkakoikaisu

	Velan muutos	Alijää- mä (-) / ylijää- mä (+) ⁸⁾	Alijäämä-/velkakoikaisu ⁹⁾											Luokit- telu- muut- kset	Muut ¹¹⁾
			Yhteensä	Julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutokset						Arvos- tus- tekijät	Valuutta- kurssi- vaikut- kset				
				Käteinen ja talle- tukset	Arvo- paperit ¹⁰⁾	Lainat	Osakkeet ja osuudet	Yksityis- tämis- tulot	Pääoma- sijoituk- set						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1993	8,0	-5,7	2,3	1,5	1,3	0,2	0,3	-0,2	-0,3	0,1	0,3	0,3	0,1	0,3	
1994	6,0	-5,1	0,9	0,0	-0,2	0,1	0,3	-0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	0,7	0,1	
1995	7,8	-5,1	2,7	0,6	0,1	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,2	0,2	0,0	2,2	-0,3	
1996	3,8	-4,3	-0,5	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,3	0,2	-0,2	-0,1	0,1	-0,2	
1997	2,3	-2,6	-0,3	-0,5	0,2	-0,1	0,0	-0,5	-0,8	0,3	0,2	0,2	-0,2	0,2	
1998	1,7	-2,3	-0,6	-0,5	0,1	0,0	-0,1	-0,6	-0,8	0,3	-0,2	0,0	0,0	0,1	
1999	1,7	-1,3	0,4	-0,1	0,5	0,1	0,0	-0,7	-0,9	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	
2000	0,9	0,1	1,0	0,9	0,7	0,1	0,2	-0,2	-0,4	0,2	0,1	0,0	-0,1	0,1	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	1,7	-1,6	0,1	-0,4	-0,6	0,1	0,2	-0,1	-0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,5	
2002	2,0	-2,3	-0,2	0,2	0,3	0,0	0,1	-0,2	-0,4	0,1	-0,1	-0,1	-0,4	0,0	

Lähde: EKP.

1) Tiedot perustuvat osittain arvioihin. Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutos, % BKT:stä: $(velka [t] - velka [t-1]) / BKT (t)$.

2) Luotonotto vastaa määritelmän mukaan julkiseen velkaan kohdistuvia transaktioita.

3) Sisältää valuuttakurssimuutosten vaikutusten lisäksi vaikutukset, jotka johtuvat velan laskemisesta nimellisarvoisena (esim. liikkeeseen laskettujen arvopaperien preemiot tai diskonttaukset).

4) Sisältää erityisesti yksiköiden uudelleenluokittelun vaikutukset ja tietyt valtioiden vastuulle ottamat velat.

5) Maiden yhteenlasketun velan muutoksen ja maittaisten velkojen muutosten summan välinen erotus. Erotus johtuu siitä, että aggregoinneissa käytettiin ennen vuotta 1999 useita eri valuuttakursseja.

6) Valtion joukkolainojen haltijat, jotka sijaitsevat joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa.

7) Sisältää muissa euroalueen maissa kuin joukkolainan liikkeeseen laskeneessa valtiossa sijaitsevat velkojat.

8) Sisältää UMTS-toimilupien myynnistä saadut tulot.

9) Nimellisen konsolidoidun bruttovelan vuosimuutoksen ja prosentteina BKT:stä ilmoitetun alijäämän välinen erotus.

10) Ei sisällä johdannaisia.

11) Sisältää pääasiassa muihin velkoihin ja saamiin kohdistuvat transaktiot (kauppaluotot, muut velat/saamiset ja johdannaiset).

8 Euroalueen maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Taulukko 8.1

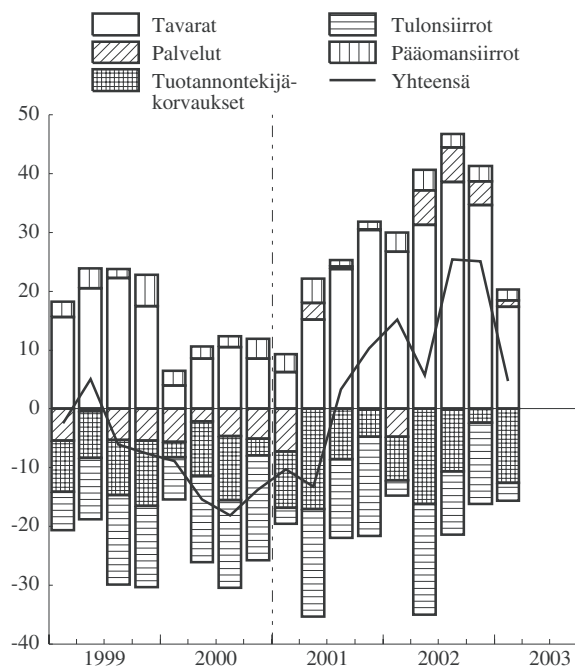
Maksutase^{1), 2)}

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Vaihtotase					Pääoman- siirrot	Rahoitustase						Virheelli- set ja tunnis- tamattomat erät
	Yhteensä	Tavarat	Palvelut	Tuo- tannon- tekijä- kor- vaukset	Tulon- siirrot		Yhteensä	Suorat sijoi- tukset	Arvo- paperi- sijoi- tukset	Johdan- naiset	Muut sijoi- tukset	Valuutta- varanto	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1997	56,7	116,4	-2,3	-15,2	-42,2	13,0	.	-44,4	-24,1
1998	26,7	109,0	-6,3	-28,8	-47,2	12,4	-67,0	-81,3	-109,9	-8,2	124,2	8,2	27,9
1999	-23,8	75,7	-16,5	-37,0	-46,1	12,8	13,5	-119,5	-41,4	3,3	161,0	10,1	-2,5
2000	-66,0	31,6	-17,5	-25,5	-54,6	9,8	66,9	-16,5	-111,6	-3,4	180,8	17,6	-10,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	-19,4	75,5	-3,7	-39,9	-51,2	9,5	-24,9	-102,8	64,7	-3,5	-1,1	17,8	34,7
2002	59,6	131,1	11,1	-36,6	-46,0	11,6	-132,1	-33,6	108,4	-14,0	-190,7	-2,2	60,9
2002 I	12,0	26,7	-4,7	-7,4	-2,6	3,2	-8,2	-16,0	-35,8	2,5	44,1	-3,1	-6,9
2002 II	2,2	31,3	5,9	-16,2	-18,8	3,5	-19,8	-9,2	72,2	-2,8	-86,7	6,7	14,1
2002 III	23,0	38,5	5,9	-10,7	-10,7	2,3	-50,3	-12,0	35,7	-9,6	-59,7	-4,6	24,9
2002 IV	22,4	34,6	4,0	-2,4	-13,8	2,6	-53,9	3,6	36,2	-4,0	-88,4	-1,3	28,8
2003 I	2,8	17,3	1,1	-12,6	-3,0	1,9	-30,5	-7,7	2,8	-0,1	-37,5	11,9	25,8
2002													
maalis	7,4	13,5	-0,8	-0,8	-4,4	0,3	17,9	-8,1	6,4	-2,9	22,7	-0,2	-25,6
huhti	-5,8	7,3	0,6	-7,7	-6,0	1,3	14,8	8,1	16,0	1,4	-19,1	8,4	-10,3
touko	0,7	10,3	2,1	-6,4	-5,3	1,0	5,6	1,5	34,2	-2,0	-30,0	1,9	-7,3
kesä	7,4	13,7	3,2	-2,1	-7,5	1,1	-40,2	-18,8	22,0	-2,2	-37,7	-3,5	31,8
heinä	4,8	15,3	1,7	-9,0	-3,1	0,5	-17,4	-6,7	10,7	-8,2	-10,7	-2,6	12,1
elo	9,9	12,2	0,4	0,3	-3,0	0,6	-11,5	1,7	8,3	-2,1	-21,1	1,8	1,0
syys	8,3	11,1	3,9	-2,0	-4,6	1,2	-21,3	-7,0	16,7	0,7	-27,9	-3,8	11,8
loka	4,7	12,4	0,9	-2,4	-6,2	1,4	-17,4	-6,2	25,9	-0,1	-39,3	2,1	11,3
marras	10,6	12,6	1,7	0,2	-3,9	0,3	-20,2	7,2	15,6	-1,4	-39,2	-2,4	9,3
joulu	7,1	9,6	1,4	-0,2	-3,7	0,9	-16,2	2,5	-5,3	-2,5	-9,9	-1,0	8,2
2003													
tammi	-4,8	2,1	-0,6	-9,4	3,2	2,1	-12,7	-3,1	-2,8	-0,8	-7,4	1,5	15,3
helmi	3,5	9,1	0,1	-2,6	-3,1	-0,9	-25,8	3,2	-12,0	0,6	-22,9	5,3	23,2
maalis	4,0	6,2	1,5	-0,6	-3,0	0,8	7,9	-7,7	17,6	0,2	-7,2	5,0	-12,7
huhti	-8,6	7,4	0,8	-10,5	-6,3	0,1	7,8	-20,2	9,3	-4,6	22,9	0,5	0,7
touko	-0,4	8,3	1,5	-4,6	-5,6	0,4	-31,0	-0,3	7,0	0,6	-39,7	1,4	31,0

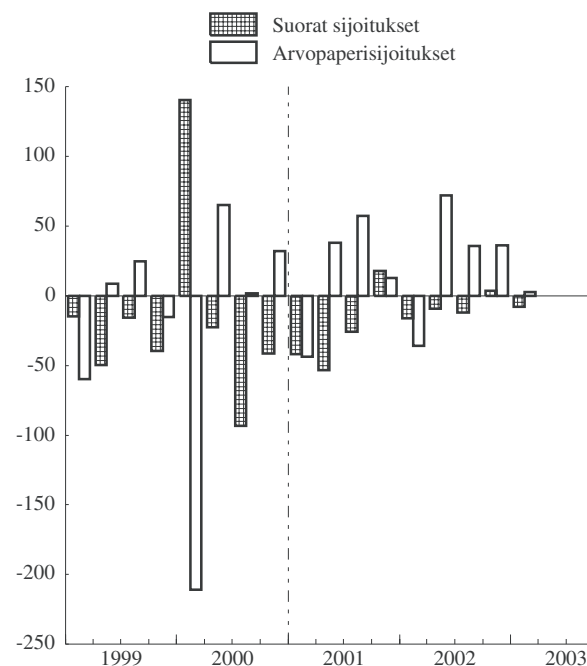
Vaihtotase ja pääomansiirrot

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Suorat sijoitukset ja arvopaperisijoitukset

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-). Valuuttavaranto: lisäys (-), vähennys (+).

2) Viimeaikaisen ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.2

Maksutase: vaihtotase ja pääomansiirrot¹⁾

(miljardia euroa, miljardia ecua vuoden 1998 loppuun)

1. Keskeiset erät

	Vaihtotase											Pääomansiirrot		
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		Tulot 12	Menot 13	
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11			
1997	1 218,5	1 161,8	56,7	754,6	638,3	214,3	216,5	189,5	204,7	60,0	102,3	18,9	5,9	
1998	1 277,3	1 250,6	26,7	784,4	675,4	231,6	237,9	198,5	227,3	62,9	110,1	17,7	5,3	
1999	1 337,0	1 360,8	-23,8	818,3	742,5	246,7	263,2	207,3	244,2	64,8	110,9	19,1	6,3	
2000	1 613,1	1 679,1	-66,0	989,8	958,3	287,5	304,9	269,1	294,6	66,7	121,3	18,3	8,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>														
2001	1 716,3	1 735,7	-19,4	1 033,0	957,6	325,0	328,7	283,1	322,9	75,3	126,5	17,0	7,5	
2002	1 713,4	1 653,8	59,6	1 059,3	928,2	332,0	320,9	238,0	274,6	84,2	130,2	18,9	7,3	
2002	I	416,5	404,6	12,0	254,9	228,2	72,5	77,3	58,3	65,7	30,8	33,4	4,7	1,5
	II	429,3	427,1	2,2	267,3	236,0	84,5	78,6	62,5	78,6	15,1	33,9	5,0	1,5
	III	426,8	403,8	23,0	263,2	224,7	89,8	83,9	55,4	66,0	18,4	29,2	4,1	1,7
	IV	440,8	418,4	22,4	273,9	239,3	85,2	81,1	61,9	64,2	19,9	33,7	5,2	2,5
2003	I	411,8	409,0	2,8	252,6	235,3	75,3	74,3	51,3	63,8	32,6	35,6	5,2	3,3
2002	maalis	142,0	134,5	7,4	91,8	78,3	25,1	25,9	18,7	19,6	6,3	10,8	0,7	0,5
	huhti	141,4	147,2	-5,8	88,4	81,1	27,5	26,8	20,2	27,9	5,3	11,3	1,9	0,6
	touko	143,0	142,3	0,7	88,9	78,6	28,2	26,1	20,5	26,9	5,3	10,6	1,5	0,4
	kesä	144,9	137,6	7,4	89,9	76,3	28,8	25,6	21,7	23,8	4,5	12,0	1,6	0,5
	heinä	151,1	146,3	4,8	93,5	78,2	31,3	29,6	20,1	29,1	6,3	9,4	1,1	0,6
	elo	134,9	125,1	9,9	81,7	69,5	28,9	28,6	18,3	18,0	6,0	9,0	1,3	0,7
	syys	140,8	132,4	8,3	88,1	77,0	29,6	25,7	17,0	19,0	6,1	10,7	1,6	0,4
	loka	151,3	146,6	4,7	97,7	85,2	29,1	28,2	19,5	21,9	5,1	11,3	2,0	0,6
	marras	145,6	134,9	10,6	92,2	79,7	26,8	25,1	19,6	19,4	6,9	10,8	1,1	0,8
	joulu	144,0	136,9	7,1	84,0	74,4	29,2	27,8	22,8	23,0	7,9	11,6	2,1	1,2
2003	tammi	143,7	148,5	-4,8	82,4	80,3	25,5	26,2	18,0	27,4	17,8	14,6	2,6	0,5
	helmi	131,0	127,5	3,5	83,3	74,2	23,4	23,3	16,5	19,0	7,8	10,9	1,5	2,4
	maalis	137,1	133,1	4,0	86,9	80,7	26,4	24,8	16,8	17,4	7,0	10,1	1,2	0,3
	huhti	138,8	147,4	-8,6	86,3	78,9	26,4	25,7	21,3	31,8	4,7	11,0	0,5	0,4
	touko	135,5	135,9	-0,4	84,3	76,0	26,1	24,6	20,0	24,6	5,1	10,7	1,4	1,0

2. Keskeiset vaihtotaseen erät (kausivaihtelusta puhdistetut)

	Vaihtotase											
	Yhteensä			Tavarat		Palvelut		Tuotannon- tekijäkorvaukset		Tulonsiirrot		
	Tulot 1	Menot 2	Netto 3	Tulot 4	Menot 5	Tulot 6	Menot 7	Tulot 8	Menot 9	Tulot 10	Menot 11	
2001	I	433,6	441,7	-8,0	261,5	245,8	78,8	81,9	74,4	84,4	18,9	29,5
	II	430,8	442,6	-11,8	260,6	244,3	81,5	82,3	69,6	82,4	19,1	33,6
	III	428,2	430,4	-2,2	257,4	239,1	82,1	82,5	70,1	78,0	18,5	30,8
	IV	422,4	419,7	2,6	253,7	228,3	81,8	81,7	68,3	76,9	18,5	32,8
2002	I	426,4	411,0	15,3	263,7	228,8	81,6	81,8	61,6	68,9	19,5	31,5
	II	427,4	417,2	10,2	266,3	232,7	82,9	80,7	58,2	70,1	20,0	33,7
	III	430,9	412,1	18,7	266,2	232,3	83,7	78,8	58,5	68,6	22,5	32,4
	IV	429,1	413,6	15,4	263,5	234,4	83,4	79,4	59,9	66,5	22,2	33,4
2003	I	420,6	412,2	8,3	260,1	233,8	84,9	78,6	54,6	67,0	20,9	32,9
2002	maalis	141,8	137,6	4,1	89,1	77,3	27,1	27,1	19,2	21,7	6,3	11,6
	huhti	142,0	140,9	1,1	88,0	77,9	27,9	27,6	19,2	24,1	6,9	11,3
	touko	141,8	138,4	3,4	88,5	76,7	27,2	26,6	19,5	24,0	6,6	11,2
	kesä	143,6	137,9	5,7	89,7	78,1	27,8	26,5	19,5	22,0	6,6	11,2
	heinä	141,4	138,4	3,0	87,2	77,0	27,0	26,6	19,8	24,3	7,4	10,5
	elo	145,4	137,9	7,5	89,8	77,7	27,6	26,9	20,3	22,7	7,7	10,7
	syys	144,0	135,8	8,2	89,2	77,6	29,1	25,3	18,4	21,7	7,4	11,2
	loka	143,1	139,5	3,5	88,3	78,5	27,8	26,6	19,8	23,0	7,2	11,4
	marras	146,6	138,2	8,4	89,4	78,1	28,3	26,2	21,2	22,7	7,7	11,2
	joulu	139,4	135,9	3,5	85,7	77,9	27,4	26,5	19,0	20,7	7,3	10,8
2003	tammi	143,6	140,4	3,2	89,0	78,5	28,6	26,7	18,8	24,3	7,2	11,0
	helmi	140,6	137,6	3,0	87,9	77,6	27,8	26,0	18,1	22,9	6,7	11,1
	maalis	136,3	134,3	2,1	83,2	77,7	28,5	25,9	17,6	19,8	7,0	10,8
	huhti	140,5	141,5	-1,0	87,3	77,5	26,9	26,3	20,1	26,7	6,3	11,0
	touko	137,4	135,4	2,0	86,2	76,7	25,7	25,6	19,1	22,0	6,5	11,1

Lähde: EKP.

1) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.3

Maksutase: tuotannontekijäkorvaukset

(miljardia euroa, bruttovirrat)

	Yhteensä		Palkansaaja-korvaukset		Pääomakorvaukset							
	Tulot 1	Menot 2	Tulot 3	Menot 4	Yhteensä		Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset		Muut sijoitukset	
					Tulot 5	Menot 6	Tulot 7	Menot 8	Tulot 9	Menot 10	Tulot 11	Menot 12
1999	207,3	244,2	12,6	4,9	194,7	239,3	42,7	51,2	64,2	102,2	87,8	85,8
2000	269,1	294,6	13,2	5,3	255,9	289,4	61,3	64,5	76,7	107,4	117,9	117,5
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	283,1	322,9	14,0	5,9	269,1	317,0	69,5	68,9	82,5	118,2	117,1	129,8
2002	238,0	274,6	14,5	5,7	223,5	268,9	56,1	53,7	83,8	123,3	83,6	91,8
2002 I	58,3	65,7	3,5	1,2	54,7	64,5	11,3	12,9	20,6	26,4	22,8	25,1
II	62,5	78,6	3,5	1,4	58,9	77,2	17,2	16,3	22,0	38,6	19,8	22,3
III	55,4	66,0	3,6	1,6	51,8	64,5	10,9	11,8	20,5	31,0	20,3	21,6
IV	61,9	64,2	3,8	1,5	58,1	62,7	16,6	12,7	20,8	27,3	20,7	22,7
2003 I	51,3	63,8	3,6	1,2	47,7	62,6	8,9	12,5	18,1	30,1	20,7	20,0
	Suorien sijoitusten tuotot				Arvopaperisijoitusten tuotot							
	Oman pääoman tuotot		Korot		Oman pääoman tuotot		Korot					
	Tulot 13	Menot 14	Tulot 15	Menot 16	Tulot 17	Menot 18	Tulot 19	Menot 20				
1999	36,2	46,7	6,5	4,6	9,5	34,0	54,7	68,3				
2000	50,5	56,8	10,9	7,7	14,3	30,6	62,4	76,8				
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	59,3	60,1	10,2	8,9	17,3	43,8	65,2	74,4				
2002	48,4	48,0	7,7	5,7	20,6	53,0	63,2	70,3				
2002 I	9,3	11,6	2,1	1,3	4,8	8,8	15,7	17,6				
II	15,4	15,1	1,8	1,2	6,5	23,8	15,5	14,8				
III	9,5	10,5	1,4	1,3	4,4	10,4	16,1	20,6				
IV	14,2	10,9	2,3	1,8	4,9	10,0	15,8	17,3				
2003 I	7,6	10,5	1,3	1,9	3,5	8,3	14,5	21,8				

Lähde: EKP.

Taulukko 8.4

Maksutase: suorat sijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

	Euroalueelta ulkomaille							Ulkomailta euroalueelle							
	Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			Yhteensä	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma, lähinnä konsernien sisäisiä lainoja			
		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset		Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	Yhteensä	Raha-laitokset ²⁾	Muut kuin raha-laitokset	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
1997	-93,2	48,7		
1998	-172,7	91,4		
1999	-320,9	-239,5	-25,0	-214,6	-81,3	-0,6	-80,7	201,3	145,7	3,5	142,2	55,6	0,2	55,4	
2000	-443,3	-351,7	-35,5	-316,2	-91,5	0,3	-91,8	426,7	301,0	12,4	288,6	125,8	0,1	125,7	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-259,2	-167,0	-13,9	-153,1	-92,1	-0,6	-91,6	156,4	99,9	5,3	94,6	56,5	0,7	55,8	
2002	-163,5	-135,8	-19,3	-116,6	-27,6	-0,5	-27,1	129,8	93,2	4,3	88,9	36,6	0,7	35,9	
2002	I	-55,5	-41,6	-2,5	-39,1	-13,9	0,0	-13,8	39,5	26,3	1,2	25,2	13,1	0,0	13,1
	II	-47,0	-28,8	-6,0	-22,7	-18,2	-0,3	-17,9	37,7	22,1	2,8	19,3	15,6	0,1	15,6
	III	-32,5	-36,2	-5,2	-31,0	3,7	-0,1	3,8	20,5	12,2	-0,4	12,6	8,4	0,6	7,8
	IV	-28,5	-29,3	-5,6	-23,7	0,7	-0,1	0,8	32,1	32,6	0,7	31,9	-0,5	0,0	-0,5
2003	I	-40,7	-19,7	-2,0	-17,7	-21,0	-0,1	-20,9	33,0	21,2	0,7	20,5	11,9	-0,1	12,0
2002	maalis	-27,4	-27,9	-1,5	-26,4	0,5	-0,1	0,5	19,3	20,2	-0,1	20,3	-0,9	0,0	-0,8
	huhti	-7,7	-2,3	-4,1	1,8	-5,4	0,0	-5,4	15,8	9,4	2,0	7,4	6,4	0,0	6,4
	touko	-18,0	-10,5	-1,0	-9,5	-7,4	0,0	-7,4	19,4	6,5	0,7	5,8	13,0	0,0	12,9
	kesä	-21,3	-15,9	-0,9	-15,0	-5,4	-0,3	-5,1	2,5	6,2	0,1	6,2	-3,7	0,1	-3,8
	heinä	-13,1	-14,5	-3,4	-11,1	1,4	0,0	1,4	6,4	2,8	0,9	1,9	3,6	0,0	3,6
	elo	-1,1	-6,6	-0,3	-6,3	5,5	-0,1	5,5	2,8	2,4	-0,8	3,2	0,4	0,7	-0,3
	syys	-18,3	-15,2	-1,5	-13,7	-3,1	0,0	-3,1	11,3	7,0	-0,6	7,5	4,3	-0,1	4,4
	loka	-12,6	-6,9	-0,9	-6,0	-5,7	0,0	-5,7	6,4	6,0	0,3	5,8	0,4	0,0	0,4
	marras	-14,6	-6,8	-1,2	-5,5	-7,8	0,0	-7,8	21,8	15,1	0,0	15,1	6,7	0,0	6,6
	joulu	-1,3	-15,6	-3,5	-12,1	14,3	0,0	14,3	3,9	11,4	0,4	11,0	-7,6	0,0	-7,6
2003	tammi	-16,8	-8,5	-0,7	-7,8	-8,3	0,0	-8,3	13,6	10,8	0,2	10,6	2,8	0,0	2,8
	helmi	-6,8	-5,4	-0,5	-4,8	-1,5	0,0	-1,5	10,0	6,2	0,8	5,4	3,8	-0,1	3,9
	maalis	-17,1	-5,8	-0,7	-5,1	-11,3	-0,1	-11,2	9,4	4,1	-0,3	4,4	5,3	0,0	5,3
	huhti	-22,8	-7,0	-1,3	-5,6	-15,8	-0,3	-15,5	2,6	1,4	0,1	1,3	1,2	0,0	1,2
	touko	-1,2	-3,8	-0,9	-2,9	2,6	-0,1	2,7	0,9	-0,6	0,2	-0,8	1,5	-0,1	1,6

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.5

Maksutase: arvopaperisijoitukset¹⁾

(miljardia euroa [miljardia ecua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Vaateittain²⁾

	Yhteensä		Osakkeet		Velkapaperit						
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat			
					Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkina-paperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkina-paperit	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1998	-363,3	253,3	-116,2	104,0	-247,1	-238,9	-8,2	149,4	121,3	28,1	
1999	-311,3	269,8	-156,5	93,0	-154,8	-154,9	0,1	176,8	117,0	59,9	
2000	-409,0	297,4	-285,9	49,9	-123,1	-114,3	-8,8	247,5	239,2	8,3	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	-291,0	355,8	-108,3	233,2	-182,7	-160,1	-22,6	122,5	115,1	7,4	
2002	-177,8	286,2	-40,8	88,2	-137,1	-80,6	-56,4	198,0	133,5	64,5	
2002	I	-75,0	39,2	-32,1	34,5	-42,9	-21,9	-21,0	4,8	7,1	-2,3
	II	-54,2	126,5	-13,9	36,0	-40,3	-25,3	-15,0	90,5	61,4	29,1
	III	-19,8	55,5	12,7	6,0	-32,5	-17,3	-15,2	49,5	26,3	23,2
	IV	-28,8	65,0	-7,5	11,8	-21,3	-16,1	-5,2	53,3	38,6	14,6
2003	I	-51,4	54,2	10,0	4,9	-61,4	-51,0	-10,4	49,3	49,7	-0,3
2002	maalis	-28,9	35,2	-9,9	11,7	-19,0	-13,2	-5,8	23,5	17,5	6,0
	huhti	-13,2	29,3	-1,9	6,5	-11,3	-10,1	-1,2	22,8	15,1	7,7
	touko	-29,5	63,7	-5,8	27,8	-23,6	-14,7	-9,0	35,9	22,8	13,1
	kesä	-11,6	33,5	-6,2	1,7	-5,4	-0,6	-4,8	31,8	23,5	8,3
	heinä	-15,8	26,5	-6,4	4,5	-9,4	-1,3	-8,1	22,0	13,4	8,6
	elo	-4,4	12,7	5,1	-0,3	-9,5	-10,1	0,5	13,0	2,1	10,9
	syys	0,4	16,4	14,0	1,9	-13,6	-6,0	-7,7	14,5	10,8	3,7
	loka	-1,6	27,6	-0,6	-1,1	-1,0	-4,1	3,1	28,7	17,2	11,5
	marras	-7,0	22,6	0,3	14,7	-7,3	-3,7	-3,7	7,9	6,0	2,0
	joulu	-20,1	14,8	-7,1	-1,8	-13,0	-8,3	-4,7	16,6	15,4	1,2
2003	tammi	-20,4	17,5	2,3	13,4	-22,7	-15,6	-7,1	4,1	5,5	-1,4
	helmi	-23,6	11,7	0,3	2,2	-23,9	-20,3	-3,6	9,5	3,4	6,1
	maalis	-7,4	25,0	7,4	-10,8	-14,8	-15,0	0,3	35,8	40,8	-5,1
	huhti	-12,1	21,4	-3,0	10,2	-9,1	-16,1	7,1	11,2	0,5	10,7
	touko	-30,4	37,5	-5,8	-7,9	-24,6	-18,8	-5,9	45,4	46,0	-0,7

2. Saamiset vaateittain ja omistajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit										
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset			Eurojärjestelmä	Joukkolainat			Rahamarkkinapaperit						
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit		Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ³⁾	Muut kuin rahalaitokset				
												Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit	Yhteensä	Julkisyhteisöt
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
1999	0,1	-1,5	-155,1	-2,1	-153,0	0,1	-15,4	-139,6	-1,7	-137,9	0,9	-8,1	7,3	-0,1	7,5	
2000	-0,1	-4,3	-281,6	-2,6	-278,9	-1,9	-46,3	-66,1	-1,5	-64,6	2,2	-15,5	4,6	-1,0	5,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>																
2001	-0,4	3,8	-111,8	-2,1	-109,8	1,9	-71,1	-90,9	-1,2	-89,6	-2,3	-34,5	14,3	-0,2	14,5	
2002	-0,4	-9,7	-30,7	-5,2	-25,5	3,2	-11,3	-72,5	-1,0	-71,5	2,1	-34,9	-23,7	-0,9	-22,7	
2002	I	0,0	-4,8	-27,3	-1,4	-25,8	0,4	-4,7	-17,5	-0,5	-17,0	0,8	-13,0	-8,8	-1,1	-7,7
	II	-0,1	-3,7	-10,1	-2,0	-8,1	2,4	-2,3	-25,4	0,2	-25,6	0,0	-1,9	-13,1	-0,1	-13,0
	III	-0,1	2,8	10,0	-0,6	10,6	-1,1	-2,9	-13,3	-0,3	-13,0	0,9	-13,3	-2,7	0,2	-3,0
	IV	-0,2	-3,9	-3,4	-1,2	-2,2	1,6	-1,4	-16,3	-0,4	-15,8	0,4	-6,6	1,0	0,1	0,8
2003	I	-0,1	-3,8	13,9	-0,6	14,5	-1,6	-22,9	-26,5	0,3	-26,8	-1,4	-7,1	-1,9	-1,6	-0,3
2002	joulu	0,0	-0,6	-6,5	.	.	0,2	5,3	-13,8	.	.	0,1	-0,5	-4,3	.	.
2003	tammi	0,0	1,5	0,7	.	.	-0,7	-12,0	-3,0	.	.	-0,3	-12,7	6,0	.	.
	helmi	-0,1	-1,5	1,9	.	.	-0,2	-9,6	-10,5	.	.	-0,9	-0,7	-2,0	.	.
	maalis	0,0	-3,9	11,3	.	.	-0,7	-1,3	-13,0	.	.	-0,2	6,3	-5,9	.	.
	huhti	-0,1	0,6	-3,5	.	.	-0,8	-7,6	-7,8	.	.	0,5	2,3	4,3	.	.
	touko	0,0	0,4	-6,3	.	.	-0,2	-1,3	-17,3	.	.	0,9	-7,2	0,4	.	.

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisien ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

3) Ei sisällä eurojärjestelmää.

Taulukko 8.6

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia eua vuoden 1998 loppuun], nettovirrat)

1. Muut sijoitukset sektoreittain^{1), 2)}

	Yhteensä		Eurojärjestelmä		Julkisyhteisöt		Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit		
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Yhteensä		Pitkäaikaiset		Lyhytaikaiset		Saamiset	Velat	
							Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1998	-81,5	205,6	-0,7	3,5	-1,0	-6,1	-22,6	192,4	-37,6	40,4	15,0	152,0	-57,1	15,9	
1999	-31,8	192,7	-1,9	6,6	3,3	-13,0	16,3	161,2	-47,2	53,8	63,5	107,4	-49,4	37,9	
2000	-179,0	359,8	-1,1	0,9	-2,2	0,7	-130,4	288,8	-50,0	52,5	-80,4	236,3	-45,4	69,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001	-250,2	249,0	0,6	4,4	2,9	-0,5	-227,6	233,5	-45,3	22,4	-182,3	211,1	-26,1	11,6	
2002	-220,8	30,1	-1,2	0,1	0,0	-8,3	-164,3	23,1	-29,6	51,5	-134,7	-28,4	-55,4	15,2	
2002	I	19,8	24,3	-0,4	1,2	-0,6	-8,3	18,7	25,8	-2,5	11,4	21,2	14,4	2,2	5,6
	II	-77,6	-9,1	-0,6	-3,5	0,9	3,8	-62,7	-11,8	-4,4	19,8	-58,3	-31,6	-15,2	2,4
	III	-62,1	2,3	0,3	-0,1	-0,5	-2,8	-34,9	9,6	-4,7	4,6	-30,2	5,0	-26,9	-4,3
	IV	-101,0	12,6	-0,4	2,5	0,3	-1,0	-85,3	-0,4	-17,9	15,7	-67,4	-16,2	-15,5	11,6
2003	I	-105,9	68,4	-0,6	-4,4	-1,6	-8,5	-60,1	59,2	-13,4	8,6	-46,7	50,7	-43,6	22,1
2002	maalis	-9,2	31,9	0,4	2,4	-0,2	2,1	-1,4	12,9	6,2	3,8	-7,5	9,1	-8,0	14,5
	huhti	-42,2	23,1	-0,4	-4,3	1,7	5,6	-30,1	22,2	-4,2	7,1	-25,9	15,1	-13,3	-0,4
	touko	-64,2	34,2	-0,1	-0,5	0,0	0,0	-56,0	36,4	-3,9	8,2	-52,1	28,2	-8,0	-1,7
	kesä	28,8	-66,4	-0,1	1,3	-0,7	-1,8	23,4	-70,4	3,7	4,4	19,7	-74,8	6,2	4,5
	heinä	-2,3	-8,4	0,4	2,7	-0,2	-1,2	14,0	-9,8	2,8	1,6	11,2	-11,4	-16,5	-0,1
	elo	8,5	-29,7	0,1	-5,0	-0,6	-2,2	12,8	-17,9	0,4	2,0	12,4	-19,9	-3,8	-4,6
	syys	-68,3	40,4	-0,2	2,1	0,3	0,6	-61,7	37,3	-7,9	0,9	-53,8	36,3	-6,6	0,4
	loka	-70,2	31,0	-0,1	-0,3	-0,4	1,3	-53,9	22,3	-5,2	8,0	-48,7	14,2	-15,9	7,8
	marras	-77,1	37,9	0,9	1,2	-1,6	-0,3	-65,6	34,7	-7,8	-6,3	-57,8	41,0	-10,8	2,3
	joulu	46,4	-56,3	-1,3	1,6	2,3	-2,0	34,1	-57,4	-5,0	14,0	39,1	-71,4	11,2	1,5
2003	tammi	-8,1	0,7	0,5	-2,4	-2,4	-6,2	4,6	2,9	-3,6	2,7	8,2	0,3	-10,8	6,5
	helmi	-84,3	61,4	-0,5	-2,0	-3,8	-2,2	-55,9	54,1	-6,3	4,5	-49,6	49,6	-24,0	11,4
	maalis	-13,5	6,3	-0,5	0,0	4,6	-0,1	-8,7	2,2	-3,5	1,4	-5,3	0,8	-8,8	4,2
	huhti	-40,3	63,2	0,0	-0,3	1,1	2,7	-32,6	55,8	-3,4	2,9	-29,2	53,0	-8,8	4,9
	touko	-48,4	8,7	0,7	0,9	-3,1	1,1	-36,3	4,8	-2,0	2,7	-34,3	2,1	-9,6	2,0

2. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain¹⁾

2.1. Eurojärjestelmä

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset	Velat	Netto	Saamiset	Velat	Netto
	1	2	3	4	5	6
1999	-1,1	6,7	5,6	-0,8	-0,1	-0,9
2000	-1,1	0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	0,6	4,4	5,0	0,0	0,0	0,0
2002	-1,2	0,0	-1,1	0,0	0,0	0,0
2002	I	-0,4	1,2	0,7	0,0	0,0
	II	-0,6	-3,5	-4,1	0,0	0,0
	III	0,3	-0,2	0,1	0,0	0,0
	IV	-0,4	2,6	2,1	0,0	0,0
2003	I	-0,6	-4,4	-4,9	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

Taulukko 8.6 (jatkoa)

Maksutase: muut sijoitukset ja valuuttavaranto

(miljardia euroa, nettovirrat)

2.2. Julkisyhteisöt

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset 7	Velat 8	Netto 9	Saamiset 10	Velat 11	Netto 12	Saamiset 13	Velat 14	Netto 15
1999	0,0	0,0	0,0	4,4	-13,1	-8,7	-1,2	0,2	-1,0
2000	0,1	0,0	0,1	-1,4	0,6	-0,8	-0,9	0,1	-0,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	-0,1	0,0	-0,1	4,4	-0,6	3,9	-1,4	0,1	-1,3
2002	1,5	0,0	1,4	-0,6	-8,0	-8,6	-0,8	-0,3	-1,1
2002 I	0,0	0,0	0,0	-0,3	-8,0	-8,3	-0,3	-0,3	-0,6
2002 II	1,4	0,0	1,4	-0,2	3,6	3,4	-0,3	0,2	-0,2
2002 III	0,0	0,0	0,0	-0,3	-2,7	-3,0	-0,2	0,0	-0,3
2002 IV	0,0	0,0	0,0	0,2	-0,9	-0,6	0,1	-0,1	-0,1
2003 I	0,0	0,0	0,0	-1,2	-8,3	-9,6	-0,4	-0,2	-0,6

2.3. Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)

	Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset 16	Velat 17	Netto 18	Saamiset 19	Velat 20	Netto 21
1999	15,5	160,5	176,0	0,8	0,7	1,5
2000	-126,3	283,5	157,1	-4,1	5,3	1,3
<i>Euroalueen laajeneminen</i>						
2001	-213,6	223,7	10,0	-13,9	9,8	-4,1
2002	-160,6	26,0	-134,6	-3,7	-2,9	-6,6
2002 I	24,1	19,7	43,9	-5,5	6,0	0,5
2002 II	-61,8	-10,5	-72,3	-0,9	-1,3	-2,2
2002 III	-32,6	7,6	-25,0	-2,3	2,0	-0,3
2002 IV	-90,4	9,2	-81,2	5,0	-9,6	-4,6
2003 I	-58,1	58,8	0,6	-2,0	0,5	-1,5

2.4. Muut sektorit

	Kauppaluotot			Lainat / käteinen ja talletukset			Muut saamiset/velat		
	Saamiset 22	Velat 23	Netto 24	Saamiset 25	Velat 26	Netto 27	Saamiset 28	Velat 29	Netto 30
1999	-7,5	4,8	-2,7	-18,9	21,7	2,9	-23,0	11,3	-11,7
2000	-14,6	10,5	-4,0	-25,2	64,0	38,8	-5,7	-5,0	-10,7
<i>Euroalueen laajeneminen</i>									
2001	-0,4	0,6	0,1	-25,3	10,6	-14,7	-0,3	0,4	0,1
2002	-8,7	-3,8	-12,6	-43,8	15,5	-28,3	-2,9	3,6	0,7
2002 I	-1,2	-0,5	-1,7	5,0	5,3	10,3	-1,6	0,8	-0,8
2002 II	-3,6	-1,4	-5,0	-11,4	2,9	-8,6	-0,1	0,9	0,8
2002 III	-2,8	0,9	-1,9	-23,9	-7,2	-31,2	-0,1	2,0	1,9
2002 IV	-1,1	-2,9	-4,0	-13,4	14,6	1,2	-1,1	-0,1	-1,2
2003 I	-1,6	5,3	3,8	-36,3	15,5	-20,7	-5,8	1,2	-4,5

3. Valuuttavaranto¹⁾

	Yhteensä 1	Kulta 2	Erityiset nosto- oikeudet 3	Varanto- osuus IMF:ssä 4	Valuuttasaamiset							Muut saamiset 12
					Yhteensä 5	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit			Johdan- naiset 11	
						Rahaviran- omaiset ja BIS 6	Pankit 7	Osakkeet 8	Joukko- lainat 9	Raha- markkina- paperit 10		
1999	10,1	0,3	1,0	2,0	6,1	12,5	-12,1	0,2	3,5	2,0	-0,1	0,8
2000	17,6	1,0	0,3	2,9	13,3	4,3	4,6	0,0	-5,6	10,1	-0,1	0,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	17,8	0,6	-1,0	-4,2	22,5	10,0	-5,3	-1,1	20,4	-1,6	0,0	0,0
2002	-2,2	0,7	0,2	-2,0	-1,2	-2,3	-15,3	0,0	8,2	8,4	-0,2	0,0
2002 I	-3,1	-0,2	0,0	-0,4	-2,4	-1,7	-12,4	0,0	4,2	7,4	0,0	0,0
2002 II	6,7	0,5	0,5	-2,1	7,8	-0,6	1,2	0,0	4,3	3,1	-0,2	0,0
2002 III	-4,6	-0,1	-0,2	0,2	-4,6	-2,4	-3,0	0,0	1,9	-1,2	0,0	0,0
2002 IV	-1,3	0,4	-0,1	0,3	-1,9	2,3	-1,2	0,0	-2,3	-0,9	0,0	0,0
2003 I	11,9	0,5	0,0	-0,2	11,5	0,8	-0,6	0,0	9,6	1,7	0,0	0,0

Lähde: EKP.

1) Lisäys (-), vähennys (+).

Taulukko 8.7

Euroalueen maksutaseen rahataloudellinen esitys¹⁾ (Maksutaseen vaikutus rahan määrän muutokseen)

(miljardia euroa)

	Vaihto- ja pääoman siirrot	Suorat sijoitukset		Arvopaperisijoitukset			Muut sijoitukset		Johdannaiset	Virheelliset ja tunnistamattomat erät	Yhteensä ³⁾	Lisätieto: M3:n vastaeriin kuuluvien ulkomaisten netto-saamisten muutokset ⁶⁾
		Euro-alueelta ulkomaille (muut kuin rahalaitokset)	Ulko mailta euro-alueelle ²⁾	Saamiset	Velat		Saamiset	Velat				
					Muut kuin rahalaitokset	Osakkeet ⁵⁾						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2000	-56,2	-408,0	426,7	-343,1	37,2	209,8	-47,6	70,2	-3,4	-10,7	-125,1	142,2
2000												
I	-8,9	-68,4	217,6	-129,2	-103,3	38,2	-40,3	10,6	1,3	-35,8	-118,0	118,0
II	-15,4	-88,8	71,6	-66,7	66,9	70,7	-5,5	4,1	4,4	3,7	45,1	-35,2
III	-18,1	-121,4	40,3	-75,1	28,9	55,7	-12,3	38,3	0,1	23,2	-40,4	51,6
IV	-13,8	-129,4	97,1	-72,1	44,7	45,1	10,5	17,1	-9,3	-1,9	-11,8	7,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>												
2001	-9,8	-244,7	155,7	-188,4	172,9	83,7	-23,2	11,1	-3,5	34,7	-11,4	7,9
2002	71,2	-143,7	129,1	-126,9	51,4	187,6	-55,4	6,9	-14,0	60,9	167,3	-170,0
2001												
I	-10,3	-72,9	35,4	-46,0	1,7	22,4	2,8	-12,1	1,4	-32,5	-110,1	105,8
II	-13,2	-91,2	43,2	-70,1	89,6	5,1	0,8	9,5	12,0	-2,0	-16,3	18,0
III	3,4	-56,1	31,3	-22,9	42,0	27,8	-3,5	11,9	-10,3	47,4	71,0	-74,3
IV	10,3	-24,6	45,8	-49,4	39,6	28,3	-23,2	1,8	-6,6	21,8	43,9	-41,6
2002												
I	15,2	-53,0	39,5	-53,6	15,2	3,9	1,6	-2,7	2,5	-6,9	-38,4	27,1
II	5,7	-40,7	37,7	-48,6	38,5	83,6	-14,3	6,2	-2,8	14,1	79,3	-77,0
III	25,3	-27,2	19,9	-6,0	-4,6	56,7	-27,4	-7,1	-9,6	24,9	44,8	-33,8
IV	25,1	-22,8	32,1	-18,7	2,4	43,5	-15,2	10,5	-4,0	28,8	81,6	-86,3
2003												
I	4,7	-38,6	33,1	-14,5	7,8	44,5	-45,2	13,6	-0,1	25,8	31,1	-31,7

Lähde: EKP.

1) Pääoman tuonti (+), pääoman vienti (-).

2) Sisältää muut kuin rahalaitokset ja rahalaitossektorin oman pääoman ja uudelleen sijoitetut voitot.

3) Ei sisällä rahamarkkinarahasto-osuuksia.

4) Ei sisällä euroalueen rahalaitossektorin liikkeeseen laskemia enintään kahden vuoden velkapapereita.

5) Sarakkeiden 1–10 summa. Virheelliset ja tunnistamattomat erät (sarake 10) ovat samat kuin taulukossa 8.1 (sarake 13). Sarakkeeseen 12 sisältyviä muita eroja (absoluuttisina arvoina) selostetaan metodologisessa selvityksessä EKP:n verkkosivujen osassa "Statistics" (www.ecb.int).

6) Lähde: Kuukausikatsaus, taulukko 2.4.6, sarake 9.

Taulukko 8.8

Ulkomainen varallisuus¹⁾ ja valuuttavaranto

(miljardia euroa [miljardia ecua vuonna 1997]; ajanjakson lopun kantatieto)

1. Yhteenvedo ulkomaisesta varallisuudesta

	Yhteensä		Suorat sijoitukset	Arvopaperisijoitukset	Johdannaiset	Muut sijoitukset	Valuuttavaranto
	1	% BKT:stä 2					
Ulkomainen nettovarallisuus^{2,3)}							
1997	16,3	0,3	181,5	-750,5	-5,9	223,8	367,3
1998	-170,1	-2,8	152,0	-748,5	2,3	86,5	337,6
1999	-297,3	-4,7	369,6	-881,2	16,0	-183,9	382,2
2000	-414,7	-6,3	428,4	-804,9	8,5	-437,2	390,4
2001	-152,2	-2,2	530,7	-682,7	-5,9	-387,0	392,7
Saamiset							
1999	5 796,7	92,5	1 174,5	2 058,1	111,1	2 070,8	382,2
2000	6 740,0	102,5	1 609,7	2 344,1	117,9	2 277,9	390,4
2001	7 459,4	109,1	1 859,9	2 499,8	123,7	2 583,4	392,7
Velat							
1999	6 094,0	97,2	804,9	2 939,3	95,1	2 254,7	-
2000	7 154,7	108,8	1 181,2	3 149,1	109,3	2 715,1	-
2001	7 611,6	111,3	1 329,2	3 182,5	129,5	2 970,5	-

2. Suorat sijoitukset

	Euroalueelta ulkomaille						Ulkomailta euroalueelle					
	Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)			Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot			Muu pääoma (lähinnä konsernien sisäisiä lainoja)		
	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset	Yhteensä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1999	938,7	85,7	853,0	235,8	1,8	234,0	606,3	24,3	582,0	198,6	1,7	196,9
2000	1 256,0	115,9	1 140,1	353,7	2,3	351,3	880,6	31,8	848,8	300,7	1,8	298,9
2001	1 478,4	132,0	1 346,4	381,5	2,6	378,9	985,6	42,4	943,2	343,6	2,6	341,0

3.1. Arvopaperisijoitukset vaateittain

	Osakkeet		Velkapaperit					
	Saamiset	Velat	Saamiset			Velat		
			Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit	Yhteensä	Joukkolainat	Rahamarkkinapaperit
1	2	3	4	5	6	7	8	
1999	1 013,6	1 698,1	1 044,4	937,2	107,2	1 241,2	1 138,5	102,7
2000	1 183,6	1 627,6	1 160,5	1 038,4	122,1	1 521,5	1 399,9	121,6
2001	1 111,5	1 577,6	1 388,3	1 208,1	180,1	1 604,9	1 505,5	99,4

3.2. Arvopaperisijoitukset: saamiset vaateittain ja sijoittajasektoreittain

	Osakkeet					Velkapaperit									
	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset			Joukkolainat				Rahamarkkinapaperit					
			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Muut sektorit	Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset		Eurojärjestelmä	Rahalaitokset ⁴⁾	Muut kuin rahalaitokset			
								Yhteensä	Julkisyhteisöt			Yhteensä	Julkisyhteisöt	Yhteensä	Julkisyhteisöt
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1999	0,4	25,9	987,3	4,1	983,2	4,5	257,2	675,4	6,2	669,3	2,6	68,5	36,1	0,2	35,9
2000	0,9	42,7	1 140,0	5,6	1 134,4	3,4	328,5	706,5	5,7	700,9	0,5	85,6	36,0	0,1	35,8
2001	1,2	43,7	1 066,7	6,6	1 060,0	2,1	422,1	784,0	8,0	776,0	2,8	125,2	52,1	0,2	51,9

Lähde: EKP.

1) 12 maata käsittävän euroalueen tietoja eli Kreikan tiedot ovat mukana.

2) Saamiset vähennettynä veloilla.

3) Viimeaikaisten ja varhaisempien tietojen vertailukelpoisuudesta kerrotaan tarkemmin Yleistä-osassa.

4) Ei sisällä eurojärjestelmää.

4. Muut sijoitukset sektoreittain ja vaateittain

	Eurojärjestelmä						Julkisyhteisöt							
	Yhteensä		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat		Yhteensä		Kauppaluotot		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1999	3,1	27,4	3,0	27,1	0,1	0,3	125,5	57,3	2,5	0,1	72,4	45,4	50,6	11,8
2000	3,0	32,2	2,9	31,9	0,1	0,3	133,8	60,0	2,8	0,2	77,5	47,7	53,5	12,1
2001	3,0	36,4	2,9	36,2	0,1	0,2	132,5	63,8	3,1	0,2	73,6	51,4	55,9	12,3

	Rahalaitokset (pl. eurojärjestelmä)						Muut sektorit							
	Yhteensä		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat		Yhteensä		Kauppaluotot		Lainat / käteinen ja talletukset		Muut saamiset/velat	
	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat	Saamiset	Velat
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
1999	1 317,7	1 823,5	1 291,8	1 798,1	25,9	25,5	624,5	346,5	161,0	90,7	394,2	225,7	69,3	30,1
2000	1 458,5	2 168,4	1 421,4	2 126,4	37,1	42,0	682,6	454,5	179,5	110,2	418,9	314,8	84,2	29,5
2001	1 719,5	2 407,3	1 668,6	2 354,1	50,9	53,2	728,4	462,9	177,6	109,7	478,4	321,9	72,4	31,4

5. Eurojärjestelmän ja Euroopan keskuspankin valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset¹⁾

(miljardia euroa; ajanjakson lopun kantatieto, ellei toisin mainita)

	Valuuttavaranto													Lisätieto: valuuttavarantoon liittyvät saamiset	
	Yhteensä	Kulta	Miljoonaa troy- unssia ²⁾	Erityiset nosto- oikeudet	Varanto- osuus IMF:ssä	Valuuttasaamiset									Muut saamiset
						Yhteensä	Käteinen ja talletukset		Arvopaperit				Johdan- naiset		
							Raha- viran- omaiset ja BIS	Pankit	Yhteensä	Osak- keet	Joukko- lainat	Raha- mark- kina- paperit			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Eurojärjestelmä³⁾															
1998 joulukuu ⁴⁾	329,4	99,6	404,131	5,2	23,4	201,2	12,6	19,6	169,0	0,0	116,6	52,4	0,0	0,0	7,6
1999 joulukuu	372,1	116,4	402,758	4,5	24,3	226,9	13,5	23,0	190,7	0,0	133,9	56,8	-0,2	0,0	14,6
2000 joulukuu	377,2	117,1	399,537	4,3	20,8	235,0	9,7	20,1	204,4	0,0	154,0	50,4	0,7	0,0	15,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 tammi 1.	390,4	118,4	404,157	4,3	21,2	246,5	16,8	20,5	208,5	0,0	158,1	50,4	0,7	0,0	16,3
2001 joulukuu	392,7	126,1	401,876	5,5	25,3	235,8	8,0	25,9	201,5	1,2	147,0	53,3	0,4	0,0	24,7
2002 joulukuu	366,1	130,4	399,022	4,8	25,0	205,8	10,3	35,3	159,8	-	-	-	0,4	0,0	22,4
2003 maaliskuuhuhti	339,1	122,3	397,765	4,7	24,4	187,7	7,9	36,4	142,8	-	-	-	0,6	0,0	18,9
	332,4	119,9	396,324	4,5	25,0	183,1	7,6	33,6	141,0	-	-	-	0,9	0,0	18,4
toukokuu	323,1	121,1	396,233	4,5	24,2	173,3	6,9	33,6	131,6	-	-	-	1,1	0,0	18,7
kesäkuu	326,1	120,0	396,229	4,6	25,5	176,1	8,3	34,8	132,2	-	-	-	0,8	0,0	18,2
Euroopan keskuspankki⁵⁾															
1999 joulukuu	49,3	7,0	24,030	0,0	0,0	42,3	0,3	7,8	34,3	0,0	27,8	6,5	0,0	0,0	2,6
2000 joulukuu	45,3	7,0	24,030	0,0	0,0	38,2	0,6	6,8	30,6	0,0	20,4	10,2	0,3	0,0	3,8
<i>Euroalueen laajeneminen</i>															
2001 joulukuu	49,3	7,8	24,656	0,1	0,0	41,4	0,8	7,0	33,6	0,0	23,5	10,1	0,0	0,0	3,6
2002 joulukuu	45,5	8,1	24,656	0,2	0,0	37,3	1,2	9,9	26,1	-	-	-	0,0	0,0	3,0
2003 maaliskuuhuhti	40,5	7,6	24,656	0,2	0,0	32,8	0,9	9,3	22,6	-	-	-	0,0	0,0	3,0
	40,7	7,5	24,656	0,2	0,0	33,1	0,9	6,8	25,4	-	-	-	0,0	0,0	2,5
toukokuu	39,2	7,5	24,656	0,2	0,0	31,4	0,8	8,0	22,6	-	-	-	0,0	0,0	2,4
kesäkuu	39,3	7,5	24,656	0,2	0,0	31,6	0,9	7,1	23,6	-	-	-	0,0	0,0	2,8

Lähde: EKP.

1) Valuuttavarantoja ja valuuttamääräistä likviditeettiä koskevan raportointimallin mukaisia lisätietoja on saatavissa EKP:n verkkosivuilla.

2) Eurojärjestelmän kultavarantojen muutos johtuu siitä, että eräs keskuspankki myi kultaa 26.9.1999 tehdyn keskuspankkien kultasopimuksen ehtojen mukaisesti.

3) Kattavuus- ja arvostuserojen vuoksi luvut eivät ole täysin verrattavissa taulukon 1.1 lukuihin.

4) Tilanne 1.1.1999.

5) Osa eurojärjestelmän valuuttavarantoa.

9 Euroalueen ulkomaankauppa

Taulukko 9

1. Arvot, määrät ja yksikköarvot hyödykkeittäin^{1), 2)}

(kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Tavaroiden vienti (fob)					Tavaroiden tuonti (cif)					Yhteensä (kp.) (2000 = 100)		
	Yhteensä	Raaka-aineet ja tuotanto-hyödykkeet	Investointitavarat	Kulutus-tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Yhteensä	Raaka-aineet ja tuotanto-hyödykkeet	Investointitavarat	Kulutus-tavarat	Lisätieto: Valmistetut tavarat	Öljy	Vienti	Tuonti
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Arvot (miljardia euroa; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1999	832,8	386,5	183,2	224,2	725,0	781,2	423,2	143,6	192,1	590,6	61,5	82,5	78,1
2000	1 013,7	482,6	221,7	265,4	883,2	1 008,4	579,8	179,4	218,1	730,2	118,9	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1 060,8	491,6	235,8	287,0	930,8	1 011,1	575,1	178,2	226,1	738,1	107,5	106,2	98,9
2002	1 077,9	493,9	226,8	302,7	939,3	977,2	548,5	160,7	229,4	709,7	102,6	108,0	95,6
2002 I	259,2	119,7	53,5	73,0	226,5	240,5	135,6	39,3	56,1	176,6	22,7	107,5	94,5
2002 II	273,4	127,8	57,5	74,7	238,6	249,4	142,1	40,7	57,3	181,4	25,8	108,6	96,4
2002 III	267,1	121,4	55,2	76,2	232,7	235,0	131,5	37,8	56,8	171,2	26,1	108,4	95,3
2002 IV	278,3	124,9	60,6	78,9	241,5	252,3	139,3	43,0	59,1	180,4	28,1	107,4	96,2
2003 I	255,4	116,9	51,4	72,3	221,7	248,6	140,1	39,1	56,8	177,1	29,4	105,4	97,0
2002 joul	85,1	38,0	19,6	22,7	73,4	77,9	42,2	13,4	18,2	54,7	9,4	105,6	94,5
2003 tammi	82,5	38,2	16,0	23,4	71,4	83,7	46,7	13,5	19,4	59,4	10,1	107,0	97,4
2003 helmi	84,6	38,5	16,9	24,2	73,6	79,2	44,9	11,8	18,2	56,1	9,4	106,3	96,5
2003 maal	88,3	40,1	18,4	24,7	76,7	85,7	48,5	13,8	19,2	61,5	10,0	103,0	97,0
2003 huhti	86,0	39,9	17,3	23,8	74,3	82,5	46,0	13,4	19,6	59,5	9,3	104,6	95,8
2003 touko	83,8	40,3	16,4	22,5	72,8	80,1	44,8	13,4	18,4	58,2	7,6	101,1	93,8
Määrät (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1999	2,2	2,8	-0,8	3,3	1,4	6,1	3,5	12,9	7,7	7,1	6,0	89,3	95,2
2000	12,4	12,5	12,7	12,7	13,6	5,9	6,8	11,7	4,5	8,9	4,7	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	5,1	1,8	8,6	7,9	5,8	-1,2	-1,0	-3,9	-0,1	-1,7	-1,6	105,3	98,8
2002	1,8	1,0	-3,5	4,3	1,2	-1,5	-2,5	-8,2	1,6	-2,7	-1,5	107,8	97,8
2002 I	-2,0	-3,2	-7,8	2,1	-2,8	-5,8	-5,5	-18,7	-0,7	-8,7	-0,9	106,4	97,2
2002 II	2,9	3,1	-2,4	4,8	2,5	-1,1	-1,4	-9,5	2,7	-2,6	-2,4	107,9	98,4
2002 III	5,4	4,7	-0,4	7,1	4,6	1,4	0,1	-0,7	2,5	1,4	-2,7	109,0	97,6
2002 IV	3,1	3,2	-2,5	5,7	2,3	1,1	-1,0	-1,7	4,2	0,5	1,2	107,7	98,1
2003 I	0,9	-0,6	-1,3	2,0	0,4	3,4	0,1	6,3	4,9	4,2	0,2	107,0	99,7
2002 joul	5,2	6,2	-0,8	5,9	4,0	4,7	1,3	1,1	9,7	4,8	2,0	106,5	96,3
2003 tammi	3,9	2,6	0,3	5,5	3,1	2,4	-2,6	13,8	5,1	4,1	-4,6	108,5	99,3
2003 helmi	1,9	0,0	1,1	2,3	1,6	1,5	-0,6	-0,8	2,9	2,0	-2,8	107,7	99,3
2003 maal	-2,4	-3,9	-3,6	-0,7	-2,5	5,5	2,9	6,1	6,1	5,6	7,6	104,9	100,4
2003 huhti	-2,2	-2,1	-5,7	-3,5	-3,0	-1,0	-3,1	-1,9	2,4	-0,8	7,7	107,2	101,1
2003 touko	-5,1	-4,9	-9,1	-5,0	-5,5	3,7	1,2	9,2	3,7	3,1	4,6	103,8	102,4
Yksikköarvot (vuotuinen prosenttimuutos; 2000 = 100 sarakkeet 12 ja 13)													
1999	2,3	1,7	2,7	1,4	2,4	3,5	3,9	3,4	1,4	2,0	39,4	92,4	82,1
2000	8,3	11,0	7,4	5,1	7,2	21,9	28,3	11,8	8,7	13,5	84,8	100,0	100,0
<i>Euroalueen laajeneminen</i>													
2001	1,0	0,7	0,3	1,9	1,0	0,2	-1,3	1,6	2,8	1,7	-11,0	101,0	100,2
2002	-0,7	-1,4	-0,5	0,5	-0,7	-2,4	-2,8	-2,1	-1,0	-1,6	-3,8	100,3	97,8
2002 I	0,9	-0,5	1,5	2,9	0,9	-3,4	-5,7	-0,6	1,1	-0,6	-16,8	101,0	97,3
2002 II	-0,7	-1,4	-0,3	0,4	-0,6	-3,2	-4,2	-1,8	-1,1	-1,6	-8,4	100,7	98,1
2002 III	-1,9	-2,7	-1,8	-0,6	-1,9	-3,4	-3,6	-3,4	-2,8	-2,8	-4,6	99,5	97,7
2002 IV	-1,1	-1,1	-1,5	-0,6	-1,2	0,6	2,5	-2,7	-1,4	-1,5	19,3	99,8	98,2
2003 I	-2,4	-1,7	-3,0	-3,1	-2,7	0,2	3,5	-6,4	-3,4	-3,5	29,5	98,6	97,4
2002 joul	-2,3	-1,9	-2,7	-2,5	-2,6	0,2	2,9	-3,9	-3,2	-2,7	24,9	99,2	98,3
2003 tammi	-2,4	-1,9	-2,8	-2,5	-2,6	1,4	4,6	-6,0	-1,8	-2,6	32,6	98,7	98,2
2003 helmi	-2,1	-1,1	-2,1	-3,3	-2,3	0,4	4,1	-5,6	-4,2	-3,7	34,0	98,8	97,3
2003 maal	-2,9	-2,1	-4,0	-3,4	-3,3	-1,2	1,8	-7,6	-4,1	-4,3	22,6	98,2	96,8
2003 huhti	-3,2	-3,0	-3,4	-2,9	-3,3	-3,4	-2,9	-7,2	-2,7	-4,0	-2,6	97,7	94,8
2003 touko	-3,7	-3,1	-5,4	-3,5	-3,7	-6,7	-6,9	-9,2	-5,8	-6,2	-17,1	97,4	91,7

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin laskelmiin perustuvat EKP:n laskelmat (määrälaskelmat ja yksikköarvojen puhdistus kausivaihtelusta).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutasetilaston tavarat-erän kanssa (taulukko 8.2).

2) Hyödykejako sarakkeissa 2-4 ja 7-9 noudattaa Broad Economic Categories -luokitusta. Valmistettujen tavaroiden (sarakkeet 5 ja 10) ja öljyn (sarake 11) hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos).

2. Maaryhmittäin ja maittain¹⁾

(miljardia euroa; kausivaihtelusta puhdistamaton, ellei toisin mainita)

	Yhteensä	Yhteensä (kp.)	Iso- Britannia	Ruotsi	Tanska	EU:hun liittyvät maat	Sveitsi	Yhdys- vallat	Japani	Aasia pl. Japani	Afriikka	Latina- lainen Amerikka	Muut maat	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vienti (fob)														
1999	832,8	-	161,4	33,1	21,1	77,3	56,1	135,1	26,8	119,2	48,4	39,1	113,6	
2000	1 013,7	-	189,7	38,8	23,2	94,6	63,4	171,4	34,2	151,6	56,1	46,7	141,6	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 060,8	-	201,9	36,9	24,3	105,9	66,3	180,0	34,5	165,3	60,3	49,8	135,6	
2002	1 077,9	-	204,3	36,9	24,7	112,1	63,9	181,8	32,6	170,3	59,8	43,1	148,5	
2002	I	259,2	269,0	52,1	9,2	6,0	26,3	15,9	44,8	7,9	39,4	14,1	10,2	33,3
	II	273,4	271,9	51,6	9,3	6,2	28,7	16,2	46,0	7,8	42,8	15,6	11,3	37,8
	III	267,1	271,3	50,4	8,4	6,0	27,8	15,7	44,3	8,3	43,0	14,9	10,6	37,8
	IV	278,3	268,8	50,3	10,0	6,5	29,2	16,1	46,7	8,6	45,1	15,2	11,0	39,7
2003	I	255,4	263,9	49,0	9,7	6,3	27,6	16,4	41,4	7,8	39,3	13,6	9,5	.
2002	joulu	85,1	88,1	15,0	2,8	1,9	8,4	4,8	13,9	2,6	14,9	5,0	3,4	12,4
2003	tammi	82,5	89,3	15,5	3,1	1,9	9,0	5,4	14,3	2,5	12,3	4,6	3,1	11,1
	helmi	84,6	88,7	15,9	3,2	2,0	9,2	5,5	13,7	2,7	13,3	4,4	3,0	11,7
	maalis	88,3	85,9	17,6	3,5	2,4	9,4	5,6	13,5	2,6	13,7	4,7	3,3	.
	huhti	86,0	87,3	15,7	3,3	2,0	9,6	5,1	13,7	2,7	13,5	5,0	3,1	.
	touko	83,8	84,3
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2003	touko	-8,6	-
Tuonti (cif)														
1999	781,2	-	131,0	33,2	18,6	60,3	43,2	113,2	53,9	151,8	49,0	30,4	95,4	
2000	1 008,4	-	156,6	38,0	21,8	76,8	49,8	140,7	65,5	211,6	72,2	39,7	134,0	
Euroalueen laajeneminen														
2001	1 011,1	-	154,0	34,3	21,3	88,8	52,9	138,1	58,6	207,9	74,0	40,9	140,3	
2002	977,2	-	145,2	35,4	22,2	93,5	51,9	125,1	52,6	203,9	68,4	39,1	140,0	
2002	I	240,5	241,9	36,5	8,5	5,3	22,2	12,7	33,0	12,8	49,2	17,8	9,3	33,2
	II	249,4	246,8	37,7	9,2	5,4	23,9	13,6	32,9	13,5	48,8	17,1	10,7	36,6
	III	235,0	244,0	34,0	8,3	5,3	22,6	12,3	28,7	12,6	51,2	16,2	9,9	33,9
	IV	252,3	246,3	37,0	9,5	6,2	24,7	13,3	30,5	13,6	54,6	17,2	9,3	36,3
2003	I	248,6	248,3	35,1	9,0	5,8	24,7	13,0	28,3	13,5	53,8	18,6	8,8	.
2002	joulu	77,9	80,7	12,0	2,9	2,1	7,4	4,0	9,0	4,0	16,7	5,4	2,6	11,7
2003	tammi	83,7	83,2	11,0	2,8	2,0	8,0	4,1	9,8	4,7	18,7	6,2	3,0	13,4
	helmi	79,2	82,3	11,3	3,0	2,0	7,9	4,3	8,8	4,2	17,1	6,0	2,7	12,0
	maalis	85,7	82,8	12,7	3,2	1,9	8,8	4,6	9,7	4,7	18,1	6,4	3,1	.
	huhti	82,5	81,8	11,1	3,2	1,8	8,5	4,1	9,8	4,7	17,5	6,1	3,6	.
	touko	80,1	80,1
Muutos edellisestä vuodesta, %														
2003	touko	-3,3	-
Tase														
1999	51,6	-	30,4	-0,1	2,6	17,0	12,9	21,9	-27,1	-32,6	-0,6	8,7	18,2	
2000	5,3	-	33,1	0,8	1,4	17,8	13,6	30,7	-31,3	-60,0	-16,1	7,0	7,6	
Euroalueen laajeneminen														
2001	49,7	-	47,8	2,7	3,0	17,1	13,4	42,0	-24,1	-42,5	-13,7	8,9	-4,7	
2002	100,7	-	59,1	1,5	2,5	18,5	11,9	56,7	-19,9	-33,6	-8,7	4,0	8,5	
2002	I	18,7	27,1	15,7	0,6	0,7	4,1	3,2	11,8	-4,9	-9,8	-3,8	1,0	0,1
	II	24,0	25,1	13,8	0,1	0,9	4,8	2,7	13,1	-5,7	-6,0	-1,5	0,6	1,2
	III	32,0	27,3	16,4	0,2	0,7	5,2	3,3	15,6	-4,3	-8,2	-1,4	0,7	3,9
	IV	26,0	22,5	13,2	0,6	0,3	4,5	2,8	16,2	-5,0	-9,5	-2,0	1,7	3,3
2003	I	6,8	15,6	13,9	0,6	0,5	2,9	3,4	13,1	-5,7	-14,5	-5,0	0,7	.
2002	joulu	7,2	7,4	3,0	-0,1	-0,1	1,0	0,8	4,9	-1,4	-1,8	-0,4	0,8	0,7
2003	tammi	-1,1	6,1	4,4	0,3	-0,1	1,0	1,2	4,5	-2,1	-6,4	-1,7	0,1	-2,3
	helmi	5,4	6,4	4,6	0,1	0,0	1,3	1,2	4,9	-1,5	-3,7	-1,6	0,3	-0,3
	maalis	2,6	3,1	4,9	0,2	0,6	0,6	1,0	3,8	-2,0	-4,4	-1,7	0,2	.
	huhti	3,5	5,5	4,6	0,1	0,2	1,1	1,0	3,9	-2,0	-4,0	-1,0	-0,5	.
	touko	3,7	4,3

Lähteet: Eurostat ja Eurostatin tietoihin perustuvat EKP:n laskelmat (Kauppatase ja Muut maat).

1) Määritelmien, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi Eurostatin kokoamat ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia EKP:n kokoaman maksutaseilaston tavarat-erän kanssa (taulukot 8.1 ja 8.2).

10 Valuuttakurssit

Taulukko 10

Valuuttakurssit

(jakson keskiarvo, x yksikköä valuuttaa / 1 ecu tai euro, 1999/1 = 100 [efektiivinen])

	Euron efektiivinen valuuttakurssi ¹⁾								Ecu:n/euron valuuttakurssi ²⁾		
	Suppea maaryhmä						Laaja maaryhmä		USA:n dollari	Japanin jeni	
	Nimellinen	Reaalinen; kuluttaja-hinta-indeksi	Reaalinen; tehdasteollisuuden tuottaja-hintaindeksi	Reaalinen; BKT:n deflaattori	Reaalinen; tehdasteollisuuden yksikkötyökustannukset	Reaalinen; koko talouden yksikkötyökustannukset	Nimellinen	Reaalinen; kuluttaja-hinta-indeksi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1997	99,1	99,4	99,3	98,3	100,6	101,6	90,4	96,5	1,134	137,1	
1998	101,5	101,3	101,6	100,9	99,5	101,5	96,6	99,1	1,121	146,4	
1999	95,7	95,7	95,7	95,6	96,1	95,7	96,6	95,8	1,066	121,3	
2000	85,7	86,3	87,1	85,4	87,2	85,1	88,2	86,0	0,924	99,5	
<i>Euroalueen laajeneminen</i>											
2001	87,3	88,6	89,3	88,1	88,0	86,5	91,0	87,7	0,896	108,7	
2002	90,0	92,5	92,9	92,3	90,6	90,2	95,6	91,7	0,946	118,1	
2001											
	I	88,6	89,5	90,6	88,9	89,4	87,3	91,4	88,4	0,923	109,1
	II	86,0	87,3	87,9	86,5	87,2	85,1	89,5	86,4	0,873	106,9
	III	87,0	88,3	89,0	87,7	87,1	85,9	91,2	87,7	0,890	108,3
	IV	87,5	89,3	89,9	89,2	88,1	87,6	92,0	88,4	0,896	110,5
2002											
	I	87,1	89,4	89,9	88,8	87,5	87,6	91,3	87,8	0,877	116,1
	II	88,8	91,4	91,6	90,9	89,4	89,2	93,9	90,2	0,919	116,5
	III	91,3	93,9	94,4	93,8	92,3	91,5	97,9	93,8	0,984	117,2
	IV	92,5	95,4	95,5	95,6	93,0	92,6	99,4	94,9	0,999	122,4
2003											
	I	96,9	100,1	99,8	100,2	97,2	97,0	104,1	99,2	1,073	127,6
	II	101,3	104,9	105,3	-	-	-	107,9	102,7	1,137	134,7
2001											
	tammi	89,2	89,9	91,0	-	-	-	91,7	88,6	0,938	109,6
	helmi	88,3	89,1	90,4	-	-	-	91,0	88,1	0,922	107,1
	maalis	88,4	89,4	90,5	-	-	-	91,4	88,4	0,910	110,3
	huhti	87,6	88,8	89,6	-	-	-	91,0	88,0	0,892	110,4
	touko	85,9	87,2	87,7	-	-	-	89,3	86,2	0,874	106,5
	kesä	84,7	86,0	86,4	-	-	-	88,1	85,0	0,853	104,3
	heinä	85,4	86,8	87,2	-	-	-	89,1	85,9	0,861	107,2
	elo	87,7	89,0	89,6	-	-	-	91,8	88,3	0,900	109,3
	syys	88,0	89,3	90,0	-	-	-	92,6	89,0	0,911	108,2
	loka	88,0	89,6	90,1	-	-	-	92,8	89,1	0,906	109,9
	marras	86,8	88,4	89,2	-	-	-	91,3	87,6	0,888	108,7
	joulu	87,7	89,8	90,3	-	-	-	91,9	88,5	0,892	113,4
2002											
	tammi	87,6	89,9	90,5	-	-	-	91,6	88,1	0,883	117,1
	helmi	86,8	89,0	89,6	-	-	-	91,1	87,4	0,870	116,2
	maalis	86,8	89,3	89,7	-	-	-	91,2	87,8	0,876	114,7
	huhti	87,2	89,7	90,1	-	-	-	91,7	88,1	0,886	115,8
	touko	88,6	91,1	91,4	-	-	-	93,7	89,9	0,917	115,9
	kesä	90,6	93,2	93,4	-	-	-	96,4	92,5	0,955	117,8
	heinä	91,7	94,4	94,7	-	-	-	98,2	94,2	0,992	117,1
	elo	91,1	93,6	94,2	-	-	-	97,7	93,5	0,978	116,3
	syys	91,2	93,7	94,4	-	-	-	98,0	93,7	0,981	118,4
	loka	91,7	94,3	94,5	-	-	-	98,5	94,2	0,981	121,6
	marras	92,5	95,1	95,3	-	-	-	99,3	94,6	1,001	121,7
	joulu	93,6	96,7	96,8	-	-	-	100,4	96,0	1,018	124,2
2003											
	tammi	95,8	98,8	99,0	-	-	-	103,0	98,1	1,062	126,1
	helmi	97,1	100,2	100,1	-	-	-	104,4	99,4	1,077	128,6
	maalis	97,9	101,2	100,2	-	-	-	105,1	100,1	1,081	128,2
	huhti	98,6	102,1	102,1	-	-	-	105,2	100,3	1,085	130,1
	touko	102,5	106,0	106,8	-	-	-	109,1	103,8	1,158	135,8
	kesä	102,7	106,5	107,1	-	-	-	109,3	104,0	1,166	138,1
	heinä	101,4	105,2	105,9	-	-	-	107,8	102,5	1,137	135,0
Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾											
2003	heinä	-1,3	-1,1	-1,2	-	-	-	-1,4	-1,5	-2,5	-2,2
Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾											
2003	heinä	10,6	11,5	11,8	-	-	-	9,8	8,9	14,6	15,3

Lähde: EKP.

1) Lisätietoja laskentatavasta Yleistä-osassa.

2) Joulukuuhun 1998 asti ecu:n valuuttakurssit (BIS); tammikuusta 1999 alkaen euron valuuttakurssit.

Ecu/euron valuuttakurssit ³⁾										
Sveitsin frangi	Englannin punta	Ruotsin kruunu	Tanskan kruunu	Norjan kruunu	Kanadan dollari	Australian dollari	Hongkongin dollari ³⁾	Etelä-Korean won ³⁾	Singaporen dollari ³⁾	
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1,644	0,692	8,65	7,48	8,02	1,569	1,528	8,75	1 069,8	1,678	1997
1,622	0,676	8,92	7,50	8,47	1,665	1,787	8,69	1 568,9	1,876	1998
1,600	0,659	8,81	7,44	8,31	1,584	1,652	8,27	1 267,3	1,806	1999
1,558	0,609	8,45	7,45	8,11	1,371	1,589	7,20	1 043,5	1,592	2000
<i>Euroalueen laajeneminen</i>										
1,511	0,622	9,26	7,45	8,05	1,386	1,732	6,99	1 154,8	1,604	2001
1,467	0,629	9,16	7,43	7,51	1,484	1,738	7,37	1 175,5	1,691	2002
1,533	0,633	9,00	7,46	8,20	1,410	1,741	7,20	1 174,7	1,616	2001 I
1,528	0,614	9,13	7,46	8,01	1,345	1,701	6,81	1 138,9	1,583	II
1,507	0,619	9,41	7,44	8,01	1,374	1,734	6,94	1 150,1	1,582	III
1,473	0,621	9,48	7,44	7,97	1,416	1,751	6,99	1 155,2	1,634	IV
1,473	0,615	9,16	7,43	7,81	1,398	1,692	6,84	1 155,3	1,607	2002 I
1,465	0,629	9,16	7,43	7,52	1,428	1,666	7,17	1 157,8	1,657	II
1,464	0,635	9,23	7,43	7,40	1,536	1,796	7,67	1 172,7	1,729	III
1,467	0,636	9,09	7,43	7,32	1,569	1,791	7,79	1 215,4	1,767	IV
1,466	0,670	9,18	7,43	7,57	1,620	1,809	8,37	1 288,9	1,872	2003 I
1,518	0,702	9,14	7,43	7,96	1,589	1,774	8,87	1 373,8	1,987	II
1,529	0,635	8,91	7,46	8,24	1,410	1,689	7,32	1 194,9	1,630	2001 tammi
1,536	0,634	8,98	7,46	8,21	1,403	1,724	7,19	1 153,8	1,607	helmi
1,535	0,629	9,13	7,46	8,16	1,417	1,807	7,09	1 173,4	1,611	maalis
1,529	0,622	9,11	7,46	8,11	1,390	1,785	6,96	1 183,5	1,617	huhti
1,533	0,613	9,06	7,46	7,99	1,347	1,681	6,82	1 133,7	1,586	touko
1,522	0,609	9,21	7,45	7,94	1,302	1,647	6,65	1 104,1	1,550	kesä
1,514	0,609	9,26	7,44	7,97	1,315	1,689	6,71	1 120,3	1,569	heinä
1,514	0,627	9,31	7,45	8,06	1,386	1,717	7,02	1 154,0	1,586	elo
1,491	0,623	9,67	7,44	8,00	1,426	1,804	7,11	1 178,3	1,593	syys
1,479	0,624	9,58	7,44	8,00	1,422	1,796	7,07	1 178,6	1,640	loka
1,466	0,618	9,42	7,45	7,92	1,415	1,717	6,93	1 137,5	1,625	marras
1,475	0,620	9,44	7,44	7,99	1,408	1,735	6,96	1 147,0	1,639	joulu
1,475	0,617	9,23	7,43	7,92	1,413	1,709	6,89	1 160,8	1,625	2002 tammi
1,477	0,612	9,18	7,43	7,79	1,388	1,696	6,79	1 147,2	1,594	helmi
1,468	0,616	9,06	7,43	7,72	1,390	1,669	6,83	1 157,3	1,602	maalis
1,466	0,614	9,14	7,43	7,62	1,401	1,654	6,91	1 163,2	1,619	huhti
1,457	0,628	9,22	7,44	7,52	1,421	1,666	7,15	1 150,1	1,651	touko
1,472	0,644	9,11	7,43	7,40	1,463	1,679	7,45	1 160,6	1,703	kesä
1,462	0,639	9,27	7,43	7,40	1,532	1,792	7,74	1 169,2	1,740	heinä
1,464	0,636	9,25	7,43	7,43	1,533	1,805	7,63	1 167,1	1,716	elo
1,465	0,631	9,17	7,43	7,36	1,543	1,793	7,65	1 182,6	1,732	syys
1,465	0,630	9,11	7,43	7,34	1,548	1,783	7,65	1 211,9	1,751	loka
1,467	0,637	9,08	7,43	7,32	1,574	1,785	7,81	1 208,2	1,767	marras
1,468	0,642	9,10	7,43	7,29	1,587	1,808	7,94	1 226,9	1,786	joulu
1,462	0,657	9,17	7,43	7,33	1,636	1,822	8,28	1 250,1	1,843	2003 tammi
1,467	0,670	9,15	7,43	7,54	1,630	1,811	8,40	1 282,8	1,880	helmi
1,469	0,683	9,23	7,43	7,84	1,594	1,795	8,43	1 335,4	1,895	maalis
1,496	0,689	9,15	7,43	7,83	1,585	1,781	8,46	1 337,4	1,928	huhti
1,516	0,713	9,16	7,42	7,87	1,602	1,787	9,03	1 390,0	2,007	touko
1,541	0,702	9,12	7,42	8,16	1,580	1,755	9,10	1 392,3	2,023	kesä
1,548	0,700	9,19	7,43	8,29	1,569	1,718	8,87	1 342,3	1,996	heinä
0,4	-0,3	0,7	0,1	1,6	-0,7	-2,1	-2,5	-3,6	-1,4	Muutos ed. kuukaudesta, % ⁴⁾ 2003 heinä
5,8	9,7	-0,9	0,0	11,9	2,4	-4,1	14,6	14,8	14,7	Muutos ed. vuodesta, % ⁴⁾ 2003 heinä

3) Koska EKP ei ilmoittanut virallisia viitekursseja näille valuutoille ennen lokakuuta 2000, taulukossa esitetään viitteelliset kurssit syyskuuhun 2000 saakka.

4) Viimeisen kuukausihavainnon prosenttimuutos on esitetty verrattuna edellisen kuukauden tietoihin ja vuotta aikaisempiin tietoihin. Positiivinen muutos merkitsee euron vahvistumista. Tammikuusta 2001 alkaen efektiivistä valuuttakurssia koskevat tilastot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien havaintojen kanssa muuttuneiden painojen vuoksi.

II Taloudellinen kehitys muissa EU-maissa

Taulukko 11

Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	YKHI	Julkisen talouden alijäämä (-)/yli-jäämä (+), % BKT:stä	Julkisen talouden brutto-velka, % BKT:stä	Valtion pitkä-aikaisten lainojen tuotot ¹⁾ , vuotuinen korko	Valuuttakurssi ²⁾ , kansallinen valuutta/ euro	Vaihtotase ja uusi pääomataase, % BKT:stä	Yksikkötyökustannukset ³⁾	BKT:n määrä	Teollisuus-tuotannon volyymindeksi ⁴⁾	Standardoitu työttömyysaste, % työvoimasta (kp.)	Lavea raha ⁵⁾	3 kk:n korko ¹⁾ , vuotuinen korko	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Tanska													
1999	2,1	3,3	53,0	4,91	7,44	1,8	2,4	2,6	0,1	4,8	-0,2	3,44	
2000	2,7	2,6	47,4	5,64	7,45	1,5	1,4	2,9	5,7	4,4	1,1	5,00	
2001	2,3	3,1	45,4	5,08	7,45	3,1	3,7	1,4	1,3	4,3	5,7	4,70	
2002	2,4	1,9	45,2	5,06	7,43	2,8	1,4	2,1	1,5	4,5	3,5	3,54	
2002	I	2,5	-	-	5,21	7,43	2,6	3,0	1,7	-0,6	4,3	2,3	3,63
	II	2,1	-	-	5,36	7,43	3,1	0,6	3,4	4,5	4,4	2,8	3,71
	III	2,4	-	-	4,92	7,43	3,6	1,0	1,6	0,9	4,6	2,6	3,57
	IV	2,7	-	-	4,74	7,43	2,0	1,0	1,5	1,1	4,7	6,1	3,27
2003	I	2,8	-	-	4,30	7,43	3,0	0,4	1,4	1,5	5,0	19,1	2,83
	II	2,2	-	-	4,12	7,43	2,48
2003	helmi	2,9	-	-	4,21	7,43	-	-	-	3,0	5,0	21,1	2,83
	maalis	2,8	-	-	4,26	7,43	-	-	-	2,1	5,0	18,5	2,67
	huhti	2,5	-	-	4,41	7,43	-	-	-	-0,1	5,0	20,6	2,67
	touko	2,1	-	-	4,09	7,42	-	-	-	-0,9	5,2	24,4	2,54
	kesä	2,0	-	-	3,85	7,42	-	-	-	.	.	.	2,22
	heinä	.	-	-	4,15	7,43	-	-	-	.	.	.	2,18
Ruotsi													
1999	0,6	1,5	62,7	4,98	8,81	2,6	-1,2	4,6	2,2	6,7	6,8	3,32	
2000	1,3	3,4	52,8	5,37	8,45	3,8	5,0	4,4	6,3	5,6	6,2	4,07	
2001	2,7	4,5	54,4	5,11	9,26	3,8	5,8	1,1	-0,3	4,9	3,4	4,11	
2002	2,0	1,2	52,4	5,31	9,16	4,1	2,1	1,9	-1,2	4,9	5,4	4,24	
2002	I	2,9	-	-	5,42	9,16	5,5	4,7	0,8	-1,2	4,9	7,0	4,00
	II	1,9	-	-	5,64	9,16	5,3	0,8	3,1	0,1	4,8	5,3	4,43
	III	1,5	-	-	5,16	9,23	4,1	1,4	2,4	-1,1	4,9	6,0	4,41
	IV	1,6	-	-	5,00	9,09	1,8	1,7	1,3	-2,5	5,1	3,4	4,09
2003	I	2,9	-	-	4,59	9,18	5,5	-0,5	2,2	-2,0	5,3	5,6	3,72
	II	2,1	-	-	4,43	9,14	5,5	3,28	
2003	helmi	3,3	-	-	4,48	9,15	-	-	-	-2,4	5,2	5,7	3,75
	maalis	2,9	-	-	4,57	9,23	-	-	-	-4,6	5,3	5,8	3,56
	huhti	2,3	-	-	4,73	9,15	-	-	-	1,9	5,4	4,4	3,56
	touko	2,0	-	-	4,37	9,16	-	-	-	-1,9	5,4	7,0	3,35
	kesä	2,0	-	-	4,20	9,12	-	-	-	.	.	5,0	2,93
	heinä	.	-	-	4,49	9,19	-	-	-	.	.	.	2,83
Iso-Britannia													
1999	1,3	1,1	45,1	5,01	0,659	-2,1	2,8	2,4	0,8	5,9	5,5	5,54	
2000	0,8	3,9	42,1	5,33	0,609	-1,8	2,4	3,1	1,6	5,4	6,6	6,19	
2001	1,2	0,8	39,0	5,01	0,622	-1,1	4,0	2,1	-2,1	5,0	8,1	5,04	
2002	1,3	-1,4	38,6	4,91	0,629	-0,8	2,3	1,9	-3,5	5,1	6,0	4,06	
2002	I	1,5	2,8	37,7	5,13	0,615	-0,2	2,8	1,4	-5,9	5,1	6,1	4,08
	II	0,9	-3,9	38,1	5,28	0,629	-2,1	2,8	1,8	-4,3	5,1	5,7	4,17
	III	1,1	-0,7	37,8	4,71	0,635	0,0	1,7	2,3	-2,4	5,2	5,7	4,01
	IV	1,6	-3,2	38,3	4,52	0,636	-1,0	1,7	2,3	-1,2	5,0	6,3	3,98
2003	I	1,5	-0,4	37,6	4,34	0,670	1,8	1,7	2,1	-0,8	5,0	6,8	3,80
	II	1,3	-5,3	38,4	4,35	0,702	8,0	3,64	
2003	helmi	1,6	-0,5	37,3	4,29	0,670	-	-	-	-0,3	5,1	6,7	3,75
	maalis	1,6	-4,7	37,6	4,41	0,683	-	-	-	-1,2	5,0	7,1	3,66
	huhti	1,5	-3,0	37,5	4,56	0,689	-	-	-	-0,9	.	8,0	3,65
	touko	1,2	-7,7	37,9	4,31	0,713	-	-	-	-4,1	.	8,2	3,63
	kesä	1,1	-5,2	38,4	4,19	0,702	-	-	-	.	.	7,9	3,64
	heinä	.	.	.	4,46	0,700	-	-	-	.	.	.	3,49

Lähteet: Eurostat (sarakeet 1, 8, 9 ja 10), Euroopan komissio (talous- ja raha-asioista vastaava pääosasto ja Eurostat) (sarake 2 [vuosittain] ja sarake 3 [vuosittain]), Reuters (sarake 12), kansalliset tilastot (sarake 2 [neljännesvuosittain ja kuukausittain], sarake 3 [neljännesvuosittain ja kuukausittain]), 4, 5, 7 [pl. Ruotsi] ja 11), EKP:n laskelma (sarakeet 6 ja 7 [Ruotsi]).

- 1) Ajanjakson keskiarvoja.
- 2) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.
- 3) Koko talous; Ison-Britannian tilastot eivät sisällä työnantajan sosiaaliturvamaksuja.
- 4) Yhteensä (rakentamista lukuun ottamatta); korjattu työpäivien määrällä.
- 5) Kuukauden lopun keskiarvoja; M3; M4 Ison-Britannian osalta.

12 Taloudellinen kehitys EU:n ulkopuolella

Taulukko 12.1

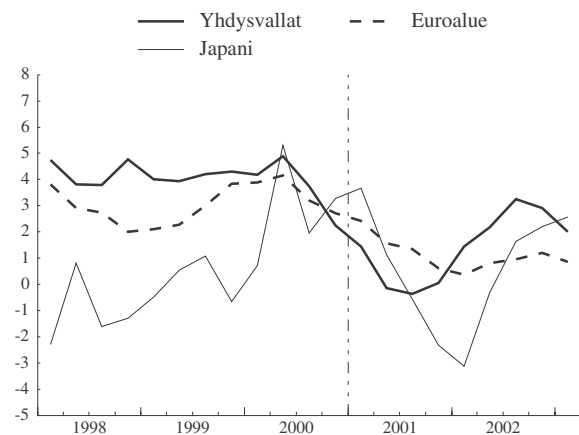
Taloudellinen kehitys

(vuotuinen prosenttimuutos, ellei toisin mainita)

	KHI	Yksikkö- työ- kustannuk- set ¹⁾	BKT:n määrä	Teollisuus- tuotannon volyyymi- indeksi ¹⁾	Työttö- myysaste, % työ- voimasta (kp.)	Lavea raha ²⁾	Pankkien- välisten 3 kk:n talletusten korko ³⁾ , vuotuinen korko	Valtion 10 vuoden lainojen tuotto ³⁾ , vuotuinen korko	Valuutta- kurssi ⁴⁾ , kansallinen valuutta/ euro	Julkisen talouden rahoitus- asema alijäämä (-) ⁵⁾ / ylijäämä (+), % BKT:stä	Julkinen brutto- velka ⁶⁾ , % BKT:stä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Yhdysvallat											
1999	2,2	-1,1	4,1	5,0	4,2	8,7	5,42	5,64	1,066	0,7	49,6
2000	3,4	3,2	3,8	5,2	4,0	9,4	6,53	6,03	0,924	1,4	44,3
2001	2,8	0,7	0,3	-4,1	4,8	11,4	3,78	5,01	0,896	-0,5	44,0
2002	1,6	-1,1	2,4	-1,0	5,8	8,0	1,80	4,60	0,946	-3,4	46,2
2002 I	1,3	-0,8	1,4	-4,0	5,6	10,7	1,90	5,06	0,877	-3,0	44,3
2002 II	1,3	-1,5	2,2	-1,5	5,8	7,8	1,92	5,08	0,919	-3,3	44,6
2002 III	1,6	-1,9	3,3	0,5	5,8	7,2	1,81	4,25	0,984	-3,4	45,3
2002 IV	2,2	-0,3	2,9	1,1	5,9	6,3	1,55	3,99	0,999	-3,8	46,2
2003 I	2,9	1,2	2,0	0,4	5,8	6,3	1,33	3,90	1,073	-4,0	46,8
2003 II	2,1	.	.	-1,2	6,2	6,8	1,24	3,61	1,137	.	.
2003 helmi	3,0	-	-	0,5	5,8	6,2	1,34	3,90	1,077	-	-
2003 maalisk.	3,0	-	-	0,0	5,8	6,3	1,29	3,79	1,081	-	-
2003 huhti	2,2	-	-	-1,0	6,0	6,5	1,30	3,94	1,085	-	-
2003 touko	2,1	-	-	-1,3	6,1	6,9	1,28	3,56	1,158	-	-
2003 kesä	2,1	-	-	-1,2	6,4	7,1	1,12	3,32	1,166	-	-
2003 heinä	.	-	-	.	.	.	1,11	.	1,137	-	-
Japani											
1999	-0,3	-1,8	0,1	0,2	4,7	3,7	0,22	1,75	121,3	-7,2	118,2
2000	-0,7	-6,0	2,8	5,7	4,7	2,1	0,28	1,76	99,5	-7,4	126,1
2001	-0,7	5,1	0,4	-6,8	5,0	2,8	0,15	1,34	108,7	-6,1	134,6
2002	-0,9	-3,0	0,1	-1,4	5,4	3,3	0,08	1,27	118,1	.	.
2002 I	-1,4	5,4	-3,1	-9,9	5,3	3,6	0,10	1,46	116,1	.	.
2002 II	-0,9	-1,7	-0,3	-3,8	5,4	3,5	0,08	1,37	116,5	.	.
2002 III	-0,8	-6,7	1,6	3,2	5,4	3,3	0,07	1,24	117,2	.	.
2002 IV	-0,5	-8,4	2,2	5,9	5,4	2,9	0,07	1,01	122,4	.	.
2003 I	-0,2	-6,9	2,6	5,6	5,4	1,9	0,06	0,80	127,6	.	.
2003 II	-0,2	.	.	2,6	.	1,6	0,06	0,60	134,7	.	.
2003 helmi	-0,2	-6,1	-	4,8	5,2	1,9	0,06	0,83	128,6	-	-
2003 maalisk.	-0,1	-5,1	-	4,1	5,4	1,7	0,06	0,74	128,2	-	-
2003 huhti	-0,1	-4,8	-	3,3	5,4	1,3	0,06	0,66	130,1	-	-
2003 touko	-0,2	-	-	1,7	5,4	1,6	0,06	0,57	135,8	-	-
2003 kesä	-0,4	.	-	2,8	.	1,8	0,06	0,56	138,1	-	-
2003 heinä	.	.	-	.	.	.	0,05	.	135,0	-	-

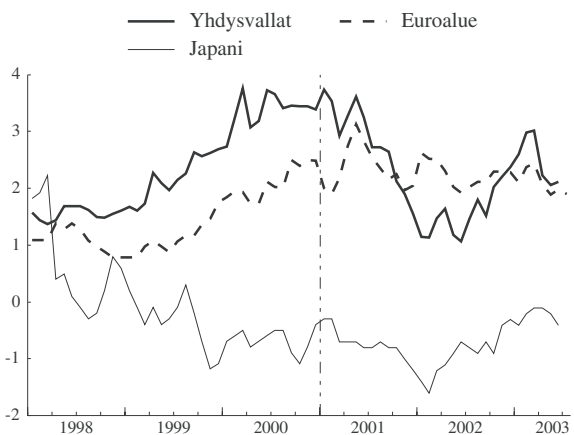
Bruttokansantuotteen määrä

(vuotuinen prosenttimuutos; neljännesvuosittain)

Kuluttajahintaindeksit

(vuotuinen prosenttimuutos; kuukausittain)

Lähteet: Kansalliset tilastot (sarakkeet 1, 2 [Yhdysvallat], 3, 4, 5, 6, 9 ja 10), OECD (sarake 2 [Japani]), Eurostat (euroaluetta koskevan kuvion tilastot), Reuters (sarakkeet 7 ja 8), EKP:n laskelma (sarake 11).

1) Tehdasteollisuus.

2) Ajanjakson keskiarvo, M3 Yhdysvaltojen osalta, M2 ja sijoitus-
todistukset Japanin osalta.

3) Lisäinformaatiota, ks. taulukot 3.1 ja 3.2.

4) Lisäinformaatiota, ks. taulukko 10.

5) Vuoden 1999 tiedot perustuvat rahoitustilinpitotilastoihin.

6) Julkisen sektorin konsolidoitu bruttovelka (ajanjakson lopussa).

Taulukko 12.2

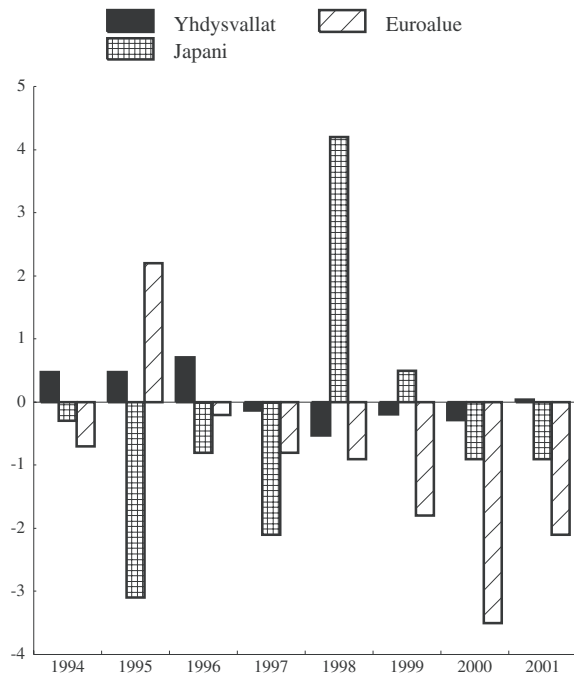
Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

(prosenttia BKT:stä)

	Kansallinen säästäminen ja investoinnit			Yritysten (pl. rahoitussektori) investoinnit ja rahoitus					Kotitalouksien investoinnit ja rahoitus ¹⁾				
	Brutto-säästäminen	Pääoman brutto-muodostus	Nettoluotonanto ulkomaille	Pääoman brutto-muodostus	Kiinteän pääoman brutto-muodostus	Rahoitusvarojen nettohankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen	Arvo-paperit ja osakkeet	Pääoma-menot	Rahoitusvarojen nettohankinta	Brutto-säästäminen	Netto-velkaantuminen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Yhdysvallat													
1999	18,4	20,9	-3,0	9,5	8,9	10,5	8,2	10,6	2,9	12,4	4,5	11,2	6,2
2000	18,4	21,1	-4,0	9,7	9,1	12,3	7,5	12,6	2,7	12,5	3,0	11,5	5,7
2001	16,5	19,1	-3,7	7,9	8,5	1,9	7,7	1,8	2,1	13,0	5,9	11,6	5,8
2002	15,1	18,6	-4,7	7,7	7,6	1,6	7,7	1,8	0,3	12,8	6,6	12,5	7,0
2001 II	16,6	19,3	-3,8	8,1	8,6	1,4	7,4	1,7	2,8	12,9	6,0	11,2	6,7
2001 III	16,5	18,8	-3,5	7,7	8,3	0,1	7,8	0,3	0,9	12,9	8,9	12,8	9,1
2001 IV	15,9	18,2	-3,6	7,1	8,0	2,1	8,5	0,8	2,4	13,4	2,5	10,9	3,6
2002 I	15,5	18,6	-4,1	7,5	7,8	1,7	7,9	1,5	0,3	12,8	6,5	12,3	6,8
2002 II	15,5	18,7	-4,8	7,7	7,6	2,9	7,7	2,9	1,1	12,7	5,6	12,7	5,9
2002 III	14,6	18,6	-4,7	7,8	7,6	0,0	7,5	0,6	-1,4	12,9	4,7	12,5	6,6
2002 IV	14,6	18,7	-5,1	7,8	7,5	1,8	7,6	2,2	1,1	12,7	9,4	12,5	8,5
2003 I	14,2	18,5	-5,2	7,5	7,4	2,6	7,3	3,1	0,8	12,7	8,3	12,4	8,4
Japani													
1999	27,8	25,9	2,2	14,4	14,8	2,4	13,7	-3,5	1,7	5,2	5,1	11,5	0,2
2000	27,7	26,2	2,3	15,8	15,4	2,4	14,3	0,3	1,2	5,2	4,1	10,7	0,0
2001	26,4	25,6	2,0	15,7	15,2	-2,3	14,1	-5,7	1,7	4,9	3,0	8,6	-0,1
2002	.	23,7	.	.	.	-3,0	.	-6,6	-0,3	.	1,5	.	-2,1
2001 II	24,2	25,4	1,7	.	.	-26,7	.	-15,3	4,0	.	11,8	.	-4,5
2001 III	25,9	25,3	2,1	.	.	6,3	.	-8,9	-1,1	.	-5,2	.	2,6
2001 IV	25,5	25,5	2,0	.	.	2,3	.	3,2	1,5	.	8,8	.	-1,5
2002 I	29,6	22,8	3,4	.	.	10,0	.	-6,7	-2,5	.	-6,5	.	2,5
2002 II	.	22,7	.	.	.	-25,0	.	-19,0	2,0	.	7,4	.	-8,0
2002 III	.	23,7	.	.	.	-0,8	.	-7,5	-2,6	.	-4,3	.	-0,1
2002 IV	.	25,0	.	.	.	3,8	.	6,1	1,5	.	8,5	.	-2,5
2003 I	.	22,9	.	.	.	23,3	.	13,9	0,2	.	-6,9	.	2,7

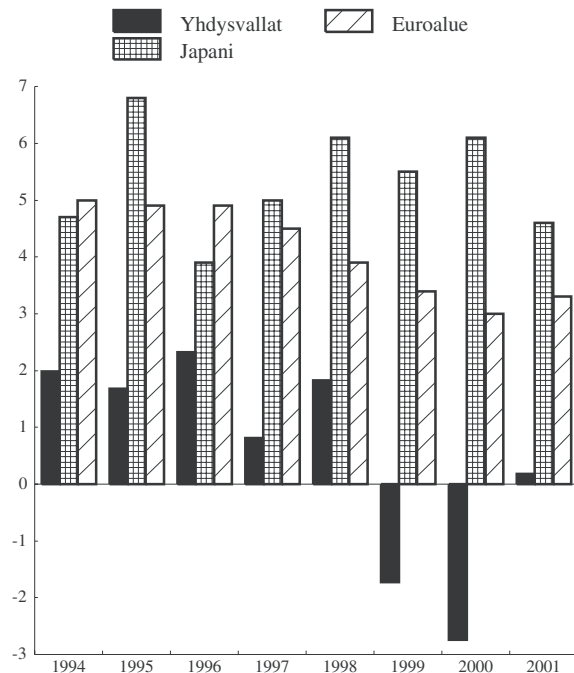
Yritysten (pl. rahoitussektori) nettoluotonanto

(prosenttia BKT:stä)

Kotitalouksien nettoluotonanto¹⁾

(prosenttia BKT:stä)

Lähteet: EKP, Federal Reserve Board, Bank of Japan ja Economic and Social Research Institute.

1) Kotitaloudet mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Teknisiä huomautuksia

Taulukot 2.3–2.7

Virtatilastojen laskeminen

Kuukausittaiset virtatilastot lasketaan kantojen kuukausierotuksista, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista.

Jos L_t on kanta kuukauden t lopussa, C_t^M uudelleenluokittelun vaikutus kuukaudessa t , E_t^M valuuttakurssimuutosten vaikutus ja V_t^M arvostusmuutosten vaikutus, virtatilastot F_t^M kuukaudessa t lasketaan seuraavasti:

$$a) F_t^M = (L_t - L_{t-1}) - C_t^M - E_t^M - V_t^M$$

Vastaavasti neljännesvuosivirtatilastot F_t^Q kuukauden t päättyvänä neljännesvuotena lasketaan seuraavasti:

$$b) F_t^Q = (L_t - L_{t-3}) - C_t^Q - E_t^Q - V_t^Q$$

Tässä L_{t-3} on kanta kuukauden $t-3$ lopussa (edellisen neljänneksen lopussa) ja esimerkiksi C_t^Q on uudelleenluokittelun vaikutus kuukauden t päättyvänä neljännesvuotena.

Taulukko 2.4

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella. Jos F_t^M ja L_t ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$c) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Kausivaihtelusta puhdistamattomien sarjojen perusjaksoksi on asetettu 100 joulukuun 2001 tilanteen mukaan. Suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauden t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona voidaan laskea joko seuraavasti:

$$d) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{F_{t-i}^M}{L_{t-i-1}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$e) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti prosenttimuutos a_t^M kuukautena t voidaan laskea seuraavasti:

$$f) a_t^M = \left(\frac{F_t^M}{L_{t-1}} \right) \times 100$$

$$g) a_t^M = \left(\frac{I_t}{I_{t-1}} - 1 \right) \times 100$$

M3:n kolmen kuukauden liukuva keskiarvo lasketaan kaavalla $(a_t + a_{t-1} + a_{t-2})/3$.

Pyörästysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukon 2.4 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) kohdasta "Euro area statistics-download" CSV-tiedostona, josta taulukon 2.4 tarkat suhteelliset muutosluvut on mahdollista laskea.

Euroalueen raha-aggregaattien ja lainojen puhdistaminen kausivaihtelusta¹

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikaatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla.² M3 puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskemalla yhteen M1:n ja erotuksien (M2–M1) ja (M3–M2) kausivaihtelusta puhdistetut aikasarjat.

Kausivaihteluista puhdistettujen kantojen indeksille estimoidaan kausitekijät.³ Niillä muokataan

¹ Lisätietoja: Euroopan keskuspankki (elokuu 2000), "Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area".

² Lisätietoja: Findley, D., Monsell, B., Bell, W., Otto, M. ja Chen, B.C. (1998), "New Capabilities and Methods of the X-12-ARIMA Seasonal Adjustment Program", *Journal of Business and Economic Statistics*, 16, 2, 127–152, tai "X-12 Reference Manual, Time Series Staff, Bureau of the Census, Washington, D.C. Sisäisiä tarkoituksia varten on käytetty myös multiplikaatiivisia malleja TRAMO-SEATS-ohjelmista. Lisätietoja: Gomez, V. ja Maravall, A. (1996), "Programs TRAMO and SEATS: Instructions for the User", Bank of Spain, Working Paper No. 9628, Madrid.

³ Tästä seuraa, että kausivaihtelusta puhdistetuissa aikasarjoissa perusjaksoksi (joulukuun 2001) indeksi yleensä poikkeaa 100:sta, mikä johtuu kausivaihtelusta tuona kuukautena.

kantoja sekä uudelleenluokittelusta ja arvostusmuutoksista aiheutuvia korjauseriä. Näin saadaan virtojen kausipuhdistetut arvot. Kausitekijät (ja kauppapäivään liittyvät tekijät) tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukot 2.5–2.8

Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Tammikuussa 1999 käyttöön otetun uuden raportointimenetelmän vuoksi kantatiedot vuoden 1999 ensimmäistä neljänestä edeltävältä ajalta eivät ole suoraan vertailukelpoisia myöhempien tietojen kanssa.

Taulukoissa 2.5–2.8 esitetyt tilastot tarkistetaan neljännesvuosittain (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuun Kuukausikatsauksissa), joten niissä esiintyvät luvut voivat hieman poiketa kuukausitilastojen luvuista.

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen (indeksisarjojen) perusteella. Jos F_t^Q ja L_{t-3} ovat yllä olevan määritelmän mukaisia, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$h) I_t = I_{t-3} \times \left(1 + \frac{F_t^Q}{L_{t-3}} \right)$$

Perusjaksoksi on asetettu 100 joulukuun 2001 tilanne. Suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä neljän neljänneksen jaksossa voidaan laskea joko seuraavasti:

$$i) a_t = \left[\prod_{i=0}^3 \left(1 + \frac{F_{t-3i}^Q}{L_{t-3(i+1)}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$j) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Vastaavasti prosenttimuutos edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä a_t^Q kuukauteen t päättyvänä neljänneksenä voidaan laskea seuraavasti:

$$k) a_t^Q = \left(\frac{F_t^Q}{L_{t-3}} - 1 \right) \times 100$$

$$l) a_t^Q = \left(\frac{I_t}{I_{t-3}} - 1 \right) \times 100$$

Pyörästysten vuoksi näin lasketut luvut eivät välttämättä täsmää taulukkojen 2.5–2.7 lukujen kanssa. Kausivaihtelusta puhdistetut, useampidesimaaliset kantatiedot ovat saatavissa EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int) kohdasta ”Euro area statistics-download” CSV-tiedostona, josta taulukkojen 2.5–2.7 tarkat suhteelliset muutokset on mahdollista laskea.

Taulukko 3.7

Suhteellisten vuosimuutosten laskeminen

Muutosprosentit lasketaan rahoitustransaktioiden perusteella ja siten ne on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista. Muutosprosentit lasketaan joko virtatietojen tai kausivaihtelusta puhdistettujen kantatietojen perusteella. Jos N_t^M kuvaa virtaa (nettoemissioita) kuukauden t aikana, L_t kantaa kuukauden t lopussa, kuukauden t kausivaihtelusta puhdistettu kanta I_t on

$$m) I_t = I_{t-1} \times \left(1 + \frac{N_t^M}{L_{t-1}} \right)$$

Perusjaksoksi on asetettu 100 joulukuun 2001 tilanne. Suhteellinen vuosimuutos a_t eli muutos kuukauteen t päättyvänä 12 kuukauden ajanjaksona voidaan laskea joko seuraavasti:

$$n) a_t = \left[\prod_{i=0}^{11} \left(1 + \frac{N_{t-1-i}^M}{L_{t-1-i}} \right) - 1 \right] \times 100$$

tai seuraavasti:

$$o) a_t = \left(\frac{I_t}{I_{t-12}} - 1 \right) \times 100$$

Arvopaperien liikkeeseenlaskujen suhteellisten vuosimuutosten laskemisessa käytetään samaa metodologia kuin raha-aggregaattien suhteellisten

vuosimuutosten laskemisessa. Ainoa ero on, että kaavassa käytetään F-muuttujan tilalla N-muuttujaa. Syynä on se, että näin tehdään ero rahaaggregaattien virtatietojen ja arvopaperien liikkeeseenlaskuja koskevien nettomääräisten tilastojen välillä. Arvopaperitilastoissa EKP kerää erikseen bruttomääräisiä liikkeeseenlaskuja ja lunastuksia koskevat tiedot.

Taulukko 4.1

YKHI-tietojen puhdistaminen kausivaihtelusta⁴

Kausitasoituksessa käytetty lähestymistapa perustuu multiplikatiiviseen erittelyyn X-12-ARIMA-ohjelmalla (ks. alaviite 2). Kokonaisindeksi puhdistetaan kausivaihtelusta epäsuorasti laskeamalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut jalostettuja ja jalostamattomia elintarvikkeita, muita teollisuustuotteita kuin energiaa sekä palveluja koskevat euroalueen aikasarjat. Energian hintoja koskevia tietoja ei ole puhdistettu, koska kausivaihtelusta ei ole tilastollista näyttöä. Kausitekiöt tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

Taulukko 8.2

Vaihtotaseen puhdistaminen kausivaihtelusta

Kausivaihtelusta puhdistaminen, joka tässä perustuu aikasarjan komponenttien multiplikatiiviseen malliin, toteutetaan X-12-ARIMA-ohjelmalla (versio 0.2.2) (ks. alaviite 2). Tavarakaupan taseessa kausivaihtelusta puhdistaminen käsittää korjaukset työpäivien lukumäärän, karkausvuosien ja pääsiäispyhien vaikutuksista, palvelutaseessa pelkästään työpäivien lukumäärän vaikutuksista. Tuotannon tekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja koskevia tietoja ei korjata vastaavasti. Koko vaihtotaseen kausivaihtelusta puhdistettu sarja muodostetaan laskemalla yhteen kausivaihtelusta puhdistetut euroalueen tavarakauppaa, palveluja, tuotannon tekijäkorvauksia ja tulonsiirtoja kuvaavat aikasarjat. Kausikomponentit tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa.

⁴ Ks. alaviite 1.

Yleistä

Euroopan keskuspankin (EKP) keräämät ja julkaisemat tilastot perustuvat toukokuussa 2000 julkaistuun asiakirjaan ”Statistical information collected and compiled by the ESCB”, jolla päivitetään heinäkuussa 1996 julkaistua asiakirjaa ”Statistical requirements for Stage Three of Monetary Union (Implementation Package)”. Päivitetystä asiakirjasta käsitellään raha- ja pankkitilastoja sekä niihin liittyviä tilastoja, kuten maksutasetilastoja, ulkomaista varallisuutta koskevia tilastoja ja rahoitustilinpitoa. Sen sijaan ne EKP:n vaatimukset, jotka koskevat hinta- ja kustannustilastoja, kansantalouden tilinpitoa, työmarkkinatilastoja, julkisen talouden tulo- ja menotilastoja, lyhyen aikavälin tarjonta- ja kysyntätilastoja sekä yrittäjiä ja kuluttajia koskevia suhdannekyselyitä, esitetään elokuussa 2000 julkaisussa asiakirjassa ”Requirements in the field of general economic statistics”.¹

Nämä tilastot keskittyvät euroalueeseen kokonaisuutena, EKP:n kuukausikatsauksessa julkaistaan uusia tietoja heti tuoreeltaan. Pitkän aikavälin yksityiskohtaisia tilastotietoja lisäselvityksineen on saatavissa EKP:n verkkosivujen osassa ”Statistics”(www.ecb.int). Näiden verkkosivujen osassa ”Statistics on-line” on käytettävissä hakutoiminto, niiden kautta voi tilata tilastoaineistoja ja ladata tilastoja zip-pakatussa CSV-muodossa (Comma Separated Value).

Koska ecun muodostavat valuutat eivät ole samat kuin rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat, rahaliiton ulkopuolisten jäsenvaltioiden valuuttojen kurssimuutokset vaikuttaisivat niihin vuotta 1999 edeltäviin tilastojen lukuun, jotka saataisiin muuttamalla rahaliittoon osallistuvien jäsenvaltioiden valuutat senhetkisten vaihtokurssien mukaan ecuiksi. Jotta tämä voitaisiin välttää rahatilastoissa, taulukoiden 2.1–2.8 tiedot vuotta 1999 edeltävältä ajalta on ilmoitettu yksikköinä, jotka on saatu muuttamalla kansalliset valuutat 31.12.1998 asetetuilla euron peruuttamattomilla muuntokursseilla. Ellei toisin mainita, hinta- ja kustannustilastot vuotta 1999 edeltävältä ajalta perustuvat kansallisissa valuutoissa ilmoitettuun tietoihin.

Tietoja on tarpeen mukaan laskettu yhteen tai konsolidoitu (mukaan lukien maitten välinen konsolidointi).

Kuukausikatsauksen tilastot perustuvat yleensä tietoihin, jotka ovat olleet käytettävissä EKP:n neuvoston kunkin kuukauden ensimmäistä kokouspäivää edeltävänä päivänä. Tämän numeron tilastot perustuvat 30.7.2003 käytettävissä olleisiin tietoihin.

Uusimmat tiedot ovat usein ennakkotietoja, joita voidaan myöhemmin tarkistaa. Pyörästysten vuoksi eri lukujen yhteissummat eivät välttämättä täsmää.

Euroalueen tilastolliset aikasarjat käsittävät ne jäsenvaltiot, jotka tarkastelujaksona kuuluvat euroalueeseen. Tämä tarkoittaa, että vuoden 2000 loppua edeltävät aikasarjat kattavat 11 maata käsittävän euroalueen ja vuoden 2001 alusta aikasarjat kattavat 12 maata käsittävän euroalueen. Poikkeukset tähän sääntöön ilmoitetaan erikseen.

Taulukoissa euroalueen laajeneminen esitetään viivalla ja kuvioissa katkoviivalla. Vuotta 2001 koskevista absoluuttisista ja prosenttimääräisistä muutoksista on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon Kreikan liittyminen euroalueeseen.

Kreikan tiedoilla täydennetyt euroalueen tilastot ovat ladattavissa (CSV-muodossa) EKP:n verkkosivuilta (www.ecb.int).

Ryhmään ”EU:hun liittyvät maat” kuuluvat Tšekki, Viro, Kypros, Latvia, Liettua, Unkari, Malta, Puola, Slovenia ja Slovakia.

Yhteenveto

Taulukossa esitetään yhteenveto euroalueen talouskehityksen keskeisimmistä piirteistä.

¹ Euroopan tasolla raha-, pankki- ja rahoitusmarkkinatilastoista vastaa EKP. Maksutasetilastoista sekä ulkomaista varallisuutta ja rahoitustilinpitoa koskevista tilastoista vastaavat Euroopan komissio (Eurostat) ja EKP yhdessä. Hinta- ja kustannustilastoista ja muista taloustilastoista vastaa Euroopan komissio (Eurostat).

Rahapolitiikkatilastot

Taulukoissa 1.1–1.5 esitetään eurojärjestelmän (Eurosystem) konsolidoitu tase, tietoja eurojärjestelmän rahapoliittisista operaatioista sekä tilastoja, jotka liittyvät vähimmäisvarantoihin ja pankkijärjestelmän likviditeettiasemaan. Taulukot 1.2 ja 1.3 kuvaavat siirtymistä vaihtuvakorkoihin huutokauppoihin kesäkuussa 2000.

Rahatalous ja sijoitusrahastot

Taulukoissa 2.1–2.3 esitetään rahalaitoksiin liittyviä, rahataloutta koskevia tilastoja eurojärjestelmä mukaan lukien. Taulukon 2.3 tiedot on konsolidoitu; euroalueen rahalaitosten välisiä positioita ei ole esitetty, mutta niiden saamista ja velkojen yhteissummien erotus esitetään sarakkeessa 13. Taulukossa 2.4 on rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta johdetut rahaagregaatit ja joitakin valtionhallinnon (monetaarisia) velkoja. M3 on laskettu ilman euroalueen ulkopuolisten hallussa olevia euroalueella sijaitsevien rahamarkkinarahastojen rahasto-osuuksia, euroalueella sijaitsevien rahalaitosten liikkeeseen laskemia rahamarkkinapapereita ja enintään kahden vuoden velkapapereita. Nämä osuudet sisältyvät taulukon 2.3 erään ”ulkomaiset velat”, joten ne vaikuttavat myös taulukossa 2.4 esitettyyn erään ”ulkomaiset nettosaamiset”. Taulukossa 2.5 esitetään neljännesvuositilastot rahalaitosten lainoista kotitalouksille ja yrityksille eriteltyinä käyttötarkoituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Taulukossa 2.6 on neljännesvuositilastot euroalueella olevien talletuksista rahalaitoksiin ja taulukossa 2.7 neljännesvuositilastot euroalueen ulkopuolisiin kohdistuvista rahalaitosten saamisista ja veloista. Taulukossa 2.8 esitetään neljännesvuositilastot joistakin rahalaitosten tase-eristä valuutoittain. Taulukoissa 2.5–2.7 esitetään virtatiedot, jotka on puhdistettu uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtamattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamista eroista, sekä vuotuiset prosenttimuutokset. Luettelo rahalaitoksista on kokonaisuudessaan EKP:n verkkosivuilla. Sektoriluokitus on esitetty yksityiskohtaisesti raha- ja pankkitilastojen sektorikäsikirjassa ”Money and Banking Statistics Sector Manual – Guidance for the sta-

tistical classification of customers” (EKP, marraskuu 1999). Rahalaitossektorin konsolidoidusta taseesta annettua asetusta koskevissa ohjeissa ”Guidance Notes to Regulation ECB/2001/13 on the MFI Balance Sheet Statistics” esitetään suositukset, joita kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa. Tilastotiedot on kerätty ja laadittu 1.1.1999 lähtien raha-laitossektorin konsolidoidusta taseesta annetun Euroopan keskuspankin asetuksen (EKP/2001/13, joka tammikuussa 2003 korvasi aiemman asetuksen EKP/1998/16) mukaisesti.

EKP:n asetuksen EKP/2001/13 voimaantulon myötä tase-erä ”Rahamarkkinapaperit” on yhdistetty erään ”Velkapaperit” rahalaitosten taseen sekä saamis- että velkapuolella.

Taulukossa 2.9 esitetään euroalueen sijoitusrahastojen (muiden kuin rahamarkkinarahastojen) neljännesvuositaseiden kantatiedot. Taseet on laskettu yhteen, ja siten velkoihin lasketaan mukaan hallussa olevat muiden rahastojen liikkeeseen laskemat rahasto-osuudet. Sijoitusrahastojen varat/velat on jaoteltu rahaston sijoituspolitiikan (osakerahastot, pitkän ja keskipitkän koron rahastot, yhdistelmärahastot, kiinteistörahastot ja muut rahastot) ja sijoittajatyypin (yleisölle tarjottavat rahastot ja rajoitetulle sijoittajajoukolle tarjotut rahastot) mukaan. Taulukossa 2.10 esitetään sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase rahastotyypin mukaan ja taulukossa 2.11 sijoitusrahastojen yhteenlaskettu tase sijoittajatyypin mukaan.

Rahoitusmarkkinat ja korot

EKP tuottaa tilastot, jotka koskevat rahamarkkinakorkoja, valtion pitkäaikaisten lainojen tuottoja ja osakeindeksejä (taulukot 3.1–3.3), sähköisistä markkinainformaatiojärjestelmistä saatujen tietojen perusteella. Pankkien luotto- ja talletuskorkoja koskevien tilastojen (taulukko 3.4) yksityiskohdat ilmenevät taulukon alaviitteestä.

Muiden arvopapereiden kuin osakkeiden (velkapapereiden) liikkeeseenlaskua koskevat tilastot esitetään taulukoissa 3.5, 3.6 ja 3.7. Tilastossa 3.8 esitetään noteerattujen osakkeiden kannat. Vel-

kapaperit on jaoteltu pitkä- ja lyhytaikaisiin arvopapereihin. Lyhytaikaisilla arvopapereilla tarkoitetaan arvopapereita, joiden alkuperäinen maturiteetti on enintään yksi vuosi (EKT 95:n luokittelun mukaisesti; poikkeuksellisesti enintään kaksi vuotta). Pitkäaikaisiin arvopapereihin lasketaan arvopaperit, joiden alkuperäinen maturiteetti on pitempi kuin yksi vuosi tai joiden valinnainen matu-riteetti on vähintään yksi vuosi tai joiden maturiteettia ei ole määritelty. Euroalueella olevia velkapaperien liikkeeseenlaskijoita koskevien tilastojen arvioidaan kattavan noin 95 % kaikista liikkeeseenlaskuista.

Taulukosta 3.5 käyvät ilmi lyhyt- ja pitkäaikaisien arvopapereiden liikkeeseen laskut, kuoletukset ja kannat. Nettomääräiset liikkeeseenlaskut ja kantojen muutokset eroavat toisistaan arvostusmuutosten, uudelleenluokittelun sekä muiden muutosten vuoksi.

Taulukossa 3.6 eritellään sektoreittain euromääräisten arvopapereiden liikkeeseenlaskijat euroalueella ja sen ulkopuolella. Euroalueen liikkeeseenlaskijoiden sektoriluokitus on EKT 95:n mukainen.² Euroalueen ulkopuolisten liikkeeseenlaskijoiden luokituksessa termillä ”pankit (ml. keskuspankit)” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat samantyyppisiä kuin rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) ja jotka sijaitsevat euroalueen ulkopuolella. Euroopan investointipankki sisältyy luokitukseen ”kansainväliset järjestöt”. Euroopan keskuspankki sisältyy eurojärjestelmään.

Taulukossa 3.6 yhteismäärät (sarakeet 1, 7 ja 14) ovat samat kuin taulukossa 3.5 esitetyt luvut euromääräisten arvopapereiden kannoista (sarakeet 8, 16 ja 20), bruttomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 5, 13 ja 17) ja nettomääräisistä liikkeeseenlaskuista (sarakeet 7, 15 ja 19). Rahalaitosten liikkeeseen laskemien arvopapereiden kanta (sarake 2) taulukossa 3.6 vastaa suurin piirtein taulukossa 2.8.3 esitettyjä rahalaitosten yhteenlasketun taseen velkapuolen rahamarkkinapapereita ja velkapapereita (sarakeet 2 ja 10), vaikka liikkeeseenlaskutilastojen kattavuus onkin tällä hetkellä hieman suppeampi.

Taulukossa 3.7 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemien velkapaperien vuotuinen kasvuvauhti liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaot-

teltuna. Tilastot perustuvat sellaisiin rahoitus-trans-aktioihin, joissa institutionaalinen yksikkö ostaa tai myy rahoitusvaateita, jolloin otetaan velkaa tai maksetaan sitä pois. Vuotuiseen kasvuvauhtiin ei siten lasketa mukaan uudelleenluokittelun, arvostusmuutosten, valuuttakurssimuutosten tai itse transaktioista johtumattomien muiden vastaavien muutosten aiheuttamia eroja.

Taulukossa 3.8 esitetään euroalueella olevien liikkeeseen laskemat noteeratut osakkeet liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuna. Yritysten liikkeeseen laskemien noteerattujen osakkeiden kuukausitiedot vastaavat taulukossa 6.1 esitettyjä neljännesvuosisarjoja (Velat, sarake 20).

YKHI-inflaatio ja hinnat

Tämän osan ja reaalityökalouden tilastot ovat muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta Euroopan komission (lähinnä Eurostatin) ja kansallisten tilastoviranomaisten tuottamia. Euroaluetta koskevat tiedot on saatu laskemalla yksittäisten jäsenvaltioiden tiedot yhteen. Tilastot ovat mahdollisimman yhtenäisiä ja vertailukelpoisia. Yleensä tuoreimmista tilastoista saa vertailukelpoisinta tietoa.

Euroalueen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi YKHI (taulukko 4.1) on käytettävissä vuodesta 1995 lähtien. YKHI perustuu kansallisiin yhdenmukaistettuihin kuluttajahintaindeksihin, jotka lasketaan samoin menetelmin kaikissa euroalueen valtioissa. Tavara- ja palveluerien jaottelu perustuu YKHIn erien luokittelussa käytettyyn yksilöllisen kulutuksen luokitukseen käyttötarkoituksen mukaan (Classification of Individual Consumption by Purpose, COICOP). YKHIn sisältyvät kotitalouksien todelliset rahamääräiset kulutusmenot euroalueen muodostamalla talousalueella. Taulukossa on myös EKP:n kokoaamat, kausivaihtelusta puhdistetut YKHI-tilastot.

2 Sektorijaottelu on EKT 95:n mukainen. Kuukausikatsauksen taulukoissa käytetyt sektoriluokitukset ovat seuraavat: rahalaitokset (ml. eurojärjestelmä) sisältää EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit (S121) sekä muut rahalaitokset (S122); muut rahoituslaitokset kuin rahalaitokset sisältää muut rahoituslaitokset kuin vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S123), rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S124) sekä vakuutuslaitokset ja eläkerahastot (S125); yritykset (S11); valtio (S1311); muut julkisyhteisöt sisältää osavaltiohallinnon (S1312), paikallishallinnon (S1313) ja sosiaaliturvarahastot (S1314).

Reaalitalous

Kansantalouden tilinpitoa koskevat tilastot (taulukot 4.2 ja 5.1) – mm. neljännesvuosittaiset yhteenvedot tilinpidosta – tulevat täysin vertailukelpoisiksi koko euroalueella, kun Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä (EKT 95) otetaan käyttöön vuoden 1999 aikana ja sen jälkeen. Osa tilastoista on jo täysin vertailukelpoisia. Taulukossa 4.2.2 esitetyt bruttokansantuotteen deflaattorit vuotta 1999 edeltävältä ajalta on laskettu kansallisessa valuutassa kansallisten tietojen perusteella. Tämän Kuukausikatsauksen kansantalouden tilinpitotilastot perustuvat EKT 95:een.

Taulukossa 5.2 on muita keskeisiä reaalitalouden tilastoja. EU:n neuvoston 19.5.1998 antaman lyhyen aikavälin tilastoja koskevan asetuksen (EY) N:o 1165/98 täytäntöönpano kasvatkaa käytettävissä olevien euroaluetta koskevien tilastojen määrää. Tuotteiden loppukäytön mukainen erittely taulukoissa 4.2.1 ja 5.2.1 vastaa ilman rakennusteollisuutta lasketun teollisuuden yhdenmukaistettua alajaottelua (NACE-luokittukset C–E) teollisuuden koontiryhmiin siten kuin komission 26.3.2001 antamassa asetuksessa (EY) N:o 586/2001 on määritelty.

Barometritiedot (taulukko 5.3) perustuvat Euroopan komission tekemiin yritys- ja kuluttajakyselyihin.

Työllisyystilastot (taulukko 5.4) perustuvat EKT 95:een. Milloin euroaluetta koskevat tiedot eivät ole kattavia, jotkin luvut ovat käytettävissä oleviin tietoihin perustuvia EKP:n arvioita. Työttömyystilastot ovat Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ohjeiden mukaisia. Työttömyysasteen laskemisessa käytetyt työvoiman määrää koskevat arviot poikkeavat taulukossa 5.4 esitetyistä yhteenlasketuista työllisyys- ja työttömyyslukuista.

Säästäminen, investoinnit ja rahoitus

Taulukossa 6.1 esitetään euroalueen ei-rahoitussektorin rahoitustilipidon neljännesvuositilastot, joissa ovat mukana julkisyhteisöt (S13), yritykset (S11) ja kotitaloudet (S14) mukaan lukien kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15). Tilastot sisältävät kantatie-

dot ja EKT 95:n mukaiset taloustoimet. Tilastoissa esitetään ei-rahoitussektorin rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja. Rahoituksen hankintaa käsittelevässä osassa velat on jaoteltu EKT 95:n luokituksen ja alkuperäisen maturiteetin mukaan. Rahoituksen käyttöä (saamia) koskevat tiedot eivät ole yhtä yksityiskohtaisia kuin tiedot rahoituksen hankinnasta erityisesti sen vuoksi, ettei niitä pystytä erittelemään sektoreittain. Sekä kantatiedot että tiedot rahoitustaloustoimista saattavat antaa talouskehityksen taustaa selventäviä viitteitä.

Taulukossa 6.2 esitetään neljännesvuosittaiset vakuutuslaitosten ja eläkerahastojen (S125) rahoitustilipidon tiedot. Kuten taulukossa 6.1, tilastot sisältävät kantatiedot ja rahoitustaloustoimet, ja niissä esitetään rahoituksen käyttöä ja hankintaa koskevia tietoja.

Taulukkojen 6.1 ja 6.2 neljännesvuositiedot perustuvat kansallista tilipitoa koskeviin neljännesvuositietoihin, rahalaitosten taseisiin ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja koskeviin tilastoihin. Taulukon 6.1 tiedot perustuvat myös BIS:n kansainvälisiin pankkitilastoihin. Vaikka euroalueen tilastot perustuvatkin kaikkien euroalueen maiden rahalaitosten taseita ja arvopapereiden liikkeeseenlaskuja koskeviin tietoihin, Irlannin ja Luxemburgin kansallisen tilinpidon neljännesvuositilastoja ei toistaiseksi ole käytettävissä.

Taulukossa 6.3 esitetään kaikkien euroalueen sektoreiden säästämistä, (rahoitusomaisuuteen ja muuhun kuin rahoitusomaisuuteen tehtyjä) investointeja ja rahoitusta koskevat vuotuiset tiedot. Yritysten ja kotitalouksien tiedot esitetään erikseen. Näistä vuotuisista tilastoista saadaan entistä yksityiskohtaisempaa tietoa rahoitusvarojen hankinnasta, ja ne ovat yhdenmukaisia taulukoissa 6.1 ja 6.2 esitettyjen neljännesvuositietojen kanssa.

Julkisen talouden rahoitusasema

Taulukoissa 7.1–7.3 esitetään euroalueen julkisen talouden rahoitusasema. Tiedot on suurimaksi osaksi konsolidoitu, ja ne perustuvat EKT 95:een. EKP laatii euroalueen aggregaattitilastot jäsenmaiden toimittamien tietojen perusteella, ja tilastoja päivitetään säännöllisesti. Tiedot, jot-

ka koskevat euroalueen maiden julkisen talouden alijäämää ja julkista velkaa, voivat poiketa Euroopan komission liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn yhteydessä käyttämistä tiedoista.

Taulukossa 7.1 esitetään julkisyhteisöjen tulot ja menot EKT 95:n määritelmien mukaisesti sellaisina kuin ne on muutettu Euroopan komission 10.7.2000 antamassa asetuksessa N:o 1500/2000. Taulukossa 7.2 esitetään konsolidoitu julkisen talouden bruttovelka nimellisarvoisena liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä käsittelevien Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten mukaisesti. Taulukoissa 7.1 ja 7.2 esitetään yhteenvedot euroalueen yksittäisten maiden tiedoista, koska ne ovat tärkeitä vakaus- ja kasvusopimuksen kannalta. Taulukossa 7.3 esitetään analyysi julkisen talouden velasta. Julkisen velan muutoksen ja julkisen talouden alijäämän erotus (eli alijäämä-/velkakoikaisu) johtuu pääasiassa julkisyhteisöjen rahoitusvarojen muutoksista ja valuutan arvostusmuutosten vaikutuksista.

Maksutase ja ulkomainen varallisuus (ml. valuuttavaranto)

Maksutasetta (taulukot 8.1–8.6) ja ulkomaista varallisuutta (taulukot 8.8.1–8.8.4) koskevien tilastojen käsitteet ja määritelmät vastaavat yleensä IMF:n maksutasekäsikirjan 5. laitosta (lokakuu 1993), EKP:n toukokuussa 2003 antamien Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksia koskevia suuntaviivoja (EKP/2003/7) ja Eurostatin ohjeita.

Euroalueen maksutasetilastot on laatinut EKP. Joulukuuhun 1998 asti tiedot on ilmoitettu ecuinä. Maksutasetilaston tuoreimmat kuukausitiedot ovat ennakkotietoja, jotka tarkistetaan seuraavan kuukauden päivityksen sekä yksityiskohtaisten neljännesvuosittaisten maksutasetilastojen julkaisemisen yhteydessä. Aiempia tietoja tarkistetaan aika ajoin ja jos lähdeaineiston kokoaismetodeissa on tapahtunut muutoksia.

Tilastot, jotka perustuvat osittain arvioihin, eivät ole täysin vertailukelpoisia myöhempien havaintojen kanssa. Taulukossa 8.5.2 on jaoteltu euroalueella olevien sijoitukset euroalueen ulkopuolisten liikkeeseen laskemiin arvopapereihin

sijoittajan sektorin mukaan. Sen sijaan ulkomaisen sijoittajien sijoituksia euroalueella olevien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin ei toistaiseksi voida esittää liikkeeseenlaskijan sektorin mukaan jaoteltuina.

Metodologinen selvitys euroalueen maksutaseen rahataloudellisesta esittelystä (taulukko 8.7) on EKP:n verkkosivujen osassa ”Statistics” (www.ecb.int). Ks. myös kehikko 1 kesäkuun 2003 Kuukausikatsauksessa.

Euroalueen ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot (taulukot 8.8.1–8.8.4) on saatu laskemalla yhteen euroalueen jäsenmaiden ulkopuoliset saamiset ja velat eli euroaluetta käsitellään yhtenä kokonaisuutena alkaen vuoden 1999 lopun tilanteesta. Siten euroalueen ulkopuoliset saamiset ja velat on voitu tilastoissa eritellä (ks. myös joulukuun 2002 Kuukausikatsauksen talouskehitys-osan kehikko 9). Vuoden 1997 ja vuoden 1998 lopun ulkomaista varallisuutta koskevat tilastot on saatu laskemalla yhteen kansalliset nettomääräiset tiedot. Nettomääräinen menetelmä ja euroalueen ulkopuolisten tietojen yhteenlaskeminen eivät välttämättä tuota täysin vertailukelpoisia tietoja. Ulkomainen varallisuus on laskettu käyttäen tämänhetkisiä markkinahintoja poikkeuksena suorien sijoitusten kantatiedot, jotka laajalti perustuvat kirjanpitoarvoihin.

Eurojärjestelmän valuuttavarannon ja siihen liittyvien saamisten kannat sekä EKP:n valuuttavaranto ja siihen liittyvät saamiset esitetään taulukossa 8.8.5., jonka tiedot ovat IMF:n ja BIS:n valuuttavarannon ja valuuttamääräisen likviditeetin raportointimallin mukaisia. Aiempia tilastoja tarkistetaan jatkuvasti, eivätkä valuuttavarantotilastot vuoden 1999 loppua edeltävältä ajalta ole täysin vertailukelpoisia myöhempien tilastojen kanssa. Eurojärjestelmän valuuttavarannon tilastointia käsittelevä julkaisu on saatavissa EKP:n verkkosivuilla (Statistical treatment of the Eurosystem’s international reserves. Lokakuu 2000).

Tavaroiden ulkomaankauppa

Taulukossa 9 esitetään euroalueen tavaroiden ulkomaankauppa. Enin osa tiedoista on saatu

Eurostatista. EKP laskee määraindeksit Eurostatin arvo- ja yksikköarvoindeksien perusteella. Yksikköarvoindeksit puhdistetaan kausivaihtelusta EKP:ssä ja arvoa koskevat tilastot puhdistetaan kausivaihtelusta ja korjataan työpäivien määrillä Eurostatissa.

Raaka-aineiden ja tuotantohyödykkeiden, investointitavaroiden ja kulutustavaroiden hyödykejako noudattaa SITC-luokitukseen (3. tarkistettu laitos) perustuvaa Broad Economic Categories luokitusta. Valmistettujen tavaroiden ja öljyn hyödykejako noudattaa SITC-luokitusta (3. tarkistettu laitos). Maantieteellisessä jaottelussa euroalueen tärkeimmät kaupakumppanit esitetään joko maittain tai ryhmittäin.

Määritelmien, luokittelun, kattavuuden ja kirjausajankohdan erojen vuoksi ulkomaankaupan tilastot eivät ole täysin verrattavissa maksutasetilastojen tavarakaupan eriin (taulukot 8.1 ja 8.2). Ero johtuu osittain siitä, että vakuutus ja rahti on laskettu mukaan tavaroiden tuontitilastoissa. Vakuutuksen ja rahdin osuus tuonnin arvosta (kulut, vakuutus ja rahti hintaan luettuina) oli noin 3,8 % vuonna 1998 (EKP:n arvio).

Valuuttakurssit

Taulukossa 10 esitetään EKP:n laskemat euron nimellinen ja reaaliinen efektiivinen valuuttaindeksi. Indeksit perustuvat euron valuuttakurssien painotettuihin keskiarvoihin. Painot perustuvat teollisuustuotteiden kaupankäyntitilastoihin vuosilta 1995–97, ja niissä on otettu huomioon kolmansien markkinoiden vaikutus. Joulukuuhun 2000 asti suppeaan maaryhmään kuuluvat ne maat, joiden valuutat on esitetty taulukossa, sekä Kreikka. Alkaen tammikuusta 2001, jolloin Kreikka otti euron käyttöön, Kreikan drakmaa ei enää ole mukana euron efektiivisessä valuuttakurssis-

sa, mikä on otettu painoissa huomioon. Laajaan maaryhmään kuuluvat lisäksi seuraavat maat: Algeria, Argentiina, Brasilia, Etelä-Afrikka, Filippiinit, Indonesia, Intia, Israel, Kiina, Kroatia, Kypros, Malesia, Marokko, Meksiko, Puola, Romania, Slovakia, Slovenia, Taiwan, Thaimaa, Tšekki, Turkki, Unkari, Uusi-Seelanti, Venäjä ja Viro. Reaaliset valuuttakurssit on laskettu käyttämällä deflaattoreina kuluttajahintoja, tuottajahintoja, BKT:n deflaattoria, tehdasteollisuuden yksikkötyökustannuksia sekä koko talouden yksikkötyökustannuksia. Jos deflaattoreita ei ole vielä saatavissa, on käytetty arvioita. Valuuttakurssit, jotka on deflaatoitu BKT:n deflaattorilla ja koko talouden yksikkötyökustannuksilla, koskevat kahdentoista maan euroaluetta, eli Kreikka sisältyy niihin koko ajanjaksolla.

Taulukossa esitetään euron kahdenväliset kurssit suhteessa niihin 12 valuuttaan, joita EKP käyttää ”suppean” efektiivisen valuuttakurssin laskennassa. EKP julkaisee päivittäisiä viitekursseja näille ja joillekin muille valuutoille. Lisätietoja efektiivisten valuuttakurssien laskennasta on tämän Kuukausikatsauksen artikkelissa ”Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys” sekä EKP:n Occasional Paper -sarjan julkaisussa no. 2 (Buldorini L., Makrydakias S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro, helmikuu 2002), joka on saatavissa EKP:n verkkosivuilta.

Talouden ja rahoitusmarkkinoiden kehitys euroalueen ulkopuolella

EU:n muita jäsenvaltioita koskevat tilastot (taulukko 11) noudattavat samoja periaatteita kuin euroalueen tilastot. Yhdysvaltoja ja Japania koskevat tilastot (taulukot 12.1 ja 12.2) perustuvat kansallisiin lähteisiin.

Eurojärjestelmän rahapoliittiset toimenpiteet¹

2.1.2001

Kreikka otti euron käyttöön 1.1.2001, ja siitä tuli näin ollen kahdestoista yhteisen rahan käyttöönsä ottava EU:n jäsenvaltio. Se on myös ensimmäinen EU:n jäsenvaltio, joka siirtyy yhteisen rahan käyttöön sen jälkeen, kun talous- ja rahaliiton (EMU) kolmas vaihe 1.1.1999 alkoi. Kreikan keskuspankki on nyt siten eurojärjestelmän täysivaltainen jäsen, jolla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin euron aiemmin käyttöön ottaneiden 11 EU-jäsenvaltion kansallisilla keskuspankeilla. Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön artiklan 49 mukaisesti Kreikan keskuspankki maksaa EKP:n pääomasta merkitsemänsä osuuden loppuosan ja osuutensa EKP:n rahastoista sekä siirtää EKP:lle osan omista varannoistaan.

Vuoden 2001 ensimmäinen perusrahoitusoperaatio, josta ilmoitettiin 29.12.2000, on eurojärjestelmän kreikkalaisille vastapuolille ensimmäinen. Operaation toteutus onnistuu hyvin. Likviditeettiä jaetaan 101 miljardia euroa. Jaossa otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän likviditeettitarpeiden lisääntyminen, joka johtuu Kreikan rahalaitosten liittymisestä järjestelmään.

4.1.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuoden 2001 pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan likviditeettiä 20 miljardia euroa kussakin. Tällöin otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotetut likviditeettitarpeet vuonna 2001 ja eurojärjestelmän halukkuus kattaa edelleen suurin osa rahoitussektorin likviditeettitarpeista perusrahoitusoperaatioillaan. EKP:n neuvosto voi muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos vuoden aikana ilmenee odottamattomia likviditeettitarpeita.

¹ Luettelot eurojärjestelmän rahapoliittisista toimenpiteistä vuosina 1999 ja 2000 löytyvät EKP:n vuosikertomuksista näiltä vuosilta.

18.1., 1.2., 15.2., 1.3., 15.3., 29.3., 11.4., 26.4.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja on edelleen 4,75 %, maksuvalmiusluoton korko 5,75 % ja talletuskorko 3,75 %.

10.5.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 15.5.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin 11.5.2001 lähtien.

23.5., 7.6., 21.6., 5.7., 19.7., 2.8.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,50 %, maksuvalmiusluoton korko 5,50 % ja talletuskorko 3,50 %.

30.8.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 5.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 5,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin 31.8.2001 lähtien.

13.9.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 4,25 %, maksuvalmiusluoton korko 5,25 % ja talletuskorko 3,25 %.

17.9.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 19.9.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin 18.9.2001 lähtien.

27.9., 11.10., 25.10.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,75 %, maksuvalmiusluoton korko 4,75 % ja talletuskorko 2,75 %.

8.11.2001

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,25 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 14.11.2001. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 4,25 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,25 prosenttiin 9.11.2001 lähtien.

6.12.2001

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean rahaaggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

3.1.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

Lisäksi EKP:n neuvosto päättää, että vuonna 2002 toteutettavissa pitempiaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan 20 miljardia euroa kussakin. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2002 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessakin suurin osa rahoitussektorille jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta. EKP:n neuvosto voi vuoden aikana muuttaa jaettavan likviditeetin määrää, jos likviditeetin tarpeessa ilmenee odottamattomia muutoksia.

7.2., 7.3., 4.4., 2.5., 6.6., 4.7.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

10.7.2002

EKP:n neuvosto päättää pienentää jaettavan likviditeetin määrän jokaisessa vuoden 2002 jälkipuoliskolla toteutettavassa pitempiaikaisessa rahoitusoperaatiossa 20 miljardista eurosta 15 miljardiin euroon. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuoden 2002 jälkipuoliskolla sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessakin suurin osa jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

1.8., 12.9., 10.10., 7.11.2002

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 3,25 %, maksuvalmiusluoton korko 4,25 % ja talletuskorko 2,25 %.

5.12.2002

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,75 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 11.12.2002. Lisäksi EKP:n neuvosto

päätää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,75 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 1,75 prosenttiin 6.12.2002 lähtien.

EKP:n neuvosto päättää myös pitää lavean rahaaggregaatin M3:n vuotuisen kasvuvauhdin viitearvon 4½ prosenttina.

9.1.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %, maksuvalmiusluoton korko 3,75 % ja talletuskorko 1,75 %.

23.1.2003

EKP:n neuvosto päättää seuraavasta kahdesta toimenpiteestä rahapolitiikan ohjausjärjestelmän kehittämiseksi.

Ensiksikin vähimmäisvarantojen pitoajanjakson ajoitusta muutetaan siten, että pitoajanjakso alkaa aina perusrahoitusoperaation suorituspäivänä sellaisen EKP:n neuvoston kokouksen jälkeen, jossa ennakkotietojen mukaan arvioidaan rahapolitiikan viritystä. Myös maksuvalmiusjärjestelmän korkojen muutosten voimaantulo ajoitetaan uuden pitoajanjakson alkuun.

Toiseksi perusrahoitusoperaatioiden maturiteetti lyhennetään kahdesta viikosta yhteen viikkoon.

Muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2004 ensimmäisellä neljänneksellä.

EKP:n neuvosto päättää myös, että vuonna 2003 toteutettavissa pitempiäaikaisissa rahoitusoperaatioissa jaetaan edelleen 15 miljardia euroa kussakin. Määrän muuttamisesta 15 miljardiksi euroksi kerrottiin lehdistötiedotteessa 10.7.2002. Määrää päätettäessä otetaan huomioon euroalueen pankkijärjestelmän odotettu likviditeetin tarve vuonna 2003 sekä eurojärjestelmän pyrkimys tarjota vastaisuudessa suurin osa jakamastaan likviditeetistä perusrahoitusoperaatioiden kautta.

6.2.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,75 %, maksuvalmiusluoton korko 3,75 % ja talletuskorko 1,75 %.

6.3.2003

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 2,50 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 12.3.2003. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,25 prosenttiyksikköä 3,50 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,25 prosenttiyksikköä 1,50 prosenttiin 7.3.2003 lähtien.

3.4.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,50 %, maksuvalmiusluoton korko 3,50 % ja talletuskorko 1,50 %.

8.5.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,50 %, maksuvalmiusluoton korko 3,50 % ja talletuskorko 1,50 %.

Se myös ilmoittaa tulokset EKP:n rahapolitiikan strategiaa koskevasta arvioinnistaan. Strategia julkaistiin 13.10.1998, ja se koostuu kolmesta osatekijästä, jotka ovat hintavakauden kvantitatiivinen määritelmä, rahan määrän merkittävä asema hintavakauteen kohdistuvien riskien arvioinnissa ja hintakehityksen laaja arviointi.

EKP:n neuvosto vahvistaa lokakuussa 1998 ilmoittamansa hintavakauden määritelmän: Hintavakaus on määritelty euroalueen yhdenmukaisesti kuluttajahintaindeksin (YKHI) alle 2 prosentin vuotuiseksi nousuksi, ja siihen pyritään keskipitkällä aikavälillä. Samalla EKP:n neuvosto sopii,

että hintavakauden tavoitteeseen pyrittäessä tähdätään inflaatiovahdin säilyttämiseen 2 prosentin tuntumassa keskipitkällä aikavälillä.

EKP:n neuvosto vahvistaa, että sen rahapoliittiset päätökset perustuvat vastakin hintavakauteen kohdistuvien riskien kattavaan analyysiin. Samalla se päättää selventää viestinnässään, mikä osuus taloudellisella analyysillä ja rahatalouden analyysillä on prosessissa, jossa neuvosto muodostaa lopullisen arvionsa hintavakauteen kohdistuvista riskeistä.

EKP:n neuvosto päättää myös luopua rahan määrän kasvulle annetun viitearvon vuosittaisesta tarkistuksesta korostaakseen, että viitearvo toimii vertailuarvona rahatalouden kehitykselle nimenomaan pitkällä aikavälillä. Neuvosto kuitenkin arvioi edelleen viitearvon taustalla olevia oletuksia ja olosuhteita.

5.6.2003

EKP:n neuvosto päättää laskea perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alarajaa eli minimitarjouskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 2,0 prosenttiin alkaen operaatiosta, jonka maksut suoritetaan 9.6.2003. Lisäksi EKP:n neuvosto päättää laskea maksuvalmiusluoton korkoa 0,50 prosenttiyksikköä 3,0 prosenttiin ja talletuskorkoa 0,50 prosenttiyksikköä 1,0 prosenttiin 6.6.2003 lähtien.

10.7., 31.7.2003

EKP:n neuvosto päättää, että perusrahoitusoperaatioiden korkotarjousten alaraja eli minimitarjouskorko on edelleen 2,0 %, maksuvalmiusluoton korko 3,0 % ja talletuskorko 1,0 %.

Euroopan keskuspankin julkaisuja

Tässä luettelossa on tietoja joistakin Euroopan keskuspankin julkaisemista asiakirjoista. Julkaisut ovat saatavissa maksutta EKP:n tiedotuksesta (Press and Information Division). Tilaukset voi lähettää nimiösivun kääntöpuolella olevaan postiosoitteeseen.

Täydellinen luettelo Euroopan rahapoliittisen instituutin julkaisemista asiakirjoista löytyy Internet-kotisivuiltamme (<http://www.ecb.int>).

Vuosikertomus

Vuosikertomus 1998. Huhtikuu 1999.

Vuosikertomus 1999. Huhtikuu 2000.

Vuosikertomus 2000. Toukokuu 2001.

Vuosikertomus 2001. Huhtikuu 2002.

Vuosikertomus 2002. Huhtikuu 2003.

Lähentymisraportti

Lähentymisraportti 2000. Toukokuu 2000.

Lähentymisraportti 2002. Toukokuu 2002.

Kuukausikatsaus

Tammikuusta 1999 lähtien julkaistut artikkelit:

Euroalue kolmannen vaiheen alussa. Tammikuu 1999.

Vakauteen tähtäävä eurojärjestelmän rahapolitiikan strategia. Tammikuu 1999.

Euroalueen raha-aggregaatit ja niiden merkitys eurojärjestelmän rahapolitiikan strategiassa. Helmikuu 1999.

Lyhyen aikavälin talousindikaattorien merkitys euroalueen hintakehityksen arvioinnissa. Huhtikuu 1999.

Euroalueen pankkitoiminta: rakenteellisia piirteitä ja kehitysnäkymiä. Huhtikuu 1999.

Eurojärjestelmän toimintakehikko: kuvaus ja ensimmäinen arviointi. Toukokuu 1999.

Vakaus- ja kasvusopimuksen täytäntöönpano. Toukokuu 1999.

Keskeisten talousindikaattorien pitkän aikavälin kehitys ja suhdannevaihtelut euroalueen maissa. Heinäkuu 1999.

Euroopan keskuspankkijärjestelmän institutionaalinen rakenne. Heinäkuu 1999.

Euron kansainvälinen asema. Elokuu 1999.

Euroalueen rahalaitosten taseet vuoden 1999 alkupuolella. Elokuu 1999.

Inflatioerot rahaliitossa. Lokakuu 1999.

EKPJ:n valmistautuminen vuoteen 2000. Lokakuu 1999.

Vakauteen tähtäävä politiikka ja pitkien reaalikorkojen kehitys 1990-luvulla. Marraskuu 1999.

TARGET ja euromääräiset maksut. Marraskuu 1999.

Euroopan keskuspankin säädökset. Marraskuu 1999.

Euroalue vuosi euron käyttöönoton jälkeen: rahoitusrakenteen tärkeimmät piirteet ja muutokset. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmän valuuttavaranto ja -operaatiot. Tammikuu 2000.

Eurojärjestelmä ja EU:n laajentuminen. Helmikuu 2000.

Arvopaperiselvityksen yhdentymisen. Helmikuu 2000.

Euron nimelliset ja reaaliset efektiiviset valuuttakurssit. Huhtikuu 2000.

EMU ja pankkivalvonta. Huhtikuu 2000.

Korkojen ja korkojohdannaisten informaatioisältö rahapolitiikan kannalta. Toukokuu 2000.

Euroalueen työmarkkinoiden kehitys ja rakenteelliset piirteet. Toukokuu 2000.

Siirtyminen vaihtuvakorkoisina huutokauppoina toteutettaviin perusrahoitusoperaatioihin. Heinäkuu 2000.

Rahapolitiikan välittymismekanismi euroalueella. Heinäkuu 2000.

Väestön ikääntyminen ja finanssipolitiikka euroalueella. Heinäkuu 2000.

Katsaus euroalueen hinta- ja kustannusindikaattoreihin. Elokuu 2000.

Euroalueen ulkomaankauppa: tyypilliset piirteet ja viimeaikainen kehitys. Elokuu 2000.

Potentiaalisen tuotannon kasvun ja tuotantokuilun käsitteet, hyödyntäminen ja estimaatit. Lokakuu 2000.

EKP:n suhteet Euroopan yhteisön toimielimiin ja laitoksiin. Lokakuu 2000.

EKP:n rahapolitiikan strategian kaksi pilaria. Marraskuu 2000.

Elektronisen rahan käyttöönoton vaikutuksia. Marraskuu 2000.

Euroalue Kreikan liittymisen jälkeen. Tammikuu 2001.

Epävarmuuden vaikutus rahapoliittiseen päätöksentekoon. Tammikuu 2001.

EKP:n suhteet kansainvälisiin järjestöihin ja foorumeihin. Tammikuu 2001.

Yritysrahoitus euroalueella. Helmikuu 2001.

Palvelutason yhdenmukaistaminen euroalueella maasta toiseen suoritettavien pienten maksujen välityksessä. Helmikuu 2001.

Euroopan keskuspankin ulkoinen viestintä. Helmikuu 2001.

Euroalueen yleiset taloustilastot. Huhtikuu 2001.

Eurojärjestelmän vakuuskäytäntö. Huhtikuu 2001.

Eurosetelien ja -kolikoiden käyttöönotto. Huhtikuu 2001.

Rahatalouden analyysin välineet ja menetelmät. Toukokuu 2001.

Uudet vakavaraisuussäännöt – EKP:n näkökulma. Toukokuu 2001.

Ei-rahoitussektorin rahoituksen hankinta ja käyttö euroalueella. Toukokuu 2001.

Uusi tieto- ja viestintäteknikka ja tuottavuus euroalueella. Heinäkuu 2001.

Euroalueen pohjainflaation mittarit. Heinäkuu 2001.

Finanssipolitiikka ja talouskasvu. Elokuu 2001.

Euroalueen hyödykemarkkinauudistukset. Elokuu 2001.

Keskusvastapuoliclearingin keskittyminen euroalueella. Elokuu 2001.

Rahapolitiikan säännöt. Lokakuu 2001.

Vastapuolten tarjoukset eurojärjestelmän säännöllisissä avomarkkinaoperaatioissa. Lokakuu 2001.

Eurokäteisen käyttöönotto euroalueen ulkopuolella. Lokakuu 2001.

Euroalueen suhdannekehitystä kuvaavien yhdistelmäindikaattorien informatiivisuus. Marraskuu 2001.

Talouspolitiikan päätöksenteko EMUssa. Marraskuu 2001.

Talouden perustekijät ja euron kurssi. Tammikuu 2002.

Eurosetelien käyttöönotto: Mitä käteisrahan vaihdon jälkeen? Tammikuu 2002.

Osakemarkkinat ja rahapolitiikka. Helmikuu 2002.

Kansainvälisen yhteistyön kehitys viime aikoina. Helmikuu 2002.

Julkisen talouden automaattisten vakauttajien toiminta euroalueella. Huhtikuu 2002.

Eurojärjestelmä ja maksu- ja selvitysjärjestelmät. Huhtikuu 2002.

Rahalaitosten tase- ja korkotilastoihin tehtävät muutokset. Huhtikuu 2002.

EKP:n likviditeetin hallinta. Toukokuu 2002.

Kansainvälinen valvontayhteistyö. Toukokuu 2002.

Käteisen euron käyttöönoton vaikutus liikkeessä olevien setelien ja kolikkojen määrään. Toukokuu 2002.

Euroalueen suhdannekierron piirteitä 1990-luvulla. Heinäkuu 2002.

Eurojärjestelmän vuoropuhelu hakijamaiden kanssa. Heinäkuu 2002.

Euroalueen ulkomaisiin suoriin sijoituksiin ja arvopaperisijoituksiin liittyvien pääomavirtojen kehitys. Heinäkuu 2002.

Hintojen lähentyminen ja kilpailu euroalueella. Elokuu 2002.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys ja riskit. Elokuu 2002.

Euroalueen säästäminen, rahoitus ja investoinnit. Elokuu 2002.

Rahapolitiikan välittyminen euroalueella. Lokakuu 2002.

Euroalueen repomarkkinoiden pääpiirteitä. Lokakuu 2002.

EKP:n tilivelvollisuus. Marraskuu 2002.

EKP:n rahapolitiikan avoimuus. Marraskuu 2002.

Työllisyyden kasvu euroalueella viime vuosina. Marraskuu 2002.

Rahan kysyntä euroalueella ja käteisen euron käyttöönoton vaikutus. Tammikuu 2003.

CLS-järjestelmän tavoite, määritelmä ja vaikutukset. Tammikuu 2003.

Rahapolitiikan ja finanssipolitiikan suhde euroalueella. Helmikuu 2003.

Kehittyvien markkinatalousmaiden valuuttakurssijärjestelmät. Helmikuu 2003.

Väestön ikääntymisen edellyttämät laajat rakenteelliset uudistukset. Huhtikuu 2003.

Euroalueen yleisten taloustilastojen kehitys. Huhtikuu 2003.

Kyselytutkimus pankkien luotonannosta euroalueella. Huhtikuu 2003.

Asuntojen hintojen viimeaikainen kehitys euroalueella. Toukokuu 2003.

Maksujen elektronisoituminen Euroopassa. Toukokuu 2003.

Äänestysmenettelyn mukauttaminen EKP:n neuvostossa. Toukokuu 2003.

EKP:n arvio rahapolitiikan strategiasta. Kesäkuu 2003.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen kehitys euroalueella. Heinäkuu 2003.

Varhaisia kokemuksia euroseteleiden painannasta ja liikkeeseenlaskusta. Heinäkuu 2003.

Muutoksia eurojärjestelmän rahapolitiikan ohjausjärjestelmään. Elokuu 2003.

Euroalueen pankkisektorin viimeaikainen kehitys. Elokuu 2003.

Euroalueen kansainvälisen kustannus- ja hintakilpailukyyn kehitys. Elokuu 2003.

Occasional Paper Series

- 1 Santillán J., Bayle M. ja Thygesen C., The impact of the euro on money and bond markets. Heinäkuu 2000.
- 2 Buldorini L., Makrydakís S. ja Thimann C., The effective exchange rates of the euro. Helmikuu 2002.
- 3 Brand C., Gerdesmeier D. ja Roffia B., Estimating the trend of M3 income velocity underlying the reference value for monetary growth. Toukokuu 2002.
- 4 Genre V. ja Gómez-Salvador R., Labour force developments in the euro area since the 1980s. Heinäkuu 2002.
- 5 Russo D., Hart T. L. ja Schönerberger A., The evolution of clearing and central counterparty services for exchange-traded derivatives in the United States and Europe: a comparison. Syyskuu 2002.
- 6 Cabral I., Dierick F. ja Vesala J., Banking integration in the euro area. Joulukuu 2002.
- 7 Mazzaferro F., Mehl A., Sturm M., Thimann C. ja Winkler A., Economic relations with regions neighbouring the euro area in the "Euro Time Zone". Joulukuu 2002.

Working Paper Series

- 1 Brousseau V. ja Scacciavillani F., A global hazard index for the world foreign exchange markets. Toukokuu 1999.
- 2 Monticelli C. ja Tristani O., What does the single monetary policy do? A SVAR benchmark for the European Central Bank. Toukokuu 1999.
- 3 Detken C., Fiscal policy effectiveness and neutrality results in a non-Ricardian world. Toukokuu 1999.
- 4 Angeloni I. ja Dedola L., From the ERM to the euro: new evidence on economic and policy convergence among EU countries. Toukokuu 1999.
- 5 Wynne M., Core inflation: a review of some conceptual issues. Toukokuu 1999.
- 6 Coenen G. ja Vega J.-L., The demand for M3 in the euro area. Syyskuu 1999.
- 7 De Bandt, O. ja Davis E. P., A cross-country comparison of market structures in European banking. Syyskuu 1999.
- 8 Orphanides A. ja Wieland V., Inflation zone targeting. Lokakuu 1999.
- 9 Coenen G., Asymptotic confidence bands for the estimated autocovariance and autocorrelation functions of vector autoregressive models. Tammikuu 2000.
- 10 Fatum R., On the effectiveness of sterilized foreign exchange intervention. Helmikuu 2000.
- 11 Berk J. M. ja van Bergeijk P., Is the yield curve a useful information variable for the Euro-system? Helmikuu 2000.
- 12 Svensson L. E. O. ja Woodford M., Indicator variables for optimal policy. Helmikuu 2000.
- 13 Söderström U., Monetary policy with uncertain parameters. Helmikuu 2000.
- 14 Rudebusch G. D., Assessing nominal income rules for monetary policy with model and data uncertainty. Helmikuu 2000.
- 15 Orphanides A., The quest for prosperity without inflation. Maaliskuu 2000.
- 16 Hördahl P., Estimating the implied distribution of the future short-term interest rate using the Longstaff-Schwartz model. Maaliskuu 2000.
- 17 Fabiani S. ja Mestre R., Alternative measures of the NAIRU in the euro area: estimates and assessment. Maaliskuu 2000.
- 18 Iacoviello M., House prices and the macroeconomy in Europe: results from a structural VAR analysis. Huhtikuu 2000.
- 19 Detken C. ja Hartmann P., The euro and international capital markets. Huhtikuu 2000.
- 20 De Bandt O. ja Mongelli F. P., Convergence of fiscal policies in the euro area. Toukokuu 2000.
- 21 Ehrmann M., Firm size and monetary policy transmission: evidence from German business survey data. Toukokuu 2000.
- 22 Holthausen C. ja Rønde T., Regulating access to international large-value payment systems. Kesäkuu 2000.
- 23 Cho I.-K. ja Sargent T. J., Escaping Nash inflation. Kesäkuu 2000.
- 24 Smets F., What horizon for price stability. Heinäkuu 2000.
- 25 Schellekens P., Caution and conservatism in the making of monetary policy. Heinäkuu 2000.
- 26 Winkler B., Which kind of transparency? On the need for clarity in monetary policy-making. Elokuu 2000.
- 27 Camacho M. ja Perez-Quiros G., This is what the US leading indicators lead. Elokuu 2000.
- 28 Ellison M. ja Valla N., Learning, uncertainty and central bank activism in an economy with strategic interactions. Elokuu 2000.
- 29 Fabiani S., Locarno A., Oneto G. ja Sestito P., The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case. Syyskuu 2000.

- 30 Coenen G. ja Wieland V., A small estimated euro area model with rational expectations and nominal rigidities. Syyskuu 2000.
- 31 Gropp R. ja Kostial K., The disappearing tax base: is foreign direct investment eroding corporate income taxes? Syyskuu 2000.
- 32 De Fiore F., Can indeterminacy explain the short-run non-neutrality of money? Syyskuu 2000.
- 33 Trecroci C. ja Vega J. L., The information content of M3 for future inflation in the euro area. Lokakuu 2000.
- 34 Castrén O. ja Takalo T., Capital market development, corporate governance and the credibility of exchange rate pegs. Lokakuu 2000.
- 35 De Bandt O. ja Hartman P., Systemic Risk: A survey. Marraskuu 2000.
- 36 Morana C., Measuring core inflation in the euro area. Marraskuu 2000.
- 37 Vermeulen P., Business fixed investment: evidence of a financial accelerator in Europe. Marraskuu 2000.
- 38 De Fiore F., The optimal inflation tax when taxes are costly to collect. Marraskuu 2000.
- 39 Brand C. ja Cassola N., A money demand system for euro area M3. Marraskuu 2000.
- 40 Mojon B., Financial structure and the interest rate channel of ECB monetary policy. Marraskuu 2000.
- 41 Geraats P. M., Why adopt transparency? The publication of central bank forecasts. Tammikuu 2001.
- 42 Fagan G., Henry J. ja Mestre R., An area-wide model (AWM) for the euro area. Tammikuu 2001.
- 43 Rodriguez Palenzuela D., Sources of economic renewal: from the traditional firm to the knowledge firm. Helmikuu 2001.
- 44 Bindseil U. ja Seitz F., The supply and demand for Eurosystem deposits – The first 18 months. Helmikuu 2001.
- 45 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Testing the rank of the Hankel Matrix: a statistical approach. Maaliskuu 2001.
- 46 Cassola N. ja Luís J. B., A two-factor model of the German term structure of interest rates. Maaliskuu 2001.
- 47 Gropp R. ja Vesala J., Deposit insurance and moral hazard: does the counterfactual matter? Maaliskuu 2001.
- 48 Fratzscher M., Financial market integration in Europe: on the effects of EMU on stock markets. Maaliskuu 2001.
- 49 Casares M., Business cycle and monetary policy analysis in a structural sticky-price model of the euro area. Maaliskuu 2001.
- 50 Von Wachter T., Employment and productivity growth in service and manufacturing sectors in France, Germany and the United States. Maaliskuu 2001.
- 51 Stracca L., The functional form of the demand for euro area M1. Maaliskuu 2001.
- 52 Peersman G. ja Smets F., Are the effects of monetary policy in the euro area greater in recessions than in booms? Maaliskuu 2001.
- 53 Vega J.-L. ja Wynne M. A., An evaluation of some measures of core inflation for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 54 Camba-Méndez G. ja Rodriguez Palenzuela D., Assessment criteria for output gap estimates. Huhtikuu 2001.
- 55 Calza A., Gartner G. ja Sousa J., Modelling the demand for loans to the private sector in the euro area. Huhtikuu 2001.
- 56 Faia E., Stabilization policy in a two country model and the role of financial frictions. Huhtikuu 2001.

- 57 Fabiani S. ja Rodriguez Palenzuela D., Model-based indicators of labour market rigidity. Huhtikuu 2001.
- 58 Pérez-Quirós G. ja Timmermann A., Business cycle asymmetries in stock returns: evidence from higher order moments and conditional densities. Huhtikuu 2001.
- 59 Ehrmann M. ja Smets F., Uncertain potential output: implications for monetary policy. Huhtikuu 2001.
- 60 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., A multi-country trend indicator for euro area inflation: computation and properties. Huhtikuu 2001.
- 61 Angelini E., Henry J. ja Mestre R., Diffusion index-based inflation forecasts for the euro area. Huhtikuu 2001.
- 62 Camba-Méndez G. ja Kapetanios G., Spectral based methods to identify common trends and common cycles. Huhtikuu 2001.
- 63 Nicoletti Altimari S., Does money lead inflation in the euro area? Toukokuu 2001.
- 64 Anderton R. ja Skudelny F., Exchange rate volatility and euro area imports. Toukokuu 2001.
- 65 Fabiani S. ja Mestre R., A system approach for measuring the euro area NAIKU. Toukokuu 2001.
- 66 Brousseau V. ja Scacciavillani F., Can short-term foreign exchange volatility be predicted by the Global Hazard Index? Kesäkuu 2001.
- 67 Pérez-Quirós G. ja Rodriguez Mendizábal H. R., The daily market for funds in Europe: has something changed with the EMU? Kesäkuu 2001.
- 68 Levin A., Wieland V. ja Williams J. C., The performance of forecast-based monetary policy rules under model uncertainty. Heinäkuu 2001.
- 69 Gaspar V., Pérez-Quirós G. ja Sicilia J., The ECB monetary policy strategy and the money market. Heinäkuu 2001.
- 70 Bindseil U., Central bank forecasts of liquidity factors: quality, publication and the control of the overnight rate. Heinäkuu 2001.
- 71 Hartmann P., Straetmans S. ja de Vries C. G., Asset market linkages in crisis periods. Heinäkuu 2001.
- 72 Corvoisier S. ja Gropp R., Bank concentration and retail interest rates. Heinäkuu 2001.
- 73 Ehrmann M. ja Worms A., Interbank lending and monetary policy transmission – evidence for Germany. Heinäkuu 2001.
- 74 Freixas X. ja Holthausen C., Interbank market integration under asymmetric information. Elokuu 2001.
- 75 Manganelli S. ja Engle R. F., Value at risk models in finance. Elokuu 2001.
- 76 Gropp R. ja Richards A. J., Rating agency actions and the pricing of debt and equity of European banks: what can we infer about private sector monitoring of bank soundness? Elokuu 2001.
- 77 Bouthevillain C., Cour-Thimann P., van den Dool G., Hernández de Cos P., Langenus G., Mohr M., Momigliano S. ja Tujula M., Cyclically adjusted budget balances: An alternative approach. Syyskuu 2001.
- 78 Mojon B., Smets F. ja Vermeulen P., Investment and monetary policy in the euro area. Syyskuu 2001.
- 79 Stracca L., Does liquidity matter? Properties of a synthetic divisia monetary aggregate in the euro area. Lokakuu 2001.
- 80 Hartmann P., Manna M. ja Manzanares A., The microstructure of the euro money market. Lokakuu 2001.
- 81 Morgan J. ja Mourougane A., What can changes in structural factors tell us about unemployment in Europe? Lokakuu 2001.

- 82 Hendry D. ja Clements M. P., Economic forecasting: some lessons from recent research. Lokakuu 2001.
- 83 Wallis K. F., Chi-squared tests of interval and density forecasts, and the Bank of England's fan charts. Marraskuu 2001.
- 84 Coenen G., Levin A. ja Wieland V., Data uncertainty and the role of money as an information variable for monetary policy. Marraskuu 2001.
- 85 Maeso-Fernandez F., Osbat C. ja Schnatz B., Determinants of the euro real effective exchange rate: a BEER/PEER approach. Marraskuu 2001.
- 86 Beeby M., Hall S. G. ja Henry S. B., Rational expectations and near rational alternatives: How best to form expectations. Marraskuu 2001.
- 87 Boissay F., Credit rationing, output gap, and business cycles. Marraskuu 2001.
- 88 Kilian L. ja Taylor M. P., Why is it so difficult to beat the random walk forecast of exchange rates? Marraskuu 2001.
- 89 Brousseau V. ja Detken C., Monetary policy and fears of financial instability. Marraskuu 2001.
- 90 Lambrecht S., Michel P. ja Vidal J.-P., Public pensions and growth. Marraskuu 2001.
- 91 Peersman G. ja Smets F., The monetary transmission mechanism in the euro area: more evidence from VAR analysis. Joulukuu 2001.
- 92 Majon B. ja Peersman G., AVAR description of the effects of the monetary policy in the individual countries of the euro area. Joulukuu 2001.
- 93 McAdam P. ja Morgan J., The monetary transmission mechanism at the euro area level: issues and results using structural macroeconomic models. Joulukuu 2001.
- 94 Van Els P., Locarno A., Morgan J. ja Villetelle J.-P., Monetary policy transmission in the euro area: what do aggregate and national structural models tell us? Joulukuu 2001.
- 95 Agresti A.-M. ja Mojon B., Some stylised facts on the euro area business cycle. Joulukuu 2001.
- 96 Worms A., The reaction of bank lending to monetary policy measures in Germany. Joulukuu 2001.
- 97 Kaufmann S., Asymmetries in bank lending behaviour. Austria during the 1990s. Joulukuu 2001.
- 98 De Haan L., The credit channel in the Netherlands: evidence from bank balance sheets. Joulukuu 2001.
- 99 Hernando I. ja Martínez-Pagés J., Is there a bank lending channel of monetary policy in Spain? Joulukuu 2001.
- 100 Topi J. ja Vilminen J., Transmission of monetary policy shocks in Finland: evidence from bank level data on loans. Joulukuu 2001.
- 101 Loupias C., Savignac F. ja Sevestre P., Monetary policy and bank lending in France: are there asymmetries? Joulukuu 2001.
- 102 Farinha L. ja Robalo Marques C., The bank lending channel of monetary policy: identification and estimation using Portuguese micro bank data. Joulukuu 2001.
- 103 Gambacorta L., Bank-specific characteristics and monetary policy transmission: the case of Italy. Joulukuu 2001.
- 104 Brissimis S. N., Kamberoglou N. C. ja Simigiannis G. T., Is there a bank lending channel of monetary policy in Greece? Evidence from bank level data. Joulukuu 2001.
- 105 Ehrmann M., Gambacorta L., Martínez-Pagés J., Sevestre P. ja Worms A., Financial systems and the role of banks in monetary policy transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 106 Chatelain J.-B. ja Tiomo A., Investment, the cost of capital, and monetary policy in the nineties in France: a panel data investigation. Joulukuu 2001.
- 107 Butzen P., Fuss C. ja Vermeulen P., The interest rate and credit channel in Belgium: an investigation with micro-level firm data. Joulukuu 2001.

- 108 Valderrama M., Credit channel and investment behaviour in Austria: a micro econometric approach. Joulukuu 2001.
- 109 Von Kalckreuth U., Monetary transmission in Germany: new perspectives on financial constraints and investment spending. Joulukuu 2001.
- 110 Gaiotti E. ja Generale A., Does monetary policy have asymmetric effects? A look at the investment decisions of Italian firms. Joulukuu 2001.
- 111 Lünemann P. ja Mathä T., Monetary transmission: empirical evidence from Luxembourg firm level data. Joulukuu 2001.
- 112 Chatelain J.-B., Generale A., Hernando I., von Kalckreuth U. ja Vermeulen P., Firm investment and monetary transmission in the euro area. Joulukuu 2001.
- 113 Bean C., Larsen J. ja Nikolov K., Financial frictions and the monetary transmission mechanism: theory, evidence and policy implications. Tammikuu 2002.
- 114 Angeloni I., Kashyap A., Mojon B. ja Terlizzese D., Monetary transmission in the euro area: where do we stand? Tammikuu 2002.
- 115 Orphanides A., Monetary policy rules, macroeconomic stability and inflation: a view from the trenches. Joulukuu 2001.
- 116 Hoffmann J. ja Kurz C., Rent indices for housing in West Germany 1985 to 1998. Tammikuu 2002.
- 117 Bover O. ja Velilla P., Hedonic house prices without characteristics: the case of new multiunit housing. Tammikuu 2002.
- 118 Tomat G. M., Durable goods, price indexes and quality change: an application to automobile prices in Italy, 1988–98. Tammikuu 2002.
- 119 Cassola N. ja Morana C., Monetary policy and the stock market in the euro area. Tammikuu 2002.
- 120 Honkapohja S. ja Mitra K., Learning stability in economics with agents. Tammikuu 2002.
- 121 Beyer A. ja Farmer R. E. A., Natural rate doubts. Helmikuu 2002.
- 122 Vijselaar F. ja Albers R., New technologies and productivity growth in the euro area. Helmikuu 2002.
- 123 Tabakis E. ja Vinci A., Analysing and combining multiple credit assessments of financial institutions. Helmikuu 2002.
- 124 Evans G. W. ja Honkapohja S., Monetary policy, expectations and commitment. Helmikuu 2002.
- 125 Manganelli S., Duration, volume and volatility impact of trades. Helmikuu 2002.
- 126 Monnet C. ja Quintin E., Optimal contracts in a dynamic costly state verification model. Helmikuu 2002.
- 127 Honkapohja S. ja Mitra K., Performance of monetary policy with internal central bank forecasting. Helmikuu 2002.
- 128 Smets F. ja Wouters R., Openness, imperfect exchange rate pass-through and monetary policy. Maaliskuu 2002.
- 129 Al-Nowaihi A. ja Stracca L., Non-standard central bank loss functions, skewed risks and certainty equivalence. Maaliskuu 2002.
- 130 Diewert E., Harmonized indexes of consumer prices: their conceptual foundations. Maaliskuu 2002.
- 131 Wynne M.A. ja Rodríguez-Palenzuela D., Measurement bias in the HICP: what do we know, and what do we need to know? Maaliskuu 2002.
- 132 Arratibel O., Rodríguez-Palenzuela D. ja Thimann C., Inflation dynamics and dual inflation in accession countries: a "new Keynesian" perspective. Maaliskuu 2002.

- 133 Mourougane A. ja Roma M., Can confidence indicators be useful to predict short-term real GDP growth? Maaliskuu 2002.
- 134 Bode B. ja Van Dalen J., The cost of private transportation in the Netherlands, 1992–99. Maaliskuu 2002.
- 135 De Fiore F. ja Teles P., The optimal mix of taxes on money, consumption and income. Huhtikuu 2002.
- 136 De Bondt G., Retail bank interest rate pass-through: new evidence at the euro area level. Huhtikuu 2002.
- 137 Bindseil U., Equilibrium bidding in the Eurosystem's open market operations. Huhtikuu 2002.
- 138 Mongelli F. P., "New" views on the optimum currency area theory: what is EMU telling us? Huhtikuu 2002.
- 139 Fratzscher M., On currency crises and contagion. Huhtikuu 2002.
- 140 Casares M., Price setting and the steady-state effects of inflation. Toukokuu 2002.
- 141 Eschenbach F. ja Schuknecht L., Asset prices and fiscal balances. Toukokuu 2002.
- 142 Cabrero A., Camba-Mendez G., Hirsch A. ja Nieto F., Modelling the daily banknotes in circulation in the context of the liquidity management of the European Central Bank. Toukokuu 2002.
- 143 Blow L. ja Crawford I., A non-parametric method for valuing new goods. Toukokuu 2002.
- 144 Silver M. ja Heravi S., A failure in the measurement of inflation: results from a hedonic and matched experiment using scanner data. Toukokuu 2002.
- 145 Bussiere M. ja Fratzscher M., Towards a new early warning system of financial crises. Toukokuu 2002.
- 146 Carletti E. ja Hartmann P., Competition and stability: what's special about banking? Toukokuu 2002.
- 147 Casares M., Time-to-build approach in a sticky price, sticky wage optimizing monetary model. Toukokuu 2002.
- 148 Brousseau V., The functional form of yield curves. Toukokuu 2002.
- 149 Willman A. ja Estrada A., The Spanish block of the ESCB multi-country model. Toukokuu 2002.
- 150 Gropp R., Vesala J. ja Vulpes G., Equity and bond market signals as leading indicators of bank fragility. Kesäkuu 2002.
- 151 Canova F., G7 inflation forecasts. Kesäkuu 2002.
- 152 Camba-Mendez G. ja Lamo A., Short-term monitoring of fiscal policy discipline. Kesäkuu 2002.
- 153 Willman A., Euro area production function and potential output: a supply side system approach. Kesäkuu 2002.
- 154 Fratzscher M., The euro bloc, the dollar bloc and the yen bloc: how much monetary policy independence can exchange rate flexibility buy in an interdependent world? Kesäkuu 2002.
- 155 Jimeno J. F. ja Rodriguez-Palenzuela D., Youth unemployment in the OECD: demographic shifts, labour market institutions, and macroeconomic shocks. Kesäkuu 2002.
- 156 Pérez J. J. ja Hiebert P., Identifying endogenous fiscal policy rules for macroeconomic models. Heinäkuu 2002.
- 157 Nyborg K. G., Bindseil U. ja Strebulaev I. A., Bidding and performance in repo auctions: evidence from ECB open market operations. Heinäkuu 2002.
- 158 Sakellaris P. ja Wilson D. J., Quantifying embodied technological change. Heinäkuu 2002.
- 159 Monnet C., Optimal public money. Heinäkuu 2002.
- 160 Detken C., Dieppe A., Henry J., Marin C. ja Smets F., Model uncertainty and the equilibrium value of the real effective euro exchange rate. Heinäkuu 2002.

- 161 Stracca L., The optimal allocation of risks under prospect theory. Heinäkuu 2002.
- 162 Krogstrup S., Public debt asymmetries: the effect on taxes and spending in the European Union. Elokuu 2002.
- 163 Forsells M. ja Kenny G., The rationality of consumers' inflation expectations: survey-based evidence for the euro area. Elokuu 2002.
- 164 De Bondt G., Euro area corporate debt securities market: first empirical evidence. Elokuu 2002.
- 165 Peersman G. ja Smets F., The industry effects of monetary policy in the euro area. Elokuu 2002.
- 166 Beetsma R. M. W. J. ja Jensen H., Monetary and fiscal policy interactions in a micro-founded model of a monetary union. Elokuu 2002.
- 167 Faust J., Rogers J. H., Swanson E. ja Wright J. H., Identifying the effects of monetary policy shocks on exchange rates using high frequency data. Elokuu 2002.
- 168 Perotti R., Estimating the effects of fiscal policy in OECD countries. Elokuu 2002.
- 169 Onatski A. ja Williams N., Modelling model uncertainty. Elokuu 2002.
- 170 Mankiw G. ja Reis R., What measure of inflation should a central bank target? Elokuu 2002.
- 171 Smets F. ja Wouters R., An estimated stochastic dynamic general equilibrium model of the euro area. Elokuu 2002.
- 172 Jonker N., Constructing quality-adjusted price indices: a comparison of hedonic and discrete choice models. Syyskuu 2002.
- 173 De Fiore F. ja Liu Z., Openness and equilibrium determinacy under interest rate rules. Syyskuu 2002.
- 174 Sutherland A., International monetary policy co-ordination and financial market integration. Syyskuu 2002.
- 175 Gilchrist S., Hairault J. O. ja Kempf H., Monetary policy and the financial accelerator in a monetary union. Syyskuu 2002.
- 176 Corsetti G. ja Dedola L., Macroeconomics of international price discrimination. Syyskuu 2002.
- 177 Bacchetta P. ja van Wincoop E., A theory of the currency denomination of international trade. Syyskuu 2002.
- 178 Benigno P. ja López-Salido J. D., Inflation persistence and optimal monetary policy in the euro area. Syyskuu 2002.
- 179 Erceg C. J. ja Levin A. T., Optimal monetary policy with durable and non-durable goods. Syyskuu 2002.
- 180 Duarte M. ja Wolman A. L., Regional inflation in a currency union: fiscal policy versus fundamentals. Syyskuu 2002.
- 181 Coenen G. ja Wieland V., Inflation dynamics and international linkages: a model of the United States, the euro area and Japan. Syyskuu 2002.
- 182 Rünstler G., The information content of real-time output gap estimates: an application to the euro area. Syyskuu 2002.
- 183 Faia E., Monetary policy in a world with different financial systems. Lokakuu 2002.
- 184 Holthausen C. ja Rochet J.-C., Efficient pricing of large-value interbank payment systems. Lokakuu 2002.
- 185 Dorrucchi E., Firpo S., Fratzscher M. ja Mongelli F. P., European integration: what lessons for other regions? The case of Latin America. Lokakuu 2002.
- 186 Manna M., Using money market rates to assess the alternatives of fixed versus variable rate tenders: the lesson from 1989–98 data for Germany. Lokakuu 2002.

- 187 Uribe M., A fiscal theory of sovereign risk. Lokakuu 2002.
- 188 Grüner H. P., Should central banks really be flexible? Lokakuu 2002.
- 189 Hiebert P., Pérez J. J. ja Rostagno M., Debt reduction and automatic stabilisation. Lokakuu 2002.
- 190 Yates T., Monetary policy and the zero bound to interest rates: a review. Lokakuu 2002.
- 191 Schuknecht L. ja Eschenbach F., The fiscal costs of financial instability revisited. Marraskuu 2002.
- 192 Perez-Quiros G. ja Sicilia J., Is the European Central Bank (and the United States Federal Reserve) predictable? Marraskuu 2002.
- 193 Marín J., Sustainability of public finances and automatic stabilisation under a rule of budgetary discipline. Marraskuu 2002.
- 194 Manganeli S., Ceci V. ja Vecchiato W., Sensitivity analysis of volatility: a new tool for risk management. Marraskuu 2002.
- 195 Inoue A. ja Kilian L., In-sample or out-of-sample tests of predictability: which one should we use? Marraskuu 2002.
- 196 Gonçalves S. ja Kilian L., Bootstrapping autoregressions with conditional heteroskedasticity of unknown form. Marraskuu 2002.
- 197 Ewerhart C., A model of the Eurosystem's operational framework for monetary policy implementation. Marraskuu 2002.
- 198 Andersen A. B. ja Wagener T., Extracting risk-neutral probability densities by fitting implied volatility smiles: some methodological points and an application to the 3M EURIBOR futures option prices. Joulukuu 2002.
- 199 Werner T. ja Upper C., Time variation in the tail behaviour of bund futures returns. Joulukuu 2002.
- 200 Ehrmann M. ja Fratzscher M., Interdependence between the euro area and the United States: what role for EMU? Joulukuu 2002.
- 201 Batini N., Euro area inflation persistence. Joulukuu 2002.
- 202 Calza A., Manrique M. ja Sousa J., Aggregate loans to the euro area private sector. Tammikuu 2003.
- 203 Fielding D. ja Stracca L., Myopic loss aversion, disappointment aversion and the equity premium puzzle. Tammikuu 2003.
- 204 Cappiello L., Engle R. F. ja Sheppard K., Asymmetric dynamics in the correlations of global equity and bond returns. Tammikuu 2003.
- 205 Mercereau B., Real exchange rate in an inter-temporal n-country-model with incomplete markets. Tammikuu 2003.
- 206 Gerdesmeier D. ja Roffia B., Empirical estimates of reaction functions for the euro area. Tammikuu 2003.
- 207 Würtz F. R., A comprehensive model on the euro overnight rate. Tammikuu 2003.
- 208 Ang A. ja Maddaloni A., Do demographic changes affect risk premiums? Evidence from international data. Tammikuu 2003.
- 209 Cossin D., Huang Z., Aunon-Nerin D. ja González F., A framework for collateral risk control determination. Tammikuu 2003.
- 210 Schmitt-Grohé S. ja Uribe M., Anticipated Ramsey reforms and the uniform taxation principle: the role of international financial markets. Tammikuu 2003.
- 211 Michel P. ja Vidal J. P., Self-control and savings. Tammikuu 2003.
- 212 Glatzer E. ja Scheicher M., Modelling the implied probability of stock market movements. Tammikuu 2003.
- 213 Fabiani S. ja Morgan J., Aggregation and euro area Phillips curves. Helmikuu 2003.

- 214 Inoue A. ja Kilian L., On the selection of forecasting models. Helmikuu 2003.
- 215 Gleich H., Budget institutions and fiscal performance in central and eastern European countries. Helmikuu 2003.
- 216 Ca' Zorzi M. ja De Santis R.A., The admission of accession countries to an enlarged monetary union: a tentative assessment. Helmikuu 2003.
- 217 Messina J., The role of product market regulations in the process of structural change. Maaliskuu 2003.
- 218 Coenen G. ja Wieland V., The zero-interest-rate bound and the role of the exchange rate for monetary policy in Japan. Maaliskuu 2003.
- 219 Anderton B., Extra-euro area manufacturing import prices and exchange rate pass-through. Maaliskuu 2003.
- 220 Ruta M., The allocation of competencies in an international union: a positive analysis. Huhtikuu 2003.
- 221 Durré A., Evjen S. ja Pilegaard R., Estimating risk premia in money market rates. Huhtikuu 2003.
- 222 Adam K. ja Padula M., Inflation dynamics and subjective expectations in the United States. Huhtikuu 2003.
- 223 Adam K., Optimal monetary policy with imperfect common knowledge. Huhtikuu 2003.
- 224 Osbat C., Ruffer R. ja Schnatz B., The rise of the yen vis-à-vis the ("synthetic") euro: is it supported by economic fundamentals? Huhtikuu 2003.
- 225 Osbat C., Vijselaar F. ja Schnatz B., Productivity and the ("synthetic") euro-dollar exchange rate. Huhtikuu 2003.
- 226 Kilian L. ja Manganelli S., The central banker as a risk manager: quantifying and forecasting inflation risks. Huhtikuu 2003.
- 227 Monacelli T., Monetary policy in a low pass-through environment. Huhtikuu 2003.
- 228 Klaeffering M., Monetary policy shocks – a non-fundamental look at the data. Toukokuu 2003.
- 229 Surico P., How does the ECB target inflation? Toukokuu 2003.
- 230 Hartmann P., Maddaloni A. ja Manganelli S., The euro area financial system: structure, integration and policy initiatives. Toukokuu 2003.
- 231 Coenen G., Orphanides A. ja Wieland V., Price stability and monetary policy effectiveness when nominal interest rates are bounded at zero. Toukokuu 2003.
- 232 Castelnuovo E., Describing the Fed's conduct with Taylor rules: is interest rate smoothing important? Toukokuu 2003.
- 233 Giammarioli N. ja Valla N., The natural real rate of interest in the euro area. Toukokuu 2003.
- 234 León-Ledesma M. ja McAdam P., Unemployment, hysteresis and transition. Toukokuu 2003.
- 235 Cassola N. ja Morana C., Volatility of interest rates in the euro area: evidence from high frequency data. Kesäkuu 2003.
- 236 Rich G., Swiss monetary targeting 1974–1996: the role of internal policy analysis. Kesäkuu 2003.
- 237 Castrén O., Miller M. ja Stiegert R., Growth expectations, capital flows and international risk sharing. Kesäkuu 2003.
- 238 Anderton R., Baldwin R. E. ja Taglioni D., The impact of monetary union on trade prices. Kesäkuu 2003.
- 239 Denhaan W. J., Temporary shocks and unavoidable transitions to a high-unemployment regime. Kesäkuu 2003.
- 240 Angeloni I. ja Ehrmann M., Monetary policy transmission in the euro area: any changes after EMU? Heinäkuu 2003.

- 241 Detken C. ja Gaspar V., Maintaining price stability under free-floating: a fearless way out of the corner? Heinäkuu 2003.
- 242 Afonso A., Schuknecht L. ja Tanzi V., Public sector efficiency: an international comparison. Heinäkuu 2003.
- 243 Hahn E., Pass-through of external shocks to euro area inflation. Heinäkuu 2003.
- 244 Ejerskov S., Martin Moss C. ja Stracca L., How does the ECB allot liquidity in its weekly main refinancing operations? A look at the empirical evidence. Heinäkuu 2003.
- 245 Holthausen C. ja Monnet C., Money and payments: a modern perspective. Heinäkuu 2003.
- 246 De Ávila Torrijos D. R. ja Strauch R., Public finances and long-term growth in Europe – evidence from a panel data analysis. Heinäkuu 2003.

Muita julkaisuja

- The TARGET service level. Heinäkuu 1998.
- Report on electronic money. Elokuu 1998.
- Assessment of EU securities settlement systems against the standards for their use in ESCB credit operations. Syyskuu 1998.
- Money and banking statistics compilation guide. Syyskuu 1998.
- Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja EKPJ:n rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Syyskuu 1998.
- Third progress report on the TARGET project. Marraskuu 1998.
- Correspondent central banking model (CCBM). Joulukuu 1998.
- Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1997 figures. Tammikuu 1999.
- Possible effects of EMU on the EU banking systems in the medium to long term. Helmikuu 1999.
- Euro area monetary aggregates: conceptual reconciliation exercise. Heinäkuu 1999.
- The effects of technology on the EU banking systems. Heinäkuu 1999.
- Payment systems in countries that have applied for membership of the European Union. Elokuu 1999.
- Improving cross-border retail payment services: the Eurosystem's view. Syyskuu 1999.
- Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – toukokuu 1999. Lokakuu 1999.
- European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics compilation guide, addendum I: money market paper. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics sector manual. Toinen painos. Marraskuu 1999.
- Report on the legal protection of banknotes in the European Union Member States. Marraskuu 1999.
- Correspondent central banking model (CCBM). Marraskuu 1999.
- Cross-border payments in TARGET: A users' survey. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics: Series keys for the exchange of balance sheet items time series. Marraskuu 1999.
- Money and banking statistics: Handbook for the compilation of flow statistics. Joulukuu 1999.
- Payment systems in the European Union: Addendum incorporating 1998 figures. Helmikuu 2000.
- Interlinking: Data dictionary, Version 2.02. Maaliskuu 2000.
- Asset prices and banking stability. Huhtikuu 2000.
- EU banks' income structure. Huhtikuu 2000.
- EKPJ:n kokoamat tilastotiedot. Toukokuu 2000.
- Correspondent central banking model (CCBM). Heinäkuu 2000.

Yleisiä taloustilastoja koskevat Euroopan keskuspankin tilastovaatimukset. Elokuu 2000.

Seasonal adjustment of monetary aggregates and HICP for the euro area. Elokuu 2000.

Improving cross-border retail payment services. Syyskuu 2000.

Statistical treatment of the Eurosystem's international reserves. Lokakuu 2000.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2000.

Information guide for credit institutions using TARGET. Marraskuu 2000.

Yhteinen rahapolitiikka kolmannessa vaiheessa: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Marraskuu 2000.

EU banks' margins and credit standards. Joulukuu 2000.

Mergers and acquisitions involving the EU banking industry: facts and implications. Joulukuu 2000.

Vuosikertomus Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toiminnasta. Tammikuu 2001.

Cross-border use of collateral: A user's survey. Helmikuu 2001.

Price effects of regulatory reform in selected network industries. Maaliskuu 2001.

Keskuspankkien rooli rahoitusvalvonnassa. Maaliskuu 2001.

Money and banking statistics in the accession countries: Methodological Manual. Huhtikuu 2001.

TARGET: Annual Report. Toukokuu 2001.

A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises. Kesäkuu 2001.

Payment and securities settlement systems in the European Union. Kesäkuu 2001.

Why price stability? Kesäkuu 2001.

The euro bond market. Heinäkuu 2001.

The euro money market. Heinäkuu 2001.

The euro equity markets. Elokuu 2001.

EKP:n rahapolitiikka. Elokuu 2001.

Monetary analysis: tools and applications. Elokuu 2001.

Review of the international role of the euro. Syyskuu 2001.

The Eurosystem's policy line with regard to consolidation in central counterparty clearing. Syyskuu 2001.

Provisional list of MFIs of the accession countries (as at the end of December 2000). Lokakuu 2001.

TARGET: the Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system – update 2001. Marraskuu 2001.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2001.

Fair value accounting in the banking sector. Marraskuu 2001.

Towards an integrated infrastructure for credit transfers in euro. Marraskuu 2001.

Accession countries: balance of payments / international investment position statistical methods. Helmikuu 2002.

List of Monetary Financial Institutions subject to minimum reserves. Helmikuu 2002.

Labour market mismatches in euro area countries. Maaliskuu 2002.

Compendium: Säädöskokoelma. Kesäkuu 1998 – joulukuu 2001. Maaliskuu 2002.

Evaluation of the 2002 cash changeover. Huhtikuu 2002.

TARGET: Annual Report 2001. Huhtikuu 2002.

Yhteinen rahapolitiikka euroalueella: Yleisasiakirja eurojärjestelmän rahapolitiikan välineistä ja menettelyistä. Huhtikuu 2002.

Euroopan keskuspankin petostentorjuntakomitean toimintakertomus. Tammikuu 2001 – helmikuu 2002. Toukokuu 2002.

Developments in banks' liquidity profile and management. Toukokuu 2002.

Talletus- ja ottoautomaattien käyttöä koskevat eurojärjestelmän ohjeet luottolaitoksille ja muille euroalueella sijaitseville laitoksille, joiden toimintaan kuuluu seteleiden lajittelu ja jakelu suurelle yleisölle. Toukokuu 2002.

Bond markets and long-term interest rates in European Union accession countries. Kesäkuu 2002.

TARGET minimum common performance features of RTGS systems within TARGET as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking data dictionary as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking specification as at November 2001. Kesäkuu 2002.

TARGET Interlinking user requirement as at November 2001. Kesäkuu 2002.

Task force on portfolio investment collection systems, Final Report. Kesäkuu 2002.

Measurement issues in European consumer price indices and the conceptual framework of the HICP. Heinäkuu 2002.

Payment and securities settlement systems in the European Union: Addendum incorporating 2000 figures. Heinäkuu 2002.

Financial Sectors in EU Accession Countries. Elokuu 2002.

Payment and securities settlement systems in accession countries. Elokuu 2002.

Target Interlinking specification. Marraskuu 2002.

Target Interlinking data dictionary. Marraskuu 2002.

Guidance Notes to Regulation ECB/2001/13 on the MFI balance sheet statistics. Marraskuu 2002.

Structural analysis of the EU banking sector. Marraskuu 2002.

European Union balance of payments/international investment position statistical methods. Marraskuu 2002.

Review of the international role of the euro. Joulukuu 2002.

Euro Money Market Study 2001 (MOC). Joulukuu 2002.

EU banking sector stability. Helmikuu 2003.

Review of the foreign exchange market structure. Maaliskuu 2003.

List of Monetary Financial Institutions and institutions subject to minimum reserves. Helmikuu 2003.

Structural factors in the EU housing markets. Maaliskuu 2003.

List of Monetary Financial Institutions in the accession countries. Maaliskuu 2003.

Memorandum of Understanding on the exchange of information among credit registers for the benefit of reporting institutions. Maaliskuu 2003.

Memorandum of Understanding on Economic and Financial Statistics between the Directorate General Statistics of the European Central Bank and the Statistical Office of the European Communities (Eurostat). Annex 1: Share of responsibilities in the field of balance of payments and international investment position statistics. Maaliskuu 2003.

TARGET Annual Report 2002. Huhtikuu 2003.

Supplementary guidance notes concerning statistics on the holders of money market fund shares/units. Huhtikuu 2003.

Money, banking and financial market statistics in the accession countries. Methodological Manual. Vol. 1: The current definition and structure of money and banking statistics in the accession countries. Toukokuu 2003.

Money, banking and financial market statistics in the accession countries. Methodological Manual. Vol 2: Statistics on other financial intermediaries, financial markets and interest rates in the accession countries. Toukokuu 2003.

Accession countries: balance of payments/international investment position statistical methods. Toukokuu 2003.

Electronic money system security objectives according to the common criteria methodology. Toukokuu 2003.

The transformation of the European financial system. Second ECB Central Banking Conference, October 2002, Frankfurt am Main. Kesäkuu 2003.

Letter from the ECB President to the President of the Convention regarding the draft Constitutional Treaty. Kesäkuu 2003.

Developments in national supervisory structures. Kesäkuu 2003.

Oversight standards for euro retail payment systems. Kesäkuu 2003.

Towards a Single Euro Payments Area – progress report. Kesäkuu 2003.

Amendments to the risk control framework for tier one and tier two eligible assets. Heinäkuu 2003.

Information Guide for credit institutions using TARGET. Heinäkuu 2003.

Esitteitä

TARGET: facts, figures, future. Syyskuu 1999.

EPM: the ECB payment mechanism. Elokuu 2000.

The euro: integrating financial services. Elokuu 2000 (painos lopussa).

TARGET. Elokuu 2000 (painos lopussa).

Euroopan keskuspankki. Huhtikuu 2001.

Eurosetelit ja -metallirahat. Toukokuu 2001.

TARGET – update 2001. Heinäkuu 2001.

The euro and the integration of financial services. Syyskuu 2001.

Euro. Yhteinen rahamme. Syyskuu 2002.

